

श्रीक्षान्तिसूरि-जैन-ग्रन्थमाला]

श्रीमन्मोहनहर्षक्षान्तिसूरीश्वर सद्गुरुभ्यो नमः ।

[ग्रन्थाङ्कः ६]

श्रीमच्छनेश्वरसुनीश्वरविरचितं

सुरसुन्दरीचारिअं ।

इदं चरितं सुगृहीतनामधेय पू० शान्तमूर्ति-स्व० आचार्यदेव-श्रीक्षान्तिसूरीश्वरशिष्यरत्न पू० पन्यास-

श्रीकीर्त्तिमुनिगणिवरसदुपदेशतः सौराष्ट्रान्तर्गत वेरावलनगरवास्तव्य-

कतिपयश्रेष्ठिनां-द्रव्यसाहाय्येन प्रकाशितम् ।

प्रकाशिका :- श्री जैन ज्ञानचर्यक शाला-वेरावल

—६७ पानकोरनाका निकटवर्तिनि श्रीशारदामुद्रणालये तदधिपतिना हीराललेन अमदावादनगरे मुद्रितम्

वीरसंवत् २४६९

प्रतयः ५००

विक्रमसंवत् १९९९

किञ्चित्प्रास्ताविकम् ।

अस्मिंश्चराचरे संसारकारागारे चतुरशीतिलक्षजीवयोनौ प्रवर्तमानेषु जीवेषु मानुषं भवमतीवदुर्लभतरम् । देवानामपि दुष्प्रापं मानुषं भवं समासाद्य श्रेयसे कर्मनिर्जरायै च प्रमादं समुत्पद्य्य सम्यग्ज्ञानेप्रवर्तितव्यम् । सम्यग्ज्ञानं विना नास्त्यन्यकिञ्चित्जगति मोक्षप्रापणाऽसाधारणकारणमतः पूर्वपरममहर्षिभिः शासनरसिकैः सूरिप्रकाण्डैः पुरा भव्यजनसमुपकारायानेके ग्रन्थाश्चरित्राणि च विद्वत्तापूर्णतया निरमायिषत तेष्वेतच्चरितस्य प्रणेता-रो विद्वच्चूडामणयः श्रीमन्तो भगवन्तः श्रीजिनेश्वरसूरिपट्टालङ्काराः । पुराऽनेके धनेश्वरसूरयः संजातास्तेषु कतम इति सहजा जिज्ञासा विदुषां प्रादुर्भवति सा तु पुरा राजधन्यपुरवासिना न्यायव्याकरणतीर्थोपाधिधारिणा पण्डितहरगोविन्ददासेन (वि. सं. १९७२) तमेवर्षे मुनिराज-विजयप्रेरणया प्रकाशितैतच्चरित्रविविस्तृतप्रस्तावनया पूरणीया । नात्र वयं पिष्टपेषणं कुर्महे । इदं चरितं सूरिभिस्सूरम्यं षड्रसाल्मकं वैराग्यरसनिःस्यन्दं श्रोतृणामाल्हादकं च प्राकृतपद्यात्मकेन व्यरचि । पुराप्रकाशितमिदं चरितं पुस्तकाकारतया व्याख्याने निरूपयोगितया च पुनरपि पत्राकरेण श्रीक्षान्ति-सूरीश्वरग्रन्थमालातः षष्ठग्रन्थरत्नत्वेन मुद्रापितम् । पुरापिग्रन्थमालातः पञ्च ग्रन्थाः प्रकटिता आसन् ।

अस्य प्रकाशने सौराष्ट्रान्तर्गत वेरावलनगरवास्तव्यैः कतिपयश्राद्धरत्नैः संपूर्णार्थिकसहायता दत्ता, अतो तेऽपि धन्यवादास्पदाहाः । अस्य संशोधनं देवचन्द्राल्मजेन हीराललेन कृतमतस्तेऽपि चिरंस्मरणीयाः । अतीव सावधानतया संशोधितेऽप्यत्र चरितेऽक्षरयोजकदोषेण मनुष्यस्वभावसु-लभप्रमादलेशेन, वा कुत्रावशिष्टा कापि त्रुटिर्यदि वाचकानां दृष्टिपथमवतरेत्तदा संसूच्य नैरुपकर्तुमर्हा ।

इति प्रार्थयते श्रीक्षान्तिसूरीश्वरचरणकमलचञ्चरीकायमाणः कीर्तिमुनिः पन्यासः पं. वीरविजयस्योपाश्रयः, अमदावाद.

अनुक्रमणिका

पत्राङ्कः	विषयः	पत्राङ्कः	विषयः
१	प्रथमः परिच्छेदः । मङ्गलाचरणम् । अभिधियनिर्देशः । सज्जन-दुर्जनयोः स्तुतिनिन्दे । धर्मप्रवृत्त्युपदेशः । ग्रन्थस्य सरलतायां, प्राकृतभाषानिवन्धे च प्रयोजनं ।	१	अटव्यां सार्थं भिच्छाटीपतनम् । भिछानां कूरताया वर्णनम् । सार्थस्येतस्ततः पलायनम् । धनदेवस्य भिछैर्युद्धम् । धनदेवपराजयः । भिछैस्तं गृहीत्वा पल्लीपतेः समर्पणम् । देवशर्मणो धनदेवपरिज्ञानम् । पल्लीपतये तन्निवेदनम् । धनदेवस्य निजपत्न्यां नय- नम्, आतिथ्यविधानादि च ।
२	ग्रन्थारम्भः । तिर्यग्लोकजम्बूद्वीपकुरुदेशहस्तिनापुर अमरकेतुनृपवर्णनानि । चित्रकरस्य राजसभायां प्रवेशः । कन्याचित्रप्रदर्शनम् । तदर्शनाद्राक्षो मोहो- त्पत्तिः । कन्यास्थानकुलादिवृत्तान्तपृच्छोत्तरे । विवा- हादि च ।	१२	धनदेवस्य भिछपतिचित्रपृच्छा । भिछपतिना तत्प्र- तिवचनरूपं स्वस्य राजकुलजन्मत आरभ्य स्वमातु-
७	धनदेवश्रेष्ठिनः कुलजन्मादिव्यावर्णनम् । धूर्तयोगिभ्यां सकाशात् पल्लीपतिसुप्रतिष्ठबालस्य सदेवशर्माल्यबा- लपालकस्य लक्षद्रव्येण परिमोचनम् । तदौदार्यवि-		

- ततः मातुलसुतेन सह कुञ्जरावर्तपुरे गमनं च ।
मदनत्रयोदशीमहोत्सवमदनमन्दिरादिवर्णनम् । तत्र
कनकमालादर्शनम् । चित्रवेगकनकमालयोर्द्विष्टमेलः ।
मोहोत्पत्तिः । उभयोर्दासीद्वारा वृत्तज्ञापनपत्रादिप्रैष-
णानयनप्रेमदाढ्यस्यार्थास्तादिव्यावर्णनम् । विरहश्रिपी-
डावर्णनम् । स्वर्योदयवर्णनम् । परिच्छेदसमाप्तिः ।
चतुर्थः परिच्छेदः ।
कनकमालाया नभोवाहनेन सह वरणस्य महोत्सवः ।
चित्रवेगमूच्छा । देवोपालम्भः । पूर्वमेव कनकमा-
लापित्रा नभोवाहनाय निजकन्यावितरणम् । तद्वृत्ता-
न्तस्य दास्या चित्रवेगाय निवेदनारम्भः । तत्र—
अमितगतेर्गङ्गावर्तपुरे गमनम् । सुरवाहनमुनिसमव-
सरणक्रेवलोत्पत्ति-देशनाश्रवण-कन्याभाग्यविवर-प्र-
श्नोत्तरादि ।
गन्धवाहनस्य स्वसुतनभोवाहनार्थं कनकमालायाञ्चा,
तत्स्वीकारलक्षणनिर्धारणस्वपुरागमनस्वदयितातद्वृत्त-
ज्ञापननभोवाहनकन्यावितरणाग्रह्यादिवर्णनम् ।

२२

२८

२९

३१

- मरणपित्रन्यकन्यापाणिग्रहणतदासक्तिस्वावमाननार्थोव-
राज्यपरित्यागादिगर्भं पल्लीपतित्ववृत्तिस्वीकारपर्यन्त
स्ववृत्तान्तनिवेदनं च ।
धनदेवस्य गमनानुज्ञा । पल्लीपतिना तदा दिव्यमणेः
समर्पणम् । एतादृशदिव्यमणेर्मनुष्यलोकासंभविनः
कथं भवतां प्राप्तिरिति धनदेवस्य सुप्रतिष्ठं प्रति
प्रश्नश्च ।
सुप्रतिष्ठस्य मणिप्राप्तिवृत्तान्तनिवेदनोपक्रमः । तत्र
सुप्रतिष्ठस्य वने मृगयार्थं गमनम् । तत्र सर्पोपद्रवा-
क्रान्तविद्याधराक्रन्दश्रवणम् । तच्छूडास्थमणिनोपद्र-
वनाशनं चेति ।
तृतीयः परिच्छेदः ।
त्रिद्याधरवृत्तान्तस्य सुप्रतिष्ठकृता जिज्ञासा । तन्निवे-
दनारम्भः । तत्र-वैताड्यवर्णनम् । रत्नसंचयनगरव-
र्णनम् । निजमातापितृस्वजन्मादिव्यावर्णनम् । चित्रवेग
इति निजाभिधानम् । विद्याभ्यासादि । सिद्धायतन-
यात्रामहोत्सववर्णनम् । वसन्ततुर्वर्णनम् । यात्रायां,

१७

१७

१९

३२ कनकमालाया अभिलषितवरसिद्धिनिराशा । आत्म-
हृत्योद्यमः । देववाणीसमभीष्टभर्तृलाभक्षापनतदुपायप्र-
दर्शनादिवर्णनम् ।

३५ ततश्चित्रवेगस्याभीष्टसिद्ध्याशा । आशाया निराशायां
परिवर्तनम् । आत्मवधोद्यमः । चित्रगतिना तत्रागम-
मनपाशच्छेदस्वस्थीकरणादि । परिच्छेदान्तः ।

पञ्चमः परिच्छेदः ।

३६ चित्रगतेश्चित्रवेगवृत्तपृच्छा । प्रतिवचनम् । चित्रवेग-
वृत्तान्तरस्मः-नगरमातापित्रादिवर्णनम् । निजमातु-
मातुलयोरन्योन्यं भाविस्वापत्यवीवाहकरणप्रतिज्ञा ।
मातुलराज्यप्राप्तिः । स्वभगिनीमातुलसुतयोश्चित्रलेखा-
ज्वलनप्रभयोः पाणिग्रहणम् । मातुलस्य प्रभञ्जनस्य
दीक्षा । ज्वलनप्रभराज्यावाप्तिश्चित्रप्रभृतिवर्णनम् ।

३८ कनकप्रभस्य ज्येष्ठभ्रात्रा ज्वलनप्रभेण युद्धम् । ज्वल-
नप्रभपराजयः । ज्वलनप्रभस्य श्वशुरनगरे गमनम् ।
चित्रवेगज्वलनप्रभयोः शालकभगिनीपत्योः पुरबहि-

गमनम् । प्रभञ्जनमुनिकैवलोत्पत्तिदेशनाश्रवणराज्या-
वासिप्रश्नोत्तरादि ।

४० द्वयोर्विद्याराधनाय गमनम् । तत्र निजभगिनीं कनक-
प्रभेणोपद्रूयमाणां दृष्ट्वा चित्रगतेस्तत्पृष्ठिधावनम् ।
कनकप्रभस्य निजनगरे आगत्य विद्यया चित्रवेगचि-
त्तभ्रमकरणम् । ज्वलनप्रभस्य रोहिणीविद्यासिद्धिः ।
चित्रगतेर्विद्यामुखाद् वृत्तान्तश्रवणम् । तदानयनाय
दमघोषप्रेषणम् । चित्रगतिस्वास्थ्यम् । द्वयोर्निजनगरे
प्रस्थानम्

४१ मार्गे हस्तिकृतोपद्रवात् कन्यायाः परित्राणम् । कन्या-
चित्रगत्योर्मिथः स्नेहमुद्रार्पणस्वस्थानगमनादि । चित्र-
गतेः कन्यापुरागमन-तत्पुरोद्वसताविलोकनकारण-
पृच्छादि ।

४३ कनकप्रभराजस्य प्रमादाजिनभवनोल्लङ्घनधरणेन्द्राक्रो-
शतद्विधाविनाशपलायन-पुरलोकान्यान्यनगरगमनादि-
वृत्तान्तश्रवणम् । ततश्चित्रगतेर्विस्मयविरहदुःखकन्या-

गवेषणान्यान्त्यपुरश्चमणचित्रवेगपाशच्छेदमिथोनिजवृ-
त्तव्यापनकनकमालाप्राप्त्युपायप्रदर्शनवर्णनं च ।

षष्ठः परिच्छेदः ।

४५ द्वयोस्तयोर्मदनमन्दिरे प्रच्छन्नतया गमनम्, कनक-
मालायास्तत्रागमनमकरध्वजसोपालम्भस्तवनपाशबन्ध-
मोचनमिथोमेलनादिवर्णनम् । चित्रगतेः कनकमाला-
वेषेण मदनमन्दिराभिमुखं प्रस्थानं च ।

४७ वर्त्मनि वननिकुञ्जे कचन तयोर्विश्रामकरणम्, तत्र
स्वस्त्रिया चित्रगतेरापतनम्, चतुर्णामपि मेलनसंभा-
षणगोष्ठ्यादिः चित्रगतिस्त्रिया- प्रियङ्गुमञ्जर्यां नगर-
कुलजन्मस्थानादिवृत्तव्यावर्णनोपक्रमश्च ।

५० प्रियङ्गुमञ्जर्यां जातिस्मरणोत्पत्तिः, विस्तरेण चित्रगति-
पूर्वभवंसंवन्धगर्भं निजपूर्वभवयोर्मनुष्यदेवरूपयोर्भक्ष्ये
वसुमतीस्वरूपस्य मनुष्यभवस्य निरूपणम्, देवलोक-
प्राप्तिश्चिति ।

सप्तमः परिच्छेदः ।

५३ देवच्यवनदेवीविलापकेवल्लिदेशनाश्रवणचित्रगत्युत्पत्ति-

स्थानदर्शनादिविषयकपर्यनुयोग--प्रतिवचनसहितं प्रि-
यङ्गुमञ्जर्यां देवभवस्य व्यावर्णनम् ।

५६ प्रियङ्गुमञ्जरीप्रचलद्भववाशिष्टवृत्तोपदर्शनम्, तच्छृ-
वणात् चित्रगतेर्जातिस्मरणज्ञानोत्पत्तिश्चत्यादि ।

५९ वननिकुञ्जात् सखीकचित्रगतेः सुरनन्दननगरे प्रस्था-
नम्, कनकमालाचित्रवेगयोरपि ततः स्थानादुत्पत-
नम्, वर्त्मनि गच्छतोदैवसाक्षात्कारसंभाषणनभोवाह-
नागमननिवेदनतत्प्रेषितव्यविघातकविद्याप्रतिघातसम-
र्थदिव्यमणिसमर्पणदेवतिरोधानादिपर्युपाख्यानं च ।

अष्टमः परिच्छेदः ।

६२ नभोवाहनस्य ससुभटादिसामग्रयस्य दूराद्विलोकनम्,
कनकमालाभयविह्वलताक्रन्दनादि, चित्रगतिना तत्सं-
धीरतापादनम्, नभोवाहनसमापतनचित्रगतिनिर्भ-
र्त्सनबाणाग्नेयवारुणादिशस्त्रवर्षणमणिप्रभावसंजनितत-
न्निष्फलतादिवर्णनगर्भितमन्ततो नागपाशविद्याह्वानमो-
चनतत्कृतविषोर्भिप्रभावसंजातचित्रवेगपतनपीडन-
मूच्छादि च ।

६५

सुप्रतिष्ठस्य तत्र गमनम् । चित्रवेगापत्तित्राणादिद्वि-
तीयपरिच्छेदाधिकृतवृत्तान्तसमन्वयसंकलितं च देवस्य
पुनरागमनम् । तदागमननिजत्राणादिप्रयोजनपूर्वभ-
संबन्धादिचित्रगतिपर्ययुगस्य देवविहितं सर्वपरि-
चितपूर्वभवघटनावर्णनोपबृंहितं प्रतिवचनम् ।

नवमः परिच्छेदः ।

७१

देवस्य घनवाहनमुत्पुसर्गनिवारणमुनिकैवल्योत्पत्ति-
देशनोपसर्गविधायकसुरपूर्वैरवृत्तान्तस्वागामिभववि-
षयकदेवकृतप्रश्नकैवल्यप्रतिकथनाद्युपवर्णनम् ।

७३

चित्रवेगस्य स्वभार्याया नभोवाहनकृतापहारपश्चा-
द्भूतवृत्तान्तप्रश्नः । देवस्योत्तरम् । कनकमालां न-
भोवाहनादपहत्य देवेन चित्रवेगाय समर्पणम् । चित्र-
वेगस्य कृतज्ञतानिवेदनम् । देवस्य वरग्रहणायाग्रहः ।
चित्रवेगाय विद्याधराधिपतित्वदानम् । देवान्तर्धानं
चेत्यादि ।

७६

द्वितीयपरिच्छेदाधिकृतसुप्रतिष्ठघनदेवयोर्दिव्यमणिवृ-
त्तोपसंहरणम् । घनदेवाय मणेः समर्पणम् । घनदेव-

स्याग्रे प्रस्थानम् । कुशाग्रपुरसंप्राप्तिः । श्रीदत्तघनदे-
वयोर्मिथोमैत्री. घनदेवस्य श्रीदत्तगृहे भोजनाय निम-
न्त्रणम्, तत्र श्रीकान्तादर्शनस्नेहप्रतीच्छादिबृत्ता-
न्तोपकथनम् ।

७७

श्रीकान्तायाः कृष्णभुजङ्गदशनम् । नानोपायविधा-
नम् । घनदेवेन दिव्यमणिप्रयोगेण तद्विषयपाकर-
णम् । घनदेवस्य श्रीकान्तापरिणयननिजपुरप्रस्थान-
मार्गस्थसीहगुहादाहविलोकनदेवशर्ममेलनदाहवृत्तान्त-
श्रवणदेवशर्मदेवलोकसिखपुरागमनश्रीकान्तापुत्रप्रसू-
त्यादिवर्णनं चेति ।

दशमः परिच्छेदः ।

८०

पुत्रजन्योत्सवसराज्ञीकनृपनिमन्त्रणनामविधानराज्ञीपु-
त्राभिवाच्छासुताभावजन्यशोकादिवर्णनम् ।

८१

राज्ञो देवाराधनम् । देवतासाक्षात्कारः । राज्ञीस्वप्न-
दर्शनगर्भाधानहस्त्यारोहणादिदोहदोत्यत्तितदपहारादि ।

८५

नैमित्तिकागमनराज्ञीविषयकप्रश्नोत्तरनृपोत्तरदिकप्रया-
णराज्ञीसमागमादिवर्णनम् ।

८६ राक्ष्या गजविहितनिजापहारादारभ्य निजवृत्तान्तनिवे-
दनारम्भः, तत्र हस्तिनौ गगनोत्पतनम्, राक्ष्या गग-
नात् सरोवरे पतनम्, सरोवरवर्णनम्, श्रीदत्तस-
मागमः, राक्ष्यास्तेन कुशाग्रपुराभिगमनम्, वर्त्मनि
भिह्लावस्कन्दः, राक्ष्याः सार्थाद्वियोगः, अटवीभ्रम-
णम्, पुत्रप्रसूतिः, तदपहारश्चेति ।
एकादशः परिच्छेदः ।

८९ राक्ष्याः क्रन्दनतापसीसमागमाश्वासनस्वाश्रमनयनादि ।
९० अश्वहत्सुरथगमनम्, तेन कुलपतये निजवृत्तकथ-
नम्, राक्ष्यास्तेन सह स्वपुराभियानम्, मार्गे सुर-
थस्य राक्षीशीलखण्डनोद्यमः, राक्ष्याः पलायनं कुर्वत्या
कूपे पतनम्, तत्र निजपतिनृपस्य समागमश्चेति प्र-
भृतिप्रतिवर्णनम् ।

९२ उद्याने त्रभस्तलात् सुरसुन्दर्याः पतनम्, उद्यानपालेन
राक्षे तन्निवेदनम्, राजपुरो तस्या नयनम्, राक्ष्या त-
द्वृत्तपृच्छायां संक्षेपेण परिचयदानम्, राक्ष्या दासी-
द्वारा विस्तरतस्तद्वृत्तान्ताधिगमनप्रयासः, सुरसु-

९५ न्दर्या दास्यै स्ववृत्तनिवेदनोपक्रमश्चेत्यादि । तत्र-
स्वपुरमातापितृकलाग्रहणयौवनप्राप्त्यादिवर्णनम् । उ-
द्याने प्रियंवदादर्शनसंभाषणविस्तृतविद्यापदोपलम्भ-
नचित्रदर्शनस्नेहमृच्छासख्यालापप्रियंवदगमनादि ।

द्वादशः परिच्छेदः ।

९८ सखीनां मिथो हास्यालापः । परिव्राजिकाया आगम-
नम् । तस्या आत्मपरलोकाभावादिसाधनगर्भनास्ति-
कतोपदेशः । सुरसुन्दर्या युक्तिभिस्तत्त्वखण्डनं चेत्या-
दिवर्णनम् ।

१०० शत्रुञ्जयनृपस्य मन्त्रिद्वारा सुरसुन्दरीयाचना, नरवा-
हनेन तदनङ्गीकारः, द्वयोर्युद्धं च ।

१०२ रत्नद्वीपे सुरसुन्दर्यपहरणम्, अपहारकेण निजवृत्ति-
वेदनम्, विद्याजापदानाय तस्य वंशजाल्यामवस्था-
नम्, सुरसुन्दर्या आत्मघाताय विषफलभक्षणम्,
मूच्छी चेत्यादि ।

१०५ मकरकेतोर्वंशजालीच्छेदः, वृक्षाधः सुरसुन्दर्यवलोक-
नम्, विषापहरणम्, शत्रुञ्जयनृपवधाय युद्धे गमनम्,

प्रियंवदया सह सुरसुन्दर्या तत्रावस्थानम्, वेतालेन पूर्ववैरिणा सुरसुन्दरीमपहृत्याकाशात् पातनं चेत्यादि ।
त्रयोदशः परिच्छेदः ।

१०६

मकरकेतुस्तशत्रुञ्जयनृपवधः । धनदेवस्य राजसमा-
यामागमनम् । नृपपृच्छोत्तरं तेन स्वीयसिंहलक्ष्मीपया-
त्रार्थभङ्गवर्णनप्रक्रमः । तत्र समुद्रे मकरकेतुसंगमः ।
धनदेवस्य तद्बृत्तजिज्ञासा । तत्कथनारम्भः । तत्र
रत्नद्वीपे विद्यासाधनसुरसुन्दरीविषापहारप्रयाण-
रिपुव्यापादनादिवर्णनम् । नभोमार्गेण रत्नद्वीपे प्रत्या-
वर्तमानस्य मध्ये पूर्ववैरिदेवेन वार्धौ पातनम् । बाहु-
भ्यां तत्तरणप्रक्रमश्चेति ।

११३

प्रवहणभङ्गः । धनदेवस्य फलकासादनम् । नीरधि-
तीरे स्थितिः । देवसाक्षात्कारः । तेन देवदशर्म-
वावस्थितौ धनदेवकृतस्योपकारस्य स्मरणा, विवि-
धरत्नवितरणम्, हस्तिनापुरे नयनं चेत्यादिवर्णनम् ।
चतुर्दशः परिच्छेदः ।

११५

सुरसुन्दरीकमलावतीविलापः । सुप्रतिष्ठसूरिसमवस-

रणम् । तदुपदेशमुखेन संसारासारतानारकादिदुःख-
दौर्गत्यादिवर्णनम्, धर्मतत्त्वादिसंकीर्तनं च ।

११८

राज्ञो मकरकेत्वपहरणदृष्टिसत्त्वाविवृत्तान्तानुयोगोत्तरं
केवलिकृतं तदुत्तरम् । पूर्वभवादारभ्य तत्कालपर्यन्तं
तद्विनिवेदनारम्भः ।

पञ्चदशः परिच्छेदः ।

१२४

प्रकृतसमाप्तिः । धनदेवस्य पल्लीभङ्गानन्तरजातसूरि-
वृत्तप्रश्नः । सूरैस्तन्निवेदनम् । प्रियंवदया समुद्रान्म-
करकेतोरुद्धरणम् । तेन तस्यै स्ववृत्तशंसनम् । मक-
रकेतोः सुरसुन्दरीवृत्तजिज्ञासा, प्रियंवदया तद्विज्ञापनं
च । धरणेन्द्रेण निजपूर्वचरित्रकथनपूर्वकं तस्मै वि-
द्यावितरणं चेत्यादि ।

१२८

आकाशमार्गेण मकरकेतोरागमनम् । महोत्सवेन तस्य
पुरप्रवेशः । सर्वेषां मिथः समागमहर्षः । सुरसुन्दरी-
मकरकेतुविवाहः ।

१३०

सूरिवन्दनायै नृपगमनम् । कमलावत्या निजपूर्वभव-

प्रश्नः । स्वरिणा तज्ज्ञापनम् । चित्रवेगादीनां दीक्षा-
ग्रहणं चेति ।

षोडशः परिच्छेदः ।

१३२ मकरकेतो राज्यशासनपद्धतिः । शुभकृत्यानि । सुर-
सुन्दरीस्वप्नः । राक्षः सभार्यस्य हिमवति गमनम् ।
तत्रोद्याने दम्पत्योः प्रश्नोत्तरविविनोदकृष्णसर्पदंशवि-
षापहाराः, गर्भाधानम्, पुत्रद्वयप्रसूतिः, युवराजवि-
वाहश्च ।

१३६ मदनवेगस्य दासीरूपेण नृपवधोद्यमः । राक्षा तस्य

कारागृहे क्षेपणम् । पर्युषणायां तन्मुक्तिः । पुनराज-
विधातवेष्टा । तत्रापि निष्फलता चेत्यादि ।

१३८ चित्रवेगस्वरिसमवसरणम् । राक्षा मदनवेगस्य वैरि-
मित्रं ज्ञातुमिच्छा । स्वरिणा तदुत्तरदानम् । सुरसु-
न्दरीमकरकेतुप्रव्रज्योपादानं च ।

१३९ चित्रगत्यपहारः । स्वरिदेशना । मकरकेतुसुनेमुक्त्य-
वाप्तिः । स्वरिसुरसुन्दरीप्रभृतीनां केवलज्ञानोत्पत्तिः ।
सर्वेषां मोक्षप्राप्तिः । ग्रन्थकृद्भ्युता । प्रशस्तिः ।
ग्रन्थसमाप्तिश्चेति ।

नमोऽस्तु णं समणस्स भगवओ महावीरस्स ।

सिरीधणेसरमुणिविरइयं

सुरसुन्दरीचरिअं ।

—卐—卐—

सुहसांमन्नपइन्नासमयसमारद्धलोयकम्मस्स । अमरवइवयणधरिओ परिक्खुडिलो कुंतलकलवो ॥१॥ कन्नासेने सोहइ जस्स अव-
त्थाणपत्थणत्थं । चित्तब्भंतररुद्धप्पवेसकंदप्पटुउव्व ॥२॥

अहवा । सोहइ जस्स सुसंगयउभयंसलुलंतकुंतलकलावा । सुत्ती सुवन्नवन्ना सकज्जलग्गव्व दीवसिहा ॥३॥ जस्स पणामा पावइ पलयं
पउरोपि विग्घसंघाओ । तस्स रिसहस्स पढमं नमामि पयंपकयं पयओ ॥४॥ चतुभिः कलापकम् ॥ अजियाइणो जिणिंदे वंदे जम्मंमि
जेसिममरिंदा । रागाइणो वि सत्तू पंचत्तं पाविया समयं ॥५॥ जम्मणसमयाणंतरसुमेरुसिहराभिसेयसमयम्मि । सक्कदणकयकुविय-

१ सामन्नं श्रामण्यम् । २ अमरेन्द्रपक्षे स्वीयपञ्चरूपत्वम्, जिनेश्वरजन्माभिषेकसमये चामरादिधारकतया सौवर्णपञ्चककरणस्य तेजसाचारात्, रागादिपक्षे
पञ्चत्वं नाशः । ३ समकं युगपत् ।

पनासणो कयपयत्तस्स ॥६॥ रागाइवइरिसेणव्व जस्स ददुं अणन्नसामत्थं । थरहरिया अच्चत्थं सैसिलोच्चयसायरा वसुहा ॥७॥ निम्म-
लकमनहनियरो पडिविवियणयतिहुअणो जस्स । उव्वहइ जायगवो केवलनाणस्स सैमसीसिं ॥८॥ जस्स य पणाममेत्ता निम्मलक-
मणक्खपडियपडिबिम्बा । एक्कारसगुणमुवलब्भ अप्पयं हरिसिया तियसा ॥९॥ तं वंदे जिणयंदं देविंदनरिंदिविंदवदियं । सिद्धत्थ-
नरिंदसुअं चरिमं चरिमं गइ पत्तं ॥१०॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥ दुज्जयअणंगमायंगमंगसोरंगुंगवसरिच्छे । सासयसिवसुहसहिं सिद्धे
सिरसा नमंसामि ॥११॥ दुद्धंसधंतविद्धंसधीरसिद्धंतदेसए धीरे । पंचविहायारए सिरसा वंदामि आयरिए ॥१२॥ विसयसुहनिष्पि-
वासे संसारच्छेयकरणतैल्लिच्छे । वंदामि उवज्झाए सुत्तत्थविसारए सययं ॥१३॥ पंचमहव्वयदुव्वहपव्वयउव्वहणपंचले सिरसा । घर-
वासपासमुके साहू सव्वे नमंसामि ॥१४॥ जीए कमकमलं पाविऊण पावित्ति पाणिणो परमं । नाणं अन्नाणा वि हु सा जयइ सर-
स्सई देवी ॥१५॥ जाण पसाएण पुण मएवि जडबुद्धिणा कहाकरणे । लीलाए पंयट्टिजइ, विसेसओ ते गुरु वंदे ॥१६॥ इय पुज्ज-
पणइकरणप्पणासियासेसविग्घसंधाओ । वोच्छं संवेगकरिं कंह तु सुरसुंदरिं नाम ॥१७॥ अन्नं च तस्स कीरइ पढमं चिय पत्थणा
खलजणस्स । बीहेइ कविजणो जस्स मूसओ इव बिरालस्स ॥१८॥ अहवा सहावउच्चिय दोसगहणम्मि वावडंमणस्स । अब्भत्थ-
णासएहि चि न खलस्स खलत्तणं गलइ ॥१९॥ कुडिलत्तणं न उज्झइ परिच्छिद्दगवेसओ य दोजीहो । पत्थिज्जंतो वि कवीहिं दुज्जणो
सप्पसारिच्छो ॥२०॥ अब्भत्थिओ वि वंको कलुसियहियओ भुवित्तपरिहीणो । चंदोव्व दुज्जणो इह ^१दोसासंगे पयासेइ ॥२१॥

१ कम्पिता । २ शिलोच्चय- पर्वतः । ३ समसीसी=स्पर्धा । ४ चरमगतिमुक्तिः । ५ सारङ्गः=सिंहः । ६ ध्वान्तं=तिमिरम् । ७ तल्लिप्सात्=तत्परात् । ८
प्रत्यलान्=समर्थान् । ९ प्रवृत्त्यते । १० व्यापृतमनसः । ११ परिच्छिद्द्रगवेषकः, सर्पपक्षे छिद्रं=विलम्, दुर्जनपक्षे छिद्रं=दूषणम् । १२ चन्द्रपक्षे सुवृत्तं=दोभनकु-
ण्डलाकारः, दुर्जनपक्षे सदाचारः । १३ चन्द्रपक्षे दोषाया रात्रेः स्वाज्ञे, दुर्जनपक्षे दोषाणां दूषणानामासङ्गे ।

ललिते व निद्रुरे वा कन्वे दोसो खलेहिं घेतवो । उड्डमुहाओ अहवा नीहरइ न जीरयं कहवि ॥२२॥ दुज्जणसहाए पडियं निम्मलकव्वं
पि लहइ न पइडं । जलबिंदुव्व सुतत्ते आयसभणम्मि पविखत्तो ॥२३॥ आसज्ज दुज्जणं कविजणस्स अब्भत्थणा तओ विहला । न
हु सक्करससित्तोवि चयइ कडुयत्तणं निवो ॥२४॥ अहवा कहापवंधो कीरइ किं दुज्जणण संकाए ? । जूयाभएण पैरिहणविमोयणं हंदि !
न हु जुत्तं ॥२५॥ दुज्जणअसंमयं पि हु कुणइ कवी कव्वमेत्थ किमजुत्तं ? । उलुयाणमभासंतोवि दिणयरो किं न उग्गमइ ? ॥२६॥
अपत्थिओवि सुयणो कईण कन्वे गुणे पयासेइ । धवलेइ जयं सयलं सभावओ चैव निसिनाहो ॥२७॥ निंदाकारिजणस्स वि दोस-
ग्गाही न सज्जणो कहवि । कुणइ सुयं वासिं तैच्छिजंतो वि मलयरुहो ॥२८॥

अनं च । हवइ हु विरूवयं पि हु कव्वं सुयणाण संगमे लुंढं । सिप्पिपुडम्मि पविट्ठं जलं पि मुत्ताहलं होइ ॥२९॥ अब्भत्थणा-
रिहा जं सुयणा तो ते उ पत्थिमो इण्हि । एगगमणा होउं साहिज्जंतिं निसामेह ॥३०॥ घोरे अणोरपारे संसारे जोणिलक्खपउर-
म्मि । अइदुलहं लद्धूणं मणुयत्तं भवियलोएण ॥३१॥ देविंदचंदनागिंदविंदमंणुइंदवंदियजिणेहिं । वज्जरिए उज्जमिउं जुत्तं धम्मम्मि
सुद्धम्मि ॥३२॥ सो अंतरारिविजए रागदोसो य अंतरा सत्तू । तद्विजए चिय सोक्खं तेहिं जियाणं पुणो दुक्खं ॥३३॥

एवं च ठिए । रागदोसोणुगया जीवा पावैति विविहदुक्खाइं । तम्हा तद्विजए चिय विबुहेहिं होइ जइयव्वं ॥३४॥ एयत्थसाह-

१ निस्सरति । २ भाणं=भाजनम् । ३ परिहणं=परिधानं=वस्त्रम् । ४ जयं=जगत् । ५ तथा वास्या छिद्यमानः । ६ लुंढं श्रेष्ठम् । ७ झुत्तिपुटे । ८ कथ्य-
मानम् । ९ अण=नास्ति उरं=आरम्भः पारश्वात्तो यस्य तस्मिन्ननाधानन्ते इत्यर्थः । १० मणुइंद=मनुजेन्द्रः । ११ वज्जरिए=कथिते । १२ सः=शुद्धधर्मः । १३
दोसो=द्वेषः ।

णपरा सोलसपरिच्छेयसंगया ललिया । पाइयगाहाहिं कहा कीरइ सुरसुंदरीनामा ॥३५॥ अबुहजणबोहणं तह दुक्कहलोयाण चित्तरं-
जणयं । जुगवं णो सक्किजइ कवीहिं उभयंपि काऊण ॥३६॥

जओ । सालंकारेण घणवखरेण रंजिजए जणो विबुहो । पयडत्थललियकव्वं अबुहाणं बोहणं कुणइ ॥३७॥ दोणह वि ऐकवए
च्चिय सक्किजइ रंजणं न काऊणं । एक्कं गेण्हताणं अवस्स किर नासए बीयं ॥३८॥ नियगुरुकमप्पसाया कावि हु सची उ जइवि
मह अत्थि । उवमासिलेसरुवगवणगबहुलम्मि कव्वम्मि ॥३९॥ तहवि हु तयं न कीरइ असमत्थं पत्थुअम्मि जं अत्थे । तो अबु-
हबोहणत्थं पयडत्था कीरए एसा ॥४०॥

किञ्च । सीसिणिमैयहरियाए गुरुभगिणीए अलंघवयणाए । सिरिकछ्छाणमईए पवत्तिणीए उ वयणेण ॥४१॥ पारद्धा जं एसा
कवित्तगव्वेण नो मए तेण । कीरइ उच्चाणत्था पाइयगाहाहिं ललियपया ॥४२॥ हु पज्जत्तं बहुणा पत्थुयविग्घावहेण विहलेण ।
विहवकुलवालियाकयकडक्खविक्खेवसरिसेणं ॥४३॥ निसुणह एगगमणा होउमियाणिं कहं कहिज्जंतं । अङ्गुइजसएहिं गाहाणं क-
यपरिच्छेयं ॥४४॥ अत्थेत्थ सुवित्थिनो उड्ढाहोलोगर्मज्झयारम्मि । नामेण तिरियलोगो विबुंहाणुगओ सुमेरुव्व ॥४५॥ दीवो उ
अत्थि तत्थवि वित्थरओ जोयणाण लक्खं तु । जलहिवलयावगूढो जंबुदीवो त्ति विक्खाओ ॥४६॥ तस्स य दाहिणभागे भरहं
नामेण अत्थि वरखेत्तं । वेयड्डुनगवरेणं दुहा विहत्तं सुवित्थिनं ॥४७॥ अह दाहिणड्डुमरहे गंगासिंधूण मज्झयारम्मि । कप्पदुमोव्व

१ एकपदे=युगपत् । २ वीर्यं=द्वितीयम् । ३ उपमाश्लेषरूपकादयोऽलङ्कारविशेषाः । ४ प्रस्तुते । ५ मयहरिया=महत्तरा । ६ उत्तानार्थ=स्पष्टार्थो । ७ अर्धवृ-
तीयशतैः । ८ मज्झयारं=मध्यम् । ९ विबुधाः पण्डिताः, देवाश्च ।

दुमाणं बहुदेसाणं पहाणयो ॥४८॥ धन्नसमिद्धिलपासरासयसंसद्पूरियदियंतो । अविकरहमहिसरासहनाणाविहगीहणाइन्नो ॥४९॥
पइदियहवहंताणेयसारणीविसरैरिहलजाणो । पुरनगरगामपडरो बहुरिद्धिसमिद्धसयलजणो ॥५०॥ निचं पमुइयलोओ नाणाविहउच्छ-
वेहिं अविरहिओ । भयडमररहियगामो कुरुत्ति नामेण वरदेसो ॥५१॥ चतुभिः कलापकम् ॥

अविय । अणवरयवहंताणेयवणियसत्थोहविसमसयलपहो । जत्थ न नज्जइ पहिं अडविविसिठाणयविसेसो ॥५२॥ अन्नं च
तम्मि देसे गुणाण भवणम्मि एयमँच्छरियं । सोअरहिओवि जं सुणइ जणवओ लोयभणियाइ ॥५३॥

अविय । जत्थ य गाममँहल्ला कररहिया धम्मवज्जिया मुणिणो । देसस्स तस्स संवणणम्मि को उज्जमं कुणइ ? ॥५४॥ तत्थवि
य अत्थि वित्थिन्नजलहिवलयाणुकारिपरिहाए । परपुरिसालंघाए परिकिखत्तं भमिरमयराए ॥५५॥ पडिवक्खभयुप्पायणविसालसालेण
परिगयं रम्मं । रमणीयमगरतोरणगोउरदरेहिं परिकिन्न ॥५६॥ अइनीलबहलउववणविरायमाणावसाणभागेहिं । मँत्तालंबगवक्खयजु-
एहिं वरचिच्चजुत्तेहिं ॥५७॥ नाणाभूमिजुएहिं पासाएहिं तुसारधवलेहिं । तन्नयरवासिजणजसँधूहेहिं निच्चमइरम्मं ॥५८॥ तह अव-
रावरदेसागएण तन्नयरवासिणा चैव । वणियकलानिउणेणं पइदियहं वणियलोएण ॥५९॥ किज्जंतवणिज्जेहिं विरायमाणं अणेगहट्टेहिं ।
परिपूरिएहिं अंतो बहुमुल्लकियाणगसएहिं ॥६०॥ उतुंगमगरतोरणपवणुद्धुयधवलर्धयवड्डुहेहिं । सुंदरदेवउलेहिं उवसोहियसुंदरपएसं

१ गोधनाकीर्णः । २ रेह्वा=राजनं=शोभा साऽस्ति येषा रेहिराणि । ३ वसिमा वासवान् । ४ आश्चर्यम् । ५ सोओ=श्रोतः=श्रोत्रम्, शोकश्च । ६ महल्लो-
=शृङ्गो निवहश्च प्रथमेऽर्थे विरोधः, कर(हस्त)रहितानां महत्त्ववाचात् ; द्वितीयेऽर्थे परिहारः, सर्वप्राणां कर(राजदेयभाग)वर्जितत्वात् । ७ धर्मः=पुण्यं, धनुश्च ।
८ भमिरा भ्रमवन्तो मकरा यस्यां तथा । ९ मत्तालम्बः=प्राङ्गणवरणम् । १० शूहो=प्रासादशिखरं । ११ क्रीयमाणवाणिज्यैः । १२ च्चजपटाढ्यैः ।

॥६१॥ तह पंडुपुमसंडोहमंडियाणेयगुरुतरसरेहिं । सोवाणपंतिसुगमावयारवावीसहस्सेहिं ॥६२॥ वरतियचउकचकरआरासुआणदी-
हियाईहिं । देवाणमवि कुणंतं पए पए चित्तसंहरणं ॥६३॥ सयलन्नपुरपहाणं नयरं सिरिहत्थिणाउरं नाम । नयरगुणेहुववेयं संकासं
अमरनयरस्स ॥६४॥ दग्गभिः कुलकम् ॥ जत्थ य निवसइ लोओ पियंवओ धम्मकरणतल्लिच्छो । दक्खिन्नचायमोगेहिं संगओ तह
कलाकुसलो ॥६५॥ जत्थ य पुरम्मि निच्चं इओ तओ बहुपओयणपरेण । भमिरजणसमुदएणं दुस्संचाराओ रत्थाओ ॥६६॥ जत्थ
य कोडिपडायापच्छाइयसयलगयणमग्गम्मि । लोओ गिम्हदिणेसुवि रविकरतावं न याणेइ ॥६७॥ जत्थ य पुरम्मि पुरिसा घरभित्ति-
निहित्तमणिमज्जेहिं । निच्चं हयंधयारे गयंपि रंइ न याणंति ॥६८॥ रम्मत्तणओ जस्स य पलोयणत्थं व आगया देवा । कोउगव-
क्खित्तमणा अणमिसनयणत्तणं पत्ता ॥६९॥ धवलहरासिहरविरइयपवणपहल्लंतवेजयंतीओ । सैन्नंति व रविणो सारहिस्स अइउच्च-
गमणट्ठा ॥७०॥ जत्थ य पुरम्मि दीसइ पायपहारो उ रंगभूमीसु । दंडो उ धयवडाणं सीसच्छेओ जुयारीण ॥७१॥ कुसुमाण सिरिसि-
बंधो सागच्छेत्तेसु जीवकत्तणया । तह पंडियपरिसासु पत्ताणं हंदि ! भिंदणया ॥७२॥ अह एक्को चिय दोसो गुणाण भवणम्मि
तम्मि नयरम्मि । निदोससाहुणो जं सयावि दीसंति गुत्तिठिया ॥७३॥ अह तम्मि पुरम्मि पहू पभूयकरितुरयरयणभंडारो । जह-
भणियनीइपालणआणंदियसयलजणचित्तो ॥७४॥ नियबुद्धिसमुदएणं वसीकयासेससत्तुसंताणो । संपूरियत्थिसमुदयमणपत्थियअत्थ-
वित्थारो ॥७५॥ दढकट्ठिणभुयाऽपरिमियपरक्कमंकत्तसयलपडिवक्खो । पडिवक्खभाभिणीवयणनल्लिणसंकोयणमयंको ॥७६॥ खरोव

१ रत्था=राजमार्गः । २ रात्रिम् । ३ कौटुकावक्षिप्तमनसः । ४ पहल्लंती=धूर्णयमाना विचलन्तीत्यर्थः । ५ संज्ञां कुर्वन्तीव । ६ जुयारी=धान्यविशेषः ।
७ पत्तं=पात्रं पत्रं च । ८ गुप्ति=कारागृहम्, मनोवाक्कायसंयमनरूपः साधोराचारश्च । ९ प्रभुः=स्वामी राजेत्यर्थः ।

पिद्वपयावो सीहो इव अकयपरबलासंको । उयहिन्व सुगंभीरो चंदो इव जणमणाणंदो ॥७७॥ रूवेण कामदेवो बुद्धीए सुरगुरुस्स
 सारिच्छो । निवसइ पमोयपत्तो राया सिरिअमरकेउत्ति ॥७८॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥ तस्स य तिवग्गसारं रज्जसिरिं सम्ममणुहवंतस्स ।
 वच्चंति वासराइं इंदस्स व देवलोगम्मि ॥७९॥ अह अन्नया कयाइवि अत्थाणगयस्स राइणो तस्स । विणयपणउत्तमंगो पडिहारो
 बंधुलो भणई ॥८०॥ देव ! कुसग्गपुराओ चित्तयोरो चित्तकम्मयत्तडो । नामेण चित्तसेणो समागतो चिट्ठइ दुवारं ॥८१॥ सो देव-
 पायंदसणसुहकंखी इच्छए इह पवेसं । एवं च ठिए अमहं देवाएसो पमाणंति ॥८२॥ तत्तो रण्णा भणियं लहुं पवेसेहि ताहे सो विहिणा ।
 अत्थाणम्मि पविट्ठो कयविणओ राइणो पुरओ ॥८३॥ उवविट्ठो भूमीए रत्ना भणिओ कुओऽसि तं भइ ! ? । केण व कजेण इहं
 समागओ मह समीवम्मि ? ॥८४॥ तो भणइ चित्तसेणो कुसग्गनयराउ आगओ देवं ! । चित्तगरो साइसयं जाणामि य चित्तकम्म-
 मंहं ॥८५॥ चित्तप्पिओ य देवो सुम्मइ वत्तासुं तेण अहमेत्थ । चित्तकलं पयडेउं समागओ देवपासम्मि ॥८६॥ तत्तो रत्ना भणियं
 केरिसयं चित्तकोसलं तुज्झ ? । दंसेहि ताव मज्झं आलिहियं किंचि वररूवं ॥८७॥ अह तेण कक्खवेसम्मि गोविया चित्तपट्टिया
 सहसा । पयडीकाउं रण्णो समप्पिया हिट्ठवयणेण ॥८८॥ पसरंतपयडपुलओ राया पुलोएइ तत्थ आलिहियं । नाणावन्नयकलियं
 पमाणरेहाहिं सुविमुद्धं ॥८९॥ अहिणवजोव्वणवररूवजुत्तमच्चंतमणहरागारं । अहिणवसिहिणारंभं कण्णाए रूवयं पवरं ॥९०॥ तं
 ददंउं नरनाहो चित्तइ एसो हु चित्तकम्मम्मि । अइकुसलो जं लिहियं अउव्वरूवं इमं रूवं ॥९१॥ तिलोक्कम्मिवि मन्ने एरिसरूवा न
 इत्थिया अत्थि । चित्तकलानिउणत्ता अदिट्ठरूवा इमा लिहिया ॥९२॥ जइ पुण कत्थवि होजा एरिसरूवेण इत्थिया कन्ना । तीए

१ आस्थानं=समा । २ पत्तट्ठो=बहुशिक्षितः । ३ श्रूयते । ४ प्रकटयितुम् । ५ पश्यति । ६ सिहिणो=स्तनः । ७ अपूर्वरूपम् ।

वि संगमो जह ता रजं होज सकयत्थं ॥९३॥ एवं चित्तैतस्स य वम्महस्रगोयरम्मि पडियस्स । वीसरिओ से अप्पा चित्तेऽवविख-
चचित्तस्स ॥९४॥ तत्तो खणंतराओ संमीलियल्लोयणो अमरकेऊ । सीहासणाउ पडिओ मुच्छाए परवसो सहसा ॥९५॥ हा ! हा !
हत्ति भणता अत्थाणगया समुट्ठिया लोया । वीयंति वीयणेहिं सीयलसल्लेण सिंचंति ॥९६॥ वयणे खिवंति खिपं कप्पूरं तह
मेलंति अंगां । तं ददं दुं चित्तसेणो पहसियवयणो दढं जाओ ॥९७॥ रे ! रे ! कोवि हु पावो अहिमरूवेण आगओ एसो । कम्म-
णगारी जेणिह विमोहिओ अम्ह सामित्ति ॥९८॥ तालेह हणह बंधह एवं भणंतेहिं अंगरक्खेहिं । गहिओ सो हम्मंतो एवं भणिउं
समाढत्तो ॥९९॥ भो ! भो ! भदा ! नाहं दुडो ता मा मुहा कैयत्थेह । तत्तो य तेहिं भणियं कंहं न दुडो तुमं पाव ! ॥१००॥
कम्मणकयं हि चित्तं पयंसियं कीस राइणो तुमए ? । तह मुच्छियम्मि देवे वियसियवयणो य किं जाओ ? ॥१०१॥ ता कहसु केण
रणो वहणत्थं पेसिओ तुमं पाव ! ? । तो भणइ चित्तसेणो अक्खिस्सं तुम्ह सन्वपि ॥१०२॥ रत्तो अब्बुदयत्थं समागओ न उण
दुडुबुद्धीए । एमाइ भणंतोवि हु बद्धो सो रायपुरिसेहिं ॥१०३॥ एत्थंतरम्मि राया गयमुच्छो संस्थचैयणो जाओ । अह नरवइणा
भणियं मुंचह भो ! चित्तगरमेयं ॥१०४॥ उच्छोडियबंधो सो रत्ता भणिओ य भद ! उवविससु । आइवससु मह सच्चं केण तुमं
पेसिओ एत्थ ? ॥१०५॥ तो भणइ चित्तसेणो निसुणसु नरनाह ! एत्थ परमत्थं । चित्तगरवेसधारी समागओ जेण अहमेत्थ ।
॥१०६॥ अत्थेत्थ कुसग्गपुरं सुपसिद्धं चेव देवपायाणं । नयरगुणेहुववेयं धणधन्नसमिद्धजणकलियं ॥१०७॥ पणइजणपरियासो

१ वम्महो=मन्मथः । २ विस्मृतः । ३ अभिमरो धनादिलोभतो मरणभयरहितं साहसकर्मकारी । ४ हम्मंतो=हन्यमानः । ५ समाढतो=समारब्धः ।
६ कदर्थयत । ७ प्रदर्शितम् । ८ आख्यास्यामि । ९ एवमादि । १० स्वस्थचेतनः । ११ प्रणयिजनः=अर्थिसमुदयः ।

राया घणवाहणोत्ति तत्थासि । पाणप्पिया से देवी वसन्तसेणत्ति नामेण ॥१०८॥ ताण य पुत्तो नरवाहणोत्ति नामेण उक्कडपयावो ।
 कमलावइत्तिनामा धूया अच्चतरूववई ॥१०९॥ अह अन्नया य राया दाउं नरवाहणस्स नियरज्जं । कमलावई य भगिणी अणुरुव-
 वरस्स दायव्वा ॥११०॥ इय भणिऊण पुत्तं सुगुरुसमीवम्मि जायसंवेगो । संसारुच्छेयकरं सामन्नं उवगओ विहिणा ॥१११॥
 नरवाहणोवि राया रज्जं पालेइ पणयपडिवक्खं । चिट्ठइ कन्नंतेउरमज्जे कमलावई वि सुहं ॥११२॥ एत्तो य तम्मि नयरे निवसइ
 वणिओ उ सागरो नाम । रन्नो बालवयंसो जिणवयणे गाढमणुरत्तो ॥११३॥ सिरिमइनामा भज्जा अइप्पिया तस्स सीलसंपन्ना ।
 सिरिदत्तो से पुत्तो सिरिकंता तहय दुहियत्ति ॥११४॥ सिरिकंता अणुदियहं वच्चई कमलावईए पासम्मि । जाया य गरुयपीई अन्नोन्नं
 ताण दोण्हं ॥११५॥ इत्थीजणजोगाओ गहियाओ कलाओ बालभावेवि । सगलकलानिउणस्स उ पासम्मि सुमित्तसेणस्स ॥११६॥
 रायदुहियाए समयं चित्ताईयाहि विविहकीलाहिं । सिरिकंता कीलेत्ता विगालसमयम्मि एइ गिहं ॥११७॥ सिरिकंताए समयं
 सिणेहसाराए रायधूयाए । बोलीणो बहुकालो नाणाविहकीडणरयाए ॥११८॥ कमसो वड्ढुतीओ तियसाण वि पत्थणिज्जरूवाओ ।
 पत्ताओ पढमजोव्वणमणंगसिंगारआवासं ॥११९॥ अह अन्नया य राया मइसागरसागरेहि संजुत्तो । अत्थाणमंडवम्मी आसीणो
 अँच्छई जाव ॥१२०॥ नियसहियणसंजुत्ता ताव य कमलावई तहिं आया । भूसणपसाहिअंगी गेंदुयकीलाए कीलंती ॥१२१॥ अह
 सा भगिणी रन्ना पीईए निवेसिया "निउच्छंणे । तत्तो ददुं तीए रूवं तह जोव्वणमुदगं ॥१२२॥ भणिओ रन्ना मंती मइसागर ।
 तइय पव्वयंतेण । ताएण अहं भणिओ भगिणी ठाणम्मि दायव्वा ॥१२३॥ इण्हि वरस्स उचिया जाया एसत्ति ता मंहं कहसु ।

१ धूया=दुहिता=पुत्री । २ बालवयस्यो बालमित्रम् । ३ अतिक्रान्तः । ४ आस्ते । ५ निउच्छंणे=निजोत्सङ्गे । ६ तदा प्रव्रजता=दीक्षां गृह्यता ।

को अणुरूवो पुरिसो इमीए सुकुलप्पहओ य १ ॥१२४॥ महसागरेण भणियं देवो चिय एत्थ जाणए उचियं । तत्तो रत्ना भणियं
एवं मे पुरइ चित्तम्मि ॥१२५॥ कीरइ संयवरो इह हकारिजंतु सव्वरायाणो । जो चैव हियइहो तं चैव वरेइ जेणेसा ॥१२६॥
महसागरेण भणियं जं देवो आणवेइ तं किच्चं । नेवरि संयवरकरणं संपइ उचियं न काउं जे ॥१२७॥ सव्वेवि निवा जइया आयत्ता
होति एगनरवइणो । तदणुन्नाएण तया संयवरो होइ कायवो ॥१२८॥ एगस्स जओ वरणे सेसाणं सो निवारगो होइ । संपइ पुण
रायाणो नरिंद ! सव्वेवि अहमिंदा ॥१२९॥ ता ताणमेगवरणे सेसा सव्वेवि सत्तुणो होति । न य सक्का संगामे जिणिउं सव्वेवि
एगेण ॥१३०॥ ता अलमिमिणा नरवर ! विग्गहमूलेणणत्थवहुलेण । कमलावईसंयवरकरणेण एत्थ पत्थावे ॥१३१॥ तत्तो रण्णा
भणियं कस्सेसा तैरिहि भइ ! दायव्वा । को व इमीए इहो मणस्स इह कह णु नायवं ? ॥१३२॥ जस्स व तस्स व रत्तो दायव्वा
न य मए निययभगिणी । दिन्ना होइ सुदिन्ना जस्स, इमा तस्स दायव्वा ॥१३३॥ एवं च जाव जंपइ राया महसागरेण सह
तत्थ । ताव य दुवारपालो पणामपच्चुड्डिओ भणइ ॥१३४॥ अहुंगनिमित्तविज्ज भूयभविस्सत्थपयडणपडिडो । सुमईनामो इहइ
समागओ देव ! नेमिची ॥१३५॥ सो देवदंसणत्थं दुवारदेसम्मि चिड्डइ इयाणिं । इय सोउं नरवइणा भणियं तुरियं पवेसेहिं ॥
॥१३६॥ तयणंतरं च सुमई निम्मलसियवसणसोहियसरीरो । गोरोयणकयतिलओ समागओ राइणो पुरओ ॥१३७॥ आसीपयाण-
पुव्वं दाउं दुव्वक्खए नरिंदस्स । रत्ना कओवयारो उचियासणगम्मि उवविडो ॥१३८॥ रत्ना पच्चयहेउं अतीयवत्थुम्मि पुच्छिओ

१ धानन्तरेण्ययम् । २ पादपुरेण्ययमिदम् । ३ यदा । ४ अनर्थबहुलेन । ५ तर्हि । ६ पटिष्ठ=चतुरः । ७ आसीःप्रदानपूर्वम् ।

८ दुर्वास्तान् ।

एसो । पञ्चक्खं पिव सधं साहेइ सो अवितहं जाव ॥१३९॥ ताहे पहसियवयणो राया नरवाहणो इमं भणति । भो सुमइ ! मज्झ
 भगिणी एसा कमलावई कण्णा ॥१४०॥ एईए को भत्ता होही मणवच्छुत्ति वज्जरसु । सुमई निरुविज्जं निमित्तमेवं समुल्लवइ ॥१४१॥
 नरवर ! चित्ते लिहियं एईए रूवयं पुलोएत्ता । मुच्छिज्जिस्सइ जो इह होही भत्ता इमीए सो ॥१४२॥ सयलोरोहपहाणा तस्स य
 होही इमा महादेवी । एत्थत्थे य नरेसर ! मा काहिसि अब्बाभावं ॥१४३॥ एत्थंतरम्मि सागरसेट्ठी संलवइ सुमइनेमिंत्ति । सिरि-
 कंताए भत्ता को होही मज्झ धूयाए ? ॥१४४॥ वज्जरइ तओ सुमई कसिण्णयुंयेण ढंसियमेयं जो । उज्जीविस्सइ सो चिय भत्ता
 धूयाए ते होही ॥१४५॥ एवं च पुच्छिज्जं उचियं काऊण तस्स उवयारं । पैट्टविओ नरवइणा जहागयं पडिगओ सुमई ॥१४६॥
 तत्तो य भणइ मंती सोहणमहुणा नरिंद ! संजायं । ता इण्हि तब्भणिण्ण कायवो उज्जमो होइ ॥१४७॥ भणियं रत्ता को इह साइसयं
 लिहइ चित्तकम्मंति । मइसागरेण भणियं सुपसिद्धो ताव इह नयरे ॥१४८॥ एक्को चिय कमलावइ उज्झायसुमित्तसेणनामस्स ।
 तणओ उ चित्तसेणो अइकुसलो चित्तकम्मम्मि ॥१४९॥ युग्गमम् ॥ रत्ता भणियं सिग्धं वाहरह तयंति तक्खणेण अहं । वाहरिओ
 संपत्तो भणिओ रत्ता सबहुमाणं ॥१५०॥ कमलावईए रूवं सिग्धं आलिहसु चित्तफलहीए । जं आणवेसि भणिउं, सोहणवन्नेहि तं
 लिहियं ॥१५१॥ देक्खालियं च रत्तो साइसयं पेक्खिखऊण सो तुट्ठो । भणिओ य अहं रत्ता एत्थत्थे तं सिं उचिउत्ति ॥१५२॥
 चित्तगरवेसधारी एयं घेत्तूण सव्वराईणं । दंसेसु जस्स मुच्छा जायइ एयं पुंलोएउं ॥१५३॥ सो मह साहेअवो सिग्धं आगम्म, जेण

१ अवितथम्=सत्यम् । २ अवरोधः=अन्तःपुरम् । ३ कसिणो=कृष्णः । ४ दष्टम् । ५ प्रस्थापितः । ६ आज्ञापयसि । ७ दर्शित । ८ त्वम् ।
 ९ असि । १० दृष्ट्वा ।

तस्सेव । महया उचयारेण दिज्जह कमलावई एसा ॥१५४॥ युग्मम् ॥ एवं रण्णा भणिओ तत्तो पणमिच्चु तस्स पयकमलं । कइवय-
परियणसहिओ कुसग्गनयराउ नीहरिओ ॥१५५॥ सुग्गीवकिच्चिबद्धणपधुहाणं नरवईण मे एसा । संदंसिया न पुणो जाया इह
अत्थसंसिद्धी ॥१५६॥ अज्ज पुणो इह नयरे समागओ देव ! तुम्ह पासम्मि । एवं निंयच्छिऊणं मुच्छा जायाय तुम्हाणं ॥१५७॥
जायं मह सामिसमीहियं ति चिंत्तिचु तेण नरनाह ! । जाओ हरिसो मज्झ सुमरिय नेमिच्चियं वयणं ॥१५८॥ एएण कारणेणं
मुच्छाए तुम्ह हरिसिओ अहयं । ता मा नरिंद ! अन्नहभावेण वियप्पसु ममंति ॥१५९॥ इह चित्तसेणवयणं सोऊणं विगयअन्नआ-
संको । वज्जरइ अमरकेज्ज विम्हईओ चित्तरूवेण ॥१६०॥ किं तीए कन्नाए एरिसयं अत्थि रूवसोहगं ? । ता भणई चित्तसेणो
निमेसमेत्तं इमं लिहियं ॥१६१॥ को सक्कइ कुसलोवि हु जैहड्डियं तीए रायकन्नाए । निज्जियतियसविलासिणीरूवं रूवं समालिहिउं ?
॥१६२॥ तन्वयणं सोऊणं हरिसियहियएण राइणा तस्स । अंगविलग्गमसेसं पसाइयं कडयवत्थाइ ॥१६३॥ तो भणइ चित्तसेणो
आएसं देह देव ! अम्हाणं । नरवाहणस्स रण्णो जहड्डियं जेण सौहेमो ॥१६४॥ रण्णणुन्नाओ सो कमेण पत्तो कुसग्गनयरम्मि ।
नरवाहणस्स रन्नो सिद्धो सब्बोवि बुत्ततो ॥१६५॥

अह तेणवि नियमणिणी पभूयधणपरियणेण परियरिया । पट्टविद्या हिट्टेणं संयवरा अमरकेउस्स ॥१६६॥ सिरिकंताइसहिजणं
आभासित्ता य सयलपरिवारं । कमलावईवि चलिया हरिसविसायाउरा हियए ॥१६७॥ इच्छियवरलाभेणं साणंदा तहय बंधुविरहेणं ।
किंचि ससोणा पत्ता कमेण सा हत्थिणपुरम्मि ॥१६८॥ महया विच्छेड्डेणं सोहणलगम्मि गुरुपमोएणं । कमलावई उ रन्ना परिणीया

१ निःसृतः । २ दृष्ट्वा । ३ स्मृत्वा । ४ विस्मितः । ५ यथास्थितम् । ६ कथयामः । ७ विच्छेदोऽविच्छेदो विस्तारः विच्छेदो समूहः विच्छेदोऽन्वयः ।

खचकुलविहिणा ॥१६९॥ पाणाणवि अब्भहिया पवरा अंतोरस्स सयलस्स । इदस्सव ईदाणी जाया अह सा महादेवी ॥१७०॥
 तीए सह विसयसोक्खं अणुहवमाणस्स राइणो तस्स । नीईए सयलभूमिं निययं परिवालंयंतस्स ॥१७१॥ वच्चंति वासराइं सुह-
 समुदयमसमणुहवंतस्स । विबुहपहुस्सव तियसालयम्मि अदिट्ठदुक्खस्स ॥१७२॥

तम्मि य पुरे पसिद्धो पवरो पउराण आसि धणधम्मो । सेट्ठी निवस्स इट्ठो पत्तड्ठो सव्वसत्थेसु ॥१७३॥ नीसेसअत्थिवित्थर-
 पत्थियअब्भहियदिक्खवरदाणो । अञ्जयपेज्जयजणयज्जियाए लच्छीएडलंकरिओ ॥१७४॥ जिणसमयसत्थवित्थरवियक्खणो मोक्ख-
 मग्गतल्लिच्छो । जिणसाहुपूयणरओ साहम्मियवच्छलो धैणियं ॥१७५॥ अवहसियतियसमुंदरिरूवाइसया पईवया दक्खा । भज्जा
 मणोरसनामा तस्स य पाणप्पिया धैणियं ॥१७६॥ ताणं तिवग्गसारं विसयमुहं सम्ममणुहवंताणं । नियकुलमंडणभूओ जाओ अह
 दारओ एक्को ॥१७७॥ वत्ते य बारसाहे अम्मापीईहिं नियकुलविहिणा । धणदेवोत्ति य सम्मं नामं निव्वत्तियं तस्स ॥१७८॥
 अह पंचधाइकयविविहलालणो दारओ स वड्ढुत्तो । पत्तो कुमारभावं माउपिऊणं कयाणंदो ॥१७९॥ अब्भहियअट्ठवरिसो सम्मं अब्भ-
 सियसयलविज्जस्स । उज्जायस्सुवणीओ विनायकलाकलावस्स ॥१८०॥ थेवेणं वि कालेणं अहिगमियाओ समत्थविज्जाओ । सयले
 कलाकलावे अह जाओ सोवि पत्तड्ठो ॥१८१॥ तत्तो गहियकलावो समाणिओ नियघरम्मि धणदेवो । पिउणा से उज्झाओ स पूइओ
 वत्थमाईहिं ॥१८२॥ कमसो पवड्ढुमाणो धणदेवो जोव्वणं समणुपत्तो । निज्जियअणंगरूवो जाओ वरकामिणीदइओ ॥१८३॥ अह

१ अज्जओ=आर्यकः=पितामहः । २ पज्जओ=आर्यकः प्रपितामहः । ३ धणियं गाढं । ४ वृत्तं जातं । ५ अम्बापितृभ्याम् । ६ उपनीतः=सम्पत्तिः ।
 ७ स्तोकेन । ८ समस्तविद्याः ।

सो समाजोन्वणरूचाइसएहिं वरवयसेहिं । परियरिओ आहिंडइ ईसरलीलं विडंबंतो ॥१८४॥ अह अनया कयाइवि वैयंसविसरेण परिगओ एसो । नयराओ नीहरिओ पत्तो य मणोरमुजाणे ॥१८५॥ दिड्डो य तत्थ एगो पुरिसो गुरुसोयपरिगओ तेण । बैवीतडो-वविड्डो अंसुजलोहलियगंडयलो ॥१८६॥ धणदेवो तं ददुं पुरिसं उप्पन्नगरुयकारुणो । आसन्ने गंतूणं महरगिराए इमं भणति ॥१८७॥ को सि तुमं कत्तो वा किं वा ते सोयकारणं भइ ! ? । एवं च तेण भणिओ सो पुरिसो एवमुच्चवइ ॥१८८॥ कह तम्मि वज्जरिज्जइ दुक्खं गुरुदुक्खपीडियमणेहिं । न कुणइ जो पडियारं न य दुहियो अहव जो होइ ? ॥१८९॥ तहवि हु कहेमि सुंदर ! मा वयणं तुज्झ निष्फलं जौउ । सीहगुहानामेणं अइविसमा अत्थि पछिचि ॥१९०॥ तीए य सुपइड्डो पछिवइ तस्स भारिया लच्छी । तीए पुत्तो जाओ जयसेणो जणमणाणंदो ॥१९१॥ तस्स य बालगगो अहयं नामेण देवसम्मोत्ति । कीलामि य जयसेणं तत्थ अहं विविहकीलाहिं ॥१९२॥ अह अनया य वाहिं विणिग्गओ गेण्हऊण जयसेणं । पुरिसेहिं दोहि दिड्डो तत्थ अहं जोगिरूवेहिं ॥१९३॥ संभासिऊण पुविं दिनो मह तेहिं पवरतंबोलो । तम्मि समाणियमित्ते मइसमोहो महं जाओ ॥१९४॥ तत्तो कुमरसमेओ तेसिमणुमग्गमेव लग्गो हं । जाणामि नेव किंचिवि विमोहिओ तेहिं पावेहिं ॥१९५॥ तेहि समेतो अहयं वयामि जा किंचियपि भूभागं । ताव य तिसिएण मए एगम्मि उववणनिगुजे ॥१९६॥ बहुविहतरुफलकुसं पीयं नीरं तु तप्पभावेण । जाओ सत्थ-सरीरो विंचितियं ताहि मे एयं ॥१९७॥ रयणीइ गहिय कुमरं नासिस्समिमाणं पावपुरिसाणं । इय चिंतिय चलिओ हं अलविबओ

१ स्वेच्छया परिभ्रमति । २ वयस्यविसरेण=मित्रसमूहेन । ३ वापीतटोपविष्टः । ४ प्रतिकारम्=उपायम् । ५ याडु । ६ बालपालकः । ७ क्रीडयामि खेलयामि । ८ बहिः । ९ वृषितेन । १० पद्मभ्याः स्थितेऽत्र षष्ठी ।

चेव सह तेहिं ॥१९८॥ पत्ताए रयणीए निसुया अनोनमुखवेमाणा । एएण बालएणं सिज्झिस्सह जक्खिणी अमहं ॥१९९॥ तुंगी-
 धपव्वयस्मी पत्ता हूणिऊण बालयं एयं । सिद्धाए जक्खिणीए पाविस्सामो निहिं तं तु ॥२००॥ इय तेसिं सोऊणं भणियं, भयवे-
 विरो^१ दढं जाओ । सुत्तेसु तेसु घेचुं जयसेणं ताहि नट्ठो हं ॥२०१॥ कहकहवि हु नासंतो गवेसमाणेहिं तेहिं हं पत्तो । बंधित्तु तओ
 वसमे समारुहेत्ता इहाणीओ ॥२०२॥ अज्ज पुणो इह नयरे संपत्तो सत्तमाउ दिवसाउ । तंन्हाछुहाभिभूओ मुक्को हं एत्थ उज्जाणे
 ॥२०३॥ ता भइ ! इमं गुरुसोयकारणं साहियं मए तुम्ह । जइ अत्थि कावि सत्ती ता रक्खह बालयं^२ तं तु ॥२०४॥ भणियं धण-
 देवेणं संपइ चिट्ठति कत्थ ते पुरिसा ? सो भणइ गहियकुमरो एगो नगोहेहडुम्मि ॥२०५॥ बीओ^३ पुरे पविट्ठो सुरइक्केण संपयं
 चेव । इय भणिए धणदेवो जोगियपासे गओ तुरियं ॥२०६॥ भणिओ य तेण एसो एयं मह देसु बालयं भइ ! । अहयं सुवन्न-
 लक्खं तुह देमि, न एत्थ संदेहो ॥२०७॥ तो जोगिएण भणियं जाव न सो एइ दुइयओ जोगी । ताव मह देसु लक्खं जेण इमं
 देमि तुह बालं ॥२०८॥ तत्तो धणदेवेणं समप्पियं अंगुलीयं तस्स । दीणारलक्खमुल्लं मुक्को य इमेण जयसेणो ॥२०९॥ वेत्तूण
 अंगुलीयं सिग्घयरं जोगिओ तओ नट्ठो । वेत्तूण य जयसेणं धणदेवो देवसम्मस्स ॥२१०॥ पासम्मि समच्छीणो भणिओ एसो य
 गिन्ह कुमरत्ति । तत्तो य देवसम्मो पहसियवयणो इमं भणइ ॥२११॥ तं सामी तं बंधू तं चिय मह जीयदायगो सुयणु ! ।
 किं किं न कयं तुमए जीयं कुमरस्स दिन्तेण ? ॥२१२॥ मह सामियस्स दिन्नं, जीयं जं पाणवल्लहो पुत्तो । पाविट्ठदुट्ठजोगियकयं-

१ श्रुतौ । २ एतन्नाम्नि पर्वते । ३ हुत्वा । ४ वेपनशीलः कम्प्रः । ५ तृष्णा=पिपासा, छुहा=छुट्ता ताभ्यामभिभूतः पीडितः । ६ त्वम् । ७ न्यग्रोधस्याधः ।

८ द्वितीयः । ९ द्वितीयः ।

तवयणाउ नीहरिओ ॥२१३॥ तत्तो धणदेवेणं नीओ गेहम्मि भोइओ सम्मं । सत्थस्स भेलिज्जणं पट्टविओ निययठाणम्मि ॥२१४॥
एसो पुण वुत्तंतो वित्थरिओ तत्थ पुरवरे सहसा । अइचाई धणदेवो देइ धणं लक्खगन्नेहिं ॥२१५॥ ता जत्थ जत्थ दीसइ धण-
देवो नियचयंसपरियरिओ । अन्नोन्नं पुरलोओ तत्थ इमं विविहमुल्लवइ ॥२१६॥ एसो सो धणदेवो चाई भोगी य तह कलक्कुसलो ।
अत्थिजणपत्थिओ जो वरिसइ लक्खेहिं धन्नोत्ति ॥२१७॥ अन्ने पुण मच्छरिणो भणति नियचायगव्विया तत्थ । किं सैलहिज्जइ
एसो नियपिउलच्छीए खयकालो ? ॥२१८॥ तं दाणमिह पसस्सं तं चेवं य पोरुसस्स बुद्धिक्करं । जं नियपरक्कमेणं विटविय विल-
सिज्जइ जहिच्छं ॥२१९॥ जं पुण अज्जयपज्जयजणयज्जियअत्थमज्झओ दाणं । परमत्थओ कलंकं तयं तु पुरिसाभिसाणीणं ॥२२०॥
भणियं च वप्पेविट्ठविंयं दव्वेणं को न विट्ठिरं कुणइ । सैहविट्ठवणविलासणयं जणयइ विरलं सुयं नारी ॥२२१॥ एयं जणप्पवायं
निसुणित्ता चित्तई उ धणदेवो । सच्चं भणति एए न हु जुत्तं मज्झ एरिसयं ॥२२२॥ ता परदेसं गंतुं विट्ठवित्ता भूरिभूइपव्वभारं ।
विलसामि जहिच्छाए दीणाडणाहाण अविसंको ॥२२३॥ इय चित्तिय धणदेवो माउपिज्जणं सर्गासमागम्म । विणयपणउत्तमंगो
करंजली भणिउमाढत्तो ॥२२४॥ तुब्भेहिं अणुनाओ गंतूणं ताय ! अन्नदेसम्मि । विट्ठवामि भूरिदं इय इच्छा संपयं मज्झ ॥२२५॥
ता अणुजाणउ ताओ पुँजंतु मणोरहा इमे मज्झ । गच्छामि अन्नदेसं वणिज्जबुद्धीए सयमेव ॥२२६॥ भणियं जणणीए तओ गम-
णवयणंपि दुस्सहं पुत्त ! । अच्छउ ता दूरे चिय पुण गमणं अन्नदेसम्मि ॥२२७॥ अन्नं च अत्थि लच्छी तुह जणएणावि

१ अत्थिआगी=दातुप्रवरः । २ लक्ष्मणयैः लक्षसंख्याभिः । ३ श्लाघ्यते । ४ विट्ठविण्य=अर्जित्वा । ५ वप्पो पिता तेनार्जितद्रव्येण । ६ विट्ठिरं=आभोगम् ।
७ सह=स्वयं । ८ सक्राशं=समीपमागम्य । ९ आरब्धः । १० अलुजानातु=आज्ञापयतु । ११ पूर्यन्ताम् ।

अजिया पुत्त ! । जीए विलसंतोवि हु अंतं काउं न सत्तो सि ॥२२८॥

अविय । जणएण य तुह पुत्तय ! अत्थुप्पत्तीए कारणं जं जं । तं सबं कारवियं किं कजं तुह वणिज्जेण ? ॥२२९॥ भणियं ध-
णदेवेणं जावज्जवि अम्मि ! बालओ पुत्तो ! ताव नियजणणिसिहिणे करिसंतो लहइ सोहंपि ॥२३०॥ वोलीणबालभावो छिप्पइ पावेण
तं करेमाणो । तह पिउलच्छी जणणिव्व होइ सुसमत्थपुत्ताणं ॥२३१॥ सुसमत्थो वि हु जो जणयअज्जियं संपयं निसेवेइ । सो अ-
म्मि ! ताव लोए ममंव उवहासयं लहइ ॥२३२॥ इय भणिउं धणदेवो अंसुजल्लुप्फुणलोयणो सहसा । सुक्कलह इह भणंतो पडिओ
जणणीए चलणेसु ॥२३३॥ तो धणधम्मो सेट्ठी नाउं अवसाण(य)कारणं तस्स । वजरइ पुत्त ! को तुज्झ वंछिए कुणइ विग्वंति ?
॥२३४॥ जणएणं से जणणी पुत्तविओगं अणिच्छमाणीवि । कहकहवि हु संठविया विन्नायसुयावमाणेण ॥२३५॥ एवं सो धणदेवो
मायाविचेहिं अबभणुत्ताओ । परदेसगमणजोगं गहिऊणं चउव्विहं भणुं ॥२३६॥ अट्ठाहियमहिमाओ कारावेत्ता जिणिंदभवणेसु ।
संपूइय साहुजणं समाणिय माणणिज्जजणं ॥२३७॥ सयलम्मि तम्मि नयरे कारिय आधोसणं जणे मिलिए । नेमित्तियआइट्टे सुह-
दिवसे विहियमंगल्ले ॥२३८॥ गहिऊण पवरसउणं अंगीकाउं कुसगवरनयरं । हियबंधुवणियसहिओ नीहरिओ नियनयराओ ॥
॥२३९॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥ एवं सो धणदेवो संवाहियसहपर्यट्टजणनियरो । लहुलहुपयाणएहिं वच्चइ सह गरुयसत्थेण ॥२४०॥
तत्तोऽणुवासरं सो सत्थो वंसिमं अइक्केमेऊण । अह कमसो संपत्तो एकं अइभीसणं अडविं ॥२४१॥ जत्थ अदीसंताणवि घणपत्तल-

१ शक्तः । २ अम्ब । ३ स्पृश्यते । ४ ममेवोपहास्यताम् । ५ उफुण्णं=आपूर्णम् । ६ सुक्कल=उचितं, स्वैर वा मा कुरुत । ७ मातापितृभ्याम् । ८ चतु-
र्विधम्, गणिमधरिममेयणारिच्छेयमेदात् । ९ पयट्ठो=प्रवृत्तः । १० वसिमं=वसतिम् ।

पउरपायवत्तणओ । कूइयसरसंसवणा गम्मइ विहगाण अत्थित्तं ॥२४२॥ अन्नं च जीए लोया नीइपहाणस्स पुहइपालस्स । नयरीए इव न कुणंति कहवि उम्मगगसंचरणं ॥२४३॥ वियडाडवीए तीए मज्झमज्जेण वयइ सो सत्थो । नियकोलाहलपडिरवपडिपूरियज्जेन्नतरुविवरो ॥२४४॥ तुंगतरुनियरसाहणसाहसंछन्नअंबरत्तणओ । सवंपि वहइ दियह अलगगरविकिरणसंतावो ॥२४५॥ कैविकयगुरुतरवोक्कारसवणसंहसुत्तसंतवहुवसहो । उत्तसियवसहवौलणनिमित्तपमुक्कहकारो ॥२४६॥ हक्कारसइपडिरवसंसवणुत्तासियाण संयराहं । आयन्नंतो दिसि दिसि दिसि घूयाणं भूरिहुंकारे ॥२४७॥ वसहकंठपलंबिरघटिया-रणियपूरियभूरितरंवरो । विससुखुक्खयरेणुनिरंतरो, वयइ तत्थ स वाणियसत्थओ ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुबोहगाहासमूहरम्माए । रंगगिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसो एत्थ संमप्पइ अडविपवेसस्स वन्नणो नाम । सुरसुन्दरिनामाए कहाए पढमो परिच्छेओ ॥२५०॥

॥ पढमो परिच्छेओ समत्तो ॥

बीओ परिच्छेओ ।

अह अन्नवासरम्मी कमेण बंहुवोलियाए अडवीए । गहिय जलासयमेगं अह सो आवासिओ सत्थो ॥१॥ अह तम्मि सत्थलोए उल्लेहियसयलवसहनियरम्मि । जलंधणाइअड्डा इओ तओ पेरियडंतम्मि ॥२॥ पमुक्केसु दिसि दिसि चरणत्थं सव्ववसहमहिसेसु ।

१ यस्याम् । २ जुन्नं=जीर्णम् । ३ कपि- । ४ सहस्रोन्नसत् । ५ वारण- । ६ सयराहं=शीघ्रम् । ७ आकर्णयन् । ८ दृषदुरोत्खातरेणुभिर्निरन्तरो=व्यासः । ९ रागरगी=रागाग्निः । १० समाप्यते । ११ बहुतिक्रान्तायाम् । १२ उल्लेहियं=भारान्नातम् । १३ पर्यटति ।

पारद्वेसु य तकालमुचियकिञ्चेसु लोएण ॥३॥ नाऊण पैणिहिवसओ भोयणकज्जम्मि आउलं सत्थं । सत्थम्मि तम्मि पडिया झडित्ति भिच्छाण धाडित्ति ॥४॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥ अवि य ।

नवमुग्गवन्नअङ्गुणैकियआजाणुभीसणसरीरा । मसिरासी इव काला कुवियकयंतोव्व दुप्पिच्छा ॥५॥ खरबीभच्छसरीरा पला-
सपत्तेहिं विहियसेहरया । गुंजाफलरैत्तच्छा उब्भंखरकेसपँभारा ॥६॥ सनद्धवद्धकवया पट्टिपएसाडवणद्धतोणीरा । कर्त्तनायड्डियधनु-
हपट्टदीसंतभल्लोडा ॥७॥ केवि असिवग्गहत्था केवि हु करगहियलँडया अवरे । गुंफणफेरणसुंकारएहिं जीयं व अवणेतता ॥८॥ थिड्डा
निददुरहियया दिसो दिसिं 'मारि मारि' भणमाणा । अँन्नाया एव कुओवि ज्झत्ति भिच्छा समावडिया ॥९॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥
पडिएसु तओ तेसुं सत्थो सव्वो वि आउलीभूओ । भिल्लाण 'पँउरभावा वक्खेवा सत्थपुरिसाण ॥१०॥ अह तम्मि सरणरहिए
ल्लहिसिज्जेते समत्थसत्थम्मि । दप्पपरिपूरियंगा हक्किय जंपंति केवि नरा ॥११॥ रे ! रे ! पिसायरूवा ! कत्थिण्हि जँह दिट्ठिपहप-
डिया । पयडह सव्वं जइ अत्थि तुम्हमिह पोरिसं किंपि ॥१२॥ केवि पुण भीरुहियया वरैया दसणउडगहियअंगुलिणो । हा !
हा ! रक्खह रक्खह एवं कळुणाइं जंपंति ॥१३॥ केवि हु लुंठिजंता इओ तओ तह पँहम्ममाणा य । 'कीवा पलायणद्धा तत्थ गवे-
संति छिद्दाणि ॥१४॥ केवि कहकहवि पावियछिद्दा गाढं च खसफसेमाणा । सँणियं सणियं ओसक्किऊण लीयंति गँहणेसु

१ प्रणिधयश्चरपूरुषाः, तद्वशात् । २ घाटी । ३ ढक्कियं=आच्छादितं । ४ दुष्प्रेक्षाः । ५ रक्षाक्षाः । ६ उब्भं=ऊर्ध्वम् । ७ पब्भारो=प्राग्भारः=समूहः । ८ कर्णाकृष्ट- । ९ लघुगुडकः=यष्टिः । १० चर्मदिमयं प्रहरण, 'गोफण' इति भाषायां तस्य 'फेरणं' भ्रमणं तेन जाता ये 'सुंकारया' शब्दास्तैः । ११ अज्ञाता- । १२ प्रचुरभावात् । १३ सस्यमाने १४ यास्यत । १५ वराकाः । १६ प्रहन्त्यमानाः । १७ क्लीबाः । १८ शनैः शनैः । १९ वनेषु ।

॥१५॥ केवि हु वेविरदेहा सिढिलीकयकच्छबंधणा धणियं । पमुकपुरिसयारा अंगीकयदीणजणचेह्दा ॥१६॥ परिचत्तसयल-
लजा कहकहमवि मोक्खणं विमगंता । तेसिं चिय पावाणं, कुणंति बहुचाडुकम्माणि ॥१७॥ केवि हु मयमिव भूपडिसंठियं
अप्यं पैयंसंति । केवि हु छुहंति गंठिं महीए पक्खाणि जोएत्ता ॥१८॥ जेवि हु इओ तओ इंधणाइअट्टा गयासि सत्थाओ ।
तेवि हु कलयलसदं सोउं वच्चंति दूरयरं ॥१९॥ रे ! लेहं हणह बंधह मारह वयणाइं भरह धूलीए । सुम्मंति तत्थ सत्थे दिसि दिसि
एवंविहा सदा ॥२०॥ एयावसरम्मि तओ पासित्तु इओ तओ विलुम्पंतं । भिछेहिं सत्थलोयं कइवयनियपुरिसपरियरिओ ॥२१॥
उप्पाएंतो तेसिं आगिईए चैव चित्तसंखोहं । वसुनंदयखगकरो धणदेवो एवमुल्लवइ ॥२२॥ रे ! रे ! पावा ! जइ अत्थि तुम्ह इह
कावि दप्पकंई । ता हवह मज्झ पुरओ सहसा तं जेण अवणेमि ॥२३॥ मा भणह जं न भणियं एस कंसवट्टओ सुपुरिसाण । न
हि नियजुवइसलहिया पुरिसा पुरिसत्तणमुवेति ॥२४॥ हा ! धी ! धी ! एयस्स उ रे ! दुट्ठा ! तुम्ह पुरिसगारस्स । नासंतलोयपट्ठी-
धावणउवल्लद्वपरस्स ॥२५॥ एवं च निसामित्ता दोच्चं तच्चं समुल्लवंतस्स । धणदेवस्सुल्लावे सुहडाणवि भूरिभयजणगे ॥२६॥ रे !
रे ! लेह इमस्सवि ^{१४}फेडेमो ^{१५}धीरयं किराडस्स । एवं समुल्लवंता वलिया ते ज्ञात्ति तयभिमुहं ॥२७॥ पत्ता य आहसंता धणदेवस्स-
तियं समंता ते । तिव्वासिक्कौततोमरभल्लीहि य पहरिउं लग्गा ॥२८॥ धणदेवोवि असंको तहा पैयइसु तेसु भिछेसु । ताणसुरमोडि-

१ मृतम्=मृतकम् । २ आत्मानम् । ३ प्रदर्शयन्ति । ४ लत=लङ्घित । ५ श्रूयन्ते । ६ आकृत्या । ७ वसुनन्दक एतदाख्यो यः खन्नः स करे यस्य सः ।
८ कण्हतिः पामा । ९ अपनयामि । १० कपपट्टकः । ११ सलहिया=ल्लाघिताः । १२ द्विः । १३ त्रिः । १४ व्रंशायमः । १५ धीरताम् । १६ ईषद्वसन्तः ।
१७ प्रयुत्तेषु । १८ तेषां पुरः स्वं वक्ष ओडयित्वा संस्थाप्य, संमुखीभूयेत्यर्थः ।

ऊणं कुणइ नियपोरिं पयडं ॥२९॥ जह जह ते भिछनरा देंति पहारे दढं दयाहीणा । धणदेवो उण तह तह अब्भसियकलो पव-
 चेइ ॥३०॥ अविय फरएण केवि हु इओ तओ केवि कायकरणेणं । केवि हु दूराउच्चिय एंते खग्गाभिघाएण ॥३१॥ कहकहवि हु
 भिछेहिं गहिओ फरएहिं उट्टहेऊण । भणियं च तेहिं रे ! रे ! एसो सत्थाहिवो वणिओ ॥३२॥ ता बंधिऊण एयं अब्बखयदेहं तु
 पछिनाहस्स । अप्पेमो जेणेसो देइ वणिओ धणं बहुयं ॥३३॥ तत्तो य तेहिं गंतुं पल्लीवइणो समप्पिओ एसो । एत्थंतरम्मि दिट्ठो
 धणदेवो देवसम्मणेण ॥३४॥ तत्तो य तेण भणिओ सदुक्खमेवं तु पछिनाहस्स । हा ! हा ! सामिय ! एसो महाणुभावो स धणदेवो
 ॥३५॥ जेण तया तुह तणओ जोगियगहिओवि मोइओ आसि । दाउं सुवन्नलक्खं निक्कारणवच्छलेणं तु ॥३६॥ जयसेणकुमरजीवि-
 यदाया धणधम्मसेट्ठिपुत्तो सो । परमुवयारी सामिय ! कहणु अहन्नेहिं विहिउत्ति ? ॥३७॥ इय देवसम्मभणियं सोउं सभंतलोयणो
 सहसा । अह भणइ सुप्पइट्ठो मुंचह मुंचह महाभागं ॥३८॥ पासट्ठियपुरिसेहिं तक्खणमुच्छोडिया य से बंधा । पल्लीवइणा ताहे अव-
 गूढो सायरं एसो ॥३९॥ तत्तो विहियपणामो तक्कालमुच्चियम्मि आसणे दिन्ने । पासट्ठियपुरिसेहिं, उवविट्ठो तत्थ धणदेवो ॥४०॥
 तत्तो य दीहदीहं नीससिय विसायगंभिणं एवं । लज्जावणमियवणो पछिवई भणिउमाटत्तो ॥४१॥ परमुवगारिचि तुमं उवेच्च किल
 होसि अम्ह दट्ठवो । नवरं गिहागयस्सवि सागयमेवंविहं विहियं ! ॥४२॥ जायइ अवगारफलो विहिओ पावाणं अहव उवयारो ।
 सप्पस्स जहा दिन्नं दुट्ठपि विसत्तणमुवेइ ॥४३॥ पावो अहं कयग्घो सुयजीवियदायगस्स जेणज्जं । गिहमागयस्स एयं अहम्मकम्मं

१ फलकेन । २ सार्थाधिपः । ३ अक्षतदेहम् । ४ अपयामः । ५ अधन्यै 'अस्माभिः' इति शेषः । ६ संप्रान्तलोचनः संप्रमयुक्तनयनः । ७ गर्भितम् ।

८ कृतज्ञः । ९ येनाद्य । १० धर्मादनपेतं धर्म्यं तद्विरुद्धमधर्म्यं तच्च तत् कर्म चेत्यर्थः ।

समायरियं ॥४४॥ भणियं धणदेवेणं कीस इमं वहह गुरुविसायंति । अन्नाणं अवरज्झइ, को दोसो एत्थ तुम्हाणं ? ॥४५॥ ददुं
अणन्नसरिसं भिल्लवई तस्स वयणविन्नाणं । रूवं तह सुयणत्तं पुणोवि अइरंजिओ भणइ ॥४६॥ पेच्छह एगम्मि नरे केत्तियगुण-
समुदओ समं वसइ ? । वहुरयणा हु वसुमई सच्चो लोयप्पवाओड्यं ॥४७॥ धी ! धी ! मह पुरिसत्तं धी ! धी ! मह एरिसाए
वित्तीए । नियकुलकलंकभूयस्स मज्झ धी ! पुरिसजम्मेण ॥४८॥ धी ! मज्झ जीविएण कुकम्मनिरयस्स धम्मरहियस्स । एयारिस-
पुरिसाणं लुटणकम्मम्मि निरयस्स ॥४९॥ एत्तियमेत्तेणं चिय धन्नोऽहं जं महाणुभावस्स । अमखयदेहस्स इमस्स दंसणं झत्ति संजायं
॥५०॥ जइ पुण होज विवत्ती समयं भिल्लेहिं जुज्झमाणस्स । ता कह मज्झ अउन्नस्स होज पावस्स नित्थारो ? ॥५१॥ एमाइ
वहुविगप्पं अप्पाणं निदिऊण तो भणइ । भो ! भो ! भिल्ला ! सत्थे जं गहियं एत्थ तुम्हेहिं ॥५२॥ तं सव्वं पि समप्पह इमस्स धण-
देवनामवणियस्स । तेहिं तैणमज्जायं समप्पियं तस्स तं सव्वं ॥५३॥ युग्मम् ॥ तत्तो सबालवुड्डु मिलिए लोगम्मि भयविमुक्कम्मि ।
वज्जरइ सुप्पइड्डो धणदेवं नेहगब्भमिणं ॥५४॥ एत्तो गाउयमेत्ते सीहगुहा नाम अत्थि मे पल्ली । तीए लहुंमागच्छह अज्जं मह
पाहुणा होह ॥५५॥ भणियं धणदेवेणं एवं होउत्ति ताहे सो सत्थो । धणदेवमर्गलग्गो सीहगुहं झत्ति संपत्तो ॥५६॥ आवासियस्स
तत्तो वेसिमासन्नम्मि सत्थलोयस्स । पल्लीवइणा नीओ धणदेवो निययेहम्मि ॥५७॥ अब्भंगिऊण विहिणा सुगंधतेल्लेहिं पवर-
जुवईहिं । अद्धाणपरिस्समनासगेण वरवारिणा न्हंविओ ॥५८॥ धणसारसारिसिरिखंडचच्चिओ ताहे पल्लिनाहेण । सहिओ पवराहारं

१ अपराधयति । २ सुजनत्वम् । ३ दृष्टिः=आजीविका । ४ विपत्तिः=विनाशः । ५ निस्तारो मुक्तिः पापात् । ६ तुणमयदिं यथा स्यात्तथा तुणपर्यन्तमित्यर्थः ।
७ लघु=शीघ्रम् । ८ मग्गो=पश्चात् । ९ वासस्थानसमीपे । १० कृपितः ।

भोचूण समुद्रिओ कमसो ॥५९॥ कप्पूरप्पूरसहि ए तंगेले आयेरेण से दिन्ने । वज्जरई धणदेवो सुहासणत्थो इमं वयणं ॥६०॥ एसा हु
 ताव पल्ली आवासो निग्घिणस्स लोयस्स । तुब्भेवि तस्स पहुणो अणन्नसोअन्नदयकलिया ॥६१॥ एसो न सम्मजोगो अहिवइभि-
 चाण मह ठियं चित्ते । जं सोयसच्चदक्खिन्नवज्जियाणं इमं ठाणं ॥६२॥ भिल्लाणं नाहावि हु जं एरिसगुणगणेण संजुत्ता । एयं मण-
 म्मि भावइ महंतमच्छेरयं मज्झ ॥६३॥ असरिससोजन्नजुया तुम्हे एयाए वसह पल्लीए । उत्तमनरावि होउं सार्हह मह केण
 कजेण ? ॥६४॥ तो भणइ सुप्पइड्डो किं कहिएणं इमेण धणदेव ! वंचणमवमाणं विय महजुत्तो नो पगासेज्जा ॥६५॥ तहवि हु
 भणामि मा होउ तुज्झ अब्भत्थणा इमा विहला । एगगमणो होउं साहिजंत निसमेहि ॥६६॥ निच्चं पमुइयनरनारिपुब्बगामावलीए
 रमणीओ । बहुदिवसवन्नणिजो अंगो नामेण देसोउत्थि ॥६७॥ तम्मि य पुरं पुराणं पवरं सुरनयरसरिसरिद्धिल्लं । भयडम्मरकरविमुक्कं
 सिद्धत्थपुरंति विक्खायं ॥६८॥ तम्मि य मयंधरिउकैरडिंकरडिन्नेभेयणम्मि पचड्डो । कंबुन्नयसुग्गीवो सुग्गीवो नाम नरनाहो ॥६९॥
 सयलोरोहपहाणा सुंदरसरदिंदुबिंबसमवयणा । बुद्धीए अणन्नसमा कमला नामेण से देवी ॥७०॥ तीए सह विसयसोक्खं अणुहव-
 माणस्स तह य रज्जधुरं । पुव्वभवपुब्बपायवसमप्पियं पालयंतस्स ॥७१॥ वंचंतेसु दिणेषु तीए देवीए अह अहं पुत्तो । जाओ कयं
 च नामं विहिणा मह सुप्पइड्डोत्ति ॥७२॥ लालिजंतो पंचहिं धार्दिहं कमेण वड्डुमाणोउहं । संजाओ पंचवरिसो माउपिऊणं कयाणंदो

१ निर्घृणः=निष्कृपः । २ अनन्यतः=अद्वितीयम् । ३ सौजन्यं दया च ताभ्यां कलिताः सहिताः । ४ अधिपतिः=स्वामी । ५ शौचसत्यदाक्षिण्यवर्जितानाम् ।
 ६ प्रतिभाति । ७ अच्छेरयं=आश्चर्यम् । ८ कथयत । ९ कथ्यमानम् । १० रिद्धिल्लं ऋद्धिमत् । ११ डमर=परचक्रादिभयम्, भीत्या पलायनं च । १२ करटी=
 करी । १३ करटः=करिगण्डः । १४ कम्बुः शङ्खः । १५ पायवो=पादपो=वृक्षः ।

॥७३॥ एतथंतरम्मि गिम्हे संतावियमहियले वइक्कते । निव्ववियमहीवीढो रंसंतसाळूरसंधाओ ॥७४॥ पवहंतवहलवाहिणिखलहलसं-
सद्ववहिरियदिगंतो । गजंतगहिरजलहरदंसणनचंतसिहिनिवहो ॥७५॥ पफुल्लफुल्लसोहियनीवोहविरायमाणवणनियरो । सुच-
कुंदकुडयसंदियरयगळिभणवाइयसमीरो ॥७६॥ पुलिणपइड्डियालयकयवौलुयदेउलेहिं रमणीओ । कैरिसयजणपारंभियहलउत्तय-
चच्चियवइल्लो ॥७७॥ हरिसवसहसिरपामरं दिसि दिसि चब्भत्तभूरिकेयारो । पत्तो वासंरत्तो कइमदुल्लंघमगिल्लो ॥७८॥ पञ्चभिः
कुलकम् । एयारिसम्मि नवपाउसम्मि पत्तम्मि अब्बदिवसम्मि । नरनाहो सुग्गीवो विहिणा कयभोयणो संतो ॥७९॥ चंदणचच्चियदेहो
परिहियमिउसण्हनिम्मलदुगूलो । तंबोलवगहत्थो समागतो देविभवणम्मि ॥८०॥ युग्मम् । संत्तले पासाए आरूढो उवरिमाए भूमीए ।
देवीए कयविणओ महरिहसेजाए आसीणो ॥८१॥ खणमेगमच्छिऊणं परिहासकहाहिं पिययमाए सह । सियवसणच्छाइयाए कोमल-
तूलीए पासुत्तो ॥८२॥ तत्तो य सजलजलहरगज्जियसहेण नहुनिहो सो । उड्डिउं संनिविड्डो निज्जूहगसंठियमहुरे ॥८३॥ अद्दासणे
निविड्डा कमलदेवीवि ताहे नरपहुणो । वज्जरइ तओ राया हरिसवसुल्लसियरोमंचो ॥८४॥ मह संगमगरुयसमुल्लसंतमणहरयओहरा
श्चत्ति । पेच्छ पिए ! संजाया तुज्झ सरिच्छा कुबेरदिसा ॥८५॥ तरलत्तं नयणाणं कुडिलत्तं सुतणु ! तुज्झ केसाणं । अणुकरइ पेच्छ
विज्जू घणमज्झे ^१चिगिचिगायन्ती ॥८६॥ अन्नं च पिय ! पेच्छसु परिब्भमंतेहिं इंदगोवेहिं । नज्जइ पाउसलच्छी पँचुबिया महि-

१ निर्वापित प्रशमितं महीपीठं येन वर्षावेत्रेणेत्युत्तरस्यां पञ्चमगाथाया संबन्धः । २ रसन् शब्दयमानः सालूराणा ददुराणां संघातो यत्रेति । ३ नीवो=तृक्ष-
विशेषः । ४ स्यान्दिदंतं क्षरितम् । ५ वाळुकादेवकुलैः । ६ करिसओ=कर्षकः । ७ हलउत्तयं=हल्योत्रकम् । ८ छुत्तप्रथमान्तं पदम् । ९ वर्षात्रः=वर्षासमयः । १०
परिहितमदुल्लक्षणनिर्मलदुकुलः । ११ सप्ततले=सप्तभूमिके । १२ प्रकाशयन्ती । १३ ज्ञायते । १४ पाउसो=प्रादृद् । १५ प्रचूर्णिता ।

यत्ने पडिया ॥८७॥ पाउसनरिंदनवसंगमम्मि जायम्मि भूमिमहिलाए । हरियंङ्करच्छलेणं पेच्छसु रोमंचओ जाओ ॥८८॥ निदुदुर-
 करपसरेणं इमेण संताविआ इमा पुहई । इय रोसेणव रुद्धो घणेहिं स्वरस्स करपसरो ॥८९॥ मह आगमेवि पियविरहियाण महिलण
 किं न फुडाइं । हिययाइं सामरिसं विज्जुओएण जोएइ ॥९०॥ नाउं मह आगमणं तहवि हु किं चछिया पिया मोत्तुं । गजंतो रोसे-
 णव पहियाणं दलइ हिययाइं ॥९१॥ धवलबलायादाढो विज्जुलाचवलदीहजीहालो । कसणशरीरो धावइ पहियाणं पाउसपिसाओ
 ॥९२॥ पेच्छ सुरचावनिग्गयधाराबाणेहिं विरहिहिययाइं । विंधंतो उवहसइव पंचसरं पंचसरसहियं ॥९३॥ एत्थन्तरम्मि देवी नर-
 नाहं भणइ हरिसिया संती । सेसउज्जणं नरवर ! अब्भहिओ पाउसो एसो ॥९४॥ मोत्तूण विरहिणिजणं सुहओ जं एस कासुयजण-
 स्स । पामरवच्छतणोसहिपमुहाणं तहय जीवाणं ॥९५॥ अह भणइ पुहइनाहो ईसिं हसेज्जण, देवि ! तं सच्चं । आहीणं संजायं जं सु-
 म्मइ एत्थ लोगम्मि ॥९६॥ धाया पुरिसा पेच्छति आयरा धाययं दिसावलयं । तह देवि ! तुमं सुहिया सव्वं सुहियंति मनेसि
 ॥९७॥ सव्वेवि देवि ! उउणो संउन्नलोयस्स होंति सुहहेज्ज । पुनविहूणाण पुणो पाउससमओवि दुहहेज्ज ॥९८॥ ओ ! पेच्छ पेच्छ
 सुंदरि ! अंद्धसमारम्मि जंरकुडीरम्मि । ओधंसरसयविराइयडिंसममूह रुयंतम्मि ॥९९॥ निययघरिणीए बाढं चोइज्जंतो पुणो पुणो
 वंरओ । आवरणरहियदेहो हम्मंतो वारिधाराहिं ॥१००॥

१ आबुद । २ विबुदुदुद्योतेन, द्योतयति । ३ जीहालो=जिह्वावान् । ४ सुखदः । ५ वत्सा=गोऽर्मकाः, वृणानि, ओषधयश्च तत्प्रमुखाणाम् । ६ आहीणं=किं
 वदन्ती । ७ 'धै वृत्तौ' ध्रातास्तृताः । ८ आदरात् । ९ सपुण्यलोकस्य । १० अर्धसमारचिते । ११ जरकुटीरे=जीर्णक्षुद्रग्रहे । १२ 'ओघसराणां' अनर्थानां गृहवारि
 प्रवाहानां शतानि । १३ चोद्यमानः=प्रेर्यमाणः । १४ वरलो=वराकः ।

उडुंसियरोमकूवो सीयलअनिलेण संकुइयगतो । एसो दरिदपुरिसो कहकहवि सैमारइ कुडीरं ॥१०१॥ तिसुभिः कुलकम् ॥
ओलंविक्कजुयं हम्मंतं गरुयवारिधाराहिं । ओलुंगभगदेउलकोणगयं रासमं नियंसु ॥१०२॥ तह पेच्छ इमं सुंदरि ! सुणहं चु-
ल्लीए सुन्नगेहम्मि । सीएण कुणुकुणंतं खरखरखंडुं खणेमाणं ॥१०३॥ तह पेच्छ जैरबइल्ला जलहरधारावलीहि हम्मंता । ईरियासमि-
उन्न मुणी वंचति महिं पलोएता ॥१०४॥ सेवालियभूमितले फिल्लुसमाणा य धामथामम्मि । हत्थगयलट्टिखंडा भिक्खं परियडइ
जररोरो ॥१०५॥ एवं च जाव साहइ देवीए ताव कंचुई झत्ति । पायवडणुट्टिओ अह वसुदत्तो भणिउमाढत्तो ॥१०६॥ देवेण जो
उ पुविं पट्टविओ आसि चंपनयरीए । सिरिकित्तिवम्मरन्नो दूओ दामोदरो नाम ॥१०७॥ सो देवपायंदसणसुहकंखी आगओ दुवा-
रम्मि । चिड्डइ एवं च ठिए देवो पमाणंति तं सोच्चा ॥१०८॥ दिट्ठीए आपुच्छिय देविं सहसत्ति उट्टिओ राया । अत्थाणमंडवस्स उ
आसनो जाव संपत्तो ॥१०९॥ ताव य विज्जुचमुक्कारणंतरं चंडचडडसंसदो । आसनो संजाओ भेसियनरनारिसंघाओ ॥११०॥
तिसुभिः कुलकम् ॥ तयणंतरं च महाहारवसंमीसं समुट्टियं सहं । देवीगिहम्मि सोउं सहसा वलिओ महीनाहो ॥१११॥ वज्जरइ
देविधावी रुयमाणी घग्घरेण सदेण । नरवर ! मुट्ठा मुट्ठा देवी विज्जूए दद्धत्ति ॥११२॥ दट्ठण भूमिपडियं देवीदेहं जिएण परि-
चत्तं । हा ! हा ! हत्ति भणंतो राया सुच्छावसं पत्तो ॥११३॥ दट्ठण भूमिपडियं नरनाहं मुच्छियं विगयचेट्ठ । भूरितरो संजातो
परियणअकंदसदोवि ॥११४॥ पासट्टियपुरिसेहिं सीयलपवणाइयम्मि विहियम्मि । रायावि विगयमुच्छो विलविउमेवं समाढत्तो ॥

१ उदधुसियं=पुलकितम् । २ समारचयति । ३ ओलुगं=छायारहितम् । ४ पदय । ५ ध्यानम् । ६ जरद्वलीवदनि । ७ पतन्तः । ८ स्थाने स्थाने ।
९ रोरः=रङ्गः । १० कञ्चुकी=प्रतिहारः । ११ विद्युच्चमत्कारानन्तरम् । १२ मेधितः=भाषितः । १३ सुट्ठा । १४ जीवेन परित्यक्तम् ।

॥११५॥ हा वल्लहि ! हा सामिणि ! हा जीवियदायगे ! विसालच्छि ! हा मह हिययनिवासिणि ! हा ! कथ गया ममं मोचुं ?
 ॥११६॥ हा गोरदेहि ! हा पिहुपओहरे ! हा सुकोमलसरीरे ! हा कह निग्घिणविहिणा तुह उवरिं पाडिया विज्जू ? ॥११७॥
 घणसारघुसिणचच्चणउचियसरीरम्मि कह णु हयविहिणा । विज्जूनिवाओ विहिओ मज्झ अउबेहिं पावेण ? ॥११८॥ हा देवि !
 तुज्झ विरहे नरनारीसंकुलं इमं नयरं । उव्वसियनयरसरिसं अडविसमाणं च पडिहाइ ॥११९॥ किल देवि ! तं भणंतीं तुह विरहे
 अच्छिउं न सक्केमि । तं कह अहं अहन्नो तुमए सहसा परिच्चत्तो ? ॥१२०॥ हा ! किं न किंपि जंपसि किंवा तं सुयणु ! मज्झ रुद्धा
 सि । किंन मए अवरद्धं सुंदरि ! तं मज्झ साहेसु ? ॥१२१॥ तं चिय मह वल्लहिया नेहो मह नत्थि अन्नइत्थीसु । तुज्झ कए परि-
 चत्तो सयलो ओरोहनारिजणो ॥१२२॥ तहवि तुमं किं सुंदरि ! निम्भरत्तस्स देसि नालावं ? । ता पैसिय पसिय सामिणि ! उट्टिय
 मह देसु पडिवयणं ॥१२३॥ एमाइ जाव विलवइ विविहं राया सकलुणसदेण । ताव अहं संपत्तो रोवंतो तत्थ धणदेव ! ॥१२४॥ उ-
 च्छंगे विणिवेसिय ममं तओ गाढकलुणसदेण । तं चेव पलवमाणो सुंदीहरं रुवइ बालोव्व ॥१२५॥ एत्थंतरम्मि मंती सुमईनामो
 भणइ नरनाह । देव ! अलं रुत्तेणं मैयकिच्चं कुणह देवीए ॥१२६॥ भणइ तओ नरनाहो चंदणदारूणि बाहिं नीणेहं । देवीए जेण
 समयं अहंपि अग्गीए विस्सामि ॥१२७॥ तो भणइ सुमईमंती कायरजणचेट्ठिएण किं इमिणा । मरणज्झवसाएणं, अवलंबसु धीर !
 धीरत्तं ॥१२८॥ मरणेण तुज्झ नरवर ! देसो सवोवि होइ जं गंम्मो । पडिवक्खनरवराणं बालो तह सुपइट्ठोत्ति ॥१२९॥ देवाण

१ अपुण्यैः । २ अधन्यः । ३ अपराद्धम्=भागो विहितम् । ४ प्रसीदं । ५ सुदीर्घम् । ६ रुदितेन । ७ मृतकृत्यम् । ८ बहिः । ९ नाथयत । १० गन्धः=
 आक्रमणीयः प्रतिपक्षनरवराणाम्=शत्रुनृपणाम् ।

वंभणाय य लिंगीणं तह पागयजणस्स । धम्मकिरियाओ सच्चा वेहंति देवे धैरंतम्मि ॥१३०॥ महिलामेत्तस्स कए न हु जुत्तं तुम्ह
उत्तमनराण । असमंजसमायरिं विन्नायजगस्सभावाणं ॥१३१॥

अविय । निरुक्कमकायस्सवि उसमजिणिंदस्स आइदेवस्स । मरणं जायं जइया का गणणा अन्नमणुएसु ॥१३२॥ निज्जिय-
पडिवक्खस्सवि छक्खंडमहीसरस्स भरहस्स । जइया जायं मरणं का गणणा अन्नमणुएसु ॥१३३॥ गैरुयपरक्कमनिज्जियरिउवलपा-
इक्कक्ककरक्खा । "सौंदीरा नरवइणो सोमजसाऽऽइच्चजसपमुहा ॥१३४॥ जई ताव ते य निहया पावकयंतेण निग्घिमणेण । अनि-
चारियपसरेणं का गणणा अबल्लोयम्मि ॥१३५॥ युग्मम् ॥ जेसिंपि य तित्तीसं आउयमुदहीण पवरदेवाणं । तेसिंपि होइ चैवणं का
गणणा अन्नसत्तेसु ॥१३६॥ भवणवइवाणमंतरजोइसियाणं विमाणवासीणं । जइ नाम होइ चैवणं का गणणा मणुयलोयम्मि ?
॥१३७॥ सो कोवि नत्थि जीवो तिलोयमज्झम्मि जो वसं न गओ । मच्चुस्स पावमइणो मोत्तुं सिंदे सुंहुसमिद्धे ॥१३८॥ इय काल-
कवलियं पेच्छिऊण सयलंपि तिहुअणं देव ! । जायम्मि देविमरणे किं सोगं कुणह विहलं तु ? ॥१३९॥ जुज्जइ काउं सोगो मरणं
जइ होज तीए एक्काए । साहारणम्मि मरणे को सोगो किंव रूनेण ? ॥१४०॥ अइत्तणुत्तणगंसंगयजललवतुल्लम्मि जीवियधम्मि ।
निदासंगे जं पुण उट्ठिजइ तं मेहच्छरियं ॥१४१॥ इय लोयस्स सरुवं कुवियकयंतस्स एरिसं ददुं । देविमरणम्मि नरवर ! न हु जुत्तं

१ लिङ्गीनां=तपस्विनाम् । २ निर्वहन्ति । ३ धरा पालयति सति । ४ गुरुणा पराक्रमेण निर्जितं रिपूणा चलं यैस्ते च पाइक्काणं=पदातीनां चक्रेण=समूहेन
कुतरक्षाश्च । ५ शौण्डीराः=गर्विणः । ६ कृतान्तः=शमः । ७ द्यवन्तः=मरणम् । ८ मृत्योः । ९ सिद्धान्=मुक्कजीवान् । १० सुखसमृद्धान् । ११ रुदितेन ।
१२ तणगं=तृणाग्रम् । १३ महाश्वयम् ।

सोमकरणंति ॥१४२॥ एवं च बहुविगप्यं भणिओ सो सुमइणा नरवरिंदो । तक्कालुचियं सधं मंडकिच्चं कुणइ देवीए ॥१४३॥ कइव-
 यदिणाइं पैरिचत्तलोयसंभावणाइवावारो । गैहगहिओ इव चिट्ठइ राया देवीए सोगेण ॥१४४॥ सुमइसुहेहिं तावय नाणाविहसोय-
 मोयणपैइहिं । "बोहिजंतो गिराहिं जाओ कालेण गयसोगो ॥१४५॥ नाऊण अट्टवरिसं ममं तओ गरुयपुत्तेनेहेण । संगहिय उवज्झायं
 गाहेइ कलारुणंसंदोहं ॥१४६॥ गहिए कलाकलावे गामसहस्सं तथा महं दिन्नं । मह दंसणेण राया साहारइ देवि विरहं पि ॥१४७॥
 अह अन्नया कयाइवि अत्थाणगयस्स राइणो झत्ति । पणमिय दुवारवालो वज्जरइ स्रहवो एवं ॥१४८॥ चंपापुरीओ सामिय ! महंतओ
 कित्तिधम्मनरवइणो । देवस्स दंसणत्थं चिट्ठइ पडिहारभूमीए ॥१४९॥ सिग्घं पवेससुत्ति य भणिए सो राइणा अणुत्ताओ । आगम्म
 विहियविणओ उवविट्ठो उचियठाणम्मि ॥१५०॥ तंबोलइपयच्छणपुंघं सो राइणा समुल्लविओ । आगमणकारणं भो ! साहसु तो
 भणिउमाढत्तो ॥१५१॥ चंपाए पुरवरीए सुपसिद्धो चेव देवपायाणं । वित्थारियविमलकित्ती राया सिरिकिच्चिधम्मोऽत्थि ॥१५२॥
 निज्जियसुरिंदसुंदरिरूवातिसया समत्थमहिलाण । अब्भहिया से देवी कित्तिमई लोयविकखाया ॥१५३॥ तीय धूया सोहगरूववि-
 ण्णाणगौरवगधविया । पायालकन्नयसमा कणयवई नाम वरकन्ना ॥१५४॥ संपत्तजोव्वणा सा आभरणविभूसिया पिउसयासे । पट्ट-
 विया माऊए तट्टुचियवरदाणअट्टाए ॥१५५॥ आगम्म पायपडिया पिउणा सा सहरिसं निउच्छंने । विणिवेशिय अवगूढा भणिया य
 इमं तु सा कन्ना ॥१५६॥ पुत्ति ! नियहियइहं सामंतमहंतयाण मज्झम्मि । साहसु जेण तुहं सो किज्जइ भत्ता, किमन्नेणं ? ॥१५७॥

१ मृत्तिकृत्यम् । २ परिचत्तो=परित्यक्तः । ३ ग्रहगृहीतः । ४ पट्ट=पट्टः । ५ बोध्यमानः । ६ संदोह=समूहः । ७ दिन्नं=दत्तम् । ८ पयच्छणं=प्रदानम् ।
 ९ गारवं=गौरवं, तेन अवधविया=पूर्णा ।

एवं पिउणा भणिया लजाए अहोमुही ठिया बाला । पुंणरुत्तं पुट्ठावि हु न किंचि पडिउत्तरं देइ ॥१५८॥ तो चिंतिउं पयत्तो एया लजालुया इमा वरई । न हु सक्कइ वज्जरिउं एसो मह ताय ! इट्ठोत्ति ॥१५९॥ ता चिंतेमि संयं चिय अणुरूवमिमीए पवरभत्तारं । विन्नाणरूवसंपयकलियं वरवंसउप्पन्नं ॥१६०॥ खणमेगमैच्छिऊणं राया चिंताउरो भणइ तत्तो । पुत्ति ! तुह रूवसरिसो भत्ता लद्धो मए इण्हि ॥१६१॥ सिद्धत्थपुरे राया सुग्गीवो नाम मह परं भित्तं । तस्स तुमं गच्छ लहुं संयंवरा, एत्थ किं बहुणा ? ॥१६२॥ एवं च भणियमेत्ते सा कन्ना देव ! तुम्ह नामेण । निसुएणं चिय जाया हरिसवसुल्लसियरोमंचा ॥१६३॥ नाऊण तीए भावं राया संपेक्खिऊण मह वयणं । वज्जरइ, तं महाबल ! वच्चसु सिद्धत्थनयरम्मि ॥१६४॥ घेत्तुं संयंवरमिमं कणगवई भूरिभूइसंजुत्तं । कइव-यवलसंजुत्तो सोहणतिहिर्कर्णनक्खत्तो ॥१६५॥ युग्मम् ॥ जं आणवेसि भणिउं तत्तो हं तं गहीय संचलिओ । जाव य कमेण एत्तो जोयणमेत्तम्मि संपत्तो ॥१६६॥ अज रयणीविरामे कइवयतुरएहिं वेगवंतेहिं । उग्गलिय आगओ हं तुम्हाण पियं निवेएमि ॥१६७॥ देव ! महमेयमागमणकारणं पुच्छियं हि जं तुमए । एवं चंवत्थियम्मि संपइ देवो पमाणंति ॥१६८॥ हरिसाऊरियहियओ अह राया भणइ परियणं निययं । महया विच्छड्डेणं नयरे कन्नं पवेसेह ॥१६९॥ तो परियणेण सम्मं तहत्ति संपांडियम्मि वयण-म्मि । सोहणलगे रन्ना परिणीया तत्थ कणगवई ॥१७०॥ सा रन्नो कणगवई कालेण अईव वल्लहा जाया । मह माऊए ठाणे वि-हिया अह पट्टवद्धा सा ॥१७१॥ अइवल्लहंपि वीसरइ माणूसं देसकालेअंतरियं । वल्लीसमं हि पिम्मं जं आसन्नं तहिं चडइ ॥१७२॥

१ पुणरुत्त=भूयः । २ वरकी । ३ अच्छिऊण=आसित्वा । ४ लघु यथा स्यात्तथा, शीघ्रमिति यावत् । ५ निखुयं=श्रुतम् । ६ करणं=वच-वालगादि ज्योतिः-
शास्त्रग्रन्थम् । ७ इतो नगरत् । ८ अग्रे भूत्वा । ९ चावस्थिते । १० संपादिते निर्वर्धे । ११ अन्तरितं=व्यवहितम् । १२ प्रेम ।

वचंति वासराइं मह पिउणो तीए गाढरत्तस्स । सिट्ठीलीकयसेसोरोहेरमणिगमणाइचेट्टस्स ॥१७३॥ अह अन्नया कयाइवि कणगव-
 ईए सुओ सुप्पन्नो । सुरहोत्ति विहियनामो पत्तो सो कुमरभावम्मि ॥१७४॥ अन्नदियहम्मि एयं एगंते भणइ कणगवई देवी ।
 जुवरायपए किं नवि अहिसिच्चइ देव ! मे पुत्तो ? ॥१७५॥ तो भणइ नरवरिंदो जेठ्ठे पुत्तम्मि सुप्पइट्टम्मि । विज्जंते न हु जुत्तं जुव-
 रायं ठाविउं सुरहं ॥१७६॥ भणियं देवीए तओ जेठ्ठवणे निहोड्डिउ को णु ? । जइ तुज्झ अहं दइया ता सुरहं कुणसु जुयरायं
 ॥१७७॥ ताहे रत्ता भणियं सुट्ठु पिया तं सुलोयणे ! मज्झ । किंतु इमस्सऽणुरत्ता सामंतमंहतया सन्वे ॥१७८॥ तह एसो सुस-
 मत्थो एवं विहिइ विहेज्ज तं किंपि । अवभाणिओ हु जेणं ममावि रज्जं अवहरेज्जा ॥१७९॥ तो भणइ हसिय देवी एरिससत्तेण कह
 तुमं विहिणा । पिययम ! राया विहिओ नवरि किंराडो कओ होन्तो ? ॥१८०॥ जेणेव सुप्पइट्टो एरिसओ उक्कडो पयावेण । तेणेव
 इमं सिग्घं कंठहरे खिवसु जत्तेण ॥१८१॥ तत्तो य मज्झ पुत्तं जुवरायं ठाविउं पयत्तेण । अच्छसु विगयासंको रज्जं च ममं च
 माणंतो ॥१८२॥ एवं देवीवयणं सोउं पडिउत्तरं अदाऊणं । राया समुट्ठिऊणं अत्थाणे गंतुमुवविट्ठो ॥१८३॥ एयं च देवि वयणं
 छहवियानामियाए चेडीएँ । पच्छन्ने सोऊणं सबंधं धणदेव ! मह सिद्धं ॥१८४॥ तं सोउं मह विगप्पो चित्ते एयारिसो समुप्पन्नो ।
 किं कणगवईए वुत्तो करेज्ज एवं पिय्या मज्झ ? ॥१८५॥

अहवा । न गणंति पुव्वनेहं न य नीइं नेय लोयअववायं । न य भाविआवयाओ पुरिसा महिलाण आयत्ता ॥१८६॥ ता जा

१ अवरोधः=अन्तःपुरम् । २ अभिषिच्यते । ३ विद्यमाने । ४ निवारयतु । ५ अन्यथा । ६ किरातः । ७ कृतः । ८ उत्कटः । ९ कष्टग्रहे, काष्ठग्रहे
 वा=काराग्रहे इत्यर्थः । १० यत्नेन । ११ चेटी=दासी । १२ उक्तः । १३ पिता । १४ आवया=आपत् । १५ आयत्ता=आधीनाः ।

न किंपि अन्नं देवीवयणाओ मह पिआ कुणइ । ताव अहिहमि सयं रजं, पियरं विणासेत्ता ॥१८७॥ अहव न एयं जुत्तं विवेयजु-
त्तस्स मज्झ काउं जे । ता वंधिऊण पियरं कट्टहरगयं अणुचरामि ॥१८८॥ किंवा कणगवहं चिय सह सुरहेणं नयामि जमवयणे ।
किंवा कट्टहरम्मि दोन्निवि धैत्तमि वंधेउं ? ॥१८९॥ अहवा किं मह इमिणा पेक्खामो ताव जं पिआ कुणइ । अदिट्ठयाणियम्मि न हु
जुत्तं पौणहुम्मुयणं ॥१९०॥ अह राया मह उवरिं दिणे पिउयमाए भन्नंतो । जाओ सिट्ठिलसिणेहो कन्नविसं जं महंतविसं
॥१९१॥ सहसत्ति अन्नदियहे किंपि मिसं दाविऊण मह रत्ता । हरियं गामसहस्सं दिन्नं लहुखेडयं एक्कं ॥१९२॥ संजायअमरिसेणं
ताहे मए चित्तियं दुरायारं । मारेऊणं एयं रजमहिट्ठमि, किं बहुणा ? ॥१९३॥ अहवा न पुव्वपुरिसेहिं मज्झं वंसे कयं इमं पावं ।
तमहंपि कह करोमी असाररजस्स कज्जेण ? ॥१९४॥ महिलावयणेण इमो रागंधो कुणइ, कुणउ अन्नायं । मह पुण विवेयजुत्तस्स
हंदि ! न हु एरिसं जुत्तं ॥१९५॥ ता किं करेमि इण्हि अवमाणं ताव दूसहं पिउणो । अप्पवहोवि न जुत्तो देसं चाओ परं जुत्तो
॥१९६॥ गंतूणमन्नदेसं तम्हा सेवामि अन्ननरत्ताहं । हुं तंपि हु नहु जुत्तं अवमाणपयं हि सेवत्ति ॥१९७॥ सुग्गीवनरिंदसुओ
जुयराया आसि एस रिद्धिजुओ । संपइ पुण वंठो इव कह सेवं कुणइ भिच्चाण ? ॥१९८॥ एमाइवयणविस्थरवज्जगणसमुज्जाएण लोएणं ।
दंसिजंतो रिऊणं कह गेहेसुं परिभमिस्सं ? ॥१९९॥ तम्हा कहवयनियपुरिसपरिगओ अकयअन्नजणसेवो । गंतुं चिट्ठामि अहं क-

- १ अधितिष्ठामि । २ करोमि । ३ बद्ध्वा घातयामि । ४ अदृष्टपानीये प्रदेष्टो । ५ उपानहोः पादरक्षकयोस्मोचनम् । ६ कर्णविपम् । ७ खेटकं=ग्रामः ।
८ अन्यायम् । ९ आत्मवधः । १० चाओ=त्यागः । ११ दासः । १२ मृत्यो दासः, अन्यराजानां स्वराज्यापेक्षया लघुत्वेन स्वाज्ञावशवर्तितया वा दास-
प्रायत्वात् । १३ दम्यमानः ।

म्मिवि पंचतदेसम्मि ॥२००॥ जा जीवइ एस पिया एयम्मि मयम्मि पुण जहा जुत्तं । तइय चिय काहामो किं इण्हि तीए चिंताए ?
 ॥२०१॥ एवं विणिच्छियमई कइवयपियपरियणेण परियरिओ । सामंतमंतिपुरनायगेहिं रत्ता य अन्नाओ ॥२०२॥ नीहरिओ तत्तो
 हं कमेण अह पाविउं इमं पछिं । सीहगुहं नामेण अँच्छिउमेईए पारद्धं ॥२०३॥ मिलिया मज्झ अणेगे भिच्छा चोरा कुक्कम्मनिरया
 य । तेहिं परिवारिओ हं संपइ पछीवई जाओ ॥२०४॥ तं जं तुमए पुट्टं तुम्हाणं कह णु एत्थ आवासो । उत्तमनराण पाविडुलोय-
 जोगाए पछीए ? ॥२०५॥ एयं संखेवेणं कइयमवत्थाणकारणं एत्थ । तं तुह धणदेव ! मए गरुयसिगेहेण संबंपि ॥२०६॥ भणियं
 धणदेवेणं अब्बो ! जणओपि एरिसं कुणइ । अवमाणं पुत्ताणं धी ! धी ! संसारवासस्स ॥२०७॥ सो चिय कज्जवसेणं वल्लहओ होइ
 एत्थ संसारे । कारणवसेण सोवि हु रिउव्व वेसो जणो होइ ॥२०८॥ परमत्थओ न कोवि हु पियो व सत्तू व अत्थि लोगम्मि ।
 नइ माया नेय पिया सकज्जवसओ जणो सबो ॥२०९॥ पुत्तोवि सत्तुसरिसो दीसइ नियकारणे अपुजंते । पिउणा सुविणीओवि हु
 धिरत्थु संसारवासस्स ॥२१०॥ तं चिय कुमर ! मैहप्पा तं चिय पसमस्स लद्धपरमत्थो । तं चिय विवेयजुत्तो तुमए चिय मंडिया
 वसुहा ॥२११॥ पिउणाऽवमाणिओवि हु अन्नं असमंजसं अकाज्जं । संतम्मि बले तहवि हु देसच्चाओ कओ जेण ॥२१२॥ एमाइ-
 वयणवित्थरअवरोप्परवड्डुमाणेनाणं । ताणं पंच व सत्त व बोलीणां वासरा जाव ॥२१३॥ तावय संमत्थसत्थं दड्डुणं गमणउच्छुगी-
 भूयं । धणदेवो आपुच्छइ गमणत्थं सुप्पइड्डं तं ॥२१४॥ तुम्ह विओगो दूसओ एसो सत्थो समुच्छुगीभूओ । तं कुमर ! अम्ह जायं

१ प्रत्यन्तदेशे=समीपदेशे । २ अज्ञात । ३ आसितुमेतस्याम् । ४ धिक् । ५ द्वेय । ६ अपूर्यमाणे । ७ महात्मा । ८ अतिक्रान्ताः । ९ समस्त-
 सार्यम् । १० उत्सुकीभूतम्=उत्कण्ठितम् ।

एत्थ तडी एत्थ वग्घोत्ति ॥२१५॥ एएणं चिय नेच्छंति साहवो सज्जणेहिं संसंगिं । जम्हा विओगविहुरियहियस्स न ओसहं
अन्नं ॥२१६॥ युग्मम् ॥ जइवि हु वहइ न जीहा एरिसवयणे समुल्लविजंते । तहवि हु भणामि मुंचसु गच्छामो संपयं अम्हे ॥
॥२१७॥ ता किंपि चिंतिज्जणं खणंतरं दीहरं च नीससिउं । वज्जइ सुप्पइहो सविसायं एरिसं वयणं ॥२१८॥ अम्हारिसेहिं गिहमा-
गयण तुम्हारिसाणं सुयणाणं । को उवयारो कीरुं एरिसठाणे वसंतेहिं ? ॥२१९॥ तहवि हु भणामि किंचिवि कायवो नेव पत्थणा-
भंगो । जेण परकजसाहणनिरया खलु सज्जणा होति ॥२२०॥ तत्तो फुरंतनिम्मलमज्जविच्छुरियदसदिसाऽभोगो । एक्कोवि अणेग-
गुणो पवरमणी तस्स उवणीओ ॥२२१॥ ददंहुं दिव्वमणिं तं दीसंताणेयलक्खणं विमलं । वियसियलोयणजुअलो अह धणंदेवो इमं
भणइ ॥२२२॥ एरिसपवरमणीणं मणुस्सखेत्तम्मि संभवो नत्थि । नवरं जइ सुरलोगे हवेज्ज न हु अन्नखेत्तम्मि ॥२२३॥ एवं वि-
णिच्छियम्मिवि तहवि हु कोउहलं महं हियए । तो भणसु कह णु जाया संपत्ती तुम्ह एयस्स ? ॥२२४॥ तो भणइ सुप्पइहो सम्मं
हि विणिच्छियं तुमे भद्द ! । माणुसखेत्तसमुत्थो न होइ एसो मणी ताव ॥२२५॥ किंतु सुरलोगजाओ एसो संपाविओ जहम्हेहिं ।
तं एगमणो होउं जइ कोउगमत्थि तो सुणसु ॥२२६॥ पुव्वं एगम्मि दिणे पभायसमयम्मि गहियंकोदंडा । चलिओ कइवयनियपु-
रिसपरिगओ भिगवहट्ठाए ॥२२७॥ उत्तरदिसासुहो हं गाउयमेत्तम्मि भूमिभागम्मि । घणपत्तलत्तरुवरसंकुलम्मि वियरांमि जाव वणे
॥२२८॥ ताव य निसुओ सहो दूसहगुरुदुक्खस्सयओ कैलुणो । आगासे महिलाए सघघरं रोयमाणीए ॥२२९॥ युग्मम् ॥ हा ! कह

१ संसक्तिम्=सज्जतिम् । २ दीर्घम् । ३ सुजनानाम् । ४ उपचारः=समादरः । ५ कियताम् । ६ मयूखाः=किरणः । ७ विच्छुरितः=व्याप्तः । ८ आभोगः=
प्रदेशः । ९ विनिश्चिते । १० कुतूहलम् । ११ संप्राप्तिः । १२ कौतुकम् । १३ कोदण्डं=धनुः । १४ करुणः=करुणोत्पादकः ।

मञ्ज्या निमित्ते पिययम् ! अतिगरुयर्वावयं पत्तो ? । हा ! अञ्जउत्त ! इण्हि तुह विरहे नत्थि मह जीयं ॥२३०॥ तदणंतरं च क्रेणवि
हक्किय अइनिद्धुरं समुछवियं । कत्तो मह वसगाए साहरो तुब्ब एएण ? ॥२३१॥ तं सोऊणं मज्झं मणम्मि कोऊहलं समुप्पन्नं ।
जाव य दोण्णि व तिण्णि व वच्चामि पयाइ ता निसुओ ॥२३२॥ एगम्मि वणनिगुंजे अदिस्समाणस्स कस्सवि नरस्स । गरुदुक्ख-
स्सयणपरो मंदो नित्थणणसंसदो ॥२३३॥ युग्मम् ॥ तत्तो महंतकोऊहलेण तत्तोमुहो अहं चलिओ । पेच्छामि संबलितरुं सरलं उत्तुंग-
मइगरुयं ॥२३४॥ दंसणमेत्तुप्पाइयअइगरुयभएहिं रत्तनेत्तेहिं । कसिणसरीरसमुब्भूयभूरिपहाभरियगयणेहिं ॥२३५॥ निम्मलमणि-
वलयसमुच्छलंतकंतीए पयडवयणेहिं । गुरुरोसवसवियंभियफारफणाघोरभुयगेहिं ॥२३६॥ दीहरलंतजीहासहस्सविप्फुरणभीइजण-
गेहिं । असरिसअमरिसवसविप्पमुक्कफुंकारसदेहिं ॥२३७॥ अइगरुयपन्नगेहिं समंतओ वेढिओ अणेगेहिं । एगो दिव्वागारो पुरिसो
दिडो अहे तस्स ॥२३८॥ चत्तसुभिः कलापकम् ॥ अइदूसहवियैणावसविमुक्कपुणरुत्तमंदहुंकारं । आकंठवेढियं तं ददुं पुरिसं माए
भणियं ॥२३९॥ धी ! धी ! हयविहिणो विलसियस्स अस्समिक्खियस्स एयस्स । एयारिसेवि पुरिसे एरिसदुक्खं करेतस्स ॥२४०॥
एमाइ माए परिदेवियम्मि भणियं इमं तओ तेणं । अलमिमिणा ते परिदेविएण सुण ताव मह वयणं ॥२४१॥ चिट्ठइ चूडाए महं
मज्झे बद्धो फुरंतकिरणिछो । दिवो मणीण पवरो मणी भुयंगोहविंदवणो ॥२४२॥ जस्स पभावेण इमे डसिउमणावि हु चयंति नो
डसिउं । घोरविसावि हु सप्पा सप्यंति न बद्धवयणव्व ॥२४३॥ तं घेत्तूणं वरमणिं सिंचसु सल्लेण तेण तो पच्छा । अञ्छोडेसु

१ आपदम् । २ जीवितम् । ३ कुतूहलम् । ४ शाल्मलीतरुम् । ५ पहा=प्रभा । ६ अधः । ७ वियणा=वेदना । ८ असमीक्षितस्य । ९ परिदेविते=विल-
पिते=विलापे कृते सतीत्यर्थः । १० विद्रावणः=निवारकः । ११ बद्धवदनाः=बद्धमुखाः । १२ आच्छोदय ।

भुयंगे अंगविलगने महमणेने ॥२४४॥ आमंति भणंतेणं तव्वयणं सोयरं कयं सव्वं । अच्छोडिया जलेणं झत्ति विलीणा अह
भुयंग्गा ॥ २४५॥

अविय । मणिसल्लेणं सित्ता खणेण सव्वेवि पाविया विलयं । खरजालाचल्लिजलणोवताविया मयणपिंडव्व ॥२४६॥ अह सो
पण्डुवियणो सीयलतरुंछाहियाए उवविट्ठो । मैहपुरिसकयसुकोमलकिसलयसंछण्णसंथरए ॥२४७॥ आभट्ठो पढमं च तेण अहयं कत्तो
तुमं आगतो, किंवा नाम कहिं कुलम्मि विमले जाओ सि, को ते पिया ? । एवं भो धणदेव ! तेण तइया पुट्ठे मए सोहिया पुव्वुत्ता
सयलावि तुज्झ कहिया जा सा पँउत्ती तहिं ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुवोहगाहासमूहरम्माए । रागग्गिदोसविसहरपसमणजलमंत-
भूयाए ॥२४९॥ एसो एत्थ समण्ह विजाहरमोयणोत्ति नामेण । सुरसुंदरिनामाए कहाए वीओ परिच्छेओ ॥२५०॥ ५००॥

॥ वीओ परिच्छेओ समत्तो ॥

१ सादरं यथा स्यात्तथा । २ छाहिया=छाया । ३ मत्सुरूपेण कृते सुक्रोमले किसलयैः संछन्ने संस्तारके । ४ आभाषितः । ५ कथिता । ६ प्रयुक्तिः=
वृत्तान्तः ।

तइओ परिच्छेओ ।

अह सोवि मए पुट्टो केण तुमं एरिसाए घोराए । खित्तो सि आवयाए केण व कजेण भइ मुहा ! ॥१॥ एवं च पुच्छिओ सो सन्दुक्खमइदीहरं च नीससिडं । चित्तभंतरगुरुदुक्खद्वयगं मोत्तुं अंसुजलं ॥२॥ अह सो भणइ सुभणिओ संसारे रागमोहियमणणं । सुलहाओ आवयाओ जीवाण अदीहदंसीणं ॥३॥ संसारसागरम्मी परिभमंताण भइ ! जीवाणं । न हु चोअमावयाहिं अनिजंतिय-करणवग्गाणं ॥४॥ पुक्कयकम्मदोसा दुक्खं सबंधि जायइ जियैण । अवराहेसु गुणेसु य निमित्तमेत्तं परो होइ ॥५॥ परमत्थओ न केणइ सुहं व दुक्खं व कीरइ नरस्स । पुव्वकयमेव कम्मं सुहदुहजणणम्मि तल्लिच्छं ॥६॥ तत्तो य मए भणियं एवं एयंति नत्थि संदेहो । तहवि हु विसेसकारणवियैणणे अम्ह इच्छति ॥७॥ अह भणइ भो सुंदर ! जइ एवं सुदुत्तु तुम्ह निब्बंधो । ता एगमणो होउं साहिज्जतं निसामेहि ॥८॥ अत्थेय भरहखेत्ते विक्खाओ खेयरावलीगम्मो । तुंगोव्व रुपपुंजो दसदिसिपसरंतकंतिछो ॥९॥ झर-झरझरंतनिज्झरहुंकारवेहिं बहिरियदियंतो । मयरंदपाणलंपडअलिवलयविरायमाणवणो ॥१०॥ वहमाणवांहिणीणं दिसिदिसिसुव्वंत-खलहरासदो । ठाणे ठाणे विज्जाहरोरुपरंपत्तिसोहिल्लो ॥११॥ विजापसाहुंजुअयविज्जाहरसंनिरुद्धएगंतो । वरसिद्धाययणेहिं परिमंडिय-

१ आपदि । २ अदीर्घदशिनोम=अविष्टश्यकारिणाम् । ३ चोद्यम् । ४ आपद्विषयो नच प्रष्टव्यः, सुगमत्वादित्यर्थः । ५ अनियन्त्रितः=अवशीकृतः करणानामिन्द्रियाणां वर्गः समूहो यैस्तेषाम् । ६ जीवानाम् । ७ विज्ञाने । ८ निर्वन्धः=आग्रहः । ९ कथ्यमानम् । १० वाहिनी=नदी । ११ सुव्वंतो=श्रूयमाणः । १२ सोहिल्लो=शोभावान् । १३ उज्जया=उद्यताः ।

चूलियासिहरो ॥१२॥ सिद्धाययणपरिट्टियजिणविचचणनिमिचमितीहिं^३ । विविहविबुहावलीहिं विणायमाणंबराऽभोगो ॥१३॥
 कयलीहरट्टिएहिं पइमज्झणं वणे वणे बहुसो । कंताविइज्जविज्जाहरेहिं किंजतसंगीओ ॥१४॥ अइमहुरभारईए ठाणे ठाणम्मि चारण-
 मुणीहिं । पारद्धदेसणेहिं पडियोहिंजंतजंतुगणो ॥१५॥ पुन्वावरसागरपाविण होऊण मज्झदेसम्मि । पिसुणेणव जेण कओ दुंभवो
 भरहवासस्स ॥१६॥ सुविसालदक्खिणुत्तरविभत्त^४ सेढीदुगेण सोहिळो । आसियसविड्ढीओ वेयड्डो नाम सेलोत्ति ॥१७॥ नवभिः
 कुलकम् । तत्थन्थि दक्खिणाए सेढीए खयरलोयपडिपुन्नं । भमिरखयरंगणागणेउरञ्जकाररवमुहलं ॥१८॥ उतुंगमगरतोरणअसमाण-
 दुवारदेससोहेहिं । निचं विरायमाणं विज्जाहरभवणवंदेहिं ॥१९॥ सयलतइलोक्कलच्छीनियनिलयं रयणसंचयं नाम । नगरं नयरगु-
 णट्टं पमुदियनरनारीसंघायं ॥२०॥ तिसुभिः कुलकम् । तम्मि य पुरम्मि बहुविहविज्जाहरसयसहस्ससंकिन्ने । परिवसइ गुणनिहाणो
 पवणगई नाम वरखयरो ॥२१॥ विन्नाणविणयजुत्ता पईणो अचंतवच्छलसहावा । नियपरिमलजियवउला बउलवई नाम से भज्जा
 ॥२२॥ तीए सह विसयसोक्खं अणुहवमाणस्स तस्स कालेण । अहमेगएव पुत्तो उप्पन्नो कयमाणंदो ॥२३॥ जम्मदिणे चिय पुर-
 नरचित्तचमुक्कारकारयं मज्झ । वद्धावणयं पिउणा कारावियमसमहरिसेणं ॥२४॥ कमसो य वारसाहे वोलीणे मज्झ जणणिज्जणएहिं ।
 गुरुसुढीए पइट्टियमहिंहाणं चित्तवेगोत्ति ॥२५॥ वोलीणेषु य कइवयवरिसेसु अहं महंतबुद्धिस्स । अज्झावयस्स सुहतिहिरिक्खम्मि

१ अर्जनम्=पूजनम् । २ आयतीभिः=आगच्छन्तीभिः । ३ कान्ता द्वितीया येषां तैः स्वस्त्रीसहितैर्विवाधरैरित्यर्थः । ४ भारत्या । ५ दुर्भावः द्वयोर्भावः, द्वयोर्भावो द्विर्भाव इति विप्रहेण द्वित्वं च । ६ सेढी=श्रेणी । ७ आश्रिताः सर्वा ऋद्धयो यं वैताडय सः । ८ खेचरा विवाधरास्तेषामनानां स्त्रीणां गणस्य नपुरुषां सङ्घाररत्नैर्बह्वारसान्वैर्मुखरम् । ९ वृन्दैः । १० पत्युः । ११ अभिधानम् । १२ भज्झावओ=अध्यापकः । १३ शुभे-तिथिकक्षे; ऋक्षे=नक्षत्रम् ।

समर्पिओ पिउणा ॥२६॥ तत्तो अंकालहीणं तहविहअज्जावयप्पभावेण । नियमइसामत्थेण य गहियाओ कलाओ सयलाओ ॥२७॥
नियकुलकमागयाओ पिउणा विजाओ मज्झ दिन्नाओ । नहगामिणिपमुहाओ जैहविहिणा सैहियव्वाओ ॥२८॥ दंसियमयणवियारं
महिलाजणहियमोहणमुदारं । अह कमसो संपत्तो अहयं नवजोव्वणारंभं ॥२९॥ अन्नम्मि दिणम्मि अहं समाणजोव्वणवयंसपरिय-
रिओ । पत्तो अणेयतरुसंडमंडियं मणहरुजाणं ॥३०॥ पारद्धविविहकीला चिट्ठामो जा खणंतरं तत्थ । ताव य गयणे दिट्ठा दिव्व-
विमाणाण रिंछोली ॥३१॥ पसरंतपवरयणोरुदित्तिचिच्छुरियनहयलाऽऽमोया । उत्तरदिसा पर्यट्ठा सुरसुंदरी जेयसोहिच्छा ॥३२॥
युग्मम् ॥ तं दददु मए भणियं कत्थ इमो हंदि ! देवसंदोहो । चलिओ चलंतकुंडलमुत्ताहलधवलंगंडयलो ? ॥३३॥ ईसि हसिऊण
भणियं मज्झ वयंसेण बंधुदत्तेण । सुपसिद्धमेव एयं वेयड्डुनगे वसंताणं ॥३४॥ जिणवंदणत्थमेत्थं सिद्धायणेसु एइ सुरनिवहो ।
निचंपि वयंस ! अओ पसिद्धवत्थुम्मि का पुच्छा ? ॥३५॥ तत्तो य मए भणियं एवं एयंति किंतु निसुणेसु । महया विच्छेड्डेणं न
एति निचं सुरा एत्थ ॥३६॥ अज्ज पुणो सविमाणा सव्विड्ढीए महंतहरिसेणं । दीसंति न वयंता तेण मए पुच्छियं भित्त ! ॥३७॥
अह भणइ बंधुदत्तो खणंतरं चित्तिऊणसंवितक्कं । हुं नायं पारद्धा सिद्धायणेसु जत्ताओ ॥३८॥ पसरंतसुरहिमलयानिलुद्धुरो जेण
वट्टइ वसंतो । किंसलइयसयलतरुवरविरायमाणोरुवणनियरो ॥३९॥

अविय । वायंतमलयमारुयचलंतपत्तलविसालसाहाहिं । नच्चंतिव तरुणो पहरिसेण महुमासआगमणे ॥४०॥ कुसुमाऽऽमोयीऽऽ-

१ अंकालेन हीनं यथा स्यात्=कालप्राप्त्येत्यर्थः । २ यथाविधि । ३ साधयितव्या=साधयितुं योग्याः शक्याश्चेत्यर्थः । ४ अहकम्, स्वार्थे कः । ५ कीला=
क्रीडा । ६ प्रवृत्ता । ७ ईषत् । ८ वयस्येन=मित्रेण । ९ व्रजन्तः । १० किंसलइयं=नवपल्लवितम् । ११ आयइदिया=आकृष्ट्याः ।

यद्धियअलिउलङ्गकारगहिरसदेण । गायंतिव तरुनियरा वसन्तमासागमे तुट्ठा ॥४१॥ मयरंदपिंजराओ विसट्ठुसुगंधकुसुमवयणाओ ।
वणरार्इओ हसंतिव वसंतमासागमं दट्ठुं ॥४२॥ दट्ठणव तरुनियरं महुसमए बहलपत्तलच्छायं । अवमाणिओ पलासो कसिणमुहो
झत्ति संजाओ ॥४३॥ अच्छउ ता फलकाले फुल्लिमंसमएवि कालिमा वयणे । इय कलिउंव पलासो चत्तो पत्तेहिं किविणेव्व ॥४४॥
दट्ठण वणसमिद्धिं पलासविडवेहिं मउलियं वयणं । अनेवि हु अँप्पत्ता पररिद्धिं नेय विसंहति ॥४५॥

अविय । पावियवसंतमासो वणम्मि निस्सेसपीयलोहियओ । पियविरहियपहियाणं भयजणओ किंसुयपिसाओ ॥४६॥

अनं च । पंचसरलोद्धणं भँहुमासविड्झएण दयरहियं । हम्मंतीओ गाढं दट्ठणव पहियमहिलाओ ॥४७॥ हसियंव मज्झसंठि-
यकलयंठिकएण कूइयरवेण । पयडियमंजरिगुरुदंतपतियं चूयविडवेहिं ॥४८॥ दट्ठण पहियनिवहं निहयं महुमासलोद्धयनरेण । ओ-
णयमुदीओ कुंसुमंमुएहिं रोयंतिव लयाओ ॥४९॥ मयपहियाण जलंतिव ठाणे ठाणे महंतंचीयाओ । घणकिंसुयच्छलेणं अलिवमि-
सिमिसियसदाओ ॥५०॥ निज्झरतडेसु तरुणो पवणपहच्छंतजलनिबुद्धेहिं । साहाकरेहिं देतिव जलंजलिं जत्थ पहियाणं ॥५१॥

किंच । घणकिंसुयनवरंगयचिराइया बद्धपवरमयणहला । पाडलकुसुमा सोहई वसंतलच्छी नववहुव्व ॥५२॥

१ त्यक्ताः । २ कृपणः । ३ अपात्राणि=मुच्छाः, अपत्राश्च=पत्ररहिताः । ४ लुब्धकः=व्याधः । ५ मधुमासद्वितीयेन=वसन्तसहितेनेत्यर्थः । ६ प्रकटिता
मन्त्रार्थ एव ये गुरवो=महान्तो दन्तास्तेषां पङ्क्तिर्यत्र हसने तदिति । ७ चूतविटपैः=आम्रद्राक्षाभिः । ८ अननत=मुग्धाः । ९ कुसुमान्येवाधुकाणि तैः ।
१० चिताः । ११ निमुग्धा=निकुहिताः=मग्नाः ।

अन्नं च । बुहसहिओवि हु स्रो कैव्वासत्तो वसंतमाहप्पा । उवञ्जिऊण भैणं संपइ मेसँस्स उक्कोत्ति ॥५३॥ ता एसिसे वसंते
 दिसिदिसिपसरंतपैरहुयासदे । वित्थरियचच्चरीरवमुहरियउज्जाणभूभागे ॥५४॥ चिलसंति कामुयजणा अंदोलिजंति तरुणजुवईओ ।
 वित्थरइ पडहयरवो पियंति वरवारुणिं तरुणा ॥५५॥ सँहीणपिययमाणं तरुणीणं वल्लहम्मि महुमासे । धम्मपरायणलोएण एत्थ
 कीरंति जैत्ताओ ॥५६॥ जिणविंबाणं भत्तीए तेण एए समागया देवा । सव्वायरेण वेयङ्गुसिद्धकूडेसु जत्तत्थं ॥५७॥ तत्तो य
 मए भणियं जइ एवं तो वयंस ! अम्हेवि । गंतूण सिद्धकूडे सँसयसव्वन्नुपडिमाओ ॥५८॥ भत्तीए पणमिऊणं करेसु नियमाणुस-
 त्ताणं सँहलं । पेच्छामो जिणजंतं सुयखयरोहेणं किजंतं ॥५९॥ जुगमम् ॥ अह सव्वेहिवि भणियं एवं होउत्ति सुदुट्ठ ते भणियं । ए-
 त्थंतरम्मि पत्तो मह धाइसुओ बलो नाम ॥६०॥ आगम्म तेण भणियं पिउणा ते चित्तवेग ! सलेंत्तं । एसो हु रयणसंचयवत्थवो
 सयलखयरजणो ॥६१॥ न्हाओ विलित्तदेहो सुहनेवत्थो महाविभूई । चलिओ जिणजत्ताए आसन्ने सिद्धकूडम्मि ॥६२॥ तेण समं
 अम्हेवि हु चलिया ता सिग्घमेव आगच्छ । कयणहाणाइविहाणा जेण समं चेव गच्छामो ॥६३॥ तन्वयणं सोऊणं नियगेहे आगओ
 पिउसमीवे । तेवि य मज्झ वयंसा नियनियगेहेसु संपत्ता ॥६४॥ कयणहाणाइविहाणो सह पिउणा ताहे पवणगइणा हं । तक्कालुचियं
 सव्वं गहिऊणं धूवपुप्फाई ॥६५॥ नागरजणेण सहिओ उप्पइओ खँगसामलं गयणं । गच्छंतेण कमेणं दिट्ठं भवणं जिणिंदस्स ॥६६॥

१ बुधः=पण्डितो ग्रहविशेषश्च । २ कव्वो=काव्यः=नाक, कव्वं=कव्यं=मास च । ३ मीनराशि मत्स्य च । ४ मेषराशेः, ऊरणस्य च । ५ उत्क.=
 उत्सुकः । ६ परसुता=कोकिला । ७ गीतमेदः । ८ साहीणा=स्वाधीनाः । ९ जत्ता=यात्रा । १० शाश्वतसर्वज्ञप्रतिमाः । ११ सफलम् । १२ ओघः=समूहः ।
 १३ धात्रीसुतः । १४ संलसम्=उत्तमम् । १५ वास्तव्युः । १६ नेपथ्यं=वृक्षम् । १७ खड्गवत् इयमम् ।

त्रायंतमउयमारुयमंददोलंतघयवडगेहिं । सैनव करेमाणं आगमणत्थं जणोहस्स ॥६७॥ दुंदुहिमंडमदलतिलिमापमुहेण तूरसदेण ।
हक्कारेत्तव जणं जत्तासमए जिणिंदस्स ॥६८॥ तत्तो कमेण पत्ता दिसि दिसि नचंतअच्छरानियरं । मणहरगेयझुणीए आणंदियभवि-
संदोहं ॥६९॥ नाणाविहवत्थेहिं कयउंछोयं मणोहरायारं । विच्छिंतीए लंवियनिम्मलवरहारओचूलं ॥७०॥ विरइयघणफुल्लहरं विचि-
त्तलंघंतनारियाइन्नं । पवरपडिमंडवेणं उच्छाइयअंगणाभोयं ॥७१॥ नीसलतंडियचंदायएहिं मंडियचउक्कियादेसं । फुल्लमयपत्रतो-
रणसोहियमज्झं जिणिंदगेहिं ॥७२॥ चतसृभिः कलापकम् ॥ तस्स य दुवारदेसे निम्मलजलपूरियाए वावीए । काळण पायसोयं नि-
यययंसेहिं परियरिओ ॥७३॥ जिणभवणदुवारडियउच्चालियफुल्लमालियोहस्स । पुप्फाइं गेण्हतो अंतो विहिणा पविट्ठो हं ॥७४॥
॥ युग्मम् ॥ पूइय जिणिंदविंने काउं चीड्वंदणं जहाविहिणा । दौहिं नीहरिओ हं उवविट्ठो खयरमज्झम्मि ॥७५॥ वत्ते जिणमज्जणए
इओ तओ तत्थ संचरंतो हं । अवरोपरदंसियकोउगेहिं सहिओ वयंसेहिं ॥७६॥ कत्थइ विलासिणिजणं पेच्छंतो नचमाणयं विविहं ।
कत्थइ कचिवरनिवहं जिणचरियं अहिणवेमाणं ॥७७॥ वीणारवसंवलियं कत्थवि गीयज्झणिं निसोमंतो । विरइयविविहायारं कत्थवि
य वलिं पेलोएंतो ॥७८॥ कत्थइ तरुणनरेहिं दिज्जंतं रासयं सुणेमाणो । सुरसुंदरीहिं कत्थइ गिज्जंतं धवलसंधायं ॥७९॥ एवं च जाव

१ गाए (चत्त) द्दुक्कमारुतमन्दान्दोलनयमानध्वजपटाग्रेः । २ संज्ञाम् । ३ मुकुन्दो वाद्यविशेषः । ४ झुणी=ध्वनिः । ५ उल्लोचः=चन्द्रातपः “चदरवो” इति
भाषागाम् । ६ निच्छित्तिः=प्रान्तभागः । ७ अवचूलः=ध्वजस्याधोमुखः कूर्चकोऽवचूलः, उच्चूलं ध्वजस्योर्ध्वस्थितः कूर्चकः उच्चूलः । ८ निस्तलं=तलम् । ९ तद्वियं=
तत्ताम्=निस्तुतम् । १० पादशौचम् । ११ उच्चलितः=समीपागतः । १२ फुल्लमालिया=पुष्पविकेद्री । १३ चैत्यवन्दनम् । १४ बहिः । १५ निशमयन्=शृण्वन् ।
१६ प्रजोत्थानः । १७ गीयमानम् ।

कोऊहलेण अवरावरेसु ठाणेसु । हिंडामि तत्थ भवणे लीलाए समं वयंसेहिं ॥८०॥ ताव मह माउलसुओ सहरिसमागम्म साइयं दाउं । वज्जरइ भाणुवेगो पभूयकालाओ दिट्ठो सि ॥८१॥ युग्मम् ॥ कुसलं च पवणइणो पिउभगिणीए य बउलवइयाए ? । तत्तो य मए भणियं कुसलं सव्वेसि, अन्नं च ॥८२॥ एत्थेव आगयाइ इमाहं चिट्ठंति भइ ! जिणभवणे । अम्मापिउण मूलं समागओ तेणे सहिओ हं ॥८३॥ सायरसवगूढो सो तेहिं पउत्तिं च पुच्छिओ भणइ । कुसलं मह जणगाणं नागमणं कारणावेक्खं ॥८४॥ अह सो मए पभणिओ वित्तप्पाया इमा हु जिणजत्ता । संपइ पुण अम्हाणं आगच्छसु पाहुणो ताव ॥८५॥

तो भणइ भाणुवेगो एवं एयंति किंतु निसुणेसु । मह चित्तभाणुपिउणा लहुमागच्छेज्ज इति भणियं ॥८६॥ ता चित्तवेग ! संपइ तं चिय नगरम्मि एहि मैहतणए । उक्कंठिओ पैगामं जं अच्छइ तुम्ह माउलओ ॥८७॥ एवं च तेण भणिओ अम्मापीईहिं अंबम पुन्नाओ । माउसमेओ पत्तो नगरमहं कुंजरावत्तं ॥८८॥ तहियं च चित्तमाणू मं दइदुं सुदइ हरिसिओ भणइ । सुंदरमायरियं ते जमागओ अम्ह पाहुणओ ॥८९॥ निययपउत्तिं सव्वं कहिउं कयभोयणाइवावारो । पत्ताए रयणीए पासुत्तो पवरसयणीए ॥९०॥ तत्थ य पमायसमए लंवमाणे तंबंचूलनिउंवे । दिट्ठो अदिट्ठपुव्वो एसो सुंमिणो मए तइया ॥९१॥ किल धवलफुल्लमालं मणोहरं दइदु तगगहइयाए । चलिओ हं न य सक्केमि गेण्हिउं तं जया कहवि ॥९२॥ केणवि मित्तेण तओ समप्पिया आयेरेण मे गहिया । ओलंबिस्सं गलए किल नियए ताव सा झत्ति ॥९३॥ पडिया मह हत्थाओ कत्थवि य गयत्ति नेय जाणामि । ताहे महंतदुक्खं ताविरहे मज्झ

१ माउलसुतेन । २ दृत्तप्राया=पूर्णप्राया । ३ मदीये । ४ प्रकामम् । ५ अभ्यनुज्ञात=आदिष्टः । ६ प्राघूर्णकः=अतिथिः । ७ प्रसुप्तः । ८ शयने । ९ लपति=शब्दायमाने । १० ताम्रचूडनिकुरम्बे=कुम्कुटसमूहे । ११ स्वप्नः । १२ अवलम्बिष्ये=निवेशयिष्यामि ।

संजायं ॥९४॥ तिसृभिः कुलकम् । सुक्तावि मए एसा पुणोवि अमिलाणकुसुमिया विहिया । इय भणिज्जं केणवि कंठे विणिवेसिया मज्झ ॥९५॥ ताव पडुपडहझल्लरिकाहलभंभामउंदसदालं । सोउं तूरस्स रवं झत्ति पणट्ठा महं निदा ॥९६॥ तो हरिसविसायइदं ददुं सुमिणं विचिंतियं हियए । किं नाम मज्झ स्रयइ अदिट्ठपुव्वं इमं सुमिणं ? ॥९७॥ का हंदि ! इमा माला विजा वा संपया व मह होजा । दिन्ना केणवि नट्ठा पुणरवि लट्ठा, न याणामि ॥९८॥ एवं अणिच्छियत्थो सुविणसरूस्स उट्ठिओ अहयं । काउं पभाय-
किंचं अह सहिओ भाणुवेगेण ॥९९॥ आरुढो पासाए उवरिमभूमीए चित्तसालाए । मणिरयणकोट्टिमम्मी उवविट्ठो मेत्तवारणाए ॥१००॥ युग्मम् ॥ अह तं पभायदिट्ठं^१ सिट्ठं सुविणं तु भाणुवेगस्स । निच्छइउं नो सकइ सोवि हु सुविणस्स संभवं ॥१०१॥ चित्तिता सुविणफलं विगण्णसंकप्पखित्तनियचित्ता । जा चिट्ठामो अम्हे खणंतरं तत्थ ठाणम्मि ॥१०२॥ ताव य वरनेवत्थो महग्घ-
आभरणभूसियसरीरो । सन्वोवि नयरलोओ गंतुं कत्थवि पैयट्ठोत्ति ॥१०३॥ युग्मम् ॥ तं ददुं मए भणियं सवालवुट्ठो इमो जणो कत्थ । कयउंवसोहो वच्चइ साहसु भो भाणुवेगम्ह ? ॥१०४॥ भणियं च तेण निमुणसु अज्जं जं मयणतेरसी भद ! । मयरंदुजा-
णटियस्स तेण जत्ताए मयणस्स ॥१०५॥ एसो नरनारिगणो पूयत्थं तस्स वच्चइ पैमोया । अम्हेवि हु गच्छामो पेच्छामो कैसुमसरजत्तं ॥१०६॥ युग्मम् ॥

तत्तो य मए भणियं एवं होउत्ति दोवि संचलिया । कयसिंगारा पैयओ पत्ता य कमेण उज्जाणं ॥१०७॥ कीलंतकामिणीयण-

१ अनिश्चितार्थः । २ मत्तवारणं=मत्तालम्बाः । ३ शिष्टम्=उष्णम् । ४ निश्चेतुम् । ५ सद्भवं=गरमार्थम् । ६ महाघं=बहुमूल्यम् । ७ प्रवृत्तः । ८ उपशोभा=
पिण्डा । ९ मदनप्रयोदसी । १० व्रजति । ११ प्रमोदात् । १२ कुसुमधारः=क्षामः । १३ पयओ=पदतः=पादगन्धम् ।

रणंतनेउरवेण तरुनियरो । मयणमहूसवतुडो गायइ इव चच्चरिं जत्थ ॥१०८॥ मलयानिलहृष्टावियसाहाहिं विघुम्ममाणया धैणियं । कोइलकयकलोलाहलेहिं अँफुडक्खरालावा ॥१०९॥ आंयंबिरनवकिसिलयआंयंबसुहा महीरुहा जत्थ । आसाइयमहुमासा मत्ता इव सँच्चविज्जति ॥११०॥ युग्मम् ॥ सुविसइकुसुमसोहंतमंजरीपुंजरइयसेहरया । जोहँरतिव पवणेणयाहिं साहाहिं पउरजणं ॥१११॥ तम्मि य पवरुज्जाणे घणतरुवरमंडिए सुरमणीए । दंसणमेत्तुप्पाइयमयणे मयरंदनामम्मि ॥११२॥ नाणानेवत्थेणं नायरलोएण परिगया जाव । पविसामो ता दिट्ठं दूराओ मयणदेवहरं ॥११३॥ युग्मम् ॥ रइजुत्तमयणपूयणनिमित्तमिच्चेण पउरलोएण । पडिपुन्नं सुविलासं उत्तुंगं तुंगपागारं ॥११४॥ उदामवँजंतअच्चंतवरमदलं मत्तवरकामिणीसंधकयंगुंदलं । चच्चरीसइअक्खित्तकामुयजणं पडहियासइनच्चंतबहुवामणं ॥११५॥ पिययमासत्तनरुद्धकयलीहरं दोलियारूढपुरबालियासुंदरं । सविडवेसाजणारद्धजलकीडयं सलिलसंपायकयकइसुंप्पीलयं ॥११६॥ तं मज्झे पविसित्ता दददूण रईए संजुयं मयणं । निगंतूणं दोणिगवि उवविट्ठा बँरवेईए ॥११७॥ नाणाविहकीलाहिं कीलंतं पुरजणं पुँलोएंतो । जाव खणंतरेमंगं कुमर ! अहं तत्थ अच्छामि ॥११८॥ तावासन्नम्मि दुमे अंदोलिंती सहीण मज्झगया । दिट्ठा अउव्वरूवा जुवई नवजोव्वणारंभा ॥११९॥ पीणुन्नयघणसिहिणुच्छलंतहारावलीए कयसोहा । उत्तत्तकणयवन्ना मणिकुंडलमंडियकवोला ॥१२०॥ अँमयमइयव्व विहिणा विहिया कयलोयलोयणाणंदा । दंसणमेत्तेणं चिय पँह्हायंती जणमणाइ ॥१२१॥

१ हल्लाविया=चलिता । २ विघूर्णयमानका । ३ गाढम् । ४ अस्फुटं=अव्यक्तम् । ५ आंयंबिरा=आताम्राः । ६ आंयंब=आताम्रम् । ७ सच्चविज्जति=इत्यन्ते । ८ प्रणमन्ति । ९ वज्जंतं=वाद्यमानम् । * गुंदलं=आनन्दच्चतिः । १० उप्पीलो=सघातः । ११ द्वारवेदिकायाम् । १२ पश्यन् । १३ उत्तंतं=उत्तत्तम् । १४ अमृतमया । १५ प्रह्लादयन्ती=आनन्दयन्ती ।

चतसृभिः कलापकम् ॥ तं दददुं चितियं मे का एसा हंदि ! मणहरसरुवा । किं नागकनगेसा अवइत्ता, अहव वणलच्छी ? ॥१२२॥
 किंवा मुरलोगाओ पन्भट्टा तियससुंदरी एसा । किंवा मयणविउत्ता होज रई गहियदेहत्ति ? ॥१२३॥ एवं विगप्पमाणो अणमिस-
 नयोहिं तं पुलोएत्तो । तीएवि पुलोइओ हं सैसिणिद्धअवंगदिट्ठीए ॥१२४॥ पुडो य भाणुवेगो का एसा कस्स वावि महिलत्ति ? ।
 ईसीसिं विहसिज्जणं अह भणियं भाणुवेगेणं ॥ ॥१२५॥ एईए संकहाए न हु कजं किंचि उट्ठिमो ताव । एसा हु बंक्कं जोयइ
 तुह संमुहं जेण ॥१२६॥ अंगेसु निचडमाणा दिट्ठी एवंविहाण महिलाण । देहं कुणइ असत्थं अवस्स हियं अवहरेजा ॥१२७॥
 तत्तो य मए भणियं परिहासपरो सि अम्हे एमेव । पुच्छामो कोउगेणं तं पुण अन्नं विअप्पेसिं ॥१२८॥ तो भणइ भाणुवेगो
 इमम्मि नयरम्मि अत्थि पैयडजसो । खयरो अभियगई तस्स भारिया चित्तमालत्ति ॥१२९॥ एसा एगा धूया ताणं जाया अणो-
 वमगुण्डा । नामेण कणगमाला विन्नाणसंमन्त्रिया कन्ना ॥१३०॥ तत्तो य मए भणियं का एसा मयणपूयणं कुणइ ? । एसावि का
 सदीए पुरओ वत्तं कहेमाणी ? ॥१३१॥ को व इमो अवलंबइ गलए वेसाए तरुणओ पुरिसो ? । एसाइ मए पुडो हसिज्जण तओ
 इमं भणइ ॥१३२॥ एवंविहुपुच्छाहिं कीस तुमं सुयणु ! मं पैयारेसि ? । को जुन्नमैज्जरिं कंजिएण पवियारिउं तेरइ ? ॥१३३॥ न
 हु सुयणु ! पढमपुच्छं एरिसपुच्छाहिं छाइउं तरसि । किंइएहिं पयत्तेणवि छाइज्जइ कह णु पैच्चूसो ? ॥१३४॥ एवं च तेण भणियो
 लज्जाए अहोमुहो ठिओ अहयं । तं दददु भाणुवेगो ठिओ अलम्बोव्व होज्जणं ॥१३५॥ लज्जाए तस्समए वल्लिजंतीवि अन्नओहुत्तं ।

१ आतीर्णं । २ सस्तिग्गपात्तदृष्ट्या । ३ ईयदीयत् । ४ अस्त्वयम् । ५ विकल्पसे । ६ प्रकटयन्ताः । ७ दुहित्वा=पुत्री । ८ अनुपमसुगुण्डा । ९ समन्त्रिया=
 नमन्त्रिता । १० वार्ताम् । ११ प्रतारयसि । १२ जीर्णमाजरीरीम् । १३ काञ्चिकं 'कांजी' इति भाषायाम् । १४ शक्नोति । १५ कटेः । १६ प्रत्युपः=सूर्यः ।
 १७ अलम्बः । १८ कार्यमाणापि ।

मङ्गाए तहवि निवडइ मह दिङ्गी तीए सुहकमले ॥१३६॥ अणुरायतंतिबद्धा दिङ्गी जणसंकुलेवि मग्गम्मि । सरिऊण सणिय सणियं
 जत्थ पियं तत्थ अल्लियइ ॥१३७॥ सहिजणपच्छनेहिं पुणो तरुदिङ्गियाएहिं । भैदवयमेहविज्जूए विलसियं तीए विजियंति
 ॥१३८॥ तो तीए तरलपम्लदिव्हीबाणेहिं जजरै हियए । मज्झ पविट्ठा पंचवि कुसुमसरा मयणपविमुक्का ॥१३९॥ एत्थंतरम्मि
 तीए सहिनिवहो नियगिहेसु संचलिओ । सावि हु बाला चलिया पुणो पुणो मं पुलोएंती ॥१४०॥ वलियग्गीवं तीए ससिणिद्धअ-
 वंगदिङ्गिदोरेणै । आयड्डिय पच्छन्नं मह हियं झत्ति अवहरियं ॥१४१॥ नाउवहरिजंतं मह हियं तीए पयविलग्गाइ । कूयंति
 नेउराइ पुणो पुणो कुण्डियपुरिसोव्व ॥१४२॥ मयणत्ता सा जंती अणमिसनयणेहिं पुलइया ताव । जावुज्जाणतरूहिं अंतरिया दिङ्गि-
 मग्गाओ ॥१४३॥ बोलीणदंसणाए तीए मह माणसम्मि संतावो । दुव्विसहो संजाओ संमयं अइदीहसासेहिं ॥१४४॥ अह भणइ
 भाणुवेगो गच्छामो नियगिहम्मि अम्हेवि । एवंति मए भणिए समागया दोवि गेहम्मि ॥१४५॥ तत्तो अहमारूढो उवरिमभूमीए
 तत्थ सयणीए । पासुत्तो उवविट्ठो मह पासे भाणुवेगोवि ॥१४६॥ तो भणइ भाणुवेगो कीस तुमं दुम्मणोव्व संजाओ ? । मुंचसि
 विसायगब्भे सुदीहरे कीस नीसासे ? ॥१४७॥ किं कुणसि अंगभंगं दीहं नीससिय मुक्कहुंकारो । भँवड्डियचणगो विव सयणीए कीस
 तँडफडसि ? ॥१४८॥ किंकिं पि चिंतिऊणं अणिमित्तं चेव कीस तं हससि ? । निययविगप्पवसेणं कीस पुणो दुम्मणो होसि ? ॥१४९॥
 नाणारससंकिन्नं नौडयकव्वं अहिणवेमाणो । किं चिट्ठसि न य साहसि सब्भावं किंचि अम्हाणं ? ॥१५०॥ एवं च तेण बहुसो पु-

१ वलात्कारेण । २ आलायते=दिलभ्यति । ३ भद्वओ=माद्रपदः । ४ पम्हलं=पक्षमलम् । ५ दोरो=गुणः । ६ अपहियमाणम् । ७ कुढो=हताशुगमनम् ,
 तद्वात् कुडिओ । ८ मदनार्ता । ९ दृष्टा । १० समय=सह । ११ आश्रयस्थितचणक इव । १२ तडफडसि=परितश्चलसि । १३ नाटककाव्यम् । १४ अभिनयन् ।

च्छिअंतेण कुमर ! मे भणियं । जाणामि नेव किं पुण मह देहं गाढमस्सत्थं ? ॥१५१॥ हसिज्जण तेण भणियं पुवं चिय साहियं
मए तुब्ब । एवंविहमहिलाणं न सुंदरं दंसणं होइ ॥१५२॥ ता तीए चक्खुदोसा एसो सव्वोवि तुब्ब सतावो । दौवज्जइ सा हत्थं
पट्टीए जेण होइ सुहं ॥१५३॥ नीससिय मए भणियं संदेहो जीवियस्सवि य अम्हं । तं पुण सुहिओ भाओ य परिहासं कीस नो
कुणसि ? ॥१५४॥

तो भणइ भाणुवेगो सन्नभावविवाजियस्स पुरिसस्स । अन्नायम्मि सरूवे किं काउं सक्किमो अम्हे ? ॥१५५॥ ताहि मए वज्जरियं
साहिज्जइ तस्स जो न याणाइ । तं पुण जाणंतोवि हु अलियं चिय पुच्छिसि ममंति ॥१५६॥ एमाइवयणवित्थरवज्जरणपरायणा
अम्हाणं । चूयलया गिहदासी आगंतूणं इमं भणइ ॥१५७॥ अच्छइ दुवारदेसे समागया तुम्ह दंसणनिमित्तं । सोमलया नामेणं वर-
धार्इ कणगमालाए ॥१५८॥ तो भणइ भाणुवेगो लहुं पवेसेह एव भणियम्मि । अह सच्चिय सोमलया समागया अम्ह पासम्मि
॥१५९॥ कयउंवयारा ताहे उवविट्ठा भणइ सायरं वयणं । एगंतं कुणह तओ चूयलया पेसिया तत्तो ॥१६०॥ भणियं सोमलयाए
सरणागयवच्छला जओ सुयणा । परितायह परितायह ममं तओ भीमवसेणाओ ॥१६१॥ हरिसाज्जरियहियएण ताहे एवंविहं मए
भणियं । कत्तो भदे ! वसंणं, सा भणइ कुसुमवाणाओ ॥१६२॥ ईसीसि विहसिज्जणं वज्जरियं ताहि भाणुवेगेण । कडकडियसव्वसंधि
गीयलायनं तुइ सरिीरं ॥१६३॥ निबद्धंदंतपतिं सियकेसहसंतसीसोहिछं । दूरपलंबिरवलिवलयसहियसिहिणेहिं वीभच्छं ॥१६४॥

१ भरस्सम् । २ तस्माए वा ता पुत्ते हत्तं दायते येन सुसं भजेत् । ३ अजीकम् । ४ उगयार=सत्तरः । ५ कसर्ग=कटम् । ६ गतंगवप्यम् ।
निनट्ठन्तपट्टिकम् ।

दद्वृण भीयभीओ दूरं दूरेण वच्चइ अणंगो । तत्तो कह तुज्झ भयं जराए जजरियदेहाए ॥१६५॥ सोमलयाए भणियं मा मं उवह-
 ससु सुणसु बुत्तं । जह कुसुमबाणविहियं परंपराए मह भयंति ॥१६६॥ उज्जाणाउ कीलियं समागया नियगिहे कणगमाला । वि-
 च्छायवयणसोहा विड्ढेप्पगहिया ससिकलव्व ॥१६७॥ तत्तो य मए पुढा कीस तुमं पुत्ति ! विमणदुम्मणिया ? । न य तीए किंचि
 सिट्ठं सुदीहरं नवरि नीससिउं ॥१६८॥ अंसुजलपूसियाइं नयणाइं कयाइं दीणवयणाए । तत्तो य मए पुढा तीए सही हंसिया नाम ॥
 ॥१६९॥ तीए भणियं अबे ! उज्जाणं अज्ज पाविया अम्हे । पूइय मयणं बाहिं नीसरिया जाव ता दिट्ठो ॥१७०॥ कोउगवविखत्त-
 मणो उवविट्ठो भाणुवेगपासम्मि । पच्चक्खोव्व अणंगो एगो तरुणो महाभागो ॥१७१॥ युग्मम् ॥ तं दद्वृणं एसा जाया निप्फंदलोयणा
 सहसा । आसत्ता तव्वयणे आलेक्खगयव्व निच्चेट्ठा ॥१७२॥ संबं गिओ इमीए अणिमिसदिट्ठीए जीइओ स युवा । न य तेण इमा
 दिट्ठा कोउगवविखत्तचित्तेण ॥१७३॥ तो तस्स नयणगोयरमपावमाणा सलज्जमुहकमला । दोहंगदूसियं पिव अत्ताणं मन्नमाणव्व
 ॥१७४॥ किंकिपि च्चित्तिज्जणं भणइ सहीओ ! इमम्मि चूयदूमे । कीलामो ताव खणं बंधिय अंदोलयं अम्हे ॥१७५॥ युग्मम् ॥ एवं
 ताहिं भणिए तहेव संपाडियम्मि एसावि । गुरुसहेण सहीओ आसन्नाओवि वाहरइ ॥१७६॥ जइ एसो मह सइं सोऊणं संसुहं पलो-
 एज्जा । होज्जामि ता कयत्था इइ आसाए तडिजंती ॥१७७॥ तं पेक्खिज्जण य मए परिहासवसेण जंपियं एयं । आसन्नपि सहिज्जणं
 उच्चुच्चं कीस वाहरसि ? ॥१७८॥ कोउगवविखत्तमणो एसो तुह देइ नेय पडिवयणं । तं वयणं सोऊणं सविलक्खा किंचि संजाया
 ॥१७९॥ एत्थंतरम्मि दिट्ठा तेण जुवाणेणडंगंरुवेण । संज्झसहरिसेहिं इमा ताहि अउच्चं रसं पत्ता ॥१८०॥ तेणालोइयमेत्ता सोह-

१ कीडित्वा । २ राहुइहीता । ३ सर्वाङ्गीणः । ४ दृष्टः । ५ दोहर्ग=दुर्भाग्यम् । ६ सखीः । ७ इति । ८ सवैलक्ष्या । ९ साध्वसहर्षाभ्याम् ।

ममसमन्निर्यं च अप्पाणं । जीवियमवि सकयत्थं मन्ता पुलइयसरीरा ॥१८१॥ अंवरुंडइ सहिनिवहं उच्चं संलवइ हसइ अनिमित्तं । पायं-
गुट्टेण महिं विलिहइ केसे य संजेमइ ॥१८२॥ एमाइं सैवियारं चेहुता कीलिऊण खणमेगं । मयणसरविहुरियंगी इहागया एरिसा जाया
॥१८३॥ एवं च हंसियाए भणियम्मि पुणोवि सा मए पुट्टा । को सो पुरिसो हंसिणि !, कहियं सवंपि मह तीए ॥१८४॥ सोहण-
ठाणे रामो पुत्तीए, चित्तिउं गया पासे । तीरे दिट्ठा य मए सयणीयगया कणगमाला ॥१८५॥ आपंडुरमुहकमला सुदीहसासेहिं सोसि-
यसरीरा । कहकहवि हु नियजीयं महया किच्छेण धारंती ॥१८६॥ पियविरहजलजालावलीहिं संतावियाए वरईए । हारो चंदणपंको
मुंमुरसरिसोव्व पडिहाइ ॥१८७॥ चीर्यव्व मुणालाइं नलिणीदलाइं पि जालतुछाइं । अंगारासिसरिसा पडिहासइ हंसतूलीवि ॥१८८॥
पुट्टा न देइ वयणं आलवइ न सहिजणं सिणिद्धं पि । झाणोवगया वरजोगिनिव्व जाया विगयचेट्टा ॥१८९॥ पियविरहपिसाएणं गहि-
या गयचेयणावि हु सहीहिं । आसासिजइ वरई सुंदर ! तुह नाममंतेहिं ॥१९०॥ पियविरहपीडियं तं तुंङ्गियनियजीवियं मुंणेऊणं ।
तइदुक्खदुक्खिया हं समागया तुम्ह पासम्मि ॥१९१॥ एवं कुसुमसराओ अइगरुयं आगयं महं वसणं । जं तीए दुक्खियाए अहंपि
अइदुक्खिया चेव ॥१९२॥ ता सुयणु ! कणगमाला जा सा नीसाससोसियसरीरा । आसासिजउ वरई जात्र न सासा सैमपंति ॥१९३॥
लहु कुणसु किंचुवायं जाव न नीसरइ जीवियं तीए । गयजीवियाए पच्छा किं काही लावयरसेण ? ॥१९४॥ तव्वयणं सोऊणं तइया
अह रीयउत्त ! मे भणियं । एयंपि न जाणामो का एसा कणगमालत्ति ॥१९५॥ ता पुच्छ भाणुवेगं पत्थुयवत्थुम्मि गहियपरमत्थं ।

१ अवर्गइ=परिरभते=आलुति । २ संयमयति । ३ सविकारम् । ४ आपाण्डुरम्=ईषत्पाण्डु । ५ वरक्याः । ६ मुसुरः=दुपाग्निः । ७ ज्वालतुल्यानि ।
८ प्रतिभासते । ९ वृष्टिः=संशयः । १० ज्ञात्वा । ११ आश्वास्यताम् । १२ समाप्यन्ते । १३ राजपुत्र ! । * चिता इव

अम्हे पुण पाहुणया अयाणुया एत्थ वत्थुम्मि ॥१९६॥ अह भणइ भाणुवेगो अम्हेवि हु नेव जाणिमो किंचि । तो भणइ सोमलया सौख्यं एरिसं वयणं ॥१९७॥ हरिजण तीए हियं दिट्ठीबाणोहिं पहरियं अणे । तुङ्गियजीयं काउं तं संपइ अयाणुओ जाओ ॥१९८॥ कंठगयजीवियासा तुह विरेहे मरइ नत्थि संदेहो । अयणत्तं अवलंबिय तं चिट्ठसि निंदओ भइ ! ॥१९९॥

अन्नं च । जो जत्थ जणो निवसइ रक्खइ सो आयेण तं गेहं । तीए मणम्मि वसंतो किं निदय ! तं मणं दहसि ? ॥२००॥ हरिजण तीए हियं संपइ चोरोन्व निन्देवमाणो । न हु छुट्ठसि सुयणु ! तुमं किंचि उवायं विचिंतेसु ॥२०१॥ तत्तो य मए भणियं अम्मे ! तं चेव साहसु उवायं । एवं चवत्थियम्मि जं जुत्तं अम्ह काउं जे ॥२०२॥ भणियं सोमलयाए चित्तं पत्तं व पच्चयनिमित्तं । पट्टवसु जेण चित्तं संधीरंइ सा तयं ददंइ ॥२०३॥ तत्तो य मए लिहिया पत्ते नलिणीओ तीए पउम्मि । मोत्तूण सेसकुसुमे निली-यमाणो अली लिहिओ ॥२०४॥ हिंदंटे य तस्स लिहिया एसा गाहा उब्बुन्नयरसेण । नियभावस्यणपरा पच्छन्नत्था तया कुमर ! ॥२०५॥ तह कहवि परिट्ठवियं अलिणो नलिणीए परिमलं हियए । लंयणुप्पयणं जह तस्स केवलं सेसकुसुमेसु ॥२०६॥ तं च बहु पत्तमज्जे काउं तो पेसिओ सत्तंबोलो । चूयलयाए हत्थे दोवि गया तीए पासम्मि ॥२०७॥ तत्तो खणंतराओ चूयलया आगया इमं भणइ । एत्तो विणिग्गया हं पत्ता य कमेण तग्गेहे ॥२०८॥ मत्तव्व मुच्छिया इव गिलिया इव सुयणु ! गुरुपिसाएण । दिट्ठा उ कणगमाला विसममवत्थंतरं पत्ता ॥२०९॥ तीए सहीहिं भणियं समागया चित्तवेगदूइत्ति । अह सा तुह नामक्खरआयन्नणलद्ध-

१ अज्ञाताः । २ असूयया सहितम् । ३ अजनत्वम्=पशुत्वम् । ४ निर्दयः । ५ निहदुवानः=अपलपन् । ६ छुट्ठसे=मुच्यसे । ७ अम्मा=अम्बा । ८ प्रत्ययः=विश्वासः । ९ संधीरइ=सम्यग् धैर्यमायाति । १० हेट्ठे=अधः । ११ उब्बुन्नओ=उद्भूतः । १२ लयनोत्पतनम्=अवस्थानोत्प्लवने । १३ आयन्नं=आकर्षणम्=श्रवणम् ।

बुद्धीया ॥२१०॥ इति निविष्टा ततो पासिय मं लज्जियाव मेणयति । ताहे समप्पिओ से तंबोलो सहरिसं गहिओ ॥२११॥ गहि-
यथाए भणियं केणेसो पेसिओ म्हे तंबोलो ? । मे भणियं तह सुंदरि ! मणोहरेणं पिययमेणं ॥२१२॥ तीए भणियं कन्ना अहंति
कह मज्झ पिययो भेदे ! ? । मे भणियं नणु होही अह सा अफुडक्खरं भणइ ॥२१३॥ कह मैमि ! अउन्नाए एत्तियमेत्ताणि
मज्झ पुन्नाणि । जं सो भत्ता होही दंसणमिच्चं पि अइदुलहं ॥२१४॥ एत्तियमेत्तं भणिउं अंसुजल्लुण्णलोयणा इत्ति । नीसास
भोत्तूणं गयचेह्हा सा पुणो जाया ॥२१५॥ ततो सहीहिं भणियं साहेजसु तस्स निग्घिमणस्स । जहदिट्ठं हि सरूवं इमीए अइग-
रुयेप्पेम्माए ॥२१६॥

अन्नं च । जइ कहवि ताव बोल्ह रयणी कुसलेण ता पभायम्मि । उज्जाणम्मि गयाए दायवं दंसणमिमीए ॥२१७॥ तदंस-
णेण जीवइ न अन्नहा एस निच्छओ अम्ह । एवं बहुहा भणिया समागया तुम्ह पासम्मि ॥२१८॥ एवं चूयलयाए भणियं सोऊण
तीए वुत्तंतं । दुगुणतरो मे जाओ तद्विरहे गरुयसंतावो ॥२१९॥ जइ मैरिही सा बाला कहवि हु गुरुविरहताविया हंदि ! । एएण
निमित्तेणं ता मज्झवि आगयं मरणं ॥२२०॥ अहवा सिणेहजुत्ता जइ सा ता कीस मज्झ पडिवयणं । नवि दिन्नं ता मन्ने मंदसिणेहा
उ मह उवरिं ॥२२१॥ जइवि हु सा निन्नेहा तहवि मणं मज्झ तीए विरहम्मि । पजलियजलणसमुज्जलालो लिद्धं पडिहइ ॥२२२॥
नयणेहिं पुंलइया सा ताइं चिय दहउ एस पियविरहो । हियएण किमवरद्धं जेण तयं निदयं दहइ ? ॥२२३॥ अनेण कयं अनो न

१ दट्ठ्वा । २ मनाक् । ३ सकया आमन्त्रणेऽव्ययम् । ४ अपुण्ययाः । ५ उपपुण्यं=पूर्णम् । ६ गच्छति । ७ मरिष्यति । ८ निःस्नेहः । ९ बालिद्धं=
अभियुक्तम् । १० दष्टा ।

भुंजए अलियमेरिसं वयणं । सा दिट्ठा नयणेहिं जाओ हिययस्स संतावो ॥२२४॥ रोवंतु नाम तं जणमपेच्छमाणणि दड्डनयणाणि ।
 तं हियय ! किं विमूरसि साहीणे चितियव्वम्मि ? ॥२२५॥ नयणेहिं जोइया सा हियएण कओ य गरुयपडिबंधो । सरिसेवि हु
 अवराहे विरहो हिययं दढं दहइ ॥२२६॥ एत्थंतरम्मि सूरु भमिऊणं भुवणमंडलमसेसं । अत्थगिरिमत्थयत्थो जाओ अट्ठाणखिन्नोव्व
 ॥२२७॥ निदुत्तरकरेहिं भुवणं इमेण संतावियंति रोसेण । नज्जइव अत्थगिरिणा सीसाओ ढालिओ सूरु ॥२२८॥ नाऊण सूरपडणं
 अणुलग्गा उवरि अत्थसेलस्स । रोसेणव रत्तमुहा समागया झत्ति अह संझा ॥२२९॥ तयणंतरंमंधारियदिसिवलया नवरि आगया
 रयणी । पयडियतारयनिवहा कौसियहुंकारभीसणया ॥२३०॥ ताव य खणंतराओ निन्नासियबहलतिमिरसंधाओ । माणिणिमाणुम्म-
 हणो वित्थरिओ ससिकरनिहाओ ॥२३१॥ मयलंछणपवणेणं गाढं सँधुक्किओ 'विओयग्गी । संताविउं पयत्तो मह हिययं ताहे सय-
 गुणियं ॥२३२॥ अह चित्तिउं पयत्तो अमयमओ सुम्मई इमो चंदो । नवरं तविरहे अज्ज विज्जुणुंजोवमो जाओ ॥२३३॥ हे हियय !
 कीस उज्झसि उव्वेवं कीस कुणसि अँच्चत्थं ? । दुल्लहजणम्मि रागं पढमं चिय कीस तं कुणसि ? ॥२३४॥

अन्नं च । जो किर करेइ नेहं तस्सेव य हियय ! रेच्चिउं जुत्तं । दूरुडिओवि जो दहइ माणसं तम्मि को रागो ? ॥२३५॥ सो
 चिय बुँबभइ हियए सो चिय अइनिदुत्तरो दहइ देहं । कस्स कहिजइ वत्ता सरणाओ भयम्मि उब्भूए ? ॥२३६॥ किं मन्ने होज्ज
 दियहं जैम्मी लग्गेज्ज मज्झ हत्थम्मि । मैणनिव्वयणो तीए कमलोयरकोमलो हत्थो ॥२३७॥ अच्छउ ता दूरे चिय पाणिगहणाइयं

१ विमज्जसे । २ सीसाओ ढालिओ=शीर्षात् पातितः । ३ कोशिको घूकः । ४ मानिनीमानोन्मथनः । ५ निहाओ=समूहः । ६ प्रदीप्तः । ७ विओगगिनिः ।
 ८ श्रूयते । ९ दहसे । १० अत्यर्थम् । ११ रइक्कुं=रागं कर्तुम् । १२ उद्यते । १३ अस्मिन् । १४ मनोनिर्वापनः=संतापापहारी ।

तु सह तीए । अम्हाण मणोदइयं दंसणमवि दुछहं मेने ॥२३८॥ किं मज्झ जीविणं किंवा मह हंदि ! मणुयजम्मेण । जो विरहदु-
क्खसमणं तीए वयणं न पेच्छामि ? ॥२३९॥ अहवा चूयलयाए भणिणं भविस्सई पभायम्मि । तीए सह दंसणयं अणुकूलो जइ
विही होही ॥२४०॥ गुरुविरहजलणजालावलीहिं संतावियस्स हिययस्स । अन्नो नत्थि उवाओ पियदंसणओसहं मोत्तुं ॥२४१॥ एमा-
इविगप्पेहिं पणट्ठणिदस्स मज्झ सा रयणी । चउजामावि हु तइया जामसहस्सोवमा जाया ॥२४२॥ असरिसदूसहसंतावतावियं कहवि
माणसं मज्झ । फुडमाणंपि न फुडुं मेने तदंसणासाए ॥२४३॥ सीयलकरनियरेणवि संतावं फेडिउं मह असत्तो । अह लज्जिउव्व
चंदो अत्थगिरिं पाविओ तत्तो ॥२४४॥ पच्चूसगयवरुम्मूलियाए उड्डीणससिविहंगाए । रयणिलयाए गलंतिव कुसुमाइं तारयनिहेणं
॥२४५॥ अह इंददिसा सहसा केसुयसुयंतुंडसच्छहा जाया । आसनस्ररमंडलवज्जरणत्थं व लोयस्स ॥२४६॥ पडिबोहियकमलवणो
पसरियखरकिरणपूरियदियंतो । मेलियरैहंगजुयलो तदणंतरमुग्गओ स्ररो ॥२४७॥ एत्थंतरम्मि अहयंपि समुट्ठिऊण किंच पंभायतणयं
करिउं पेयत्तो । भो सुप्पइट्ठ ! तइया दंइयाइ होही संदंसणमह इइ पहिट्टमणो पंगामं ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुवोहगाहासमूह-
रम्माए । रागगिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमप्पइ विरहे स्ररुग्गमोत्ति सुपसिद्धो । सुरसुंदरिनामाए
कहाए तइओ परिच्छेओ ॥२५०॥७५०॥

॥ तइओ परिच्छेओ समत्तो ॥

- १ दयितम्=अभीष्टम् । २ अनायितुम् । ३ अशक्तः । ४ निभः=छलम् । ५ पूर्वा दिक् । ६ किञ्चुकञ्चुकुण्डसदृशी (सच्छहा=सदृशी) । ७ रथाः=चक्रवाकः ।
८ पभायतणयं=प्रभातमंत्रन्धि । ९ प्रयुतः । १० दयितायाः=वल्लभायाः । ११ प्रकामम् ।

चउत्थो परिच्छेओ ।

अह भाँओ भाणुवेगो समागओ पहसिओ ममं भणइ । गम्मउ उज्जाणम्मि चूयलयावयणमणुसरिउं ॥१॥ हरिसाऊरियहियएण ताहि एवंति जपमाणेणं । तक्काळुचियं जाव य कायवं काउमारद्धं ॥२॥ एत्थंतरम्मि निसुओ मंगलतूरस्स गहिरनिग्घोसो । पुडो य मए भाँया कत्थ इमं वज्जए तूरं ? ॥३॥ तो भणइ भाणुवेगो सम्मं जाणे न कारणं एत्थ । नवरं अभियगइग्गिहे भाँविज्जइ एस तूर-रवो ॥४॥ अह चितियं मए किं आसन्नपियासमागमस्सावि । अब्भहिओ संतावो फुरइ य वामं तहा नयणं ? ॥५॥ ता भवियव्वं केणवि एत्थ नणु कारणेण ताहे मए । चूयलया वॉहरिया समागया अह इमं भणिया ॥६॥ कत्थ इमो तूररवो केणव कजेण सम्म-मुवलब्भ । आगंतूणं भदे ! सिग्घं चिय कहसु अम्हाणं ॥७॥ गंतूणं चूयलया खणंतराओ समागया धणियं । विच्छायवयणकमला पुट्ठा य मए इमं भणइ ॥८॥ एत्तो विणिग्गयाए अभियगइग्गिहस्स दारदेसम्मि । भूरिजणसंकुलम्मी मए न लद्धो पवेसोवि ॥९॥ तत्तो य बंधुदत्तो पत्थुयवत्थुम्मि पुच्छिया भणइ । वरणम्मि एस भदे ! महोच्छवो कणगमालाए ॥१०॥ सिरिगंधवाहणसुओ गंगा-वत्तम्मि खयरनयरम्मि । नहवाहणोत्ति सुम्मइ तस्स विईन्ना कणयमाला ॥११॥ एवं विर्याणिऊणं समागया एत्थ तुम्ह पासम्मि । कंनकडुयंपि तुम्हं साहिज्जइ मंदभागाए ॥१२॥ तीए वयणं सोउं धसत्ति गुरुमोगरेण पहओ इं । सुच्छानिमीलियच्छो पडिओ

१ आता । २ अणुस्सुत्थ । ३ भाव्यते=सभाव्यते । ४ व्याहता । ५ उपलब्ध=विज्ञाय । ६ पत्थुयवत्थुम्मि=प्रस्तुतवस्तुनि । ७ वितीर्णा । ८ विज्ञाय । ९ कर्णकटुकम् ।

भूमीए गयचेड्डो ॥१३॥ घणसारसारगोसीसमीससलिलेण ताहि संसितो । सुकुमालतालविंदयसीयलपवणेण गयमुच्छो ॥१४॥ परि-
चिंतिउं पयत्तो पेच्छह दुव्विहियचिलासियं विहिणो । पियसंगमणोरहभंसणम्मि उज्जुत्तचिच्चस्स ॥१५॥

अहवा । अन्नह परिचिंतिजइ सँहरिसकंडुजएण हियएण । परिणमइ अन्नहच्चिय कज्जारंभो विहिवसेण ॥१६॥ कत्थ इमा कत्थ
अहं अबोन्नं कत्थ गरुयअणुरागो । नवरं हयासविहिणा सन्नं चिय अन्नहा विहियं ॥१७॥ पुव्वंपि हु जइ बुद्धी एरिसया आसि
तुज्झ रे दिव्व ! । ता कह मह पढमं चिय तीए सह दंसणं विहियं ? ॥१८॥ काज्जण दंसणं गरुयरायसहियं हयास ! रे ! दिव्व ! ।
अन्नत्थ "तं मयच्छिं जोडंतो किं न लज्जिहिसि ? ॥१९॥

अविय । नयणाण पडउ वज्जं अहवा वज्जस्स वड्डिलं किंपि । अंमुणियजणेवि दिट्ठे अणुव्वं च जाणि कुव्वंति ॥२०॥ खणपरि-
चियदुल्लहलोयकारणे कीस हियय ! तं मिहंसि ? । मुंचसु गरुयविसायं विवरीओ हयविहीं जेण ॥२१॥ एरिसदुव्विन्नसहेवि हु संजाए
हिययं गरुयदुक्खम्मि । वज्जवड्डियं व मन्ने जं नवि सँयसिक्करं जासि ॥२२॥ एमाइवहुविगण्यं चिंतेमाणस्स गरुयसोगस्स । तव्वि-
रहदूमियमाणसस्स तइया महं कुमर ! ॥२३॥ पुणरवि सा सोमलया समागया किंचि हरिसियाव मणे । उव्विड्ढा मं ददं दुदुं
विसायाउरं तइया ॥२४॥ युग्मम् ॥ ता भणइ कीस सुंदर ! दीसमि तं दुग्मणोव्व अच्चत्थं । सुणिउं वरणयवत्तं, ताव निसामेसु मह
वयणं ॥२५॥ भणियं च मए अज्जवि किं आसा कावि अत्थि अम्हाण । वज्जरसि जेण एवं सोमलए !, ताहि सा भणइ ॥२६॥ तुह विरेहे

१ तालदुन्तक=व्यजनम् । २ अंशानं=नाशनम् । ३ हयंण सहिता या कणइ.=अभिलाषातिरेकस्तत्रोद्यतेन । ४ देव ! । ५ ताम् । ६ युगक्षीम् । ७ योजयन् ।
८ मण्ड । ९ अणुमित्रो=अज्ञातः । १० मेधशे=स्निग्धसि । ११ शतसीकरं=शतखण्डम् । १२ इमियं=दवित=पीडितम् ।

गयचेढुं दहूणं ताव कणगमालं तु । चूयलया केल्लमि पडुविया तुम्ह पासम्मि ॥२७॥ सावि हु सहीहिं कहवि तुह संगमस्यगेहिं
 वयणेहिं । आसासियावि वरई तुह संगमपावमाणा उ ॥२८॥ खणमेत्तं मुच्छिअइ उड्डियइ पुणेवि मुयइ हुंकारे । गायइ हसइ य
 वेवई रोवइ य खणेण उत्तसइ ॥२९॥ गहगहिया इव बाला असमंजसचेड्डियाइ कुणमाणा । हसियावि सहिजणेणं नवि
 जाणइ किंचि हयहियया ॥३०॥ तिस्रुभिः कुलकम् ॥ तं पेक्खिज्जण य मए विंचित्तिं जाव मुयइ नो पे णे । गुरुअणुरागा एसा ताव
 उवायं विंचित्तेमि ॥३१॥ तत्तो तव्वुत्तं कहिओ गंतूण चित्तमालाए । तज्जणीए उ मए एंगंतगयाए सव्वोवि ॥३२॥ विन्नायसरू-
 वत्था पासे आगम्म कणगमालाए । वज्जइ चित्तमाला कीस तुमं पुत्ति ! उव्विग्गा ? ॥३३॥ अच्छसि ओसनमुही भणियावि हु
 कीस देसि नालावं ? । सुहसज्झं चेव इमं मा पुत्ति ! विसायमुव्वहसु ॥३४॥ अम्हाण चित्तमाणू आंयत्तो तं च पुत्ति ! कन्ना सि ।
 उच्चिओ य चित्तवेगो रूवेणं कलाहिं जं तुज्झ ॥३५॥ तस्स य उवरिं जाओ अणुरागो तुज्झ तेण सव्वंपि । अणुकूलमिणं जायं मा
 चिंतसु अन्नहा वच्छे ! ॥३६॥ किंतु तुह पुत्ति ! जणओ गंगावत्तम्मि खयरनयरम्मि । पासम्मि गंधयाहणविज्जाहराइणो हु गओ
 ॥३७॥ आगच्छउ सो सिग्घं कुसलेणं ताहे तुज्झ वीवाहं । महया विच्छेड्डुणं कारिस्सइ चित्तवेगेण ॥३८॥ एसोवि चित्तमासो विंचि-
 प्पाउत्ति लंभिही लग्गं । सिग्घं चिय पुत्ति ! तुमं मा काहिसि किंचि उव्वेवं ॥३९॥ एवं नियजणीए भणिया सां विगयविरह-
 संतावा । जाया मँणयं सँत्था समुड्डिया ताहे सो जणणी ॥४०॥ एत्थंतरम्मि सहसा समागओ ताओ खयरनयरओ । अमियगई से

१ कल्ये=द्यः । २ सङ्ग=संगमम्, अप्राप्नुवती । ३ सुचति । ४ वेपते=कम्पते । ५ प्राणान् । ६ अवसन्नम्=सिन्नाम् । ७ आयत्त=आधीनः । ८ वृत्तप्रायः=
 गतप्रायः । ९ लप्स्यते । १० उव्वेवो=उद्देगः । ११ मनाक् । १२ स्वस्था ।

जणओ कयविणओ परियणेसो ॥४१॥ प्हाय विलित्तो भुत्तो उवविट्ठो उवरिमाए भूमीए । अहयंपि चित्तमालासहिया तत्थेव सं-
पत्ता ॥४२॥ कुसलपडत्तिं पुच्छिय नियदइयं ताहे चित्तमालाए । नियधूयाए पडत्ती सव्वावि हु तस्स अक्खाया ॥४३॥ तं सोडं
अमियगई साममुहो तक्खणेण संजाओ । भणइ अहो ! अइगरुयं समागयं अम्ह वैसणंति ॥४४॥ तो भणह चित्तमाला पिययम ! किं
कारणं नु वैसणस्स ? । तत्तो य अमियगइणा वज्जरियं पिययमे ! सुणसु ॥५५॥ नरवइक्खेणेतो गंगावत्तम्मि तम्मि नयरम्मि ।
सिरिगंधवाहणस्स ओ पासम्मि गओ अहं तइया ॥४६॥ कयविणओ उवविट्ठो अत्थाणगयस्स राइणो पासे । संभासिएण य तओ
निवेइयं रायकजं से ॥४७॥

एत्थंतरम्मि सुंदरि ! पडिहारनिवेइओ अणुन्नाओ । अत्थाणम्मि पविट्ठो एगो विज्जाहरकुमारो ॥४८॥ विहियपणामो रओ पारद्धो
एरिसं स वज्जरिउं । विज्जाहराण राया वेयट्ठे आसि जो देव ! ॥४९॥ संसिद्धसयलविज्जो ससुरासुरमणुयलोयविकखाओ । सुरवाह-
णोत्ति नामं विज्जाहरचक्कवट्ठित्ति ॥५०॥ अवमाणवज्जियं जो विज्जाहरारायलच्छिमणुहविउं । विक्खायजसं पुत्तं निययपए ठाविऊण
तुमं ॥५१॥ संसारवासभीओ नाऊण असारं विभूईए । रज्जसिरिं अवउज्झिय पडगलणं जरैतणं ॥५२॥ सिरिउसहनाहजिणवर-
वज्जरियं सव्वविरइरूवं जो । चारित्तं पडिवन्नो चित्तंगयमुणिवरसमीवे ॥५३॥ गहणाऽऽसेवणरूवं सिकखं अब्भसिय गुरुसमीवम्मि ।
अहियसुओ पडिवज्जिय एगल्लविहारपडिमं सो ॥५४॥ छट्ठड्डमदसमदुवालासाइनाणाविहे तवोकम्मे । उज्जुत्तो विहरंतो गामागरमं-

१ आख्याता=तथिता । २ व्यसनं=कष्टम् । ३ असारताम् । ४ अपोजइय=त्यक्त्वा । ५ जरत्तुणमिव । ६ अधिकश्रुतः=विशिष्टश्रुतज्ञानशाली; अधीतश्रुतः=
पठितशास्त्रो वा । ७ उगुक्कः ।

डियं वसुहं ॥५५॥ संपत्तो एत्थेव य वेयं चित्तकूडसिहरम्मि । तुम्ह पिया सुरवाहणविजाहरमुणिवरो अज्ज ॥५६॥ पडिमापडिव-
 नस्सिह सुक्कज्झाणेण खंवियमोहस्स । लोयालोयपयासं उप्पनं केवलं तस्स ॥५७॥ नवभिः कुलकम् ॥ तत्तो य तस्स वयणं सोऊणं
 गंधवाहणो राया । हरिसवसवियसियच्छो भणइ तयं सायरं एवं ॥५८॥ भो आगच्छसु संगय ! आसन्नो, अज्ज तायवत्ताए । सैहली-
 कयं म्ह जीयं केवलउप्पत्तिगन्भाए ॥५९॥ ससरीरपरिहियं सो सव्वं आभरणवत्थमाईयं । विल्लइय तस्स सरीरे तत्तो भंडारियं भणइ
 ॥६०॥ अद्धत्तेरसकोडी पवरसुवन्नस्स देसु एयस्स । पीईदाणं तत्तो तहत्ति संपाडियं तेण ॥६१॥ तयणंतरं च राया विजाहरनियर-
 परिगओ चलिओ । जणयस्स चित्तकूडे भत्तीए वंदणनिमित्तं ॥६२॥ विजाविरइयवरविमाणआरूढपरियणाणुगओ । सुहनेवत्थविराइ-
 यनायरजणपरिगओ सहसा ॥६३॥ युग्मम् ॥ तेण सहिओ अहंपि हु चलिओ मुणिपायवंदणनिमित्तं । अह सन्वे संपत्ता आसन्ने
 चित्तकूडस्स ॥६४॥ चउविहदेवनिकायं निवयंतं ददु चित्तकूडम्मि । सविसेसहरिसियमणो वियसियसुहपंकओ राया ॥६५॥ सि-
 ग्घतरं गंतूणं बहुजणपरिवारिओ पयत्तेण । सुरकयकेवलमहिमं थुव्वंतं दिव्वनारीहिं ॥६६॥ दट्ठण मुणिवरं तं काऊण पयाहिणं च
 तिक्खुत्तो । बहुमाणवससमुट्ठियरोमंचचयंचियसरीरो ॥६७॥ भूमितललुलियमंडं पंचंगं करिय ताहे पंणिवायं । पहरिसगलंतनयणो
 अह एवं थुणिउमाढत्तो ॥६८॥ चतसुभिः कलापकम् ॥ जय जय जीवदयावर ! सुक्कज्झाणेणदङ्कुलम्भवण ! । वोच्छिन्नभवनिबंधण !
 जाइजरामरणदुक्खहर ! ॥६९॥ उप्पन्नविमलकेवलउवल्लङ्घसमत्थेणयसब्भाव ! । सासयसिवसुहसाहण ! पत्तअहक्खायचारित्त ! ॥७०॥

१ क्षपितमोहस्य=निर्णाशितमोहनीयकर्मणः । २ सफलीकृतम् । ३ विरचय्य=परिधाव्येत्यर्थः । ४ भाण्डागारिकम् । ५ प्रीतिदानम् । ६ निपतन्तम् । ७ स्तु-
 यमानम् । ८ त्रिः । ९ चयंचियं=चयाञ्चितम् । १० मउडो=मुकुटः । ११ प्रणिपातं=नमस्कारम् । १२ स्तोतुम् । १३ समत्वं=समस्तम् ।

भयं अणाइनिहणे परिवभंमंताण भवसमुद्धम्मि दाउं हत्थालंवं अम्ह समुत्तारणं कुणसु ॥७१॥ एवं धुणिऊण सुणिं सुणिमुहकमलनि-
हियमणनयणो । उवविट्ठो धरणीए नासन्ने नाइदूरम्मि ॥७२॥

एत्थंतरम्मि सुणिणा परत्थसंपायणेक्करसिएण । गंभीरभारदए पारद्धा देसणा एवं ॥७३॥ अइदुलहं मणुयत्तं असारसंसारसागर-
गयाणं । कुगईण पडरभाना सकम्मवसगाण जीवाणं ॥७४॥ तं पि हु जराभिभूयं आवासो रोगसोगवाहीणं । सारीरमाणसाणेयदुनख-
संपायकलियंति ॥७५॥ पवणाहयधयवडंचंचलाओ लच्छीओ तहय मणुयाणं । अणवट्ठिया य नेहा सुहिसयणपियाइज्जणविसया ॥७६॥
विसयसुहं पि हु परिणामदारुणं नारयाइदुहहेऊ । आरंभपरिगहसंचियस्स पावस्स परिणामो ॥७७॥ अहमीसणेण वंघेण गरुयपीडा-
वहो खु जीवाणं । मिच्छावियप्पवसओ सव्वं पि हु सोक्खमाभाह ॥७८॥ अणवरयसंपयट्ठो मच्चू अवहरइ जीवसंधायं । एवं च टिए
भो भो भद्दा ! सम्मं विचिंतेह ॥७९॥ केवल्लिभणियं धम्मं मोक्षुणं नत्थि किंचि अन्नंति । सरणं भवभीयाणं भवियाणं भवनिवुत्ताणं
॥८०॥ तम्हा कुणह पैयत्तं दुलहं लद्धूण माणुसं जम्मं । जिणइंदभणियधम्मं सासयसिवसोक्खहेऊम्मि ॥८१॥ सावज्जकज्जवज्जणरूवं
परिगेणिहूज्जण पव्वज्जं । खविऊण कम्मसत्तुं सासयसोक्खं वय्ह मोक्खं ॥८२॥ इय केवल्लिणा भणिए विणिवेसिय करयलंजलिं सीसे ।
वज्जरइ गंधवाहणराया उ तहत्ति जं भणह ॥८३॥ दाउं विज्जानियरं रज्जेण समं तु निययपुत्तस्स । नहवाणस्स तत्तो करोमि गिह-
वासचायंति ॥८४॥

एत्थंतरम्मि सुन्दरि ! पत्थानं जाणिऊण पुच्छाए । विहियपणामेण माए पुट्ठो मुणिकेवली एवं ॥८५॥ लोयालोयविलोयणकेवल्लनाणेण

१ पराचर्यः=परोपचरः । २ अनपरिपक्वाः । ३ सुही=सुहृत् । ४ निवुट्ठो=ममः । ५ प्रयत्नम् । ६ प्रपञ्चः । ७ व्रजत । ८ क्षीयं ।

नायभावस्स । पच्चक्खं हि भयवओ एयं जमहं तु पुच्छिस्सं ॥८६॥ एकच्चिय मह धूया जाया विन्नाणरूवसंपुन्ना । पाणाणवि वल्लहिया
 नामेणं कणगमालत्ति ॥८७॥ धूयाए को भत्ता होही मण वल्लहोत्ति एयाए । चिंताए मह हिययं भयवं ! निचंपि अक्खलियं ॥८८॥
 ता मणनिव्वुहहेउं साहिज्जउ एस अम्ह बुत्ततो । पाणिगहणं तीए को किर विजाहरो काही ? ॥८९॥ एवं च पुच्छिणं केवल्लिणा
 सुयणु ! एरिसं भणियं । मा भद् ! कुण विसायं थोवं चिय एत्थ वत्थुम्मि ॥९०॥ तुह धूयाए भत्ता सो होही जो इमम्मि वेयड्डु ।
 गुणकलियं पालिस्सइ विजाहरचक्कवड्डित्तं ॥९१॥ पुव्वभवनेहबद्धा तुह धूया तस्स पाणवल्लहिया । होही सयलंतेउरललामभूया महा-
 देवी ॥९२॥ केवल्लिवयणं सोउं संजाओ मज्झ गरुयआणंदो । एत्थंतरम्मि राया समुट्ठिओ वंदिऊण मुणिं ॥९३॥ तत्तो रत्ता सहिओ
 समागओ तम्मि चैव नयरम्मि । अह रत्ता हं भणिओ बहुमाणजुयं इमं वयणं ॥९४॥ अइवल्लहावि धूया दायव्वा ताव कस्सइ
 नरस्स । जं एसा लोणड्डिई तेणम्हे एरिसं भणिमो ॥९५॥ नहवाहणस्स दिज्जउ सा कन्ना जेण वित्तवीवाहं । निययपए ठविऊणं सेवामो
 तायपयजुयलं ॥९६॥ तत्तो मएवि भणियं एत्थत्थे नत्थि किंचि वत्तवं । धूया कित्तियमेत्तं पाणावि हु तुम्ह आयत्ता ॥९७॥ सच्चिय
 धूया धन्ना सुण्हा जा होइ देवपायाणं । केवल्लिगिरावि सच्चा जं किजइ एरिसे विहिए ॥९८॥ तुम्ह सुयं मोत्तूणं वेयड्डुगिरिम्मि होज्ज
 को अन्नो । विज्जाण चक्कवट्ठी जस्स पिया होज्ज मंह धूया ? ॥९९॥ एवं च मए भणिए वियसियवयेण राइणणत्तो । सोमजसो
 जोइसिओ विवाहलगं निरूवेसु ॥१००॥ तत्तो जोइसिएणं सम्मं आलोचिऊण आइडुं । वइसाहुसुद्रपंचमिरत्तीए सोहणं लगं

१ ज्ञातभावस्य=विदितार्थस्य । २ अक्खलियं=प्रतिफलितम्=प्रतिबिम्बितम् । ३ तातपदुगल्लम् । ४ सैव । ५ स्तुथा=पुत्रवधूः । ६ आणत्तो=आजसः=आदिष्टः ।

७ आलोच्य=सम्यगवलोक्य । ८ रत्ती=रात्रिः ।

॥१०१॥ तत्तो य मए भणियं आएसं देह जेण गंतूण । नियनयरे 'संजुत्तिं विवाहकज्जस्स कारेमि ॥१०२॥ तेणाणुत्ताओ हं सिग्वं चिय आगओ इहं सुयणु ! । रायामेचेहिं समं चंदजसाऽऽइच्चनामेहिं ॥१०३॥ एएवि कणगमालावरणत्थं आगया मए सैमयं । कळे पभायसमए किल होइ वरणयं तीए ॥१०४॥

एवं च ठिए । एसा एका धूया सुदुटु पिया ताव कणगमालम्ह । एईए अणुराओ संजाओ चित्तवेगम्मि ॥१०५॥ ता जइ मणो-
ऽणुकूलं संपाडिस्सं न एकधूयाए । एईयवि, ता सुंदरि ! किंच मए जीविएणंति ? ॥१०६॥ उवयारेणं महया विमग्गिया राइणा सुयनिमित्तं । सिरिगंधवाइणेणं मएवि दिन्ना इमा तस्स ॥१०७॥ तं च इयाणिं अन्नहकाउं चोइज्जाए न जं सुयणु ! । एएण कारणेणं मे भणियं आगयं वसणं ॥१०८॥ एवं पिययमवयणं सोऊणं चित्तवेग ! संजाया । मह सामिणीवि विच्छायवयणिया चित्तमालत्ति ॥१०९॥ तत्तो तीए भणियं मह चित्ते फुरइ एरिस्सं ताव । परिचयइ कणगमाला तविरहे जीवियमवस्सं ॥११०॥ कहकहवि मए जं सा तैप्पावणमूयगेहिं वयणेहिं । पुविं संधीरविया एयं पुण अन्नहा जायं ॥१११॥ भणियं च अमियगइणा एवं हि ठिए करेमि किं सुय-
णु ! । जइ ताव न देमि इमं तो राया रुंसइ अवस्सं ॥११२॥ केवलिवयणा रन्नो अइगरुओ एत्थ आयरो जाओ । तेण इमाइ अदाणे अइगरुयं होइ मह खूणं ॥११३॥ रुहेण तेण वेयड्डुनगवरे जं न होइ आवासो । अइथोवं चिय एयं, अन्नपि विरूवयं होइ ॥११४॥
अन्नं च । गिण्हिस्सइ मैड्डादवि राया एयं न एत्थ संदेहो । ताव वरं सयमेव य समप्पिया ^१नेहविद्धीए ॥११५॥ जइ पुण

१ संयुक्तिः=शामग्रीसयोगं=प्रणुणतामित्यर्थः । २ अमात्यो=मन्त्री । ३ समयं=समं=सह । ४ अन्यथाकर्तुम् । ५ शक्यते । ६ कुतजु ! । ७ विच्छाय=वदनिका=म्लानमुत्ता । ८ तदप्रापणमूर्च्छाः । ९ धैर्यमापादिता । १० रुयेत्=रोयं कुर्यात् । ११ छुणम्=हानिः । १२ विरूपकम्=अनिष्टम् । १३ मङ्गल=चलत्कारः । १४ स्नेहदृश्ये ।

दिङ्गह एसा रायसुयं मोत्तु चित्तवेगस्स । ता तस्साव अग्ग्हाणवि पाणाणवि संसओ होइ ॥११६॥ ता सुंदरि ! न हु कज्जं अब्बेहिं
एत्थ बहुविगप्पेहिं । तह भणसु कणगमालं जह उज्झइ तम्मि अणुरायं ॥११७॥

किंच । उत्तमकुलप्पद्मओ पियंवओ सयलजणमणाणंदो । सरो धीरो चाई नियपिउलच्छीअलंकरिओ ॥११८॥ रुवेण जोव्व-
णेण य कलाहिं विजाहिं निम्मलगुणेहिं । विक्खाओ नहवाहणकुमरो सव्वम्मि वेयङ्गे ॥११९॥ तत्तो स एव भत्ता कमागओ होउ
कणगमालाए । न हु कज्जं अब्बेण अवायबहुलेण पुरिसेणं ॥१२०॥ एवं च अमियगइणा भणियाए ताहि चित्तमालाए । भणिया हं
सोमलए ! किं जुत्तं संपयं काउं ? ॥१२१॥ तत्तो य मए भणियं तं चेव य इत्थ गहियपरमत्था । नियधूयाए सरुवस्स एत्थ किमहं भणा-
मिति ? ॥१२२॥ तो भणइ चित्तमाला तीए गंतूण भावमुवलभसु । इच्छइ व नवा अब्बं पुरिसं गुणदोसकहणेण ? ॥१२३॥ नहवाहणं पसं-
सिय अब्बमहियगुणेहिं, निदिज्जेणन्नं । तह कुणसु जहा इच्छइ वीवाहं एयतणएण ॥१२४॥ तत्तो य मए भणियं सामिणि ! किं तं न याणसि
सभावं । नियधूयाए जेणं आएसं देसि मह एवं ॥१२५॥ मन्निस्सइ वीवाहं जं सा अणणस्स, अच्छउ सुदूरं । सोउं पउत्तिमेयं मन्ने जीयं पैरि-
च्चयइ ॥१२६॥ मह वयणं सोऊणं गुरुदुक्खसमाहया भणइ तत्तो । विंयलंतसकज्जलनयणसलिलसामलियगंडयला ॥१२७॥ जं भणसि
तुमं भदे ! मज्झवि हिययम्मि फुरइ तं सच्चं । नवरं हयासविहिणो वसेण अइदुकरं जायं ॥१२८॥ युग्मम् । तत्तो अइगुरुसोगं रुयमाणिं
पिच्छिऊण नियदइयं । वज्जरियममियगइणा सुंदरि ! किं एत्थ रुन्नेणं ? ॥१२९॥ किं मह थोवं दुक्खं नवरं न चएमि अब्बहाकाउं ।

१ प्रियंवदः । २ त्यागी । ३ अपायः=कष्टम् । ४ अब्बमहियं=अभ्यधिकम् । ५ निन्दिताऽन्यम्=नभोवाहनाद् भिन्नम् । ६ परित्यजेत् । ७ विचलत् सकज्ज-
लाभ्यां नयनाभ्यां सकाशात् यत् सलिलं तेन श्यामलिते गण्डतले यस्याः सा । ८ रुदितेन । ९ शक्नोमि ।

मुहुरपि चिन्तिऊणवि लभामि नन्नं उवायंति ॥१३०॥ तम्हा महिलागाहं मोत्तुणं आयइं निरुवेसु । रायसुयस्स अदाणे दोसे य गुणे विचिन्तेसु ॥१३१॥ अन्नं च, कणगमाला बहुमाणपरा हु जणणिजणगाणं । पडिक्कलिस्सइ वयणं न अम्ह गुणदोसकहणेण ॥१३२॥ अन्नं च, कन्नगाए भत्ता किल होइ गुरुअनुआओ । तदणुन्नाए य जओ संयंवरार्इवि कीरंति ॥१३३॥

किञ्च । नह्वाहणरायसुओ जाव न दिट्ठीइ गोयरे पडइ । तावच्चिय अणुराओ इमीए अन्नम्मि पुरिसम्मि ॥१३४॥ निज्जियअणं सरूवे दिट्ठे उण तम्मि होदिही रामो । ता किं सुंदरि ! बहुणा विगप्पसंकप्पजालेण ॥१३५॥ गंतूण कणगमालं सुनिउणवयणेहि भणसु तं सुयणु ! । एयम्मि वईयरम्मि जह अम्ह होइ न हु वसणं ॥१३६॥ एवं च अभियगइणा भणियाए ताहि चित्तमालाए । भणिया हं सोमलए ! पिययमवयणं लहुं कुणसु ॥१३७॥ तत्तो तहतति भणिउं समुट्ठिया जाव ताहि मे पुट्ठा । चंदणनामा चेडी कैरथच्छइ कणगमालत्ति ? ॥१३८॥ तीए भणियं एसा उवरिसभूमीओ उत्तरेऊण । गिहउज्जाणाभिमुट्ठा गच्छइ विच्छायमुहकमला ॥१३९॥ तं सोऊण विगप्पो उप्पन्नो मह मणम्मि एरिसओ । नूणं अलक्खियाए पिउवयणं तीए निमुयंति ॥१४०॥ तेणेव इमा मन्ने जाया विच्छायवयणिया वाला । ता जाव एत्थ गंतुं विरूवमायइ नवि किंचि ॥१४१॥ ता सिग्गं चिय गंतुं निवारणे तीए उंज्जमामित्ति । एवं विचिन्तयंती अणुमग्गेणेव चलिया हं ॥१४२॥ युग्मम् ॥ पत्ता य धँरुज्जाणे इओ तओ तग्गेवसणनिमित्तं । जा परियडामि अहयं घणतरुयरसं^१कडिछम्मि ॥१४३॥ घणपत्तैलकयलीहरमणोहरे तत्थ एगदेसम्मि । पत्तलतमालतरुतलहे^२हुनिविट्ठा मए

१ युगिरसपि । २ आयत्ति=उत्तरमलः । ३ युग्मभिः=कुलद्वैतुगातः । ४ व्यतिकरे=पसङ्गे । ५ कत्थ=कुत्र, अच्छइ=आस्ते । ६ ईदृशः । ७ अलक्षित-
ताय=परपटन्गदियनया । ८ युग्मम् । ९ उवच्छामि=उद्यमं करोमि । १० धरं=शुद्धम् । ११ संकटिल्लं=संकटं=व्याप्तम् । १२ पत्तलं=पत्रम् । १३ अधः ।

दिद्धा ॥१४४॥ किंकिपि चितयंती गलंतधूलंसुसितगंडयला । अणहुंतमणसमीहियगुरुदुक्खा कणगमालत्ति ॥१४५॥ ततो विचि-
 तियं मे किं मने नियगिहं पमोत्तण । एगागिणी हु एसा समागया एत्थ उज्जाणे ? ॥१४६॥ युग्मम् ॥ ता एईह अदिद्धा पच्छन्नठिया
 'नि'एमि जं कुणत्ति । विन्नायसरूवत्था एसा नियजणयवयणस्स ॥१४७॥ एवं विचिंतित्तिजं तुण्हिक्का कयलित्थंअंतरिया । खणमेगं
 जा चिद्धामि तत्थ ता सुणसु जं जायं ॥१४८॥ दीहं नीससिज्जणं एवं भणियं तु कणगमालाए । अज्जवि किमित्थ बहुणा विगप्पसं-
 कप्पजालेणं ? ॥१४९॥ सुचिरं विचिंतित्तिजणवि तेण जणेणं न संगमो ताव । पुन्नरहियाए मज्झं हयविहिणो विलसियवसेण ॥१५०॥
 अच्छउ संगमसोक्खं दंसणआसावि दुल्लहा जाया । जाए तस्स विओगे कुट्ठंतं धारियं हिययं ॥१५१॥ ता का अज्जवि आसा जेण
 तुमं हियय ! फुट्ठसि न झत्ति । खणमित्तदिट्ठवल्लहविओयवज्जेण दलियंयि ? ॥१५२॥ न य पिउवयणं साउं इच्छियजणविरहकारयं
 हियय ! । वज्जघडियंव मने जं नवि सयसिक्करं जासि ॥१५३॥ अम्माए तायस्सवि वल्लहिया हं ति इय मरुट्ठो जो । हिययस्मि आसि
 मज्झं सोवि हु इण्हि पलीणोत्ति ॥१५४॥ सुहसज्झं चिय एयं कज्जं मा पुत्ति ! कुण विसायंति । एवंविहवयणेहिं पयारिया जेण
 अवाए ॥१५५॥ जस्सुवरि तुज्झ इच्छा दायव्वा तस्स 'तं मए पुत्ति ! । इयनियवयणं ताएण संपयं अन्नहा विहियं ॥१५६॥ विन्ना-
 यमहसरूवो ओ अन्नहो जइ करेइ ताओवि । मह वंछियसंपत्तीए संभवो ता कंहं होउ ? ॥१५७॥ एवं वियाणिज्जणवि हियय ! तुमं
 कीस मुंचसि न आसं । तज्जणसंगमविसयं जेणज्जवि जीवियं धरसि ? ॥१५८॥ अहवा न कोवि दोसो पंधुपरवसचिड्डियस्स तायस्स ।

१ अणहुन्तंअभवत्असंजायमानम् । २ पश्यामि । ३ विज्ञातस्वरूपार्थी । ४ तूष्णीक । ५ अंगशमानम् । ६ मरुट्ठोअर्गवः । ७ प्रतारितावबिचिता । ८ त्वम् ।

५ प्रसुपरवसास्थितस्य ।

मुम्मइ जणम्मि पयउं कट्ठो खलु भिच्चभावोत्ति ॥१५९॥ जइवि हु विजियाणंगो रुवेण जइवि संपयाकलिओ । जइवि हु उत्तमवंसो संसरा संकंदणो जइवि ॥१६०॥ तहवि न भावइ अनो पुरिसो तं हियवल्लहं मोत्तुं । जइ एस निच्छओ हियय ! तुज्झ ता किं निलेनेण ? ॥१६१॥ युग्मम् ॥ एसो सो पत्थावो अइदुलहो पावियोत्ति कलिज्जणं । उज्जम विचिंतित्यथे होउ अविग्गेण संपत्ती ॥१६२॥ एवं हि कए तायस्स देइ दोसं न किंपि रायावि । दूसहविओयदुक्खस्स होइ एवं च वोच्छेओ ॥१६३॥ एसाइवहुविगप्पा भणिज्जणं चित्तवेग ! सा वाला । कयमरणज्झवसाया आरुढा अह तमालम्मि ॥१६४॥ दट्ठण साहसं तीए नवरि देहं पकंपियं मज्झं । न वहइ वाया कहवि हु थंकाओ सव्वसंधीओ ॥१६५॥ तत्तो य कणगमाला आरुहिज्जणं तमालसाहाए । वंधिय निउत्तरीयं वंधइ निरयकंधराभोए ॥१६६॥ अह पभणिउं पयत्ता अम्मे ! जं किंचि वालभावाओ । पंभिइं किलेसिया तं तं खमियधं महं सव्वं ॥१६७॥ ताय ! तुमंपि हु मह खमसु संपयं पणयपरवसाइ माए । पुव्विं किलेसियो जं परलोयं पत्थिया अहयं ॥१६८॥ जणणीसमहियनेहे ! सोमलए ! खम किलेसिया जं सि । सुसिणिद्धसहीसंदोह ! खमसु जं किंचि अवरद्धं ॥१६९॥ खणमिच्चदिट्ठ ! वल्लह ! हिययव्वंत-
रपचिट्ठ ! निसुणेसु । पत्थेमि किंचि सामिय ! पाणच्चायं करेमाणी ॥१७०॥ तुह संगमरहियाए एसो जम्मो हु ताव बोलीणो । अन्नभवे पुण सामिय ! तं चिय मह वल्लहो हुज्जा ॥१७१॥ अन्नं भणामि सामिय ! जइवि हु अइनिदुरं इमं वयणं । तहवि हु तुह आवयावारणत्थमेसो म्ह निव्वंधो ॥१७२॥ नीसर मह हिययाओ रुद्धे कंठम्मि पासएणहवा । सक्केसि न नीसरिं सामिय ! मह

१ साक्षात् । २ सकन्दनः=इन्द्रः । ३ रोचते । ४ तस्याः । ५ धक्का=स्थिता । ६ निजकन्धराभोगे=स्वीयप्रीवदिशे । ७ अम्मा=माता । ८ पभिरं=प्रयुति ।

९ आपय=आपत् । १० निर्यन्ध=आग्रहः । ११ पाशकेन=रज्जवा ।

पाणवह्य ! ॥१७३॥ मन्त्रे न किञ्चि लद्धं ह्यविहिणा मरणकारणं अन्नं । मह तेण कारणेणं तुमए सह दंसणं विहियं ॥१७४॥ वणदेवयाओ ! निसुणह तुम्ह पसायाओ अन्नजम्मेवि । सो खणदिट्ठो लोगो दइओ मह होज्ज, नन्नोत्ति ॥१७५॥ एवं भणितं तीए मुक्को अप्पा अहोमुहो झत्ति । एत्थंतरम्मि गयणे समुट्ठिया एरिसा वाया ॥१७६॥ मा मा साहसमेयं आयर भइ ! सैमुच्छुगा होडं । सो चैव तुज्झ भत्ता होही नणु चित्तवेगोत्ति ॥१७७॥ तत्थेव लग्गदिवसे पाणिग्गहणं भविस्सई तेणं । अह सुंदरि ! एत्थत्थे मा किञ्चिवि कुण विसायंति ॥१७८॥ युम्मम् ॥ वयणाणंतरमेव हि तुट्ठो से पासओ, तओ अहयं । तच्चयणगलियसज्झससत्थसरीरा गया पैसे ॥१७९॥ तत्तो सलज्जवयणा भणिया य मए न पुत्ति ! तुह जुत्तं । एरिसमायरित्तं जणजिजणगमाईणहुजणयं ॥१८०॥ तत्तो य तीइ भणियं अम्बे ! अम्हारिसाण किं अन्नं । एवं हि गँए काणं जुत्तं मरणं यमोत्तुणं ? ॥१८१॥

जओ । वरि मरणं मा विरहो अइदूसहोऽम्ह पडिहाइ । वरि एकं चिय मरणं जेण सँमप्यंति दुक्खाइ ॥१८२॥ तत्तो य मए तीसे काहिओ सबोवि पुव्ववुत्तं । भणिया य पुत्ति ! संपइ किं तुह पडिहासए काणं ? ॥१८३॥ अह तीए वज्जरियं लज्जं मोत्तुं भणामि एयं तु । नवि मज्झ करे लग्गइ अन्नो पुरिसो इहं जम्मे ॥१८४॥ हसिऊण मए भणियं देवय्यवयणाउ सिद्धमेयंति । किंतु कह तुज्झ जणओ छुट्ठिस्सइ गंधवाहणओ ? ॥१८५॥ एत्थंतरम्मि पुणरवि गयणे वाया समुट्ठिया एसा । मा ! कुणह बहुविगय्ये मह वयणं ताव निसुणेह ॥१८६॥ गंतूणं सोमलया साहउ जणयस्स एरिसं वयणं । भणिया बहुप्पगारं भणइ तओ कणगमालेवं ॥१८७॥ जं चैव कुणइ ताओ तं चैव मज्झ बहुमयं सबं । जइ होइ सुंदरं इह तायस्सवि कीरइ तयंति ॥१८८॥ तत्तो अविगय्यं से वरणमाइ पडिच्छि-

१ नान्य इति । २ समुत्सुक्का=अत्युत्कण्ठिता । ३ पक्षे=समीपे । ४ गते=प्राप्ते । ५ समाप्यन्ते=पूर्णीभवन्ति । ६ देवतावचनात् । ७ बहुमतम् ।

यव्वंति । एवं हि कए कमसो होही इट्ठत्थसंपत्ती ॥१८९॥ इय देवयाए वयणं सोऊणं चित्तेवणं ! अम्हणं । संजातो गुरुतोसो तत्तो य मए इमं भणियं ॥१९०॥ मणवंछियवत्थुम्मी मा कीरउ पुत्ति ! कावि आसंका । कवडेणवि तेण तुमं मन्नसु नियजणयवयणंति ॥१९१॥ एवं च देवयाए वयणं अन्नस्स नेव कहियव्वं । मा विन्नायसरूवो विरूवमायइ सो राया ॥१९२॥ एयम्मि कए पयडे लोयपेचायाउ नायपरमत्थो । रायाऽवस्सं तुह वल्लहस्स आयइ असुहंति ॥१९३॥ तो भणइ कणगमाला एवं एयंति नत्थि संदेहो । ता अम्बे ! पत्थुयत्थे उज्जम किं एत्थ बहुएण ? ॥१९४॥ तत्तो य मए गंतुं सिद्धं एयं तु चित्तमालाए । भणिया बहुप्पगारं तुह धूया भणइ एवं तु ॥१९५॥ जं किंचि भणइ ताओ जं चिय इह बहुमयं तु अम्बाए । जं चेव य सगुणतरं मएवि तं चेव कायव्वं ॥१९६॥ जह अब्बुदओ तायस्स होइ, जह होइ नावया कयावि । तह चेव य कायव्वं मएवि, किं एत्थ अन्नेण ? ॥१९७॥ तत्तो य चित्तमाला तव्वयणं कहइ निययदेइयस्स । तं सोउं अमियगई हरिसियवयणो इमं भणइ ॥१९८॥ सुंदरमणुड्डियं हंदि ! मज्झ धूयाए जणयभे-
त्ताए । दक्खिन्नवयणविन्नाणपँगरिसो दंसिओ एवं ॥१९९॥ तत्तो पमायसमए रायामच्चेहिं वरणयं तीसे । महया विच्छेड्डुणं विहियं कयजणयआणंदं ॥२००॥

एवं च ठिए । तुह मणनिव्वुहेउं तीए वयणेण आगया अहयं । कहणत्थं पत्थुयवत्थुवित्थरस्सेत्थ तुह पासे ॥२०१॥ ता मा सुंदर ! वरणयसवणाओ दुम्मणो तुमं होसु । जं देवयाए वयणं अलियं न य हवइ एयं तु ॥२०२॥ एवं च कणगमाला भाणइ न नाह ! तं पमोत्तूण । अन्नस्स करो लग्गइ मह हत्थे इत्थ जम्मम्मि ॥२०३॥ देवयवयणं जइ होइ सच्चयं ता धरेमि नियपाणा । तदभावे पुण सरणं मरणं मह नि-

१ इष्टार्थसंप्राप्तिः । २ प्रवादः=परम्परागतवाक्यम् । ३ मातः । ४ उद्यच्छ=उद्यमं कुरुष्व । ५ दयितः=पतिः । ६ भत्ता=भक्ता । ७ पंगरिसो=प्रकर्षः । ८ भाणयति=मद्वारा कथयति । ९ त्वाम् ।

च्छओ एसो ॥२०४॥ भो सुप्पइह ! एवं सोमलयावयणसवणओ तहया । जायं मणयं मह माणसस्स सैत्थत्तणं तत्तो ॥२०५॥ एवं
 विचिंतियं मे केवल्लिणा जेण एरिसं भणियं । पुव्वभवनेहंबद्धा होही भज्जत्ति, ता एयं ॥२०६॥ संभवइ नूण अम्मं अवरोप्परदंसणाओ
 अइगरुओ । अणुराओ जाओ जं सुम्मइ लोयप्पवाओ य ॥२०७॥ जाइसराइं मन्ने इमाइं नयणाइं सयल्लोयस्स । वियसंति पिये दिट्ठु
 अब्बो ! मैउल्लिंति वेसम्मि ॥२०८॥ ता भवियव्वं इमिणा नवरं अइदुग्घडं पडिहाइ । जं सा रायसुएणं वरिया कह मज्ज होहित्ति ?
 ॥२०९॥ एवं विचिंतियं तंबोलपयाणपुव्वयं भणियां । जं किंचि एत्थ होही दीसिस्सइ तं सयं अंबे ! ॥२१०॥ भणियं सोमलयाए
 एवं एयंति नत्थि संदेहो । तत्तो विहियपणामा उट्ठियसंढाणमणुपत्ता ॥२११॥ अह भणइ भाणुवेगो पुढिं दिट्ठस्स तस्स सुभिणस्स ।
 लेसेण कोवि अत्थोऽवधारिओ ताव तं सुणसु ॥२१२॥ एसा इ कणगमाला माला होहित्ति, तीए जो रागो । तंगहणं तं जाणसु
 वरणं पुण तीए अप्पत्ती ॥२१३॥ एत्तियमेत्तो अत्थो परिप्फुडो ताव जाणिओ इ मए । सेसंपि इ अव्वत्तं वियाणियं किंचि तं सुणसु
 ॥२१४॥ कोवि उवाएण इमं अप्पिस्सइ तुज्झ सा पुणो कहवि । भट्ठा तुह हत्थाओ पाविस्सइ आवंइं गैरुइं ॥२१५॥ तत्तो रक्खिय
 कोवि इ ^{३४}दोइस्सइ तुज्झ तेण पज्जतो । सुविणस्स सुंदरो इय विणिच्छिओ सुविणसब्भावो ॥२१६॥ तं सोउं^{३५} मए भणियं सम्मं हि
 विणिच्छियं तुमे सुयणु ! । घडइ जओ एसत्थो नवरं अइदुग्घडो लाहो ॥२१७॥ तो भणइ भाणुवेगो वत्थु न तं अत्थि एत्थ

१ मनाक् । २ स्वस्थत्वम् । ३ अवरोप्परं=परस्परम् । ४ जाति पूर्वजन्म स्मरन्तीति जातिस्मराणि । ५ मुकुलयन्ति । ६ द्वेष्टे 'द्वेष्टे' इत्यत्रापि योज्यम् ।
 ७ अतिदुर्घटम् । ८ अम्म=मम । ९ भणित्ता, सोमलताया विशेषणमिदम् । १० स्वस्थानमनुप्राप्ता । ११ अत्राप्तिः । १२ अव्यक्तम्=अस्फुटम् । १३ गरुई=
 गुर्वी । १४ लोकिष्यते=उपस्थापयिष्यति । १५ श्रुत्वा ।

लोगमि । अणुकलस्स उ विहिणो जं मन्ने दुग्घडं होइ ॥२१८॥ भो सुप्पइड्ड ! एवं पइदियं तक्कहाविणोएण । तप्पावणआसाए वौलीणा वासरा कइवि ॥२१९॥ आसन्नमागयं अह लगदिणं ताहि खयरपरियरिओ । महया विच्छेड्डेणं बंधुजणसमभिओ तत्थ ॥२२०॥ वीचाहतं तीए नहवाहणखयरारयअंगरुहो । संपत्तो अह पत्ता क्रमेण सा पंचमितिहीवि ॥२२१॥ तत्तोऽवरणहसमए मज्झ विगण्यो मणम्मि उप्पन्नो । अब्बो ! किं तं अलियं होही इह देवयावयणं ? ॥२२२॥ अहव न दीसइ किंचिवि अणुरूवं तस्स तेण मन्नामि । सोमलयावज्जरियं सन्वमलीगं हि संजायं ॥२२३॥ एमाइबहुविगण्यं चित्तो रणरणेण गहिओ हं । कत्थवि धिईमलहंतो नीहरिओ ताओ नयराओ ॥२२४॥ पत्तो य तसुज्जाणं सच्चविया जत्थ सा मए पुब्बि । अंदोलणतरुहिड्डं गंतुमहं ताहि उवविड्डो ॥२२५॥ अह चित्तिडं पयत्तो इण्हि किं मज्झ काउमुचियं तु । परहतं संपत्ता ताव पिया मह नियंतस्स ॥२२६॥ देवयवयणासाए नेव उवाओवि चित्तिओ कोवि । इण्हि पुण नो सक्कं किंपि उंचायंतरं काउं ॥२२७॥ एसोवि इ अणुरागो एवंपि गंए न तुड्डए कहवि । पइसमयं च पवड्डइ संतावो विरहसंजणिओ ॥२२८॥

अविय । दुल्लहलंभम्मि जणे जस्सिह पुरिसस्स होइ अणुरागो । छिंहरयपाणिएणव अणुदियहं तेण सुसियव्वं ॥२२९॥ गरुय-
पियसंगमासाभंससमुच्छलियरणरणाइन्नं । न य जाणे कहव इमं नियहियं संठवाभित्ति ? ॥२३०॥ ता किं करेमिं इण्हि अहवा किं

१ तस्याः कनकमालायाः प्रापणस्य प्राप्तेर्या आशा तथा । २ अंगरुहो=अङ्गजन्मा=पुत्रः । ३ अवरणं=अपराहम् । ४ रणणः=उद्देगः । ५ धिई=धृतिम् । ६ निस्सृतः ७ सच्चविया=दृष्टा । ८ प्रिया । ९ पइयतः । १० अन्य उपाय उपायान्तरम् । ११ गते=संजाते । १२ छिल्लरयं=पल्लवम्=लघु तटाकं तस्य पानीयेनैवानुदिवसं शोष्यम्, अल्पत्वात् तच्छीघ्रं शुष्यतीत्यर्थः । १३ रणणः=औत्सुक्यम् ।

एत्थ बहुविगप्पेहिं । गुरुविरहदुक्खसमणो पाणच्चाओ परं जुत्तो ॥२३१॥ जइवि न जुअइ एसो विवेयजुत्ताण उरुमनराण । तीए विरहे तहवि ह्नु सकेमि न जीवियं धरिं ॥२३२॥ ता एत्थेव तरुवरे तीए अंदोलणेण सुपवित्ते । उब्बंधिय अप्पाणं पाणच्चायं करे-
मित्ति ॥२३३॥ एवं विचिंत्तिज्जं आरूढो तम्मि तरुवरे अहयं । दाउं गलए पासं अह एवं भणिउमाढत्तो ॥२३४॥ रे दिव्वै !
अन्नजन्मे दुल्लहलंभम्मि माणसे नेहं । मा मह करिज्ज एसा ह्नु पत्थणा तुह मए विहिया ॥२३५॥

अन्नं च । केवल्लिणो तं वयणं, सा वाया देविंयावि, तं सुविणं । आसानिबंधणं मज्झ दिव्व ! सव्वं कयं अलियं ॥२३६॥
एवं भणिज्जण मए मुक्को अप्पा अहोमुहो झत्ति । ताहे गाढीभूए पासम्मि सरीरभारेण ॥२३७॥ रुद्धं गलयं आकुंचियाओ धमणीओ
पसरिया वियणा । भगं लोयणजुयलं रुद्धो पवणस्स संचारो ॥२३८॥ उब्बेह्लियमंगेहिं जायं उदरं च पवणपेडिहत्थं । कैरणाहं
घाइयाहं जाया अह वेयणा मंदा ॥२३९॥ भो सुप्पइह्ठ ! एवं वियणापरिमंदंइदिण मए । एत्थंतरम्मि निसुओ सदो अप्पण्हचित्तेण
॥२४०॥ मा साहस मा साहसमेयं काउरिसज्जणसमाइणं । आयरिय देवदुल्लहनियरूवं भइ ! नासेसु ॥२४१॥ एत्थंतरम्मि केणवि
लंवंतं उप्पिखवित्तु मह देहं । लहु चिंछिदिज्जण पासं विहिओ मिउसीयलो पवणो ॥२४२॥ तत्तो तुसारसीयलसारणिनीरच्छडाहिं
संसिचो । उल्लासिज्जण हिययं अंगं संवाहियं सव्वं ॥२४३॥ मुच्छानिमीलियच्छो सव्वं सुविणं च तं विमभंतो । कोमलकिसलयरइए

१ उपवित्रे । २ उद्वेच्यंगले पाशं वदन्वा । ३ देव ! देव । ४ देवसंबन्धनी देवी, स्वार्थिके के दैविका वाचा । ५ पडिहत्थं=पूर्णम् । ६ करणानि=
इन्द्रियाणि । ७ अप्रनष्टचित्तेन । ८ काउरिसो=कापुरुषः । ९ समार्चणम्=समाचरितम् । १० आचर्य । ११ उल्लासिज्जण=अवलंस्य । १२ संवाहितं=मर्दितम् ।

संत्थरए सोविओ तेण ॥२४४॥ पुणरुत्तपवणकरणाइयाहिं नाणाविहाहिं चिट्ठाहिं । गयवेयेणेण तत्तो खणंतरा वेयणा लद्धा ॥२४५॥
उम्मीलियलोयणजुयलएण दिठो विसिद्धसंठाणो । नवजोव्वणो जुवाणो पच्चक्खं पंचबाणोव्व ॥२४६॥ भणियं च तेण किं भइ !
बाहए, *दंसियं मए गलयं । अह संवाहणविहिणा तंपि हु सत्थं कयं तेण ॥२४७॥ विगयसयलपीडो सत्थदेहो तया हं, किसलयरइ-
यम्मी सत्थरे संनिविट्ठो । विरहविहुरियंगो दीहनीसासखिन्नो अहिलसियपयत्थाऽसाहणुव्विन्नचित्तो ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइय-
सुवोहगाहासमूहरम्माए । रागगिगदोसत्रिसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसेवि परिसमप्पइ पासगपरिमोयणोत्ति नामेण । सुर-
सुंदरिनामाए कहाए तुरिओ परिच्छेओ ॥२५०॥ १०००

॥ चउत्थो परिच्छेओ समत्तो ॥

पंचमो परिच्छेओ ।

अह सो दहूण ममं विदाणसुहं गलंतनयणिछिं । करयलनिमियकवोलं एवं भणिउं समाढत्तो ॥१॥ सुंदर ! तुह सरिसाणं उत्तम-
पुरिसाण जुज्झइ न काउं । अहमजणसमाइन्नो अप्पवहो कुगइसंजणो ॥२॥

अन्नं च । को सि तुमं कस्स कओ केण व कजेण एयमायरियं ? । कीस ससोणो सुंदर ! अविरलयूलसुए मुयसिं ? ॥३॥

१ सस्तर=शय्या । २ युवा । ३ बाधते । ४ 'ततः=तत्प्रश्नानन्तरं' इति शेषः । ५ उव्विन्नं=उद्विग्नम् । ६ निमियं=न्यस्तम् ७ आत्मवधः=आत्महत्या ।
८ अविरलानि बह्वनि च तानि स्थूलाश्रूणि ।

दीहं नीससिऊणं तत्तो य मए तया इमं भणियं । किं कहियाए इमाए विहलाए सुयणु ! वत्ताए ? ॥४॥ कहिएण जेण लब्भइ कोवि गुणो, तमिह साहिउं जुत्तं । अब्ह पुण तुसखंडणसरिसेणं किं नु कहिएणं ? ॥५॥

अविय । वोलीणपायकज्जे साहरो कोवि नत्थि नत्थि कहिएण । गयपाणियम्मि पालीइ बंधणं कं गुणं लहउ ? ॥६॥ दुस्सहदुक्खसमु-
च्छेयणम्मि उज्जुत्तमाणसस्स तुमे । कीस कयं मह विग्घं पाणच्चायं करेतस्स ? ॥७॥ ता मा काहिसि इण्हिपि मज्झ विग्घंति, ताहि सो भणइ । मा भइ ! कुणसु एवं साहसु मह कारणं ताव ॥८॥ विन्नायम्मि सरूवे जेण उवाओवि लब्भए कोवि । तत्तो य मए क-
हिया नीसेसा पुव्ववत्ता से ॥९॥ उल्लंबणअवसाणा तं सोउं सुप्पइट्ठ ! तेणाहं । भणियो जुवईए कए न हु जुत्तं उत्तमनराण ॥१०॥
एरिसमायरिउं भो ! विसेसओ तुम्ह नीइकुसलाण । जीवता जेण नरा कल्लणपरंपरैव्वित्ति ॥११॥

किञ्च । धन्नो सि तुमं जस्सत्थि ताव अन्नोन्नवयणसंचारो । तह देवयाए वयणं आसाए निबंघणं अत्थि ॥१२॥ तह एगनग-
रवासो अवरोप्परभावजणसंगन्भो । ता कीस कुणसि सोयं, धन्नो तं पुन्नवंतो य ॥१३॥ मह पुण पुन्नविहूणस्स कहवि तदंसणम्मि
जा आसा । तीएवि हु दालिंदं तहवि हु धारेमि नियपाणे ॥१४॥ कित्तियमिच्चं दुक्खं होंते^६ वयणक्कमम्मि तुह भइ ! ? । जं मह
मणदइयाए ठाणाइं अयाणमाणस्स ॥१५॥ तत्तो य मए भणियं साहसु मह ताव निययवुत्तं । ठाणपि नेय जाणसि कह णु तुमं
निययदइयाए ? ॥१६॥ कम्मि पुरे तुह वासो केणव कज्जेण आगओ एत्थ ? । तत्तो य तेण भणियं एगमणो भो ! निसामेहि ॥१७॥

१ अतिक्रान्तप्रायकार्ये । २ उल्लम्बनम्=उद्धन्धनम् । ३ उवित्ति=उपपत्ति । ४ विहूण=विहीनम् । ५ तस्याः प्रियादर्शनस्याशया अपि दारिद्र्यम्=अभाव इ-
त्यर्थः । ६ भवति=विषयमाने । ७ अज्ञानतः ।

एत्थेव अत्थि सेले बहुविजाहरोहपरिकल्लिए । सुविभत्ततिर्यचउक्कं नाणाउज्जाणरमणीयं ॥१८॥ सुविसालसालकल्लियं सकंदणपु-
रवरस्स सारिच्छं । उत्तरसेटीए पुरं पवरं सुरनंदणं नाम ॥१९॥ युग्मम् ॥ साहीणसयलविज्जो विजाहरनियरणयययकमलो । कमल-
दलतुल्लनयणो नयणमणाणंदणो स्रो ॥२०॥ स्रोव्व निहयतेयस्सितेयनिवहो अखंडियपयावो । दप्पिड्डवइरिवारणनिवारणे सीहपोय-
समो ॥२१॥ विजाहराण राया सुपसिद्धो चेव सव्वखयराण । पसरंतविमलकित्ती आसी हरिचंदनामोत्ति ॥२२॥ तिसुभिः कुलकम् ॥
सरसिरुहसरिसवयणा नीलुप्पलदलविसालवरनयणा । कमलोयरुहदेहा रयणवई नाम से महिला ॥२३॥ सयलोरोहपहाणाए तीए
पाणाप्पियाए देवीए । समयं तिवग्गसारं विसयसुहं अणुहवंतस्स ॥२४॥ देवकुमारसरिच्छो अह तीए दारओ समुप्पन्नो । उच्चियसमए
य तेहिं पंहजणो नाम से विहियं ॥२५॥ धूया य बंधुसुंदरिनामा असमाणरूवलावन्ना । दोन्निवि ताहं कमसो पत्ताइ जोव्वणं पढमं
॥२६॥ अह अन्नया कयाइवि अवरोप्परनेहगरुयभावाणं । एंगंतम्मि ठियाणं उल्लावो तेसिं संजाओ ॥२७॥ भाणियं पंहजणेणं पढमं
तुह होइ किंचि जमवच्चं । धूया वा तणओ वा तं मह तणयस्स दायव्वं ॥२८॥

अविय । तुज्झ मंह वा जं होज्ज किंपि इह पढमंगं तु डिंभरुयं । अवरोप्परसंबंधो ताणं अम्हेहिं कायव्वो ॥२९॥ ता बंधुसुंदरीए
तहत्ति बहु मैन्नियं तयं वयणं । गरुयसहोयरसब्भवावेनेहअविस्वत्तचित्ताए ॥३०॥ एत्तो य अत्थिनयरं वेयड्डे उत्तराए सेटीए ।
संबोउयतरुवणसंडमंडियं चमरचंचति ॥३१॥ तत्थ य खयरनरीसो भाणुगई नाम अतुल्लसामत्थो । निजियअंगगरूवो कामिणिजण-
माणसाणंदो ॥३२॥ हरिचंदखयरपवरेण नियसुया बंधुसुंदरी तस्स । दिन्ना वरपीईए विवाहिआ सायरं तेण ॥३३॥ तीइ सुतण्हू समयं

१ त्रिकम्=मार्गत्रयसंयोगः । २ क्लृप्तः । ३ पोतः=बालकः । ४ रुचिः=कान्तिः । ५ अवचच्चं=अपत्यम् । ६ मतम् । ७ सव्वोउया=सर्ववृक्षाः । ८ नरीसो=नरेशः ।

अशुहवमाणो उ गरुयपीईए । पंचपयारे विसए भाणुगई भुंजई रजं ॥३४॥ वंचतेसु दिणेंसु तीए देवीए दारिया जाया । उजोइय-
 दिसिवलया उ चित्तेहत्ति नामेण ॥३५॥ तयणंतरं च देवी सुंदरसुविणेहिं स्रहं तणं । स्रयो सुहतिहिरिक्खे चित्तगई नाम से
 विहियं ॥३६॥ हरिचंदोवि हु राया चारणसमणस्स सुमुहनामस्स । पयमूले सोऊणं जिणधम्मं सिद्धिसुहेहं ॥३७॥ निययपए ठवि-
 ऊणं पंहजणं नियसुयं विणिंक्खंतो । संसारवासभीओ निब्बिन्नो कामभोगाण ॥३८॥ युग्मम् ॥सामन्नं काऊणं पयमूले चारणस्स
 सुमुहस्स । निहुवियकम्मजालो अंतगडो केवली जाओ ॥३९॥ जाओ पंहजणोवि हु विज्जाहरनरवई पयाविहो । भुंजइ जणयविहणं
 रजं गरयसयलआसंको ॥४०॥ तस्स य सयलंतेउरपवराओ दुन्नि अंगमहिसीओ । कलहंसी मंजूसा उत्तमवंसप्पस्रयाओ ॥४१॥ कल-
 हंसीए जाओ पुत्तो जलणप्पहोत्ति नामेण । मंजूसाए लहुओ पुत्तो कणगप्पहो नाम ॥४२॥ निययसहोयरवयणं सुमरंती बंधुसुंदरी
 देवी । नाऊण चित्तेहं नियधूयं जोव्वणं पत्तं ॥४३॥ अह तं भाउयवयणं साहइ दइयस्स भाणुगइणो सा । तत्तो य भाणुगइणा
 नियधूया चित्तेहा सा ॥४४॥ दिन्ना खयरपंहजणसुयस्स जेहुस्स रूवजुत्तस्स । जलणपहस्स, तेणवि परिणीया परमपीईए ॥४५॥
 युग्मम् ॥ सुरनंदणम्मि नयरं नीया अह तीए नेहसहियाए । सह विसए भुंजंतो चिट्ठइ देवोव्व दियलोए ॥४६॥ अह अन्नया कया-
 इवि खयराहिवई पंहजणो ददुं । गयणे ससंकधवलं देवउलगोरयं गेहं ॥४७॥ अह चित्तिउं पयत्तो मणोहरो हंदि ! एस आगारो ।

१ भुनक्ति=पालयति । २ सूता=जनितवती । ३ रिक्खं=नक्षत्रम् । ४ विनिष्कान्तः=प्रव्रजितः । ५ निर्विणः=खिन्नः । ६ कामभोगेभ्यः । ७
 निष्ठापितं=नाशितम् । ८ अन्तकृत् । ९ पयाविल्लो=प्रतापवान् । १० जनकवर्तिर्णम् । ११ -सकलआशंकः । १२ अग्रमहिषी=पट्टराज्ञी । १३ स्मरन्ती ।
 १४ बुल्लोके । १५ आगारं=गृहम्, प्राकृतत्वान्निवृत्त्ययेन पुस्त्यम् ।

इयागिर्इए ता हं कारेमि जिणालयं रम्मं ॥४८॥ मणिक्कुट्टिमम्मि तत्तो आलिहिउं उज्जओ जया राया । ताव य झत्ति विलीणो पवण-
हओ जलहरो सव्वो ॥४९॥ दहूण तं विलीणं खणेण राया विचिंतए एवं । एवंविहा नराणं लच्छीओ चवलरूवाओ ॥५०॥ जह एसो
अब्भलवो खणेण दिट्ठो पुणो पणट्ठोत्ति । तह सव्वेवि पयत्था खणमित्ताणंदसंजणणा ॥५१॥ रुवं च जीवियं जोव्वणं च सव्वेवि
बंधुसंबंधा । एवमणिच्चा अट्ठो ! धिरत्थु संसारवासस्स ॥५२॥ पच्चक्खं हि अणिच्च नाऊणविजं थिरंव मन्नंति । विसयाऽऽसत्ता सत्तो,
एयं अविवेयसामत्थं ॥५३॥ नाऊणवि जिणवयणं आरंभपरिणहेसु वट्ठति । कामासत्ता जं पुण अहो ! महामोहमाहप्पं ॥५४॥ ताऽलं
मम रज्जेण संसारनिवासहेउभूएण । जाणियजिणिंदवयणस्स हंदि ! गुरुदुक्खमूलेण ॥५५॥ ता सावजं वज्जिय पैव्वजाउज्जमं करेमि
लहुं । किं मह इमिणा दुग्गहनिबंधणासारज्जेण ? ॥५६॥ अन्नं च मज्झ वंसे रज्जं दाऊण निययपुत्ताण । बहवे कयसामन्ना रायाणो
पाविया सुगइं ॥५७॥ तव्वंसपप्पएणं मएवि कायव्वयं इमं तम्हा । इय चिंतिऊण राया संसइ संनिहियखयराणं ॥५८॥ एत्थंतरे
सुधोसो चउनाणी चारणो सुणी तत्थ । विहरंतो संपत्तो भवियाण विबोहणट्ठाए ॥५९॥ राया पंहजणो अह सुयस्स जलणप्पहस्स
अह रज्जं । दाऊण तहा कणगप्पहस्स पन्नत्तिवरविज्जं ॥६०॥ तत्तो य विणिक्खंतो सुधोससाहुस्स पायमूलम्मि । अवहाय रायलच्छि
पंहजणो खयरारायत्ति ॥६१॥ जलणप्पहोवि सुंजइ रायसिरिं खयरनियंरपरिकिन्नो । सयलोरोहपहाणाइ चित्तलेहाइ समयंति ॥६२॥
कणगप्पहोवि सौहिय विज्जं पन्नत्तिनामियं विहिणा । विजापभावसंजायगरुयसामत्थवित्थारो ॥६३॥ उज्झिय नियवंसकमं अणवि-

१ एतदाकृत्या । २ उद्यतः । ३ खेदार्येऽन्नाव्यभिदम् । ४ धिगस्तु । ५ सत्त्वाः प्राणिनः । ६ जाणियं ज्ञातम् । ७ अज्जयादीक्षा । ८ शंसति = कथ-
यति । ९ अपहाय = त्यक्त्वा । १० नियरो = निकरः = समूहः । ११ साधयित्वा । १२ अनवैक्ष्य ।

विखय अयसपडहयं लोए । बहु मनिय अविवेयं अवियारिय दोग्गइगमणं ॥६४॥ अणवेविखय गुरुभावं अंगीकाज्ज तह अद-
 विखन्नं । रायसिरिलोएणं विज्जाबलदप्पभरिएण ॥६५॥ जलणप्पहस्स जिहस्स भाउणो पिउविदिन्नज्जपयं । उद्दालियं तु कणगप्प-
 हेण विज्जापभावाओ ॥६६॥ चतसृभिः कुलकम् । तत्तो अहिड्डियं तं रज्जं सर्व्वपि उग्गतेएण । सोमाइणा सव्वो वसीकओ खयर-
 निउरंवो ॥६७॥ नीसारिओ सँभूमीओ ताहि जलणप्पहो कणिट्ठेण । नयरम्मि चमरंचे समागओ ससुरपासम्मि ॥६८॥ बहुमाण-
 पुण्वयं सो पवेसिओ नियपुरम्मि ससुरेण । भाणुगइराइणा अह समयं चिय चित्तलेहाए ॥६९॥ अह परमपमोएणं तहिं वसंतस्स
 ससुरनयरम्मि । भो चित्तवेग ! तस्स उ बोलीणा वासरा कइवि ॥७०॥ अह अनया कयाइवि जलणपहो सालएण संजुत्तो । चित्तगइ-
 नामएणं नीहरिओ ताओ नयराओ ॥७१॥ पेच्छंतो बहुविहउववणाइं रमणीयतरुसणाहाइं । भारंडचकमंडियपसन्नजलदीहियानिवहं
 ॥७२॥ पँसरियसियभासाइं पेच्छंतो गिरिवरस्स सिहराइं । किन्नरमिहुणसुसंगयकयलीहरविहियसोहम्मि ॥७३॥ अइकलकूइयकलयंठि-
 लँड्ढकोलाहलाभिरमणीए । परिभमिरभमरनिउरंबगरुयझंकारमहुरम्मि ॥७४॥ एगम्मि वणनिगुंजे फलभरविणमंतदुमसयाइने । पत्तो
 सकोउगेणं समयं चिय चित्तगइणा उ ॥७५॥ चतसृभिः कुलकम् । वायंतमउयमारुयहल्लंतसुपल्लवोहसोहिंछं । पेच्छइ रत्तासोयं महु-
 यरिगणविहियहल्लंकोलं ॥७६॥ तस्स य अहे निविट्ठो कंचणपउमम्मि मुणिवरो दिट्ठो । विज्जाहरनरकिन्नरसुरविसरेणं नमिज्जंतो ॥७७॥
 उप्पन्नविमलकेवलनाणो अह सुरवरेहिं थुंवंवंतो । आसने उण जलणप्पहेण सो पच्चभिन्नाओ ॥७८॥ सो एसो मज्झ पिया पहंजणो

१ अनवेक्ष्य । २ सामादिना । ३ निङ्करम्बः=समूह । ४ स्वभूमीत । ५ सनार्थं=युक्तम् । ६ प्रसृताः क्षिताः श्वेता भासो दीप्तयो येषां तानि । ७ लट्ट=
 श्रेष्ठम् । ८ परिभ्रमन्ति तच्छीलाः=परिभमिरा । ९ आइन्नं=आकीर्णम्=व्याप्तम् । १० हलबोलो=कलकलः । ११ स्तूयमानः ।

नाम मुनिवरो एवं । सिद्धिम्मि चित्तगङ्गो ततो ते दोवि हरिसेण ॥७९॥ तिं पैइक्खिणिउं सम्मं हरिसवसुद्धंतबहलरोमंचा । पण-
मियकेवलचलणा विणिविट्ठा धैरणिवट्ठम्मि ॥८०॥ युग्गम् ॥ निज्झियसनीरजीमूयघोसंगंभीरभारईए तओ । तीइ परिसाइ भयवं
पारद्धो देसणं काउं ॥८१॥

अविय । गयकलहकन्नचवला लच्छी मणुयाणमाउर्यमणिच्चं । जोव्वणमवि मणुयाणं सहसत्ति जरा अभिद्वइ ॥८२॥ रोगसय-
पीडियं तंपि जोव्वणं जाइ जीवलोगम्मि । इट्ठवियोगाडणिंठुप्पओगदुक्खेहिं केसिंचि ॥८३॥ अइपरिमियम्मि चवले रोगजरासोग-
वाहिपउरम्मि । जीवाण जोव्वणे एरिसम्मि को नाम पडिंबधो ? ॥८४॥ विसया कुगइनिमित्तं उवसुत्ता तुच्छगा तहा तेवि ।
विरसा सइ अवसाणे तेसु तओ को व पडिंबधो ? ॥८५॥ इय संसारे सारं जं किर पडिहासए विवैजासा । तंपि हु दुहसयहेउत्ति
जाणिउं कुणह जिणधम्मं ॥८६॥ जं दुलहा सामग्गी एसा तुब्भेहिं भवससुद्धम्मि । पत्ता अपत्तपुव्वा ता मा तं निष्फलं नेह ॥८७॥
एसा हु पुणो दुलहा जाईलक्खोहसंकुलभवम्मि । हिंढताणं ताणं न य अन्नं जिणमयं मोत्तु ॥८८॥ तम्हा जिणेहिं भणियं दिक्खं
घेत्तूण संजमं काउं । उज्झिय तो संसारं पाँवह सिद्धीए^१ पवरसुहं ॥८९॥ एवं सुणिणा धम्मम्मि सौहिए केवि तत्थ पव्वइया ।
जाया उव्वासया तह अन्नं सैम्मं पैवन्नत्ति ॥९०॥

१ त्रिः । २ प्रदक्षिणीकृत्य । ३ धरणिपृष्ठे । ४ आउर्यं=आयुष्कम् । ५ प्रकर्षेण योगः प्रयोगः । ६ सइ=सदा । ७ विपर्ययात्=ध्रमात् । ८ त्राणं=
शरणम् । ९ मतं=दर्शनम् । १० प्राप्नुत । ११ सिद्धिः=सुक्तिः । १२ साहिए=कथिते । १३ उपासकाः । १४ सम्यक्त्वम् । १५ प्रपन्ना इति ।

एत्थंतरम्मि पणमिय जलणपहो विन्नेवह नियपियरं । भयवं ! पुणरवि रञ्जं किं तं मह होज्ज नो अहवा ? ॥९१॥ अह केवल्लिणा
 भणियं होही, तं कैइय, पुच्छियमणेण । तो भणइ सुणिवरिंदो केवल्लिणायपरमत्थो ॥९२॥ भाणुगइदिन्नरोहिणिविज्जाए साहियाए
 ते भइ ! । होही पुणरवि खयरहिवत्तणं नत्थि संदेहो ॥९३॥ एवं सुणिणा भणिए पहसियवयेहि वंदिओ भयवं । एत्थंतरम्मि
 परिसा जहागयं पडिगया सन्वा ॥९४॥ तत्तो ते दोवि जणा समागया झत्ति निययनयरम्मि । चित्तगइणा य कहियं केवल्लिवयणं
 तु नियपिउणो ॥९५॥ तत्तो य भाणुगइणा सोहणरिक्खम्मि रोहिणी विज्जा । जामाउयतणयाणं दोणहवि समयं विदिन्नत्ति ॥९६॥
 भणिया य पुव्वसेवं करजावविहाणओ कुणह सम्मं । वसिंमम्मि ठिया समयं छम्मासं जाव तो पच्छा ॥९७॥ उत्तरसेवा उग्गा
 कायन्वा एगगेहिं अडवीए । बीएण पुणो उत्तरसाहगरूवेण होयव्वं ॥९८॥ अन्नं च भीसणासुवि विभीसियासुं मणं न दायव्वं ।
 पुन्ने सत्तममासे देस्सइ अह दंसणं विज्जा ॥९९॥ एवं रत्ना भणिया दोन्नवि पणमित्तु तस्स पयकमलं । पारद्धा तं काउं छम्मासा जाव
 पुन्नत्ति ॥१००॥ अह सत्तम्मि मासे गंतुं अडवीए तँव्वही सव्वो । जलणप्पहेण पुव्विं पारद्धो जावहोमाई ॥१०१॥ वसुनंदयखण-
 करो चित्तगई तस्स रक्खओ जाओ । सोवि हु अणन्नचित्तो पारद्धो तं विहिं काउं ॥१०२॥ अन्नदिवसम्मि तुरियं आगच्छंती पक्कं
 पमाणतणू । दिट्ठा उ चित्तलेहा भयभीया तम्मि ठाणम्मि ॥१०३॥ तं दट्ठुं नियमगिणिं चित्तगई भणइ कत्थ तं भइ ! । आया
 सुभीसणाए एकक्खा एत्थ अडवीए ? ॥१०४॥ कस्स व भएण गाढं कंपसि तं भगिणि ! ताहि सा भणइ । नयराउ निगगया हं परि-

१ विज्ञपयति । २ कदा । ३ खचराधिपत्वम्=विवाधरस्वामित्वम् । ४ वसतौ । ५ विभीषिका=उपसर्गः । ६ दास्यति । ७ स चासौ विधिश्च तद्विधिः ।

यरिया दासचेडीहिं ॥१०५॥ पत्ता उज्जाणम्मी तत्थ मए पूइओ कुणुमबाणो । नियगिहमागच्छंती विमोहिया झत्ति केणावि ॥१०६॥
मोचूण परियणं तं पलायमाणी समागया एत्थ । अडवीए ताव मए दिट्ठो कणगप्पहो सहसा ॥१०७॥ पावेण तेण भणियं इच्छ ममं
ताहि गाढकुद्धाए । अक्कोसिओ स बहुहा निद्रुखयणेहिं मे ताहे ॥१०८॥ उग्गीरिज्ज खगं भणिया हं तेण इच्छसु ममंति । अह
नवि, तो ते सीसं छिंदामि इमेण खगेण ॥१०९॥ एवं च तेण भणिया पलायमाणी भएण कंपंती । पत्ता तुम्ह समीवे रक्ख ममं
ताओ पावाओ ॥११०॥ एवं भणमाणिं तं सहसा आगम्म गिण्हिउं हत्थे । उप्पइओ कणगपहो तमालदलसामलं गयणं ॥१११॥
हा ! रक्ख रक्ख भाउय ! हा वल्लह ! कुणसु मह परित्तत्तिं । एमाइ विलवमाणिं हीरंति दट्ठु नियमगिणिं ॥११२॥ नियकुलकलं-
ककारय ! कत्थ ममं जासि दिट्ठिपहपडिओ ? । पुरिसो भव एस तुहं सीसच्छेयं करेमिति ॥११३॥ एमाइ वाहरंतो चित्तगई गहि-
यनिसियकरवालो । अणुमग्गेणुप्पइओ भगिणीए विमोयणट्ठाए ॥११४॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ अह तं विमोहयंतो कणगपहो आगओ
निययनयंरे । चित्तगईवि खयरो अणुमगं तस्स संपत्तो ॥११५॥ तत्तो विमोहणीए विज्जाए मोहिज्ज चित्तगई । सुरनंदणे पविट्ठो
कणगपहो निययनयरम्मि ॥११६॥ अह सो मोहियचित्तो चित्तगई तत्थ बाहिरुजाणे । वीसरियभगिणिहरणो अवयरिओ कोउहल्लेण
॥११७॥ दट्ठुं जणसंदोहं उसभजिणिदस्स पवरभवणम्मि । जत्तासमए मिलियं विचित्तनेवत्थसच्छायं ॥११८॥ पविसिय जिणिद-
भवणं वंदिय भत्तीइ पढमजिणनाहं । उवविट्ठो चित्तगई विज्जाहरनियरमज्झम्मि ॥११९॥ पत्तो खणंतरओ जलणप्पहपेसिओ नरो

१ आम्भोक्षितः । २ उद्गरीर्य=उत्पाद्य । ३ उत्पतितः । ४ परित्तत्ती=परित्रातिः=परित्राणम् । ५ हीरंती=ह्रियमाणा । ६ अनुमार्गेणोत्पतितः=अनुगत इत्यर्थः ।

७ अवतीर्णः ।

एगो । पुच्छंतो चित्तगं दमघोसो नाम जिणभवणे ॥१२०॥ दहूण य चित्तगं पणमिय नेज्जण ताहि एगंते । दमघोसो भणइ तओ मणिणीए विमोयणट्टाए ॥१२१॥ उप्पइओ ताव तुमं, जलणपहो पिच्छिउं पि तं सबं । अक्खुहियमणो सम्मं नवि चलिओ निययकिरियाओ ॥१२२॥ युग्मम् ॥ निच्चलचित्तं ददुं जलणपहं मंतजाववावारं । अह सा रोहिणिविजा पच्चक्खा झत्ति संजाया ॥१२३॥ भणियं च तीए पुत्तय ! अणन्नसरिसं हि सुदुद्धीरत्तं । ता सिद्धा तुज्झ अहं भणसु य जं मज्झ कायं १ ॥१२४॥ भणियं जलप्पहेणं अवहरिया मज्झ भारिया जा सा । कणगप्पहेणं, तं ताव सिग्घमाणेह मह पासं ॥१२५॥ भणियं विजाइ तओ सुणसु इमं ताव वैइयरं पुत्त ! । केवलिवयणाईओ सवोवि हु वइयो तस्स ॥१२६॥ पन्नत्तीए कहिओ तत्तो सो आगओ तुह समीवे । खोहणहेउं सबं मायाए कयं इमं तेण ॥१२७॥ युग्मम् ॥ तुह महिला नियगेहे अच्छइ निरुवद्वा सुहेणं तु । चित्तगई पुण तेणं विमोहिओ मोहणिपभावा ॥१२८॥ सुरनंदणम्मि नयरे जिणिंदभवणम्मि अच्छइ निविट्ठो । ता मा काहिसि किंचिवि एत्थत्थे पुत्त ! उव्वेवं ॥१२९॥ युग्मम् ॥ एवं भणिउं विजा अदंसणं झत्ति उवगया ताहे । अहयं जलणपहेणं पट्ठविओ तुम्ह पासम्मि ॥१३०॥ एवं च तेण भणिओ दमघोसेणं अमूढचित्तो सो । चित्तगई संजाओ चलिओ सह तेण नियठाणं ॥१३१॥ एत्थंतरम्मि न्हवणे वित्तप्पायम्मि जिणवरिंदस्स । पविसइ नयरे लोगो नाणाविहवाहणारूढो ॥१३२॥

अविय । कोवि हु सिबियारूढो आरूढो रहवरेसु 'चित्तेसु । हयगयअस्संतरेसु' डोलियजुगेसु विविहेसु ॥१३३॥ एत्थंतरम्मि

१ नीत्वा । २ अल्लुब्धमनाः । ३ मन्त्रजापे व्यापारो यस्य तम् । ४ अनन्यसदृशम्=अद्वितीयम् । ५ व्यतिक्रः=प्रसङ्गः । ६ क्षोभणहेतोः=क्षोभनिमित्तम् । ७ अत्रार्थे । ८ स्वप्ने दृष्टप्राये=संपूर्णे सति । ९ शिविका=सुखासनम् । १० चित्राः=नानाविधाः । ११ अश्वत्थरो=वैसरः । १२ डोलिया=शिविकाविशेषः ।

हृत्थी कंणगण्यहसंतिओ महाकाओ । मयमत्तो उम्मिँडो नीहरिओ ताओ नयराओ ॥१३४॥ भंजंतो गिहदारे उँडोसंतो वरँडए ब-
हुसो । मारितो जणनियरं उँच्छोलितो रहे बिबिहे ॥१३५॥ अह तं कयंतसरिसं उँड्डीकयगुरुकरं सुघोरमुहं । ददुँ नड्ढो लोओ दिसो-
दिसिं मरणभयभीओ ॥१३६॥ सोवि हु पँवहणनिवहं भंजंतो दंतपायघाएहिं । उँच्छोलितो सुँडाइ हिँडए सबवओ तत्थ ॥१३७॥ को-
उहलेण गयणे परिट्ठिओ पुलोइउं पयत्तो सो । चित्तगई मच्चकरिं कयंतवयणं व दुँप्पिच्छं ॥१३८॥ एत्थंतरम्मि एगम्मि रहवरे पढम-
जोव्वणारंमा । जुवई अणन्नरूवा बहुविहवरभूसणाइन्ना ॥१३९॥ उम्मंगगयइहिं जँच्चतुरंगेहिं हत्थितेँडहिं । भगम्मि रहे भूमीइ निव-
डिया विगयजीयव्व ॥१४०॥ युगमस् ॥ नवनीलुप्पलसँच्छहविसालोलंतलोयणा वरई । संभगकन्नकुँडलविलुलियवरकुंतलकलावा
॥१४१॥ विच्छिन्नकणयखिखिणिं नियरपलंबतमेँह्लादामा । ईसीसिहारपच्छन्नथणहरा गलियसिरक्कुसुमा ॥१४२॥ विहँडियअंगय-
जुयला निवडियकँडया पणहुगेविँजा । तुँडुगुणहारवियलियमुत्ताहलसोहियसरीरा ॥१४३॥ संभगनेउरँजुया मुँसुमूरियरणमालिया-
नियरा । भूमितललुलियदेहा अँह दिट्ठा तेण सा करिणा ॥१४४॥ चतसृभिः कलापकम् ॥ तत्तो उँड्झियहत्थो तीइ वहट्ठाइ करिवरो

१ कनकप्रभसत्कः=कनकप्रभस्वामिकः । २ उदभ्रमयन्=नाशयन् । ३ वरण्डको भित्तिः । ४ छिदन् । ५ एकस्या दिशोऽन्यस्यां दिशि । ६ प्रवहणं=रथः ।
७ इष्टुं । ८ कृतान्तो यमस्तस्य वदनमिव । ९ दुर्दर्शम् दुरालोकमित्यर्थः । १० उन्मार्गप्रवृत्तैः=विमार्गपतितैः । ११ जच्चो=जात्यः । १२ तट्ठा=शस्तः । १३
सच्छहो सदृशः । १४ खिखिणी=किङ्किणी=क्षुद्रघण्टिका='घुघरि' इति भाषायाम् । १५ मेखला=कडीसूत्रम् । १६ विघटितं ध्वस्तं अद्भयोः केयूरयोयुगलं यस्याः
सा । १७ षट्कं=करभूषणम् । १८ प्रैवेयकम्=प्रीवाया आभरणम् । १९ व्रुटितो गुणो यस्य स चासौ यो ह्यारस्तस्माद् विगलितैर्मुक्ताफलैः शोभितशरीरा । २०
जुयं=युगम्=युगलमित्यर्थः । २१ मुसुमूरियं=भक्तम् व्रुटितम् । २२ अह=असौ । * निरंकुशः ।

चलिओ । त ददु पेरियरेण गरुओ हाहारवो विहिओ ॥१४५॥ सुसिलिडुअंगुवंगं अह तं पडिपुन्नचंदसमवयणं । करगिज्झमज्झ-
भागं वियडनियंबत्थलिं जुवइ ॥१४६॥ ददुं पि समासन्नं नांगं, गंतुं अचायमाणिं तु । मरणभयाओ गाढं वेवंतसरीरयं खुद्धं ॥१४७॥
तौयारमपिक्खंतिं सतरलत्तारं दिसो नियच्छंतिं । ददुणं चित्तगई गयणत्थो चित्तए एवं ॥१४८॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ हा ! हा ! काम-
निहाणं महिलारयणं विणस्सइ लर्गं । ओयेरिऊणं गयणाउ ताहि अंकेम्मि सा गहि ॥१४९॥ धित्तूण सयं सहसा ठाणे निरुवद्वम्मि
नेऊण । सीयलतरुछाहाए निवेसिया कुट्टिमुच्छंणे ॥१५०॥ तत्तो य उत्तरीअमिउपवणाऽऽसासियाए सो तीए । लज्जासज्झसमउलि-
यनयणेहिं पुलोइओ तत्तो ॥१५१॥ चियपरिचियंव ददुं तं तरुणं गरुयनेहसब्भावा । अमएणव संसित्ता जाया अह वियसियक-
वोला ॥१५२॥ चित्तगईवि य तीए ददुण अणोवमं तयं रुवं । तच्चवयणनिसियनिष्फंदलोयणो चिट्ठई जाव ॥१५३॥ ताव य तीए
धाई कइवयजुनईहिं परिगया इत्ति । आगंतुं उवंविट्ठा भणइ तयं महुरवाणीए ॥१५४॥ युग्मम् ॥ परकअकरणनिरया हवंति किर
सज्जणत्ति संच्चवियं । कन्नगमेयं मोयंतीएण तुमए गंइदाओ ॥१५५॥ ता निक्कारणवच्छल ! तुज्झ पभावाओ जीविया एसा । एसाइ
बहुविगप्पं अभिनिंदियं सा पुणो भणइ ॥१५६॥ गच्छामि अम्म गेहं उस्सूरं वट्टए जओ इण्हि । भणियं च चित्तगइणा एवं कुणहत्ति
तत्तो य ॥१५७॥ नियनयराभिमुहाणं ताणं चलियाण तीए कन्नाए । चित्तगइकरयलओ मुद्दारयणं लहुं गहियं ॥१५८॥ निययकर-

१ परिकर.=परिवारः । २ नाग.=हस्ती । ३ अशक्नुवतीम् । ४ क्षुब्धाम् । ५ व्रातारम्.=रक्षितारम् । ६ पश्यन्तीम् । ७ गगनस्थः । ८ लग्नं=अघटमा-
नम् । ९ अवतीर्य । १० अङ्कः=उत्तराङ्कः । ११ अमृतमेव । १२ सच्चवियं=सत्यापितं=संवादितम् । १३ मोचयता । १४ गजेन्द्रात् । १५ ऊर्ध्वं सरो यत्र तदिति
क्रियाविशेषणम् ।

संठियं पुण समप्पियं तस्स ताण पच्छन्नं । अह सा सज्जसवेविरदेहा गंतुं पयट्ठत्ति ॥१५९॥ वलियग्गीवं तीए अइगुरुअणुरायपिसु-
णदिट्ठीए । निज्झाइओ तहा सो जह जाओ कुसुमसरविसओ ॥१६०॥ अह सा सहियणसहिया कमेण नियपुरवरं पविट्ठत्ति । चित्त-
गईवि य तीए जोव्वणरूवेहिं हयहियओ ॥१६१॥ चित्तलिहिउव्व जाओ खणंतरं विगयअन्नवावारो । तं दट्ठुं दमघोसो सविणयमेवं
समुल्लवइ ॥१६२॥ युग्मम् ॥ अत्थ गिरिसिहरमणुसरइ दिणयरो एस वियलियपयावो । ता गम्मउ नियठाणे कुमार ! किमिणा विलं-
वेण ? ॥१६३॥ तव्वयणं सोऊणं काउं आगारसंवरं भणइ । एवं करेसु नवरं कारणमेयं विलंबस्स ॥१६४॥ मह हत्थाओ पडियं मुहा-
रयणं तु एत्थ कत्थवि य । तं गैविसिउं पभाए झडत्ति अहमागमिस्सामि ॥१६५॥ तं पुण गच्छसु सिग्घं कहेज्ज जलणप्पहस्स
बुत्तंतं । ईसि हसिऊण तओ दमघोसो एवमुल्लवइ ॥१६६॥ पच्चक्खम्मिअवि दिट्ठे कुमार ! किं एत्थ वंकमणिएहिं ? । किं नवि दिट्ठा
कन्ना तुह हत्था तं^६ पणिण्ढंती ॥१६७॥ ता कवडं मोत्तूणं जहट्ठियं चैव साहिउं जुत्तं । कन्नाए मूलसुद्धिं उवलभिउं आगमिस्सामि
॥१६८॥ एवं च तेण भणिओ चित्तगई विहसिऊण वज्जरइ । सम्मं वियाणियं ते मणोगयं मज्झ दमघोस ! ॥१६९॥ अह सो
कयप्पणामो उप्पइओ पाविओ नियं ठाणं । चित्तगईवि पविट्ठो जुगाइजिणमंदिरे रम्मे ॥१७०॥ वंदियजिणिदंबिओ जिणउग्गह-
वज्जियम्मि एगंते । गंतूणं उवविट्ठो समागया ताव रयणीवि ॥१७१॥ अह चित्तिउं पयत्तो किं मन्ने तीइ मज्झ हत्थाओ । गहिउं
मुद्धारयणं किन्ना मह ढोइयं निययं ? ॥१७२॥ कह णु माए नायव्वं तीए कुलं कहव सा वरेयव्वा । जइ सा हविज्ज महिला
हविज्ज तो जीवियं सहलं ॥१७३॥ तारिसरूवजुयाए समयं इह विसयसेवणं जुत्तं । तदभावे विसयासा विडंबणा मज्झ पडिहाइ ॥१७४॥

१ तेभ्यः । २ पिशुनं=सूचकम् । ३ निभ्यातः=दृष्टः । ४ आकाससंवरः=आकृतिगोपनम् । ५ गवेषयित्वा=अन्विष्य । ६ ता=मुद्रिकाम् । ७ उपलभ्य=विज्ञाय ।

सो य कैयत्यो पुरिसो लग्गिजा जस्स करयले बाला । रंभागन्भसुकोमलबाहुलया हंसगह्वरमणा ॥१७५॥ धन्नो हम्मिस्सिणं गहिया अंकम्मि सा मए सुतणू । अवगूहिया य गाढं जं न मए, वंचिओ तं तु ॥१७६॥ पुणरवि हविज्ज जैत्ता हत्थिभए भूमिनिवडिया तह सा । धितूण जेण सहसा अवयासेजा तयं गाढं ॥१७७॥ एमाइ बहुविगण्यं विंचितयंतस्स तणयमणस्स । निदाए समं राई खयं गया, उग्गओ स्रो ॥१७८॥ अह सो पहायसमए विहिणा वंदितु जिणवरं पढमं । चलिओ कन्ना कुलहरवियाणत्थं पुराभिमुहो ॥१७९॥ पत्तो य पुरं पिच्छइ जणरहिंयं सुन्नसयलधवलहरं । पुरलच्छिविप्पमुक्कं उव्वसियं अडविंपडिरूवं ॥१८०॥ अह पिच्छिऊण तं सो विम्भियहियओ मणेण चितेइ । कत्तो हंत ! अंकडे पुरमेयं उव्वसं जायं ? ॥१८१॥ किं होज्ज इंदयालं अहवा सच्चं हि उव्वसं एयं । किं कुविण सुरेणं अवहरियमिमाओ ठाणाओ ॥१८२॥ अहवा भयाओ कस्सवि नट्टो लोगो इमाओ नयराओ । एवं विंचितयंतो चित्तगई पविसई जाव ॥१८३॥ तावय संसुहमित्तो एगो पुरिसो पुलोइओ तेण । उवयारपुव्वयं सो महुरगिराए इमं भणिओ ॥१८४॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ भदसुह ! किंनिमित्तं उव्वसियं पुरवरं इमं सहसा । तत्तो य तेण भणियं साहिजंतं निसामेहि ॥१८५॥

ताव सुपसिद्धमेयं विजापन्नत्तिगविओ स्रो । पालइ पुरवरमेयं कणगपहो खयरारायत्ति ॥१८६॥ जलणप्पहस्स जेट्टस्स भाउणो पिउविदिन्नज्जपयं । उदालिऊण जेणिह अहिट्टियं अप्पणा चेव ॥१८७॥ नीसारिओ य भाया जिट्टो ससुरस्स सो गओ नयरे । एसोवि इमम्मि पुरे अच्छइ रजं अणुहवंतो ॥१८८॥ ससुरेण भाणुगइणा किल विजा रोहिणी उ से दिन्ना । सो साहिउं पयत्तो सिट्ठं

१ कृतार्थः=कृतकार्यः । २ इत्तिणं=एतावता । ३ जत्ता=यात्रा । ४ अवयासेज्जा=श्लिष्येत । ५ कुलगह्वरम्=पितृगह्वरम् । ६ उव्वसियं=उदुषितम् । उव्वस=उद्वसम्=नरनिवासरहितम् । ७ प्रतिरूपं=सदृशम् । ८ अकण्डे=अकाले । ९ संमुखमायनं=आगच्छन् । १० कथ्यमानम् ।

च इमस्स विज्जाए ॥१८९॥ तत्तो तद्विघट्टा राया कणगप्पहो गओ तत्थ । न य खोभिओ स तेणं मणेण मीओ तओ एसो ॥१९०॥
नियनयराभिमुहेणं आगच्छंतेण अन्नचित्तण । कहवि हु पमायवसओ जिणभवणं लंघियमणेण ॥१९१॥ पुवं धरणिंदेणं एसो समओ
कओ नहयराण । जिणभवणसाहुपडिमाण लंघणं एत्थ जो काही ॥१९२॥ तस्स खयरहमस्स ओ विज्जाच्छेओ भविस्सई सहसा ।
एवं वेयड्डुने अइविदियं सयलखयराण ॥१९३॥ युग्मम् । तत्तो इमस्स रन्नो जिणभवणं लंघियंति रुट्टेण । धरणेण तंक्खणिच्चिय
विज्जाच्छेओ कओ भइ ! ॥१९४॥ जलणप्पहस्स विज्जा सिद्धत्ति वियाणिऊण कणगपहो । विज्जारहिओ इहयं ठाउमसत्तोत्ति अह
नट्टो ॥१९५॥ गंगावत्तम्मि गओ भयभीओ दक्खिणाए सेटीए । सिरिगंधवाहणस्स ओ सरणं सह नाइवग्गेणं ॥१९६॥ नाऊण वड-
यरमिणं खुहिओ सबोवि नायरो लोगो । पड्डुरहिओ भयभीओ अवरोप्परमेवमुल्लवइ ॥१९७॥ अम्हाण पड्डु नट्टो न य सकइ वासिउं
पुरं एयं । तेण विणा ता अम्हं न जुत्तमिह अँच्छिउं इण्हि ॥१९८॥ को कुणइ अम्ह रक्खं एत्थ वसंताण नाहरहियाण । सव्वेसिं
तेण उच्चियं पुरमेयं उज्झिउं सिग्घं ॥१९९॥ एवं विणिच्छियम्मी नयरमहंतेहिं मंतकुसलेहिं । सव्वोवि जणो नट्टो जायं अह सुन्नयं
नयरं ॥२००॥ आसज्ज कारणमिणं उव्वसियं तेण पुरवरं एयं । चित्तगई भणइ तओ कत्थ गओ सो जणो भइ ! ॥२०१॥ तत्तो य
तेण भणियं कोवि जणो गयणवल्लहे नयरे । कोवि गओ विजयपुरे कोवि हु इह वेजयंतम्मि ॥२०२॥ संजुजयम्मि कोवि हु अरिं-
जए कोवि तह गओ लोओ । अन्नो नंदणनयरे अवरो विमलम्मि नयरम्मि ॥२०३॥ रहनेउरम्मि कोवि हु आणंदपुरम्मि अरिजए

१ समयः=संकेतः । २ नमश्चराणां=विद्याधराणाम् । ३ खचराधमस्य=विद्याधरापशदस्य । ४ तत्क्षणे एव । ५ स्थातुमशक इति । ६ ज्ञातिवर्गेण=स्वजन-
समूहेन । ७ परस्परम् । ८ आसितुम् । ९ आसाद्य ।

कोवि । सगडासुहम्मि कोवि हु पुरीए तह वेजयंतीए ॥२०४॥ कोवि हु रयणपुरम्मि सिरिनयरे रयणसंचयं कोवि । नयरम्मि जला-
 वत्ते कोवि गओ संखनाभम्मि ॥२०५॥ अवरानरनयरेसुं पैडिक्खसमासएण पुरलोओ । सव्वोवि हु विक्खिरिओ सत्तुयंजोव्व
 वायहओ ॥२०६॥ एवं भणिज्जण नरो विहियणामो स गंतुमारद्धो । चित्तगईवि य ताहे सोच्चा तव्वयणयं सहसा ॥२०७॥ पैहुव्व
 मोग्गरेणं गिलिओ इव रक्खसेण खुहिएण । वज्जेण ताडिओ इव दुक्खं अइदूसहं पत्तो ॥२०८॥ युग्गमम् । अह चित्तिउं पयत्तो दड्ढा
 कत्थ सा मए बाला । मह हिययकयाणंदा एवं विहियम्मि हयविहिणा ? ॥२०९॥ एत्थवि नयरे तीए कुलकोडिसमाउलम्मि विउ-
 लम्मि । दंसणमवि अइदुलहं अवियाणियकुलहराए उ ॥२१०॥ इण्हि पुण नाणाविहनयरेसुं पवंसियम्मि लोयम्मि । दइयाए पउत्ती-
 यवि वियाणणे संभवो नत्थि ॥२११॥ ता किं करेमि इण्हि हयविहिणा विहडियम्मि एयम्मि । लब्भिज्ज कह पउत्ती कहवा मह
 दंसणं होजा ? ॥२१२॥ को पुच्छिज्जउ नामं को मह साहिज्ज कुलहरं तीए ? । जत्थ गया मम दइया अक्खिज्जा पुरवरं को तं ?
 ॥२१३॥ कहव तुडिजोगओ सा दिट्ठा अम्हेहिं हयविहिनिओगा । इण्हि पुण दड्ढव्वा को जाणइ कत्थव नवत्ति ? ॥२१४॥ तीए
 नामक्खराइं विरहपिसायस्स मंतभूयाइं । सुइगोयरं गयाइं न मज्झ हा ! कत्थ वच्चासि ? ॥२१५॥ हा ! हियय ! कासं भूरसि
 निबबंधं मुंच तम्मि लोयम्मि । अज्जवि का तुह आसा ठाणंपि अयाणमाणस्स ? ॥२१६॥

अविय । जइ डज्झसि ता डज्झसु कुट्टसि हे हियय ! न हु निवारेमि । दइयाए जं पउत्तीवि दुल्लहा संपयं जाया ॥२१७॥

१ °चये । २ प्रतिपक्षसमाश्रयेण=शत्रुभयेन । ३ विक्खिरिओ=विकीर्णः । ४ सक्तकः=भृष्टयवादिचूर्णः । ५ श्रुत्वा । ६ प्रहत इव । ७ क्षुधितेन ।
 ८ विपुले । ९ प्रोषिते । १० आख्यायात् । ११ दैववशात् । १२ स्मरसि ।

अहवा किं इमिणा चित्तिण अइगरुयविसायगब्भेण । अवलंबिय धीरत्तं किंचि उवायं विंचित्तेमि ॥२१८॥ जेण उवायपयडा पुरिसा पावित्ति इच्छियं अत्थं । सुम्मइ लोयम्मि जओ लब्भइ सुविणं सुयंतेहिं ॥२१९॥ एसो य इह उवाओ भमामि सव्वेसु खयरनयरेसु । मा कहय कोवि कत्थवि तीए पउत्तिपि साहिजा ॥२२०॥ दासिज अहव सक्खा परिब्भमेतेहि कम्मवि पुरम्मि । चंदमुही सा बाला, तहा य अइसुंदरं चेव ॥२२१॥ एवं विणिच्छियत्थो सो हं भो चित्तवेग ! चित्तगई । दइयाविओयगुरुदुक्खवज्जनि इलियमणसेल्लो ॥२२२॥ परिचत्तबंधुवग्गो अह गुरुअणुरायपरवसो तत्तो । एगागी वेयड्डे उत्तरसेटीए नयरेसु ॥२२३॥ सव्वेसुवि परिभमिओ न य लद्धा तीए कत्थवि पउत्ती । तत्तो य दक्खिणाए सेणीए आगओ अहयं ॥२२४॥ तत्थवि पुरेसु केसुवि आहिडिय इच्छियं अपावित्तो । अज पुणो इह पत्तो तुह नयरं कुंजरावत्ते ॥२२५॥ एयम्मि य उज्जाणे मह पविस्संतस्स सोहणो सउणो । संजाओ तह फुरिया दाहिणबाहू तहा नयणं ॥२२६॥ तत्तो वियप्पियं मे अवस्समज्जेव होहिई तीए । दइयाए दंसणं, अहव किंचि अइसोहणं अन्नं ॥२२७॥ एवं विंचित्तयंतो पत्तो हं एत्थ कयलिगेहम्मि । काऊण पायसोयं उवविट्ठो कुट्टिसुच्छंणे ॥२२८॥ ताव य खणंतराओ समागया सुयणु ! मज्झ निदत्ति । सोऊण तुज्झ सइं झत्ति पबुद्धो अहं तत्तो ॥२२९॥ केण इमं उल्लवियंति चित्तिउं जा दिसाओ पुल्लमि । ताव य तुमं हि दिट्ठो पलंबमाणो तरुलयाए ॥२३०॥ हा ! हा ! अणंगरुवो कह णु जुवाणो विणस्सए लग्गो ? । एवं विंचित्तिऊणं हाहासइं करेमाणो ॥२३१॥ पत्तो तुज्झ समीवे छिन्नो अह पासओ मए सहसा । भो चित्तवेग ! सेसं पच्चक्खं चेव तुह सव्वं ॥२३२॥ गुग्गम् ॥ तं जं तुमए पुट्ठं कह णु तुमं भइ ! निययदइयाए । ठाणंपि नेय जाणसि तं सव्वं साहियं एयं ॥२३३॥

तो दुलहं मणुयत्तं दह्णं रुवजोन्वणसमेयं । महिलामित्तस्स कए न हु मरणं होइ कायव्वं ॥२३४॥ भो चित्तवेग ! जहवि हु पिय-
 विरहे दूंसहं हवइ दुक्खं । उत्तमकुलप्पसूयाण तहवि एयं न जुत्तंति ॥२३५॥ जाणामि अहंपि इमं मणवह्छहमाणुसस्स-विरहम्मि ।
 नरए नेरइयस्सव उप्पजइ दारुणं दुक्खं ॥२३६॥ तहवि हु न होइ जुत्तो अप्पवहो किंतु कोवि हु उवाओ । चित्तेयव्वो जह सा पा-
 विजइ हिययवह्छहिआ ॥२३७॥ भो सुप्पइह्छ ! एवं वज्जरिए तेण चित्तगइणा ओ । दीहं नीससिऊणं एवं हि मए समुह्छवियं ॥२३८॥

वोलीणा तीइ कहां न हु इण्हि अत्थि कोवि उवाओ । अज्जेव य रयणीए जं होही तीइ विवाहो ॥२३९॥ चित्तगइं भणइ
 तओ एक्कोवि य तीए पावणोवाओ । मह फुरइ माणसम्मी जइ तुह पडिहासए सुयणु ! ॥२४०॥ भणियं च मए को सो तत्तो सो
 भणइ भइ ! निसुणेसु । किल एसो कुलायारो दक्खिणसेदीए खयराण ॥२४१॥ कन्नाविवाहसमए एकह्छा पूयए कुसुमबाणं । निय-
 कुलकमागयं अह परिणिज्जइ सा तओ पच्छा ॥२४२॥ तं कममणुपालिती सा ऐही मयणपूयणनिमित्तं । अम्हे पुण दोवि जणा पुव्वं
 चिय इत्थ पविसामो ॥२४३॥ अह तीए आगयाए नेवत्थं तीए संतयं अहयं । धित्तूण इत्थिरूवो गच्छिस्सं वयपासम्मि ॥२४४॥
 धित्तूण कणगमालं तं पुण नासिज्ज तंक्खणा चेव । अहयंपि उवाएणं नासिस्सं लेद्धपत्थावो ॥२४५॥ एवं हि कए तीए संपत्ती अत्थि,
 नन्नहा भइ ! । तह देवयाए वयणं होज्जा एवं च संचंति ॥२४६॥

किंच । पुरिसेण पुरिसयारो कायव्वो ताव इच्छियत्थम्मि । विहिणो निओगओ पुण हवइ हु कज्जस्स निष्फत्ती ॥२४७॥ एवं

१ नैरयिकः=नरकजीवः । २ एष्यति । ३ सुक्तः=संबन्धि । ४ तत्क्षणात् । ५ लब्धप्रस्तावः=प्राप्तप्रसन्नः । ६ पुरुषकारः=प्रयत्नः । ७ निष्पत्तिः=सिद्धिः ।

च तेण कहिए उचिए उवाए आगामियं गरुयदुक्खमचिंतिजणं । भो सुप्पइड्ड ! वयणं पडिवन्नयं से तिब्वाणुरागपरिमोहियमाण-
सेण ॥२४८॥ .साहुधणेसरविइयसुबोहगाहासमूहरम्माए । रागगिंदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि कणगमाला-
पावणउवएसस्रयगो भणिओ । सुरसुंदरीकहाए पंचमओ वरं परिच्छेओ ॥२५०॥१२५०॥

॥ पंचमो परिच्छेओ समत्तो ॥

छट्टो परिच्छेओ ।

इत्थंतरम्मि स्रो भमिज्जणं गयणमंडलमसेसं । अवरसमुहं पत्तो पहखिन्नो मज्झणत्थं ॥१॥ भणियं च चित्तगइणा अन्नाया एव
एत्थ पविसामो । मयणस्स गिहे संपइ पत्थुअत्थस्स हेउम्मि ॥२॥ तत्तो य मए भणियं एवं होउत्ति उट्ठिया दोवि । उच्चिणिय
कइवयाइं पुप्फाइं तत्थ उज्जाणे ॥३॥ पविसिय मयणस्स गिहे पूइय मयणं च एवमुल्लवियं । भयवं ! तुह प्पसाया संपजओ इच्छियं
अम्ह ॥४॥ युग्मम् ॥ एवं भणिज्जण तओ दोवि निळुक्का अणंगपट्टीए । रयणीए जाममित्ते बोलीणे, किंचिअहियम्मि ॥५॥ बहुपरि-
यणपरियरिया गिज्जंता पवरमंगलसएहिं । वजंतेण य विविहं नाणाविहत्तूरनिवहेण ॥६॥ नियसहियेणेण सहिया आरूढा उत्तिमाए
सिवियाए । कयमंगलोवयारा सियभूसणभूसियसरीरा ॥७॥ सियवसणपाउयंगी आवद्धसुगंधकुसुमआमेला । पत्ता ओ कणगमाला

१ प्रतिपन्नकम्=अङ्गीकृतम् । २ मज्जनार्थमिव=स्तानार्थमिव । ३ उच्चीत्य=प्रचायीकृत्य । ४ निळुक्का=निलीनौ । ५ गीयमाना । ६ पाउयंगी=प्रादुताङ्गी ।
आमेलो=आपीडः=अवतंसः ।

दारे अह कामगेहस्स ॥८॥ चतसुभिः कलापकम् ॥ उत्तिन्ना सिवियाओ पूयणउवगरणयं गहेऊणं । धरिऊण दारदेसे सयलं नियपरियणं ताहे ॥९॥ एगागिणी पविट्ठा मयरद्धयबिचपूयणनिमिच्चं । पविसित्तु भवणदारं अगालियं ताए बालाए ॥१०॥ युग्मम् ॥ संपूइऊण कामं अह सा निवडेवि तस्स चलणेसु । दीहं नीससिऊणं गलंतथूलंसुनयणिह्छा ॥११॥ लहुसहेणं एयं सोवालंभं सैगगरं भणइ । निज्जियसुरमणुओवि हु पहरसि इत्थीण किं भयवं ! ? ॥१२॥ युग्मम् ॥ जइ मज्झ तम्मि लोए भयवं ! गरुओ कओ हु अणुराओ । ता कीस तं पमोचुं घडसि ममं अन्नलोएणं ? ॥१३॥

अन्नं च । सुम्मंति इत्थ लोए पंचेव सिलीमुहा ओ किल तुज्झ । नवरं ममं पडुच्चा सहस्सबाणोव्व तं जाओ ॥१४॥ जइ जाव मज्झ पहरसि पहरसु को तं निवारइ भयवं ! । नवरं तह मह पहरसु कयंतभवणे जह वयामि ॥१५॥ तुमए पुण तह पइया जह न मैया नेय जीविया अहयं । ता किं भणामि इण्ह सरणम्मि समागया तुज्झ ? ॥१६॥ दड्डस्स हुयवहेणं सो चेव जहोसहं तु लोयस्स । तुमए पीडियदेहा तह सरणं तुज्झ अंल्लीणा ॥१७॥ जइ मज्झ तुमं तुडो देहि वरं पत्थिओ मए एयं । मा मह हविज्ज एरिसविडं-बणा अन्नजम्मेवि ॥१८॥ ताव इमो मह जम्मो पियजणआसाए 'वोलिओ अहलो । तं विय दइयं दिज्जसु भयवं ! मह अन्नजम्मेवि ॥१९॥ भो सुप्पइट्ठ ! एवं भणिऊणं ताहि कणगमालाए । विअलंतथूलअंसुयपवाहसंसित्तसिहिणाए ॥२०॥ नाणाविहरयणविणिम्मियम्मि पसरंतविमलकिरणम्मि । गेब्भहरदारनिहिए रम्मे अह तोरणे तीए ॥२१॥ बद्धो निउत्तरीएण पासओ ताहि सा पुणो भणइ । एसा

१ अर्गलितम् । २ निपत्य । ३ सोपालम्भं=साक्षेपवाक्यम् । ४ सगद्गदम् । ५ शिलीमुखाः=जाणाः । ६ पडुच्चा=प्रतीत्य । ७ मृता । ८ हुतबहः=अग्निः । ९ स एव=अग्निरैव । १० आलीना । ११ वोलिओ=गतः । १२ गर्मगृहम्=गृहस्थन्तरप्रदेशः । १३ निजोत्तरीयेण=स्वीयोत्तरवेणेन ।

मरामि संपह कुसुमाउह ! तुज्झ पुरओ हं ॥२२॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ मा मह भणिज्ज कोवि हु विहियमजुत्तंति कणगमालाए । ए-
त्तियमित्तं कालं विमालियं जेण आसाए ॥२३॥ इण्हि पुण न हु सका काउं भंगं तु नियपेइनाए । तं मोत्तुं हिययदइयं न लगए
मह करे अनो ॥२४॥ अन्नं च देवयाओ ! अलियं जंपति नेय कइयावि । तंपि हु अनह जायं मज्झ अउन्नेहिं पावाए ॥२५॥ अहव
कवडेण केणवि पिसायरूवेण वंचिया तइया । नहवाहणभत्तेणं अहवा खयरेण केणावि ॥२६॥ ता संपयंमि मा होज्ज मज्झ अभि-
वंचियत्थवाघाओ । भयवं ! तुह प्पसाया सिज्झउ मरणं अविग्गेण ॥२७॥ पियविरहगरुयमोगरज्जजरियमणाए मज्झ पावाए । मरणं
होज्ज न होज्ज व अज्जवि आसंकए हियं ? ॥२८॥ पियविरहदुक्खसमणं लब्भइ मरणं गि गरुयपुन्नेहिं । तं जइ हविज्ज इण्हि
सुकयत्था होज्ज ता अहयं ॥२९॥ एवं भणियं तीए मुक्को अप्पा अहोमुहो झत्ति । तुरियं गंतूण मए छिन्नो अह पासओ तीए ॥३०॥
गहिज्जण तयं अंके ताहे सणियं मए इमं भणिया । निज्जियसुरासुरिंदो तुडो तुह सुयणु ! खनाहो ॥३१॥ असरिससाहसअवज्जि-
एण मयरद्धएण तुह सुयणु ! । एयम्भि चैव जम्मे उवणीओ सो जणो एसो ॥३२॥ किज्जउ कंठगंहणं गाढं उक्कंठिओ जणो तुज्झ ।
एवं भणिया बाला लज्जाए अहोमुही जाया ॥३३॥ चित्तगईवि य ताहे समागओ तम्मि चैव ठाणम्मि । तत्तो य मए भणियं वरमिच्चो
एस मह सुयणु ! ॥३४॥ तुज्झ विओए सुंदरि ! अप्पवहे उज्जओ अहमिमेण । विणिवारिओ अकारणवच्छुणुएण धीरेण ॥३५॥
तुह पावणे उवाओ एसो मह साहिओ इमेणेव । एएण सहाएणं सिद्धिस्सइ इच्छियं अमह ॥३६॥ कन्नासहावसुलहं उज्झत्ता संज्झसं
सुयणु ! तम्हा । नियनेवत्थं सन्नं झत्ति समुप्पेसु एयस्स ॥३७॥ काऊण तुज्झ रूवं जेण इमो सुयणु ! वच्चाए वंहिं । परियणवि-

१ विगालितं विलम्बितमित्यर्थः । २ पइन्ना=प्रतिज्ञा । ३ अपुण्यैः । ४ वाघाओ=व्याघ्रातः । ५ त्वरितम् । ६ शनैः । ७ आर्यजितः=प्रसन्नः । ८ सेत्स्य-
ति=सिद्धं भविष्यति । ९ साध्वसं=भयम् । १० बहिः ।

मोहणद्वा परकज्जसमुज्जओ धीरो ॥३८॥ एवं च मए भणिया सहरिसहियया करेइ तं सव्वं । अह दोवि निलुकाइ पुण-
 रवि मयणस्स पट्टीए ॥३९॥ चित्तगईवि य तीए नीसेसं निविसिज्जण नेवत्थं । उग्घाडिउं दुवारं आरूढो झत्ति सियियाए ॥४०॥
 अह तम्मि गए लोए नीसइं जाणिज्जण तं भवणं । भणिया य मए एसा सुंदरि ! किं इण्हि कायव्वं ? ॥४१॥ ओणयंसुहीए तीए
 सज्झसवसकंपमाणगत्ताए । कहकहवि हु उल्लविओ खलंतअव्वत्तवाणीए ॥४२॥ गुरुविरहपीडियाए पिययम ! तं पाविओ तुड्वि-
 सेण । कुणसु सयं जं जुत्तं सरणम्मि समागया तुज्झ ॥४३॥ युग्मम् ॥ एवं तीए भणिए गंधव्वविहीए सा मए बाला । परिणीया तं
 मयणं देवं काज्जण संखिखणयं ॥४४॥ अवणित्तु कमेण तओ सज्झसमेइइ विविहवयणेहिं । खणमेगं रमिज्जणं सुत्तो आलिगिज्जण तयं
 ॥४५॥ निदाविगमे य मए वज्जरियं सुयणु ! वच्चिमो इण्हि । एरिसमायरिज्जणं न हु जुत्तं अञ्छिउं एत्थ ॥४६॥ दीहं नीससिएणं अह
 भणियं तीई हिययदइयाए । हा अज्जउत्त ! जुत्तं कमपत्तं आसि मह मरणं ॥४७॥ मज्झ निमित्ते पाविसि सामिय ! जं गरुयआवइ
 इण्हि । नहवाहणो रंयडो विजाबलदंप्पिओ तहय ॥४८॥ नासंताणवि अम्हं न नाह ! सरणं तु विज्जए किंचि । ता तुह वइरिणिरूवा
 जाया परमत्थओ अहयं ॥४९॥ तुहविरहतावियाए न आसि मह सामि ! तारिसं दुक्खं । जं तुह नाह ! विवत्ति संभाविय इण्हि
 संजायं ॥५०॥ लद्धोवि नाह ! कहवि हु मज्झ अउन्नाए होसि न हु इण्हि । पुन्नरहियाण अहवा पत्तंपि हु विहइए सहसा ॥५१॥
 भो सुप्पइहु ! एवं भणिउं अवलम्बिज्जण मह कंठे । गुरुदुक्खनिब्भराए रुन्नं अह तीए बालाए ॥५२॥ तत्तो य मए भणियं सुंदरि !

१ निवेदय । २ द्वारम् । ३ भवनतमुखया तथा । ४ गतं=गात्रं=शरीरम् । ५ साक्षिकम् । ६ भपनीय=दूरीकृत्य । ७ सार्यपुत्र ! । ८ प्रचण्डः ।

९ दप्पिओ=दसः । १० विपत्तिः । ११ विघटते=नश्यति ।

किं सोयमससिं वहसि ? । लद्धं जं लहिअव्वं इण्हिं जं होउ तं होउ ॥५३॥ तुह संगमरहियाणं मरणं जइ होज, होज ता दुक्खं । इण्हि पुणम्मह सुंदरि ! मरणेवि हु नत्थि दुक्खंति ॥५४॥

किञ्च । एसो अचिंतिओवि हु जह जाओ संगमो सह तुमाए । तह चैव मा कयावि हु अन्नपि हु सोहणं होजा ॥५५॥ कीरउ ताव उवाओ अहलो जइ होइ होउ, को दोसो ? । मंचयवडियाण पुणो तहड्डिया चैव भूमिति ॥५६॥ नहवाहणखयरं तं ददट्ठण मए इमं कयं सुयणु ! । भवियव्वयाए दिट्ठं होजा जं किंचिमह उचियं ॥५७॥ अर्द्धवगयं हि मरणं नासिज्जउ तहवि ताओ खयरओ । जैलचव्वणुज्जयाणं मा कहवि हु एइ गुलओवि ॥५८॥ ता सुयणु ! मुंच सोयं वच्चाओ रयणसंचए ताव । कालोचियं च पच्छा दिट्ठं दिट्ठं करिस्सामो ॥५९॥ तत्तो य तीए समयं नीहरिओ पणमिऊण रहनाहं । अह तीए कंठलग्गो उप्पइओ गयणमग्गम्मि ॥ रागंधयारमोहियनराण ददंनुव तारिसं चरियं । दूरं नासियतिमिरो अह सहसा उग्गओ स्ररो ॥६१॥ तत्तो य तीए भणियं सामिय ! गाढं पिंवारिया अहयं । स्रसइ गलयं अज्जवि केदूरे अम्मह तं नयरं ? ॥६२॥ दूरे अज्जवि नयरं सुंदरि ! इत्थ वणनिगुंजम्मि । ओयरिमो जं होही इत्थ जलं एंव मे भणिए ॥६३॥ तत्तो दोवि जणाहं अवइनाहं वणम्मि रम्मम्मि । सीयलजलपडिपुन्नं अह दिट्ठं तत्थ निज्झरणं ॥६४॥ पाऊण जलं अह सा पत्तलतरुछाहियाए उवविट्ठा । काउं सरीरचिंतं अहमवि तत्थेव आयाओ ॥६५॥ भो सुप्प-इट्ठ ! एवं खणंतरं वीसमामि जा तत्थ । ताव य निसुओ सद्दो आसन्ने केलिगेहम्मि ॥६६॥ जाया सत्थसरीरा सुंदरि ! वच्चासु इण्हि

१ त्वया । २ अभ्युपगतम्=अङ्गीकृतम् । ३ जलचर्वणोद्यतानाम् । ४ गुडकः । ५ पिपासिता=चृषिता । ६ कियद्दूरम् । ७ एवमे=एवं मया ।

८ भवतीर्णौ । ९ श्रतः ।

नियठाणं । एयं सद् सोऽं एस विगण्यो महुप्पन्नो ॥६७॥ नूणं चित्तगहस्स य एसो सद्दो न होइ अन्नस्स । एयम्मि वणनिगुंजे
अहवा को संभवो तस्स ? ॥६८॥ एवं विंचितियम्मी कयलीगेह्वाओ ताओ गुविलाओ । तरुणमहिलासमेओ चित्तगई द्वात्ति नीहरिओ
॥६९॥ तत्तो गंतूण मए सहरिसमालिंगिओ स नेहेणं । अहमवि तेणं, तत्तो उवविट्ठा दोवि तत्थेव ॥७०॥ तत्तो य मए भणिओ
नीहरिएणं तु मयणगेहाओ । किं मित्त ! तुमे विहियं विमोहिओ पैरियणो कहवा ? ॥७१॥ कहव तुमं निच्छुट्ठो का वा एसा मणो-
हरागारा । महिला, कत्थं व पत्ता, साहसु मह सव्वमेयंति ? ॥७२॥ चित्तगई भणइ तओ निसुणसु भो चित्तवेग ! एगमणो । काऊण
कणगमालारूवमहं ताव नीहरिओ ॥७३॥ आरूढो सिबियाए पत्तो य कमेण वरसमीवम्मि । विज्जाहरिगणगिज्जतविहिवरमंगलुप्पीलो
॥७४॥ लज्जे समागयम्मी गहिओ मह करयलो सहरिसेण । नहवाहणेण, तत्तो कमेण वत्तो य वीवाहो ॥७५॥ नहवाहणस्स पुरओ
नेट्ठुं विविहंगहारसोहिहं । पारद्धं वारविलासिणीहिं वरगेयसंवलयं ॥७६॥ एत्थंतरम्मि एगा जुवई आगम्म करयलं निययं । मुद्दा-
रणसमेयं दंसइ मह सज्झसुप्फुण्णा ॥७७॥ तं दट्ठुं चितियं मे एसा सा मज्झ संतिया मुद्दा । हत्थिभयमोइयाए जा गहिया तीए
कन्नाए ॥७८॥ अइगुरुयं अंगुट्ठिं मणयं ओसारिं मए तत्तो । अवलोइया य एसा सहसा अह पच्चभिन्नाया ॥७९॥ एसा सा मह दइया
हत्थिभए जा विमोइया तइया । विहिणो निओगओ कह जाया हग्गावणापच्छं ॥८०॥ पेच्छ अहुगघंडपि हु सहसा कह मज्झ दंसणं
जायं ? । अणुकूलो अहव विही किंवा तं जं नवि करेइ ? ॥८१॥ एवं विंचित्तिऊणं निंदसिओ नियकरो मए तीए । पुव्वं समप्पियाए

१ गुपिलं=गहनम् । २ परिजनः=स्वजनः । ३ निर्मुक्तः । ४ उप्पीलो=समूहः । ५ नाट्यम् । ६ उप्फुण्णा=पूर्णा । ७ अहुगुलीयकम् । ८ अपसार्य ।
९ अवलोकिता ।

तीए सुदाए संजुत्तो ॥८२॥ कवे होउं तीए आसन्नसहीय साहियं एयं । अवनिदएण दुक्खइ सीसं किर कणगमालाए ॥८३॥ ता एसा खणमेगं असोगवणियाइ सुवइ लगत्ति । तुम्हे एत्थ ठियाओ जहासुहं चैव अच्छाह ॥८४॥ वत्ते पुण पैक्खणए ज्ञाणाविज्जाउ अम्ह सिग्घंति । एवं भणिउं तीए उट्ठविओ चित्तवेग ! अहं ॥८५॥ तत्तो तीए समयं पवरघरुज्जाणतिलयभूयाए । वियसंतसुरहि-
मंजरिमयरंदाभोयसुहयाए ॥८६॥ पत्तो रमणीयाए असोगवणियाए सहरिसं तीए । दिन्नम्मी आसणम्मी उवविट्ठो, सावि मह पुरओ ॥८७॥ अह सा सज्झसभरिया जाहे न चएइ किंचि वज्जरिउं । ताहे निययपउत्ती सन्वावि हु चित्तवेग ! मए ॥८८॥ पुब्बं जा तुह कहिया तीएवि हु सा मए समासेण । कहिया य जाव इत्थं इत्थीरूवेण आयाओ ॥८९॥ सुंदरि ! तुज्झ विओगे गुरुदुक्खं माणसं मए पत्तं । भमिओ तुज्झ निमित्ते सव्वेसुवि खयरनयेरेसु ॥९०॥ ता लज्जं मोत्तूणं साहसु किं तुज्झ नामधेयंति । कम्मि कुले तुह जम्मो किंवा नामं तु ते पिउणो ? ॥९१॥ कहवि पुरे इह पत्ता पभूयलोयस्स मैज्झयारम्मी । इत्थीरूवोवि अहं विन्नाओ सुयणु ! कह तुमए ? ॥९२॥ एवं च मए भणिया कहवि हु उज्झित्तु सज्झसं बाला । मणयं खलंतवयणा अह एवं भणिउमाट्ठा ॥९३॥ आर्यन्नसु मणवच्छह ! कहेमि सव्वंपि जं तुमे पुट्ठं । तुम्ह सुपसिद्धमेव हि नयरं सुरनंदणं ताव ॥९४॥ तत्थासि सुविक्खाओ पहंजणो नाम खयररायत्ति तस्स य पवरो मंती अइकुसलो नीइसत्थेसु ॥९५॥ पहुणो य दढं भत्तो बुद्धीए चउन्निहाए संपन्नो । रन्नो विस्सा-
सपयं आसि पुरा मेहनाउत्ति ॥९६॥ युग्मम् ॥ तस्स य घरिणी पवरा पइव्वया रुवसंवयाकलिया । उत्तमकुलप्पसूया इंदुमई नाम

१ कर्णे । २ अपनिद्रकेण=निद्राया अभावेन । ३ दुःखं करोति=दुःखयति । ४ स्वपिति । ५ ज्ञाप्यताम् । ६ सुहया=सुभगा सुखदा वा । ७ मध्ये ।

८ आकर्णय ।

आसिन्ति ॥९७॥ तीए सह विसयसोक्खं निसेवमाणस्स मेहनायस्स । जाओ सुओ सुरूवो नामेणं असणिवेगोत्ति ॥९८॥ अब्भसि-
 यकलानियरो साहियविओ गुणाण आवासो । जणयाण कयाणंदो कमसो सो जोव्वणं पत्तो ॥९९॥ एत्तो य दक्खिणाए इमीए
 सेदीए कुंजरावत्ते । एयम्मि चेव नयरे चंदगई आसि वरखयरो ॥१००॥ तस्स य मणवच्छहिया सहिला नामेण मयणरेहत्ति । कालेण
 ताण पुत्तो अमियगई नाम संजाओ ॥१०१॥ धूया चंपयगोरा चंपयमालत्ति तदणुसंजाया । पत्ता य जोव्वणं सा विआहरकुमरम-
 णहरणं ॥१०२॥ अह सा चंपगमाला वरिया सुरनंदणम्मि नयरम्मि । मंतिसुयअसणिवेगस्स, सायरं तेण परिणीया ॥१०३॥ नीया
 न्नियए नयरे सह तीए सो विसालनयणाए । परपीईए जुत्तो खुंजइ माणुस्सए भोगे ॥१०४॥ अह अन्नया कयाइवि मंतिपयं देवि
 असणिवेगस्स । निययतणयस्स तत्तो विरत्तचित्तो महासत्तो ॥१०५॥ रत्ता पंहजणेणं सहिओ संजायगरुयसंवेगो । सुगुरूण पाय-
 मूले पव्वइओ मेहनाओ सो ॥१०६॥ खयरो वि असणिवेगो चंपगमालाए हिययदइयाए । समयं गिहवासफलं अणुहवई विसय-
 सोव्वंति ॥१०७॥ अह चंपगमालाए कमेण पुत्ता ओ पंच उप्पन्ना । ताणं पिययम ! निमुणसु कमेण एयाइ नामाइ ॥१०८॥
 वअगई वाउगई चंदो तह चंदणो सुसीहो य । पंचहं पुत्ताणं उवरिं धूया अहं जाया ॥१०९॥ जम्मदिणे मह पिउणा सुयजम्मम-
 हूसवाओ अब्भहिओ । काराविओ सहरिसं महोच्छवो गरुयनेहेण ॥११०॥ वत्ते य बारसाहे नामं तु पियंशुमंजरी मज्झ । विहियं कमेण
 अहयं देहोवंचएण वडुत्ता ॥१११॥ जणयाण कयाणंदा लालिअता य धाइपेणनेण । पत्ता कुमारिभावं कयपरिणलोयणाणंदा ॥११२॥
 युग्मम् ॥ जुवईजणजोगाओ नट्टाईया कलाओ सयलाओ । गहियाओ कमेण तओ पत्ता हं जोव्वणं पढमं ॥११३॥ सुसिणिद्धस-

हीसहिया रमाणि विविहासु तत्थ कीलासु । वरचित्तपत्तच्छिजनच्चणंगंधव्वीणासु ॥११४॥ तत्थ य पिययम ! अहयं सहावओ पुरिसवेसिणी जाया । वरया य मज्झ वहवे इति तहिं खयरपवराण ॥११५॥ वरूवकलारिद्धीओ तेसिं, जणओवि मज्झ साहेइ । न य कत्थवि मह ईच्छा जायइ तो ते निवारेइ ॥११६॥ जो जो आवइ वरओ तं तं नेच्छामि जावय अहं तु । ताहे य असणिवेगो मज्झ पिया सोयमावन्नो ॥११७॥ दट्ठण तं ससोगं चंपगमाला उ भणइ नियदइयं । कीसं ससोगो सामिय ! दीससि चिंताउरो धणियं ? ॥११८॥ तत्तो य तेण भणियं मह धूया ताव जोव्वणं पत्ता । न य इच्छइ किंपि वरं सुंदरि ! गरुई इमा चिंता ॥११९॥ धूया जोव्वणपत्ता वररहिया कुलहरम्मि वसमाणा । तं किंपि कुणइ कजं लहइ कुलं मैइलणं जेण ॥१२०॥ को होज्ज वरो धूयाए हंदि ! मणइच्छित्ति चिंताए । सुंदरि ! न एइ निदा रयणीएवि मह पसुत्तस्स ॥१२१॥ एयं निसम्म वयणं चंपगमालावि ताहि मे जणणी । मज्झ निमित्ते सुंदर ! जाया सोगाउरा धणियं ॥१२२॥ अन्नदिणम्मि पियसही पमायसमयम्मि धारिणीनामा । सुजापहस्स धूया समागया मज्झ पासम्मि ॥१२३॥ भणइ य किमज्ज पियसहि ! हिंयव्व विक्कियव्व दुन्नव्व । दीससि अन्नमणा विव विद्याण-मुहा ससोगिह्छा ॥१२४॥ चिरआगयावि पियसहि ! कीस न संभासिया अहं तुमए ? । ता भणसु सोगकारणमेयं जं तुज्झ संजायं ? ॥१२५॥ एवं च पियसहीए भणियाए मए तथा समुल्लवियं । सम्मसुवलक्खियं ते धारिणि ! निसुणेसु वुत्तं ॥१२६॥ तुज्झेहिं समं पियसहि ! कीलित्ता ता विंयालसमयम्मि । नाणाविहकीलाहिं समागया निययेहम्मि ॥१२७॥ उवरिमभूमीइ तओ नाणाम-

१ छिज्जयं=छेयकम् । २ वेसिणी=द्वेषिणी । ३ आयाति । ४ कीस=कस्मात् । ५ मलिनताम् । ६ हतेव । ७ विकृतेव । ८ दुन्ना=भीता उद्विग्ना च । ९ विकालसमये=सायम् ।

गिरयणहेममइयम्मि । पण्डके पासुत्ता पवराए हंसतूलीए ॥१२८॥ अह अङ्कुरत्तसमए दुंदुहिसदं सुणिजु पडिबुद्धा । पिच्छामि गय-
णमगं दिवविमाणेहि संकिन्नं ॥१२९॥ दहूण देवनिवहं उज्जोइयगणमंडलं तत्थ । सुरसुंदरिगणसाहियं चिंता मे एरिसा जाया
॥१३०॥ कत्थेरिसाहं मने दिवविमाणहं दिट्ठपुब्बाहं । एवंविहा य देवा देवीओ कत्थ दिट्ठाओ ॥१३१॥ एवं विंचितयंती पिय-
सहि ! मुच्छावसं अहं पत्ता । मुच्छाविरमे तत्तो जाईसरणं समुप्पन्नं ॥१३२॥ संभरिया पुवभवा दोन्नि मए मणुयदेवसंबद्धा । जहं तं
निसुणसु धारिणि ! सबंधि हु वज्जरिजंतं ॥१३३॥

जंबुद्वीवे दीवे सुरगिरिणो उत्तरम्मि पासम्मि । एरवयं वरखिचं इहत्थि तेलोक्कविकखायं ॥१३४॥ तम्मि य मज्झिमखंडे आरिय-
खित्तम्मि आसि वरनयरं । अमरपुरसरिसरूवं पडिवक्खनरिंदुग्गम्मं ॥१३५॥ तिहुअणलच्छीनिलयं ईभसहस्सोवसेवियं विउलं ।
आकालसुप्पइट्ठं नामेणवि सुप्पइट्ठंति ॥१३६॥ युग्गम् ॥ उवहसियधणयविहवो उवयारओ य सयललोयस्स । देवगुरुपूयणरओ वच्च-
छयरो य बंधूणं ॥१३७॥ दक्खिन्नदयाकलिओ अग्गाणी सयलवणियसत्थस्स । हरिदत्तो नामेणं ईभो परिवसइ अह तत्थ ॥१३८॥
युग्गम् ॥ निजियरइसोहंगा सीलवई महुर्भासिणी दंक्खा । पाणपिया विणयवई भारिया तस्स ॥१३९॥ पंचपयारे विसए
तीए समं तस्स अणुहवंतस्स । जाओ पहाणपुत्तो वसुदत्तो नाम सुपसिद्धो ॥१४०॥ तत्तो विणयवईए कमेण धूयाओ तिन्नि जायाओ ।
निजियसुरिंदुसुंदरिरूवाइसएण कलियाओ ॥१४१॥ जेट्ठा सुलोयणत्ति य बीया कन्ना अणंगवईनामा । वसुवइनामा तइया तिलोय-

१ अर्धरात्रसमये । २ जातिस्मरणं=पूर्वभवज्ञानम् । ३ संस्तुताः । ४ कथ्यमानम् । ५ त्रैलोक्यविख्यातम् । ६ इभ्यः=श्रेष्ठी । ७ वात्सल्यकरः । ८ अप्रणीः

९ सोहृगं सौभाग्यम् । १० दक्षा=चतुरा ।

अच्छेरयन्मूया ॥१४२॥ कमसो वडुंतीओ तरुणजणुम्मायकारयं रम्मं । अह बाओ पत्ताओ तिन्निवि नवजोव्वणारंभं ॥१४३॥ कन्ना सुलोयणा सा परिणीया मेहलावइपुरीए । सागरदत्तसुएणं सुबंधुनामेण वणिएण ॥१४४॥ विजयवईनयरीए सुएण धणभइसत्थवाहस्स । धणवाहनमेणं विवाहियाडंगवइकन्ना ॥१४५॥ सावि हु वसुमइकन्ना नयरीए मेहलावईए ओ । धणवइणा परिणीया तणएण समु-
ददत्तस्स ॥१४६॥ अह सो धणवइवणिओ कलासु कुसलो अंगंगपडिरूवो । समयं तु वसुमईए भुंजइ माणुस्सए भोए ॥१४७॥ वडुंतसिणेहाणं ताणं अन्नोन्नरत्तचित्ताणं । नवजोव्वणाण सरसं विसयसुहं सेवमाणणं ॥१४८॥ गुरुजणविणयरयाणं अवरोपरिविरह-
दुक्खरहियाणं । वच्चंति वासराइं आणंदियबंधुवगाणं ॥१४९॥ युग्मम् ॥ अह अन्नया कयाइवि पवरे हेम्मियतलम्मि पासुच्चो । धण-
वइवणिओ तीए वसुमइदइयाए संजुत्तो ॥१५०॥ निम्मलससिकरउओइयाए रयणीए पच्छिमे जामे । निहाखए विबुद्धा मुद्धा सा, वसुमई वरई ॥१५१॥ नियसैयणीयपसुत्तं परपुरिसं पिक्खिज्जण भयभीया । सा पवणहया तणुतरुलयध अह कंपिया सहसा ॥१५२॥ चित्तइ सा मियनयणा कत्थ गओ मज्झ निययनाहो सो । दुक्खपवेसम्मि गिहे एसो पुरिसो कह पविट्ठो ? ॥१५३॥ किंवा सो मणदइओ हविज निहओ इमेण पावेण । सोच्चिय दइओ अन्नो पडिहासइ किं विवैजासा ? ॥१५४॥ अहवा न होइ एसो मइ दइओ ताव निच्छओ एस । एस अउवो कोवि हु दीसइ दिव्वाणुकारिति ॥१५५॥ तह सुवइ सुवीसत्थो पविसित्ता परगिहम्मि जं एसो । तं नृणं भवियवं केणावि हु कारणेणित्थ ॥१५६॥ जइ एस अन्नपुरिसो दइओ वा तहवि इण्हि मह जुत्तं । नियसासुयाए सिग्घं जह-
ट्ठियं चेव साहेउं ॥१५७॥ जइ पुण एयं न कहेमि कहवि नियसासुयाए बुत्तं । आजम्मंपि कलंकं सुदूसहं होइ ता मज्झ ॥१५८॥

१ सरिसं । २ हम्म्यम्=गृहम् । ३ शयनीयम्=शय्या । ४ दुःखेन प्रवेशः शक्यो यत्र तद् दुःखप्रवेशम् । ५ विपर्ययात्=भ्रमात् । ६ अपूर्वः । ७ सुवि-
श्रस्तः । ८ सासुया=क्षेत्रः । ९ साहेउं=कथयितुम् ।

एवं विचिंतिऊणं उत्तरिया हम्मियाओ सा बाला । पत्ता य सासुयाए सुदंसणाए समीवम्मि ॥१५९॥ सा सणियं उट्ठविया भणइ
 किमागमणकारणं सुण्हे ! । तत्तो य वसुमईए जहट्टियं साहियं सव्वं ॥१६०॥ भणियं सुदंसणाए न संभवो अत्थि इत्थ अन्नस्स ।
 निदावसओ होज्जा तुह जाओ विन्भमो एसो ॥१६१॥ भणियं च वसुमईए अंबि ! सयं चेव ता निरूवेसु । एवं तीए भणिया सुदं-
 सणा लहुं गया तत्थ ॥१६२॥ सम्मं निरूविओ सो निदाए पसुत्तओ तहिं पुरिसो । नायं सुदंसणाए जह एस न होइ मह पुत्तो ॥
 ॥१६३॥ तत्तो सुदंसणाए पोक्ककरियं दीहरेण सदेण । धावह धावह लोया ! एस अउव्वो नरो कोवि ॥१६४॥ अमह घरम्मि पविट्ठो
 जारो चोरोव्व नूण होऊण । एवं सुदंसणाए विहियं सोऊण हूलबोलं ॥१६५॥ रे ! लेह लेह धावह कत्थ गओ कत्थ अंच्छइ निळुको ।
 एमाइ वाहरंतो समुट्ठिओ परियणो सव्वो ॥१६६॥ मिलिओ य भूरिलोगो किं किं एयंति एव जंपवो । सिट्ठी समुददत्तो भणइ पिए !
 केण सुसिया सि ? ॥१६७॥ सोवि हु सयणीयाओ समुट्ठिओ कलयलं निसामिपं । वज्जरइ केण अंबे ! सुसिया, जं एवमुल्लवसि ? ॥
 ॥१६८॥ न हु इत्थ कोवि दीसइ दुट्ठमई कीस अंबि ! उच्चिग्गा ? । एवं तु तेण भणिया सुदंसणा एवमुल्लवइ ॥१६९॥ को सि तुमं
 कस्स सुओ कीस गिहं मज्झ आगओ पाव ! ? । हा ! धिट्ठ ! किंनिमित्तं अंबित्ति ममं समुल्लवसि ? ॥१७०॥ कीस मंह पुत्तसेज्जाए
 इत्थ सुत्तोसि नट्टमज्जाय ! । कत्थ कओ मे पुत्तो धणवइनामो हयास ! तुमे ? ॥१७१॥ एवं च तीइ निदुरवयणाणि निसम्म विम्भि-
 ओ चित्ते । सो पुरिसो नियदेहं पुणो पुणो अह पुलोएइ ॥१७२॥ आलोइऊण सुइरं नियदेहं जाव सामलमुहो सो । उप्पइयमणो ताहे

१ उत्थापिता । २ स्तुबा=पुत्रवधूः । ३ निरूपय=अवलोकय । ४ पूरुतम । ५ एस=नूनम् । ६ कलकलम् । ७ लत=शृङ्गीतैत्यर्थः । ८ धृष्ट !

९ पश्यति ।

आलोयइ नहयलं सहसा ॥१७३॥ बुड बुड इय अन्वचं जावं दितोन्व पवरविजाए । उछलइ य पुणरुत्तं ददुदुर इय भूमिपट्टम्मि ॥
॥१७४॥ जाओ खणेण दीणो खयरकुमारोन्व नट्ट वरविजो । गाढं वेविरदेहो मूढोन्व हिउव्वं संजाओ ॥१७५॥ अहं तं तारिसरूवं
पुरिसं ददुदुं सुदंसणा भणइ । पाविट्ट ! किं न साहसि कत्थ कओ मह सुओ तुमए ? ॥१७६॥ सोवि अहोमुहवयणो होऊण ठिओ न
जंपई जाव । ताहे सो जणनिवहो विविहं उछविउमाढत्तो ॥१७७॥ एसो इब्भघरम्मी समागओ "चोरियाए धणलुद्धो । अन्ने भणंति
चोरो जइ ता सेजाए किं सुत्तो ? ॥१७८॥ ता एस वसुमईए कैएण पैरदारियाए आयाओ । अन्ने भणंति जारो जइ ता अंविचि किं
भणइ ? ॥१७९॥ ता एस धणवइच्चिय विहिओ केणावि अन्नरूवेण । देवेण दाणवेण व केलीए पिएण मन्नामो ॥१८०॥ अन्ने भणंति
भूओ एस पिसाउन्व आगओ एत्थ । अम्हाण छलणहेउं एसिसरूवेण दुट्ठप्पा ॥१८१॥ भो भो न एवमेयं भणंति अन्ने उ किंतु
निसुणेह । वसुमइयाए सीलं परिकिखलं आगओ तियसो ॥१८२॥ एमाइ बहुविगप्पं परोप्परं जा जणो समुल्लवइ । ताव य पियसहि !
धारिणि ! निसुणसु जं तत्थ संजायं ॥१८३॥

केऊरहारअंगयविरायमाणो मणोहरसरीरो । सहसा पयडीभूओ भासुरदित्ती तहिं तियसो ॥१८४॥ देवेण तेण भणियं निसुणह
एयस्स वइयरं भद्दा ! । अवियाणियपरमत्था करेह किं बहुविहविगप्पे ! ॥१८५॥ एसो हु पावकारी सुमंगलो नाम नहयरो आसि ।
साहियवहुविहविजो विजाहरनयसुपसिद्धो ॥१८६॥ अहं अन्नया कयाइवि भममाणो इच्छिएसु नयरेसु । एसो इत्थ पुरीए समा-

१ जापम् । २ उल्ललति=उन्नमति । ३ हत इव । ४ अधोमुखं=अधस्ताद् वदनं यस्य सः । ५ चोरिका=चौर्यम् । ६ कृतेन=तदर्थं=वसुमत्यर्थमिति
यावत् । ७ पारदारिकतया ।

गओ जोव्वणुम्मत्तो ॥१८७॥ हम्मियतलमारूढा ष्हाणुत्तिन्ना हुवसुमई एसा । गयणट्टिएण दिट्ठा इमेण सुइरं च निज्जाया ॥१८८॥
 ददंठुं इमीए रूवं खुहियं अह माणसं तु एयस्स । काउं धणवइरूवं अवयरिओ इत्थ गेहम्मि ॥१८९॥ अवियाणियपरमत्था भुत्ता
 अह वसुमई इमेणावि । सुरयम्मि रंजियमणो चित्तइ एवं महापावो ॥१९०॥ धणवइरूवेण ठिओ अन्नाओ एत्थ सयललोएण । एईए
 वरतणूए समयं सेवामि सुरयसुहं ॥१९१॥ विज्जाहरीहिं किंवा मह कजं किंवा अन्नजुवईहिं । सोहगनिहाणाए पत्ताए इमाए महि-
 लाए ॥१९२॥ एवं विचिंतिऊणं अवहरिओ धणवई इमेणं तु । नेऊण भरहखित्ते मुक्को उ विणीयनयरीए ॥१९३॥ पच्छाइय निय-
 रूवं धणवइरूवं विहितु विज्जाए । वसुमइसुरयासत्तो एसो सो चिठ्ठई एत्थ ॥१९४॥ सोवि हु धणवइवणिओ विणीयनयरीए पाविओ
 वरओ । ददंठुं अउव्वनयरिं विम्बियहियओ विचिंतेइ ॥१९५॥ का एसा वरनयरी कत्थ व सा मेहलावई नयरी । किं केण व अव-
 हरिओ पेच्छामि व सुमिणयं एयं ॥१९६॥ एवं विचिंतयंतो बाहिं नयरीए जाव परिममइ । तावय पवरुज्जाणे संमोसढो केवली
 दिट्ठो ॥१९७॥ सिरिसहनहजिणवरवंसपय्थओ तिलोयविक्खाओ । नामेण दंडविरओ रंयरिसी मुणिगणसमेओ ॥१९८॥ तं ददंठुं-
 जायतोसो काऊण पंयाहिणं तु तिक्खुत्तो । पर्णमिय केवलचलणे उवविट्ठो उचियदेसम्मि ॥१९९॥ नाऊण य पत्थावं विहियपणा-
 मेण तेण संलत्तं । केण अहं अवहरिओ भयवं ! किंवा इमं खित्तं ? ॥२००॥ का वा एसा नयरी एवं पुट्ठेण भगवया तस्स । धण-
 वइणो पुव्वुत्तं सव्वंपि हु साहियं तइया ॥२०१॥ विन्नायसरूवो सो भज्जापिइमाहंयुपरिहीणो । गुरुसोगसमावन्नो केवल्लिणा एरिसं

१ स्नानोत्तीर्णा । २ निध्याता=दृष्टा । ३ अवतीर्णः । ४ अज्ञातः । ५ अपहृतः । ६ विनीता=अयोध्या । ७ वरओ=वराकः । ८ समवस्रतः= आगतः ।
 ९ राजर्षिः । १० प्रदक्षिणम् । ११ त्रिः=त्रिवारम् १२ संलसम्=उक्तम्=दृष्टमिति यावत् ।

भणिओ ॥२०२॥ मा भद् ! कुणसु सोयं एरिसओ चेव एस संसरो । इट्ठविओगाऽणिट्ठप्पओगदुक्खेहिं संकिन्नो ॥२०३॥ एयम्मि वसंताणं जीवाणं विसयमोहियमणाणं । संजोगविप्पओगा अणंतसो मद् ! जायंति ॥२०४॥ परमत्थओ य दुक्खं जायह नियदुट्ठक-
म्मुणा जणियं । हवह हु निमित्तमित्तं सेसं पुण वेज्झअत्थम्मि ॥२०५॥ ता तेण नहयरेणं न मज्झपरमत्थओ कयं दुक्खं । किंतु नियकम्मजणियं एवं भावेसु नियचित्ते ॥२०६॥

अविय । “पत्थरेणाहओ कीवो पत्थरं ढेक्कुमिच्छई । भिगारिओ सरं यप्प सरूपपत्तिं विमग्गई ॥२०७॥” ता भद् ! जिणा-
णाए कम्मसमुच्छेयणम्मि उज्जमसु । तसो विलीणकम्मो पाविहिंसि न एरिसं दुक्खं ॥२०८॥ इय केवलिणा भणिओ पडिबुद्धो धणवई इमं भणह । इच्छामो अणुसट्ठिं पक्खजं देह मे भयवं ! ॥२०९॥ केवलिणा से दिन्ना पव्वा सव्वपावमलहरणी । अह जाओ सो समणो सामन्नगुणेहिं उववेओ ॥२१०॥ पुव्वसयसहस्साइ तीसं काऊण उग्गतवचरणं । तेमांसियं च काऊण अणसणं चत्तदेहो सो ॥२११॥ उववणो ईसाणे अच्छरगणसंकुले विमाणम्मि । चंदज्जुणाभिहाणे देवो चंदज्जुणो नाम ॥२१२॥ युग्मम् ॥ ओहिन्ना-
णेण तओ नाऊणं सयलनिययवुत्तंतं । सो हं भो भो भद्दा ! समागओ एत्थ नयरीए ॥२१३॥ वसुमइकंठविलगो सयणीयगओ पसुत्तओ दिट्ठो । पच्छाइयनियरूवो धणवरूवेण एस ठिओ ॥२१४॥ जाओ य मज्झ कोवो तव्वसओ चित्तियं मए एयं । मारेमि इमं पावं मह दइयाए सह पसुत्तं ॥२१५॥ जणणिजणयाण अहवा जैणावित्ता य सयललोयस्स । एयस्स दुट्ठचरियं काहामि

१ कम्मणा=कर्मेणा । २ वज्जो=बाह्यः । ३ पत्यो=प्रस्तरः=पाषाणः । ४ क्लीवः, प्रस्तावादन्न-श्वा । ५ डवकुं=दंष्ट्रम् । ६ पप्प=प्राप्य । ७ स्वरय शब्दस्योत्पत्तिम् । ८ अनुशास्तिम्=आज्ञाम् । ९ श्रामण्यगुणैः । १० त्रिंशत्पूर्वकक्षमितानि ‘वर्षाणि’ इति शेषः । ११ ज्ञापयित्वा ।

विणिग्गहं पच्छा ॥२१६॥ एवं विचिंतिज्जं अवहरियाओ इमस्स पावस्स । सन्वाओ विजाओ जाओ य इमो सभावत्थो ॥२१७॥
 तत्तो य वसुमईए सहसा निदा मए खयं नीया । एईए विबुद्धाए नायं जह एस परपुरिसो ॥२१८॥ गंतूण सासुयाए सिद्धा वत्ता
 इमीइ सव्वावि । तत्तो सुदंसणाए दट्ठण इमं कओ रोलो ॥२१९॥ पडिबुद्धेण इमेणवि तेणिह अब्बा सुदंसणा भणिया । सोउं निदु-
 रवयणं पलोइयं नियदेहं तु ॥२२०॥ दट्ठण पुव्वरूवं नियदेहं विमिहओ इमो चित्ते । मह विजाए पभावो अवहरिओ केण अज्जत्ति?
 ॥२२१॥ एवं विचिंतिज्जं उप्पइउमणेण ताहि एएण । नियविजा संभरिया पवरो नहगामिणी नाम ॥२२२॥ तहवि हु उप्पइज्जणं
 जाहे न चएइ ताहि विन्नायं । छुविएण मज्झ केणवि विजाच्छेओ कओऽवस्सं ॥२२३॥ तेणेव सभावत्थो जाओ न चएमि गयण-
 मुप्पइउं । एवं विगप्पयंतो एसो दीणत्तणं पत्तो ॥२२४॥ एवं पियसहि ! धारिणि ! सोउं तियसस्स भासियं तस्स । सेट्ठी समुहदत्तो
 सुदंसणा सावि से भज्जा ॥२२५॥ आलिंणिय तं देवं अइगुरुसुयदुक्खदलियहिययाइं । दीहरसरेण दोण्णिवि करुणं रौत्तु पवत्ताइं ॥
 ॥२२६॥ तह तेहिं तत्थ रुवं करुणपलावेहिं नेहभरिएहिं । जह सो समागयज्जो सबोवि हु रौवेिउं लग्गो ॥२२७॥ सोज्जण रुन्-
 सइं सेट्ठिस्स गिंहम्मि नैयरवत्थवो । सव्वोवि हु संमिलिओ संचालवुद्धो जणो तत्थ ॥२२८॥ नाज्जण य वुत्तंतं सव्वं अन्नुक्खज्ज-
 रिज्जंतं । अक्कोसंति बहुविहं सुमंगलं नयरनारीओ ॥२२९॥ एयस्स पडउ विज्जू सुत्तो मा एस बुँज्झउ पावो । निदोसोवि धणवई
 अवहरिओ जेण पावेण ॥२३०॥ हा ! पाव ! किं न आसी खयरीओ तुह सरूवजुत्ताओ । मुद्धाए वसुमईए जेण तुमे खंडियं सीलं ? ॥२३१॥

१ स्वभावस्=मूलरूपः । २ रोलो=कोलाहलः । ३ उत्पत्तिदुमनसा=उड्ढवित्तुकामेन । ४ रौदिदुम । ५ नगरवास्तव्यः । ६ धन्नुन्ने=अन्योन्यम् । ७ वुत्थताम्=
 उत्थीयताम्; सुप्त एव ध्रियतामित्यर्थः ।

ता पाव ! इण्ह पावसु अणञ्जकञ्जम्मि निरय ! निहज्ज ! । नियदुच्चेद्वियसरिसं इहपरलोए फलं कडुयं ॥२३२॥ एयं न होइ जोगं
नामं एयस्स दुडुचरियस्स ! । पावो अमंगलो एस जेण एयं कयं पावं ॥२३३॥ कन्नकडुएहिं एवं असब्भवयणेहिं तेण लोएणं ।
अकोसिओ स बहुहा सुदीणवयणो तहिं वरओ ॥२३४॥ तेणेव देवेण तहिं मायावित्ताइं रोवमाणाइं । अणुसासियाइं सम्मं तुण्हकाइं
तु जायाइं ॥२३५॥ तत्तो सुरेण भणिया मुंचंती धूलअंसुयपवाहं । भदे ! वसुमइ ! इण्ह को तुह हिययस्स उच्छाहो ? ॥२३६॥
अह तीए वज्जरियं लज्जाए समोणमंतवयणाए । जं किंचि तुमं सामिय ! आइससि तहिं समुच्छाहो ॥२३७॥ भणियं सुरेण सुंदरि !
जइ एवं ता करेसु पव्वज्जं । जिणवरभणियं धम्मं कम्ममहाकंदकोदालं ॥२३८॥ जइवि हु सुंदरि ! तुमए अयणमाणाए एयमायरियं ।
तहवि हु इमस्स पावस्स ओसहं होउ पव्वज्जा ॥२३९॥ तत्तो य वसुमइए तहत्ति बहु मन्नियं तयं वयणं । महइए विभूइए निय-
बंधवअणुमया ताहे ॥२४०॥ तत्थेव य नयरीए सुहम्मनामस्स पवरस्सरिस्स । मयहरियाए बहुविहसाहुणिगणसेवियकमाए ॥२४१॥
चंदजसानामाए समप्पिया सुरवरेण सयमेव । तीएवि य आगमविहिणा दिन्ना दिक्खा वसुमइए ॥२४२॥ तिसुभिः कुलकम् । सोवि
सुमंगलखयो गुरुरोसेणावि तेण देवेण । दहूण दीणवयणो न मारिओ कहवि हु दयाए ॥२४३॥ नेज्जण माणुसुत्तरगिरिस्स परओ
स उज्झिओ वरओ । अह सो तियसो पत्तो निययविमाणम्मि वेणेण ॥२४४॥ सावि हु वसुमइअज्जा समिइगुत्तीसु सम्ममुवउत्ता ।
संज्झायज्झाणजुत्ता उज्जुत्ता विणयकरणम्मि ॥२४५॥ पुव्वसयसहस्साइं बहूणि काऊण पवरसामन्नं । संलेहणाए सम्मं झोसित्ता

१ अणज्जं=अनार्यम् । २ माता-पितरौ । ३ उत्साहः । ४ आदिशसि=आज्ञां करोषि । ५ भजानत्या । ६ भार्या=साध्वी । ७ सज्जाओ=स्वाध्यायः ।
८ झोसित्ता=झपित्वा=क्षीणं कृत्वा ।

निययदेहं तु ॥२४६॥ अणुरायवसा तं चिय झायंती सुरवरं नि ए हिय ए । कयअणसणा वसुमई कालं काऊण उववन्ना ॥२४७॥
 ईसाणनामम्मि बिइअकप्पे चंदज्जुणे दिव्वविमाणयम्मि । देवस्स चंदज्जुणनामगस्स चंदप्पहा नाम पहाणदेवी ॥२४८॥ साहुय-
 पोसरविइयसुवोहगाहासमूहरम्मा ए । रागग्गिदोसविसहरपसमणजलमंतभूया ए ॥२४९॥ एसोवि परिसमप्पइ वसुमइसुरलोयपावणो
 नाम । सुरसुंदरिनामा ए कहा ए छट्ठो परिच्छेओ ॥२५०॥१५०॥

॥ छट्ठो परिच्छेओ समत्तो ॥

सप्तमो परिच्छेओ ।

अह पुव्वसंगएणं समयं चंदज्जुणेण देवेण । गाढाणुरायरत्ता भुंजइ दियलोगसोक्खाइं ॥१॥ चंदप्पहेदेवी ए सुरलो ए सुरवरेण
 तेण समं । बोलीणो बहुकालो दिव्वसुहं अणुहवंती ए ॥२॥ अह अन्नया कयाइवि विच्छायं पिच्छिऊण नियदइयं । भयभीया सा
 देवी तं देवं एवमुल्लवइ ॥३॥ सामिय ! कीस ससंको अरइपरद्धोव्व दीससि तुमंति । तह कंत ! रुइविवज्जियदेहो दीणोव किं इण्हिं ? ॥४॥
 सुक्कइ कीस अकम्हा कुसुमसमूहो सिरम्मि संजमिओ ? । वसणाणि तुज्झ सामिय ! सामलवन्नाणि किं अहुणा ? ॥५॥ थरहरइ कीस
 दिट्ठी कामम्मि य सिट्ठिलआयरो इण्हिं । मोडसि य कीस अंगं पुणो पुणो, देव ! वज्जरसु ? ॥६॥ अह चंदज्जुणदेवो एवं पुट्ठो

परद्धो=पीडितः । २ संयमितः=निबद्धः । ३ वसनानि=वस्त्राणि । ४ थरहरइ=कम्पते । ५ मोटसि, मोटयसि वा “मरहेछे” इति भाषायाम् ।

पियाए वज्जरह । किं न याणसि सुंदरि ! जेण ममं पुच्छसि इमं तु ? ॥७॥ देवस्स चवणसमए इमाणि जायंति सुयणु ! लिंणाणि ! ता मज्झवि सुइसमओ आसन्नो वड्डइ इयाणि ॥८॥ एवं निसम्म वयणं देवी अइवहहस्स देवस्स । उप्पन्नगरुयसोया दुक्खं नैरओ-
वमं पत्ता ॥९॥ अह अन्नयां कयाइवि सो देवो तीह पिच्छमाणीए । खरतरपवणसमुद्धयदीवोव्व अंदसणीभूओ ॥१०॥ दट्ठण चुयं देवं देवी चंदप्पहा सुदुक्खत्ता । मुच्छाविरमे करुणं विलविउमेवं समारद्धा ॥११॥ हा ! नाह ! पाणवहह ! मोत्तूण ममं गओ कहिं देव ! । तुमए रहिया सामिय ! कं सरणमहं पवज्जामि ? ॥१२॥ खणलवमेत्तपि तुमं विणा मए नेव नाह ! अच्छंतो । मोत्तूण ममं इण्हि कत्थ गओ लोयणाणंद ! ॥१३॥ तं चेव मज्झ सरणं तं नाहो जीवियं तुमं देव ! । तुमए मुक्का सामिय ! भण इण्हि कत्थ वचामि ? ॥१४॥ हा ! कत्थ गओ वहह ! एत्थ अणाहं ममं पमोत्तूणं । को मह सरणं इण्हि सामिय ! तुमए पमुक्काए ? ॥१५॥ सो चेव देवलो गो देवसहस्सोवसोहिओ रम्मो । तुह विरहियाए इण्हि भौवइ नरओवमो मज्झ ॥१६॥ तं चिय इमं विमाणं रम्मं मणिकणगरयणविच्छुरियं । तुमए मुक्कं भौवइ वैडियालयसच्छहं नाह ! ॥१७॥ किंकरवणोपि इमो चाडुकरो विणयकरणतल्लिच्छो । परमाहम्मियसरिसो भासइ तुह नाह ! विरहम्मि ॥१८॥ पुंनागनागचंपयनमेरुमंदाररेहिरं रम्मं । उज्जाणं तुह विरहे असिपत्तवणं पडिहाइ ॥१९॥ वरमज्जणवावीओ निम्मलजलपूरियाओ रम्माओ । भासंति तुज्झ विरहे वेयरणिर्नइए तुल्लाओ ॥२०॥ धन्नाओ नारीओ जाओ मयं अणुसरंति भत्तारं । एयम्मि देवभावे कत्तो एयारिसं मज्झ ? ॥२१॥ एमाइ पलवमाणा सा देवी हणइ नियय-

१ च्युतिः=मरणम् । २ नरकोपमम् । ३ भासते । ४ विच्छुरितं=व्यासम् । ५ घटिकलयं=घटिकावादनगृहम् । ६ सच्छहं=सद्व्याम् । ७ मृतम् ।

हृत्थेहिं । अंगां सुदुक्खत्ता कंदंती करुणसदेण ॥२२॥ सुच्छिज्जइ पुणरुत्तं नीसाहारा य पडइ भूमीए । संपत्तचैयणा सा पुणरवि एवं
समुल्लवइ ॥२३॥ हां ! नाह ! किं न पेच्छसि विलवंतिं जं न देसि उल्लवं ! किं वा रुद्धो वल्लह ! किं अवरद्धं मए तुज्झ ? ॥२४॥
पणयकुवियाए सामिय ! चाडुसहस्साणि मज्झ कुवन्तो । इण्हि कीस अकंडे विलवंतिं मुंचसि ममं तु ? ॥२५॥ हा ? नाह ! किं न
याणसि अइगुरुअणुरायमोहिया एसा । मह विरहे कह होही जेण अकंडे तुमे मुक्का ? ॥२६॥

एवं बहुप्पसारं पियमविरहम्मि क्रंदमाणा सा । जाया उम्मूलियक्कमलिणिव्व विच्छायसुहकमला ॥२७॥ दट्ठण गरुयसोयं
गुरुदुक्खसमोहयं तयं देविं । तीए निद्धवयंसा सयंपभा एवमुल्लवइ ॥२८॥ जाणियजिणवयणावि हु संसारसरूवयं सुणेऊण । इयरम-
हिलव्व पियसहि ! विलव्वसि किं एरिसं बहुहा ? ॥२९॥ पियसहि ! न हु साहारो बहुणावि हु विलवियण जं अत्थि । ता किं छालि-
यगलथणसमेण विहलेण रुक्खेण ? ॥३०॥ जइ विलवसि सयहुत्तं पिड्डसि देहं करेसि गुरुसोयं । तहवि हु न एइ दइओ कालकयंतेण
जो नीओ ॥३१॥ तो एयं नाऊणं नेहं सिट्ठिलेसु मुंच गुरुसोयं । उज्जम जिणिंदधम्मे एवंविहदुक्खसमणम्मि ॥३२॥ सो तवसंजम-
रूवो देवभवे नत्थि वट्ठमाणाए । सम्मत्तसुद्धिहेहं सुंदरि ! ता उज्जमं कुणसु ॥३३॥ गंतूण विदेहेसु वंदसु तिलोक्कबंधवजिणिंदे । केव-
लिणो तह साहू संजमकरुणुज्जाए धीरे ॥३४॥ सासयजिणभवणडियजिणिंदविंवाणि परमभत्तीए । कुलसेलदीवपव्वयठियाणि गंतूण
पणमेसु ॥३५॥ एवं विसुद्धसम्मत्तसंजुया पाविऊण मणुयत्तं । लद्धं जिणवरदिक्खं हयक्कम्मा वयसि सिद्धीए ॥३६॥ एवंविहदुक्खवाहं

१ प्रणयकुपिताया मम । २ पव्वाय । ३ समोहयं=समवहताम् । ४ स्निग्धवयस्या=प्रियसखी । ५ छालिका=छागिका=अजा । ६ ताडयसि । ७ शिथि-
लय=शिथिलं कुरु । ८ सा=जिनेन्द्रधर्मः । ९ व्रजसि=गच्छसि । * निराधारा ।

तैत्थ गया नेव पाविसि अवस्सं । जरमरणरोगसोणेहिं वज्जिया होसि आकालं ॥३७॥ एवं संयंपभाए भणिआ चंदप्पहा तहिं देवी । मोत्तुण दइयसोणं समागया एत्थ लोयम्मि ॥३८॥ सहिया संयंपभाए वंदित्ता जिणवरिंदबिंबाई । नंदीसरम्मि ताहे समागया एत्थ भरहम्मि ॥३९॥ तत्थ य पेच्छइ नयरे रायणिहे पवरबौहिरुज्जाणे । समणगणसेवियकमं ससुरासुरमणुपपरियरियं ॥४०॥ धम्मं वांग-
रमाणं सुहंकरं नाम केवलं ताहे । गयणाओ ओयरिया सा देवी पियसहिसमेया ॥४१॥ युग्मम् ॥ वंदिय सुहंकरं तं सुहं करंतं तु भवियसत्ताणं । सेसंपि समणसंधं उवविट्ठा उचियदेसम्मि ॥४२॥ अह सो भयवं तीए सदेवमणुयासुराइपरिसाए । गंभीरभारईए एवं भणिउं समाढत्तो ॥४३॥ अइदुलहो मणुयभवो सुकुलुप्पत्ती जिणिंदधम्मो य । पत्तम्मि तम्मि उज्जमह सव्वहा मा पमाएह ॥४४॥ करगहियसलिलसरिसं खणे खणे झिंजए इमं आउं । तम्हा जिणवरधम्मो मा हु पमायं कुणह तुम्हे ॥४५॥ कुसल्लइअगंगयजलल-
वतुल्लम्मि जीवियव्वम्मि । उज्जमह भावसारं अइविसमा जेण कम्ममई ॥४६॥ जम्हा पमायमूलं दुक्खं सव्वंपि एत्थ संसारे । चउ-
सुवि गईसु नियमा तेण इमो होइ मोत्तव्वो ॥४७॥ एसो जम्मनिमित्तं रोगजरामरणदुक्खसयहेहु । एयवसगा य सत्ता भमंति भव-
सागरे घोरे ॥४८॥ मोत्तुण ता पमायं करेह वरउज्जमं जिणिंदस्स । धम्मम्मि तगयमणा संसारसमुद्दबोहिंत्थे ॥४९॥ परमत्थंबंधु-
भूए इमम्मि धम्मम्मि उज्जमं कुणह । निदूधूयसव्वपावा पावह तो मोक्खसोवखाइं ॥५०॥

नाउं कहंतरं सा देवी चंदप्पहा इमं भणइ । भयवं ! कत्थुववन्नो दइओ चंदज्जुणो मज्झ ॥५१॥ मह कित्तिं च आउं इओ

१ तत्र=सिद्धौ । २ बाहिरं=बाह्यम् । ३ व्याकुर्वन्तम्=उपदिशन्तम् । ४ प्रमाद्यत=प्रमादं कुरुत । ५ क्षीयते । ६ बोहिंत्थो=यानपात्रम् । ७ कथाया उपदेशस्यान्तरं विचालरूपं कथान्तरं प्रस्तावमिति भावः ।

चुयाए य कत्थ मह जम्मो ? । दइएण तेण समयं होज नवा दंसणं मज्झ ? ॥५२॥ एवं च पुच्छिओ सो बहुमाणजुयाए तीए
 देवीए । भयवं सुहंकरो अह एवं भणिं समाढत्तो ॥५३॥ भदे ! सो तुह दइओ इह चेव य भारहम्मि वासम्मि । वेयड्डपण्वयवरे
 उत्तरसेटीए रम्माए ॥५४॥ नयरम्मि चमरंचचे भाणुगईनामयस्स खयरस्स । पियजायाकुच्छीए उप्पन्नो पुत्तभावेण ॥५५॥ युग्मम् ॥
 पलिओवमाणि अट्ट ओ तुह आउ आसिं समुदियं भदे ! । इण्हि तु वासलक्खं अवसेसं चिट्ठए आउं ॥५६॥ पुब्बम्मि वासलक्खे
 चइळण तुमं पि तीइ सेटीए । सुरनंदणम्मि नयरे खयरस्स ओ असणिवेगस्स ॥५७॥ धूया होहिसि भदे ! पवरा उ पियंगुसंजरी-
 नामा । पुव्वदइएण समयं तत्थ य तुह दंसणं होही ॥५८॥ युग्मम् ॥ तत्तो य भणइ देवी नायव्वो सो मए कंहं भयवं ! । कहंवा
 पाणिग्गहणं होही मह तेण समयं पि ? ॥५९॥ अह केवल्लिणा भणियं निसुणसु जत्ताए जिणवरिंदस्स । उम्मिड्डकरिवराओ मोइस्सइ
 जो तुमं भदे ! ॥६०॥ सो चेव य नायव्वो एसो सो पुव्ववह्हो मज्झ । पुणरवि विसेसदंसणमेवं तुह होहिही तेण ॥६१॥ युग्मम् ॥
 तुह माउलधूयाए पाणिग्गहणम्मि कणगमालाए । काउं तीए रूवं एही सो भित्तकज्जेण ॥६२॥ जो तत्थ कणगमालारूवो होही स
 पुव्वदइउत्ति । नायव्वो नीसंकं भदे ! चंदप्पमे ! तुमए ॥६३॥ तयणंतरं च होही पाणिग्गहणं पि तेण सह तुज्झ । जाईसंरणेण तुमं
 सुमैरिस्ससि मह इमं वयणं ॥६४॥ एवं पियसहि ! धारिणि ! केवल्लिवयणं निसम्म सा देवी । जाया हरिसियहियया केवल्लिणो
 नभिय पयकमलं ॥६५॥ तत्तो उप्पइया सा सासयजिणचेइयाइं सव्वाइं । वंदित्ता तित्थयरे महाविदेहेसु सव्वेवि ॥६६॥ सट्ठाणं
 संपत्ता तं चिय देवं मणेण चिंतती । अह अन्नया कयाइवि सावि जुया आउयखयम्मि ॥६७॥ तिसुभिः कुलकम् ॥

एवं च ठिए । जा सा वसुमई अज्जा देवी चंदप्पहा य सुरलोए । सा हं पियंगुमंजरिनामा इह सुयणु ! संजाया ॥६८॥ दहण-
देवनिवहं जाईसरणम्मि अज्ज-उपपन्ने । संभरिओ सो देवो पाणप्पिओ आसि जो सग्गे ॥६९॥ चिरपरिचियस्स पियसहि ! गाढं
उकंठिया अहं इण्हि । तस्संगमइच्छाए समुच्छुगं इण्हि मह चिंत ॥७०॥ तं कइय दिणं होही जम्मि ससिणेहनिद्विदीए । पुव्व-
भवनेहबद्धं पेच्छिस्सं वल्लहं तमहं ? ॥७१॥ कह सो मे दहुव्वो सिग्घं कह तेण संगमो होही । एवंविहचिंताए जाया सोगाउरा
अहयं ॥७२॥ तं चिय चिंतंतीएडवक्खित्तमणाइ आगयावि तुमं । पियसहि ! नो सच्चविया तेण न संभासिया भदे ! ॥७३॥ तं जं
तुमए पुट्टं जायं किं सोगकारणं तुज्झ । पियसहि ! धारिणि ! तं तुह नीसेसं साहियं एयं ॥७४॥ अह धारिणीए भणियं केवल्लि-
वयणं न अब्बहा भदे ! । ता कीस कुणसि सोयं एवं एएण होयव्वं ? ॥७५॥ हसिऊण मए भणियं एवं एयंति नत्थि संदेहो । नवरं
अइउकंठा तुवरइ मह माणसं सुयणु ! ॥७६॥ एत्थंतरम्मि पिययम ! चंपगमाला समागया जणणी । भणइ लहु पुत्ति ! मज्जसु भुंजसु
कुण पवरसिगारं ॥७७॥ भणियं च मए किं अम्मि ! कारणं जं अइप्पगे चेव । जाया भोयणवेला, अम्माए तओ इमं भणियं ॥७८
उज्जाणे जिणभवणे होही ण्हवणं जुगादिदेवस्स । महया विच्छेडुणं अत्थमणं जाव स्रस्स ॥७९॥ तत्थ य पुरवत्थव्वो वच्चइ ण्हव-
णस्स पेक्खओ लोगो । अम्मेहि गमिस्सामो परियणसहियाइं तत्थेव ॥८०॥ तेणेव कारणेणं पभायसमयम्मि भोयणं सिद्धं । ता
होसु लहुं पडणा जिणभवणे जेण वच्चाओ ॥८१॥ एवं नियजणणीए वयणं सोऊण उट्टिया झत्ति । कयभोयणाइचेट्ठा आरुढा संदेणे
पवरे ॥८२॥ नियपरियणपरियरिया गया य उज्जाणभूसणे तत्थ । जिणमंदिरम्मि सम्मं पूहत्ता वंदिओ भयवं ॥८३॥ दिट्ठं जिणिंद-

१ कइय=कदा । २ त्वरते । ३ अतिप्रगे=अतिप्रभाते । ४ प्रेक्षकः । ५ भव । ६ प्रगुणा=सज्जा । ७ स्यन्दन=रथः ।

ण्ववणं कीरतं भत्तिजुत्तखयरेहिं । वित्तप्पाये न्हवणे नियपरियणसंजुया अहयं ॥८४॥ आरूढा रहपवरे वलिया नयरस्स अभिमुहा
 जाव । उम्भिडो नयराओ नीहरिओ करिवरो ताव ॥८५॥ तं ददुं संमुहमितं तुरया मह रहवरस्स उंत्तडा । उम्मग्गेण पयडा भग्गो
 सो संदणो ताहे ॥८६॥ भूमीए अहं पडिया मुच्छाए विगयचेयणा जाया । तेण परं जं जायं पिययम ! तमहं न जाणामि ॥८७॥
 नवरं दिट्ठो सि तुमं धीयंतो निययउत्तरीएण । दट्ठण तुमं जाओ गरुओ हिययम्मि आणंदो ॥८८॥ तत्तो मज्झ विगण्णो पिययम !
 एसो मणम्मि संजाओ । एयं तं संजायं केवलिणा जं तैयाइट्ठ ॥८९॥ पुव्वभवसंगओ सो ता नूणं एस वल्लहो मज्झ । रमइ य इमम्मि
 दिट्ठी मणं च आणंदमुवहइ ॥९०॥ अमएणव संसित्तं दिट्ठम्मि इमम्मि मह सरीरं पि । वियसियनयणो एसो वि दीसए साणुरागोव्व
 ॥९१॥ ता मह पाणपिओ सो अवस्समेसोत्ति जाव चिंतेमि । ताव य परियणंसहिया समागया तत्थ मह धाई ॥९२॥ अभिनंदि-
 ऊण तीए आपुट्ठो ताहिं पिययम ! तुमंति । वच्चाओ नियनयरे उस्सवरं वट्टए जेण ॥९३॥ एवं भणिउं चलिया तत्तो य मए विचिं-
 तियं एयं । पुनेहिं पिओ दिट्ठो इण्हि न चएमि छंहेउं ॥९४॥ एयस्स वयणंपक्यपलोयणं मोत्तु मह इमा दिट्ठी । पंकनिंबुडा दुव्व-
 लगाइव्व न सकए गंतुं ॥९५॥

अविय । एवंविहे मुहुत्ते नयणजुयं मिलइ कस्सवि जणस्स । हत्थिव्व पंकवुत्तो दुक्खुत्तारं दढं होइ ॥९६॥ एसा वि मज्झ
 धाई चलिया एयं पमोत्तु मणदइयं । लज्जाए वज्जरिउं अहं पि सक्केमि नो किंपि ॥९७॥ ता मज्झ इमं जुत्तं गिण्हामि इमस्स किंचि

१ उत्तस्ता=भयभीताः । २ व्यजनं कुर्वन् । ३ तदा आदिष्टम् । ४ छेउं=मोक्षतुम् । ५ निबुडा=मग्ना । ६ गाई=गौः । ७ बुत्तो=निमज्जः । ८ दु खेन
 उत्तरणं=उत्तारो यस्य तत्र 'मिलितं नयनयुगं' इति विशेष्यम् ।

आभरणं । तं चियं पल्लोइऊणं जेण मणं निव्वुइं कुणइ ॥९८॥ मणवच्छेहेण एएण विरहिया नियगिहम्मि संपत्ता । तं चेव पल्लइऊणं संधीरिस्सामि नियहियं ॥९९॥

अन्नं च । किल एस इत्थिरूवो पाणिग्गहणम्मि कणगमालाए । एही, तत्थ य होही पुणोवि किल दंसणं इमिणा ॥१००॥ इय तइया केवल्लिणा आइट्ठं मज्झ तेण एयस्स । तं चेव य आभरणं साभिन्नाणं तहिं होही ॥१०१॥ एवं विचिंतिऊणं सुदारयणं तु तुम्ह हत्थाओ । गहियं वल्लह ! तइया नियया य समप्पिया सुहा ॥१०२॥ पियकरफ़ासपविचं पिरिहिता तं पि गुरुपमोएण । चलिया वलंतगीवा सपरियणा नयरसंसुहिया ॥१०३॥ अह धारिणिनामाए कने होऊण मज्झ उल्लवियं । एयं केवल्लिवयणं निव्विडियं ताव इकं तु ॥१०४॥ ता एस देवजीवो पुविं जो आसि तुज्झ वल्लहओ । एवं तीए भणिए सरोसमेवं मए भणियं ॥१०५॥ हुं हुं दिट्ठा सि तुमं धारिणि ! अवसरसु दिट्ठिमग्गाओ । एवंविहमणिंबद्धं जा जंपसि अम्ह पुरउत्ति ॥१०६॥ इण्हि न वल्लहो किं पुवं जं आसि मज्झ वल्लहओ । ईसिं हसिऊण तओ कयंजली धारिणी भणइ ॥१०७॥ पियसहि ! खम अवराहं सव्वमसच्चं इमं मए भणियं । जह पुवं तह अहुणावि वल्लहो चेव तुह एसो ॥१०८॥ किं पुण भणामि सच्चं जइ दइओ कीस उज्झउं चलिया ? । ता मा पियसहि ! रुससु घडइ चिय मह इमं वयणं ॥१०९॥ एसाइ बहुविगप्यं सहासवयणाइ तीइ संजुत्ता । पत्ता गिहम्मि कमसो अंत्यमिओ ताव स्रोवि ॥११०॥ अह तीए धारिणीए जाइसरणाइसयल्लुत्तंते । कहिओ मह माऊए तं सोऊं हरिसिया एसो ॥१११॥

१ प्रलोक्य । २ निर्द्विष्टिः । ३ दृष्ट्वा । ४ स्वाभिज्ञानम्=उपलक्षकं विह्वम् । ५ फासो=स्पर्शः । ६ परिधाव । ७ निर्वृत्तम्=सिद्धम् । ८ अपसर=दूरीभव । ९ अनिवद्धं=असंबद्धम् । १० अस्तम् इतो=गतः ।

तीएवि सन्नं कहियं मह पिउणो असणिवेगनामस्स । तत्तो य हरिसिएण वज्जरियं तेण एवं तु ॥११२॥ आसि मह गरुयचिंता धूया जं पुरिसवेसिणी जाया । न य इच्छइ किंचि वरं कहमेयमहं करिस्सामि ? ॥११३॥ सुंदरमेयं जायं जाईसरणं इमीए जं जायं । अम्हं चिय अब्भुदओ उब्भिन्ने पाणियं पडियं ॥११४॥

अन्नं च । पुरिसेहिं मज्झ सिद्धं हत्थिभए जेण मोइया एसा । सो भाणुमइपुत्तो चित्तगई नाम वरकुमरो ॥११५॥ तस्सेव देमि एयं जइ इच्छा अत्थि तम्मि एआए ? । तत्तो चंपगमाला हरिसियचिंता इमं भणइ ॥११६॥ जोगो चिय सो कुमरो इमाइ पवराइ मज्झ धूयाए । एईएवि संजाओ अहगुरुओ तम्मि अणुराओ ॥११७॥ किंतु निसुणेसु सामिय ! रन्नो कणगप्पहस्स एयस्स । भाणुगइणो य रण्णो परोप्परं गरुयवेरंति ॥११८॥ जलणप्पहकज्जेणं, सुप्पसिद्धं चेव तुम्ह एयंति । ता कह एही इहइं चित्तगई पाणिगहणत्थं ? ॥११९॥ धूया संयवरा जइ पेसिजइ तम्मि चेव नयरम्मि । एवं न होइ पिययम ! आणंदो मज्झ हिययस्स ॥१२०॥

जओ । एसा एका धूया वल्लहिया ता इमीए वीवाहं । जइ नवि पेच्छामि अहं ता किं मह जीविएणंति ? ॥१२१॥ एवं चंपगमाला मह जणणी जाव तत्थ उल्लवइ । ताव य चंदणनामो मह भाया आगओ भणइ ॥१२२॥ किं अच्छह वीसत्था तुमहे इह ताय ! निर्व्विचिंतत्ति । एयं नयरं ताव य सवंपि हु आउलीभूयं ॥१२३॥ तत्तो भणियं पिउणा केण व कज्जेण पुत्त ! जाणासि ? । अह चंदणेण भणियं इय वत्ता ताव नयरम्मि ॥१२४॥ किल कणगप्पहरन्नो जिणभवणे लंघियम्मि कुद्वेण । विज्जाणं

१ उदुम्मिन्ने=अङ्कुरितमात्रे पानीयं=जलवृष्टिर्दृश्यथा गुणावहा तथेत्यर्थः । २ निर्व्विचिन्ता=निश्चिन्ताः ।

अवहारो विहिओ धरणिंदनामेण ॥१२५॥ जलणप्पहस्स सिद्धा रोहिणिनामा किलड्ज विज्जत्ति । तस्स य भयाउ नड्डो राया कण-
गप्पहो ताव ॥१२६॥ सिरिगंधवाहणस्स उ खयरप्पहाणस्स सो गओ सरणं । तन्निवहे पुरमेयं सयलंपि हु आउलीभूयं ॥१२७॥
जलणप्पहभयभीया सन्वेवि हु नायरा पलायंति । मोत्तूण इमं नयरं वयंति अवरावरपुरेसु ॥१२८॥

एवं च ठिए । अम्हंपि ताय ! इंहि विसेसओ होइ नास्खियन्वंति । कणगप्पहस्स रन्नो पवरो मंती जओ ताओ ॥१२९॥
एवं च पुत्तवणं सोळणं ताहि असणिवेगेण । आणत्ता नियपुरिसा संजत्ति कुणह गमणत्थं ॥१३०॥ विज्जाए वरविमाणं
विउन्वियं ताहिं मज्झ जणएण । आरोविंयं च सव्वं धरसारं तत्थ पुरिसेहिं ॥१३१॥ एवं च मज्झ पिययम ! धारिणीनामाए
साहियं सव्वं । अहमवि तम्मि विमाणे आरूढा परियणेण समं ॥१३२॥ तत्तो य तं विमाणं उप्पइयं खगसामलं गयणं ।
वेगेण य संपत्तं गंगावत्तम्मि नयरम्मि ॥१३३॥ कणगप्पहस्स रन्नो आवासे तत्थ तं सेमोइन्नं । अह गंधवाहणेणवि
उच्चियपविच्ची कया तस्स ॥१३४॥ एवं गंगावत्ते कइयदिवसाणि जाव अच्छामि । हियएण चितयंती पिययम ! तुह दंस-
णोवायं ॥१३५॥

अविय । पेच्छिस्सं कइय अहं कइया मह तेण संगमो होही । कइया वीवाहदिणं होही तं कणगमालाए ॥१३६॥ एमाइ बहुविगण्यं
चित्तेमाणी अहोनिंसं तत्थ । रयणीएवि नो निदं लहामि तुह नाह ! विरहम्मि ॥१३७॥ अन्नदिवसम्मि भाया चंपगमालाए मज्झ जणणीए ।
अमियगई तत्थ पुरे समागओ रायकज्जेण ॥१३८॥ दड्डूण असणिवेगं अह सो संजायपहरिसो भणइ । सिरिगंधवाहणेणं रन्ना बहुमाणपुण्वं

१ नागराः=नगरजनाः । २ तातः । ३ सामग्रीम् । ४ विकुर्वितम्=विकृतम् । ५ समवतीर्णम् ।

तु ॥१३९॥ नहवाहणस्स कजे विमग्गिया अज्ज कणगमालत्ति । सहरिसवयेण मएवि तस्स दिन्ना इमा भइ ॥१४०॥ युग्मम् ॥
 एईए पंचमीए विवाहलणं निरुविं तीए । नियबंधवजुत्तेण आंगंतवं तहिं तुमए ॥१४१॥ अह भणइ असणिवेगो सयमेव य तत्थ
 गंतुसुच्चियम्ह । तुम्ह वयणाओ संपइ विसेसओ होइ गंतवं ॥१४२॥ किंतु निसुणेसु कारणमहं गमणं न होइ जह उच्चियं । कणगप्प-
 हस्स रण्णो वट्टइ विसमा दसा जेण ॥१४३॥ एकं विज्जाछेओ रज्जबंसो य नियपुरिचाओ । ता तम्मि ससोगम्मि कह गमणं होइ मह
 उच्चियं ॥१४४॥ जे दुहियम्मि न दुहिया आवयपत्ते बिइजया नेव । पहुणो न ते उ भिच्चा धुत्ता परमत्थओ नेया ॥१४५॥ हत्थत्थे
 ता संपइ निबबंधो ते न होइ कायवो । तुह भगिणी पुण एही लगदिणे आउला जइवि ॥१४६॥ अमियगई भणइ तओ पेसेहिं पियं-
 गुमंजरिं ताव । एईए कणगमाला अच्छइ उकंठिया जेण ॥१४७॥ तत्तो जणएण अहं पट्टविया माउलेण सह एत्थ । पत्ता य कमेण
 इहं मिलिया तो कणगमालाए ॥१४८॥ एवं प्रिययम ! अहं माउलयगिहम्मि एत्थ आयाया । चित्तेमि कह्य होही लगदिणं मज्झ
 पुण्णेहिं ॥१४९॥ जत्थ मए दट्ठवो सो हु जणो जीवियाओ अब्भहिओ । एवं चित्तीए समागया पंचमी एसा ॥१५०॥ जाव य
 कमेण वत्ते पाणिग्गहणम्मि ताहे पियेखणए । नहवाहणस्स पुरओ पारद्धे चित्तिं हि मए ॥१५१॥ एसा हु कणगमाला सहज्जण-
 मज्झम्मि दीसइ निविट्ठा । सो मह मणवच्छहओ न कोवि इह दीसए ता किं ॥१५२॥ केवलियो तं वयणं होज्जा अलियं तु मह
 अउत्तेहिं । नहि नहि, अवरदीसाए अवि उग्गमइ रवी कहवि ॥१५३॥ पयलिज्ज व मेरुगिरी पलयं गच्छेज्ज उदहिणो सव्वे । न य
 केवलिणा भणिया भावा इह अब्भहा होंति ॥१५४॥ ता किं नु कणगमाला अहवा सो हियवच्छहो मज्झ ॥ दंसिय मुहारयणं करेमि

नीसंक्रियं एयं ॥१५५॥ एवं विचिंतिज्जं समागया ताहि तुज्झ पासम्मि । मुद्दारयणसमेओ निययकरो दंसिओ ताहे ॥१५६॥ तत्तो पिययम ! तुमए मुद्दासहियम्मि दंसिए हत्थे । एसो सो मह दइउत्ति पच्चओ झत्ति उप्पन्नो ॥१५७॥ पेच्छ कह एस एवं काऊणवि विगयसयलआसंको । चिट्ठइ, किं नवि बीहइ नहवाहणरायउत्तस्स ? ॥१५८॥ किंचि उवायं ताहिं करेमि एयस्स मोयणट्ठाए । एवं विचिंतिज्जं वंचिय तं सहियणं सच्चं ॥१५९॥ कवडेण मए सामिय ! समाणिओ इह असोगवणियाए । तं जं तुमए पुट्ठं तं सच्चं साहियं एयं ॥१६०॥ युग्मम् ॥

अविय । जइवि हु कन्ना पिययम ! सज्झसभरिया न सकए कहवि । मणवह्हस्स पुरओ एक्कंपि हु वयणमुल्लविउं ॥१६१॥ तहवि मए सविसेसं णियचरियं साहियं इमं जम्हा । जाईसरणगुणेणं परिचिय इव भाससि तुमंति ॥१६२॥ युग्मम् ॥ भो चित्तवेग ! एवं तीए वयणं निसम्म सहसत्ति । मुच्छाविरमे मज्झवि जाईसरणं समुप्पन्नं ॥१६३॥ संभरियं सच्चंपि हु मएवि पुंन्वोइयं निय चरियं । अह तीए संलत्तं पिययम ! किं इण्हि कायन्वं ? ॥१६४॥ तत्तो य मए भणियं वियाणियं कुलहरं तु ते सुयणु ! । ता वच्च तुमं गेहं अहमवि ईत्तो पलाइस्सं ॥१६५॥ पडिया हु कणगमाला मँडुए मज्झ एत्थ वावीए । कलयलपुक्कं एवं साहिज्जसु सयल-लोयस्स ॥१६६॥ एवं कए न कस्सवि आसंका होइ चित्तवेगम्मि । नहवाहणाओ एवं विमोइओ होइ वरमित्तो ॥१६७॥

अन्नं च । निसुयं च मए सुंदरि ! सुरनंदणपुरवरम्मि आगम्म । जलणप्पहेण पुणरवि अहिट्ठियं निययरञ्जंति ॥१६८॥ वडियं च पुरवरं तं रन्ना संमाणिओ य पुरलोओ । ता तत्थ अहं गंतुं आणाविस्सामि तुह जणगं ॥१६९॥ जलणप्पहोवि राया पेक्खिस्सइ

१ प्रत्ययो=विश्वासः । २ पूर्वोदितम् । ३ इतः । ४ बलात् । ५ श्रुतम् । ६ गृहीतम् । ७ आनाययिष्यामि ।

पुंस्वगउरवेणेव । तत्थ तुमं परिणिस्सं अम्मापीईणुत्ताया (न्नाओ ?) ॥१७०॥ एवं च कए वल्लहि ! सैलाहणिज्जं तु होइ सव्वंपि ।
अन्नं ह पुण विहियम्मि उभयकुलं मैहलियं होइ ॥१७१॥ तत्तो य तीए भणियं जमिह तुमं किंचि आणवेसि मए । तं सव्वं कायव्वं
नवरं पिय ! सुणसु विअत्तिं ॥१७२॥ जीवियसंदेहेणं कहवि मए अज्ज नाह ! संपत्तो । मोत्तूण तुमं इण्हि कत्थवि सक्केमि नो गंतुं
॥१७३॥ तावच्चिय मह जीयं जाव तुमं नयणगोयरे वससि । तुह दंसणरहिया पुण झत्ति य पाणेहिं मुंचामि ॥१७४॥ जंपि निमि-
संति नयणा एत्तियमेत्तंपि दूसहं मन्ने । किं पुण जं बहुदिवसे तुह विरहे नाह ! अच्छिस्सं ? ॥१७५॥ ता नाह ! जत्थ वच्चसि अणु-
गंतव्वं मएवि तत्थेव । एवं च ठिए कजे जं कायव्वं तयं भणसु ॥१७६॥

अन्नं च । सट्ठाणे पत्ताए पाणिगहणं भविस्सई मज्झ । एवंविहआसाए सगिहं वच्चामि जइ नाह ! ॥१७७॥ एत्तो य मज्झज्जणओ
भणिओवि हु जइ न वच्चई कहवि । जलणप्पहेण रत्ता, कणगपहं मोत्तु नियनयरे ॥१७८॥ ता मह का होज्ज गई तुमए सह दंसणंपि
न हु होज्जा । अच्छउ पाणिगहणं दूरे चिय मह मणाणंदं ॥१७९॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ ता किं बहुणा वल्लह ! मैह्लामि तुमं न ताव
हत्थाओ । अन्नं जं कायव्वं तं चिय मह आणवेसुत्ति ॥१८०॥ भो चित्तवेग ! एवं तीए भणिए मएवि संलत्तं । जइ एवं ता सुंदरि !
सिग्घं पडणा भवेसुत्ति ॥१८१॥ वियलइ जाव न रयणी पेक्खणगविखत्तमाणसो जाव । नहवाहणपमुहो इह लोगो, ता वच्चिमो
सुयणु ! ॥१८२॥ भणियं च तीए एसा पडणा चिट्ठामि नाह ! तुह पुरओ । तत्तो उप्पइओ हं सहसा गयणम्मि सह तीए ॥१८३॥

१ पूर्वगौरवेण=पूर्वादरेण । २ श्लाघनीयम् । ३ मलिनम् । ४ विज्ञप्तिम् । ५ जीवितम् । ६ एतावन्मात्रमपि । ७ सुच्चाभि । ८ संलपितम्=उक्तम् ।
९ प्रयुग्णा ।

जाव य किंचित्प्रेमं खेत्तं वच्चापि बल्लहाइ सह । ताव य तीए भणियं उदरे पीडा ममं जाया ॥१८४॥ थंक्कं सव्वसरीरं हियए
खलं सुदूसहं एइ । ता सामि ! कुण परित्तं सक्केमि न गंतुमहमिहिं ॥१९५॥ तत्तो य मए भणियं सुंदरि ! सुकुमालदेहिया तं सि ।
रत्तीए नेव सुत्ता वायइ अइसीयलो वाओ ॥१८६॥ तेण तुह उदरपीडा जाया ता मा करेहिसि विसायं । पण्णीकरोमि सिग्वं
ओय्यरिउं इह निउंजम्मि ॥१८७॥ एवं भणमाणो हं ओय्यरिओ एत्थ वणनिउंजम्मि । एत्थ निवाए दइया पवेसिया कयलिगेहम्मि
॥१८८॥ वसिऊण अरणिकहुं अग्गी पज्जालिओ मए पच्छा । संसेवियं सरीरं बहुहा तत्तो मए भणियं ॥१८९॥ जाया सत्थसरीरा
सुंदरि ! वच्चासु इण्हि नियठाणं । तत्तो य तीए भणियं पिययम ! एवं करेमोत्ति ॥१९०॥ एवं दोवि जणाइं नीहरियाइं तु कयलि-
गेहाओ । भो चित्तवेग ! तत्तो दिट्ठो सहसा तुमं एत्थ ॥१९१॥ एसा हु कणगमालाभगिणी उ पियंगुमंजरीनामा । तुह उवयार-
कलाओ संपत्ता मित्त ! एवंति ॥१९२॥ तं जं तुमए पुट्टं तं सव्वं साहियं मए एयं । भो सुप्पइट्ठ ! एवं वज्जरियं चित्तगइणा ओ
॥१९३॥ तत्तो य मए भणियं निग्घिणहियओ न अत्थि मह सरिसो । जेण सकज्जरणं पवेसिओ मित्त ! विस्समम्मि ॥१९४॥ तुह
पुण महाणुभावत्तणेण परकज्जरणनिरयस्स । अभिवंछियत्थसिद्धी नियपुन्नपभावओ जाया ॥१९५॥ ता मित्त ? तुह सरिच्छो निक्का-
रणवच्छलो जए नेन्नो । अइदुल्लहोवि जेणं दइयाए समागओ विहिओ ॥१९६॥ तह जीवियंपि दिन्नं तुमए मह एरिसं करित्तेण ।
ता मित्त ! तुमं मोत्तुं उवगारी नत्थि अब्बोत्ति ॥१९७॥ तत्तो य चित्तगइणा भणियं किं उवकयं मए तुज्झ ? । तं चेव कयं सुकयं

१ कियन्मात्रम् । २ परिश्रान्तम् । ३ प्रगुणीकरोमि=स्वस्थीकरोमि । ४ अवतीर्थ । ५ निवात=आश्रयः । ६ फलं । ७ मया=चित्रवेगेण ।
८ विपमे=कटे । ९ नन्नो=तान्यः ।

परिणामे सुंदरं जमिह ॥१९८॥ मृहरसियं परिणामे य दारुणं सञ्जणा न संसर्ति । उवगारं विसमीसियभोयणदाणं व खुहियस्स ॥
॥१९९॥ एयस्सवि मह सुंदर ! पडिहासइ न सुंदरो परिणामो । नहवाहणो हि जेणं विजाबलदप्पिओ चंडो ॥२००॥ दारावहारवेरं
अइगरुयं हंदि ! एत्थ लोयम्मि । ता भइ ! तुमं चित्तसु नित्थारो कह णु रायाओ ? ॥२०१॥ तत्तो य मए भणियं विचिंतिएणं तु
एत्थ किं बहुणा ? । तं चेव किंचि होही जं दिट्ठं मज्झ पुत्तेहिं ॥२०२॥ अइदुल्लहावि हु मए संपत्ता विहिवसेण जह एसा । अंअपि
सुंदरं तह ! होही भवियव्वयादिट्ठं ॥२०३॥ भणइ तओ चित्तगई एवं एयं तु निच्छयमएण । तहवि हु न होइ जुत्ता एसा पाय-
प्पसारणिया ॥२०४॥ तत्तो य मए भणियं एवं तु वैवस्थियम्मि कजम्मि । जं कायवं संपइ तं चेव य इत्थ साहेसु ॥२०५॥ भणइ
तओ चित्तगई पलायणं चेव संपयं उचियं । नियनयरम्मिवि गमणं संपइ उचियं न होइत्ति ॥२०६॥ महई वेला वड्डइ अंचलंताणं
इमम्मि ठाणम्मि । ता मा करेसु इण्हि कालक्खेवं महाभाग ! ॥२०७॥ तह कहवि हु कायवं सरीरहाणी न होइ जह मित्त ! । सुर-
नंदणम्मि नयरे अंहपि एत्तो गमिस्सामि ॥२०८॥ जलणप्पहेण समयं च संगैयं कइड्डं असणिवेगस्स । तेण विइन्नं एयं परिणेस्सं
पुव्वभवदइयं ॥२०९॥ भो सुप्पइड्ड ! एवं भणिऊण पियं गुमंजरीइ समं । चित्तगई उप्पइओ पत्तो य कमेण सट्ठाणं ॥२१०॥ तत्तो
तमालदलसामलम्मि गयणे अंहपि उप्पइओ । भो सुप्पइड्ड ! सहिओ दइयाए कणगमालाए ॥२११॥ नववियसियअरविंदविंदसंछन्न-
सच्छसलिलाइं । पुलएंतो विउलसरोवराइं वरहंसकलियाइं ॥२१२॥ फलभरविणमियसाहासहस्ससोहंतसाहिसहियाइं । पिच्छंतो गिरि-

वरनिज्झराइं कयकोइलरावां ॥२१३॥ किंनरसुरमिहुणऽद्वासियाइं सियकंतकंतिकलियाइं । लंघंतो रम्माइं गिरिवरगुरुसाणुसिहराइं ॥२१४॥ बहुविहवावारपरायणेण सहियाइ खयरलोएण । पेच्छंतो गामाइयं पमुइयनरनारिपुन्नाइं ॥२१५॥ दक्खिणदिसामुहो हं वच्चांमि कमेण जाव गेहणम्मि । दूराओ ताव दिट्ठं तडिछयासच्छहं किंचि ॥२१६॥ तं ददुहु मए भणियं किं मन्ने एरिसं इमं दहए ! । दीसह अहतेइल्लं^१ एतं अम्हाण संमुहयं ॥२१७॥ भणियं च तीए पिययम ! विज्जू उक्का व ताव नवि होई । थिरभावाओ, नवरं होज्ज सुरो सुरविमाणं वा ॥२१८॥

भो सुप्पइहु ! एवं उल्लवमाणण अम्ह सहस्रति । भासुरसररधारी समागओ सुरवरो एक्को ॥२१९॥ नमिओ य भणइ एसो अवि कुसलं तुम्ह चित्तवेगत्ति ? । परियाणसि भइ ! ममं नवत्ति, तत्तो मए भणियं ॥२२०॥ जाणामि कंप्पि देवं सामन्नेणं, विसेसओ न पुणो । भणियं सुरेण तत्तो चिरपरिचियमवि न याणेसि ॥२२१॥ विणयपणएण भणियं इह जम्मे परिचओ न तावत्थि । जइ नवरं अन्नभवे तुमए सह मह महाभाग ! ॥२२२॥ नवरं तुमम्मि दिट्ठे दिट्ठी आणंदिया मणं सुइयं । जाणामि तेण कोविहु पुव्वभवे आसि संबंधो ॥२२३॥ एवं च मए भणिए पयडीकाउं फुरंततेइल्लं । वज्जरइ सुरवरो सो मित्त ! मणिं गेण्ह एयंति ॥२२४॥ मणिणो संमप्पणत्थं समागओ सुयणु ! तुह समीवम्मि । तम्हा विसहरमहणं^२ गेण्हसु पवरं मणिं एयं ॥२२५॥ तत्तो य मए भणियं सुरवर ! वज्जरसु ताव मह एयं । निक्कारणा पवित्ती न होइ जं उत्तमा विति ॥२२६॥ ता केण कारणेणं मज्झ समप्पेसि

१ अध्यासितानि=आधिष्ठितानि । २ गहने=निर्जलस्थाने । ३ तेइल्लं=तेजस्वि । ४ आयत=आगच्छत् । ५ विष्टुत् । ६ उल्का । ७ सुदितं=द्वर्षितम् । ८ प्रकट्टीकृत्य । ९ समर्पणार्थम् । १० गिण्ह ।

दिव्वमणिमेयं ? । पुव्वभवे संबंधो तुमए सह आसि को मज्झ ? ॥२२७॥ तत्तो सुरेण भणियं पंथावो वित्थरस्स न हु एसो ।
 सयलाऽऽवयाविणासं गेण्हसु एयं मणिं ताव ॥२२८॥ भणियं च मए किंचिह मज्झ कत्तोवि आवया होही । तव्विगमत्थं सुरवर !
 जेण समप्पेसि मणिमेयं ? ॥२२९॥ भणियं सुरेण सुंदर ! तुह चरियं सब्वमेव विज्जाए । पन्नत्तीए सिट्ठ नहवाहणरायतणयस्स
 ॥२३०॥ दइयावहारकुविआ अमरिसवसफुरंरंतअहरुल्लो । बहुनहयरपरियरिओ तुज्झ वहडाए संचलिओ ॥२३१॥ तुज्झ अणुमग्ग-
 लग्गो आसन्नो चेव वट्ठइ इयाणिं । तत्ता जीवंतयरी होही तुह आवया गरुई ॥२३२॥ एयस्स पभावाओ नित्थरिहिसि आवइ सुभी-
 मंपि । ता गिण्ह इमं सुंदर ! दिव्वमणिं पाणरक्खुडा ॥२३३॥ बंधसु निजुत्तिमंगे गुत्तं कुंतलकलावमज्झम्मि । नहवाहणविज्जाणं
 पडिघायसमत्थमच्चत्थं ॥२३४॥ जइ पुण कहवि हु उवसमइ नेय तव्विहियवेयणानिवहो । ता मणिजलेण देहं सिंचेयं पयत्तेण
 ॥२३५॥ एवं विहिए होहिसि पणट्ठवियणो पुण्णवसरीरो । ता एस मणी सययं संनिहिओ भइ ! कायव्वो ॥२३६॥ सयमेव अहंपि
 तुमं सुंदर ! रक्खेमि ताओ खयरओ । नवरं समुच्छुगो हं अइगरुयपओयणवसेण ॥२३७॥ ता तं पओयणमहं झडित्ति संपाडिऊण
 एहामि । काहामि सयलसुत्थं मा काहिसि अन्नहाभावं ॥२३८॥ अन्नं च तेण समयं विज्जावलदप्पिएण खयरेण । मा काहिसि संगामं
 गरुओ विज्जाहि तुह जं सो ॥२३९॥ अइदुकरं हि जइवि हु एयं पुरुसाहिमाणजुत्ताणं । कारणवसेण तहवि हु जुद्धारंभो न कायव्वो
 ॥२४०॥ जं तेण समं जुज्जे अवस्स तुह होइ पाणचाउत्ति । ता मह वयणाउ तुमे वारहडी नेव कायव्वो ॥२४१॥

१ प्रस्तावः=प्रसङ्गः=अवसर इति यावत् । २ जीवान्तकरी=जीवितव्यविनाशकारिणी । ३ निस्तरीप्यधि=उत्कङ्क्षित्यसे । ४ निजोत्तमाङ्ग=निजमस्तकम् ।
 ५ अचचत्थं=अव्यर्थम् । ६ एध्यामि । ७ सुत्थं=समीचीनम् । ८ त्वत् । ९ युद्धम् ।

किंच । संकुड्य केसरी ज उप्पइउमणो गयस्स वहणट्ठा । सोढीरत्तं किं तत्तिएण उवहासयं लहइ ? ॥२४२॥ लद्धावसरो पच्छा साहियविजो करिज्ज जं रूइयं । झौडपलियंचणेणवि तुरियगई सिंघओ चेव ॥२४३॥

किं बहुणा ? । एसो चिय दिव्वमणी मंदपभावाओ तस्स विजाओ । काही, किं तुह कजं ससरीरायासकरणेण ? ॥२४४॥ एवं सुरेण भणिए काज्जं अजलिं पयत्तेण । विहियपणामेण मए भणियं जं आणवेसिति ॥२४५॥ बहुमाणपुव्वयं अह दिव्वमणी सुर-
वरेण मह सीसे । बद्धो नियहत्थेणं सरीररक्खा य विहियत्ति ॥२४६॥ बद्धे मणिम्मि सहसा गरुयपमोओ मणम्मि संजाओ । भो सुप्पइट्ठ ! नट्ठं भयं असेसं सरीराओ ॥२४७॥ संभौसेउं हयगुरुभयं नेहसारं ममं सो । कंताजुत्तं विविहवयणालावसंभासणाए । तत्तो दित्तीभरियगयणो निजियाणगरूवो । देवो पत्तो तुरियगमणो झत्ति अईसणंति ॥२४८॥ साहुधणेसरचिरइयसुबोहगाहासभूरम्माए । रागगिगदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमप्पइ दिव्वमणिसमप्पणोत्ति नामेण । सुरसुंदरीकहाए सत्तमओ वरपरिच्छेओ ॥२५०॥ १७५० ॥

॥ सत्तमो परिच्छेओ समत्तो ॥

अट्टमो परिच्छेओ ।

अहयंपि तओ दक्खिणदिसासुहो सह पियाए संचलिओ । चिंतेमि य किं काही खयरो नहवाहणो इण्हि ? ॥१॥ कयसुरक्खस्स महं बहुविजादप्पिओवि सो खयरो । न हु सक्किस्सइ काउं अवयारं गरुयरोसोवि ॥२॥ अहवा किं मह इमिणा विचिंतिएणेह

१ तावता । २ वन्धितम्=भभीष्टम् । ३ झारु=लतागहनम् तत्र प्रत्यञ्चनेनापि परिभ्रमणेनापि । ४ शीघ्रगामी । ५ संभाष्य । ६ अपकारम् ।

फगुंभूएण । होही किंचि मं चिय जं दिट्ठं पुव्वकम्मेहिं ॥३॥ दिव्वमणिणो पभावा संनिज्जेणं च तहय देवस्स । पुन्नाणुभाव-
 सरिसं होही भवियव्वयादिट्ठं ॥४॥ एमाइवहुविगण्णे चित्तेमाणो वयामि जा तत्थ । ताव य मह दइयाए भणियं भयवेविरतणू ॥५॥
 हा नाहं ! कोवि एसो दीसइ एतोऽणुमगमम्हाणं । विजाहरपरियरिओ मन्ने नहवाहणो होही ॥६॥ ता पिय ! किंपि उवायं चित्तसु
 पीडा न होई जह तुम्ह । अहयंपि विरहगुरुदुक्खभाइणी जह न होमिप्ति ॥७॥ वलियगगीवं तत्तो पुलोइऊणं मएवि संलत्तं । एमेव
 कीस सुंदरि ! गरुयविसायं समुव्वहसि ? ॥८॥ जइ ता अतक्किओवि हु एँज इमो खयरविंदपरियरिओ । ता होज्ज भयं गरुयं, विन्नाए
 किं भयं सुयणु ! ? ॥९॥ देवेण चैव कहियं आगमणमिमस्स तुज्झ पच्चकखं । ता किं एयं ददुं भयाउरा सुयणु ! संजाया ? ॥१०॥
 देवस्स दिव्वमणिणो पभावओ सुयणु ! सुंदरं होही । मा मा कुणसु विसायं एतं दहूण एयंति ॥११॥ अन्नो न कोवि इण्हि काउं
 सक्किअए उवाउत्ति । एसो जं सिग्घगई आसन्नो वड्डइ इयाणिं ॥१२॥ दूरेवि न सक्किअइ उक्कडविजस्स नौसिउमिमस्स । किं पुण
 लोयणविसए पत्तेहिं सुयणु ! अम्हेहिं ? ॥१३॥ ता होउ पिए ! किंचिवि जं दिट्ठं मज्झ पुव्वकम्मेहिं । नवि किंचि सोईएणं इह
 लब्भइ जीवलोगम्मि ॥१४॥ एवं च मए भणिए मुंचंती थूलअंसुयपवाहं । गरुयभयसोयतविया सा बाला इय पुणो भणइ ॥१५॥
 हा ! नाह ! पाणवच्छह ! हयविहिणा पावकारिणी अहयं । वंसस्सव फलसमओ तुह विणासाय विहियत्ति ॥१६॥ जइ तइया मणव-
 छह ! पाणच्चाओ मए कओ होत्तो । ता किं एरिसगरुआवईए तं नाह ! निवडंतो ? ॥१७॥ जइ गन्भाओ पडंता बालत्ते वावि जइ

१ फल्लुभूतेन=व्यर्थरूपेण । २ सांनिध्येन=साहाय्येन । ३ अतक्कित्तः=अलक्षितः । ४ एयात्=आगच्छेत् । ५ नासिउं इमस्स=नष्टुमस्मात् । ६ शोचितेन=
 विचिन्तनेन । ७ वंशद्वयस्स हि विनाशसमयसामीप्ये एव फलोद्गमो भवति । ८ अभविष्यत् । ९ न्यपत्तिव्यः ।

मैया होंता । ता किं मज्झ निमित्ते होज्ज इमा आवया तुज्झ ? ॥१८॥ एसो सुहमहुरोवि हु परोप्परं अम्ह गरुयअणुराओ । गब्भोव्व वेसराए जाओ गरुआवयाहेऊ ॥१९॥ इण्हि च तुमं सामिय ! कम्मं अवलंबिज्जण थक्को सि । आवयनिवारणत्थं न चित्ते किंचिवि उवायं ॥२०॥ तत्तो य मए भणियं मा सुंदरि ! कुणसु किंचिवि विसायं । अवियारिय कयकज्जं एरिसयं होइ नणु सुयणु ! ॥२१॥ अप्पवलं च परवलं ँणवेक्खिय आढवेइ जो कज्जं । अवमाणयानासं अवस्सं सो पावए पुरिसो ॥२२॥ नीईए वट्टमाणा मणुया न लंहंति आवयानिवहं । सुयणु ! मए का नीई तुमं हरंतेण विहियत्ति ? ॥२३॥ विहियं रायविरुद्धं अणुरायपरव्वसेहिं अम्हेहिं । ता इण्हि आवयाए सुयणु ! विसाओ न कायव्वो ॥२४॥

किंच । एवं ठिएवि सुंदरि ! अणुकूलो कहवि जइ विही होइ । ता आवयावि अम्हं परिणमिही संपयत्तेण ॥२५॥ वलिओ हु इमो सत्तू तान य सज्झो न पुरिसगारस्स । पुव्वभवनिम्मिएहिं वारिज्जइ नवरि पुब्बेहिं ॥२६॥ जइ ताव अत्थि पुन्नं किं कज्जं सुयणु ! पुरिसगारेण ? । अह नत्थि किंचि पुन्नं विहलो ता पुरिसगारोवि ॥२७॥ एकत्तो मह पुन्नं अन्नत्तो दप्पिओ इमो सत्तू । पेच्छामो ता सुंदरि ! कस्स जओ होज्ज एयाण ? ॥२८॥ एमाइवहुविगप्पं उल्लवमाणो पियाए सह जाव । भो सुप्पइह ! पत्तो तुरियगई इह पएसम्मि ॥२९॥ ताव य तुरिययरगई पत्तो नहवाहणो मह समीवं । रोसायासासंजियसोयजलोहलियगंडयलो ॥३०॥ भणियं च

१ मृता । २ आपत् । ३ वेसरी=अश्वतरी । ४ स्थितः । ५ अविचार्य । ६ अनेवेइ=अपर्यालोच्य । ७ आढवेइ=आरभते । ८ अपमानं च प्राणमशश्च तयोः समाहारः । ९ अवश्यम् । १० परिणेत्यति । ११ संपत्तेन=संपत्तिभावेन=आपत्तिरपि संपत्तिरूपा भविष्यतीति भावः । १२ मत्पुण्यशत्रु-दर्पयोर्मध्य इत्यर्थः ।

तेण रे ! रे खयराहम ! कत्थ वच्चेसे इन्हि ? । इहपरलोयविरुद्धं एरिसं कम्मं समायरिउं ॥३१॥ युग्मम् ॥ काउं रायविरुद्धं नासंतो कत्थ छुट्ठसे पाव ! ? । खंयारसालवडिओ ससउन्व विणस्ससे इण्हि ॥३२॥ रे ! रे ! केण बलेणं एरिसकम्मं तुमे समायरियं ? । हरिऊण मह मेहेलं नासंतो कत्थ छुट्ठिहिसि ? ॥३३॥ रे मूढ ! केण दिन्ना तुह बुद्धी एरिसा अहम्मणेण ? । अहवा कुविओ दइवो पुरिसं किं हणइ लेउडेण ? ॥३४॥ रे मूढ ! पुन्नबज्जिय ! उम्मगपयट्ठ ! नट्टमज्जाय ! । कुविओ तुज्झ कयंतो तेण तुमे एरिसं विहियं ॥३५॥ जेण बलेणं एयं रायविरुद्धं तुमे समायरियं । तं कुणसु इण्हि पयडं मा भणिहिसि जं न भणियंति ॥३६॥ एसो तुह तिव्वेण सीसं छिंदामि अद्धचंदेण । जइ अत्थि पोरिसं किंचि होसु ता जुज्झसज्जोत्ति ॥३७॥ भो सुप्पइट्ठ ! एवं भणिऊणं तेण गरुयरोसेण । आयद्धिऊण धणुहं मुक्को मह संमुहो बाणो ॥३८॥ अह सो धणुहविमुक्को वेणेणागम्म मज्झ आसन्ने । आवडिउन्व सिलाए वेलिओ पच्छामुहो जत्ति ॥३९॥ तं दट्ठुं सो खयरो विम्हियहियओ ससंकिओ किंचि । खणमेगमच्छिऊणं इय वज्जरिउं समाढत्तो ॥४०॥ जइ कहवि खुदविजापभावओ मह सरो पडिक्खलिओ । तहन्नि न छुट्ठसि इण्हि अंगेयाईण सत्थाण ॥४१॥ एवं च भणंतेणं तेणं ओवाहियाइं सत्थाइं । अहिमंतिय मंतेहिं मुंचइ इक्किक्कयं कमसो ॥४२॥

अविय । उट्ठितफुलिंगालं फुरंतजालासहस्रसंवलियं । अग्गेयं अइभीमं मज्झ वहेट्ठाए पट्ठवियं ॥४३॥ तंपि हु मह आसन्ने

१ सूप्पकारशालापतित. । १ महिला=भार्या । ३ मुच्चसे । ४ अधर्मेण=पापेन । ५ लुगुडो=लोहमयी यष्टिः ६ कृतान्तो=यमः । ७ अर्धचन्द्रो=बाणविशेषः ८ आकृष्य । ९ वलितः=प्रतिगतः । १० आग्नेयादीनां शस्त्राणाम् । ११ आवाहिर्धं=आरचितम् १२ अभिमन्त्र्य । १३ उत्तिष्ठन्त ऊर्ध्वं गच्छन्तो ये स्फुलिगा अधिकणास्ते सन्त्यस्य तत्तथा । १४ संवलितं=व्याप्तम् । १५ वधार्थम् । १७ प्रस्थापितम्=प्रेषितम् ।

मणिप्यभावाओ होउमसमत्थं । पासे संभमिऊणं विज्झायं झत्ति तत्तो य ॥४४॥ वारुणवायव्वाइं पट्टवियाइं कमेण सत्थाइं । ताणिवि
मणिप्यभावा दूरिच्चिय मह विलीणाइं ॥४५॥ अह ताणि अमोहाणिवि पैडिहयसत्तीणि ददुहु सत्थाणि । जाओ विच्छायमुहो राय-
सुओ विम्वियविस्वत्तो ॥४६॥ खणमेगमच्छिऊणं पुणोवि सो एरिसं समुल्लवइ । रे खयराहम ! दप्पं मा हु करिजासि नियचिचे
॥४७॥ मह मंतस्स पभावा विजाए वावि ओसहीए वा । एमाइं सत्थाइं निहयपयावाइं जायाइं ॥४८॥

जओ । मंतेण व तंतेण व हंतुं सकंति नेव एयाइं । किंतु निसुणेसि कारणमेतेहिं जं न निहओ तं ॥४९॥ एसो हु पावकारी
सुहमच्चूए न चेव जोगोत्ति । ता दुहमारेण इसो मारेयव्वो तुमे कुमर ! ॥५०॥ इय मज्झ सिक्खणत्थं हओ तुमं नेव दिव्वसत्थेहिं ।
न उणो तुह विजाहिं हम्मइ सत्तीओ एसिं ॥५१॥ युग्मम् ॥ ता इण्हि मैह न छुट्टसि पायालं जइवि पविससे मूढ ! । मोरोवि
अहव धिप्पइ हंत ! तइजम्मि उट्टाणे ॥५२॥ रे खयराहम ! इण्हि कत्तो मह जासि दिट्ठिपहपडिओ ? । दुहमच्चूए एसो मारेमि
तुमं न संदेहो ॥५३॥ भो सुप्पइट्ठ ! एवं भणिऊणं गरुयअभिनिवेसेणं । नहवाहणेण नागिणिविजा आवाहिया तत्तो ॥५४॥ भीस-
णभुयगेहिं खणेण वेढिय उगगविसवियारेहिं । सव्वंगेसु बद्धो सरागजीवोव्व कम्ममेहिं ॥५५॥ तत्तो महंतवियणा पाँउब्भूया ममं तओ
देहं । गयणाओ निवडिओ हं भुयंगभारेण भूमीए ॥५६॥ वियणाए विट्ठमलंगो संवलितरुणो इमस्स हिट्ठम्मि । गयचेयणोव्व
जाओ भुजंगसंघायउब्बद्धो ॥५७॥ सावि मह पाणदइया गरुयं दट्ठण आवयं मज्झं । अइदुक्खिया वराई रोयंता धम्मघरसरेण ॥५८॥

१ विघ्यातं=विनष्टम् । २ अमोघानि=अव्यर्थानि । ३ प्रतिहता विनष्टा शक्तियेषां तानि । ४ विस्सयाऽऽक्षिप्तः । ५ सुखमृत्योः । ६ दुःखमारेण=दुःख-
यहुलमारेण । ७ मत्त । ८ मयूरोऽपि । ९ वृत्तीयस्मिन् । १० उट्टर्ण=उड्डयनम् । ११ प्रादुर्भूता । १२ विट्ठलं=व्याकुलम् अजं यस्य स तथा । १३ शाल्म-
कीतरोः । १४ गद्गदस्वरेण ।

हा अज्जउत्त ! वल्लह ! एय अणत्थस्स कारिणी अहयं । हा पाविट्ठा तइया किं न मया मयणपच्चक्खं ॥५९॥ हा कह मज्झनिमित्त
 पिययम ! अइगरुय आवयं पत्तो । हा अज्जउत्त इण्हि तुह विरहे नत्थि मह जीयं ॥६०॥ भो भो धणदेव ! इमं सोउं खयरस्स भासियं
 तस्सं । एत्थंतरम्मि य महं एस विगप्पो समुप्पन्नो ॥६१॥ महिलापलावसदो पुबिं जो आसिइह मए निसुओ । एयदइयाए नूणं सो
 होही कणगमालाए ॥६२॥ तत्तो य पुरिससदो तयणंतरमेव जो मए निसुओ । नहवाहणस्स होही सो सदो एयसत्तस्स ॥६३॥
 अहवा किं मए इमिणा विचिंतिएणं तु ताव निसुणेमि । जं किंचि कहइ एसो नियचरियं चित्तवेगोत्ति ॥६४॥ एवं विचिंतिऊणं
 तत्तो धणदेव ! सुणिउमाढत्तो । तव्वयणमहं सबं अह सो एवं समुल्लवइ ॥६५॥ भो सुप्पइहु एवं विलवंता बहुविहं सुदुक्खत्ता । नहवा-
 हणेण नीया मज्झ पिआ कणगमालत्ति ॥६६॥ अहर्यपि तओ दूसहविसहरकयवेयणाए वेवंतो । दइया विओयगुरुदुक्खताविओ
 जाव चिट्ठामि ॥६७॥ भो सुप्पइहु ताव य तुमपि इह आगओ पएसम्मि । तुमए मणिनीरेण एसो मेळ्ळाविओ अहयं ॥६८॥
 सुगमम् ॥ ता भो तुमए दिबं मह जीयं एत्थ नत्थि संदेहो । मणिणो य पभावाओ न य डेक्को दुडुसप्पेहिं ॥६९॥ अन्नह कह मह
 जीयं हविज्जगुरुवेयणा परद्धस्स । कीर्णासवयणसच्छहभीसणभुयगेहिं गहियस्स ॥७०॥ तं जं तुमए पुढं केण तुमं एसिआए महइए ।
 खित्तो सि आवयाए तं सबं साहियं एयं ॥७१॥

इय भो धणदेव ! तया सोउं खयरस्स भासियं तस्सं । तत्तो य मए एयं विचिंतिं नियचचित्तम्मि ॥७२॥ पेच्छ नरा विबु-
 हावि हु अणुरायपरवसा विसयगिंद्धा । पाविंति आवयाओ विविहाओ एत्थ संसारं ॥७३॥ अच्छउ ता परलोने इहेव पाविंति गरु-

१ एतस्य दयिता एतदयिता तस्याः । २ आरब्धः=आरम्भं कृतवान् । ३ वेपमानः=कम्पमानः । ४ मेल्लाविओ=मोचितः । ५ दष्टः । ६ कीर्णाशः=यमः ।

यदुक्खाइं । रागविमोहियचित्ता कज्जाकज्जं अयाणंता ॥७४॥ सारीरमाणसाणं दूसहदुक्खाण कारणं पढमं । इह परलोए घोरो रागो चिय सयलजीवाणं ॥७५॥ रागंधा इह जीवा दुल्लहलोयम्मि गाढमणुरत्ता । जं वेहंति असायं कत्तो तं हंदि ! नरएवि ? ॥७६॥ वल्लहविओयतैविया असमंजसचिंढियाइं कुणमाणा । नरए नेरइया इव निचं चिय दुक्खिया होति ॥७७॥ वहंबंधमारणाइं लहंति रागेण मोहिया जीवा । वचंति दुग्गईए सहंति विविहाइं दुक्खाइं ॥७८॥ रागो हि दुक्खरूवो रागो चिय सयलआवया-
हेऊ । रागपैरद्धा जीवा भमंति भवसागरे घोरे ॥७९॥ ताव चिय परमसुहं जाव न रागो मणम्मि उच्छरइ । हंदि ! सरागम्मि मणे दुक्खसहस्साइं पविसंति ॥८०॥

एमाइ चित्तिऊणं धणदेव ! मए इमं तु वज्जरियं । भो चित्तवेग ! इण्हि मा कीरउ कोवि सोगोत्ति ॥८१॥ जं एसो संसारो एरिसदुक्खाण निययआवासो । पत्ताए आवयाए तेण विसाओ न कायवो ॥८२॥ जरमणरोगवल्लहविओगबहुलम्मि एत्थ संसारे । जम्हा सकम्मजणियं जायइ जीवाण दुक्खंति ॥८३॥ तो भणइ चित्तवेगो भद् ! विसाओ न कोवि मह अन्नो । एकच्चिय मह चिंता कुणइ मणे दूसहं दुक्खं ॥८४॥ सा कह वरई होही नीया नहवाहणेण रुयमाणी । जीवइ व नवा इण्हि ददुं मह तारिसमवत्थं ? ॥८५॥ एवं च जाव साहइ सो खयरो मज्झ भद् ! धणदेव ! । एत्थंतरम्मि निसुणसु जो बुचंती तहिं जाओ ॥८६॥

एको कमलदलच्छो पिंहुवच्छो सुरवरो तहिं सहसा । ओइन्नो गयणाओ उज्जीहंतो दिसावलंयं ॥८७॥ ददुं समागयं तं विय-

१ वेदयन्ति=अनुभवन्ति । २ असातं=दुःखम् । ३ तविया=तप्ताः । ४ चेष्टितानि=व्यापाराः । ५ परद्धा=पीडिताः । ६ प्रादुर्भवति । ७ पशुवक्षाः । ८ उक्थोतयन् ।

सियवयणो य चित्तवेगो सो । अब्धुड्डिज्ज पणमइ तं देवं परमविणएण ॥८८॥ अह सो सुहासणत्थो तियसो संलवइ भइ ! तुह कुसलं ? । मणिणो य पभावाओ नित्थिन्ना आवया विउला ! ॥८९॥ तो भणइ चित्तवेगो तुम्ह पभावाओ संपैयं कुसलं । ता संपइ मह साहसु मंहंतकोउहलं इत्थ ॥९०॥ पुव्वभवे संबंधो तुमए सह आसि को ममं देव ! ? । केण व कजेण तुमं आसि गओ उच्छुगो तइया ? ॥९१॥ तत्तो य भणइ तियसो इमेण कजेण आगओ सुयणु ! । सा एगमणो होउं साहिजंतं निसामेहि ॥९२॥

जंबुद्दीवे इहइं एरवए अत्थि आरिए देसे । विजयवई नामेणं नयरी सुरनयरिसंकासा ॥९३॥ तीएवि सुविक्खाओ धणभूई नाम आसि सैत्थाहो । दक्खिन्नदयाजुत्तो उज्जुत्तो जइणधम्मम्मि ॥९४॥ चंदोव्व कलानिलओ गयव्व निच्चं पयट्टवरदाणो । अणुयत्तिय भित्तो वासरोव्व बुहलोयमणइडो ॥९५॥ तस्स य पसंतरूवा पइव्वया सच्चसीलदयजुत्ता । भज्जा सुंदरदेहा सुंदरिनामा सुविक्खाया ॥९६॥ विमलं सावगधम्मं सम्मं अह ताण पालयंताणं । वंचति वासराइं सुसाहुजणभत्तिजुत्ताणं ॥९७॥ अह अन्नया कयाइवि पहाण सुविणेहिं सइयं तणयं । सा सुंदरी पस्यया पभूयसुहलक्खणाइन्नं ॥९८॥ निज्जियअंगरूवं तेएण य दिणयरस्स सारिच्छं । सोमं ससिबिंबं पिवं जिणिंदधम्मं व सुहजणयं ॥९९॥ अह तस्स बारसाहे वोलीणे नियजणणिजणएहिं । गरुयपमोएण कयं विहिणा नामं सुधम्मोत्ति ॥१००॥ धणवाहणाभिहाणो बीओ कालेण से सुओ जाओ । सोवि हु सुधम्मनामो जाओ अह अंडुवारिसओ ॥१०१॥ तीए य पुरवरीए विहरंतो अन्नया समोयरिओ । समणसयसेवियकमो सुंदसणो नाम आयरिओ ॥१०२॥ अप्पडिबद्धविहारी चउदस-

१ अभ्युत्थाय । २ साप्रतंसंप्रति । ३ अत्र । ४ आर्ये । ५ संकत्ता=उल्ला । ६ सत्थाहो=सार्थवाहः । ७ दान त्यागः, मदश्च । ८ सत्कृतमित्रः, वासरपक्षे मित्रः सूर्यः धनभूतिपक्षे मित्राणि सुहृदः । ९ पिव=इवार्थेऽव्ययमिदम् । १० अष्टवार्षिकः ।

पुत्री गुणाण आवासो । पुब्बुत्तरदिसिभाए अवट्ठिओ नंदणुज्जाणे ॥१०३॥ सव्वोवि नयरलोओ विणिग्गओ स्रखिंदणनिमित्तं । धण-
भूईवि हु चलिओ भत्तीए तणयसंजुत्तो ॥१०४॥ उम्मुक्कवाहणो अह दूराओ विहियउत्तरासंगो । ति पयविखणिज्जण गुरुं वंदइ पर-
माए भत्तीए ॥१०५॥ भीमभवोयहिनिवडंतजंतुसंतरणवतरंडम्मि । दिन्नम्मि धम्मलाभे गुरुणा, सेसे सुणी नमिउं ॥१०६॥ उव-
विट्ठो सत्थाहो मैहिवट्ठे पुरजणेण संजुत्तो । स्ररीवि मोक्खमगं जिणधम्मं कहिउमाढत्तो ॥१०७॥ युग्गम्म ॥

अविय । सम्मदंसणमूलो पंचमहव्वयमहहदढवंधो । समिइगुत्तीतवसंजमाइसाहापसाहिह्लो ॥१०८॥ विविहाभिग्गहंगोच्चो
मणहरसीलंगपत्तसोहिह्लो । वरलद्धिज्जुसुकलिओ सग्गऽपवग्गाइसुहफलओ ॥१०९॥ चारित्तकर्णरूक्खो वित्थरओ साहिओ जिणा-
णाए । दुहतावतावियाणं जियाण सरणं अणन्नसमं ॥११०॥ तिसुभिः कुलकम् । चवलाइ इंदियाइ दुक्खनिमित्तं च विसयसंगोवि ।
कोहाहणो कसाया निवंधणं दोग्गईए उ ॥१११॥ एक्कसि कओ पमाओ जीवं पाडेइ भवसमुदम्मि । भीमो य भवो बहुसो पया-
सिओ तीए परिसाए ॥११२॥ स्ररिस्स तस्स वयणं परमामयसच्छंहं निसामित्ता । संविग्गा सा परिसा जहागयं पडिगया सव्वा ॥
॥११३॥ सोज्जण सुधम्मनामो धम्ममई गुरुगिरं निसामित्ता । संसारभंडविग्गो पणमिय स्ररिं इमं भणइ ॥११४॥ इच्छामि तुम्ह
मूले निरिवजं गिणिहं सुपव्वजं । जणगेहिं अणुनाओ भीओ जरजम्ममरणाणं ॥११५॥ भणियं गुरुणा य तओ होउ अविग्गं तुहेत्थ
वत्थुम्मि । अम्मापिऊहिं मुक्को अह सो पव्वाविओ गुरुणा ॥११६॥ अब्भसियदुविहंसिक्खो संजमतवविणयकरणउज्जुत्तो । विहिणा

१ तरणं=प्रवहणम् । २ महीपृष्ठे । ३ महल्लो=महान् । ४ समितिगुप्तिपःसंयमादय एव शास्त्राप्रशाला यस्य स तथा । ५ गुच्छ=स्तवकः । ६ वस्त्रो=
यूषः । ७ सक्त । ८ धर्मो मतिर्यस्य स धर्ममतिः । ९ भउविग्गो=भयोद्विग्नः । १० निरक्खां=निर्दीषाम् । ११ प्रवाजितः=दीक्षितः । १२ प्रहणासेवनरूपा
द्विविधा शिक्षा ।

गुरुपांमूले अहिजिउं सो समाढत्तो ॥११७॥ सिग्घं महामई सो जाओ सुत्तत्थतदुभयविहिन्नू । बुद्दसपुब्बी गुरुसाहुसम्मओ गुण-
 गणावांसो ॥११८॥ नाऊण जोग्गंयं से सुहरिक्खे स्सरिणा नियपयम्मि । अहिसित्तो स्सूरीवि य संलिहियतणू गओ मोक्खं ॥११९॥ सम-
 णगणसंपरिवुडो सुहम्मस्सूरीवि विविह्दसेसु । बोहिंतो भवियजणं विहरइ पुरगामनगरेसु ॥१२०॥ धणवाहणोवि कमसो वडुंतो पंच-
 धाइपरियरिओ । पत्तो कुमारभावं अहिज्जिओ तह कलानिवहं ॥१२१॥ पत्तो य जोव्वणं सो कामिणिजणहिययचोरणसमत्थं । पिउणा
 य तन्निमित्तं वरिया वररूवसंपन्ना ॥१२२॥ सिरिसुप्पइड्डनयरे धूया हरिदत्तपवरइब्भस्स । विणयवईसंभूयाडणंगवई नाम वरकब्बा
 ॥१२३॥ महया विच्छेड्डणं परिणीया सोहणम्मि सा लगे । धणवाहणेण तत्तो आणीया नियनयरीए ॥१२४॥ अह सो तीए रत्तो
 जोव्वणवररूवसोउमल्लेसु । गाढं विसयासत्तो गयंवि कालं न याणाइ ॥१२५॥ अह अन्नया सुधम्मो विहरंतो मुणिवरो तहिं पत्तो । विज-
 यवईनयरीए वासारत्तस्स पारंभे ॥१२६॥ साहूहिं तत्थ वसही विमग्गिया ताहि सत्थवाहेण । धणभूइणा विदिन्ना सुविमुद्धा जाणसालासु
 ॥१२७॥ नियपरियणेण सहिओ सत्थादो एइ गुरुसमीवम्मि । सामाइयाइजुत्तो संविग्गो मुणइ जिणधम्मं ॥१२८॥ धणवाहणो उ दइ-
 यासुरयसुहासत्तमाणसो धणियं । पिउणा भणिओवि दढं न ए (हो?) इ गुरुवंदओ कहवि ॥१२९॥ अह तं विसयासत्तं गुरुरागं धम्मकरण-
 निरंवेक्खं । परिचत्तसेसकजं ददंढुं लहुभायरं गुरुणो ॥१३०॥ जाया एसां चिंता भाया मे रागमोहिओ वरओ । जिणवयणंवाहिरमई
 इंदियविसएसु आसत्तो ॥१३१॥ दुल्लहमवि मणुयत्तं पावित्ता धम्मविरहिओ एसो । गच्छिस्सइ नरयम्मि घोरांसु य तिरियजो
 पीसु ॥१३२॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ केणावि उवाएणं बोहेमी रागमोहिंयं एयं । एवं विचिंतिऊणं गुरुणा सदाविओ भाया ॥१३३॥

१ पामूलं=पादमूलम् । २ अध्येतुम् । ३ विहिन्नू=विधिज्ञः । ४ योग्यताम् । ५ संपरिवृतः=परिकरितः । ६ वर्ग=श्रेष्ठा । ७ सोउमल्ल=सौकुमार्यम् । ८ जाणं=
 जानम् । ९ वन्दत इति वन्दकः । १० शब्दायितः=आहूतः ।

महया उवरोहेणं समागओ वंदिऊण तो स्वरिं । उवविट्ठो से पुरओ अह स्त्री भणिउमाढत्तो ॥१३४॥ पोग्गलपरियट्ठेहिं बहूहिं
संपाविऊण मणुयत्तं । हारेसु मा सुहाए विसयामिसमोहिओ भद्द ! ॥१३५॥ विसएसु दढं सत्ता सत्ता बंधंति असुहकम्ममां । तन्व-
सओ संसारे भमंति अहमासु जोणीसु ॥१३६॥ वहंबंधमारणाई नाणाविहवेयणाओ नरएसु । पाविति विसयगिद्धा दूसहाओ दीहरं
कालं ॥१३७॥ अच्छउ ता परलोए इहेव पाविति गरुयदुक्खाइं । विसयपसत्ता दुदंतइंदिया देहिणो बहवे ॥१३८॥ मोत्तूण नियय-
ज्जं करेणसुहसुरयफासपडिबद्धो । बद्धो वारीबंधे फासेण गओ गओ निहणं ॥१३९॥ रसणिंदियम्मि लुद्धो विद्धो गलएण मँच्छओ
निहओ । घाणिंदियम्मि सत्तो पत्तो उरगोवि मरणदुहं ॥१४०॥ उज्जोइयसयलदिसं दीवसिहं पेच्छिउं पयंगोवि । तग्गहणरओ मरणं
पत्तो नणु चक्खुदोसेण ॥१४१॥ गोरीसहासत्तो निच्चलत्तं^१डुवियकन्नजुयल्लिओ । सवणिंदियदोसेणं मिओ मओ वाहवाणेण ॥१४२॥
एकिक्किंदियवसगा एए सन्वेवि पाविया निहणं । पंचिंदियवसगाणं नराण पुण का गई होजा ? ॥१४३॥ ता पंचिंदियवसगो विस-
यसुहं सेविऊण मा भद्द ! धम्मोवज्जणरहिओ वच्चसु धोरम्मि नरयम्मि ॥१४४॥ किज्जउ धम्मम्मि मई विसयसुहं उज्झिऊण ता
इण्हिं । सँहलीकरेसु सुंदर ! अइदुलहं मणुयजम्मंति ॥१४५॥ एयं गुरुणो वयणं निसम्म धणवाहणो इमं भणइ । इच्छामि तुम्ह
वयणं किं पुण निसुणेह मह भणियं ॥१४६॥ अइनेहपरा वरई खणमवि विरहं न सक्कए सोढुं । दइयाजंगवई मह तेण न सक्केमि

- १ पुद्गलपरिवर्तैः=अनन्तकालविशेषैः । २ सुधा । ३ आभिर्ष=मांसम् । ४ सत्ता=अवबद्धाः । ५ सत्त्वाः=जीवाः । ६ जूहो=यूथ=द्वस्तिसमुदायः । ७ गजः ।
८ गतः । ९ निधनम्=मरणम् । १० मत्स्यकः । ११ तड्ढविर्यं=ततं । १२ मिओ=श्रुगः । १३ वाहो=व्याधः । १४ धर्मोपार्जनरहितः=धर्मकरणवर्जितः ।
१५ सफलीकुबब्ब ।

तं मोचुं ॥१४७॥ तुभंमपि वंदणत्थं आगमणं तेण होइ नो मज्झ । मह विरहे सा वरई इण्हिपिं हु अच्छए किंछं ॥१४८॥ तत्तो गुरुणा भणियं चंचलचित्ताण महिलिआण कए । को व सैकनो पुरिसो हारिआ अप्पयं भइ ! ॥१४९॥ पवणुद्धुयधयचंचलचित्तासु महिलिआसु आसत्तो । जो धम्ममम्मि पमायइ, सो कैउरिसो न सप्पुरिसो ॥१५०॥

अविय । अंतोविसभरियाओ मणहरूवाओ बज्झविचीए । गुंजाफलसरिसाओ होति सभावेण महिलाओ ॥१५१॥ सच्चदयसो-यरहिया अकज्जनिरियाओ सैाहसधणाओ । भयजणणीओ, तासु को व सैकनो रैं कुजा ? ॥१५२॥ रत्ताओ हरंति धणं पाणेवि हरंति तह विरत्ताओ । रागेवि विरागेवि य भयंकरा दुड्डुबईओ ॥१५३॥ अनं चिंतेंति मणे निर्यंति अनं धैंडेंति अन्नेण । चलचि-चाणं ताणं को नाम हविज्ज बल्लहओ ? ॥१५४॥ मोरेंति पइं जारस्स कारणे तं पि हंदि ! अन्नडा । वीसैंसंति य अन्नं सन्नं भावं नेय पयं डेंति ॥१५५॥ किं बहुणा भणिएण जाओ य हणंति निययपुत्तं पि । को नाम पिओ तासिं हविज्ज चवलाण महिलाण ? ॥१५६॥ ता भइ ! एरिसाणं तैंडिच्छडाडोवचवलहिययाणं । महिलाण कए को इह हविज्ज सिढिलायरो धम्मो ? ॥१५७॥ इय गुरुभणियं सोउं विहसिय धणवाहणेण संलत्तं । अन्नाओ जुवईओ एवंविहदुड्डुचरियाओ ॥१५८॥ मह महिला पुण सरला पइव्वया सच्चसीलद-यजुत्ता । अणुरत्ता सुविणीया थिरनेहा गुरुजणे भत्ता ॥१५९॥ सरिसा सा कह होज्जा असुद्धुचरियाण अन्नमहिलाण ? । लोहतुरं-गार्इणं दीसइ गुरु अंतरं लोए ॥१६०॥ तत्तो गुरुणा भणियं मणोहरा तुज्झ जइवि सा महिला । तहवि हु उवजुजंता सैरणी सा

१ कुच्छं यथा स्यात्तथा, कष्टेनेत्यर्थः । २ सकर्णः=मतिमान् । ३ कापुरुषः=कातरः । ४ साहसम्=अविचार्यकारित्व धनं यासां ताः, साहसिक्य इत्यर्थः । ५ रतिम्=आसक्तिम् । ६ पश्यन्ति । ७ घटन्ते=संवध्यन्ते । ८ अन्यार्थम् । ९ विश्वसन्ति । १० प्रकटयन्ति । ११ तडिच्छडाडोपचपलहदयानाम् । १२ सरणिः=मार्गः ।

नरनयनरस्स ॥१६१॥ जह किंपागफलाइं सुत्ताइं दुहावहाइं इह होति । तह इत्थीसुरयसुहं मणहरमवि दोगंइं नेइ ॥१६२॥ जह
विसमीसं सरसंपि भोयणं जीवियं हरइ सुत्तं । तह सुंदरावि रमणी रमिया नणु दोगंइं देइ ॥१६३॥ तां उज्झसु अणुरायं कुगहनि-
मिताए नियदइयाए । पंचमहव्वंयजुत्तो होसु तुमं चरणनिरउत्ति ॥१६४॥ एवं दिवसे दिवसे संवेगकरेहिं महुरवयणेहिं । बोहि-
जंतो मणयं जाओ अह पैयणुरागो सो ॥१६५॥ अन्नदिणे एंगंते गुरुपुरओ अंजलिं करेऊणं । धणवाहणो स एवं वज्जरई परमसं-
विगो ॥१६६॥ तुम्हांणममयभूए वयणे निसुएवि मज्झ हिययोओ । किं नो सैक्कइ रागो विसंव दुट्ठस्स सप्पस्स ? ॥१६७॥ भयवं
ताव न तुट्ठइं दइयांए उवरि सव्वेहा रागो । नवरं करेमि एक्कं जइ जुत्तं तुम्हं पडिहाइ ॥१६८॥ सुरयसुहनिप्पिवासो दिक्खं गि-
ण्हांमि तुम्हं पामूले । दइयांए समं अहयं दंसणमित्तेण संतुट्ठो ॥१६९॥ एवं ववत्थियम्मि जइ जोगं देह मज्झ तो दिक्खं । तीए
अदंसणेणं सक्केमि न जीवियं धरिउं ॥१७०॥ तव्वयणं सोऊण य सुधम्मसूरी विंचित्तए एवं । पेच्छह अइदुरंतो रागो कह विलसए
लोए ? ॥१७१॥ एवंपि तां दिज्जउ पव्वजा ताहि गहियसुत्तंथो । सयमेव विवेगजुओ उज्झिस्सइ रागसंबंधं ॥१७२॥ एवं विंचित्ति-
ऊणं अणंगवइयांए संजुओ ताहे । धणवाहणो सँभाया गुरुणा पव्वाविओ विहिणा ॥१७३॥ चंदजसानामाए मयहरियाए समप्पिया
सावि । साहुणिगणमज्झगया सिक्खइ वरसाहुणीकिरियं ॥१७४॥ एवं च ताण दोण्हवि परोप्परं जाव तुट्ठइ न रागो । बडुणावि हु
कालेणं सुत्तत्थ विसारयाणंपि ॥१७५॥ ताव य गुरुणा भणियं एंगंते भारइए महराए । एयं न जुत्तमहुणा उत्तमसत्ताण तुम्हाण ॥१७६॥
॥ युगमम् ॥ अविरइजुवइजणेवि हु सवियारपलेयणम्मि साहुस्स । पायच्छित्तं गरुयं भणियं सुत्ते जिणिंदस्स ॥१७७॥ जं पुण साहुणि-

विसए सवियारपलोयणं तु साहुस्स । तं भद् ! गुरुअणत्थस्स कारण वन्धियं संमए ॥१७८॥ इयरमहिलाजणैवि हु दिट्ठीपैओ न होइजु-
 तोति । किं पुण समणीविसए अबोहिबीयस्स मूलम्मि ? ॥१७९॥ ता उब्बिअय अविवेयं रागं अँवहत्थिऊण भावेण । परिहरसु सन्वह-
 चिय दिट्ठिऊसीलत्तणं एयं ॥१८०॥ एवं गुरुणा भणिओ संविग्गो सोवि चितए एवं । अहरागपरवसस्स ओ धी ! धी ! मह निविवेय-
 स्स ॥१८१॥ जो हं पणहुल्लो गैयरायपयम्मि वडुमाणोवि । साहुजणनिंदणिज्जं रागं न चएमि छँडुं ॥१८२॥ लद्धूणवि निरवजं
 पवजं दुट्ठारागपडिबद्धो । होहामि पुनरहिओ दीहरसंसारआभागी ॥१८३॥ हा जीव ! पाव ! भमिहिसि नारयतिरिएसु दीहरं कालं ।
 अविसयपयट्ठारागो लद्धूणवि धम्ममणवजं ॥१८४॥ एवं भावेंतस्सवि धणवाहणसाहुणो न उत्तरइ । अणुरागो तविसए तीएवि य
 तस्स उवरिम्मि ॥१८५॥ एवं वच्चइ कालो संजमतवविणयकरणनिरयाणं । गुरुआणासंपाडणपरण अह ताण दोण्हं पि ॥१८६॥

अह अन्नया कयाइवि भगिणीए वसुमईए संजुत्ता । चलियाडणंगवई सा वियारभूमीए बहियाओ ॥१८७॥ दिट्ठो य ताहि
 एगो महिलासहिओ नरो उ उम्मत्तो । धूलियधूसरंगो जरचीवरचीरियाइक्को ॥१८८॥ उरंगांयंतो बहुहा नचंतो डिंभसत्थपरि-
 किन्नो । तं ददुमणंगवई सुहरं पुलएइ तं जुयलं ॥१८९॥ तत्तो तीए भणिंयं भगिणीए सुलोयणाए अँणुहरइ । अँज्जो ! एसा
 जुवई गहराहियनरस्स पौसत्था ॥१९०॥ भणिंयं च वसुमईए सुहरं निज्झाइऊण सविसायं । सच्चिय एसा अम्हं भगिणी ओ सुलो-

१ समयः=सिद्धान्तः । २ दृष्टिपातः । ३ अपहस्त्य=अपनीय । ४ संविज्ञः=सवेगमापन्नः । ५ गतरागपदे=साधुपदे । ६ छडुं=मोक्त्वुम् ।
 ७ विनश्यति । ८ चीवरं=वस्त्रं, चीरिका कीटविशेषास्तैराकीर्णं व्याप्तः । ९ उदुगायन् । १० डिम्भाः=बालकाः । ११ अनुहरते=अनुकरोति । १२ आर्ये ।
 १३ पार्श्वस्था ।

यणा नाम ॥१९१॥ परिणीया आसि पुरा सुबंधुणा मेहलावइपुरीए । दिट्ठा कणगरहेणं कयाइ अह रायउत्तेणं ॥१९२॥ अंतेउरम्मि
छंडा अइगुरुअणुरायहरियहियएण । सयलोरोहपहाणा जाया अह तस्स वल्लहिया ॥१९३॥ एयं मह पच्चक्खं सवंपि हु ससुरे
वसंतीए । वित्तं, तुमएवि सुयं अज्जे ! लेयप्पवायाओ ॥१९४॥ एसो गहगहियनरो दीसइ सरिसो उ रायउत्तस्स । ता एसो कण-
गरहो एसवि सुलोयणा नूणं ॥१९५॥ भणियमंगवईए संभासेमो इमं तु नियमगिणिं । किं अम्हे परियाणइ, अहवाविअ भंभला
एसा ॥१९६॥ तत्तो गंतुं दोहिवि महुंरं आभासियावि सा जाहे । नवि जाणइ किंचि फुंडं वोछइ य बहुअसंवद्धं ॥१९७॥ ताहे दोवि
जणाइं सुधम्मस्सरिस्स पायमूलम्मि । करुणापराहिं अज्जाहिं ताहि नीयाइं सविसायं ॥१९८॥ युग्मम् । भणिओ अज्जाहिं गुरू एसा
अम्हाण जिडुभणिणी ओ । किं होइ नवा भयवं ! जाया उम्मत्तिया कहवा ? ॥१९९॥ भणियं गुरुणा तत्तो नाणेण वियाणिऊण
परमत्थं । सच्चिय सुलोयणा सा कणगरहो एस जुवराया ॥२००॥ जौगो मइमोहकरो सीसे खित्तो इमाण सुत्ताण । एक्काए सँव-
सीए ईसावसगाढकुद्धाए ॥२०१॥ तस्स वसेणं दोण्हवि मइसंमोहो इमाण संजाओ । रत्ना य तओ विज्जा बहवे सद्दाविआ तत्थ
॥२०२॥ न य केणवि पउणाइं कयाइं कालेण रक्खगनरणं । कहवि पमायपरंणं नीहरियाइं इमाइं तु ॥२०३॥ भणियं च वसुमईए
भयवं ! एयाण मूढचित्ताणं । जह पेच्छह उवयारं, पंडिजोगं देह चित्तेउं ॥२०४॥ तत्तो गुरुणा तेसिं दिन्नो उम्मायनासर्णप-
डिडो । पडिजोगो, जायाइं दोण्णिवि अह सत्थचित्ताइं ॥२०५॥ दट्ठण भगिणिजुयलं सुलोयणा विम्बिया इमं भणइ । किं नाम

१ क्षिप्ता । २ श्वशुरगृहे । ३ भंभला=मूर्खी ४ फुंडं=स्पष्टम् । ५ योग=औषधचूर्णयोगः । ६ सुप्तयोः । ७ सप्तम्या । ८ वैद्याः । ९ सप्तम्याः स्थाने
षष्ठी । १० पूर्वस्माद् मतिमोहकराद् योगात् प्रतिकूलो योगः । ११ पटिष्ठः ।

इमं सुमिणं किंवा मइविबभसो एस ? ॥२०६॥ सा कत्थ अग्ध नयरी सा य विभूई य ते अलंकारा । कह धूलिधूसराइ इह म्हि
 (म्हो ?) संपावियाइति ? ॥२०७॥ दोन्निवि गहियवैयाओ कत्थ व भगिणीओ मज्झ इहइं तु ? । ता नूण इंदयालं एयं अहवावि
 सुमिणंति ॥२०८॥ तत्तो य वसुमईए कहियं उम्मायकारणं सव्वं । जाव य गुरुमहाप्या नडो तुम्हाण उम्माओ ॥२०९॥ जइया य
 तुमं भदे ! छ्ढा अंतेउरम्मि जुवरत्ता । तइयच्चिय खयरें मायाइ सुमंगलेण अहं ॥२१०॥ सुत्ता पभूयकालं धणवइदेवेण बोहिया
 तत्तो । जाया चंदजसाए पयमूले सुयणु ! पव्वइया ॥२११॥ एसवि अणंगवई धम्मं सोऊण भवभयुव्विग्गा । नियभत्तुणा समेया
 पव्वइया एत्थ गच्छम्मि ॥२१२॥ ता सुयणु ! न सुविणमिणं सच्चं चिय जं तुमे इमं दिट्ठं । एसो सो अम्ह गुरु सुधम्मनामो
 महासत्तो ॥२१३॥ तत्तो दोवि जणाइं सुधम्मस्सरिस्स परमविणएणं । वंदंति हरिसियाइं पयकमलं सयलदोसहरं ॥२१४॥ तत्तो
 संवेयकरिं गुरुणो सोऊण देसणं पवरं । पडिबुद्धाइं दोन्निवि कमेण पव्वाइयाइति ॥२१५॥ मयहरियाए पासे भगिणीजुअलेण
 संजुया तत्तो । संजमगुरुविणयरया सुलोयणा कुणइ विविहतवं ॥२१६॥ एवं चंदजसाए पयमूले ताण अच्छमाणणं । तिण्हं पि हु
 भगिणीणं वोलीणा वासरा बहवे ॥२१७॥ मुणिणो कणगरहस्स उ धणवाहणसाहुणो य संजाओ । भो चित्तवेग ! तइया अन्नोन्नं
 गरुयनेहोत्ति ॥२१८॥ पंचमहव्वयजुत्ता समिईगुत्तीसु सम्ममुवत्ता । नाणाविहतवनिरया गिण्हंति य सुत्तअत्थाइं ॥२१९॥ गुरु-
 आणाए निरया दोन्निवि पालेति चरणकरणाइं । एवं पभूयकालो वोलीणो ताव दोण्हं पि ॥२२०॥ युग्मम् ॥

अह अन्नया कयाइवि थोवं नियआउयं मुणेऊणं । सरी संलिहियतणू अणसणविहिणा मंओ सम्मं ॥२२१॥ वीयम्मि देव-
लोणे पवरे चंदज्जुणे विमाणम्मि । जाओ विमाणसामी देवो उ ससिप्पमो नाम ॥२२२॥ धणवाहणोवि साहू अंतुट्ठरागो चरित्तु
सामन्नं । कालं काउं विहिणा उप्पन्नो वीयकप्पम्मि ॥२२३॥ सामाणियठाणम्मि देवस्स ससिप्पहस्स सो जाओ । भासुरसरीरधारी
देवो विज्जुप्पहो नाम ॥२२४॥ सावि हु अणंगवइया अविगयरागा चरित्तु सामन्नं । विज्जुप्पहस्स जाया देवी अह चंदरेहत्ति ॥
॥२२५॥ संभेरिय पुव्ववरं बहूवसणे करित्तु अइभीमे । अगिगकुमारसुरेणं सुबंधुजीवेण पावेण ॥२२६॥ कणगरहो सो साहू सुलोय-
णाए समं तु अज्जाए । निहओ तं उवसगं विसहंतो सम्मभावेण ॥२२७॥ कालं काउं दोन्नवि उववन्नाइं तु वीयकप्पम्मि । चंद-
ज्जुणे विमाणे सामाणियदेवभावेण ॥२२८॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ कणगरहो ओ विहुप्पहनामो इयरा सयंपभा नाम । सावि तइज्जा
भगिणी वसुमइया आउयखयम्मि ॥२२९॥ पुव्वदइयस्स जाया चंदज्जुणनामगस्स देवस्स । तत्थेव किल विमाणे देवी चंदप्पभा
नाम ॥२३०॥ एवं एगविमाणे दिव्वसुहं ताण अणुहवंताणं । सन्वेसिं अन्नोन्नं अइगरुया आसि पीईओ ॥२३१॥ पलिओवमाणि
अट्ट उ दिव्वसुहं तत्थ अणुहवेऊणं । देवो विज्जुप्पहो सो चइऊण इमम्मि वेयट्ठे ॥२३२॥ दक्खिणसेटीइ पुरे रमणीए रयणसंचए
पवरे । पवणगइखयरपुत्तो उप्पन्नो बउलवइयाए ॥२३३॥

एवं च ठिए । जो धणवाहणजीवो देवो विज्जुप्पहो य दियलोए । सो य तुमं इह सुंदर ! उप्पन्नो चित्तवेगोत्ति ॥२३४॥ दे-

१ मृतः । २ अत्रुदितरागः=अत्यक्तरागः । ३ चरित्वा=प्रपाल्य । ४ आस्य=साधुत्वम् । ५ संस्मृत्य । ६ उप्पन्नो=उत्पन्नो । ७ इतरा=कनकस्थस्य स्त्री
सुलोचनाख्या ।

वीवि चंदरेहा ततो आउक्खए सुया संती । उप्पन्ना वेयेड्डु नयरे सिखिंजरावत्ते ॥२३५॥ खयरस्स अमियगइणो पियाए भञ्जाए
 चित्तमालाए । कुच्छीए संभूया पियधूया कणगमालत्ति ॥२३६॥ गुग्गम् ॥ भो चित्तवेग ! पुंविं तुब्भं जो आसिं रागसंबंधो । साम-
 नमुवगयाणवि तस्स फलं एरिसं जायं ॥२३७॥ रूवं बलं च दित्ती रिद्धीवि य आसि थेविया तुम्ह । देवभवे तुह आउं विमज्झिमं
 थेवयं आसि ॥२३८॥ एत्थवि माणुस्सभवे अवरोप्पदंसणाओ आरब्भ । दुसहं विओयदुक्खं संजायं तुम्ह दोण्हपि ॥२३९॥ तुम-
 एच्चिय अणुभूयं विओयदुक्खं सुदूसहं जमिह । भो चित्तवेग ! किंवा कहिएणं तेण तुह पुरओ ? ॥२४०॥ काऊणवि सामंभं सरा-
 गभावो तुमे न जं चैत्तो । तस्स फलेणं एसा दूसहा तुह आवया जाया ॥२४१॥ देवभवे तुह मित्तो चंदज्जुणनामगो य जो आसि ।
 चइऊण सोवि तत्तो चित्तगई एत्थ संजाओ ॥२४२॥ वसुमइनामा अञ्जा देवी चंदप्पहा य दियलोए । सावि य पियंगुमंजरिनामा
 इह भद्द ! उप्पन्ना ॥२४३॥ जं पुव्वसंगओ सो चित्तगई तेण तुम्ह संजाओ । अन्नोन्नं गुरुनेहो सुंदर ! सैहदंसणेणंपि ॥२४४॥ तेणं
 उवायपुवं धडिया सा तुज्झ कणगमालाओ । इण्हिं सकम्मवसओ जाओ तुह तीइ सह विरहो ॥२४५॥ भो चित्तवेग ! बहुणा किंवा
 भणिएण एत्थ अवेण ? । जं चैव आसि पुट्टं तं चिय तुह ताव साहेमि ॥२४६॥ कणगरहो सो साहू अइप्पिओ आसि तुज्झ अन्न-
 भवे । तत्तो यं देवलोए विहुप्पहो नाम जो देवो ॥२४७॥ सो य अहं तुह वल्लहमित्तो अज्जवि तत्थ वसामि दिवम्मि । कारणमि-
 त्थमिमं तु पैंडुच्च मे अइसंगैयओ सि तुमंति ॥२४८॥ साहुधणेसरविइयसुवोहगाहासमूहम्माए । रागगिदोसविसहरपसमणजलंभ-
 तभूयाए ॥२४९॥ एसो एत्थ समप्पह चिरपरिधिक्खवन्नोत्ति नामेण । सुरसुंदरिकहाए अट्टमओ वरपरिच्छेओ ॥२५०॥

॥ अट्टमो परिच्छेओ समत्तो ॥२००॥

१ स्तोकिक्ख=अल्पा । २ वत्तो=त्यक्तः । ३ सद्द=सकृत् । ४ घटिता=संयोजिता । ५ प्रतीत्य । ६ संगतकं=मैत्री ।

नवमो परिच्छेदो ।

अह भणइ चित्तवेगो सुरवर ! मह कहसु केण कजेण । तइया मणिं समप्पिय कत्थ गओ आसि तुरियगई ? ॥१॥ तो भणइ सुरो सुंदर ! निसुणसु एयंपि वज्जरिजंतं । अज्ज अहं आणत्तो ससिप्पहेणं तु देवेण ॥२॥ गच्छ विहुप्पह ! खिप्पं जंबुदीवम्मि भरह-
खेत्तम्मि । नयंरे कुसगगनामे धणवाहणमुणिवरसमीवे ॥३॥ सो पुव्ववेरिएणं दिट्ठो ज्ञाणम्मि संठिओ तत्थ । तं दैट्ठुं कुविओ सो काही अइगरुयउवसगं ॥४॥ ता तस्स रक्खणट्ठा सिग्घं वच्चाहि तम्मि नयरम्मि । अहमवि इंद्राणत्तिं समाणिउं आगमिस्सामि ॥५॥ तत्तो तहत्ति भणिउं वेगेण समागओ अहं इहइं । ताव य दइयासहिओ पलायमाणो तुमं दिट्ठो ॥६॥ ओहिन्नाणेण मए नायं जह एस सो हि विज्जुपहो । मह मित्तो नहवाहणभयाउरो वच्चए तुरियं ॥७॥ नहवाहणोवि एसो पेट्ठिविलगो इमस्स एइत्ति । ताहे करेमि किंचिवि उवगारं पुव्वमित्तस्स ॥८॥ एवं विंचित्तिउणं तुम्ह समीवम्मि आगओ अहयं । तइया य मणी दिवो समप्पिओ जीवरक्खट्ठा ॥९॥ तत्तो य गओ तुरियं धणवाहणमुणिवरस्स पासम्मि । दिट्ठो य मए देवो उवसगं तस्स कुणमाणो ॥१०॥ भणियं च मए रे ! रे ! तियसाहम ! कत्थ वच्चे इण्हि । देविदवंदियाणं मुणीण एवं करेमाणो ? ॥११॥ उप्पायंतो पीडं मुणीण समस-
सुमित्तवग्गाणं । पाविट्ठ ! कत्थ वच्चसि दिट्ठीमग्गम्मि मह पडिओ ? ॥१२॥ एवं च मए भणिए भवणवई सो सुरो ससंभंतो । नट्ठो

१ आज्ञप्तः=आदिष्टः । २ दृष्ट्वा । ३ इन्द्राज्ञासिम्=इन्द्रादेशम् । ४ दिट्ठो सि तुमं पुरो इंतो । ५ पृष्ठिः पीठम् । ६ ससंभ्रान्तः=भयभीतः ।

सहसा ताव य सुक्कज्झाणे पविट्ठस्स ॥१३॥ सुणिणो मोहावगमा उप्पन्नं केवलं वरं नाणं । केवलमहिमा विहिया तओ मए परम-
विणएणं ॥१४॥ युग्मम् ॥ सोउं दुंदुहिसंदं देवा मणुया य आगया बह्वे । कहिओ तेसिं धम्मो केवलिणा मोक्खसुहेज्ज ॥१५॥
पथावं लहिऊणं पुट्ठो सो केवली मए एवं । भयवं ! किं अवरद्धं इमस्स देवस्स तुम्हेहिं ॥१६॥ जेणेसो पावमई जीवियवरोवणम्मि
उज्जुत्तो ? । तो भणइ सुणी निसुणसु जह वेरं आसि अन्न भवे ॥१७॥

धायइसंडविदेहे चंपानामेण आसि वरनयरी । तीए पैउमो राया जुवराया समरकेउत्ति ॥१८॥ जिणवयणभाविप्या सहो-
यरा दोवि नेहसंजुत्ता । पालेति देसविइं रज्जधुरं तह य नीईए ॥१९॥ अत्थाणसुवगयाणं नाहियवाई समागओ कविलो । वज्जरइ
नत्थि जीवो न य सव्वन्नू न नेव्वणं ॥२०॥ जिणमयसत्थत्थवियाणएण जुवराइणा जिओ वाए । दिट्ठतहेउकारणनाणाविहजुत्ति-
निवहेण ॥२१॥ जुवरन्नो पडिवयणं जाहे न चैएइ किंपि सो दाउं । ताहे मंतिमहत्तमसामंताईहिं उवहसिओ ॥२२॥ जाओ य
विलक्खो सो दढं पैउट्ठो य समरकेउस्स । कह णु महायणमज्जे एएणं धरिसिओ अहयं ? ॥२३॥ एवं विचिंतयंतो अइगुरोसेण धम-
धमंतो सो । अत्थाणमंडवाओ नीहरिओ चिंतए एवं ॥२४॥ न य केणइ पुंन्वमहं पराइओ वाइणा इहं लोए । पावेण इमेण पुणो
सभाए मज्झम्मि कह विजिओ ? ॥२५॥ ता रयणीए भवणे इमस्स गंतूण गहियंकरवालो । छिंदामि उत्तिसंगं जेण मणं निर्व्वुइं लहइ
॥२६॥ रोहज्झाणोवगओ एवं सो चिंतिऊण रयणीए । गंहियाउहो पविट्ठो वासहरे समरकेउस्स ॥२७॥ वंच्चोहरभिचीए पच्छन्नो

१ व्यपरोपणम्=नाशः । २ पद्मः, तन्नामा राजेत्यर्थः । ३ नाहियवाई=नास्तिकवादी । ४ निर्वाणं=मोक्षः । ५ शास्त्रार्थविज्ञायकेन । ६ न्यएइ=शक्नोति ।
७ प्रदुष्टः, प्रद्विष्टो वा रुष्ट इत्यर्थः । ८ निर्द्विषः । ९ गृहीतायुधः=आतशस्त्रः । १० वर्चो=विश्रा तदुत्सर्गाय गृहं वर्चोऽगृहम् ।

अच्छए पलीणो सो । काऊण गोसकिच्च समागओ तत्थ जुवराया ॥२८॥ दीवयवग्गकरेहिं नरेहिं उज्जोइएण मग्गेणं । वच्चोहरगमणि-
च्छा अह जाया रायैउत्तस्स ॥२९॥ पुरिसेहिं तत्थ दिट्ठो वच्चोहरसंठिओ स दुट्ठमई । आयुंत्तो खग्गं गहिओ वट्ठो य सहसत्ति ॥३०॥
जुवरन्ना नाओ सो नाहियवाई स एस कविलोत्ति । मूणं वायम्मि जिओ मज्झ वहट्ठा इह पविट्ठो ॥३१॥ दट्ठण दीणवयणं वेवंतसरी-
रयं तयं कविलं । परिचत्तजीवियासं नाया करुणा कुमारस्स ॥३२॥ भणियं कुमरेण तओ नीवंतो ताव इण्हि मुक्को सि । मोत्तूण मज्झ
देसं ठाएयन्वं तुमे पाव ! ॥३३॥ इय भणिओ सो नट्ठो गंतूणं ताहि दूरदेसम्मि । भिंछजणाइन्नाए अवट्ठिओ भिंछपट्ठीए ॥३४॥ अह
अन्नया य पउमो पुत्तं अहिसिंचिऊण रज्जम्मि । जुवराइणा समेओ पव्वइओ गुरुसमीवम्मि ॥३५॥ दोन्निवि गुरुणा सहिया विहरंता
बहुविहेसु देसेसु । सत्थेण समं चलिया रयणपुरं नाम वरनयरं ॥३६॥ सत्थाओ कहवि भट्ठा दोन्निवि अडवीए मोहिया मुणिणो ।
संपत्ता पट्ठीए पाणयअट्ठा पविट्ठा ते ॥३७॥ दिट्ठा य परियडंता कविलेणं कहवि पच्चभिन्नाया । कुट्ठो य दढं एसो दट्ठूण मुणिं समर-
केउं ॥३८॥ चित्तेह ताहे कविलो इमेण वाएवि निजिओ अहयं । निविसओ आणत्तो तइया य इमेण पावेण ॥३९॥ ता कवडेणं केणवि
वइस्संतं करेमि इण्हिपि । इय चित्तिऊण वंदइ "ते मुणिणो परमविणएण ॥४०॥ नीया य निजे गेहे विसमीसं भत्तपाणयं दिनं ।
भणिया य विणयपुवं भयवं ! एत्थेव भुंजेह ॥४१॥ अट्ठाणगमणखिन्ना निर्वियणे एत्थ एगदेसम्मि । भुंजिय वीसमिउं तो पभाय-
काले वएज्जाह ॥४२॥ एवं भणिया तेणं सुहभावा वीसमित्तु खग्गेणं । सज्जायं काऊणं पारद्धा भोयणं काऊं ॥४३॥ संनिहियदेव-

१ राजपुत्रस्य । २ आकर्षनं । ३ भिल्लजनैराकीर्णिया व्याप्तायाम् । ४ प्रत्यभिज्ञातौ=तावेवमौ इत्युपलक्षितौ । ५ तौ कर्मतापन्नौ । ६ निर्विजनेऽ-
एकान्ते ।

याए सुणिअणुक्कंपाए तयं विसं हरियं । मोत्तूण तओ दोन्निवि सज्झायं काउमारद्धा ॥४४॥ चित्तेह तओ कविलो हंतं विसेणं न किं
 मर्यो एए । नूणं मंतवलेणं अवहरिया होज्ज विससत्ती ॥४५॥ तां रयणीए अवस्सं मारेयव्वो मए इमो सुंडो । जीवंतम्मि इमम्मि
 नत्थि ममं जेण संतोसो ॥४६॥ पत्ताए रयणीए सज्झायं कैट्ठु साहुणो सुत्ता । कविलोवि अद्धरत्ते समागओ साहुवहणद्धा ॥४७॥
 आयद्धिउणं खगं जाव पहारं करेइ साहुस्स । रुद्धाए देवयाए पहओ सो तेण खग्गेण ॥४८॥ रोहज्झाणोवगओ मरिज्जणगओ
 विइज्जैपुढवीए । सुणिणोवि निरइयारं सामन्नं काउं बहुकालं ॥४९॥ कालं काउं विहिणा दोन्निवि सोहम्मनामकप्पम्मि ।
 उप्पन्ना सुहप्पन्ना अच्छरगणसंकुलविमाणे ॥५०॥ युग्मम् ॥ तत्तो य पउमजीवो सागरमेगं तु आउयं तत्थ । अणुहविज्जणिह दीवे
 एरवए विजयनयरीए ॥५१॥ धणभूइनामगस्स ओ जाओ तणओ सुधम्मनामोत्ति । काऊण य सामन्नं उप्पन्नो बीयकप्पम्मि ॥
 ॥५२॥ युग्मम् ॥ चंदज्जुणे विमाणे ससिप्पहो नाम सो सुरो जाओ । दो चेव सागराइं संपुन्नं आउयं तस्स ॥५३॥ भद् ! विहु-
 प्पह ! संपह विमाणसामी उ सो सुरो तुम्ह । जस्साएसेण तुमं समागओ मह समीवम्मि ॥५४॥ सो समरकेउजीवो सागरमेगं तु
 अट्ठपल्लिहं । अब्भहियं अणुभविउं देवभवे अह चुओ तत्तो ॥५५॥ एत्थेव भरह्वेत्ते कुसगनयरम्मि भद्दक्कित्तिस्स । रन्नो पिय-
 महिलाए सुवंधुदत्ताए कुच्छीए ॥५६॥ उप्पन्नो सो देवो जाओ य कमेण दारओ तत्तो । धणवाहणेत्ति नामं विहियं से उच्चियसम-
 यम्मि ॥५७॥ वड्ढंतो य कमेणं पत्तो अह जोव्वणं जणाणंदं । अहिसिंचिय तं रज्जे जाओ समणो पिया तस्स ॥५८॥ युग्मम् ॥

१ विमर्शोऽत्राव्ययमिदम् । २ स्तुतौ । ३ कृत्वा । ४ आकृष्य । ५ द्वितीयपृथिव्या=द्वितीयनरके । ६ शुभपुण्यात्, सुखपूर्णो वा । ७ अष्टभिः पल्यैः=
 पल्योपमैरभ्यधिकमेकं सागरं सागरोपमं, 'आयुः' इति शेषः, अनुभूयेत्यर्थः । ८ न्युतः ।

सोवि बहुपुव्वलक्खे रञ्जं परिवाल्लिऊण संबुद्धो । नरवाहणं तु पुत्तं रञ्जे ठविऊण पव्वइओ ॥५९॥ भइ ! विहुप्पह ! सो हं विहरंतो अज्ज इह पुरे पत्तो । अह एगराइयाए ठिओ य पडिमाए अह एत्थ ॥६०॥ सोवि हु कविलो नए अणुहविउं दारुणं महं दुक्खं । सागरमेगं अहियं आउं भोत्तूण उव्वट्ठो ॥६१॥

जाओ मगहाविसए आभीरो सामडोत्ति नामेण । काऊण य बालतवं भवणवई सो सुरो जाओ ॥६२॥ परमाहम्मियदेवो उवरुद्धो नाम सो तहिं जाओ । दट्ठूण ममं इहं समागओ आसुरुत्तोत्ति ॥६३॥ सुमरंतो तं वइरं समागओ तेण मह वहट्ठाए । एयं वइरनिमिच्चं समासओ तुह मए सिट्ठ ॥६४॥ भो चित्तवेग ! तत्तो पुणरवि सो केवली मए पुट्ठो । भयवं ! केत्तियमाउं कत्थ व मह होज्ज उप्पत्ती ? ॥६५॥ को व पिया मह होही बोहिस्सइ को जिणिंदधम्मम्मि ? । एवं च मए भणिओ भयवं ! सो भणिउमाढेत्तो ॥६६॥ चिट्ठइ आउगसेसं एगवीसं वासकोडिकोडीओ । तत्तो चइऊण तुमं आउक्खए हत्थिणपुरम्मि ॥६७॥ सिरिअमरकेउरओ देवीकमलवईए कुच्छिम्मि । बहुउवयाइयलद्धो उववजिसि पुत्तभावेण ॥६८॥ युग्मम् ॥ जणणीइ समं तत्थ य अवहरिओ पुव्ववेरियसुरेण । भो चित्तवेग ! खयराहिवस्स गेहम्मि वट्ठिहिसि ॥६९॥ एतेण मह समीवे दिव्वमणी जस्स ढोइओ तुमए । सो खिय परमत्थपिया भविस्सइ तम्मि जम्मम्मि ॥७०॥ पासम्मि सुप्पइट्ठस्स स्सरिणो पाविऊण गिहिधम्मं । अह लद्धं समणत्तं काहिसि संसारवोच्छेयं ॥७१॥ इय केवल्लिणा भणिए तहत्ति बहु मन्निऊण तव्वयणं । ति पैयक्खिणिऊण पुणोडभिंवंदिओ सो मए भयवं ॥७२॥ तत्तो उव्वइऊणं समागओ एत्थ तुह समीवम्मि । जं तं तुमए पुट्ठं तं सबं साहियं एयं ॥७३॥ भो चित्तवेग ! संपह का-

१ उदइत्ताः=नरकान्निष्क्रान्तः । २ आढत्तो=आरब्धः । ३ ढोकिताः=उपदीकृतः । ४ व्यवच्छेदम् । ५ त्रिः प्रदक्षिणीकृत्य । ६ उत्पत्य ।

यच्चं जं मए तमाइससु । तो भणइ चित्तवेगो सुरवर ! निमुणोसु मह वयणं ॥७४॥ नहवाहणेण नीया जा सा मह भारिया सुदु-
 क्खत्ता । तयवत्थं मं ददुं विलवंती कलुणसहेण ॥७५॥ सुयगोहेवेदियस्सवि न तारिसं आसि मज्झ मणदुक्खं । जह तीए कलुण-
 रोवणविलावसइं सुणंतस्स ॥७६॥ सा कह चिट्ठइ संपइ जीवइ व नवत्ति मज्झ साहेसु ? । ओहिन्नाणेण तुमं जाणसि पच्चक्खमिव
 सबं ॥७७॥ ईसिं हसिऊण तओ देवो वज्जइ भइ ! निमुणोसु । सा तुह भज्जा नीया गंगावत्तम्मि रुयमाणी ॥७८॥ नहवाहणेण
 तत्तो छुंढा अंतोरम्मि निययम्मि । गुरुसोयपीडियाए किल एवं चित्तयंतीए ॥७९॥ सो मह दइओ तावय भीसणसुयगेहिं गहिय-
 सवंगो । गुरुवियणाए मने होही पाणेण परिचत्तो ॥८०॥ अह कहमवि जइ जीवइ तहवि हु मह तेण नत्थिसंजोगो । विज्जाबलअ-
 हिएणं पावेण इमेण हरियाए ॥८१॥ ता संपइ मह जुत्तं मरिउं गुरुसोयदुक्खत्तेवियाए । सुइणेवि नेव अन्नो पुरिसो मह लग्गए अणे
 ॥८२॥ इय मंतिऊण तीए अइउग्गविसं तु भक्खियं सहसा । भंजिय लोयणजुयलं महीयले निवडिया तत्तो ॥८३॥ तदवत्थं तं
 ददुं हाहासदो समुट्ठिओ तत्थ । तं सोउं नहवाहणखयरोवि समागओ तत्थ ॥८४॥ नाऊण विसवियारं मंते तंते^१ पंउंजइ विविहे ।
 विसनिम्महणे मणिणो आबंघइ तीए अंगम्मि ॥८५॥ न य तीए कोवि गुणो जाओ विसर्धारियाए बालाए । आहूया अह बहवे
 विसमंतर्वियाणया खयरा ॥८६॥ सव्वायरलग्गेहिवि तेहिवि^२ पंउणा न सक्किया काउं । ताहे मयत्ति काउं मयक्किच्चं तीए काऊण
 ॥८७॥ नीया पेयवणम्मी नहवाहणपरियणेण सा बाला । चीयाए पक्खिविउं तत्तो उदीविओ जलणो ॥८८॥ युग्मम् ॥ एत्तियमेत्तं

१ सुदु. खाती । २ सरंतस्स=स्मरतः । ३ ईषत् । ४ छुढा=क्षिप्ता । ५ तसणा । ६ स्वप्नेऽपि । ७ विकारम् । ८ मन्त्रान्=देवादिसाधनानि । ९ तन्त्राणि=
 ओपधीन् । १० प्रयुङ्क्ते । ११ चारियाए=प्राकारितया व्याप्तयेत्यर्थः । १२ विज्ञायकाः=वेत्ताः । १३ विसहरउवयारेहिवि । १४ प्रगुणा ।

साहइ सो देवो जाव चित्तवेगस्स । धणदेव ! ताव निसुणसु जं संवित्तं तहिं तइया ॥८९॥ सोउं दइयामरणं दूसहगुरुदुक्खदलिय-
संवंगो । वज्जासणिभिन्नो इव उगगधुयंगेण गसिउन्व ॥९०॥ गहिउन्व रक्खसेणं पहओ इव मोग्गरेण गरुएण । नीससिय दीहदीहं गुरु-
सोयाऊरिओ खयरो ॥९१॥ मुच्छानिमीलियच्छो घसत्ति धरणीयलम्मि सो पडिओ । निन्नइसयलचेट्ठो संजाओ विगयजीउन्व
॥९२॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ दट्ठण चित्तवेगं तदवत्थं ताहे तेण देवेण । सीयंलजलमाणेत्ता सित्तो सो सवअंगेसु ॥९३॥ विहिओ य
मए पवणो सुकोमलो निययउत्तरीएण । तत्तो खणंतराओ लड्ढूणवि चैयणं कहवि ॥९४॥ पुणरुत्तं मुच्छिज्जइ अइगुरुअणुरायमो-
हिओ खयरो । अइवल्लहमहिलाए मरणं सेरिऊण दुक्खत्तो ॥९५॥ कहकहवि सैमासत्थो विहिओ गुरुसोयपीडिओ तहवि । धूलं-
सुए सुयंतो अहोसुहो चिड्डई जाव ॥९६॥ ताव य सुरेण भणिओ महिलामेत्तस्स कारणे कीस । आयासिज्जइ अप्पा एवंविह-
सोयकरणेणं ? ॥९७॥ युग्मम् ॥ विबुहजणनिंदणिजं असमंजसचेट्ठियं पमोत्तूण । वत्थुसरूवं सुंदर ! भावेयन्वं पयत्तेण ॥९८॥
संसारम्मि अणंते परिब्भमंताण होंति जीवाण । संयोगविप्पओगा इट्ठाणिट्ठेहिं सैयहुत्तं ॥९९॥ नहु हरिसो संजोगे नेवं विसा-
ओवि इट्ठविरहम्मि । कायव्वो बुद्धिमया संसारसरूवं नाउं ॥१००॥

किंच । पुव्वभवे जो तुमए अणुरागो नेव उज्झिओ तइया । सँमणत्तणेवि पत्ते तस्स पभावाउ सग्गेवि ॥१०१॥ रिद्धिबलतेय-
हीणो आसि तुमं तह य एत्थ जम्मम्मि । एवं विओयदुक्खं पत्तं तक्कम्मदोसेण ॥१०२॥ युग्मम् । तहवि हु अज्जवि रागं तीए उवरिं
न मुंचसे कीस ? । एवंविहदुक्खाणं एँसो चिय कारणं परमं ॥१०३॥ अह भणइ चित्तवेगो सुरवर ! मह फुरइ दाहिणं नयणं । पह-

१ स्मृत्वा । २ दुःखार्तः । ३ समास्वस्थः । ४ स्थूलशुक्लाणि । ५ नातकृत्वः । ६ श्रमणत्वेऽपि प्राप्ते । ७ रागः ।

सियमुहो य दीससि तुमंति ता कहसु परमत्थं ॥१०४॥ किं जीवइ सा बाला सच्चं चिय अहव सा मया वरई ? । जइ ताव तुमं
 मिचो आसि महं अन्नजम्मम्मि ॥१०५॥ दंसिज्जउ सा सिग्घं अह नैवि ता मज्झ जीवियं नत्थि । लज्जामि बहु भणंतो एसो चिय
 निच्छओ मज्झ ॥१०६॥ ईसिं हसिज्जण तओ देवो वज्जरइ भइ ! जइ एवं । ता पिड्डओ निरुवसु जेण तयं पेच्छसे दइयं ॥१०७॥
 एवं सुरेण भणिओ वलियग्गीवं निरुवई जाव । ताव य विहूसियंगी पेच्छइ नियमारियं सहसा ॥१०८॥ तं दट्ठु चित्तवेगो ससं-
 किओ नियमणम्मि वज्जरइ । सुरवर ! साहसु सच्चं हासं मोत्तूण मह इण्ह ॥१०९॥ किंचा सच्चिय एसा नहवाहणअवहिया महं दइया ।
 मह आसासणहेउं सुरमाया अह तुमे विहिया ? ॥११०॥ जइ ताव विसं भक्खिय मह विरहे सा मया सुदुक्खत्ता । ता कह इह
 जीवंती संपत्ता अक्खयसरीरी ? ॥१११॥ तत्तो य भणइ देवो सच्चिय एसा, न होइ सुरमाया । अवहरिय सा मए जह इहाणिया
 तहय निसुणेसु ॥११२॥ केवलमहिमं काउं आगच्छंतेण तुह समीवम्मि । ओहिन्नाणेण मए दिट्ठा तुह भारिया एसा ॥११३॥ कय-
 मरणज्झवसाणा तत्तो य मए विचिंतियं एयं । गहिज्जण इमं पच्छा गच्छिस्सं मिच्चपासम्मि ॥११४॥ इय चिंतिय पत्तो हं गंगावत्त-
 म्मि तम्मि नयरम्मि । विसवेयविहुरियंगी दिट्ठा य मए इमा तत्थ ॥११५॥ हंतूण मंतसत्तिं सब्बेसिं थंभियं मए उ विसं । तत्तो मयत्ति
 कलिउं मयकिंचं तीए काज्जणं ॥११६॥ नीया पेयवणम्मी नहवाहणपरियेण सा बाला । चीयाए पक्खिविउं जाहे उज्जालिओ
 जलणो ॥११७॥ ताहे अवहरिय विसं घेतूण इमं समागओ इहइ । तुज्झ समीवे ताव य एस विगप्पो महं जाओ ॥११८॥ तिसुभिः
 कुलकम् । सोउं इमीह मरणं किं मने एस कुणइ मह भित्तो । किं दढरागो अज्जवि अहवावि हु पयणुरागोत्ति ॥११९॥ इय चिंतिज्जण

१ वराक्री । २ वैपरीत्येऽव्ययम् । ३ पृष्ठतः । ४ अपहृता । ५ विधुरिताद्वी=विच्छुताद्वी । ६ प्रेतवनं=इमंशानम् । ७ प्रतनुरल्पो रागो यस्य सः ।

एसा अहिस्सा सुयणु ! तुह मए विहिया । नाऊण निच्छयं ते इण्हि पुण पयडिया भइ ! ॥१२०॥ ता मा कुण आसकं सच्चिय एसा उ कणगमालत्ति । इय भणिए सो खयरौ पइसियवयणो दढं जाओ ॥१२१॥ अह पणमिय तं देवं कयंजली भणइ चित्तवेगो सो । अइनेहो दक्खिन्नं अहो णु ते मित्तवच्छं ॥१२२॥ परउवयारया इह महाणुभावा भवति पयईए । अणुवकयावि परेणं वड्ढति सयावि उवयारे ॥१२३॥ तुमए दिन्नं जीयं मणसंतावो तुमे य निव्विओ । अणहसरीरा एसा जं तुमए मज्झ उवणीया ॥१२४॥ आउलमणस्स पुव्विं तुमए जं किंचि मज्झ उवइं । सव्वं भरियघडस्सव तं मह पासेण वोलीणं ॥१२५॥ तुज्झ पभावा सुरवर ! जाओ हं सत्थमाणसो इण्हि । कायव्वं जं किंचिवि संपइ आइससु तं सव्वं ॥१२६॥ भणियं देवेण तओ हवइ हु देवाण दंसणममोहं । तो भणसु भइ ! किंचिवि जेण तयं तुह पयच्छामि ॥१२७॥ तो भणइ चित्तवेगो जइ एवं देसु मज्झ तं किंचि । नहवाहणखयरो जह न सक्कए मं पराभविउं ॥१२८॥ भणियं देवेण तओ महिलासहियस्स पैहरिओ जं सो । विज्जाहरकयमेरं^५ विलंघिउं दप्पचामूढो ॥१२९॥ तेणेव कारणेण विज्जाच्छेओ इमस्स संजाओ । ता संपइ असमत्थो भइ ! तुमं सो पराभविउं ॥१३०॥

अन्नं च । किल पुव्ववेरिएणं अवहरिओ जायगरुयरोसेण । तो चित्तवेग ! खयराहिवस्स गेहम्मि वड्ढिहिसि ॥१३१॥ इय तइया केवल्लिणा भाविभवं मज्झ साहयंतेण । आइं ता तुमए होयव्वं खयरनाहेण ॥१३२॥ युग्मम् । वेयड्ढदक्खिणाए सेटीए सयलखयरनाहाणं । सामिं करेमि संपइ तुमंति, किं एत्थ अन्नेण ? ॥१३३॥ मज्झ पभावाओ तुह सवाओ चेव खयरविज्जाओ । होहिंति पटियसिद्धा

१ मित्रवात्सल्यम् । २ निर्वापितः=शमितः । ३ कानह=अक्षतम् । ४ असोघं=सफलम् । ५ अर्हुतमारब्धः प्रदत्त इति कर्तरि कः । ६ मेरा=मर्यादा ।

७ दर्पेण व्यामूढः सन् ।

अहियाओ अन्नखयरेहिं ॥१३४॥ परविजाणं छेयं मंताण ओसहीण अहलत्तं । काहिसि इच्छाए तुमं खयराणं वयणमत्तेणं ॥१३५॥
 अइदप्पियावि खयरा आणानिहेसकारिणो सव्वे । होहिंति विणयपण्या मज्झ पभावाओ तुह भइ ! ॥१३६॥ ता इण्हि गंतूणं वेयेड्डु
 सिद्धकूडसिहरम्मि । सासयजिणपडिमाणं महिमं अट्ठाहिअं काउं ॥१३७॥ अब्भत्थिय धरणिंदं सव्वाओ तुज्झ खयरविजाओ । दाऊण
 जहाविहिणा गच्छिस्सं ताहि सट्ठाणं ॥१३८॥ युगमम् । एवं सुरेण भणिओ पयजुयलं पणमिऊण से " खयरो । सुरवर ! महापसाओ
 एवं होउत्ति वज्जरइ ॥१३९॥ बहुमाणजुयं तत्तो आभासित्ता ममं तु सो खयरो । धणदेव ! मह समप्पिय मणिमेयं गुरुपमोएण
 ॥१४०॥ देवेण तेण सहिओ सह महिलाए नहम्मि उप्पइओ । अहयंपि तौत्तो समागओ निययठाणम्मि ॥१४१॥ युगमम् ।

ता भो धणदेव ! मए एएण कमेण पाविओ एस । बहुपुत्रपावणिजो मणी मणाणंदसंजणो ॥१४२॥ दियलोयसमुप्पन्नो पवरो
 एसो मणी महभाग ! । निस्सेसदोससमणो विसेसओ विससमूहस्स ॥१४३॥ ता धणदेव ! महायस ! गेण्हसु एयं तुमं मणिं दिव्वं ।
 सयलगुणेगनिहाणं मह अणुरोहेण, किं बहुणा ॥१४४॥ एयं निसम्म वयणं कुसलो भणिइसु भणइ धणदेवो । भो रायसुय ! जमेयं
 तुमए सह दंसणं मज्झ ॥१४५॥ जं च इमं अच्चंतं वयणं सवभावगब्भिणं भइ ! । तं चेव मज्झ मणिसयसहस्सलक्खाण अब्भहिंयं
 ॥१४६॥ अह भणइ सुप्पइडो निसम्म धणदेवभासियं वयणं । अत्थि य एयं धणदेव ! किंतु अहयंपि एयम्मि ॥१४७॥ गहिए दिव्व-
 मणिम्मी तुमए मने कयत्थमप्पाणं । ता भो मह धिईहेउं किज्जउ मणिगहणमवियप्पं ॥१४८॥ युगमम् ॥ नाउं अइनिब्बंधं गहिओ

१ अधिकाः । २ अन्यखचरेभ्यः सन्नशात् । ३ अफलत्वम् । ४ स्वस्थानम् । ५ तस्य सुरस्य । ६ ततः=तदनन्तरम् । ७ ततः=तत्स्थानात् । ८
 गिण्ह । ९ भणित्तियु=वचनेषु । १० धिई=धृति ।

विणिण्ण सो मणी पवरो । अह भणइ सुप्पइद्धो पुणरवि धणदेवमासज्ज ॥१४९॥ गंतूण कुसग्गपुरे नियत्तमाणेण नियत्तमा-
आंगंतव इहइं अम्हाण अणुग्गहट्ठाए ॥१५०॥ भणियं धणदेवेणं होउ अविग्घेण ताव समओ सो । जं एसो चिय मग्गो नियत्तमा-
णाणमम्हाण ॥१५१॥ एवं कयसंभासो रयणिं गमिऊण तस्स गेहम्मि । पत्ते पभायसमए संवूढे सयलसत्थम्मि ॥१५२॥ तन्वेल-
समुच्चियं सो कायव्वं काउं निग्गओ तत्तो । नियपरियणसहिण्णं पल्लीवइणाऽणुगम्मंतो ॥१५३॥ युग्गम् ॥ कहकहवि नियत्तेउं
ससोयवयणं तु पल्लीनाहं तं । सत्थेण समं चलिओ धणदेवो वेसराऊढो ॥१५४॥ कालेण य संपत्तो कुसग्गनयरम्मि वणियसंजुत्तो ।
घेतुं महग्गमुल्लं देरिसणयं नरवइसमीवे ॥१५५॥ संपत्तो नरवाहणरत्ता बहु मैन्निओ तओ तेण । सुक्कवइ सयलभंडं पंचउलं
सविखणं काउं ॥१५६॥ युग्गम् ॥ सागरसेट्ठिस्स तओ भवणेसु भाडएण गहिण्णसु । उत्तारियं तु भंडं सव्वंपि निउत्तपुरिसेहिं ॥
॥१५७॥ उत्तरइ य पइदियहं भंडं तह घेप्पए य पडिभंडं । एवं च कइवि मासा वोलीणा तत्थ नयरम्मि ॥१५८॥

सागरसेट्ठिसुएणं सिरिदत्तेण समं तु एयस्स । संजाया गुरुपीई संववहारं करैतस्स ॥१५९॥ अह अन्नया य नीओ निययगिहे
भोयणस्स कजेण । महया उवरोहेणं सिरिदत्तेणं तु धणदेवो ॥१६०॥ तत्थ य गएण दिट्ठा सिरिकंता पवररूवसंपन्ना । भणिणी
सिरिदत्तस्स उ कन्ना नवजोव्वणारंभा ॥१६१॥ सा तौलियंटहत्था वीएंती भोयणं करैतेण । सच्चन्निया पच्चंगं अब्भुवन्नो तओ एसो
॥१६२॥ तीएवि ससिणेहं अवंगदिट्ठीए पुलइओ एसो । अह चिंतइ धणदेवो तीए रूवेण अब्बिखत्तो ॥१६३॥ जइ ताव इमा कन्ना,

१ गन्तुं प्रगुणीभूते । २ प्राप्तम् । ३ मानितः । ४ शुल्कं गृह्णाति शुल्कयति । ५ तौलियंटं=तालवृत्तम्=व्यजनमिति यावत् । ६ दृष्टा ।

दैति य जइ मे विमग्गिया एए । ता होज मह कयत्थो दइयाए इमाए मणुयभवो ॥१६४॥ कह होज मज्झ एसा मग्गामि सयंपि
 अहव अन्नेण । जइ दाहिंति न मज्झं विमग्गिया, होज लहुयत्तं ॥१६५॥ अहवा समणजाई धणवंतो वसणवज्जिओ तह य । एसावि
 जोव्वणत्था तम्हा दाहिंति मह एए ॥१६६॥ एवं विंचित्तयंतो काळुणं भोयणं तु धणदेवो । सिरिदत्तेण विइन्ने' तंबोलविलेवणा-
 इम्मि ॥१६७॥ गेहाओ नीहरिओ गंतूणं निययवासठाणम्मि । सिरिक्ताहयहियओ पासुत्तो पवरसयणीए ॥१६८॥ युग्मम् ॥ एत्तो य
 मयणवसगा सिरिक्ता रणरणेण अभिभूया । गंतूण गिहुजाणे पासुत्ता कयलिगेहम्मि ॥१६९॥ तत्थयवक्खित्तमणा कसिणभुयंगेण
 बाहुमूलम्मि । दँड्हा दहूण अहिं अइवभयवेविरसरीरा ॥१७०॥ आगम्म माउमूले रुयमाणी भणइ वेयणपरट्ठा । अँम्मो ! खँद्धा खद्धा
 अहयं गुरुकसिणसप्पेण ॥१७१॥ युग्मम् ॥ पेलवसत्तणओ उक्कडयाए य विसवियारस्स । वेयणाए पर्भूयत्ता संभयत्ता इत्थिभावस्स ॥
 ॥१७२॥ मीलियलोयणजुयलं नीसाहारा थसत्ति धरणीए । विहलंघला निवडिया जणणीए पेच्छमाणीए ॥१७३॥ तं ददुं सिरि-
 मइणा सागरसेट्ठी तहेव सिरिदत्तो । तह सयलपरियणो सो सहसत्ति समाउलीभूओ ॥१७४॥ ताहे बहुगारुडिया हकारिजंति मंत-
 तंतविळ । कीरंति मंतजावा तह वट्टिजंती मूलीओ ॥१७५॥ धारंति धारणाओ केवि हु कन्नम्मि दित्ति से जावं । कळुणं विलवइ
 जणणी संधीरइ से^१ पिया एवं ॥१७६॥ सुंदरि ! मा कुण सोयं एयं नेमिच्चियं तयं वयणं । संपइ पयडीहोही दइए ! जामाउओ
 तुज्झ ॥१७७॥ अविसंवाई जं सो सुमई नेमिच्चिओ तहा सुयणु ! । कमलावईए सबं निव्वडियं तेण आइहं ॥१७८॥ एवं च वट्टुमाणे

१ वितीर्णे=दत्ते । २ उत्कण्ठया । ३ दद्या । ४ वेविरं=वेपनशीलम् । ५ आश्चर्यार्थेऽव्ययम् । ६ खादिता । ७ उत्कटतया । ८ प्रभूतत्वात् । ९ सम्य-
 त्वात् । १० तस्याः पिता । ११ निर्द्वितम्=सिद्धम् । १२ व्याकुल शरीरा ।

जाहे न चैवंति तत्थ गारुडिया । सच्चायरलग्गावि हु विस्सवियणं से नियत्तेउं ॥१७९॥ तत्तो तीए विसन्नो सव्वोवि हु परियणो पिया
भाया । चित्तेंति य किं होही अलियं नेमिच्चियाइहुं ? ॥१८०॥ पुणरवि य तम्मि नयरे डिंडिमसदेण सव्वगारुडिया । वाहारिया न
य केणवि उट्ठविया सप्पदट्ठा सा ॥१८१॥ एत्थंतरम्मि केणवि पओयणेणं समागओ तत्थ । धणदेवो अह पेच्छइ समाउलं परियणं
सव्वं ॥१८२॥ अह दट्ठुं सिरिदत्तं पुच्छइ किं मित्त ! आउला तुब्भे ? । दीसह विद्दणमुहा, अह सिरिदत्तो इमं भणइ ॥१८३॥
सिरिकंता मह भगिणी कन्ना सप्पेण अज्ज दट्ठत्ति । न उ जीवावइ कोवि हु तेणम्हे आउला मित्त ! ॥१८४॥

अन्नं च । नेमिच्चिएण पुव्वं आइहुं आसि सप्पडसियं जो । उज्जीविस्सइ एयं होही एयाए सो भत्ता ॥१८५॥ एयं च तस्स
वयणं अलियप्पायं तु संपइ जायं । जं सा अहिणा उक्का न य कोवि हु तं समुट्ठवइ ॥१८६॥ धणदेव ! तओ अम्मं संपइ तुड्ढा ओ
जीवियच्चासा । अइवल्लहभगिणीए तेणम्ह सोगाउला धंणियं ॥१८७॥ इय सोउं-धणदेवो सहरिसच्चित्तो समुल्लवइ एवं । मा कुण
सोयं सुंदर ! न होइ अलियं तयं वयणं ॥१८८॥ 'दे ! पिच्छामो ताव य तुह भगिणिं, तेण एवमुल्लविए । नीओ तीए समीवे
धणदेवो भणइ नियपुुरिसं ॥१८९॥ तं सुप्पइहुदिन्नं आपोसु मणित्ति ताहे सो पुरिसो । धित्तुं लहु दिव्वमणिं समागओ तस्स पास-
म्मि ॥१९०॥ विमलसल्लेण सित्तो दिव्वमणी ताहे तेण नीरेण । अन्नभोक्खिया सलीलं समुट्ठिआ सुहपसुत्तव्व ॥१९१॥

अविय । तीए तं देहगयं सप्पविसं मणिजलेण संसित्तं । सुक्कज्झाणाभिहयं नट्ठं कम्मंव मोहणियं ॥१९२॥ तं दट्ठुं सिरिदत्तो

- १ शक्नुवन्ति । २-वेय तीइ अवणेउं । ३ उत्थापिता=सुस्थतामापादिता । ४ विद्राणमुखाः=मलानानाः । ५ अलीकम्=असत्यम् । ६ दष्टा । ७ त्रुटिता ।
८ जीवितव्यस्य=जीवनस्य आद्या । ९ अतिशयेन । १० 'दे' इति संसुखीकरणादावर्थेऽन्यथम् । ११ तेण तयणु सल्लेण । १२ स्नपिता=सिक्ता ।

सागरसिद्धी य हरिसिया दोवि । पिंसुणंति तुज्झ एसा दिन्ना धणदेव ! सिरिकंता ॥१९३॥ तत्तो सोहणलगे परिणीया उच्छवेण
महया उ । तीए सो अणुरत्तो विसयसुहं भुंजए तत्थ ॥१९४॥ जा तत्थ कइवि मासे चिद्धइ सो तीए जोव्वणासत्तो । ताव य सन्वं
भंडं विक्कीयं तस्स पुरिसेहिं ॥१९५॥ पडिभंडं पिहु गहियं संवूढा^१ सयलसत्थिया ताहे । धणदेवो आपुच्छइ गमणत्थं ससुरवग्गं तं
॥१९६॥ अह भूरिदविणजुत्ता दासीदासाइपरियणसमग्गा । सिरिकंता नियपिउणा पट्टविद्या भत्तुणा समयं ॥१९७॥ पुव्वुद्धिक्कमेणं
धणदेवो गरुयसत्थपरियरिओ । चलिओ नियनयरम्मि कुसग्गनयराउ सुहदिवसे ॥१९८॥ अह कमसो संपत्तो सीहगुहासन्नभूपए-
सम्मि । आवासियम्मि सत्थे धणदेवो चितए एवं ॥१९९॥ तइया पल्लीवइणा भणिओ उ अहं अवस्समेत्तेणं । आंगंतव्वं तुमए मह
धिइहेउंति ता इणिह ॥२००॥ आसन्ना सा वट्टइ पल्ली ता सिग्घमेव गच्छामि । दट्ठण सुप्पइडं पुणरवि इहमागमिस्सामि ॥२०१॥
इय चित्तिज्जण कइवयपुरिसजुओ वेसरीए आरूढो । संपत्तो अह पेच्छइ सीहगुहं सव्वओ देड्डु ॥२०२॥

अत्रिय । जाल्लुंखियनिवडियगोमहिसकंरककलियपेरंतं । पेरंतसत्थविणिहयहरुहिरपवाहदुग्गंधं ॥२०३॥ दुग्गंधधरणिनि-
वडियभडमंसवसापसत्तबहुंसुणहं । सुणहभयमुक्कमाणुसकरंकसिवमुक्कफेकारं ॥२०४॥ फेकारसवणसंतंडुभीरुउड्डीणिगिद्धिसिसुनिवहं ।
सिसुनिवहहत्थसंदड्डुभिछजुवईहिं दुं पिच्छं ॥२०५॥ दुपिच्छजलणजालांपल्लुभिछोहभवणवीभच्छं । बीभच्छजलणकवलियमयमा-
णुससयसैमाइन्नं ॥२०६॥ तं दट्ठुं धणदेवो एवं वज्जरइ हा ! किमेयंति । अइविसमावि हु पल्ली केण इमा हंदि ! दड्डुत्ति ? ॥२०७॥

१ कथयन्ति=प्रभणंति । २ विक्रीतम् । ३ पृथु । ४ एतेण=आयता=आगच्छतेत्यर्थः । ५ दग्धम् । ६ आलुखियं=दग्धम् । ७ करद्धोऽस्थिराशिः । ८ पेरंतो=
पर्यन्तः । ९ सुणहो=श्रुनकः श्वा । १० संतट्ठो=सन्नस्तः । ११ दुग्गंधं । १२ पल्लुं=लुष्टं=दग्धम् । १३ समाकीर्णम् । * सज्जिताः ।

एत्थंतरम्मि केणवि करं कमज्झट्टिएण वज्जरियं । धणदेव ! एहि एत्तो अहयं सो देवसम्मोत्ति ॥२०८॥ पेलिच्छिन्नचलणजुयलो गुरुपहरणवायजज्जरियदेहो । गाढं तिसाभिभूओ अज्जवि चिट्ठामि जीवंतो ॥२०९॥ तं सोऽं धणदेवो पुरिसं पट्टविय पाणियनिमित्तं । अहगुरुविसायजुत्तो पत्तो अह तस्स पासम्मि ॥२१०॥ भणियं धणदेवेणं साहसु भो ! केण विलसियं एयं । सो कत्थ सुप्प-इट्ठो अह सो सँणियं समुल्लवइ ॥२११॥

एत्तो तइयम्मि दिणे सिद्धपुराओ समागओ पुरिसो । एगंतग्गि य सिट्ठं तेण इमं पल्लिनाहस्स ॥२१२॥ कुमार ! अहं पट्टविओ तुहपिउवरमंति सुमइनामेण । भणियं च तेण, एयं साहेज्जसु सुप्पइट्टस्स ॥२१३॥ सुग्गीवस्सिह रन्नो अतिसुरयपसंगदोसओ जाओ । खयवाही तेण इमो चेड्डइ खणजीवियवोत्ति ॥२१४॥ एसोवि सुरहकुमरो संतावइ सयलपयइवग्गं तु । दुस्सीलो उल्लंठो असब्भ-भासी अकज्जरओ ॥२१५॥ तह एयस्स विरत्ता सामंतमहंतमाइया सन्वे । रज्जसिरीए अजोगो, तं चेव य कुमार ! जोगो सि ॥ ॥२१६॥ तुज्झ पुण वहड्डाए कणगवईए पभूयविक्खेवो । पट्ठविओ ता तुमए रक्खेयव्वं नियसरीरं ॥२१७॥ एवं च जाव साहइ सो पुरिसो भइ ! पल्लिनाहस्स । ताव य सो विक्खेवो पभूयरहुरयपाइक्को ॥२१८॥ सहसच्चिय संपत्तो समंतओ वेडिया इमा पल्ली । अह भिल्लनिवहसहिओ नीहरिओ सुप्पइट्ठोवि ॥२१९॥ युग्गम् । बहुजणसंहारकरं लग्गं आओहणं महाघोरं ।

१ पल्लिच्छिन्नं=प्रतिच्छिन्नम् । २ वृषाऽभिभूतः । ३ पाणियं=पानीयं=जलम् । ४ स्नैः । ५ क्षयव्याधिः । ६ चेड्डइ=तिष्ठति । ७ त्वमेव । ८ पाइक्को=पदातिः । ९ आयोधनं=संग्रामः ।

निहया बहवो भिक्षा विजिया अम्हे परचलेणं ॥२२०॥ गहिऊण तओ सारं सबं डहिऊण सीहगुहमेयं । काळं हयविप्पहयं विणिगयं
 परवलं तत्तो ॥२२१॥ अहयंपि हु जुञ्जंतो एयमवत्थंतरं इहं पत्तो । धणदेव ! नेव जाणे किं जायं सुप्पइड्डस्स ॥२२२॥ पंचनमो-
 कारो अहं दिन्नो सम्मत्तवयसमेओ से । तेणवि य भावसारं पुणरुत्तं भणिउमौढत्तो ॥२२३॥ एत्थंतरम्मि पुरिसो सलिलं धित्तूण
 आगओ तत्थ । धणदेवो भणइ तओ पियसु जलं देवसम्म ! इमं ॥२२४॥ अहं सो जलं पिबंतो अइतण्हासुसियतालुयत्तणओ । गुरु-
 वेयणापरिगओ सहसा पाणेहिं पोरिचत्तो ॥२२५॥ धणदेवोवि हु अइगुरुसो गो डहिऊण तस्स तं देहं । सबंपि समरभूमिं जोयावइ
 निययपुरिसेहिं ॥२२६॥ न य कत्थइ उवलद्धं करं कमेत्तंपि पल्लिनाहस्स । तत्तो चित्तइ एसो हा ! धी ! विहिणो विलसियस्स ॥
 २२७॥ तारिसगुणजुत्तस्सवि सरलसहावस्स सुप्पइड्डस्स । निग्घिणकणगवईए हा ! हा ! कहं दारुणं विहियं ? ॥२२८॥ मांइदजालसरिसं
 सन्नं एयम्मि हंदि ! संसारे । खणदिट्ठनड्डरूवं धणपरियणजीवियव्वाइं ॥२२९॥ न य नज्जइ किं जायं महाणुभावस्स सुप्पइड्डस्स ।
 किं जीवइ अहव मओ संगामे एत्थ जुञ्जंतो ? ॥२३०॥ एमाइ चितयंतो धणदेवो आगओ निजे सत्थे । अहं कमसो संपत्तो
 सत्थजुओ हत्थिणपुरम्मि ॥२३१॥ तुट्ठाओ जणणिजणया सन्वे आणंदिया वयंसा से । सोहणदिवसे वहुया पवेसिया नियय-
 गेहम्मि ॥२३२॥ अहं पुव्वसिणेहेणं सिरिकंता सासुयाइणुन्नाया । नियचेडिंजुया पत्ता कमलावइदेविगेहम्मि ॥२३३॥ ददंजुं
 पुव्ववयंसिं वियसियसुहंपकया महादेवी । अइगरुयसिणेहेणं उट्ठिय आलिगए एयं ॥२३४॥ भणइ य वयंसि ! उक्कंठियाए

१ भावसार=श्रद्धापूर्वकम् । २ भूयः । ३ आढत्तो=आरब्धः । ४ अतिटुष्णाशुष्कतालुक्त्वतः । ५ परित्यक्तः । ६ दग्ध्वा । ७ देवशर्मणः । ८ करङ्क-
 मात्रम्=अस्थिमात्रम् । ९ मायेन्द्रजालसदृशम् । १० वयस्याः=मित्राणि । ११ सासुयाइणुन्नाया=श्वश्रुवाइणुन्नाता । १२ चेटी=दाली । १३ वयस्यां=सखीम् ।

दिद्धा पभूयकालाओ । अहसोहणं हि जायं जं सासुरयंपि तुहवि एत्थ ॥२३५॥ जं तुमए दिद्धाए दिट्ठं मन्नामि पिहहरं सच्चं । इय भणिउं देवीए उच्चियपविच्छी कया तीए ॥२३६॥ उवविद्धाओ दोन्निवि कुसलपविच्छी य सौहिया सच्चा । खणमेगं संभासं काऊण भणइ सिरिकंता ॥२३७॥ गच्छामि इण्हि गेहे तत्तो कमलावई इमं भणइ । पइदियहं अइ ! तुमए आगंतव्वं मह समीवे ॥२३८॥ भणियं सिरिकंताए एवं काहामि एवं भणिऊणं । देवीए अणुन्नाया समागया निययेहेहम्मि ॥२३९॥ एवं सिरिकंताए ससुरकुले तत्थ अच्छमाणीए । कमलावईदेवीए समयं गुरुपीइजुत्ताए ॥२४०॥ धणदेवेणं समयं विसयसुहं सम्ममणुहवंतीए । बहुयाओ अह-
कंता वासाणं कोडिकोडीओ ॥२४१॥ शुग्गम् ॥ अह अन्नया कयाइवि रिउण्हाया भत्तुणा समं सुत्ता । रयणीवरिमजामे सुमिणं पासित्तु पंडिबुद्धा ॥२४२॥ अह भणइ मए पिययम ! सुमिणे चंदो सुहेण पविसंतो । दिट्ठो, तं दट्ठणं सहसा बुद्धा तओ अहयं ॥२४३॥ भणियं धणदेवेणं सुंदरि ! पुत्तो भविस्सए तुज्झ । सयलवणिवग्गपवरो इय एवं ह्वयए सुमिणं ॥२४४॥ भणियं सिरिकंताए एवं पिय ! होउ वयणयं सच्चं । सासणदेवीपभावा बद्धो एसो मए गंठी ॥२४५॥ तीए च्विय रयणीए तीए कुच्छिसि गब्भसंभूई । जाता कमेण जाव य बोलीणा दोन्नि मासा से ॥२४६॥ तइयम्मि पुणो मासे दोहलओ तीए अभयदाणम्मि । जाओ धणदेवेणवि सिट्ठो सो पूरिओ तीए ॥२४७॥ अह उवचियगब्भा पूरिए दोहलम्मी पसवणसमयम्मी आगयम्मी सुहेण । सुहगहनिवहम्मी उच्चठाणडियम्मी सुह-
करणमुहुत्ते दारयं सा पत्न्या ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुवोहगाहासमूहम्माए । रागग्गिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥

१ श्वशुरगृहम् । २ पितृगृहम् । ३ कथिता । ४ समकंसह । ५ ऋतुस्नाता । ६ स्वप्नम् । ७ प्रतिबुद्धा=जागरिता । ८ सूचयति । ९ दोहदकः ।

१० देव्या शिष्टे कथिते सति ।

एसोवि परिसमप्पइ सिरिकंतातणयपसवणो नाम । सुरसुंदरिनामाए कहाए नवमो परिच्छेओ ॥२५०॥

॥ नवमो परिच्छेओ समत्तो ॥

दसमो परिच्छेओ ।

तक्कम्मकुसलविलयासमूहविहियम्मि सइक्कम्मम्मि । हल्लुत्तावलिगिहदासिविहियतकालकरणिजे ॥१॥ सहरिसपरियणवज्जरिय-
वज्जसुयजम्महरिसियमणेण । धणधम्मसेट्ठिणा अह वद्धावणयं समाढत्तं ॥२॥ युग्गमम् ॥

अविय । गहियक्खवत्तपविसंतनयरनारीजणोहरमणीयं । रमणीयणमुहमंडणवावडनियबंधुवरदारं ॥३॥ वरदारगगनिवेसियवंदण-
मालासैणाहसियकलसं । सियकलसहत्थपविसंतवट्ठकिजंतकलसहं ॥४॥ कलसहपउरपाउलमंगलसंगीयपवरपेक्खणयं । पेक्खणयपि-
क्खक्खिक्खत्तलोयदिजंततंबोलं ॥५॥ तिसुभिः कुलकम् ॥

अविय । घोसियजीवाडघाओ मोयावियविउलबंदिनिउरबो । दिजंतविविहदाणो दीणाणाहाइसुहजणओ ॥६॥ पइजिणमंदिरकि-

१ विलया=वनिता । २ हर्षाकुला । ३ वर्यं श्रेष्ठम् । ४ वावडं=व्यापृतम् । ५ दारग=द्वाराग्रम् । ६ सनाथ=युक्तम् । ७ वट्टो=मार्गः । ८ कलशब्दप्रचु-
राणि यानि पापकुलानि तेषां यन्मङ्गलार्थं संगीत तेन प्रवर श्रेष्ठं प्रेक्षणकं यत्र वर्धापनके । ९ प्रेक्षणकं दृश्यं तस्य प्रेक्षणे आक्षिप्ता ये लोकास्तेभ्यो दीयमानं
तबोलं यत्र तत् । १० निकुरम्ब.=समूहः ।

जंतवञ्जवरमज्जणाद्यावारो । वरवत्थमाइएहिं संमाणियसाहुसंदोहो ॥७॥ भोजियसयणसमूहो संमाणियवणियनारमहल्लो । जणज-
णियचमक्कारो सुयजम्ममहूसवो विहिओ ॥८॥ एवं कयकायवो संपत्ते बारसम्मि दियहम्मि । गहिऊण दरिसणीयं संपत्तो राइणो
मूलं ॥९॥ कयविणओ धणदेवो भणइ महाराय ! सेट्ठिवयणेण । देवीसहिण तुमे भोत्तव्वं अम्ह गेहम्मि ॥१०॥ हसिऊं रत्ना
भणियं न होइ किं सेट्ठिणो इमं गेहं ? । पिउसरिसो जं सेट्ठी विचिंतगो सयलज्जस्स ? ॥११॥ तहवि हु सेट्ठी जं भणइ किंचि तं
चेव अम्ह कायव्वं । इय भणिए धणदेवो महापसाउत्ति भणिऊण ॥१२॥ नियगेहे गंतूणं तक्कालुचियं समत्थकरणीयं । नियपरि-
येण कारइ आणंदियमाणसो जाव ॥१३॥ देवीसहिओ राया करेणुयाविसरपरिगओ ताव । संपत्तो सेट्ठिगिहे वंदिजणुघुड्डजयसदो
॥१४॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ कयमंगलोवयारो उत्तरिय करेणुयाइ देविजुओ । वरमुत्ताहलविरइयचउक्कसीहासणे पवरे ॥१५॥ उव-
विट्ठो देविजुओ तत्तो य विलासिणीहिं पवराहिं । आरत्तियावयारणपमुहम्मि विहिम्मि विहियम्मि ॥१६॥ भुत्तो दिव्वाहारं नियप-
रियणसंजुओ जहाविहिणा । गोसीसविलत्तंगो परिहावियदिव्ववरवत्थो ॥१७॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ विणयनेएणं तत्तो धणदेवेणं इमं
तु विन्नत्तो । देवीए पियभगिणी वज्जइ इमं महाराय ! ॥१८॥ पसवंति पिउहरम्मी पढमं किल सयलवणियजायाओ । कारणव-
सेण केणवि संजायं नेव तं मज्झ ॥१९॥ ता देविदंसणेणं इहेव किल पिउहरंति मन्नामि । ता जइ इत्तियभूमिं आगच्छइ होइ ता
लुहं ॥२०॥ एवं च तेण भणिए अह देवी राइणा अणुणाया । सिरिकंताए समीचे संपत्ता कंचुइसमेया ॥२१॥ तत्थ य मणोरमाए

१ वज्जं=वर्यं=श्रेष्ठम् । २ उपढोक्कनम् । ३ देव्या युतो=युक्तः । ४ भारान्निकावतारणप्रमुखे । ५ कर्तरि के भुक्तवान् । ६ नएणं=न्तेन । ७ विजसः ।
८ पितृदहे । ९ कञ्चुकिः=प्रतिहारः ।

विलेवणारहरणवत्थमाईहिं । पूइय भणिया देवी सुयस्स नामं करेसुत्ति ॥२२॥ भणियं देवीए तओ सिद्धिणि ! तुह चैव होइ उचिय-
 मिणं । तहवि तुमए भणियं कायव्वमवस्समम्हाणं ॥२३॥ गहिऊण निउच्छंणे तं बालं कमलकोमलकरेहिं । कमलावईए भणियं
 सुगंधगंधे खिवंतीए ॥२४॥ सिरिकंताए जणिओ धणदेवेणं तु बालओ एसो । माउपिउअद्धनामो सिरिदेवो नाममेयस्स ॥२५॥
 अइसोहणं हि नामं विहियं देवीइ इय भणंतेण । अविहवनारिणेणं मंगलसहो समुघुडो ॥२६॥ अह तं मणहरदेहं मुट्ठीकयकरजुयं
 विसालच्छं । सुकुमालपाणिपायं दट्ठण विचिंतए देवी ॥२७॥ धन्ना मज्झ वयंसी जीए सुओ एरिसो समुप्पन्नो । जणमणनयणाणंदो
 मह पुण एयंपि न हु जायं ॥२८॥ किं मज्झ जीविएणं किंवा मह विहलगव्वरेजेण । जा नियतणयस्स मुहं पिच्छामि न मंदम-
 ग्गत्ति ॥२९॥ एमाइ चिंतयंती आभासित्ता वयंसियं निययं । रत्ना सहिया देवी संपत्ता नियगेहम्मि ॥३०॥ तत्थ य तं चिंतंती
 सुयजम्मुक्कंठिया सैसोइल्ला । परिचत्तदेहचिह्णं उट्ठिणा सयलक्केसु ॥३१॥ मत्ता व मुच्छिया इव सुत्तव्व मयव्व विगयंसत्तव्व ।
 ज्ञाणगयजोगिणि इव उवरयनीसेसवावारा ॥३२॥ परिहायंतसरीरा गुरुसोयायासंसाममुहकमला । रत्ना कयाइ दिट्ठा पुट्ठा कमलावई
 ताहे ॥३३॥ तिसुभिः कुलक्कम् ॥ देवि ! तुमं किं विमणा दुब्बलदेहा य दीससे इण्हि । किं वंछियं न पुज्जइ सौहीणे किंकरम्मि मैए
 ॥३४॥ भणियं देवीए तओ अंसुजलासारसित्तसिहिणाए । पिययम ! तुह प्पसाया संपज्जइ वंछियं सव्वं ॥३५॥ तं नत्थि किंपि
 सोक्खं तुह प्पसायाउ जं न मे पत्तं । नवरं पुत्तपलोयणसोक्खं सुइणेवि नो दट्ठं ॥३६॥ धन्नाउ ताउ नारीओ इत्थ जाओ अहो-

१ आभरणम्=विभूषणम् । ३ अविधवा=समर्तृका । ३ जीह=यस्याः । ४ सशोका । ५ चेष्टा=व्यापारः । ६ उट्ठिगना=खिन्ना । ७ विगतमत्तवा । ८ परिहा-
 यंतं=परिहीयमानं=कृशीभवदित्यर्थः । ९ आयासो=यत्नः । १० पूर्यते । ११ स्वाधीने । १२ मयि । १३ स्वप्ने । १४ याः ।

निसिं नाह ! । नियय थणं धयंतं थैणधयं हंदि ! पिच्छंति ॥३७॥ पच्छा परिणीयाइवि सिरिक्ताए सुओ समुप्पन्नो । तुमए मन्नो-
याए न पुणो मह मंदभागाए ॥३८॥ ता देव ! देसु पुत्तं अह नवि ता नत्थि जीवियं मज्झ । तुइइ थणोवि अह एइ खीरमन्ना गई
नत्थि ॥३९॥ तत्तो रन्ना भणियं एत्थत्थे कुणसु देवि ! मा सोगं । आराहिता तियसं पूरेमि मणोरहेज्वस्सं ॥४०॥ इय भणिज्जणं
राया काउं पूयं जिणिंदपडिमाणं । सियवसणधरो उम्मुक्कसयलमणिकंचणाहरणो ॥४१॥ पोसहसालं गंतुं अट्टमभत्तं पणिण्हउं वि-
हिणा । कुँससत्थरे निर्सन्नो एवं भणिउं समाढत्तो ॥४२॥ देवो व दाणवो वा जिणसासणभत्तिसंजुओ कोवि । जह संनिहिओ सिग्गं
आगच्छउ वंछियं देउ ॥४३॥ एवं च चिंतयंतो एगंते संनिरुद्धजणपसरो । निचलदेहो चिइइ राया जा तिन्नि दियहाँइ ॥४४॥ ता
रयणिचरिमजामे विद्धंसियसयलतिमिरसंघायं । भासुरदेहं पुरिसं दट्ठुण विचिंतए राया ॥४५॥ युग्मम् ॥ निमिसंति लोयणाइं ता
किं एसो न होइ देवोत्ति । न य मणुयाण सरिरे जायइ एवंविहा दित्ती ॥४६॥ ता होज्ज इमो को पुण चरणावि महिं फुंसंति
नेयस्स । एवं विगणयंतो राया आभासिओ तेण ॥४७॥ भो अमरकेउनरवर ! उग्गतवेणं किंलामिओ सि न किं ? । एवं भणमाणो
सो अब्भुड्डिय राइणा भणिओ ॥४८॥ को सि तुमं कत्तो वा समागओ कहसु मह महाभाग ! ? । भणियं सुरेण नरवर ! कहेमि
कोज्जहलं जइ ते ॥४९॥

ईसाणकण्णवासी विहुप्पहो नाम सुरवरो अहयं । आसनचवणसमओ परलोयहियं समायरिउं ॥५०॥ तित्थयरवंदणत्थं विदेह-

१ स्तनम् । २ धयंतं=‘दधे पाने’ पिवन्तमित्यर्थः । ३ स्तनन्धयं=सुतम् । ४ मान्यायाः । ५ कुशसंस्तारके । ६ निघणः=स्थितः । ७ दिवसानि । ८
दीप्तिः । ९ स्पृशतः । १० क्लान्तः । ११ अभ्युत्थाय । १२ कौतूहलम् । १३ द्यवर्तनं=मरणम् ।

वासम्मि आगओ आसि । तत्थ मए सो भयवं आपुट्ठो निययवुत्तं ॥५१॥ युग्मम् ॥ उप्पत्ती कत्थ महं चुयस्स एत्तो भविस्सए
 भयवं ! ? । तत्तो जिणेण भणियं भरहम्मि य हत्थिणपुरम्मि ॥५२॥ जो अच्छइ पुत्तत्थी पोसहसालाइ पोसहम्मि ठिओ । सिरिअमर-
 केउराया तस्स तुमं होसि पुत्तोत्ति ॥५३॥ युग्मम् ॥ तव्वयणं सोळणं समागओ राय ! तुह समीवम्मि । ता मा कुणसु किलेसं अहयं
 होहामि तुह पुत्तो ॥५४॥ गेणहसु कुंडलजुयलं नरिंद ! एयं तओ उ देवीए । जीए इच्छसि पुत्तं दायव्वं तीइ आभरणं ॥५५॥ इय भणिउं
 कैन्नाणं उत्तारिय कुंडलाइ दिव्वाइ । रन्नो समप्पिळणं देवो अइंसणीभूओ ॥५६॥ रन्नावि रयणिविसे गंतु देवीए वियसियमुहेण ।
 सुरदंसणाइ सबो वुत्तंतो साहिओ तत्तो ॥५७॥ कुंडलजुयलं अप्पिय पभायकिच्चं करित्तु नीसेसं । पंडिलाहिय साहुजणं सयं पभुत्तो
 वराहारं ॥५८॥ अह अब्बया य देवी ^१रिउण्हाया रयणिचरिमजामम्मि । ददं तुं सुमिणं सहसा पडिबुद्धा ^२वेविरसरीरा ॥५९॥ भणिया
 रन्ना सुंदरि ! कीस अक्कम्हाओ कंप्पिया तं सि । तीए भणियं पिययम ! संपइ सुमिणं मए दिट्ठं ॥६०॥ किल कणगमओ कलसो
 मज्झ मुहे ^३पविसिउं विणिक्खंतो । केणावि भंजणत्थं नीओ दूरं स कुद्धेण ॥६१॥ पुणरवि बहुकालाओ कहवि हु लद्धो स खीरप-
 डिपुन्नो । सियकुसुममालियाए मएवि संपूओ तत्तो ॥६२॥ एयं सुमिणं ददं तुं मुहकडुयं परिणईइ सुंदरयं । जाओ भएण कंपो मह
 देहे तेण नरनाह ! ॥६३॥ तं सोळण नरिंदो जाओ सोगाउरो दंठं हियए । वज्जरइ देवि ! सुविणं लाभं स्रएइ तणयस्स ॥६४॥

१ ओ । २ क्लेशम् । ३ कर्णाभ्याम्, पद्मभ्याः स्थाने षष्ठी । ४ प्रतिलाभ्य=आहारदानेन सत्कृत्य । ५ प्रमुक्तः=मुक्तवान् । ६ कतुस्नाता । ७ स्वप्नम् ।

८ वेविरं=वेपनशीलम् । ९ अकस्मात् । १० प्रविश्य विनिष्क्रान्तः । ११ मुखकटुकम्=आरम्भे दुःखदम् । १२ स्वप्नम् ।

सेसं च सुविणजाणगपुच्छगविहिणा विंयाणिउं तुज्झ । साहिस्सं मा काहिसि उव्वेणं किंचि हिययम्मि ॥६५॥ तत्तो पभायसमए
गंतुं अत्थाणमंडवे राया । आणवइ सुमिणसत्थजाणए झत्ति वाहरह ॥६६॥ तत्थ निउत्तनरेहिं तहेव संपैडियाए आणाए ।
सामंतमंतिपुरनायगेहिं पुत्रम्मि अत्थाणे ॥६७॥ कयविणया सुविणन्नू उवविट्ठा अह नरिंदआसन्ने । धणदेवोवि हु रन्नो आसन्नो
चेव उवविट्ठो ॥६८॥ युग्मम् ॥ तत्तो रन्ना तेसिं सिट्ठो सुरदंसणाइवुत्तंतो । पुंन्वुत्तो सव्वोवि हु सुविणगउवलंभअवसाणो ॥६९॥ सम्मं
विणिच्छिऊणं सुविणसरूवं कहेह भो ! तत्तं । इय भणिया ते रन्ना अन्नोन्नं जाव चिंतित्ति ॥७०॥ ताव य धणदेवेणं भणियं नरनाह !
देसु अवहाणं । सुविणपरमत्थजाणहेउं निसुणेसु वुत्तंतं ॥७१॥ युग्मम् ॥

तओ । अह अडवीए दिट्ठो भिच्छन्नई, तेणं जह य सम्पेहिं । वट्ठो उ चित्तवेगो 'विमोइओ मणिपभावाओ ॥७२॥ जह तेण
निययचरिए सिट्ठ देवस्स आगमो आसि । देवेण केवली अह दिट्ठो य कुसग्गनयरम्मि ॥७३॥ जह भाविमवं पुट्ठो केवलिणा जह य
तस्स आइट्ठं । सिरिअमरकेउरन्नो होहिसि पुत्तो तुमं भइ ! ॥७४॥ जणणीइ समं तत्थ य अवहरिओ पुव्ववेरियसुरेण । ता चित्तवेग !
खयराहिवस्स गेहम्मि वड्डिहिसि ॥७५॥ एमाइ पुव्वउत्तं सवित्थरं साहियं नरवइस्स । धणदेवेणं जाव य संपत्तो हत्थिणपुरम्मि ॥७६॥
ता देव ! देविउदरे विहुप्पहो सो सुरो समुप्पन्नो । होही, जओ न केवलिवयणं इह अन्नहा होइ ॥७७॥ पुव्वविरुद्धसुरेणं हरिओ खयरस्स
वड्डिओ गेहे । साहियवहुविहविजो मिलिही सो निययजणणीए ॥७८॥ इच्छियकन्नादाणं मालाए पूयणंपि मन्ना सि । एसो नरिंद !

१ विज्ञाय । २ आस्थान=सभा । ३ संपादिताया=परिपालितायाम् । ४ स्वन्नज्ञाः । ५ पूर्वोक्तः । ६ विनिश्चित्य=निर्णीय । ७ भिल्लपतिना । ८ विमोचितः ।

९ कथितम् ।

सुविणयपरमत्थो पुरइ मह हियए ॥७९॥ एयं धणदेवस्स ओ वयणं सोऊण सुविणयन्नूहिं । भणियं अहो ! अउच्चं एयस्स उ बुद्धि-
 कोसल्लं ॥८०॥ सययं तल्लिच्छेहि वि बहुसत्थवि यक्खणेहिं अम्हेहिं । तव्हि बुद्धि विउत्तेहिं सक्कियं नो विणिच्छेउं ॥८१॥ सुसिलिद्धो
 नणु अत्थो निरूविओ राय ! वणियउत्तेण । सन्वेसिं अम्हाण वि सुसंमओ चेव एसोत्ति ॥८२॥ इय भणिए ते रत्ता तंबोलपयाण-
 पुव्वयं सन्वे । पट्टविया तह सन्वे सामंतमहंतमाईया ॥८३॥ तत्तो रत्ता भणियं इण्हि धणदेव ! किमिह कायच्चं । देवीइ समं अम्ह
 उवट्टिए दुसह विरहम्मि ॥८४॥ किं एत्थ अत्थि कोवि हु पडिघायविही सुट्टुसुविणस्स । भणियं धणदेवेणं न अक्कहा केवलिगिरा
 ओ ॥८५॥ तहवि हु एस उवाओ कीरइ मा होज्ज तेण पडिघाओ । मंचय पडियाण पुणो तहट्टिया चेव भूमिप्पि ॥८६॥ पल्लीवइणा
 तइया दिव्वमणी जो समप्पिओ मज्झ । सो एस अंगुलीयगंनिवेसिओ चिट्ठउ करम्मि ॥८७॥ एसो अच्चित्तसत्ती अणेयं ठाणसु दिट्ठ-
 माहण्यो । ता एयं देवीए करट्ठियं देव ! कारेह ॥८८॥ युग्मम् ॥ पुव्वविरुद्धो वि सुरो हरणे देवीइ होज्ज असमत्थो । एयस्सं पभा-
 वाओ, अह कहवि करिज अवहरणं ॥८९॥ तहवि हु अवगारम्मी सक्किस्सइ नेव वट्ठिउं वइरी । नाउं इमं नरेसर ! मा सोगं
 किंचिवि करेह ॥९०॥

अन्नं च । सुविणपडिघायणत्थं कारेसु जिणालएसु महिमाओ । पूएसु संमणसंधं तदुचियवत्थासणार्हं ॥९१॥ दावेसु अभय-
 दाणं विविहाभिगहत्तवेसु उज्जमसु । एवं कयम्मि नरवर ! सर्वपि हु सुंदरं होही ॥९२॥ इय भणिउं धणदेवो समप्पिउं अंगुलीययं

१- स्वप्नज्ञैः । २ अपूर्वम् । ३ सुखिष्ठः=सुसगतः । ४ वणिक्पुत्रेण । ५ उपायः । ६ माहर्षिः=माहात्म्यम् । ७ ज्ञात्वा । ८ श्रमणः=साधुः । ९ उच्यच्छ=
 उद्यमं कुरुष्व ।

निययं । पणमिता रायाणं विणिग्गओ रायभवणाओ ॥९३॥ रत्तावि हु गंतूणं देवीभवणम्मि सयलवुत्तंतो । सिद्धो समप्पियं तह देवीए अंगुलीयं तं ॥९४॥ भणिया य देवि ! एयं खणंपि हत्थाओ नेव मोत्तव्वं । एयस्स पभावाओ पभवंति न खुद्दसत्ताई ॥९५॥ जिणमंदिरजैत्ताइं कारवियं ताहि राइणा सव्वं । कमलावईवि तत्तो जाया औवन्नसत्तत्ति ॥९६॥ सुहंसंपटंतहियइड्डवत्थुसुविणीयपरियणजुयाए । अह सत्तम्मि मासे जाओ देवीए दोहलओ ॥९७॥ लज्जाए तं कस्सवि जाहे न कहेइ ताव कहयावि । परिहायंतसरीरा दिट्ठा रत्ता इमं भणिया ॥९८॥ देवि ! तुह किं न पुंजइ दीससि अहुब्बला जओ इण्हि । देवीए तो भणियं दोहलओ एस मे नाह ! ॥९९॥ वरवारणमारूढा दाणं दिंती य अत्थिलोयस्स । तुहउच्छंगनिविट्ठा तुमए छत्तं धरंतेणं ॥१००॥ हिंडामि राय ! नयरे परियरिया सयलभिच्चवग्गेण । रत्ता भणियं सुंदरि ! कीरइ अहुणा दुयं एयं ॥१०१॥ युग्गमम् ॥

अह पवरपट्टहत्थी सिंगारिय आणिओ निउत्तेहिं । तत्थारूढो राया देवी उण तस्स उच्छंगे ॥१०२॥ उवरि धँवलायवत्तं मुत्ताहलरेहिं सँयं रत्ता । धरियं तत्तो विविहं पँढंतथुइपाढनिवहेण ॥१०३॥ तूरेसु रसंतेसु वज्जंतेसु य असंखसंखेसु । कलपाणएहिं विहिए वियंभमाणे य संगीए ॥१०४॥ अत्थिजणपूरियासं दाणं देता समत्थनयरम्मि । आणंदनिब्भराहिं थुँव्वंता नयरनारीहिं ॥१०५॥

१ कुद्रसत्त्वादयः । २ जत्ता=यात्रा । ३ आपन्नसत्त्वा=संजातगर्भा । ४ सुखेन संपद्यमानैः हितेष्वस्तुभिः सुविनीतपरिजनेन च शुक्ताया देव्याः । ५ पूर्यते । ६ वारणः=दस्ती । ७ देती=ददती । ८ मृत्युः=दासः । ९ द्रुत=शीघ्रम् । १० आनीतः । ११ धवलातपत्रं=धैतच्छत्रम् । १२ स्वयम् । १३ पठ्यमानस्तुतिपाठनिवहेन । १४ विजृम्भमाणे=संपद्यमाने । १५ स्तूयमाना ।

आहिंङिऊण विविहं चउकतियचच्चेरु इच्छाए । अह पुरवराउ बाहिं नीहरिओ कुंजरो कमसो ॥१०६॥ चतसुभिः कलापकम् ॥ सह-
सच्चिय उंम्मिट्ठो विंच्छोलितो समत्थजणनियरं । अइवेगेण पयड्ढो ईसाणदिसामुहो ताए ॥१०७॥ रे ! लेह लेह धावह एस गओ
एस जाइ पुरओत्ति । एमाइ वाहरंतो भिच्चजणो धाइ पट्टीए ॥१०८॥ रायावि हु जाहि कहवि हु धरिउं न चाएइ करिवरं तं तु ।
ताहे भणिया देवी एस गैओ ताव उंम्मिट्ठो ॥१०९॥ अइवेगओ पयड्ढो चाइजइ कहवि नो नियचेउं । ता उत्तरिमो कहवि हु इय-
रह अडवीए पाडेही ॥११०॥ कमलावईए भणियं ओयरियव्वं कंहं नु नरनाह ! । रत्ना भणियं निसुणसु पिच्छसि वडपायवं पुरओ
॥१११॥ एयस्स य हेट्ठणं जाही हत्थी तओ तुमे देवि ! । साहाए लग्गिअव्वं सहसा हत्थि पमोत्तण ॥११२॥ एवं च जाव राया
देविं उल्लवइ ताव सो हत्थी । अइवेगेणं पत्तो वडवायवहिट्ठभूभागे ॥११३॥ दक्खत्तणओ रायां झत्ति विलगो य तस्स साहाए ।
लग्गसु लग्गसु देवि ! झत्ति एयं भोगेमाणो ॥११४॥ अइवेगओ करिस्सा (स्स?) अदक्खयाए य इत्थिभावस्स । गब्भस्स य गरु-
यत्ता भयवेविरओ सरीरस्स ॥११५॥ कयअज्झवसायावि हु न सक्किया जाहि तत्थ लग्गेउं । ताहे य करिवरो सो झडत्ति तत्तो
अवक्कतो ॥११६॥ युग्मम् ॥ अह गुरुसोगो राया तहट्ठिओ जा तओ पलोएइ । ता पिच्छइ गयेणेणं जंतं वेगेण तं करिणं ॥११७॥

अवक्कतो ॥११६॥ युग्मम् ॥ अह गुरुसोगो राया तहट्ठिओ जा तओ पलोएइ । ता पिच्छइ गयेणेणं जंतं वेगेण तं करिणं ॥११७॥

अह विम्हिओ मणेणं चित्ह राया अहो ! महच्छरियं । मोत्तुं भूमिपयारं वच्चइ हत्थी नहयलेण ॥११८॥
अहवा । पुव्वविरुद्धसुरो सो विलसइ नूणं इमेण रूवेण । न हु केवलिणा भणिया भावा इह अन्नहा होंति ॥११९॥ एवं विचिं-
तयंतस्स तस्स, हत्थी अदंसणीभूओ । ताव अनुमगलग्गं रत्नो सिंनं समणुपत्तं ॥१२०॥ अह करिवरमगेणं समरप्पियपमुहसुहड-

१ उन्मत्तः । २ विच्छोलितो=रुम्पयत् । ३ गजः । ४ दक्षत्वम्=चातुर्यम् । ५ यान्तम् । ६ सैन्यम् ।

सयकलियं । देवीगवेषणत्थं पट्टविडं साहणं राया ॥१२१॥ कहकहवि गरुयसोओ सामंतमहंतगाण वयणेण । पत्तो नियनयरम्मी सुन्नो वुन्नो निराणंदो ॥१२२॥ युग्मम् ॥ परिचत्तरज्जचिच्चो चिद्धह जा कइवि तत्थ दिवसाणि । कमलावइसंपावणआसाए धरियनिय-
जीओ ॥१२३॥ ता अन्नदिणे सिन्नं समरप्पियपमुहमागंयं सहसा । दीणं विमणं खिन्नं लज्जाविणमंतमुहकमलं ॥१२४॥ युग्मम् । अह रत्ता आपुट्ठो समरप्पिओ कहसु भइ ! वुत्तंतं । किं दिट्ठो दुट्ठकरी देवीवि विमोइया तत्तो ? ॥१२५॥ दीहं नीससिज्जणं भणियं सम-
रप्पिण सुण देव ! । करिवरदिसापयट्ठा पत्ता अडवीइ ता अम्हे ॥१२६॥ तत्थ य बहुप्पयारं गवेषमाणेहिं देव ! अम्हेहिं । दिट्ठो न सो करिवरो नेव य देवी न य पउत्ती ॥१२७॥ अवरारसवरणं पुच्छंताणं सुदूरपत्ताणं । अह अन्नदिणे कहियं कप्पडियनरेण
एक्केण ॥१२८॥ तत्तो सत्तमदिवसे पउमोयरनामए सरवरम्मि । गयणाउ निवडमाणो महिलासहिओ करी दिट्ठो ॥१२९॥ तत्तो भयभीएणं दूरट्ठियगुविलतरुयविट्ठेण । नारीरहिओ पुणरवि पलोइओ तत्थ हत्थिचि ॥१३०॥ वियरंतो सरतीरे, इय तस्स ओ वय-
णं सुणेज्जण । भणियं दंससु भइय ! तं सिग्घं सरवरं अम्ह ॥१३१॥ युग्मम् ॥ अह तेण दंसियं तं पलोइयं सरवरं समं तेण । न य उवलद्धा देवी निजणंपि गवेषमाणेहिं ॥१३२॥ सरवरजोयणमित्ते विउत्तपुरिसेहिं पाविओ हत्थी । तं धितुं निराणंदा इहागया देव-
मूलम्मि ॥१३३॥ ता किं तत्थेव सरे गभीरनीरम्मि उवरया देवी । अह तत्तो उत्तरिडं पत्ता उ कहिंपि दंसिमम्मि ? ॥१३४॥
अहवा सावयपउरे वणम्मि केणवि विणसिया होज्ज । न य जाणामो किंचिवि नरिंद ! देवीए वुत्तंतं ॥१३५॥
एवं च जाव जंपइ समरप्पिओ पत्थिवस्स से पुरओ । ताव य दारनिउत्तो कयविणओ एवमुल्लवइ ॥१३६॥ दारम्मि सुमइनामो

१ कट्ठकम् । २ वुन्नो=उद्धिग्नः । ३ शवरः=भिन्नाः । ४ कार्पटिकः=परिहितजीर्णवस्त्रो यात्रिकः । ५ उपरता=शान्ता=मृतेति यावत् । ६ वसिम=वसितम् ।

नेमिची चिह्नइत्ति सुणिऊण । भणियं रत्ना किं सो एसो सुमहनेमिची ? ॥१३७॥ जस्साएसाल तया दिन्ना नरवाहणेण मह देवी ? ।
 पासट्टिहं सिद्धं, नरिंद ! एवंति, अह रत्ना ॥१३८॥ भणियं पविसल सिग्धं पुच्छामो जेण देविवुत्तं । वयणाणंतरमैसो पविसिओ
 दारवाल्लेण ॥१३९॥ कयउवयारो रत्ना उवविट्ठो विणयपुव्वयं सुमई । आपुट्ठो, किं देवी जीवइ व नवत्ति वज्जरसु ? ॥१४०॥ उव-
 ओगं दाऊणं भणियं अह सुमइणा जियइत्ति । अक्खयदेहा संपइ मिलिया इव बंधुवग्गस्स ॥१४१॥ कइया समागमो मह तीए, किं
 वा हवेज्ज से गम्भे ? । इय पुट्ठो नरवइणा कयउवओगो पुणो भणइ ॥१४२॥ जइया नरिंद ! सुविणे गिण्हसि विसमट्ठियं कुसुम-
 मालं । तत्तो य मासमित्ते समागमो तुम्ह देवीए ॥१४३॥ होही तणओ तीए विजुजिही किंतु जायमैत्तो सो । नियमाऊए, नरवर !
 एवं किल कहइ हु निमित्तं ॥१४४॥ पुट्ठो पुणरवि रत्ना जणणिविउत्तो स जीविही किं नो ? । कत्थवि बुद्धिं जाही, कइया व समा-
 गमो तेण ? ॥१४५॥ अह सुमई भणइ पुणो बहुकालं जीविही स ते पुत्तो । कत्थ य बुद्धिं जाही एयं पुण नेव जाणामो ॥१४६॥
 कुसुमायरउजाणे जइया गयणाओ कैन्नगा पडिही । तत्तो य सिग्धमेव हि समागमो तुम्ह तणएण ॥१४७॥ तन्वयणं सोऊणं गय-
 सोगो पहसिओ भणइ राया । भो ! भो ! सुवन्नलक्खं सिग्धं सुमइस्स देहत्ति ॥१४८॥ एयवयणाओ अमहं देवीविरहम्मि गरुयसो-
 गग्गी । पसरंतो ओल्लहविओ समागमासाजलोहेण ॥१४९॥ अह निययाभरणेण सुवन्नलक्खेण पूइओ सुमई । नीहरिओ रायावि हु
 मणयं जाओ विगयसोगो ॥१५०॥ अह अनया य राया सुत्तो रयणीइ पेच्छए सुमिणं । उत्तरदिसासुहेणं वयमाणेणं मैए कूवे ॥
 ॥१५१॥ पडिया अद्धमिलाणा धवला कुसुमाण मालिया दिट्ठा । गहिया सहसा जाया पच्चगा सुरहिगंधट्ठा ॥१५२॥ शुग्गमम् ॥

१ कदा । २ विवोक्ष्यते । ३ कन्यका । ४ पतिष्यति । ५ विध्यापितः । ६ मनाक् । ७ मया । ८ अर्धम्लाना ।

दद्वणमिणं सुमिणं पडिबुद्धो चित्तए इमं राया। एवं हि सुमइभणियं दिट्ठं सुमिणं मए अज्ज ॥१५३॥ ता होही लहु इण्हि मज्झ
वयंतस्स उत्तरदिसाए। विसमदसापत्ताए देवीए संगमोऽवस्सं ॥१५४॥ इय चिंतिज्जण राया नियदेसपलोयणच्छलेणं तु। गुरुसे-
णापरियरिओ नीहरिओ हत्थिणपुराओ ॥१५५॥ कइवयपयाणाइं गंतुं उच्चंगगिरिसमाइन्ने। अइगुविलतरुसणाहे अडविपएसम्मि
एगम्मि ॥१५६॥ आवासिओ ससेन्नो अह कूवे दीहतणसमोच्छइए। कहवि हु पमायवसओ पडिया रन्नो चमरहारी ॥१५७॥
युगमम् ॥ अह रन्ना आणत्तो पुरिसो रज्जुप्पओगओ तत्थ। ओइन्नो संतमसे इओ तओ जाव गविसेइ ॥१५८॥ ता एगत्थनिळुंक्कं
पिच्छइ जुवइं तडीइ अगडस्स। भयकंपंतसरीरं संतमसे तत्थ अच्चंतं ॥१५९॥ कासि तुमं इह सुंदरि! इह पुट्टा जा न देइ पडिव-
यणं। ताव य जलमज्झगया विलासिणी कंठगयपाणा ॥१६०॥ संपत्ता तेण तओ धित्तूण तयं कमेण नीहरिओ। वज्जरइ राय! एत्थं
अन्नावि हु अच्छए जुवई ॥१६१॥ युगमम् ॥ आभट्ठावि न भासइ भएण कंपंततणुलया वरई। एवं निसम्म रन्नो फुरियं अह दाहिणं
नयणं ॥१६२॥ अह विम्भिहएण रन्नो विचिंतियं किं हविज्ज सा देवी। अहवा इह अडवीए देवीए संभवो कत्थ १ ॥१६३॥ अहवा
कम्मवसाणं सत्ताणं नवरि एत्थ संसारे। भवियव्वयावसेणं नत्थि तयं जं न संभवइ ॥१६४॥ जइ सा हविज्ज देवी ता सुंदरमेव,
कावि अह अन्ना। तहवि हु उत्तारिज्जउ करुणामूलो जओ धम्मो ॥१६५॥ इय चिंतिज्जण रन्ना भणिओ पुरिसो तयंपि कड्डेहि। अह
सो रज्जूइ पुणो पुरिसो कूवम्मि ओइन्नो ॥१६६॥ भणिया य सुयणु! अहयं रन्नो सिरिअमरकेउनामस्स। वयणेणं तुहुत्तारणकजेणं
पुणरवि पविट्ठो ॥१६७॥ ता आरुह मंचीए नरगागाराओ अंधकूवाओ। जेणुत्तारेमि लहुं एयं च निसम्म सा वयणं ॥१६८॥ आ-

१ लहु=शीघ्रम्। २ गुपिलं=गहनम्। ३ दीर्घकृष्णसमवच्छन्ने। ४ चामरधारिणी। ५ सतमसे=अनकूपे। ६ आभापितापि। ७ भवतीर्णः। * निलीना।

रूढा मंचीए कमेण उत्तारिया तओ देवी । दुब्बलेदेहा रत्ना कहकहवि हु पंचभिन्नाया ॥१६९॥ युग्मम् ॥ सावि य ददुं रायं रोवंती
घग्घरेण सहेण । चरणविलग्गा रत्ना अंसुजलपुननयणेण ॥१७०॥ नीया निययावासे देविं दद्वण परियणो सबो । अइगुरुसो
रोवई विविहपलावेहिं दीणमुहो ॥१७१॥ युग्मम् ॥ अह कयसरीरचिद्धा पुट्ठा कमलावई नरिंदेण । तइया करिणा नीयाए किं तुमे
देवि ! अणुभूयं ? ॥१७२॥ कइया व कहव पडिया भीसणक्खम्मि एत्थ अडवीए ? । कमलावई भणियं सुणसु महाराय ! साहेमि
॥१७३॥ वडपायवम्मि लज्जे देवे तं विलग्गिउं अंसत्ता हं । वेगपहावियकरिणा हरिया एगागिणी ताव ॥१७४॥ अह सो गिरिसे-
रियाए विसमतडिं पाविळण सहसत्ति । अइवेगभंगभीउच्च नहयलं झत्ति उप्पइओ ॥१७५॥ तत्तो भयभीयाए विंचितियं हंत !
करिवरपविट्ठो । अवहरइ कोवि देवो न जेण करिणो वयंति नहे ॥१७६॥ इय विम्बिहयहिया हं पुणो जा महिं पलोएमि ।
पिच्छामि ताव गिरितरुपमुहं सँगव वचंतं ॥१७७॥

अविय । एगागिणी अरण्णे महिला बीहिज्ज अडवीमज्झम्मि । इय कलिउं व सहाया तरुणो वेणेण धावंति ॥१७८॥ किडिय-
नयरसमाइं चलंतमणुयाइं गामनयराइं । जलभरियसरवराइंवि (पि ?) महिनिवडियछत्तसरिसाइं ॥१७९॥ दीहरवणराइंओ सप्पसरि-
च्छाओ सच्चविजंति । पालिसरिच्छा गिरिणो सारणिसरिसाओ सरियाओ ॥१८०॥ अह दूरमइयाए संभरिओ अंगुलीयगमणी सो ।
अंवहत्थिय ताहि भयं पहओ सो तेण कुंभयडे ॥१८१॥

१ प्रत्यभिज्ञाता=उपलक्षिता । २ रुदती । ३ अप्फुन्न=पूर्णम् । ४ अशक्ता । ५ सरित्=नदी । ६ नभसि । ७ समकं=युगपत् । ८ दृश्यन्ते । ९ संस्मृतः ।

१० अपहस्तयित्वा=अवगणय्य ।

अविय । मणिसंजुयकरपहओ वजेणिव ताडिओ गंडदो सो । मोलुं गुरुचीहोडिं अहोमुहो क्षत्ति गयणाओ ॥१८२॥ जा निव-
डइ वेगेण ताव य हिडासुहं नियंतीए । दिहुं महंतमेगं सरोवरं भंगुरतरंगं ॥१८३॥ युगमम् ॥ परिहत्थमच्छपुच्छच्छडाहि उच्छलि-
यसलिलउप्पीलं । महुमत्तमहुयरीविसरुद्धवियसंततामरसं ॥१८४॥

अविय । फुरंतमणिजालयं तरंतटिड्ढिभालयं । रहंगपंतिमंडियं विहंगसत्थवहुयं ॥१८५॥ भमंतभूरिगोहियं सरोरुहालिसोहियं ।
अणेगसावयाउलं झैसोहलुद्धसाउलं ॥१८६॥ चलंतभीमगोहयं रंडंतददूरोहयं । मरालपंतिसोहियं तमालतालरेहियं^{१*} ॥१८७॥ रणंत-
छप्पयालियं बलायपंतिमालियं । फुरंतसिप्पिसंपुडं भमंतभीमदीवडं ॥१८८॥ अह तम्मि नीरपुन्ने अणोरपारम्मि सरवरे हत्थी ।
गयणाओ नीसंहंगो पडिओ बुहुओ य जलमज्जे ॥१८९॥ अह नीसहे गइंदे बुहुं गंभीरनीरमज्झम्मि । मणिणो माहप्पेणं जलउवरिं
चेव थंक्का हं ॥१९०॥ आसाइयफलगावि य उत्तरिउं सरवरस्स तीरम्मि । उवविट्ठा भयभीया गुरुसोगा इय विचिंतता ॥१९१॥
तारिसरिद्धिजुयावि हु खणेण एगागिणी कंह ज्ञाया । देसियंजुवइव अहो ! अइगुविलो कम्मपरिणामो ॥१९२॥ सो कत्थ भिच्च-
वग्गो सा य सिरी सो विणीयपरिवारो । होहामि कंह इण्ह विहिया एगागिणी विहिणा ? ॥१९३॥ एमाइ चिंतयंती उवरिमवत्थेण
छाइउं वयणं । सरणविट्ठुणा सोएणं तत्थ अहं रोविउं लग्गा ॥१९४॥

१ गजेन्द्रः । २ चीहासी=दुःखोद्भूता=गर्जना 'चीस' इति भाषायाम् । ३ पश्यन्त्या । ४ उप्पील=संघातः, स्थपुटश्च । ५ तामरसं=कमलम् । ६ टिट्ठिभो=
जन्तुविशेषः । ७ वयं=महत वडिडिय=व्यासम् । ८ गोधा=जीविशेषः । ९ कालि.=समूहः । १० श्वापदा.=दुष्टजन्तवः । ११ क्षापर्णा मत्स्यानामोघे समूहे लब्धौ=
भीवरैः संकुलं=व्यासम् । १२ गाहा=जलजन्तुविशेषः । १३ रटन्तः=शब्द कुर्वन्तः । १४ रेहियं=राजितं । १५ दीवगे=जन्तुविशेषः । १६ बुडुगे=मग्नः । १७
यगा=स्थिता । १८ देशिन्ना=देशो प्रोपिता=प्रवासिनीत्यर्थः । * अशक्ताः ।

एत्थंतरग्गि केणवि भणिया किं सुयणु ! रोयसे करुणं ? । तत्तो ससंभमाए पलोइयं मे तओहुत्तं ॥१९५॥ कइवयपुरिससहाओ
 तरुणनरो वेसरीइ आरूढो । कैयमुहसंधी पुरओ दिट्ठो उट्ठुलियं गिच्छो ॥१९६॥ अह सो दट्ठण ममं विम्भिहयहियउव्व वेसराहितो ।
 उच्चरिय मज्झ चलणेसु निवडिओ भणइ एवं तु ॥१९७॥ परिजाणसि भगिणि ! ममं सिरिदत्तो हं कुसग्गनयराओ । आसि गओ
 परविसए वणिज्जबुद्धीए सत्थंजुओ ॥१९८॥ बारसमवच्छराओ पुणरवि चलिओ पुरम्मि निययम्मि । सत्थेण समं इण्हि संपत्तो इह
 पएसम्मि ॥१९९॥ ता भगिणि ! केण विहिणा जाया एगगिणी तुमं एत्थ ? । इय भणिया तेण अहं विगंयभया झत्ति संजाया
 ॥२००॥ तत्तो य मए सिट्ठो गयावहाराइनियबुत्तं । अह दिन्नवयणसोया भणिया वणिएण तेणाहं ॥२०१॥ दूरम्मि हत्थिण-
 पुरं सावयचोरेहिं दुग्गमो मग्गो । आसनं खु कुसग्गं किं कायवं तुमे भगिणि ! ? ॥२०२॥ तत्तो य मए भणियं कुसग्गनयरम्मि
 वच्चिमो ताव । पेच्छामि बंधुवग्गं पभूयकालाओ सिरिदत्त ! ॥२०३॥ अह तेण सहरिसेण नीया सत्थम्मि निययआवासे । विणओव-
 यारपुव्वं च कारिया सयलदेहटिं ॥२०४॥ तं देवदिक्खंडलपमुहं सव्वपिं निययआभरणं । मोत्तण अंगुलीयं समप्पियं तस्स वणि-
 यस्स ॥२०५॥ तत्तो सत्थेण समं चलिया सिरिदत्तपरियणसमेया । किजंतविविहविणया वणिएणं, डोलियारूढा ॥२०६॥ सोवि ह्नु
 सत्थो जाव य लहुयपयाणेहिं वयइ अणुदियहं । कइवयपयाणंगां ता एगदिणम्मि अडवीए ॥२०७॥ अवसउणेणं थक्को दियहे
 दियहे न जायए सउणं । जाव य दिवड्डुमासे वोलीणे सव्वसत्थिच्छा ॥२०८॥ संवलरहिंया तहइ ठाउमसत्ता तओ समुच्चलिया ।

१ तदभिमुखम् । २ कृतो मुखस्य सन्धिः सवन्धो येन सः, संजातदर्शन इत्यर्थः । ३ विषयः=देशः । ४ दत्तवदनशीचा=कृतमुखशुद्धिकेत्यर्थः ।

५ डोलिका=शिचिका । ६ अपराकुनेन । ७ दिवट्टु=द्वितीयाधर्म, साधैकमित्यर्थः । ८ सरिथल्ला=सार्थसंबन्धिनी जनाः ।

अवगन्त्रिय अवसउणं नियपुर्गमणस्स तुरमाणा ॥२०९॥ युग्मम् ॥ तत्तो वीयपयाणे पभायसमयम्मि तम्मि सत्थम्मि । सहसा अन्ना-
उच्चिय दिन्नो भिल्लेहिं औक्खंदो ॥२१०॥ अह कलयलं निसामिय सत्थजणे तत्थ आउलीभूए । भिल्लेहिं हम्ममाणे ल्हसिजंते य
संयराहं ॥२११॥ सज्झसभरिया अहमवि पडिया अडवीइ जाव इक्कल्ला । घेतूणं एगदिसं नड्डा अइगुविलतरुंगहणे ॥२१२॥ खण-
मेगं तत्थच्छिय वयामि किल तम्मि सत्थठाणम्मि । पुणरवि मिलामि जेणं सत्थस्स अहंति चिंतंती ॥२१३॥ जाव पयड्डा गंतुं ताव
न जाणामि कत्थ गंतवं । कत्तो समागया हं काए व दिसाए सो सत्थो ॥२१४॥ युग्मम् ॥ भयकंपत्तरीरा ताहे एयं दिसं गहेऊण ।
संजायदिसामोहा चलिया तरुंगहणमज्जेण ॥२१५॥ दूरं गंतूण पुणो वलिया वच्चामि पिट्ठोओहुत्तं । सिरिट्तजणगवेसणपरायणा
तत्थ वणगहणे ॥२१६॥ अह भयतरलच्छीए इओ तओ तत्थ परिभमंतीए । उम्मगगमणभज्जेतंकटयाइन्नचरणाए ॥२१७॥ पह-
सम्मसुट्टियाइ दढं पए पए नीसहं कंणंतीए । वसिमन्नेसणहेउं चंडिऊण थलम्मि एगम्मि ॥२१८॥ जा पुलइयं समंता ताव न दीसइ
कहंपि वसिमंति । वियरंत वॉलनिवहा समंतओ भीसणा अडवी ॥२१९॥ तिस्रुभिः कुलकम् ॥

अविय । कत्थ य करालकेसरिगुंजियसवणुत्तसंतसारंगा । कत्थइ मंहंतजुज्झंतमत्तवणमहिसयाइन्ना ॥२२०॥ कत्थइ गरुयंपव-
गमविमुक्कोकारवहिरियदियंता । कत्थ य वणदवड्ढंजंतंतुकयभीसणारावा ॥२२१॥ कत्थइ पयंडगंडयखंडियरुक्खिसररुहरिवीभ-

१ अवगणय्य । २ अवस्कन्दः=धाटिः । ३ सत्यमाने । ४ शीघ्रम् । ५ पृष्ठतोमुलम् ; प्रत्यावृत्तेति समुदितार्थः । ६ सुडिया=श्रान्ता । ७ 'कण शब्दे'
कणन्त्या । ८ वसतियुक्तस्थानगवेपणहेतोः । ९ आरुण्य । १० बालो=व्यालः । ११ सारङ्गः=हरिणः । १२ प्लवङ्गमः=वानरः । १३ उज्जंतो=दण्डमानः ।
१४ रुः=हरिणविशेषः । * हन्यमाने ।

च्छा । कत्थइ सरहपलोयणपलायमाणोरुकरिविसरा ॥२२॥

अविय । वियरंतमहाधणुहत्थलोद्धया सुक्कमयसिरसणाहा । जेडुक्कमूलकलिया गुरुचित्तारोहिणीसमेया ॥२३॥ भद्वयसमण-
सहिया उडुंतविसाहपयडमंदारा । वियरंतभूरिरिक्खा रेहइ अडवी नहसिरिक्ख ॥२४॥ अह तं अडविं सुहरं पलोययंतीइ गाढ-
तिसियाए । एक्कम्मि दिसाभाए दिडुं जलभरियसरमेगं ॥२५॥ तत्तो तेंचोहुचं चलिया भयलोललोयणा अहयं । कहकहवि हु
संपत्ता तम्मि पएसम्मि किच्छेण ॥२६॥ पीयं च तत्थ सलिलं उवविट्ठा तरुवरस्स हिडुम्मि । एत्थंतरम्मि तरणी अंतरिओ पस-
रिया रयणी ॥२७॥

तओ । फेक्कारंति सिवाओ जह जह गुंजंति सावया विविहं । तह तह भएण हिययं कंपइ मह तत्थ रत्नम्मि ॥२८॥ अह अडु-
रत्तसमए जाया उदरम्मि दूसहा वियणा । तव्वसओ य कणंती लुलामि भूमीए जाव अहं ॥२९॥ ताव य मिगीव रंन्ने अइगुरु-

१ सरहो=सिंहः । २ विचरन्त इतस्ततः पर्यटन्तो महाधनुर्हस्ताः=बृहत्कोदण्डबाणा लुब्धकाः=व्याधा यस्यामटव्याम्, नमःश्रीपक्षे विचरन्ति विलसन्ति
मघा=नक्षत्रम्, धनुः=राशिः, हस्तो=नक्षत्रम्, रलयोरैक्यात् प्राकृतत्वेन रस्य लोदेशाद् वा रौद्री=आर्द्रानक्षत्रं च यस्यां सा । ३ शुक्कैर्मृगाणां शिरोभिः
सनाथा युक्ता, पक्षे शुक्रं सुगशीर्पसहिता । ४ जेष्ठाकाः=अतिवृद्धाः कृधास्तेषां मूलैः कलिता=सहिता, पक्षे ज्येष्ठा=नक्षत्रविशेषः, अर्कः=सूर्यः, मूलम्=नक्षत्रं तैः
कलिता । ५ गुर्वीभिश्चित्रोद्दीर्घाभिरोषधिविशेषैः समेता, पक्षे गुरुः=बृहस्पतिः, चित्रा रोहिणी च नक्षत्रविशेषौ । ६ भद्रव्रतैः=शोभननियमैः, भ्रमणैस्तापसादिभिः
सहिता, पक्षे भद्रपदा-श्रवणाभिः=नक्षत्रविशेषैः । ७ शाखारहितप्रकटमन्दारवृक्षा, पक्षे विशाखा नक्षत्रम्, प्रकटौ च मन्दः=शनिः, भारः=मङ्गलश्च । ८ ऋक्षाणि=
नक्षत्राणि, पक्षे ऋक्षाः=भल्लकाख्याः क्षापदजन्तुविशेषाः । ९ तृषितया । १० तदभिमुखम् । ११ रन्तं=अरण्यम् ।

वियणाहि पीडियसरीरा । सयमेव पैसविया हं महाकिलेसेण नरनाह ! ॥२३०॥ युग्मम् ॥ मुच्छाविरमे य तओ लुलमाणं महिय-
लम्मि तं वालं । धित्तूण निजुच्छंजे गरुयसिणेहेण तत्तो य ॥२३१॥ गंतूण जलासत्ते ण्हावित्ता ताहि निययवत्थाइं । पक्खालिय
एंगंते उन्नविट्ठा तरुलयागहणे ॥२३२॥ युग्मम् ॥ तं दिव्वमणिसणाहं उत्तारिय अंगुलीययं हत्था । कंठम्मि माए चद्धं सुयस्स एवं
भणंतीए ॥२३३॥ एयस्स पभावाओ मा मह तणयस्स केवि अंगम्मि । पहरंतु भूयसावयपिसायदुड्डुग्गहाईया ॥२३४॥ वणवासि-
णीओ ! निखुणह भो भो वणदेवयाओ ! मह वयणं । तणयसमेया संपइ सरणं भवईणमल्लीणा ॥२३५॥ केसरिवग्गाइणं मंसाहाराण
क्करसत्ताणं । भीसणअडवीपडिया रक्खेयव्वा पयत्तेण ॥२३६॥ जइ पुत्त ! इमा रयणी होंतो मह तम्मि हत्थिणपुरम्मि । ता एत्ति-
यवेलाए राया वद्धाविओ होंतो ॥२३७॥ सयलस्स परियणस्स य पुरस्स सामंतमंतिवग्गस्स । कस्स व न होज तोसो पुत्तय ! तुह
जम्मसमयम्मि ॥२३८॥ दुव्विहियविहिवाहाणा पडियाए भीसणे य रत्नम्मि । जाओ सि मज्झ पुत्तय ! करेमि किं मंदभग्गा हं ?
॥२३९॥ जायम्मि तुमे पुत्तय ! रत्नपि हु संपयं इमं वसिमं । नड्डं भयं असेसं उच्छंगगए तुमे वच्छ ! ॥२४०॥ तुह मुहपलोय-
पोणं संपन्नमणोरहा भविस्सामि । रत्तिकरपहयंधयारे जायम्मि दिणम्मि सकयत्था ॥२४१॥ एमाइ भणंतीए पैहसमखिन्नाए नीसहं-
गाए । वियणाविगमाओ तहिं समागया मे तहिं निदा ॥२४२॥ तत्तो खणंतराओ पडिबुद्धा झत्ति मंदभग्गा हं । केणावि हु उछवियं
एयं सवं सुणेळणं ॥२४३॥ निर्डणं जोयंतेणनि पभूयकालाओ पाव ! दिट्ठो सि । काहामि वइरअंतं अणुहव दुव्विहियफलभिणिह ॥२४४॥

१ प्रसूता । २ लुठन्तम् । ३ भवतीनाम्=युष्माकम् । ४ अल्लीणा=आलीना । ५ अभविद्यत् । ६ भग्न=भाग्यम् । ७ पथिध्रमपिप्रया । ८

निपुणं यथा स्यात्तथा ।

एयं सद् सोचा भीया, को एस एवमुल्लवह ? । इय चितिय जाव अहं नियउच्छंगं पलोएमि ॥२४५॥ ता नत्थि तत्थ पुत्तो विचि-
 तियं ताहि हा ! किमेयंति । किं कहवि होज पडिओ अहवा केणावि अवहरिओ ? ॥२४६॥ किंवा सुमिणं एयं किंवा मइविब्भमो
 महं एसो ? । एमाइ चिंतयंती गवेसिउं ताहि पारद्वा ॥२४७॥ तिसुभिः कुलकम् ॥ इओ तओ तत्थ गवेसयंती सुयं महाराय !
 अपाउणंती । सिरम्मि वज्जेणव ताडिया हं धसत्ति मुच्छाइ वसं गयत्ति ॥२४८॥ साहुधणेसरविइयसुबोहगाहासमूहरम्माए ।
 रागगिगिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमप्पइ कमलावइपुत्तहरणनामोत्ति । सुरसुंदरिनामाए कहाइ दसमो
 परिच्छेओ ॥२५०॥

॥ दशमो परिच्छेओ समत्तो ॥

एगारहमो परिच्छेओ ।

अह लद्धवेयणा हं मुच्छाविरहम्मि गैरुयसोगिह्छा । नियहियं कुट्ठिती पलविउमेवं समाहत्ता ॥१॥ हा ! निहएण केणवि
 अडवीपडियाए दुक्खतवियाए । तक्खणमेत्तुप्पन्नो पुत्तो हरिओ अहन्नाए ॥२॥ किल पुत्तयस्स वयणं पिच्छिस्समहं पभायसमय-
 म्मि । नवरं हयासविहिणा एयं मह अन्नहा विहियं ॥३॥ अडविपवेसार्इयं दुक्खं दाऊण दूसहं देव ! । किं अज्जवि न हू तुडो अव-
 हरिओ जेण मह पुत्तो ? ॥४॥ वणदेवयाओ ! तुम्हं सरणम्मि समागयाए मह पुत्तो । हरिओ, ता किं जुज्जइ एत्थवि वेहो करेउं

१ स्वप्न. । २ अपश्यन्ती । ३ गुरुशोकाः स्वार्थेऽत्र क्रः, इत्लश्च । ४ वेधाः=विधाता ।

जे ? ॥५॥ हा पुत्त ! कहमरणे सुक्का हं सरणवज्जिया तुमए । हा ! कहमुच्छंगओ सहसा अइसणीभूओ ? ॥६॥ नूणं निदुररूवं
सइं सोज्जण जस्स पडिबुद्धा । तेणं चिय अवहरिओ पिसायरूवेण केणावि ॥७॥ जस्स पभावाओ तया सहसा गयणाओ गयवरो
पडिओ । सोवि मणी अकयत्थो जाओ मह मंदभागाए ॥८॥ जं कंठनिबद्धेवि हु तम्मी अंकड्डिओवि हा पुत्त ! हरिओ निकरुणेणं
केणावि अइस्सरूवेण ॥९॥ एमाइ बहुविगणं पलवतीए तहिं सुदीणाए । मद्दुक्खदुक्खिया इव खीणा रयणीवि सहसत्ति ॥१०॥
अइकरुणं कंदंतिं ददंते ममं ससोयवयणिछा । निवडंतथूलतारयअंद्धहिं रुयइ नेहलच्छी ॥११॥ एत्थंतरम्मि सखो सुयावहारयनि-
हालणत्थं । नासियधणंधयारो आरुढो उदयगिरिसिहरं ॥१२॥ अह अद्धपहरमेत्ते दियहे अइदुक्खिया अहं तत्थ । अइकरुणं कंदंती
इओ तओ जाव वियरामि ॥१३॥ ताव कमंडलुहत्था मिउवक्कलवसणधारिणी तत्थ । पैरिणयवया पसन्ना समागया तावसी एगा ॥
॥१४॥ युग्मम् ॥ ददंते ममं रुयंति विविहपलावेहिं तत्थ वणगहणे । संजायगरुयकरुणा समागया मज्झ पासम्मि ॥१५॥ महुरवय-
णेण तीए आपुट्ठा सुयणु ! कीस तं रुयसि । कत्तो समागया इह भीसणरन्नाम्मि इक्कछा ? ॥१६॥ काउं तीइ पणामं तत्तो वियलंत-
अंसुयाए मए । कुंजरहरणाईओ सिद्धो सव्वोवि वुत्तंते ॥१७॥ अह तावसीए भणियं ईमस्स जोगा न होसि तं सुयणु ! तहवि हु
किमित्थ कीरइ सकम्मवसगम्मि जियलोए ? ॥१८॥ सुंदरि ! कम्मवसाणं सत्ताणं इह भवे वसंताणं । एवंविहदुक्खाइं हवंति जं
एत्थ न हु चोर्जं ॥१९॥ जं किंचि असुहकम्मं अन्नभवे संचियं तुमे आसि । तस्स विवागाओ इमं समागयं सुयणु ! गुरुवसणं ॥२०॥

१ मन्त्रभागा=इतभाग्याया; । २ नभोलस्मी; । ३ सुतापहारकनिभालनार्थम्; निभालनम्=दर्शनम् । ४ मृदुचक्कलवसनधारिणी=कोमलपुष्पवस्त्रा । ५
परिणतवया=वृद्धा । ६ रन्नं=अरण्यम् । ७ शस्य दुःखस्य । ८ चोर्जं=आश्चर्यम् ।

ता अन्नभवविदत्ते दुक्खम्मि समागयम्मि को सोगो ? । किं वावि विलविणं (स)सरीरायासभूएणं ? ॥२१॥ एत्तो उ समासन्ने
 अच्छइ अम्हाण आसमो रम्मो । आगच्छ सुयणु ! अणुचियमेयं ठाणं जओ तुज्झ ॥२२॥ वायइ सीयलपवणो एत्थ ओ ते अभि-
 णवपद्दया सि । सुकुमालसरीराए मा होज्ज विरूवयं किंचि ॥२३॥ इय भणिय तावसीए नीया हं आसमम्मि रम्मम्मि । पडिज-
 गिया य सम्मं निक्कारणवच्छलत्तेण ॥२४॥ अह कइवयदिवसेहिं संजाया सत्थदेहिया मणयं । अन्नम्मि दिणे नीया तीए हं कुल-
 वइसमीवे ॥२५॥ तीएवि पुव्वभणियो वुत्तंतो साहियो कुलवइस्स । करुणापरेण तेणवि अणुसट्ठा महुवयणेहिं ॥२६॥ वच्छे ! इह
 संसारे सुलहाइं एरिसाइं दुक्खाइं । अकयम्मि सुहनिमित्ते धम्मे परलोयबंधुम्मि ॥२७॥ जायंति दूसहाइं जेणं चिय एत्थ दुसह-
 दुक्खाइं । तेणेव चैत्तरजा वणवाससुवागया धीरा ॥२८॥ एवं भणमाणस्स उ कुलवइणो तीइ तावसीइ अहं । कक्के होउं भणिया
 भयवं वरनाणजुत्तोडयं ॥२९॥ तो पुच्छ इच्छियत्थं भणियाए ताहि विणयपण्याए । पुट्ठो मए महायस ! केण हिओ नंदणो
 मज्झ ? ॥३०॥ किं जीवइ अहव मओ पिक्खिस्समहं कयाइवि नवत्ति ? । अह भणियं कुलवइणा सम्मं दाऊण उवओणं ॥३१॥
 वच्छे ! उच्छंणत्थो तुह तणओ अवहिओ उ देवेण । पाणविओयणहेउं पुव्वविरुद्धेण कुद्धेण ॥३२॥ वेयङ्गिरिनिउंजे^५ नेऊण सिला-
 यलम्मि विउलंम्मि । मुक्को छुहाभिभूओ किल किंच्छेणोस मरउत्ति ॥३३॥ अह कहवि विहिवसेणं समागओ तत्थ नहयरो एक्को ।
 नियभारियासमेओ तेण य पुत्तोत्ति सो गहिओ ॥३४॥ खयरस्स तस्स गेहे बुद्धिं जाही सुहेण, तत्तो य । संपत्तजोव्वणो सो मिलिही
 तुह हत्थिणपुरम्मि ॥३५॥ एवं च तेण भणिए पणडुसोगा नरिंद ! जाया हं । फलमूलकयाहारा विणयपरा तावसिजणस्स ॥३६॥

५ । विदत्तं=भर्जितम् । २ चत्तरज्जो=त्यक्कराज्यः । ३ हिओ=हृतः । ४ मओ=मृतः । ५ विओयणं=वियोजनम् । ६ निकुञ्जः=वनम् । ७ विपुलं=विशालम् ।

८ छुच्छेणन्=कष्टेनैव बालको श्रियतामिति 'विचार्य' इति शेषः ।

पिय ! कहवयदिवसाइं अच्छामि तहिं तु आसमे जाव । ता अन्नदिणे कुलवइ मूले धम्मं सुणिंतीए ॥३७॥ बहुतावसिसहियाए सहसा आसेण वेगजुत्तेण । अवहरिओ संपत्तो रायसुओ तत्थ एगारी ॥३८॥ युग्मम् ॥ अह अतिहिवच्छलेहिं तावसकुमरेहिं विहि- यसंमाणो । आगम्म विहियविणओ उवविट्ठो कुलवइ समीवे ॥३९॥ कुलवइणा सो पुट्ठो को सि तुमं आगओ कुओ भइ ! १ । तत्तो य तेण भणियं कहेमि निसुणेह भयवं ! ति ॥४०॥

सिद्धत्थपुरे राया सुग्गीवो नाम आसि विक्खाओ । कणगवई से देवी तीए सुओ सुरहनामो हं ॥४१॥ अइवछहोत्ति पिउणा जुवरायपयम्मि बालभावेवि । अहिसित्तो अवमन्निय पुत्तं जिट्ठे तु सुप्पइइं ॥४२॥ अह अन्नया कयाइवि खयवाहीए मयम्मि जण- यम्मि । तस्स पए हं राया अहिसित्तो मंतिवग्गेण ॥४३॥ जिट्ठस्स अन्नजणणीतणयस्स उ तस्स सुप्पइइस्स । विज्जाहरेण केणवि कय उवयारेण दिन्नाओ ॥४४॥ नहगाभिणिपमुहाओ विज्जाओ तप्पभावओ तेण । काऊण य संगमं अहिट्ठियं अप्पणा रज्जं ॥४५॥ युग्मम् ॥

तस्स भएण अहंपि हु समागओ पुरवरीए चंपाए । जणणिसमेओ पासे मायामहकिच्चिम्मस्स ॥४६॥ तेणवि नियदेसंते दिन्नं गामाण सहस्सयं एगं । तत्थ य जणणीसहिओ भयवं ! अच्छामि अहयंति ॥४७॥ कहवयदिणेहिं इतो इमाइ अडवीइ वाणियगसत्थो । मह पुरिसेहि विळुत्तो पत्तं वित्तं तहिं पडरं ॥४८॥ अन्नं च तत्थ पत्ता तुक्खारतुरंगमा बहुविहीया । ताणावाहणहेउं अजेव पभायसम- यम्मि ॥४९॥ बाहिं नीहरिओ हं कमेण तुरगे ओ जाव वाहेमि । ताविक्कणं सहसा हरिओ विवरीयसिक्खेण ॥५०॥ युग्मम् ॥

अविय । जह जह ओवैखंचिजइ तह तह वेगं पणिण्हमाणेण । भयवं ! तुरंगमेणं इहाणिओ आसमे तुम्ह ॥५१॥ एवं च जाव साइ सो सुरहो कुलवइस्स वुत्तं । तुरयमणुमगलगं ताव य सिन्नपि से पत्तं ॥५२॥ अह भणियं सुरहेणं भयवं ! वच्चांमि निययठाणम्मि ।

जं किंचि मए इण्हि कायबं तं च ओइससु ॥५३॥ अह कुलवइणा भणियं गुरुजणपूयाइधम्मकरणम्मि । जहसत्तीह पयइसु सरणा-
गयवच्छलत्ते य ॥५४॥ अन्नं च भइ ! निमुणसु एसा रन्नो य अमरकेउस्स । देवी गयअवहरिया अच्छइ कमलावई नाम ॥५५॥
दूरे हत्थिणनयरं सौवयपउरा य दुग्गमा अडवी । हलकिंहुमहीए तहा वियरंति न तावसकुमारा ॥५६॥ तेण न एसा सक्कइ पैरा-
णिउं नियपुरम्मि अम्हेहि । न य कोवि तहारूवो अन्नो इह आगओ सत्थो ॥५७॥ एसा सुकुमालतणू अच्छइ किच्छेण इत्थ वण-
वासे । ता जइ तुमं पराणसि सट्ठाणं होइ ता लुं ॥५८॥ अह सुरहेणं भणियं भयवं ! जं भणह तं करेमिंत्ति । गंतुं सयमेव अहं
अप्पिस्सं अमरकेउस्स ॥५९॥ भणिया हं कुलवइणा वच्छे ! सुरहस्स भांसियं निसुयं ? । ता वच्चसु सह इमिणा अन्नो पुणं दुल्लहो
सत्थो ॥६०॥ अह चित्तियं मए किं इमेण सह होइ गमणमग्गहणं । जुगं, अहवा जाणइ भयवं चिय एत्थ जं उच्चियं ॥६१॥ इय
चित्तिज्जण भणियं भयवं ! जं भणसि तं करेमिंत्ति । जइ एवं ता वच्छे ! पयइ, इइ तेणं भणिया हं ॥६२॥ बहु मन्निय तन्वयणं
ताहं चलिया नरिंद ! तेण ससं । तक्कालुच्चियं काउं तावसिंसंभासणाईयं ॥६३॥ जाव य कमेण पत्ता एत्थ पएसम्मि ताव सुरहो
सो । किंपि मिसं काउणं थक्को एत्थेव रणम्मि ॥६४॥ आवासिज्जण सिन्नं दिणे दिणे एइ मह समीवग्गिम्मि । दंसेइ यं बहुमाणं, अह
अन्नदिणम्मि एगंते ॥६५॥ धित्तुं आहरणाईं मह पासे आगओ भणइ एवं । एयाइं गिण्ह सुंदरि ! न सोहसे तं निराभरणा ॥६६॥
युग्गमम् ॥ तं देवदिनकुंडलपसुहं सर्वपि निययआभरणं । पैरियाणिज्जण विम्बियहियाए मए इमं भणिओ ॥६७॥ एयाइं कुओ तुमए

१ आदिश=अनुजानीहि । २ श्वापदाः प्रचुरा यस्यां सा । ३ कृष्टमहा वनस्पतिंजीवबहुलत्वेन तद्वधपापेत्पतेरित्यर्थः । ४ पैराणेतु=प्रापयितुम् ।

५ परिज्ञाय ।

पत्ताइं सुरह ! मज्झ साहेसु । सो भणइ सुणसु सुंदरि ! पुढं मह भिच्छपुरिसेहिं ॥६८॥ इह अडवीइ समिद्धो कुसगगपुरपंथिओ वणि-
यसत्थो । गहिओ तहिं च पत्तं एयं तुह जोगमभरणं ॥६९॥ युग्मम् ॥ तत्तो य मए भणियं मेह संतियमेवमाभरणमेयं । सिरि-
दत्तनामगस्स ओ वणियस्स समप्पियं आसि ॥७०॥ हरिसियमुहेण भणियं जइ एवं तरिहि सुंदरतरंति । ता गेण्ह इमं सुंदरि !
इमस्स जोग्गा तुमं नैन्ना ॥७१॥ अह तस्स दुड्ढभावं अन्नाऊणं तयं मए गहियं । तत्तो य पइदिणं सो उर्वेयरइ ममं असुहभावो
॥७२॥ आगच्छइ एगंते परिहासकहाओ कइइ मह पुरओ । सवियारं च पलोयइ दंसइ अणुरत्तमप्पणं ॥७३॥ अह अन्नदिणे
पिययम ! पावेणं तेण मयणमूढेण । अगणिय कुलमज्जायं उज्झिय लज्जं सुदूरेण ॥७४॥ बहु मन्निय अविवेयं भणिया एगंतसंठिया
एवं । वम्महपीडियदेहो सरणं तुह सुयणु ! अह्णीणो ॥७५॥ नियअंगसंगमेणं सहलं मम कुणसु जीवियं अज्ज । तुह आयत्ता पाणा
सव्वस्सवि सामिणी तं सि ॥७६॥ तुह सुयणु ! किं करो हं आणाकारी य परियणो सव्वो । गाढाणुरागरत्तं किं बहुणा इच्छसु
ममंति ॥७७॥ तव्वयणं सोऊणं सहसा वज्जेण ताडियाव अहं । उप्पन्नगरुयदुक्खा पिययम ! चिंताउरा जाया ॥७८॥ युग्मम् ॥
हा ! पाविट्ठो एसो बलावि सीलखंडणं काही । सरणविहूणाइ ममं, ता इण्हि किं करेमिति ? ॥७९॥ निहंमत्थामि गिराहिं संपइ अह-
निद्वुराहिं जइ एयं । ता एस अमज्जाओ इण्हिपि विरूवयं कुज्जा ॥८०॥ ता संपइ मूयत्तं जुत्तं अवलंबिउं तओ पच्छा । पत्थावं
लाहिऊणं नासिस्समिमाओ पावाओ ॥८१॥ इय चिंतिय तुण्हिका अहोमुहं काउं तत्थ थका हं । सोवि य दट्ठण ममं निरुत्तरं

१ पत्थिओ=प्रस्थितः । २ मम सत्क=मम सवन्धि । ३ नन्ना=नान्या । ४ अज्ञात्वा । ५ उपचरति=संमानयति । ६ आलीनः=आगतः । ७ निर्मत्स-
यामि । ८ मूक्तवम् ।

उड्डिओ तत्तो ॥८२॥ पत्ताए रयणीए निम्भरसुत्ते य सयलसिन्नाम्मि । गहिज्ज तमाभरणं पासइं पलोयणमाणा ॥८३॥ निहुयगईए चलिया भएण कंयंततणुलया गाढं । वंचिय पंहरिए हं नीहरिया ताओ सिन्नाओ ॥८४॥ धित्तूण य एगदिसं चलिया घणतरुणस्स मज्जेणं । निसुणंती बहुसावयभीसणसदे बहुविही(ह ?)ए ॥८५॥ युग्मम् ॥ पवणाकंपियपायवचलंतपत्ताण सणसणारावं । सीहोरोलि-समाणं मन्नंती वेविरसरीरा ॥८६॥ वेगेण य गच्छंती घणंधयाराए तीए रयणीए । दीहूरघणतणओच्छाइयाए विसमाए भूमीए ॥८७॥ अवियाणियपरमत्था झडत्ति पडिया य एत्थ क्वम्मि । पिययम ! कयवहुपावा जीवा इव धोरनरयम्मि ॥८८॥ युग्मम् ॥ भविय-व्वयावसेणं न मया गंभीरजलनिबुड्डावि । अगडस्स तडिं पाविय तत्थ निलुक्का अहं राय ! ॥८९॥ मरणे उवड्डिएवि हु सीलं संरक्खियंति तुट्टमणा । अप्पाणं सक्कयत्थं मन्नंता सुरहभयमुक्का ॥९०॥ गाढं छुहाभिभूया चत्तारि दिणाणि एत्थ क्वम्मि । परिच-त्तजीवियासा ठिया अहं सरणपरिहीणा ॥९१॥ अज्ज पुण कलयेणं सिबिरं आवासियंति नाज्ज । सुरहासंकाए पुणो समाउला नाह ! संजाया ॥९२॥ तत्तो क्वपविट्ठं तुम्ह नरं पासिज्ज सुदुयरं । भीयाइ पुच्छियाइवि न उत्तरं किंचि मे दिन्नं ॥९३॥ पुणरवि य तुम्ह नामं सोऊणं विगयअन्नआसंका । हरिसभरनिम्भरंगी उत्तरिया देव ! क्वाओ ॥९४॥ एयं मएण्णभूयं सरणविट्ठ-णाए तुम्ह विरहम्मि । निसुएण जेण जाणइ दुक्खं पासड्डियाणंपि ॥९५॥

इय कमलावइभणियं आयन्निय अमरकेउनरनाहो । बाहजलविलनयणो गुरुसोगो भणिउमाढत्तो ॥९६॥ किं देव ! इत्थ कीरइ

१ निहुय=निःशब्द । २ प्राहरिकान्=यामिकार । ३ ओराली=दीर्घमधुरध्वनिः । ४ दीर्घघनतृणावच्छादितायाम् । ५ निडुश=निमग्ना । ६ अगडो=अयडो कूपः । ७ स्वकृतार्थम् । ८ आयन्निय=आकर्ण्य=श्रुत्वा ।

सकम्भवसयाण नवरि जीवण । जायंति दूषहाइं दुक्खाइं एत्थ संसारे ॥९७॥ सकयं सुहमसुहं वा इक्को अणुहवह विविहजोणीसु । माया पिया य भत्ता बंधुजणो वावि न हु सरणं ॥९८॥ रागदोसवसाए असुहफलं आसि जं कयं कम्मं । तस्स वसाओ सुंदरि ! संपत्ता वंसणरिच्छेली ॥९९॥ एवं गएवि जं देवि ! एत्थ क्वम्मि निवडिया एवं । संपत्ता तं मन्ने अनन्नपुणोदओ कोवि ॥१००॥ पंडिकूडकारिणावि हु विहिणां विहियं तु एत्तियं लट्ठं । जं अक्खयदेहाए तुमए सह संगमो विहिओ ॥१०१॥ एमाइबहुविगणं देवि आसासिऊण सो राया । नियसिन्नेण समेओ समागओ गयपुरं कमसो ॥१०२॥ कारियगरुपमोओ शुब्बंतो नयरनारिनिवहेण । कमलवंईसमेओ दाणं देतो अमरकैऊ ॥१०३॥ कयमंगलोवयारो नायरजजणियहियआणंदो । नियमंदिरे पविट्ठो पैकलपाइकपरियरिओ ॥१०४॥ युग्मम् ॥ एवं च तस्स रत्नो अदिट्ठुक्खस्स देविसहियस्स । बोलीणाइं कहवि हु चरिसाणं सयंसहस्साइं ॥१०५॥

अह अन्नया कयाइवि अत्थाणगयस्स राइणो तस्स । पंडिहाराणुवाओ समंतभदोत्ति नामेण ॥१०६॥ उज्जाणम्मि निर्उत्तो पत्तो पणमित्तु रायपयकमलं । सीसनिवेशियकरकमलसंपुडो हरिसिओ भणइ ॥१०७॥ युग्मम् ॥ पुवं देवेण अहं नेमिच्चियसुमइवयणं सोच्चा । कुसुमायरउज्जाणस्स पालगत्ते निउत्तो म्हि ॥१०८॥ तं च तिसंझं निचं पलोयमाणस्स एत्तिओ कालो । बोलीणो न य दिट्ठं किंचिवि नेमिच्चियाइं ॥१०९॥ अज पुणं अप्पभाए गयणे उज्जाणमज्झयारम्मि । कुसुमियसाहिसमूहं इओ तओ पिच्छमाणेण

१ न्यसनम्=कष्टम् । २ रिछेली=पङ्क्तिः । ३ अनन्यपुण्योदयः=असाधारणसुकृतविपाकः । ४ पंडिकूड=प्रतिकूलम् । ५ स्तूयमानः । ६ नागराः=नगरनिवासिनः । ७ पक्को=समर्थः, दत्तश्च स्वार्थे ले पक्कलो । ८ नियुक्तः । ९ पालकत्वे । १० अप्रभाते=रात्रिप्रान्तभागे इत्यर्थः ।

एगम्मि दिसाभाए नल्लरवेल्लीसणाहदुमगहणे । उच्चासियंहंसउलो उट्टाविओ संउणसंदोहो ॥११॥ निमुओ विम्हयजणओ बीहरिय-
आसन्नसत्तसुइविवरो । मुहरियदिसाविभागो गरुयखडकारसंसदो ॥१२॥ तिस्रभिः विशेषकम् ॥ सोऊण-य तं सद्-विम्हियउप्फुल्ल-
लोयणेण मए । पुलइय तत्तोहुत्तं चित्तियमवो ! किमेयंति ॥१३॥ कस्स पुण एस सदो समुट्ठिओ एत्थ वणनिगुंजम्मि । इय चिं-
तंतो कोऊहलेण तत्तोमुहो चलिओ ॥१४॥ ताव य दिट्ठा भूपट्टिसंठिया बउलपायवसमीवे । मुच्छानिमीलियच्छी अधरियंसुरसुंदरी-
रूवा ॥१५॥ अहिणवजोव्वणउभेयसुंदरा सयलमणहरावयवा । पैउमच्चुया इव लच्छी नरवर ! वरवाल्या एक्का ॥१६॥ युग्मम् ॥
नूणं नहत्थलाओ निवडंतीए इमीए भूमीए । जुवईए पडिसदो समुट्ठिओ एस सहसत्ति ॥१७॥ कह मन्ने एरिसस्सवि जुवईरयणस्स
एरिसाडवत्था । विवुहजणसोयणिज्जा धी ! विहिणो विलसियं चित्तं ॥१८॥ इय चित्तेण मए सीयलजलसीयरेहिं संसित्ता । मिउ-
पवणकरणविहिणा अह विहिया सा समासत्था ॥१९॥ हरिणिव्व जूहभट्ठा सतरलतारं दिसाओ पुलंयती । भणिया मए सुमहुरं
कीस तुमं सुयणु ! बीहेसि ? ॥२०॥ मा भदे ! कुणसु भयं^१ थेवंपि, हु जणयनिविसेसो हं । का सि तुमं कत्तो वा इह पडिया
मज्झ साहेसु ? ॥२१॥

अविय । सग्गाओ निवडिया किं सौवप्पहया सुरंगणा तं सि । किं वावि भट्टविज्जा विज्जाहरवालिया सुयणु ! ॥२२॥ तुह-
रूवदंसणुप्पन्नहरणवुद्धिस्स नहपयट्ठस्स । विज्जाहरस्स कस्सवि किंवा हत्थाओ पब्भट्ठा ? ॥२३॥ साहेसु सुयणु ! एयं महंतकोऊहलं
इमं मज्झ । नीसाहारा कह नहयलाओ पडिया इहुज्जाणे ? ॥२४॥ इय सा भणिया भूनाह ! मज्झ पडिउत्तरं अदाऊण । गुरुदु-

१ शकुनाः=पक्षिणः । २ वधिरितासन्नसत्त्वश्रुतिविवरः । ३ पउमं=पद्मम् । ४ शोवनीया=वेदकारिका । ५ पयन्ती । ६ थेवं=स्तोकम् । ७ धापप्रहता ।

कखसूयणपरं अंसुजलं मोलुमारद्धा ॥१२५॥ अह तं तहाविहं पासिऊण परिचिंतियं मए एयं । तं एयं संजायं जं पुवं सुमइणा भ-
णियं ॥१२६॥ कुसुमायरउज्जाणे जइया गयणाओ कनगा पडिही । तत्तो य सिग्घमेव हि पुत्तेण समागमो होही ॥१२७॥ ता किं
इह पुट्ठाए इमाए वरईए, ताव साहेमि । गंतुं वैइयरमेयं जहड्डियं चेव नरवइणो ॥१२८॥ इय चिंतिऊण तत्तो आसासित्ता सुमहुर-
वयणेहिं । आणीया नियगेहे समप्पिया सा सभज्जाए ॥१२९॥ नियपरियणं च सबं सरीरसंवाहणाइवावारे । तीए निउइऊणं समा-
गओ देवपासम्मि ॥१३०॥ एवं समंतभेदेण साहियं वैइयरं निसामित्ता । विम्बिहयहियओ राया अह एवं भणिउमाढत्तो ॥१३१॥
अवो ! हु अवितहं तं पिच्छह नेमिच्चियस्स सुमइस्स । ता पुत्तेण सैमाणं आसन्नं दंसणं इण्हि ॥१३२॥ ता भो समंतभदय ! सिग्घं
आणेह बालियं तमिह । जीए पभावेण मए पिक्खेयवो सपुत्तोत्ति ॥१३३॥ वयणाणंतरमेव हि समंतभेदेण गंतुमाणीया । सा बालि-
या विणिज्जियसुरजुवईरूवसोहगा ॥१३४॥ तीए सरीरसोहं पिच्छिय रत्ना विचिंतियं अवो ! । आगारो चिय स्रयइ इमीए सुकुलम्मि
संभूइं ॥१३५॥ उचियासणोवविट्ठा सा कन्ना अमरकेउन्नरवइणा । भणिया हिययन्मंतरगुरुसोगुन्वायपंडुहा ॥१३६॥ वच्छे ! उ-
ज्झसु सोयं चयसु भयं जणयनिव्विसेस्स । साहिज्जउ मह एयं कम्मि पुरे तं समुप्पन्ना ? ॥१३७॥ कस्स व धूया कह वा इहागया
कह व मज्झ उज्जाणे । पडिया सि नहयलाओ साहेसु सवित्थरं एयं ॥१३८॥ अह सा एवं भणिया गुरुसोया सज्झसेण अभिभूया ।
उम्मुक्कदीहसासा न किंचि पडिउत्तरं देइ ॥१३९॥ अह पुणरुत्तं रत्ना पुट्ठाए तीए कहवि संलत्तं । ताय ! चंएमि न वोत्तुं बहुदुक्खं

१ न्यतिकरं=दृष्टान्तम् । २ नियोज्य । ३ आढत्तो=आरब्धः । ४ समाण=समं=सहेत्यर्थः । ५ प्रेक्षितव्यः । ६ संभूतिः=उत्पत्तिः । ७ उव्वाय=उद्धतं=शु-
ष्कम् । ८ त्यज । ९ साहिज्जउ=कथ्यताम् । १० चंएमि=शक्नोमि ।

निययवुत्तं ॥१४०॥

तद्वि हु अलंघणीया आणा तायस्स तेण साहेमि । जंबुदीवे भरहे कुसग्ननयरम्मि नामेण ॥१४१॥ अत्थि पुरं सुपसिद्धं तत्थ य नरवाहणो पुहइनाहो । रयणवई से देवी तीए धूया अहं ताय ! ॥१४२॥ युग्मम् ॥ सुरसुंदरिचिनामा पुब्बि दुविहियकम्मपरिणामा । वेरियसमेण केणइ पिसायरूवेण अवहरिया ॥१४३॥ एत्तियमित्तं भणिउं सोयसमुब्भुयगरुयमंनुवसा । थूलंसुए सुयंती निहुयं रोउं पवत्ता सा ॥१४४॥ एत्थंतरम्मि रन्नो अद्दासणसंगयाए देवीए । कमलावईए गहिया रोवंती सा निजुच्छंजे ॥१४५॥ भणिया वच्छे ! मा रुय न होइ दीवंतरं इमं सुयणु ! । हत्थिणपुरं हि एयं एसो राया अमरकेऊ ॥१४६॥ कमलावई अहंपि हु, सहोयरो होइ तुह पिया मज्झ । वच्छे ! तुमंपि अहं सुयपुन्वा नाममेत्तेण ॥१४७॥ बहुविहपओयेणं कुसग्ननयराओ जो जणो एंतो । सो सबो सुरसुंदरि ! तुह गुणनिवहं मह कहंतो ॥१४८॥ एवं सुरूवकलिया एवं पिउणो य वच्छला बाढं । एवं कलासु कुसला एवं दक्खिनदयजुत्ता ॥१४९॥ ता मा कुणसु विसायं एयंपि य पिउहरं निजं तुज्झ । अच्छसु वीसैत्थमणा कीडंती विविहकीडाहिं ॥१५०॥ एवंविहवयेणहिं आसासित्ता निजुत्तरीएण । असुयधोयकवोलं तीए मुहं संपमज्जित्ता ॥१५१॥ मुहसोयं दाऊणं नीया देवीए मंदिरे नियए । तत्थवि उद्विगमणा अच्छइ गुरुसोयसंतत्ता ॥१५२॥ युग्मम् ॥ नीससइ दीहदीहं खणेण थूलंसुयाइं मिच्छेइ । मुच्छिज्जई खणेण संवरइ अप्पाणं ॥१५३॥ विलवइ खणेण विहसइ रोवइ खणेण मूयल्लिया होइ । गुरुचिंताभरविहुरियहि- यया पैरिहाइ अणुदियहं ॥१५४॥ अहं तं विगयाणंदं पिच्छिय कमलावई विचिंतेइ । आणाकारी सबोवि परियणो ताव एईए

१ मन्थु = संतापः । २ विश्वस्तमनाः । ३ मिल्लेइ = सुञ्चति । ४ मूयल्लिया = मूका । ५ परिहाइ = कृशीभवति । ६ अनुदिवसम् ।

॥१५५॥ तह य समाणवयाओ सिणेहसाराओ रायकन्नाओ । नाणाविचेट्ठाहिं अणुदियहमिमं विणोए^१ति ॥१५६॥ तहवि हु रं न पावह एसा चिंताए सुसइ अणुदियहं । ता मन्ने का चिंता जीए एसा उ परिहाइ ॥१५७॥ जइ ता माउपिऊणं सुमरइ ता किं कहेइ न हु मज्झ १ । मयणवियारसरिच्छा नेय वियारा तहिं हुंति ॥१५८॥ एगंतं जह सेवइ विहडियचक्काइं जह य मेछेइ । पियसंगम-साराओ कहाओ जह सुणइ तच्चिंता ॥१५९॥ तह मन्ने पेम्मगहो विलसइ एवंविहाहिं चिट्ठाहिं । ता जइ एसा मज्झं तहडियं साहइ सरूवं ॥१६०॥ ता तस्स पावणम्मिवि कोवि उवाओवि लब्भए नूणं । न य एसा वज्जरिही पुट्ठावि जहडियं मज्झ ॥१६१॥ युग्मम् ॥ वामसहावो मयणो अक्खिज्जंतो न पायडो होइ । नज्जइ आगारेहिं गोविजंतोवि छेए^२हिं ॥१६२॥ तहवि हु लहामि केणवि हंदि ! उवाएण भावमेइए । इय चित्तिय आणत्ता नियचेडी हंसिया नाम ॥१६३॥ सुरसुंदरीइ उन्वेवकारणं लहसु हंसिए ! कहवि । तुज्झ समाणवयाए साहिस्सइ हिययसब्भावं ॥१६४॥ जं आणवेसि सामिणि ! इय भणिउं हंसिया गया झत्ति । एगंतडियसुरसुंदरीए पासम्मि अल्लीणा ॥१६५॥ सब्भावनेहस्यगवीसंभेकहाहिं विविहभेणिईहिं । उप्पाइय वीसंभं भणिया सुरसुंदरी तीए ॥१६६॥ सुर-सुंदरि ! तुह चरियस्स निसुणणे अत्थि कोउगं मज्झ । कह केण किं निमित्तं अवहरिया किंच अणुभूयं ? ॥१६७॥ सुरसुंदरीए भ-णिंयं ताएणवि आसि पुच्छिया एवं । किं पुण लज्जाए मए न सक्किंयं तत्थ वज्जरिउं ॥१६८॥

किंच । मह चरियं सुम्मंतं जणेइ पासडियाणवि दुक्खं । तेण न वोत्तुं जुत्तं मज्झवि गुरुदुक्खसंजणं ॥१६९॥ तहवि हु तुमए

१ अनुदिवसम् । २ विनोदयन्ति विनोद कारयन्ति । ३ परिहाइ=कृशीभवति । ४ विचटितं=वियुक्तम् । ५ मिल्लेइ=सुञ्चति । ६ आल्यायमानः=उच्यमानः । ७ पायडो=प्रकटः । ८ आकारः=इन्द्रितैः । ९ गोच्यमानः । १० छेकः=चतुरः । ११ आज्ञासा=आदिष्टा । १२ विश्रम्भः=विश्वासः । १३ भणितिः=वचनम् ।

पुढा वयंसि ! कोऊहलेण गरुण । साहेमि तेण निणुणसु एगमणा वजरिजंतं ॥१७०॥

अत्थि पुहईपयासं निरगलोदग्गवंगिरतुरंगं । वगिरंतुरंगखरखुखयखेहाइन्नरिक्खपहं ॥१७१॥ रिक्खपहपवणकंपिरधयव-
डरेहंतभूरिसाणूरं । साणूरगहिरवज्जितूरखुप्फुण्णोदिसिचकं ॥१७२॥ दिसिचकगेयसत्थाहसत्थकिजंतवज्जवाणिजं । वाणिज्जकलापत्तड-
लड्डवाणिगयरमणीयं ॥१७३॥ रमणीयणवरवज्जिरनेउरञ्जकाररुद्धसुइविवरं । विवरीयरयवियक्खणविलासिणीलोयपडिपुनं ॥१७४॥
पुनंनुक्कडजणवासं ईब्भसहस्सोवसोहियं विउलं । विउलरसायलपरिगयपरिहापायासोहिहं ॥१७५॥ सोहिहत्तियचउकं उक्कडडिपिड्ड-
जोहसयकालियं । नामेण कुसग्गपुरं नयरं दियलोयसारिच्छं ॥१७६॥ षड्भिः कुलकम् ॥ अकंतगुरुपरक्कमअंचंतुकडपयावपडिवक्खो ।
तत्थत्थि सुविक्खाओ राया नरवाहणो नाम ॥१७७॥ तस्स य रन्नो भित्तो कुमारभावम्मि कहवि संजाओ । वेयड्डुकुंजरावत्तचित्तमा-
णुस्स अंगरुहो ॥१७८॥ नामेण भाणुवेगो तेण य पीईथिरत्तणनिमित्तं । दिन्ना नियया भगिणी रयणवई नाम एयस्स ॥१७९॥
सयलंतेउरपवरा जाया सा तस्स हिययवच्छहिया । तीइ सह विसयसोक्खं अणुहवमाणस्स कालेणं ॥१८०॥ युग्गम् ॥ एकच्चिय धूया
हं जाया जम्मम्मि मज्झ ताएण । सुयजम्मणअब्भहिओ नयरम्मि महोच्छवो विहिओ ॥१८१॥ सुरसुंदरिसमरूवा एसा इह चित्तिऊण
ताएण । सुरसुंदरित्ति नामं पइड्डियं उचियसमयम्मि ॥१८२॥ कमसो पवड्डुमाणा कुमारभावम्मि जुवइजोगाओ । गीहाविया कलाओ
जाया य कमेण तक्कुसला ॥१८३॥

१ वगिरतो=वेगवान् । २ उक्खय=उत्खातम् । ३ ऋक्षपथ=आकाशम् । ४ साणूरं=देवग्रहम् । ५ उप्फुण्णं=पूर्णम् । ६ सत्थाहो=सार्थवाहः । सत्थो=
सार्थः=समूहः । ८ वयंसि=श्रेष्ठम् । ९ पुण्यमुत्कटं=प्रबलं येषां तेनां वसो यत्र तत्र । १० इम्य=श्रेष्ठी । ११ गाहाविया=ग्राहिता ।

अविय । विते नहु गीए पत्तच्छेजे य हत्थकंडेसु । वीणासरलक्खणवंजणेसु वायरणतकेसु ॥१८४॥ जाया वियक्खणा हं बुद्धीए सुरगुरुस्स सारिच्छा । एकम्मि पए लद्धे सेसं ऊहेमि लद्धीए ॥१८५॥ अंबाए तायस्स य सयलस्स य परियणस्स आणंदं । कुणमाणा संपत्ता कमसो हं जोव्वणं पढमं ॥१८६॥ दट्ठण जोव्वणं मह ताओ चिंताउरो दढं जाओ । को अणुरुवो होही भत्ता इह मज्झ धूयाए ? ॥१८७॥ अह अनया य सुमई नेमिच्ची आगओ तहिं रत्ता । पुट्ठो मह धूयाए को होही भइ ! भत्तारो ? ॥१८८॥ भणियं च तेण नवर ! विज्जाहरचक्कवट्ठिणो एसा । होही सयलंतेउरपवरा अइवल्लहा देवी ॥१८९॥ तव्वयणं सोऊणं मणम्मि आणंदएण ताएण । दाळण भूरिदव्वं पट्टविओ सुमइनेमिच्ची ॥१९०॥

अह अनया य अहयं परियरिया बहुविहाहिं चेडीहिं । नियसहियणसंजुत्ता पत्ता पुरबोहिरुज्जाणे ॥१९१॥ तत्थ य विविह-पगारं कीडंतीए तदेगदेसम्मि । दिट्ठा पढमवयत्था विज्जाहरबालिया एक्का ॥१९२॥ परिजविय किंचि मंतं उप्पइउमणा पँसारइ भु-याओ । उल्ललइ नहयलम्मि निवडइ धरणीइ पुणरुत्तं ॥१९३॥ तं दट्ठं विम्भिया हं संपत्ता तीइ अंतियं तुरियं । भणिया य मए सुंदरि ! का सि तुमं किंच कुणसि इमं ? ॥१९४॥ तीए भणियं भइ ! आयन्नसु, गिरिवरम्मि वेयट्ठे । दब्बिखणसेटीए रयणसंचयं अत्थि वरनयरं ॥१९५॥ विज्जाहरवरचक्की राया तत्थत्थि चित्तवेगोत्ति । राया य भाणुवेगो अत्थि पुरे कुंजरावत्ते ॥१९६॥ तस्स य दो भणिणीओ सहोयराओ य अईव इट्ठाओ । पढमा ओ बंधुदत्ता रयणवई नाम बीया उ ॥१९७॥ सा सुयणु बंधुदत्ता परिणीया चित्तवेगनरवण्णा । तीए धूया अहयं नामं च पियंवया मज्झ ॥१९८॥ अन्नावि महादेवी तायस्स उ अत्थि कणगमालत्ति । तीए

१ ऊहेमि=वितर्कयामि । २ वाहिर=वाह्यम् । ३ उत्पत्तिस्तुमनाः । ४ प्रसारयति । ५ उल्ललइ=उन्नमति । ६ अन्तिकं=समीपम् । ७ आकर्णय ।

य अत्थि पुत्तो नामेणं मयरकेउत्ति ॥१९९॥ सो मह अईव इट्ठो विरहं न सहामि तस्स निमिसंपिं । संपइ पुण ताएणं दिन्नाओ
 तस्स विज्जाओ ॥२००॥ विज्जाण साहणत्थं पैसत्तखित्तिम्मि सो गओ विजणे । जहभणियविहाणेणं साहइ सो तत्थ विज्जाओ ॥२०१॥
 वट्ठइ बीओ मासो विज्जाओ तस्स साहयंतस्स । अहमवि तस्स विओगे तँरामि नो जाव अच्छेउं ॥२०२॥ ता पुच्छिऊण जणगं
 चलिया हं तस्स दरिसणनिमित्तं । आगमणपरिँसंता ओइन्ना इत्थ उज्जाणे ॥२०३॥ अहिँणवपडियत्तणओ विज्जाए कहवि मज्झ
 पयमेगं । पैम्हुट्टमईन्नाए तेण य न चएमि उप्पइउं ॥२०४॥ तं जं तुमए पुडं तं एयं साहियं सुयणु ! तुज्झ । विज्जावयस्स भंसे
 सट्ठाणं कहणु पाविस्सं ? ॥२०५॥ पुणरुत्तंपि हु पडिए संभइ न मज्झ तं पयं कहवि । उँत्तंढमयसिलिंबच्छि ! तेणमहमाउला
 जाया ॥२०६॥ तत्तो य मए भणियं पियंवए ! अत्थि तीइ विज्जाए । एसो कप्पो जं किल साहिज्झइ हंदि ! अन्नस्स ! ॥२०७॥
 भणियं पियंवयाए साहिज्झइ नत्थि कोवि दोसोत्ति । जइ एवं ता साहसु मा(मे) कहवि पयं उँवलभिजा ॥२०८॥ एवं च मए भणिए
 समाणसिद्धि तिइ भणिऊण । ठाऊण कन्नमूले पडिया सणियं तु सा विज्जा ॥२०९॥ तत्तो चितंतीए लहुमेव मए तयं पयं
 लद्धं । लहिऊण तीए सिद्धं भवइ इमं किं नु एवंति ? ॥२१०॥ वियसियमुहकमलाए तीए भणियं तु सुट्ठु उवलद्धं । चलणेसु
 निँवडिऊणं भणियं मह होसि तं गुरुगी ॥२११॥ जीए विज्जा दिन्ना, ता मह साहेसु तुज्झ किं नाम ? । एत्थ पुरम्मी कस्स व

१ निमेयमपि=क्षणमपि । २ प्रशस्तक्षेत्रे । ३ विधानं=विधिः । ४ तरामि=शक्नोमि । ५ परिश्रान्ता । ६ अभिनवपठितत्वतः=नूतनाभ्यासवशतः ।
 ७ पम्हुट्ठं=विस्मृतम् । ८ अहन्ना=अधन्या=हतभागेति यावत् । ९ अशः=नाशः । १० उन्नस्तम्भगशावाक्षि ? सिलिंबो=शिशुः । ११ उपलभ्यताम् ।
 १२ निपत्य ।

धूया तं सुकयपुत्रस्स ? ॥२१२॥ मज्झ सहीए भणियं भदे ! नरवाहणस्स नरवइणो । रयणवइदेवीए धूया सुरसुंदरी एसा ॥२१३॥
अच्चन्धुयगुणनियरा किं न सुया सयल्लोयविक्खाया । विज्जाहरधूयाए धूया सुरसुंदरी भदे ! ॥२१४॥ एवं तीए वयणं सोऊणं
हरिसिवाहपुण्णच्छी । गहिऊण ममं कंठे पियवया भणिउमाढत्ता ॥२१५॥ अंबाए मज्झ पुंघिं वज्जरियं आसि, मज्झ लहुभगिणी ।
भूमिचरमित्तस्स उ रत्नो मह भाउणा दिन्ना ॥२१६॥ ता माऊसियाधूया भगिणी तं होसि मज्झ चंदमुहि ! । इय जंपिऊण दिन्नं
तीए मह साइयं गरुयं ॥२१७॥ तत्तो य मए भणियं आगच्छसु भगिणि ! मज्झ गेहम्मि । बंधुजणवच्छलाए अंबाए दंसणं कुणसु
॥२१८॥ भणियं पियवयाए पिक्खिस्सं माउसिं पडिनियत्ता । कारणवसेणा संपइ गच्छिस्सं माउयसमीवं ॥२१९॥ इत्थत्थे
निब्वंधं मा काहिसि उच्छुगा अहं इण्हि । तत्तो य मए भणियं एवंति य किंतु पुच्छामि ॥२२०॥ किंचिवि, तं मह साहसु,
तीए भणियं तु पुच्छ, साहेमि । भणियं च मए भदे ! कक्खाए गोविए एत्थ ? ॥२२१॥ चित्तपडे किं अच्छइ लिहियं, चित्त-
म्मि कोउगं मज्झ । ता दंसिज्जउ एयं जइ जोगं दंसिउं भगिणि ! ॥२२२॥ युग्मम् ॥ वियसियमुहाइ तीए पसारिउं दंसिओ पडो
अम्ह । भणियं च तीइ एसो मए सहन्थेण लिहिउत्ति ॥२२३॥ तत्थ य पडम्मि लिहियं दट्ठणमणंगंसनिमं तरुणं । अमएणव सित्ता,
हं जाओ हिययस्स आणंदो ॥२२४॥ चिरपरिचियव्व दिट्ठो दिट्ठो आणंदबाहर्पडिहत्था । जाया सव्वसरीरे समुट्ठिओ बहलरोमंचो
॥२२५॥ फुरफुरियं अहरेणं उल्लसियं भुयलयाहिं सहसत्ति । ऊससियं च थणेणं थरहरियं ऊरुजुयलेणं ॥२२६॥ सुत्ताव मुच्छिया

१ अत्यद्भुतगुणानां निकरः=समूहो यस्या सा । २ श्रुता । ३ हर्षवाष्पपूर्णाक्षी । ४ मातृवत्पदुहिता । ५ साइयं=सत्कारः । ६ माउसी=मातृध्वसा । ७ कक्खा=कक्षा । ८ पडिहत्थो=पूर्णः ।

इव मत्ता इव विगयचेयणा जाया । सोहृगमंदिरं तं दहूणं चित्तलिहियं ॥२२७॥ नाऊण मज्झ भावं वसंतियाए सहीइ संलत्तं । को
 एस तंए लिहिओ पियंवए । लोयणाणंदो ? ॥२२८॥ भणियमह कुमुदणीए वसंतिए ! किं तुहित्थ पुच्छाए ? । कामिणिहिययाणंदो
 लिहिओ रइविरहिओ मयणो ॥२२९॥ ईसिं हसिऊण तओ सिरिमइयाए सहीए संलत्तं । एत्तियकालं रइविरहिओ इमो आसि पंच-
 सरो ॥२३०॥ संपइ रईए सहिओ एसो मयणोत्ति किं न पुलएसि ? । पयडा रईवि एसा आसन्ना चेव एयस्स ॥२३१॥ तं सोउं
 सव्वाहिं सहत्थतालं तु पहासिउं भणियं । एवं एयं सिरिमइ ! सम्मं हि विणिच्छियं तुमए ॥२३२॥ अह लद्धचेयणाए विन्नाया हंति
 जायलज्जाए । आगारं विणिगूहिय सकोवमेवं मए भणियं ॥२३३॥ हंभो ! अलियपलाविणि ! दंसणमित्तं पि नत्थिए एएण । कत्तो
 आसन्नत्तं जेण कया हं रई तुमए ? ॥२३४॥ तीए भणियं मा सहि ! रूससु, दिट्ठम्मि जेण एयम्मि । चित्तम्मि रई जाया तेण रई
 तं मए भणिया ॥२३५॥ भणियं च मए किंवा असमंजसभासिणीहिं एयाहिं । ताव य, पियंवए ! कहसु एस को वा तए लिहिओ ?
 ॥२३६॥ भणियं पियंवयाए भाया मह एस मयरकेउत्ति । रुवेण जो अणंगो खूरो चाई कलकुसलो ॥२३७॥ कहयावि चित्तफ-
 लए कहयावि पडम्मि तस्स पंडिरूवं । लिहिऊण मए अण्णा विणोइओ एत्तियं कालं ॥२३८॥ संपइ पुण असमत्था सहिउं विरहं
 इमस्स चालिया हं । ता भगिणि ! मुंच वच्चा मि जेण पासम्मि तस्सेव ॥२३९॥ भणियं च सिरिमइए एवं जो गरुयगुणगणा-
 वासो । सो तुह भायाऽवस्सं दट्ठो होइ अमंहं ॥२४०॥ चित्तगएणवि ताव य आणंदो सहिजणस्स संजणिओ । इण्हि पच्चक्खं पि

१ तए=त्वया । २ तुह+इत्थ=तवात्र । ३ रुय्य=रोषं कुरु । ४ रतिः=दुःखम् । ५ रतिः=कामपत्नी । ६ मया । ७ प्रतिरूपम्=प्रतिविम्बम् । ८ विनो-

दितः=आमोदितः ।

हु दंसिजओ अमयभूओ सो ॥२४१॥ विहसिय पियंवयाए भणियं मा सहि ! समुच्छुगा होसु । विजाओ ताव साहउ पच्छा सन्वं करिस्सामो ॥२४२॥

अविय । जइ ताव कावि हु अहं ताडवस्सं तस्स संगमेण सुहं । कायन्वं भगिणीए अणुकूलो जइ विही होही ॥२४३॥ भणियं च मए ताव य एयाओ हवंतु अलियभणिरीओ । पियसहि ! तुमंपि संपइ असमंजसभासिणी जाया ॥२४४॥ अइनिउणं किल चित्तं अम्हे कोऊहलेण पुलएमो । तुम्हे सैढहिययाओ अनह सन्वं वियप्पेह ॥२४५॥ अह कुमुइणीए भणियं एवं एयंति नत्थि संदेहो । ता सहि ! तुमंपि एवं चित्तं लिहिउं सँमन्भससु ॥२४६॥ अप्पेसु पढं एयं पियंवए ! जेण चित्तमब्भसइ । तुह भगिणी, अह तीए समप्पिओ कुमुइणीइ पडो ॥२४७॥ संभासिउं ताहिं पियंवया सा तओ ममं उप्पइया नहग्गे । सहीहि जुत्ता बहुकल्लियाहिं अहंपि पत्ता नियमंदिग्गि ॥२४८॥ साहुधेणेसरविरइयसुबोहगाहासमूहरम्माए । रागग्गिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमप्पइ पियंवयादंसणोत्ति नामेण । सुरसुंदरीकहाए एकारसमो परिच्छेओ ॥२५०॥

॥ एगारहमो परिच्छेओ समत्तो ॥

१ अमृतभूतः । २ अलीकभणित्र्यः=मिथ्याभाषिण्यः । ३ सबो=शठः सढं=विषमम् । ४ समभ्यस्य=अभ्यासं कुरु । ५ केलिः=क्रीडा ।

बारहमो परिच्छेओ ।

अह तत्थ सुवित्थिन्ने पसत्थवत्थोहविहियउल्लोचे । गंतुं नियवासगिहे पासुत्ता पवरसयणीए ॥१॥ भणियाओ य सहीओ वच्चह सन्वाओ निययगेहेसु । मह कुणकुणाइ सीसं सीयंति य सन्वअंगाई ॥२॥ जरगहियंव सरीरं ता सोविस्सं खणंतरं एगं । तत्तो य कुमुइणीए भणियं एवं करेसुत्ति ॥३॥ ईसिं हसिज्जण तओ वज्जरियं सिरिमईए किं भणिणि ! । सहसा जायमैसत्थं तुह देहं, कारणं भणसु ? ॥४॥ भणियं वसंतियाए सिरिमइ ! तं चेव वेज्जयं मुणसि । ता चित्तसु सयं चिय रोगस्स निदाणमेयस्स ॥५॥ अह सिरिमईइ मज्झं संधाणाईं निँएवि सासूयं । भणियं न किंपि ताव य लक्खिज्जइ बज्झविचीए ॥६॥

अविय । दुविहा संखेवेणं सारीराऽऽगंतुया य रोगत्ति । अह वीयपित्तसिंशुभवा य, इह आदिमा नेया ॥७॥ ताणं मँखणलंघ-
णनिवायसेवाइया चिगिच्छँओ । वेज्जयसत्थुद्धिहा पुरिसं कालं च नाज्जण ॥८॥ भूयगहचंक्खुसागिणिदोसा आगंतुया मुणोयव्वा । बलिहोममंतंतताइया हु विविहा चिगिच्छा सिं^३ ॥९॥ सारीरियरोगाणं न लक्खणं किंचि दीसइ इमीए । ता नूणं आगंतुयदोसो तक्किज्जई नन्नो ॥१०॥ उत्तारिज्जउ लोणं^३ हँकारिजंतु विविहगारुडिया । रारिसँवधाओ दिज्जउ बँज्जउ तह रक्खँपोड्डलिया ॥११॥ अह ललियाए भणियं ता किं सिग्घं न कीरण एयं । वाही उविक्खिओ जं न होइ इह सुंदरो भदे ! ॥१२॥ तो सिरिमइए भणियं

१ प्रशस्तवस्त्रौघहितविताने; उल्लोचो=वितानम् । २ पीच्छते । ३ अरवस्थम् । ४ वैयक्त्म् । ५ गुणसि=जानामि । ६ रंभानादि=गंधिप्रगृहि, धारिना नाड्यादिक्म् । ७ दृष्ट्वा । ८ बाल्यवृत्त्या । ९ चातपित्तल्लेभोऽमोऽम्लताः । १० स्रक्षणम्=अभ्यङ्गः, लतनं, निवाजो=स्वेदः । ११ भिगित्ताः । १२ पपाग् । १३ लोणं=लवणम् । १४ आकार्यन्ताम् । १५ सर्षपघातः । १६ बध्यताम् । १७ पोटुलं=वल्लनिबद्ध द्रव्यम् । १८ उपेक्षितः ।

लवखेमो अम्हि केवलं वाहिं । न उणो पउणीकाउं सत्ता अह माहवी भणइ ॥१३॥ लवखइ जो किर वाहिं पउणंपि हु सो करि-
स्सए पत्तं । जेणिह दिट्ठा चोरा पैहरयमवि देइ सो नूणं ॥१४॥ निहुयं हसिऊण तओ सव्वाहिवि सहरिस्सं समुल्लवियं । सिरिमइ !
इण्हि न छुट्ठसि अम्ह सहिं जणसु पँउणंति ॥१५॥ अन्नं, स तुज्झ जणओ सुपसिद्धो मंतजाणओ सुयणु ! । ता वाहिऊण मंतं पउणं
सुरसुंदरिं कुणसु ॥१६॥ अह सिरिमइइ भणियं जइ मह जणओ वियाणइ मंते । ता किं मह, जइ मिट्ठ खीरं ता किं नु छाणस्स ?
॥१७॥ किंपुण भणामि इक्कं जइ मह एसा न रूसए सहिया । एस अँउवो वाही न फिँट्ठए मंतमेत्तेण ॥१८॥ अह कुमुइणीए भणियं
किं पुण कोवस्स कारणं एत्थ ? । साहेसु निविसंका विगमो वाहीए जइ होइ ॥१९॥ तो सिरिमइए भणियं जो सो चित्तिम्म वि-
लिहिओ दिट्ठो । सो जइ नवरं वेज्जो वाहिं अवणिज्ज एइए ॥२०॥ अह चित्तपडं सहसा पसारियं पूहऊण तो भणइ । कुमुइणिया !
जइ एवं, ता एयं हंदि ! विन्नवह ॥२१॥ ईसिं हसिऊण तओ सव्वाहिवि सहरिस्सं समुल्लवियं । एवंति, पंजलिउडा भणिउं एयं स-
माटत्ता ॥२२॥ दक्खिन्ननिहि ! महायस ! चित्तट्ठिय ! सुणसु अम्ह विर्णंत्तिं । तुह दंसणाओ एसा अम्ह सही आउरा जाया ॥२३॥
ता तह करेसु सुंदर ! जह एसा होइ विगयवाहीया । गुरु मयणांमयसंपीडियाण महिलाण तं विज्जो ॥२४॥ हुंकारं मोत्तूणं ताहिं
सक्कोवं मए इमं भणियं । माए ! गँहगहिया इव किमसंबद्धं समुल्लवह ? ॥२५॥ किं वावि अँचित्तेण विन्नविणं गुणो इमेणं तु ।
चित्तगओ नहि कत्थवि कोवि हु उप्पांयए वाहिं ॥२६॥ अह सिरिमइए भणियं तुह चित्तगओ इमो हु जेणेव । तेणेव य अच्चित्ता

१ एवस्स । २ प्रहारम् । ३ प्रगुणम्=नीरोगमिति यावत् । ४ छाणं=गोमयादि । ५ अपूर्वः । ६ फिट्ठए=भ्रश्यते । ७ विज्जो, वैद्यः । ८ अपनयेत् । ९
विज्ञापयत । १० विज्ञप्तिम् । ११ आतुरा=रोगिणी । १२ आमयः=रोगः । १३ ग्रहयहीता=भृताद्यावेशपीडिता । १४ अचित्तः=अचेतनः । १५ विज्ञातेन ।

विहिया सुरसुंदरि ! तुमंति ॥२७॥ दीहं नीससिऊणं ताहे सणियं मए समुछवियं । जइ एयंपि वियाणसि ता किं न संपाडसि झत्ति ? ॥२८॥ इय भणिऊण अहोमुहवयणा विलिहामि जाव महिवट्टं । ताव य सहत्थतालं हसिउं तीए समुछविउं ॥२९॥ सब्भावसाहणेणं इमेण वयणेण रंजिया सुयणु ! । ता तह करेमि संपइ जह सव्वं सोहणं होइ ॥३०॥ इय भणिउं चित्तपडं गहिउं पासम्मि सा गया झत्ति । मह जणणीए तत्तो सिट्ठो सब्बोवि वुत्तंतो ॥३१॥ चित्तपडविलिहिओ सो अणंगरूवो पयंसिओ तरुणो । तीएवि गंतुं रत्तो सिट्ठो सब्बोवि वुत्तंतो ॥३२॥

अह ताओ तं चित्तं पलोइउं हरिसिओ इमं भणइ । सोहणठाणे रागो संजाओ मज्झ धूयाए ॥३३॥ अहवा न रायहंसं मोत्तुं अन्नत्थ रमइ वरहंसी । तस्सेव वरिस्सामो साहियविज्जस्स नियधूयं ॥३४॥ तह भाणुवेगखयरो अम्ह समीवम्मि एइ अणवरयं । तेणैव वरिस्सामो नियधूयं अमरकेउस्स ॥३५॥ इय नरवइणा भणिए पहसियवयणाए मज्झ जणणीए । भणिया सिरिमई गंतुं साहि-
ज्जउ मज्झ धूयाए ॥३६॥ मा सुरसुंदरि ! इहिं उव्वेवं कुणसु निययचित्तम्मि । सिद्धं समीहियं तुह इय भणिया सिरिमई ताहे ॥३७॥ मज्झ समीवे पत्ता सिट्ठो सब्बोवि पुव्ववुत्तंतो । अहयंपि हरिसियमणा मणयं जाया समासत्था ॥३८॥ चित्तेमि कहय होही तं दियहं जत्थ सो मए सम्मत्ता । दट्ठवो नयणुच्छवभूओ मणवच्छहो लोओ ? ॥३९॥ तस्संगमआसाए साहारंतीए माणसं निययं । तं चेव चित्तकम्मं आलिहमाणा य अणुदियहं ॥४०॥ सुसिणिद्धसहिजणेणं तप्पावणस्सयणेहिं वयणेहिं । जाव य कहवि दिणाइं ठिया अहं संठविजंता ॥४१॥

तावन्नम्मि दिणम्मि परिहियवरणाओ चमरियाहत्था । कयगोरोयणतिलया नाहियसत्थेसु निम्माया ॥४२॥ परिवाइया उ एगा
आसीवायं करेतु अम्हाणं । पुरओ उवविसिऊणं एवं भणिउं समाढत्ता ॥४३॥ युग्मम् ॥ जहरुइयं उवभुज्जइ इहं रामिज्जए इमं सारं ।
जम्हा न किंचि विज्जइ अनं इहलोगवैहरित्तं ॥४४॥ सिरतुंडमुण्डाणं परलोगत्थं कुणंतु जे केवि । ते वरया वरधुत्तेहि वंचिया विस-
यसोदखाणं ॥४५॥ जम्हा जीवपयत्थो विज्जइ अनो न देहवहरित्तो । पच्चक्खपमाणेणं अँगहणा खरर्विसाणंव ॥४६॥ पच्चक्खं मोत्तूणं
न य अनं अत्थि इह पमाणं तु । संतेवि पमाणत्ते न सिज्जइ तेण जीवोत्ति ॥४७॥ पच्चक्खपुव्वणं जं अणुमाणं इह, न तेण तग्ग-
हणं । न य विज्जइ तग्गहणे लिंगंणि अणिंदियत्तंओ ॥४८॥ लोयपवंचणहेउं धुत्तेहिं कयाणि विविहसत्थाणि । न पमाणं विबुहाणं
कह तेहिं भविज्ज तस्सिद्धी ? ॥४९॥ ता पंचभूयसमुदयरूवो जीवो न तेसिं विगमम्मि । तस्साभावम्मि कुओ परलोगो जेण य तद-
त्थं ॥५०॥ कीरइ अइदुद्धरयं वंभव्वयसीलपालणाइयं । मूढेहिं सयं नट्टेहिं तह परं नासयंतेहिं ॥५१॥ युग्मम् ॥ गम्मागम्मविभागं
मोत्तुं विसयाण सेवणं कुणह । भक्खह सरसं मंसं पियह सुरं विगयआसंका ॥५२॥ इय तीए बुद्धिआए वयणं सोऊण कुगइसंजणं ।
भणियं माए अहम्मे ! मा मा एवं समुल्लवसु ॥५३॥ विबुहजणनिंदणिज्जं अवियारियंसुदरं अजुत्तीयं । को व सक्को एयं तुह भणियं
संदेहजावि ? ॥५४॥ जं भणसि नत्थि जीओ अनो देहाओ, अणुवलंभाओ । तमसंगयमच्चत्थं, जम्हा जीवस्स अग्गहणं ॥५५॥ किं

१ नास्तिकशस्त्रेषु । २ निष्णाता । ३ परित्राजिका=तापसी । ४ आशीर्वादम् । ५ व्यतिरिक्तम्=भिन्नम्=अधिकमिति यावत् । ६ पदार्थः=वस्तु । ७ अग्रह-
णात्=अनुपलम्भात् । ८ विप्राणं=श्रेष्ठम् । ९ सत्यपि प्रमाणत्वे । १० अनिन्द्रियत्वतः=इन्द्रियाप्रत्यक्षत्वादित्यर्थः । ११ सुराम् । १२ हे अधर्मे ! । १३ अवि-
चारितं यावत्, तावदेव सुन्दरमिति तात्पर्यम् । १४ अयुक्तिरुम् । १५ अधीत ।

तुह पचक्खेणं उयाहु नीसेसपुरिसविसएणं ? । न य ताव पढमपक्खो विस्साभावप्पसंगाओ ॥५६॥ जं जं तुमं न पिच्छसि तं तं जइ नत्थि ता फुडं मुद्धे ! । देसंतरकालंतरभावाणमभावया पत्ता ॥५७॥ अह सयलदेसकालुब्भवा नरा नेय तं पलोइति । ऐयं च कह णु नजइ दुरहिगया अन्नचित्ता जं ? ॥५८॥

किञ्च । जो चिय इमं विगप्पइ तुह देहे हंदि ! नत्थि जीवोत्ति । सोवि य जीवो परलोगामिओ नाणलिंगोत्ति ॥५९॥ पच्चक्खमेव एणं जं च पमाणं, न जुत्तमेयंपि । पच्चक्खपरोक्खाइं दुन्नेव जओ पमाणाइं ॥६०॥ लोयपयारणहेउं इच्चाइं जमुत्तमहलमेयंपि । रागदोसविमुक्का सव्वन्नू सव्वलोगहिया ॥६१॥ तेहि पैणीयं सत्थं तेसिं आणाइ जं च अन्नेहिं । कह तं धुत्तपणीयत्तणेण होजा पमाणंति ? ॥६२॥ तम्मि य भणिओ जीवो अन्नभवो तस्स होइ परलोगो । ता पंचभूयसमुदयरूवो जीवो कहं मुद्धे ! ? ॥६३॥ सिद्धम्मि य परलोगे वंभव्वयपालणाइं सव्वंपि । तव्वमणियं ता जुत्तं काउं सव्वं हियत्थीणं ॥६४॥ गम्मागम्मविभागं इच्चाइं जमुत्तमहलमेयंपि । जिणवयणनिसिद्धत्ता परलोए दुक्खहेउत्ता ॥६५॥ एमाइविहिजुत्तीहिं सा कया तक्खणं निरुत्तरिया । जाया विलम्बवयणा असमत्था उत्तरं दाउं ॥६६॥ अह पासवत्तिणीहिं अवहसिया सहीहिं सोलुंठं । टक्करुंबयमुहमक्काडाहिं बाढं अभिदविया ॥६७॥ अम्ह सहीए सँद्धिं अज्जावि वायं करेसि दुस्सीले ! । ता वच्चसु सट्ठाणं दिट्ठं पंडिच्चयं तुज्झ ॥६८॥ इय हसिया सा रुद्धा फुरंतअहरा विणिगगया तत्तो । अहमवि सहिजणजुत्ता सुहेण जा तत्थ अच्छेमि ॥६९॥ युग्मम् ॥ ता अन्नदिणे राया समागओ मज्झ माउगे-

१ उताहो=अथवा । २ विश्वम्=सर्वम् । ३ तम्=आत्मानम् । ४ एतत्=अन्यपुरुषप्रत्यक्षाभावः । ५ अन्यचित्तानि, प्राकृतत्वात् पुस्त्वम् । ६ अहलं=अफलम् । ७ प्रणीतं=रचितम् । ८ तस्मिन्=सर्वज्ञप्रणीतशब्दे । ९ अभिद्रुता=संपीडिता । १० सद्धि=सार्धम् । ११ पडिच्चय=पाण्डित्यम् ।

हम्मि । भणिओ अंवाए किं दीसह चिंताउरा तुब्भे ? ॥७०॥ ताएण तओ भणियं सम्मं हि वियाणियं तुमे देवि ! । निसुणेसु कहि-
जंतं गुरुचिंताकारणं जमिह ॥७१॥ सुरसुंदरीए बुद्धिलनामा परिवाइया जिया वाए । जा पुवं किल तीए पड्डुचिचाए आलिहियं
॥७२॥ सुरसुंदरीइ रूवं चित्तपडे ताहि तं गहेजणं । उजेणीए पत्ता सत्तुंजयनरवइसमीवे ॥७३॥ युग्मम् ॥ तं दंसिय नरवइणो वज्जरिय
तीए दुड्डु हियायाए । नरवर ! अम्हे पुहइं हिंडामो तुम्ह कजेण ॥७४॥ जं रयणं पुहइए पिच्छामो तं च तुम्ह साहेमो । कन्नारयणं
एयं कुसग्गनयरे मए दिट्ठं ॥७५॥ नरवाहणस्स रत्ता धूया सुरसुंदरी इमा कन्ना । को तीए निरवसेसं लिहिउं सक्किज तणुरुवं ? ॥७६॥

अविय । सच्चं चिय सो थेरो जेणेसा निम्मिया पयावइणा । कहमन्नहा न विहिया सुहत्ताणी अत्तणो भज्जा ? ॥७७॥ एयं
विणिम्मिउं लेंडहरूवतारुणचारुसोहगं । नूणं अइवहुमाणो विरिंचिणो आसि अत्ताणे ॥७८॥ धणुहायड्डुणखिन्नं मयणं नाऊण
हिययभेयकरा । मन्ने विहिणा विहिया एसा नणु हत्थमल्लिव्व ॥७९॥ अन्नं च जो इमीए पाणिग्गहणं करिस्सई पुरिसो । सो भर-
हद्धनरीसो होही पुरिसो न संदेहो ॥८०॥ इय अइसयनाणीहिं आइड्डु तीइ जम्मसमयम्मि । ता नरवर ! तुह जोगा सा कन्ना न
उण अन्नस्स ॥८१॥ अह बहुदविणं दाउं पहरुवयणेण तेण सा रत्ता । भणिया भेयवइ ! सिट्ठा जं कन्ना सोहणं विहियं ॥८२॥ एयं
च मज्झ सुंदरि ! सिट्ठं सन्वपि चारपुरिसेहिं । अह तेण मज्झ पासे पड्डुविओ रयणचूडोत्ति ॥८३॥ नामेण निययमंती तेण य
आगम्म मग्गिओ अहयं । सत्तुंजयनरवइणो दिज्जउ सुरसुंदरी कन्ना ॥८४॥ युग्मम् ॥ भणिओ य मए एसो नेमिच्चियसुमइवयणओ
भइ ! । होही खयरस्स पिया तस्सेव य तेण दायव्वा ॥८५॥ अन्नं, सो तुह सामी थेरो^१ ता किंथ तस्स कन्नाए ? । तत्तो य तेण

१ प्रजापतिः=विधाता । २ लडह=रम्यम् । ३ विरिञ्चि=विधाता । ४ आत्मनि । ५ भगवति । ६ स्थविरः=वृद्धः ।

भणियं मा एवं भणसु नरनाह ! ॥८६॥ गुरुआयेरेण अहयं पट्टविओ तेण देसु नियधूयं । एईए अदाणेणं पिच्छामि न सुंदरं तुम्ह ॥८७॥ तत्तो य मए गाढं कुद्वेणं एरिसं समुल्लवियं । ताव य न देमि धूयं जं रुचइ तं कुणेज्जासु ॥८८॥ ता गच्छसु नियपहुणो साहिज्ज जहट्टियं इमं वयणं । निहमागयस्स को पुण तुह दंडो कीरउ इहिं ? ॥८९॥ अह तेण तत्थ गंतुं कहिए सो नियबलेण गोरविओ । उल्लेणीओ चलिओ अम्हानं उवरि जैत्ताए ॥९०॥

अविय । बहुभडनरिंदसंदणपक्कलंपाइक्कचक्कपरियरिओ । खरखुरखयखौणीयलअसंखतोक्खारलक्खजुओ ॥९१॥ दप्पियपयंड-परहत्थिसत्थवित्तासणिक्करसिएहिं । गुरुगिरिगरुयागारेहिं संगओ बहुगइंदेहिं ॥९२॥ सो सत्तुंजयराया गुरुरोसो भूरिसिन्नसंजुत्तो । चारपुरिसेहिं सिट्ठं संपत्तो अम्ह देसेत्ति ॥९३॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ ता देवि ! निमित्तेणं इमेण चिंताउरो अहं जाओ । अंगाए तओ भणियं पिययम ! किं एत्थ चिंताए ? ॥९४॥ सुसुंदरित्ति भणिउं धूया कणगावलीए मयलेहा । दिज्जउ कयसंमाणो सट्ठाणं जेण सो जाइ ॥९५॥ इहरा पभूयसेनो अप्पबलाणं स अम्ह देसस्स । काही गरुयमुवद्वमिय भणिए राइणा भणियं ॥९६॥ मंतीहि वि देवि ! इमं विमंतिंयं आसि नवरि मंतिस्स । मइसागरस्स एसो न सुंदरो भाविओ मंतो ॥९७॥ जं तेण इमं भणियं आगच्छउ ताव सो कुसग्गम्मि । इह आगयस्स जम्हा मरणं से सुमइणा सिट्ठं ॥९८॥ अन्नं च तस्स रन्नो निग्गमणे आसि मंगुला सउणा । अज-यावहा य सन्वे सणिच्छराई गहा धणियं ॥९९॥ इह आगयम्मि तम्मी विजओ अम्हं पराजओ तस्स । ता देव ! निविसंका अ-

१ गौरवितः । २ यात्रायै=रणयात्रायै इत्यर्थः । ३ खोणी=क्षोणी=पृथिवी । ४ तोक्खारो=वाजी । ५ मंगुलो=अनिष्टः । ६ समर्थपदातिः ।

च्छह किं अन्नमंतेण १ ॥१००॥ रोहंगसंजुत्ती उण कीरु गामावि तस्स जे मग्गे । ते उव्वंसंतु खिप्पं तिणघासाई य उज्झंतु ॥
॥१०१॥ ढैक्किज्ज कूनाई कुजलाई सरोवराई कीरंतु । पसरनिवारणेहं ससाहणं तत्थ वयउत्ति ॥१०२॥ इय देवि ! मंतिवयणं का-
रिय सव्वंपि आगओ एत्थ । पवलत्तणओ सत्तुस्स तहवि चिंताउरो जाओ ॥१०३॥ अह हंसिणि ! जा कइवि हु सुहेण वच्चंति तत्थ
दिवसाई । ता अन्नदिणे नयरं पवेढियं सत्तुसिन्नाए ॥१०४॥

तओ । पिहिआई गोउराई जलेण परिपूरियाओ परिहाओ । संनद्धवद्धकवया पैंहकविसीसं ठिया जोह्ण ॥१०५॥ संवा(चा)रिम-
जंताई पउणीकीरंति, विविहसत्थाई । तिव्वेखालिजंति तहा कीरइ सुहडाण सम्माणो ॥१०६॥

पइदियहं दिजंति य उक्काला सत्तुसिन्नमइगम्म । निवडंति सुहडकरितुरयनरवरा उभयपक्खेवि ॥१०७॥ संसेइया सामंता
नायरया आउला दढं जाया । किंकायव्वविमूढा जाया तह मंतिणो अम्ह ॥१०८॥ भीया कायरपुरिसा संगंकरणम्मि उड्डुरा सुहडा ।
साहसधणो य ताओ संधीरइ सुमइवयणेण ॥१०९॥ एवं हंसिणि ! जाए समंतओ आउलम्मि नयरम्मि । अह अन्नदिणे अहयं पा-
सुत्ता हम्मियतलम्मि ॥११०॥ रयणीए केणावि हु ^३हीरंतं अप्पयं पुलोइत्ता । पडिबुद्धा भयभीया विलविउमेवं समाढत्ता ॥१११॥
हा अम्मि ! ताय ! कोवि हु देवो वा नहयरो व मं हरइ । धावह धावह सुहडा ! इमाओ मेछाव्हं ममंति ॥११२॥ एमाई विलव-

१ रोधकसंयुक्ति=प्रतिरोधसामग्री । २ उद्वसन्तु=निर्वासान् कुर्वन्तु । ३ छाद्यताम् । ४ ससाधन=सकटकम् । ५ प्रतिकपिशीर्षम् । ६ जोह्ण=योधाः । ७ ती-
क्ष्णीक्रियन्ते । ८ सुभट्ट=योधः । ९ संशयितः=शङ्कापन्नः । १० संगरं=युद्धम् । ११ उदधुरः=उद्भटः । १२ हर्म्यतले=प्रासादतले । १३ हियमाणाम् । १४
मेल्लावह=मोचयत ।

माणा भणिया हं तेण सुयणु ! मा भीहि । नो तुज्झ किंचि विरूवं करेमि पाणप्पिया तं सि ॥११३॥ तुह रूवदंसणुप्पन्नगरुयअणु-
 रायपरवसेण मए । हरिया सि कीस सुंदरि ! भयभीया एवमुल्लवसि ? ॥११४॥ वेयड्डुनगनिवासी खयरो हं सुयणु ! मयरकेउत्ति ।
 भुंजिहिसि मए सद्धि भोए किं रुयसि उव्विगा ? ॥११५॥ एयं च तस्स वयणं सोऊणं हरिसिया अहं चित्ते । किं नाम मज्झ
 दइओ एसो सो मयरकेउत्ति ? ॥११६॥ भाया पियंवयाए जस्स तया चित्तविलेहिंयं रूवं । दट्ठण मयणवसगा जाया उम्मत्तिया
 अहवा ॥११७॥ सो अज्जवि विज्जाओ साहइ ता आगमो कह णु तस्स ? । कह मह इत्तियपुन्ना जं सो दीसिज पच्चक्खं ? ॥११८॥
 एमाइं चिंतयंती नीया हं तेण कत्थवि पएसे । ओइन्ना भूमीए मुक्का हं कयलिगहणम्मि ॥११९॥ एत्थंतरम्मि रयणी खयं गया
 साहिउंव परमत्थं । सम्मं नियच्छ वच्छे ! न होइ सो वल्लहो एस ॥१२०॥ जाए पभायसमए दिट्ठो सो सामलेण देहेण । तत्तो
 गुरुसोगाए विचिंतियं हा ! न सो एसो ॥१२१॥ सो तत्तकंचणनिभो रूवेण अणंगरूवसारिच्छो । चित्तगएण इमस्स ओ सारिच्छं
 नत्थि थेवंपि ॥१२२॥ ता किं करेमि इहिं सरणविहूणा परव्वसा अहयं । इय चिंतंतीए तया भएण कंपो समुप्पन्नो ॥१२३॥ अह
 सो दट्ठण ममं अंसुजलासारसित्तगंडयलं । भयभीयं कंपति एवं भणिउं समाढत्तो ॥१२४॥ किं सुयणु ! तुमं बीहसि भूयपिसाउत्ति-
 संकिरी मज्झ । निसुणसु जो हं जेण व हरिया कजेण य मयच्छि ! ॥१२५॥

वेयड्डे वरनयरं गंगावत्तंति अत्थि सुपसिद्धं । तत्थ य राया सिरिगंधवाहणो आसि विक्खाओ ॥१२६॥ मयणावलीदेवीए
 तणओ नहवाहणोत्ति से आसि । बीओ य मयरकेऊ तइओ पुण मेहनाउत्ति ॥१२७॥ नहवाहणोवि साहियविजो अह जोव्वणं तु

१ विमेहि । २ भोए=भोगान् । ३ पश्य । ४ तत्त=तत्तम् । ५ साहइयम् । ६ भूतः पिशाचो वेति शङ्किनीत्यर्थः ।

संपत्तो । वरिया य तन्निमित्तं वरकन्या कणगमालत्ति ॥१२८॥ सा उण विवाहसमए विजाहरचित्तवेगनामेण । अवहरिउं परिणीया रुद्धो एसो तओ तस्स ॥१२९॥ अणुमग्गं गंतूणं बद्धो सो नागिणीए विजाए । गहिउण कणगमालं समागओ निययनयरम्मि ॥१३०॥ तत्तो विजाच्छेओ जाओ नहवाहुणस्स जेणेसो । महिलासमेयविजाहरस्स जाओऽवगारित्ति ॥१३१॥ विरपरिचियदेवेण दिन्नाओ चित्तवेगखयरस्स । विजाओ तेण जाओ विजाहरचक्कट्ठी से ॥१३२॥ सयमेव नहयरिंदा सन्वेवि हु पेणइमुवगया तस्स । इय मुणिउं मह जणओ संविग्गो भणिउमाटत्तो ॥१३३॥ पिच्छह भो ! मणुयाणं मणोरहा अन्नहा विसड्ढंति । विहिणो वसेण नवरं अन्नह कज्जाण परिणामो ॥१३४॥ किर नियतणयं काउं विजाहरचक्कट्ठिणं, करिही । कैयकिच्चो पव्वञ्जं केवलजणयस्स पासम्मि ॥१३५॥ तं पुण अन्नह जायं ता किं कज्जं इमेण रज्जेणं । नरयाइनिमित्तेणं, सेवामो तायपयजुयलं ॥१३६॥

जओ । संसारो हु असारो घोरा अइदारुणा य नरयम्मि । दुसहाओ वियणाओ चित्तो कम्माण परिणामो ॥१३७॥ चवलो इंदियगामो रागदोसा य दुज्जया लोए । अणवट्ठियं च चित्तं किंपागफलोवमा विसया ॥१३८॥ अइदुसहो पियविरहो वम्महललियं विवायकडुयंति । नरयपुरवत्तिणीओ सेविज्जंताओ जुवईओ ॥१३९॥ कुसह्वविसमसंठियपवणाहयसल्लिचंचलं जीयं । सामन्नं सब्बेसिं मरणं सत्ताण संसारे ॥१४०॥ वंचणपरा य जीवा दुड्ढकसाएहिं ताविओ लोओ । असुहफलो घरवासो मणुयत्तं तह य नो सुलहं ॥१४१॥ दुलहा धम्मम्मि मई बहुविग्घसमाउलं अहोरात्तं । पयईए चला लच्छी पेम्मं सुविणोवमं लोए ॥१४२॥ आरियखेत्ताईया

१ अपकारी । २ प्रणत्तिमुपगताः=प्रणताः । ३ ज्ञात्वा । ४ कृतकृत्यः=कृतार्थः । ५ ग्रामः=समुदायः । ६ विपाकः=परिणामः । ७ वर्तिनी=मार्गः । ८ सेव्य-
मानाः । ९ आरियखेत्तं=आर्यक्षेत्रम् ।

अइदुलहा संपया य जियलोए । अइदारुणमन्त्राणं जीवा मिच्छत्तवामूढा ॥१४३॥ परिहायंता भावा भम्मे अइनिदिओ पमाउत्ति ।
खिअइ तणुसामत्थं आउयमवि शोवयं होइ ॥१४४॥

किं बहुणा ? । नारयतिरियनराऽमरगईसु गुरुदुसहदुबलतवियाण । मोत्तूणं जिणधम्मं जियाण सरणं जओ नब्बं ॥१४५॥
तम्हा तायसमीवं गंतुं सहलीकरेमि मणुयत्तं । नहवाहणेण भणियं अहमवि तौयमणुगमिस्सं ॥१४६॥

जओ । सामित्तं काऊणं आणान्हिसकारगस्सावि । कह सेवं काहामो संपइ भिच्चस्स निययस्स ? ॥१४७॥ भणियं ताएण
तओ कायव्वमिमं विवेयजुत्ताणं । तत्तो नियसुयसहिओ तक्कालुचियं करेऊण ॥१४८॥ सुरवाहणकैवल्लिणो मूले काऊण निम्मलच्च-
रित्तं । निट्ठवियअट्ठकम्मो अंतगंडी केवली जाओ ॥१४९॥ युग्मम् ॥ अह चित्तवेगखयराहिवेण तत्थेव निययनयरम्मि । दाउं स-
देसखंडं अहिसित्तो खयरराया हं ॥१५०॥ एवं च ठिए कारणवसेण केणइ पभायसमयम्मि । नियनयरा एगागी चलिओ हं रयण-
दीवम्मि ॥१५१॥ नहपेट्ठिएण दिट्ठा सुंदरि ! हम्मियतलम्मि पासुत्ता । तं सि तओ अवहरिया मेत्तलसरसल्लिएण मए ॥१५२॥
ता मा रोवसु सुंदरि ! पाणाणवि सामिणी तुमं मज्झ । भुंजिहिसि मए सद्धिं भोए वेयङ्कुसेलम्मि ॥१५३॥ तव्वयणं सोउणं वज्जे-
णव ताडिया सुदुबलत्ता । इय चित्तिउं पयत्ता हाहा ! मह पावपसरस्स ॥१५४॥ मेज्झ कएणं ताओ पारद्धो गरुयसत्तुणा ताव ।
अहमवि हमेण हरिया अन्नत्थ निबद्धरागावि ॥१५५॥ धी ! धी ! मह जीएणं न तायआसासणं न पियलाभो । सत्तुजयदिक्काए

१ परिहीयसानाः । २ अनुगमिष्यामि=अनुकरिष्यामि । ३ निष्ठापित=निर्णाशितम् । ४ अन्तर्कृत । ५ पट्टिओ=प्रस्थितः । ६ मेत्तलसरसल्लिएण=कामदेवद्वार-
शाल्व्यतेन । ७ धिगत्सु । ८ मम कृतं=मदर्थम् । ९ पारद्धो=पीडितः । १० जीयं=जीवितम् । ११

होज सुही ताव ताओवि ॥१५६॥ मणवछहस्स तस्स उ लाभेण हविज्ज अहव सुहिया हं । मह पावपरिणईए एत्तो एक्कपि नो जायं ॥१५७॥ एवं विचिंतयंती भणिया हं तेण ताव एत्थेव । चिट्ठउ तुमं जाव अहं आसने वंसिगहणम्मि ॥१५८॥ गंतुणं विजाए पन्नत्तीए लहुं पयच्छामि । जावसहस्समेत्तं पारंभियपुण्वसेवाए ॥१५९॥ युग्मम् ॥

इय भणिऊण गओ सो अहमवि गुरुसोयताविया तत्थ । किंकायव्वयमूढा सरणविहूणा भयुप्पित्था ॥१६०॥ हरिणिव्व जूहभट्ठा सतरलतारं दिसाओ पुलयंती । अंसुजलपुन्ननयणा रुयमाणी जाव चिट्ठाभि ॥१६१॥ ताव य तत्थासन्नं पिच्छामि विसालसालसो-
हिच्छं । पवणाकंपियफलभरविणमियगुंजोहसंकिन्नं ॥१६२॥ मणहारिफलं पसरंतपरिमलं बहलपत्तलच्छायं । तप्फलभक्खणनिवडंत-
जंतुसंतौणकयसइं ॥१६३॥ निर्वडंतससंततडप्फडंतमयविहगकलियभूवीढं । तरुयरमुच्चं मच्चुव जंतुसंताणनासरं ॥१६४॥ पञ्चभिः
कुलकम् ॥ तं ददुं विसरुखं विचिंतियं गरुयदुक्खतवियाए । पियसहि ! हंसिणि ! तइया मरणम्मि निवद्धचिच्चाए ॥१६५॥ किं
काहामि अहन्ना रहिया पियबंधुजणणिजणएहिं । विहिणा विडंबिया हं जीवती इय विचिंतैती ॥१६६॥ गंतुं तस्स समीवे गहिऊण
फलं मुहम्मि पक्खित्तं । मा मह हविज्ज एरिसविडंबणा अनजम्मेवि ॥१६७॥ इय भणिऊण ससोयं खणंतरं जाव तत्थ अच्छामि ।
ताव य गुरुविसवियणाए विब्भला महियले पडिया ॥१६८॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥

तओ । भमियंव वणतरूहिं उण्वत्तिययंव सयलवसुहाए । संधीहिं विहडियं पिव विसीइयं सव्वअंगेहिं ॥१६९॥ तत्तो य

१ उपित्था=त्रस्ता, विधुरा वा । २ पत्तल=पत्रम् । ३ संतान=समूहः । ४ निपतत्तश्चसत्परिचलत्तमुतविहगकलितभूपीठम्, तडप्फडंतं=परिचलत् ।
५ अधन्या । ६ विह्वलान्व्याकुला । ७ विघटितं=वियुक्तम् ।

अकहणीयं पावियवेत्थंतरं तथा भदे ! । जाणामि नेव किंचिवि तदुत्तरं जं महं जायं ॥१७०॥ केवलमुच्छंगगयं कस्सवि तरुणस्स
 अमयभूयस्स । विसनिव्ववणसमत्थं मणिसलिलं पाययंतस्स ॥१७१॥ खणमेत्तं तेणं चिय मज्झ सरीरं पसिंचमाणस्स । सयमंगाइं
 कोमलकरेहिं परिमदयंतस्स ॥१७२॥ जलसित्ततालवेंटयहत्थाए विहियसिसिरवायाए । चिरदिट्ठं पियसहीए पियंवयाए काहिजंतं ॥
 ॥१७३॥ सयलं मह बुत्तंतं चित्तपडालोयणाइपजंतं । हरिसभरपुलइयंगं खणंतरं निसुणमाणस्स ॥१७४॥ अप्पाणं पासित्ता यणट्ठ-
 विसवेयणा समासत्था । सुमिणंव मन्नमाणा पडिबुद्धा हंसिए ! तइया ॥१७५॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥ उम्मीलियनयणजुंया ताव य
 पेच्छामि मयणपडिरूवं । महहिययनिगयं पिव तरुणनरं चित्तंसंवाइं ॥१७६॥ तं दट्ठु चितियं मे किं मने इंदजालमेयंति ? । किं
 वावि अन्नजम्मो उयाहु किं सुविणयं एयं ? ॥१७७॥ किंवा मइसंसोहो किंवावि हु सच्चमेव एयंति ? । अहवा नहि नहि एयं कत्तो
 मह एत्तिया पुंन्ना ? ॥१७८॥ जं सो मणवच्छहओ दीसिज्ज जणो इमेहिं नयणेहिं । जं से उच्छंगगया इमस्स पुण संभवो कत्थ ?
 ॥१७९॥ एवं विंचितयंती पियंवयाए इमं समुल्लविया । सुरसुंदरि ! किं अज्जवि उव्वुण्णमुहिन्व पुलएसि ? ॥१८०॥ एसो हु रय-
 णदीवो भगिणी य पियंवया अहं तुज्झ । साहियविजो एसो मह भाया मयरकेउत्ति ॥१८१॥ एवं च तीए भणिए एसोच्चिय सोत्ति
 हरिसिया चित्ते । सज्झसवेविरदेहा संकिन्नरसंतरं पत्ता ॥१८२॥ उट्टेत्तु तंदङ्काओ पियंवयाए समीवमल्लीणा । अद्वच्छिपेच्छिएहिं
 पेच्छित्ता तं अपेच्छंतं ॥१८३॥ एत्थंतरम्मि एगो खयरो आगम्म भणइ कयविणओ । जिणपूयाए वेलां संमइच्छइ कुमर ! उट्टेह ॥१८४॥

१ अवस्थान्तरम् । २ आलोयणं=आलोकनम् । ३ शृण्वतः । ४ जुय=युगम् । ५ चित्रसंवादिनम् । ६ पुण्यानि, प्राकृतत्वेन पुस्तकम् । ७ अस्त्यार्थस्येत्यर्थः ।
 ८ उव्वुण्ण=उद्धिमम् । ९ तदङ्कत=तस्य मकरकेतोस्तस्मात् । १० समइच्छइ=पंगच्छते ।

तव्ययणं सोऽजं पियंवयं ठाविऊण मह पासे । कइवयपुरिससमेओ जिणभवणं पाविओ एसो ॥१८५॥ ताव य पियंवयाए पुड्डा कइ सुयणु ! एत्थ तं पत्ता । भूमीचरमणुयाणं सुदुग्गमे रयणदीवम्मि ? ॥१८६॥ कीस व विससुवभुंजिय अप्पा वसणम्मि पाडिओ भीमे ? । तत्तो य मए तीए पुव्वुत्तं साहियं सबं ॥१८७॥ अह सावि मए पुड्डा चित्तपडं अप्पिऊणमम्हाणं । तइया कत्थ गया तं किंवा अणुचिद्धियं तुमए ? ॥१८८॥ कह वा उवभुत्तविसा भीमअरन्नम्मि पाविया अहयं ? । कह वा दुड्डपि विसं खणेण देहाओ अवणीयं ? ॥१८९॥

भणियं पियंवयाए चित्तपडं अप्पिऊण तुम्हाण । वेणेण अहं पत्ता इमम्मि वररयणदीवम्मि ॥१९०॥ दिट्ठो य मयरकेऊ कइ-
वयनियपरियेणेण संजुत्तो । भाउसिणेहेण ठिया कइवयदिवसाणि अहमेत्थ ॥१९१॥ एत्थागयताएणं भणिया हं पुत्ति ! चिट्ठसु
इहेव । होसु पेडिचारिणा इह ताव तुमं मयरकेउस्स ॥१९२॥ जं आणवेह ताउत्ति जंपियं ताहे एत्थ दीवम्मि । विजापसाहणुज्जय-
भाउसमीवे ठिया सुयणु ! ॥१९३॥ नाउं विजासिद्धिं बहुविहखयरेहिं संजुओ ताओ । अट्ठाहियानिमित्तं समागओ एत्थ दीवम्मि
॥१९४॥ महया विच्छेड्डेणं जिणिंदमहिमं करेतु विजाओ । संपूहय जहविहिणा संमाणिय माणणिज्जणं ॥१९५॥ पूइसु पूयणीए
दाणं दाऊण खयरलोयस्स । वरनट्ठणीयवाइयकलियं अट्ठाहियं काउं ॥१९६॥ अज्जेव निसाविरेमे संपत्तो रयणसंचयं ताओ । काय-
व्वसेसकिच्चो ठिओ इहं मयरकेऊवि ॥१९७॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ काउं पभायकिच्चं सरीरचिंताए निगओ अज्ज । वंसिक्कुंडंगासने
दिट्ठं च पहाणकैरवालं ॥१९८॥ गहिऊण कोउणेणं जमजीहासिच्छहं तयं खगं । तरुणतमालदलामं फुरंतधारासुदुग्धिपच्छं ॥१९९॥

१ अणुचिद्धियं=अनुष्ठितम् । २ परिचारिका । ३ तात इति । ४ कुड्ढा=वनम् । ५ करवाल=खड्गः । ६ सच्छह=सहशम् ।

आसन्नकुङ्गीए छेयर्परिच्छाकएण सहसत्ति । दाउं एगपहारं छिन्ना सा वंसजालिति ॥२०॥ युग्मम् ॥ अह थूलमुत्तियावलिपरि-
 यत्तणखणियवामहत्यस्स । विजापरिजवणनिरुद्धनासियानिमियनयणस्स ॥२०१॥ तम्मज्झदेसपरिसंठियस्स विजापसाहणरयस्स ।
 विजाहरस्स कस्सवि मणिकुंडलभूसियकवोलं ॥२०२॥ सहसत्ति उत्तिमंगं निवडंतं पिच्छिऊण मँहिवड्डे । संजायसज्झसेणं निरुवियं
 हा ! किमेयंति ? ॥२०३॥ तिस्रुभिः विशेषकम् ॥ पुलयंतेण य नायं एसो सो मयरेऊनामोत्ति । सामी गंगावत्तस्स गंधवाहणनरिंद-
 सुओ ॥२०४॥ अब्बो ! पमायवसओ कह वैरओ मारिओ निरवराहो ? धी ! धी ! अन्नाणस्स उ निरत्थयं पावमायरियं ॥२०५॥
 एमाइ चिंतयंतो पुणो पुणो अप्पयं च निदंतो । जा वयइ थोवभूमिं ता फुरियं दाहिणं नयणं ॥२०६॥ किं मन्ने मह खयइ सुनि-
 मित्तमिमंति चिंतइ जाव । ताव विसरुक्खमूले दिट्ठा तं निवडिया सुयणु ! ॥२०७॥ मणहरसयलावयवं मियंकैलेहन्व जणमणाणंदं ।
 दट्ठण तुमं सुंदरि ! सित्तो अमएणव कुमारो ॥२०८॥ अब्बो ! कह णु मर्यावि हु आणंदं देइ मज्झ हिययस्स ? । पियंपणयिणिन्व
 एसां जुवई नवजोव्वणारंभा ॥२०९॥ ता किं इमा मर्यच्चिय किंवा संजियत्ति जाव पुलएइ । ताव य तुहमुहसंठियविसफलखंडेण
 विक्कायं ॥२१०॥ अइत्तिव्वविसवियारा जाया ओ अचेयणा इमा बाला । तो नेऊण सट्ठाणं करेमि एईइ तेगिच्छं ॥२११॥ इय
 च्चित्तिय सुरसुंदरि ! गहिऊण तुमं समागओ एत्थ । सिट्ठो पुव्वुद्धिओ वुत्तंतो तेण मह सव्वो ॥२१२॥ भणिया य अहमिमेणं दोएसुं
 तमंगुलीययं सिग्घं । विजापयाणसमए ताएण समप्पियं जं तु ॥२१३॥ तं दिन्वमणिं सैणाहं निवारणं सयलदोसपसरस्स । उवलद्धपच्चयं

१ परिच्छा=परीक्षा । २ स्थूलमौक्तिकावली (जापमाला) परिवर्तनव्यापृतवामहस्तस्य । ३ निमियं=च्यस्तम् । ४ महिष्टुष्टे । ५ वरओ=चराकः । ६ निरर्थकम् ।
 ७ मृगाङ्कुरेया । ८ मृता । ९ प्रणथिनी=भार्या । १० सजीवेति । ११ तेगिच्छं=चिकित्सा । १२ ढौक्य=आनय । १३ सनाथं=सहितम् ।

पुण विसेसओ विससमूहम्मि ॥२१४॥ युग्मम् ॥ भणिया खयरकुमारा पूयासामग्गियं लहुं कुणह । एयं पउणीकाउं जिणपूयं ताहि काऊण ॥२१५॥ काहामि संतिकम्मं विग्गजयट्ठा य मंतजावं च । विजाहरववायणपावविमुद्धिं समिच्छंती ॥२१६॥ युग्मम् ॥ एत्थं तरम्मि य मए समप्पियं अंगुलीययं तस्स । तस्सल्लिपाणविहिणा कया पसत्था तुमं सुयणु ! ॥२१७॥ जाव य इमस्स पुरओ चित्त- पडालोयणाइवुत्तं । साहेमि ताव सुंदरि ! उवलद्धा चेयणा तुमए ॥२१८॥ तं जं तुमए पुट्ठं तं सव्वं साहियं मए एयं । ता सुर- सुंदरि ! सिद्धं समीहियं तुज्झ सव्वंपि ॥२१९॥

अहवा ! दीवंतरठियंपि हु जलनिहिमज्झाओ दूरदेसाओ । आणित्तु घडेइ विही अणुकूलो इड्डलोयंति ॥२२०॥ तत्तो य मए भणियं एवं एयंति किंतु निसुणेसु । मज्झ कएणं ताओ अच्छइ गुरुसत्तुपारद्धो ॥२२१॥ पियंदसेणेवि जाए अज्जवि सोगाउं दढं हिययं । पियसहि ! मह संतावो तेणज्जवि बौहए देहं ॥२२२॥ सत्तुंजयपारद्धो वड्डइ पाणाण संसए ताओ । ता कह अणुकूलत्तं वि- ह्दिणो मह मंदभागाए ? ॥२२३॥ इय भणिऊणं हंसिणि ! सोगावेगाओ रोउंमारद्धा । ताव य कयकायवो समागओ तीए सो भाया ॥२२४॥ भणिया य तेण किमियं पियंवए ! रुयइ तुज्झ पियभगिणी । तीएवि सव्वं सोयस्स कारणं तस्स अक्खायं ॥२२५॥ तत्तो य तेण भणियं सुंदरि ! मा रूय अवस्समज्जेव । गंतुं कयंतवयणं नयामि तुह जणयपडिक्खं ॥२२६॥ जीवंते मइ सुंदरि ! को तुह जणयं पराभवेज्जति ? । ता गच्छिस्सं संपइ बाहुसहाओ अहं तत्थ ॥२२७॥ एत्थेव पढमजिणवरभवणम्मि पियंवयासमेयाए । अ- न्छेयव्वं तुमए जहासुहं सोयरहियाए ॥२२८॥ जावागच्छामि अहं हंतुं सत्तुंजयं दुरायारं । इय भणिऊणुप्पइओ गयणं वसुनंदख-

१ शान्तिकर्म । २ व्यापादनं=घातः । ३ वाधते=पीडितं भवति । ४ रोउं=रोदितुम् । ५ रुदिहि । ६ बाहुसहायः, एककीत्यर्थः ।

गकरो ॥२२९॥ सहिया पियंवयाए तत्थेव ठिया अहंपि तद्विसं । चित्तेती तस्सेव य समागमं गरुयअणुराया ॥२३०॥ किं अज्जवि
 मणदइओ सहसा हंतूण तं दुरायारं । विजापयावकल्लिओवि आगओ नेय सो झत्ति ॥२३१॥ बोलीणम्मि य दिवसे रयणिं सव्वंपि
 भग्गिणिसहिया हं । किं पुण न आगओ सोत्ति जाव चिट्ठामि उव्विग्गा ॥२३२॥ ताव य खरुफरुसगिरं तैज्जितो भीसणो सरुवेण ।
 निद्धमसिहिसिहावल्लिपिगलधम्मिमल्लविकरालो ॥२३३॥ जियदसणच्छयदसणो करगगरसिरपणच्चणिक्करओ । मरुक्खविवरसरिसाड-
 पिगललोयणसुदुप्पिच्छो ॥२३४॥ गलतलविल्लइयखलखल्लितनरमुंडमालियाकल्लिओ । तडिपुज्जलच्चल्लिनिह्णालियदीहजीहालो
 ॥२३५॥ भीमट्टहासपडिरवउत्तासियसयलसत्तसंघाओ । कसिणो विगरालमुहो वेयालो आगओ तत्थ ॥२३६॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥
 आ पावे ! जं तइया परपुरिसासत्तमाणसाए तुमे । परजुवइलोलुएणं तेण य पाविट्ठपुरिसेण ॥२३७॥ मह विहियं गुरुदुबलं तस्स
 फलं तेण पावियं ताव । इण्हि तुमंपि पावसु नियचिट्ठियसच्छंहं फलंति ॥२३८॥ एवं भणमाणो सो हंसिणि ! धित्तुं ममं भयुप्पित्थं ।
 उप्पइओ गयणेणं निदुदुरवयणेहिं तज्जेतो ॥२३९॥ तिस्रभिः विशेषकम् ॥ मह अणुमग्गविलगं अक्कोसितं पियंवयं सहसा । काउं
 गयजीवियं पिव भीसणहुंकारकरणेणं ॥२४०॥ नेऊण दूरदेसं मुक्का गयणाओ तेण पावेण । संत्तेन्नियंगुवंगं नूणं मरउत्ति बुद्धीए
 ॥२४१॥ युग्मम् ॥ दइववसेण य पडिया लयावियाणम्मि तम्मि उज्जाणे । दिट्ठा समंतभेदेण ताहि पुट्ठा य बुत्तं ॥२४२॥ किं इंद-
 यालमेयं किंवा सुमिंपति कत्थ वा पत्ता । कत्थ गओ वेयालो पियंवयाए य किं जायं ? ॥२४३॥ मणवल्लहस्स इमिणा हवेज्ज
 विहियं असोहणं किंचि । मन्ने तेणेव लहुं न आगओ तम्मि सो दीवे ॥२४४॥ किंवा मज्झ निमित्तं समागएणं हविज्ज विहियं तु ।

१ पर्यं=निष्ठुरम् । २ तर्जयन्=तिरस्कुर्वन् । ३ विल्लइयं=विरचितम् । ४ निःसारितो- । ५ संचूर्णितोप्राप्त ।

सलुंजयनरवइणा थोवबलस्सेह तायस्स ? ॥२४५॥ एमाइ चिंतयंतीइ ताहिं गुरुसोयतावियाए मए । पुच्छंतस्सवि सिद्धं समंतभइस्स नो किंचि ॥२४६॥ ततो य आणिया हं भूवइपुरओ समंतभदेण । सज्झससोएहिं तहिंपि तारिसं किंचि नो कहियं ॥२४७॥ इय पयडिय गुज्झं नेहसाराइ तुज्झं नियचरियमेवं हंसिए ! अइगरुयसिणेहा साहियं वित्थरेणं पणयपरवसाए पुच्छियं जं तेइत्ति ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुबोहगाहासमूहरम्माए । रागगिगदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमप्पइ सुरसुंदरिहरणवन्नो नाम । सुरसुंदरीकहाए बारसमो वरपरिच्छेओ ॥२५०॥

॥ बारहमो परिच्छेओ समत्तो ॥

तेरहमो परिच्छेओ ।

अह हंसियाए भणियं अब्बो ! अइदूसहं समणुभूयं । जं किल निसुणंताणवि उप्पज्झइ गरुयउव्वेवो^१ ॥१॥ एवंविहदुक्खणं न य उचिया होसि पियसहि ! तुमंति । किं पुण कीइ विहिणो विचित्तचरियस्स लोयम्मि ? ॥२॥ निब्बं सुहोचियंपि हु बहुविहदुक्खण कुणइ आवासं । अदिट्ठइट्ठविरहंपि विरहियं कुणइ दइएण ॥३॥ इय सुरसुंदरि ! विहिणो विचित्तयं जाणिऊण उव्वेवं । थेवंपि हु मा काहिसि, को णु गुणो तस्स करणेवि ॥४॥ अन्नं च जारिसाइं तुह देहे लक्खणाइं दीसंति । तह होयव्वं तुमए विजाहरा-

१ पक्कम्यन्ताम् । २ तइन्तया । ३ उद्वेगः ।

यपत्तीए ॥५॥ अन्नं च मएवि सुयं कुसगनराओ आगयनरेण । कमलावद्देवीए पुरओ एवं कहिजंतं ॥६॥ सत्तुजयनरवइणा रुद्धे
 नयरम्मि आउले लोए । नहवाहणनरनाहे संसइभूए ससामंते ॥७॥ धासिंधणहाणीए किंछेणच्छंतयम्मि पुरलोए । जंतविमुक्कमहो-
 वलनिहायनिवडंतपायरे ॥८॥ पटउडि विवरसंठियकोदालिगखयपडंतखंडीसु । धणुसु(मु)हविणिगयाणेयपत्तिपच्छाइयनहणे ॥९॥ इय
 नयरम्मि कुसगे निवडंतभडोहरुहिरचिक्खले । सहसा फुरंतखणो समागओ खेयरो एगो ॥१०॥ तेण य गइदपरिसंठियस्स सत्तु-
 जयस्स खणेण । सहसा सीसं छिन्नं फुरंतरोसारुणच्छेण ॥११॥ हंतूण य तं सत्तु रन्नो नरवाहणस्स पासम्मि । आगम्म तेण भणियं
 निहओ सत्तु तुह नरिंद ! ॥१२॥ विज्जाहरहरियाए रयणदीवे ठियाए धूयाए । तुज्झ सुरसुंदरीए वयणाओ आगओ अहयं ॥१३॥
 सिरिचित्तवेगतणओ खयरो हं मयरकेउनामोत्ति । पासे पियंवयाए तुह धूया अच्छइ सुहेण ॥१४॥ इय भणिज्ज गओ सो रक्का
 उण हरिसिएण निगंतुं । सबलेण सत्तुसिन्ने पलायमाणम्मि पहुरहिए ॥१५॥ गयरहतुरंगमाइं गहियं सव्वं पि दव्वसारं से । ता सुर-
 सुंदरि ! पियसहि ! तत्थत्थे कुणसु मा चितं ॥१६॥ युग्मम् ॥ जम्हा सो तुह जणओ तुज्झ पिएणेव निर्म्मओ विहिओ । अहिणव-
 साहियविजस्स तस्स किं काहिइ पिसाओ ? ॥१७॥ जायं हविज्ज अह कारणंतरं किपि तुज्झ दइयस्स । तव्वसओ सो पियसहि ! न
 आगओ झत्ति तं दीवं ॥१८॥ एमाइनिउणवयणेहिं तीए आसासिया नरिंदसुया । जाया विमुक्कगुरुसोगवेगियाऽऽणंदंपंडित्था ॥
 ॥१९॥ अह हंसियाए सव्वं गंतुं कमलावद्देवीए । सिंहुं तीएवि रन्नो जहट्टियं साहियं सव्वं ॥२०॥

१ पत्नी=पत्नी । २ संशयितभूते=विजये शङ्कितमनसीत्यर्थः । ३ धासं=तृणम् । ४ कुच्छेणासीने । ५ यन्त्रविमुक्कमहोपलसमूहनिपतत्प्राकारे । ६ चिक्खल्लो=
 कर्दमः । ७ प्रसुरहिते । ८ निर्मयः । ९ त द्वीप=रत्नद्वीपम् । १० पंडित्था=पूर्णा ।

सुरसुंदरीए एवं पिउभगिणिनिकेयणे वसंतीए । अंतेउराविलयाणं अलमाणंदं जणंतीए ॥२१॥ वंचंति वासराइं सुहेण जाकइवि,
ताव अन्नदिणे । अडिंभतरपरिसाए कइवयनियपुरिससहियस्स ॥२२॥ सुरसुंदरिसहियाए देवीए संगयस्स नरवइणो । पडिहारअणु-
न्नाओ रत्नो अइवछ्हो वणिओ ॥२३॥ भासुररणसुपूरियथालकरो आगओ कयपणामो । धणदेवो नामेणं उवविट्ठो राइणो पुरओ
॥२४॥ चतसुभिः कलापकम् ॥ उवणीयदरिसंणीयो ससंभमेणेव राइणा भणिओ । भो भो धणदेव ! तुमं आसि गओ सिंहलदीवं
॥२५॥ ता कह णु लहु न्निंयत्तो कुसलं पोयस्स किंचि नो जायं । जायं विगंधं जेणिह समागओ मासमेत्तेण ? ॥२६॥ बहुदिवसपा-
वणिज्जे तम्मि गओ सिंहलम्मि दीवम्मि । सिगंधं जं सि नियत्तो महंतमच्छेरयं एयं ॥२७॥ भणियं धणदेवेणं आयन्नसु नरवरिंद !
बुत्तंतं । जह तत्थ गओ सिगंधं समागओ एत्थ नयरम्मि ॥२८॥ सिंहलदीवागयवाणिएहिं पोच्छाहिओ इओ ताव । चलिओ तदु-
चियभंडं धित्तूण बहुप्पगारमहं ॥२९॥ तुम्हाण पायजुयलं पणमिय बहुसयडसत्थसंजुत्तो । गंभीरनामयं तं पत्तो वेलाउलं विउलं
॥३०॥ युग्मम् ॥

अविय । नावियजणपडिपुन्नं पंडणीकीरंतजाणवत्तो हं । पूगफलनालिएराइरासिरेहंतरायपहं ॥३१॥ गयदंतपालिकलियं गयवइव-
यणंव कत्थइ विभाइ । कत्थइ कप्पूरागुरुचंदणसाहियं सुरगिरिव्व ॥३२॥ सुत्ताहारविराइयमहीवीढं पुंडरीयसिहरंव । कत्थइ जाइफ-
लेलाकलियं तं कामुयमुहंव ॥३३॥ नाणादेससमागयभूरिकरनिरुद्धसयलदिसिपक्खं । पविस्तंतभूरिभंडं नरवइभवंणंव तं दिट्ठं ॥३४॥

१ निकेतनं=गृहम् । २ विलया=वनिता । ३ अलम्=अत्यर्थम् । ४ दर्शनीयम्=उपहारः । ५ निवृत्तः=प्रत्यागतः । ६ पोतः=प्रवहणम् । ७ प्रोत्साहितः । ८
नक्तम्=अनः । ९ प्रगुणीक्रियमाणानपात्रः=सज्ज्यमानप्रवहणः ।

दाउं तदुचियसुं कं भंडं नीयं समुहतीरम्मि । नइनाहगमणदच्छं बोहित्थं भाडियं वियँडं ॥३५॥ कमसो य सयलभंडं चंडावियं जाहि
तत्थ बोहित्थे । ताहे सुहत्तिहिरिक्खे नइनाहे प्हए विहिणा ॥३६॥ काउं जिणिंदपूयं दाणं दाळण समणसंघस्स । आपुच्छिय सुहि-
निवहं संभासिय सयलपरिवारं ॥३७॥ कीरंतमंगलवे समुच्छलंते य तूरनिग्घोसे । पडुमागहसंदोहे जयजयसहं पउंजंते ॥३८॥ पि-
हुपत्तासयमयलं गुणनियरनिवद्धफँलहसंघायं । संजमियसयलजोगं बोहित्थं मुणिवरसरिच्छं ॥३९॥ आरूढो हं तत्तो वेलाए समा-
गयाए गहिराए । पवणपडिपुन्नसियवडवसेणं गंतुं पयट्ठं तं ॥४०॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥ परिहत्थमच्छपुंछच्छडअच्छोणपोच्छलंत-
सलिलोहं । सलिलोहसमुच्छाइयुरंतगिरिगंडयभीसणयं ॥४१॥ भीसणमगरोर्वगियश्रुयगगसिजंतगोहियानिवहं । निवहपरिसंठि-
शुद्धियतिमिंगिलाढत्तैआवत्तं ॥४२॥ आवत्तसमुच्चित्तियसत्तसमाढत्तभीसणारावं । आराववसविसंतुलजलयरपरिसरणघोरजलं ॥४३॥
घोरजलघणघणारवमुहरियदिसिचकमुकडतरंगं । रंगंतविहुमासियसप्पसमुप्पिप्पत्थैमीणउलं ॥४४॥

अविय । बहुसत्तकयाहारं निवडंतमहंतआवयानिवहं । अप्पत्तपयावासं दुग्गयपुरिसंव नइनाहं ॥४५॥ चलमाणमीणं मयरं फुरं-

१ शुल्कम् । २ नदीनाथः=समुद्रः । ३ विततं=विस्तीर्णम् । ४ आरोपितम् । ५ सुहन्निवहं=मित्रसमूहः । ६ पृथक्=मिथोविरलाना पत्राणां=अश्वदीनानामा-
श्रयः, मुनिपक्षे पृथक् प्राप्त आशयश्चित्त येन । ७ मुनिपक्षे शयनयोरभ्यफलकम् । ८ बोहित्थं=यानपात्रम् । ९ परिहत्थ (जन्तुविशेष) मत्स्यपुच्छच्छट्याच्छोटनप्रो-
च्छलत्सलिलौघम् । १० गडओ=गर्तकः । ११ उद्धर्गितम्=उच्छलितम् । १२ आढत्तो=आरब्धः । १३ समुप्पिप्पत्थः=संज्ञस्तम् । १४ बहुसत्त्वानां कृत आधारो येन,
दुर्गतपक्षे बहुसत्त्वैभ्यः कृत आहारो येन । १५ आपत्त, आपणा=नदी च । १६ अपानाणा पात्ररहितानां पयसामावासः, पक्षे भ्रष्टासः प्रजासु वासो येन । १७
निशाकाशपक्षे मीनमकरो राशिर्विशेषौ ।

तघर्णतिमिररुद्धपेरंतं । कसिणनिसागासं पिव अपत्तपेरंतसीमाणं ॥४६॥ एवंविहं समुदं मज्झमज्जेण जाणवत्तं तं । जा वचइ कइवि
हु जोयणाणि वेगेण नरनाह ! ॥४७॥ ताव य अन्नम्मि दिणे कूवयंखंभगंसंनिविट्ठण । निंजामएण भणियं पिच्छह अच्छेरयं पु-
रिसा ! ॥४८॥ युग्मम् ॥ कोवि हु महाणुभावो अदीणवयणो सुरिंदसमरूवो । बोहाहिं कह समुदं अणोरपारं इमं तरई ? ॥४९॥
तन्वयणं सोऊणं पडिवेड्यसंगया मए राया । तप्पासे पडुविया पत्तहा कोलियकुमारा ॥५०॥ गंतूण तेहिं भणिओ सो पुरिसो भइ !
इत्थ आरुहसु । धणदेवेणं वणिणं तुज्झ पासम्मि पडुविया ॥५१॥ इय भणिओ आरूढो समागओ ताहि अम्ह वोहित्थे । दिट्ठो
य मए नरवर ! तरुणनरो सो महाभागो ॥५२॥ निजियअणंगरूवो पुन्निममयलंछणोव्व अइसोमो । वरकणयनिहंसगोरो अहिणव-
उट्ठित्तमुहरोमो ॥५३॥ किं बहुणा भणिणं अणुहरए नरवरिंद ! सो तुम्ह । दिट्ठम्मि तम्मि दिट्ठी अम्हं सित्तव्व अमएण ॥५४॥
अवो ! महाणुभावो एसो अणुहरइ मयरकेउत्तस । ता होज किं नु एसो जो तइया अडविपडियाए ॥५५॥ कमलावइदेवीए अंकाओ
जायमित्तओ हरिओ । पुव्वविरुद्धसुरेणं केणवि अदिट्ठरूवेण ? ॥५६॥ युग्मम् ॥ अहवा किं मह इमिणा विंचितएणेह ताव पुच्छामि ।
को कत्थ कह व एसो पडिओ य समुदमज्झम्मि ? ॥५७॥ इय चिंतिज्जण य मए अब्भंगुव्वइणइयं तस्स । परमायरेण कारिय
भुंजाविय परमविणएण ॥५८॥ युग्मम् ॥ पुट्ठो सुहासणगओ कह णु तुमं धीर ! एत्थ भीमम्मि । रयणायरम्मि पडिओ कत्थ व
तुम्हाण आवासो ? ॥५९॥ तत्तो य तेण भणियं निमुणसु धणदेव ! वज्जरिजंतं । एगगमणो होउं एत्थत्थे कोउगं जइ ते ॥६०॥

१ पनः=मेघः, सान्द्र च । २ पेरंतो=पर्यन्तः । ३ रांभगं=स्तम्भाग्रम् । ४ निर्यामकः=नाविकः । ५ बाहा=बाहुः । ६ वेडओ=नौक । ७ निहमो=निकपः ।
८ णाणुहरतो=अनुकरोति ।

दक्षिणसेटीयपुरे वेयङ्गे रयणसंचए अत्थि । पवणगइखयरपुत्तो वउलवई कुञ्चिसंभूओ ॥६१॥ खयरिंदचक्कवट्टी विक्खाओ
 चित्तवेगनामोत्ति । अमियगइखयरधूया भज्जा से कणगमालत्ति ॥६२॥ युग्मम् ॥ तीए य अहं पुत्तो मणइओ मयरकेउनामोत्ति ।
 कमसो य वड्डमाणो पत्तो हं जोन्वणं पढमं ॥६३॥ एत्तो य अत्थि नयरं वेयङ्गे उत्तराए सेटीए । संवोउयतरुवणसंडमंडियं चमर-
 चंचत्ति ॥६४॥ भाणुगइखयरपुत्तो चित्तगई तत्थ खयरवराया । सो मह पिउणो मिच्चं अहंपि अइवहो तस्स ॥६५॥ अह अनया-
 कयाइवि पत्तस्स पुरम्मि चमरचंचम्मि । पीइइ चित्तगइणा दिन्ना मह रोहिणी विज्जा ॥६६॥ सा सत्तहिं मासेहिं तत्थेव ठिएण
 साहिया विज्जा । जहमणियविहाणेणं विहीसियाणं अभीएणं ॥६७॥ तत्तो साहियविज्जो संपत्तो नियपुरे अहं पिउणा । परमाणंदिय-
 हियएण संसिओ खयरमज्झम्मि ॥६८॥ पिच्छह कह बालेणवि रउइरूवावि रोहिणी विज्जा । अक्खुहियमाणसेणं साहिया मज्झ
 तणएणं ? ॥६९॥ अज्जवि विज्जाओ किल साहिउमसमत्थओ इमो बालो । इय चिंताए न दिन्ना विज्जाओ इमस्स अहेहिं ॥७०॥
 ता जइ इमेण पढमं रउइरूवावि साहिया एसा । का गणणा अन्नासिंपि साहणे होज्ज एयस्स ? ॥७१॥ अह सोहणम्मि दियहे काउ-
 णट्ठाहियं महामहिमं । सिद्धाययणठियाणं जिणपडिमाणं पमोएण ॥७२॥ भणिउं समाणसिद्धिं दिन्नाओ मज्झ मयलविज्जाओ ।
 सोहणविहीवि सबो उवइडो तोण ताएण ॥७३॥ युग्मम् ॥ गंतूण रयणदीवे फुरंतकिरणोहरयणविच्छुरिए । विज्जाहरवरनिम्मियजु-
 गाइजिणमंदिरे रम्मे ॥७४॥ तत्थ य पसत्थखित्ते विर्येणे विप्फुरियकिरणजालेसु । विज्जापसाहजुज्जयखयोचियविविहभवणेसु ॥७५॥

१ संवोउया=सर्वतुकाः । २ विभीषिकाभ्यः । ३ शसितः=वक्ष्यमाणविधिना क्लृपितः । ४ अब्दः=संवत्सरः । ५ तासा विद्यानाम् । ६ विजन-
 निर्जनम् ।

साहसु विज्ञानियं परिमियपियपरियणेण परियरिओ । कयजिणवंदणपूओ परिहरियासेसवाचारो ॥७६॥ जोयणमेत्ते खित्ते हिंसा पंचिदियाण सत्ताण । अर्पपरजोगजणिया जत्तेण य वज्जणीयत्ति ॥७७॥ जम्हा पमायओवि हु जायाइ इमाइ जायए विग्घं । इय भणिज्जणं पिउणा समप्पियं मज्झ अंगुलियं ॥७८॥ एयं पि बंधसु करे निवारणं सयलदोसपसरस्स । पुत्तय ! इय भणिज्जणं पट्ट-विओ परियणसमेओ ॥७९॥ पइभिः कुलकम् ॥ गंतूण रयणदीवे पारद्धो साहिउं जहाविहिणा । बहुरुविणिपमुहाओ नाणारूवाओ विज्ञाओ ॥८०॥

अविय । बहुरूवा पन्नत्ती गोरीगंधारिमोहपुप्पयणी । आगरिसणि उम्मोयणि उच्चाडणि तह वसीयरणी ॥८१॥ एमाइवहु-विहाओ साहेमाणस्स मज्झ विज्ञाओ । छम्मासा बोलीणा ऊणा दिवसेहिं थोवेहिं ॥८२॥ एत्थंतरस्मि रयणीइ चरिमजामम्मि जाव-पज्जते । थेरहरियं धरणीए धणियंव दिसागइंदेहिं ॥८३॥ पज्जालियं गयणेण हसियंव पभूयभूयनिवहेण । ढैणियंव पन्वएहिं वरिसि-यमिव उवलवरिसेण ॥८४॥ तयणंतरं समीरो सुगंधगंधो य वाइओ मउओ । पविरलफुसियं गंधोदगं च पडियं तहिं दिव्वं ॥८५॥ दिव्वा य कुसुमवुड्डी देसद्ववन्ना समंतओ पडिया । पयडीभूयाओ तओ विचिहालंकारकलियाओ ॥८६॥ नियनियनामंकेहिं कलि-याओ विचित्तचिंधेनिवहेहिं । चित्तवरवाहणाओ नाणानेवत्थकलियाओ ॥८७॥ अन्नोन्नवन्नभासुरसरूवरूवाओ विविहविलयाओ । भणियं च ताहिं अम्हे विज्ञाओ तुज्झ सिद्धाओ ॥८८॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ तव्वयणं सोज्जं हरिसियचित्तेण पूयणं विहियं ।

१ आत्मपरयोपजनितान्=स्वपरकृता । २ कम्पितम् । ३ ध्वनितं=शब्दिदत्तम् । ४ मृदुकः । ५ दक्षार्धवर्णा=पद्मवर्णा । ६ समन्ततः=परितः । ७ निध=निदहनम् ।

अघाईयं तासिं पत्तेयं जीइ जं उचियं ॥८९॥ विजासिद्धिं नाउं महया भंडचडयेण संजुत्तो । औउजगीयवायणनडुविहिं बहुविहं
 धेत्तुं ॥९०॥ अट्टाहिआनिमित्तं पूयाउवगरणयं गहेऊणं । वेयड्डाओ ताव य ताओवि समागओ तत्थ ॥९१॥ युग्मम् ॥ काऊण महा-
 महिमं जुगाइजिणमंदिरम्मि भत्तीए । संपूजिय जहविहिणा विजानियरं पयत्तेण ॥९२॥ निम्मलपविच्चत्तिथोदएहिं पडिमाओ जिण-
 वरिंदाणं । न्हविऊण महादाणं दाउं विजाहरोहस्स ॥९३॥ पूएत्तु पूयणिज्जे संमाणिय माणणिज्जजणनियरं । वरगीयनडुवाइयसंजु-
 यमट्टाहियं काउं ॥९४॥ पडुपडहभेरिभंभांडुहिसदोहपूरियदियंतं । सुंदरनहयसुंदरिपेक्खणयक्खिच्चखयरोहं ॥९५॥ निम्मलजिण-
 गुणक्किच्चणपडिड्डुमागहोहसंकिन्नं । वज्जंतवंसवीणाकलसद्दाणंदियजणोहं ॥९६॥ पेच्छागयसुरकिन्नरचित्तचमुक्कारकारयं रम्मं ।
 काउं जिणिंदभवणे जागरसुरुपावविद्वणं ॥९७॥ सयलपरिवारसहिओ पत्तो वेयड्डुपव्वयं ताओ । कायव्वसेसकिच्चो तत्थेव अवट्ठिओ
 अहयं ॥९८॥ सप्तभिः कुलकम् ॥ काउं जिणस्स पूयं विहिणा जिणवंदणं च काऊण । उइए रविम्मि अहयं सरीरचित्ताए नीह-
 रिओ ॥९९॥ काउं सरीरचित्तं कैयसोओ दीहियाइ लीलाए । वच्चाभि जाव थोवं भूभागं ताव पिच्छामि ॥१००॥ युग्मम् ॥ वंसि-
 कुंडंगासन्ने खगं भूपट्टिसंठियं पवरं । धित्तूण चवलयाए झडत्ति छिन्ना कुंडंगी सा ॥१०१॥ तत्थ य पुव्वपविट्ठो आसी खयरो उ
 मयरकेउत्ति । सामी गंगावत्तस्स गंधवाहणनरिंदसुओ ॥१०२॥ छिन्नाए कुंडंगीए छिन्नं महिवट्टसंठियं दिट्ठं । सहसा सीसं तस्स
 ओ झरंतयं रुहरिपव्वभारं ॥१०३॥ तं ददूण ससंभमचलंतपिहुलोलोयणजुएण । हा हा ! अहो ! अकजं कयंति परिदेवियं बहुहा
 ॥१०४॥ अधो ! पमायवसओ विहिया हिंसा मए इमा जाओ । तत्तो य किंपि होही विग्घं मह मंदभगस्स ? ॥१०५॥ अहवा

१ वाडम्बरेण । २ आउज्ज=आतोद्यम् । ३ उपकरणक=सामग्री । ४ उरु=वरिष्ठम् । ५ कृतशौचः । ६ पम्भारी=समूहः ।

संसिद्धाञ्चो विज्जाञ्चो विगघसंभवो नत्थि । तहवि हु विगघजयद्वा जुत्तं मह जावपूयाइं ॥१०६॥ इय चित्ति य चलिओ हं अह फुरियं दाहिणेण नयणेण । किं मन्ने मह सयइ सुनिमित्तमिमंति चित्तितो ॥१०७॥ कइवि हु पयाणि जाव य वयामि धणदेव ! तत्थ वण-
महणे । पिच्छामि ताव किं पागसाहिणो हिड्डुभूभागे ॥१०८॥ सुत्तं व सुच्छियं पिव सरीरसोहाए सइयं तिव्वं । नियकुललच्छिमउव्वं
अमएणव निम्मियं जुनइं ॥१०९॥ युग्मम् ॥

अविय । दीहरकसिणसुकोमलकुंतलभारेण सइइ अकंतं । आयड्डिय भमरउलं तीए कमलं व चरसीसं ॥११०॥ कन्नंतपत्तलोयण-
नासावंसोवसोहिओ रूइरो । उवहसइव सुहचंदो तीइ ससंकं असंपुन्नं ॥१११॥ कंडुन्नयसुकुमाला गीवा जडसंगवज्जिया तीए । खर-
कंटयकलियाइं उवहसइ सुणालनालाइं ॥११२॥ वणवकलपीणुन्नयथणजुयलं सयललोयमणहारि । कह उव्वं मिज्जउ तीए सुरिंदगय-
कुंभजुयलेण ? ॥११३॥ ताव य विवेयरहियं थणजुयलं कासुए दढं दहउ । पत्तंसवणाण तुम्हं नयणाण न होइ जुत्तमिणं ॥११४॥
इय भणमाणं मन्ने झीणं मज्झं तु तीइ वालाए । अहवा अविणीयजणे उवएसो लहुययं कुणइ ॥११५॥ गरुओ सिद्धिणाण भरो
चोढवो कह महत्ति चित्ताए । झीणं तीए मज्झं दालिदियधूयजणउव्व ॥११६॥ मणहारिसुगंभीरा पयाहिणावत्तनाभिया तीए । मय-
रद्धयमज्जणक्खियव्व विहिणा विणिम्मविद्या ॥११७॥ मंसलसूमालेणं वियडनियं वच्छलेण सा कुणइ । आलोइयमित्तेणवि संमित्तलं
तरुणजणहियं ॥११८॥ रंभागवभसुकोमलसुरुजुयं तीइ रेहए रम्मं । मयणघरदारदेसे उज्झियमिन तोरणं विहिणा ॥११९॥

१ सुनित्तम् । २ अपूर्वम् । ३ अत्युत्तेन । ४ सहस्रं राजते । ५ रुचिरः श्रेष्ठः । ६ दशानाम् । ७ उपसीयताम् । ८ श्रवणः सुनिः, वर्णः । ९ झीणं=
क्षीणम् । १० स्तनयोः । ११ मांसलसुखमारेण । १२ सकामम् ।

कुंभुनयचलणजुयलं संहयमिउमंसलंगुलिसणाहं । अणुराइल्लं तीए भणं कस्स न चोरए चित्तं ? ॥१२०॥ इय तं सहसा ददुं दिट्ठी
 आणंदिआ दढं मज्झ । चियपरिचियं व ददुं जाओ हिययस्स आणंदो ॥१२१॥ पियपणइणिव्व ताहे निरुविया सा मए विगय-
 चिट्ठा । सुहनीहरंतफेणा सनीलदेहच्छवी वाला ॥१२२॥ नियअंगुलिं खिवित्ता तीए वयणं निरुवियं जाव । किंपागफलं ताव य
 उवलद्धं अद्धचैव्वियं ॥१२३॥ एयफलवियाराओ जाया ओ अचेयणा इमा नूणं । ता नेउं सट्ठाणं करेमि एइह परिकम्मं ॥१२४॥
 विज्जाहरस्स कस्सवि धूया एसा हविज्ज इह पत्ता । निव्वेएणं केणवि विसफलमसियंति मन्नामि ॥१२५॥ भूमिचरमणुयाणं सुदु-
 गमो एस रयणदीवो जं । तेणेव भूमीगोयर-धूया एसा कंहं होजा ? ॥१२६॥ एसिसेनेवत्थाओ कन्ना एसत्ति निच्छओ एस । जं
 पुण अच्छिप्पुरणं मह होही भारिया तेण ॥१२७॥ दट्ठणं विविहाओ विज्जाहरवालियाओ अणुराओ । न य आसि मज्झ पुविं दट्ठण
 इमं जहा जाओ ॥१२८॥ ता नूणं भवियव्वं इमाए सुतणूए मज्झ दइयाए । एमाइं विचिंतो गहिउं नियबाहुउच्छे ॥१२९॥ तीए
 सुकोमलमणहरतणुफाससुहेडतिनिव्वयसरीरो । नियठाणं संपत्तो जुगाइजिणमंदिरासन्ने ॥१३०॥ युग्मम् ॥ अह आसि तत्थ भगिणी
 पियंवया अणजणणी धूया मे । पुव्वुदिट्ठं कहियं बुत्तं ताहि से भगिया ॥१३१॥ निम्मलजलेण सहियं अण्णेषु तमंगुलीयंगं
 सिगं । विजापयाणसमए ताएण समप्पियं जं तु ॥१३२॥ तं दिव्वमणिसणाहं निवारणं सयलदोसपसरस्स । उवलद्धपच्चयं पुण विसे-
 सओ विससमूहम्मि ॥१३३॥ तस्सलिलं पौइंतो तीए अंगाइं तहय सिंचंतो । भणिओ पियंवयाए एसा मह होइ भगिणित्ति ॥१३४॥
 भणियं मए कंहं पुण कत्थवि दिट्ठा इमा तए पुविं ? । भणियं पियंवयाए माऊए मज्झ लहुभगिणी ॥१३५॥ रयणवई उ कुसग्गे

१ कुम्भो=कुर्मः । २ चर्वितर्क=भक्षितम् । ३ निर्वेदः=खेदः । ४ अक्षित=भक्षितम् । ५ पाइतो=पाययन् । ६ तए=त्वया ।

दइया नरवाहणस्स नरवइणो । तीए एसा धूया कन्ना सुरसुंदरी नाम ॥१३६॥ युग्मम् ॥ वेयड्डाओ पुविं आगच्छंती इमम्मि दीवम्मि ।
खिन्ना अवइन्ना हं कुसग्गपुरवाहिरुज्जाणे ॥१३७॥ तत्थ य दिट्ठा एसा विज्जाए पयं तहिं च वीसरियं । पैडुपन्नाए इमीए साहियमे-
त्ताए उवलद्धं ॥१३८॥ तह चित्तपडे लिहियं रुवं दहूण तुम्ह एयाए । आहूओ अणुराओ गरुओ उम्मायवड्डुणओ ॥१३९॥

अत्रिय । अहसुंदरोत्ति मुदियं दइओ होजत्ति खिज्जियं बहुहा । जइ ताव दंसणंपि हु होज्ज कैयत्थत्ति नीससियं ॥१४०॥
जइ ताव कावि हु अहं ताडवस्सं तस्स संगमेण सुहं । कायन्वं भगिणीए इय भणिया अहं इहं पत्ता ॥१४१॥ एसाइ जाव साहइ
पियंवया तीइ पुव्ववुत्तंती । ताव त्रिसवेगविगमाओ चेयणा तीइ उवलद्धा ॥१४२॥ उवलद्धचेयणमहं सत्थसरीरं पियंवयापासे ।
मोत्तूण गतो रिसहस्स पूयओ विग्घजयहेउं ॥१४३॥ काउं जिणिंदपूयं विहिणा जिणवदणं करेज्ज । तह संतिदेवयाए मंतं जविज्जण
उवउत्तो ॥१४४॥ तीए थुइं पढित्ता उस्सगं करिय तह सउस्सासं । विज्जाहस्वावायणविग्घस्स विधायणट्ठाए ॥१४५॥ जाव य स-
मागओ हं पुणरवि य पियंवयाइ पासम्मि । ताव य सोयवसागयाहजलोहलियगंडयला ॥१४६॥ रूयमाणी सा दिट्ठा पुट्ठा य पियं-
वया मया ताहे । कीस इमा कमलच्छी रोयइ गुरुसोगतैत्तव्व ॥१४७॥ चत्तसुभिः कलापकम् ॥ तीए भणियं एइइ कारणे गरुयस-
त्तुसंरुद्धो । अच्छइ इमीइ जणओ तेण इमा रुयइ सोगेण ॥१४८॥ तत्तो य मए भणिया सादीणे किंकरम्मि एयम्मि । को तुह
पियरं सुंदरि ! सकेइ पराभवेउं जे ॥१४९॥ युग्मम् ॥ वसुनंदयखण्णकरो एगागी चेव तं दुरायारं । गंतुं हणामि सत्तुंजयारिमहमेव
किं बहुणा ? ॥१५०॥ एत्थेव पढमजिणवरभवणम्मि पियंवयासमेयाए । अच्छेयन्वं तुमए जहासुहं सोयरहियाए ॥१५१॥ जावा-

१ पट्टप्रशया । २ कृपाधैति । ३ पूजकः । ४ उत्सर्ग=यायोत्सर्गम् । ५ शतोच्छ्वासम् । ६ तत्तव्व=तत्ता इव ।

गच्छामि अहं हंतुं सत्तुजयं दुरायारं । इय भणिऊणुप्पइओ तमालदलसामलं गयणं ॥१५२॥ पत्तो य कुसग्गपुरं उब्भडभडरुद्धवियड-
पायारं । अंतोवहंतवहुजंतवत्तपासाणभीसणयं ॥१५३॥ अट्टालयरइयधयं सयग्घिसंघायरुद्धकविसीसं । वडुंतवहलकलयलगजंतुब्भड-
भडाडोवं ॥१५४॥ अह कोजहलवसओ गयणत्थो पेच्छिउं पयत्तो हं । ताव पुरंभंजत्थं समुट्ठियं मौलवाणीयं ॥१५५॥

अविय । अप्पेह मज्झ कंसियं कवयं मह देह सुंदरं वफरं । इय सत्तुजयसिन्ने सुम्मंति भडाण उल्लावा ॥१५६॥ ठुक्कंतु वडइ-
लाओ जंताइं वहतु सरउ पेड्डुउडी । अह खुप्पउ नीसेणीं पायारे घडउ सूरिया ॥१५७॥ दहह तंमगावरणं छुहेह परिहासु पत्थरे
पंउरे । अट्टालयविकसियाहिं खणह सत्तुजइं भणइ ॥१५८॥ सुंसुमूरिऊण गुरुपत्थरेहिं बुडुलीहिं सतणनिवहाहिं । डज्झंति तंमंगतर-
ठिएहिं जोहेहिं सूरिया ॥१५९॥ पायारनिर्मियं निसेणिं सत्थियापुरनरिंदजोहेहिं । कुंतगलच्छिजंता पडंति परिहासु अरिपुरिसा ॥
॥१६०॥ अट्टालयजंतागयपत्थरनियरेण वडइलानियरो । उमंच्छिजइ कत्तलविहुरियभडहत्थधरिओवि ॥१६१॥ पक्खहतमंगसंठिय-
धाणुक्कविमुक्कवाणनिब्भन्ना । कलयलचडुलनियत्ता कसियाइत्ता विवजंति ॥१६२॥ पायालमूलपरिसक्किराण सुंरुदुक्खियाण जोहेहिं ।
सीसाइं दलसयाइं कीरंति सयग्घिपय्यरेहिं ॥१६३॥ पायारमपत्ताओ पड्डुउडीओवि तिह्लसिचेहिं । डज्झंति ससंकजलियरुवगुरुक-

१ वृत्तः=मण्डलाकारः । २ शतानीसघातरुद्धकपिशीर्षम् । ३ मालवानीकम्=शत्रुङ्गराजसैन्यमित्यर्थः । ४ कषितम् । ५ पटकुटी । ६ मज्जन्तु, अन्तर्भूतनि-
जयत्वेन मन्ना करोत्वित्यर्थः । ७ सूरिया=यन्त्रपीडनम् । ८ क्षिपत । ९ पउरे=प्रचुराम् । १० सुंसुमूरिऊण=भङ्क्त्वा । ११ बुडुली=उल्का । १२ तमङ्गः=
मत्तवारणम् । १३ निर्मियं=न्यस्तम् । १४ उमच्छिज्जइ=वञ्च्यते=विप्रतार्यते । १५ धानुक्क=धनुः प्रहरणं यस्य सः । १६ विपयन्ते=म्रियन्ते । १७ खुरडल्लि-
याण, खुरं=प्रहरण विशेषः । १८ प्रकरः=समूहः । १९ शृङ्खलजडितरूपगुरुकाष्ठनिवहसहितैः ।

द्वनिवहेहिं ॥१६४॥ कविशीसंतरसंठियपक्कलधाणुक्कबाणसंछन्नं । जायं सिरिधरियारणनिफंदमराइणो सिन्नं ॥१६५॥ ताव य रोसव-
सुद्धियअणेयसामंतसुहडनिवेहेण । आसासिय नियसिन्नं दुक्किइ सालसंमुहयं ॥१६६॥ उब्भडपेसंडिमंडियपयंडकोदंडकंडनि-
बिम्भो । पायारो कयपुररक्खणोव्व रोमंचमुव्वहइ ॥१६७॥ तो पूरिऊण परिहाओ सत्तुजोहेहिं दीहवंसेहिं । पज्जालिय पेयंतं पेली-
वियं सयलमावरणं ॥१६८॥ लगंतजंतपत्थरपंडतपायारसिहरपरितुट्टं । रहसवसुद्धियहलबोलमुहुरियं होइ सत्तुबलं ॥१६९॥ अह
पडिया कोट्टुडालयावि गुरुपिहुलपत्थरसुबद्धा । जंतेहिं सुरंगाहि य कसियाहि य विद्विज्जंता ॥१७०॥ इय परिवलेण सहसा परा-
इए पिच्छिऊण पुरसुहडे । रोसवसदंडुडडो उग्गीरिय मंडलर्गो हं ॥१७१॥ पत्तो गइंदपरिसंठियस्स सत्तुजयस्स आसन्ने । भणिओ
य इमो रे ! रे ! दिट्ठो तं अज्ज कालेण ॥१७२॥ जो मह दइयाजणयस्स परिभवं कुणसि अकयवेरस्स । अहवा विणाससमए होइ
फलं वंसविडवस्स ॥१७३॥ युग्गम् ॥ पुरिसो भवसु इयाणिं जइ सच्चं सुहडवायमुव्वहसि । धित्तूण तयं केसेसु झत्ति अह मत्थयं
छिन्नं ॥१७४॥ अह लुंयसीसं दट्ठूण सामियं परिवलं ससंभंतं । वलिऊण बाणनियरेण घाइउं मं समाढत्तं ॥१७५॥

अह तं सुतिक्खसरनियरेधोरणिं वंचिउं पयत्तेण । पत्तो ससोयनरवाहणस्स अत्थाणभूमीए ॥१७६॥ सत्तुजयस्स सीसं पुरओ
मोत्तूण कयंपणामेण । धणदेव ! पुव्ववुत्तो वुत्तंतो सांहिओ तस्स ॥१७७॥ ता अच्छ निरुव्विगो अहयं पुण जामि रयणदीवाओ ।
आणोत्तु तुम्ह धूयं जेण समप्पेमि सिग्घंति ॥१७८॥ इय भणिऊणप्पइओ दइयासुहदंसणुस्सुओ जाव । पत्तो इमं पएस्सं ताव य

१ अरातिः=दात्रुः । २ पसडि=कनकम् । ३ कंड=काण्डम् । ४ प्रदीपितम्=ज्वालितम् । ५ कलकलः । ६ पराजितम् । ७ दट्टउड्डो=दधौष्ठः । ८ मण्ड-
लाग्रम्=खडगः । ९ छन्नदीर्घम् । १० तिक्खं=तीक्ष्णम् । ११ धोरणिः=समूहः । १२ आस्थानम्=संभा । १३ वुत्तो=उक्तः ।

सहसा मए दिट्ठो ॥१७९॥ तालतरुदीहजंघो मसिमूसामहिसकालगसरीरो । असिलिट्ठलंबवाहू निग्गयदसणो पलंबोट्ठो ॥१८०॥
 खज्जोयदिचचक्खू निच्छालियजमलजुयलजीहालो । अइवीणचिविट्ठनासो वेयालो तावसंजणओ ॥१८१॥ अप्फोडंतो बहुसो अभि-
 गजंतो तद्वट्ठसेहिं । पैलयघणनीसणेहिं कुणमाणो नहयलं सुहलं ॥१८२॥ चतसृभिः कलापकम् ॥ रे ! रे ! तइया जं दिक्खमासि
 दइयावहारओ दुक्खं । वइरस्स तस्स अंतं करेमि, दिट्ठो कहिं जासि ? ॥१८३॥ रे वइरिय ! बालत्ते जीवंतो ताव कहव छुट्ठो सि ? ।
 इण्हि नो पुण छुट्ठसि छूट्ठो भीमम्मि जलहिम्मि ॥१८४॥ इय भणिज्जणं सहसा पत्तो अइंसणं स वेयालो । अहमवि गयणाहिंतो
 धसत्ति पडिओ जलनिहिम्मि ॥१८५॥ पुणरुत्तजविजंती जाव न सा वहइ नहगमा विज्जा । ताहे नायं नूणं हरियाओ मज्झ वि-
 ज्जाओ ॥१८६॥ कोवि हु एस पयंडो वइरी असुरोत्ति चिंतयंतेण । धणदेव ! ताव बाहाहिं जलनिहिं तरिउमारद्धो ॥१८७॥ एवं
 नरिंद ! साहइ जाव य सो मज्झ निययवुत्तंतं । निज्जामएण ताव य सभयं एवं समुल्लवियं ॥१८८॥ भो भो नावियपुरिसा ! सक-
 न्नाधारा समुज्जया होह । दीसइ कयंतवयणं व भीममुँप्पाइयं जेण ॥१८९॥ सुप्पप्पमाणमुब्भूयमब्भवइलयमुअह नहंमग्गे । खलसंग-
 यंव जं कुणइ संखयं झत्ति वडुंतं ॥१९०॥ एरिसठाणे जायं एयं उप्पाइयं महाघोरं । अइरा समडनावियनावइविणासणं कुणइ
 ॥१९१॥ एयं निसम्म वयणं कूवयखंभगसंठियनरस्स । पवहणपुरिससमूहो संखुँट्ठो विगयजीयसो ॥१९२॥

तओ । मुच्चइ नंगरनिवहो कूवयखंभो तिरिच्छओ विहिओ । नावावि सियवडेणं यणेण पच्छाइया सव्वा ॥१९३॥ एत्थंतरम्मि

१ कसिलिट्ठो=आश्लिष्टः । २-खयोतदीप्तचक्षुः । ३ अतिपीनचिपिट्ठनासः । ४ आस्फोटयन् । ५ प्रलयघननिस्वनैः । ६ क्षिप्तः । ७ औत्पातिकम् । ८ उग्रह=
 पश्यत । ९ अचिरात् । १० संक्षुब्धः । ११ जीयासा=जीवितांशा । १२ तिरिच्छओ=तिर्यङ् ।

पच्छाहयं नहं कसिणमेहनिवहेण । संखोहियसल्लिनिही प्वाइओ मारुओ चंडो ॥१९४॥ जमजीहव्व चमक्कइ तडिच्छडासंततं समं-
तेण । धाराहरावि गज्जति भीसणं मच्चुसुहडव्व ॥१९५॥ खरपवणुद्धुयसायरतरंगवेगेहिं हीरण नावा । गुरुक्खोलवसुद्धियनंगरनि-
यरेण धरियावि ॥१९६॥ अणवरयतरंगेहिं उप्पयनिवयं कुणतिया वहइ । तंदूसयस्स लीलं कोट्टिमकरहम्ममाणस्स ॥१९७॥ ताव य
खणंतराओ खरमारुयखंचणेण जज्जरिया । करकरकरस्स तुट्ठति नंगरावीइवेगेहिं ॥१९८॥ पवरतुरंगमतरुणिव्व ताहिं उम्मुक्कबंधणा
नावा । वीईनोलिज्जंतो पैहाविया गरुयवेगेण ॥१९९॥ कत्थइ सुसिद्धविज्जा खयरिव्व नहंगणेण उप्पयइ । विज्जाविगमे कत्थइ
निवडइ खयरिव्व गयणाओ ॥२००॥ डंडाहया भुर्यगिव्व जाइ कत्थइ तरंगरंगता । महजणसदुत्तत्थव्व धावए कत्थइ अईव ॥
२०१॥ कत्थइ ज्ञाणोवगया ज्ञायइ सा जोगिणिव्व निक्कपा । कत्थइ कंतारगया थेरी इव मंदयं वयइ ॥२०२॥ कत्थइ गुरुजण-
दिट्ठा वराहुकुलवालियव्व लज्जाए । धुम्मइ वेविरदेहा सा नावा जलहिमज्झम्मि ॥२०३॥ क्खोलजलपलावियफल्यगलंतोरुविंदु-
अंसुहिं । रुयइव्व समस्सियजणोहपरिरक्खणाऽसत्ता ॥२०४॥ विहाडियबंधणफलहोहसुक्कगुरुसइविप्लावेहिं । आसनभंगभीयव्व
विलवई सरणपरिहीणा ॥२०५॥ उम्मत्तियव्व तत्तो इओ तओ सायरम्मि भममाणा । अणवरयं विदलंता जलगयमांमयसराबुव्व
॥२०६॥ उव्वुव्वकन्नधारा आउलविलवंतकोलियकुलोहा । उत्तत्थवणियसत्था उद्धयकंदंतकम्मयरा ॥२०७॥ कच्छोद्धंतरगोवियसुवन्न-
खंडम्मि जणसमूहम्मि । नियतणुसंदाभियफल्यखंडदक्खम्मि वणिनियरे ॥२०८॥ नियकुलदेवयनियरं ओधायंते समत्थलोयम्मि ।

१ धाराधर=मेघः । २ उत्पातनिपातम् । ३ कुर्वती । ४ नोलिज्जंतो=नोद्यमाना=अर्थमाणा । ५ प्रधाविता । ६ स्थविरा=दृढा । ७ पलाविद्यं=प्लावितम् ।
८ समस्सिक्को=समाश्रितः । ९ विदलंता=वृद्धन्ती । १० काम=अपक्वम् । ११ कर्मकर=दासः । १२ उपयाचमाने ।

नावियजणे य भंडं पविक्खिरंते समुद्धम्मि ॥२०९॥ जलच्छादयेपरंतं एकं आसाइऊण गिरिगडयं । विदलंतफलयनियरा फुट्टा
 सहसत्ति सा नावा ॥२१०॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥ अहमवि तत्तो नरवर ! आसाइयफलहयम्मि संलग्गो । अंतेणिवेछिनोलिज्जमाण-
 लहुमच्छविच्छुरिओ ॥२११॥ कत्थइ असंखसंखोहखोहिओ जलनिहिम्मि बुडुंतो । कत्थइ गाहगसिज्जंतगोहियामुहविणिम्मुक्को
 ॥२१२॥ कत्थइ नक्कुकत्तियसिप्पिपुडुप्फिडियमोत्तियाइन्नो । कत्थइ तरंगवेविरविहुमगहणेण रुज्झंतो ॥२१३॥ अवरावरगुरुल-
 हरीतरंगवेगेहिं हीरमाणो हं । दिणंपंचणेण नरनाह ! पाविओ नीरपेरंतं ॥२१४॥ चतसृभिः कलापकम् ॥ रविकरसंपायपणहुपउर-
 ज्जुओ तओ समुत्तरिं । काउं सुपक्कयलीफलाइणा पौणवित्तिमहं ॥२१५॥ परिसुसियनालिरुग्गएण तिह्णेण काउमब्भंगं । ण्हाऊण
 सरोतीरे चंदणतरुपल्लवरसेण ॥२१६॥ कप्पूरमीसिएणं काऊण विलेवणं पयत्तेण । जाइफलेलासहियं समाणिय पवरतंबोलं ॥२१७॥
 वररयणसिलावट्टे उवविट्ठो चित्तिउं पयत्तो हं । अब्बो ! कह णु अकंडे जाओ धणपरियणविणासो ? ॥२१८॥ चतसृभिः कलापकम् ॥
 कह सो महाणुभावो होही भग्गम्मि जाणवत्तम्मि ? । आसाइयफलओ जइ समुत्तरेज्जा भवे लँडु ॥२१९॥

एमाइ चिंतयंतो कहवि हु दिवसाणि जाव अच्छामि । ता अब्बदिणे केणवि उल्लवियं वयणमेयंति ॥२२०॥ भो धणदेव !
 महायस ! उन्विग्गो कीस अच्छसे एवं ? । तत्तो तत्तोहुत्तं जाव पलोएमि संभंतो ॥२२१॥ ताव य दिट्ठो भासुरसरीरधारी पहट्टमुह-
 कमलो । परिहियसखिखिणीपंचवनवरवत्थसोहिह्लो ॥२२२॥ उत्तंसट्ठियभासुरसप्पफणागारचिंधिचिंचिहओ । अइपिच्छणिज्जरूवो कोवि

१ आसाय=प्राप्य । २ प्राहाः=जलचारिजन्तुविशेषः । ३ नक्काः=जलचरदीवविशेषाः, तदुत्कृतिस्तद्युक्तिपुटोद्भ्रष्टमौक्तिकाकीर्णः । ४ जड्ढा=शीतम् । ५ प्राणदृ-
 त्तिम् । ६ भवेत् । ७ सुन्दरम् । ८ खिड्ढिणी=किड्ढिणी=घण्टिका । ९ चिंचइओ=मण्डितः ।

हु देवो महाभागो ॥२२३॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ अह कयअब्धुट्ठाणो अवगूढो तेण सायरं अहयं । भणिओ य मं परिजाणसीह
किंवा न तं भद् ॥२२४॥ तत्तो य मए भणियं अज्जवि सम्मं न याणिमो देव ! । ता साहिज्जउ अम्हं को सि तुमं कत्थ दिट्ठो
वा ? ॥२२५॥ भणियं देवेण तओ आसि तए हत्थिणाउरे नयरे । दिट्ठो मणोरमुज्जाणसंठिओ देवसम्मोत्ति ॥२२६॥ लक्खं दाऊण
तया जोगियहत्थाओ सुपइड्डसुओ । जयसेणो नामेणं विमोइओ जस्स वयणेण ॥२२७॥ जो य तथा अडवीए सत्थविलोवम्मि सुण-
इड्डस्स पल्लीवइणो पासे बालग्गाहो तए दिट्ठो ॥२२८॥ तह य कुसग्गपुराओ नियत्तमाणेण दड्डपल्लीए । सीहगुहाए बाहिं करं कम-
ज्झाड्डिओ दिट्ठो ॥२२९॥ पलिच्छिन्नचलणजुयलो गुरुपहरणघायज्जरियदेहो । गाढं तिसोभिभूओ जो तइया कंठगयपाणो ॥२३०॥
परहियरण तुमए अरहं देवो सुसाहुणो गुरुणो । इय अच्चंतं दाउं सम्मत्तं नियमसंजुत्तं ॥२३१॥ तत्तो य नमोक्कारो दिन्नो संसा-
रसागरुत्तारो । जस्सासि तए तइया सो हं भो ! देवसम्मज्जिओ ॥२३२॥ सत्तभिः कुलकम् ॥ नवकारपभावाओ वेलंधरनागराय-
मज्झम्मि । जाओ सिवओ नामं सामाणियपणपयकमलो ॥२३३॥ तत्तो य मए भणियं एवं एयंति किंतु पुच्छामि । ठाणम्मि
कम्मि अच्छह तुम्हे साहेह मह एयं ? ॥२३४॥ अह सुरवरेण भणियं निसुणसु मेरुस्स दक्खिणदिसाए । बायौलीससहस्साहिं
जोयणाणं अणूणाहं ॥२३५॥ लवणसमुदं ओगाहिऊण अत्थित्थ पव्वओ रम्मो । सत्तरससय एगवीसे उड्डं उच्चत्तणं जस्स ॥२३६॥
अद्धड्डजोयणाहं समंतओ नियकंतिपसरेण । लवणोहिस्स सलिलं पयासई अकरैयणमओ ॥२३७॥ नामेण दउभासो तस्स य सिह-
रम्मि अत्थि वरभवनं । वावड्डिजोयणुच्चं रम्मं वररयणचिंचइयं ॥२३८॥ तत्थ य वसामि अहयं सामाणियदससहस्स परियरिओ ।

१ वृद्धभिभूतः न पिपासाकान्तः । २ जिओ=जीवः । ३ बायालीसा=द्विचत्वारिंशत् । ४ अनूतानि । ५ अङ्कस्थितरत्नमय इत्यर्थः । ६ वावट्टी=द्वापष्टिः ।

पलिओवमड्डिइओ सिवओ वेलंधराहिवई ॥२३९॥ पञ्चभिः कुलकम् ॥ लवणसमुद्दे अन्नावि अत्थि सिवया ओ रायहाणी मे ।
 जोयणसहस्सवारसवित्थिण्णा सा समंतेण ॥२४०॥ सिवयाइ तीइ बहुसो अच्छामि अहं अणेयदेवीहिं । परियरिओ दिव्वसुहं भुजंतो
 तह दउभासे ॥२४१॥ ता भद्द ! तुह पसायाओ एरिसी पाविया मए रिद्धी । कल्लम्मि दउभासम्मि आगओ पव्वए अहयं ॥२४२॥
 ओहिन्नाणेण तुमं पत्तं दहूण रयणदीवम्मि । आयाओ तुहदंसणकंखी, भण जं मए किच्चं ? ॥२४३॥ अब्बो ! जिणिंदधम्मस्स एरिसं
 एत्थिस्सवि फलंति । ता कीस न गेण्हामो जिणदिक्खं इय विचिंतो ॥२४४॥ भणिओ पुणोवि देवेण होइ देवाण दंसणममोहं ।
 तो भव पंडणो जेणाहमज्ज बहुरयणसंजुत्तं ॥२४५॥ दिव्वविमाणारूढं नेमि तुमं हत्थिणाउरं नयरे । तत्थ य गयस्स हियइच्छियंपि
 होही महाभाग ! ॥२४६॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ एवंति मए भणिए दिव्वविमाणं विउव्वियं सहसा । भूरियणोहसहिओ चडाविओ
 तम्मि तेणाहं ॥२४७॥ रयणनिवहं तदीवत्थं अणेयपयारयं नरवर ! वरं वेत्तुं मज्झं समप्पिय सायरं । सिवगपहुणा सम्मं दिव्वे
 विमाणवरे ठिओ गैयपुरपुरं तेणाणीओ खणेण तओ अहं ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुबोहगाहासमूहरम्माए । रागगिगदोसविसहर-
 पसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमप्पइ गयपुरपच्चागमोत्ति नामेण । सुखसुंदरीकहाए तेरसमो इह परिच्छेओ ॥२५०॥

॥ तेरहमो परिच्छेओ समत्तो ॥

एवं च जाव साहइ धणदेवो नरवइस्स वुत्तंतं । एत्थंतरम्मि सुरसुंदरीवि गुरुसोयसंतत्ता ॥१॥ हा ! मह इमस्स दुक्खागरस्स हि-
ययस्स वज्जघडियस्स । अससोयव्वं सोच्चावि फुट्टए जं न संइखंडं ॥२॥ किं धरिएहिं इण्हि इमेहिं पाणेहिं दुक्खनिलएहिं ? । मणवच्छ-
हस्स जायम्मि मंगुले जाणभंगम्मि ॥३॥ सह दंसणेवि नेहस्स पगरिसो दंसिओ तए नाह ! । सत्तुजएण रुद्धो विमोइओ जेण ताओत्ति
॥४॥ अवहरिया जेणाहं सुरेण तेणेव छिन्नवरविजो । कह होहिसि नाह ! तुमं जाणविवचीए जलहिम्मि ? ॥५॥ हा ! कह ससंक-
करनिम्ममलं मुहं नाह ! तुह पलोइस्सं । एवंविहम्मि विहिए विहिणा हयभागधेया हं ? ॥६॥ चलनेहाओ महिलाओ होति सच्चो
जणप्पवाओडयं । जं एरिसेवि निसुए अज्जवि जीवामि पावा हं ॥७॥ एमाइ विचित्तेती सोगावेगाओ विगयचेयन्ना । पासडियदेवीए
पडिया मुच्छाए उच्छंणे ॥८॥ कमलावईवि देवी संभावियसुयविओगसोगत्ता । बाहजलाविलनयणा विलविउमेवं समाढत्ता ॥९॥
हा ! पुत्तय ! अडवीए तइया मह जायमित्तओ हरिओ । इण्हिपि अकयदंसण ! कत्थ गओ मह उअन्नाए ? ॥१०॥ धन्ना एसा
जीए ताव य तुह पुत्त ! पुलइयं वयणं । हा ! हा ! अहं अहन्ना जाए जाओवि न हु दिट्ठो ॥११॥ जं तइया कुलवइणा आइडं, होअ
किं तु तं अलियं । संपत्तजोव्वणो सो मिलिही किल हत्थिणपुरम्मि ? ॥१२॥ रायावि अमरकेऊ करयलपल्लहत्थवयणविच्छाओ ।

१ शतखण्डम् । २ निरुय=स्थानम् । ३ मंगुलं=अनिष्टम् । ४ अपुन्यायाः । ५ अधन्या । ६ पल्लहत्थो=पर्यस्तः ।

सुयसोयविहुरियंगो बाहजलं मोत्तुमारद्धो ॥१३॥ धणदेवेणं एत्थंतरम्मि सुरसुदरिं पवीयंती । पुट्टा विलासिणी हंसिया उ संजायसं-
 केण ॥१४॥ मुच्छानिमीलियच्छी का एसा कन्नगा अउन्वत्ति । उज्जाणनिवडणाइं तीइवि से साहिंयं सव्वं ॥१५॥ संभरियसुमह-
 वयणो धणदेवो ताहि एवमुल्लवह । कीस विसन्नो नरवर ! विलवसि किंवा तुमं देवि ! ॥१६॥ किं तं विसुमारियं भे' नेमिच्चियसुम-
 इणा जमाइहं । कुसुमायरउज्जाणे जइया किर कन्नगा पडिही ॥१७॥ तत्तो सिग्घं होही समागमो तुम्ह निययपुत्तेण । ता मा तूरह
 संपह मिलिही सो नत्थि संदेहो ॥१८॥ युग्मम् ॥ जं सो जहत्यवाइं सुमई उवलद्धपच्चओ बहुसो । ता मा कुणह विसायं जाएवि हु
 जाणभंगम्मि ॥१९॥

एवं च समासासइ धणदेवो जाव निउणवयणेहिं । एत्थंतरम्मि सहसा दुंदुहिसदो समुच्छलिओ ॥२०॥ गयणाओ ओयरंता
 देवा दीसंति नयरवाहिम्मि । सुम्मइ जयजयसदो सुरकामिणिगीयसंवल्लिओ ॥२१॥ किं किं इमंति जंपंति जाव अत्थाणसंठिया
 लोया । ताव य समंतभदो समागतो हरिसपडिहत्यो ॥२२॥ भणइ य कयप्पणामो पुरस्स पुव्वुत्तरे दिसाभाए । कुसुमायरउज्जाणे
 जइणजोगम्मि भूमीए ॥२३॥ समणगणसंपरिबुडो समत्थसत्थत्थवित्थरविहिन्नु । परवाइवावरणनिवारणे केसरिसरिच्छो ॥२४॥
 विविहतवोविहिनिरओ विसुद्धचारित्तसंजुज्जुत्तो । परहियकरणेक्करओ ह्वरी सुपइइहनामोत्ति ॥२५॥ अज्जेव समोसरिओ तस्स य
 निइद्धाइक्कम्मस्स । संपह अप्पडिवाइं उप्पन्नं केवलं नाणं ॥२६॥ चतसृभिः कलापकम् ॥ केवलमहिमाकरणत्थमित्थ तियसा
 समागया देव ! । तं सोऊण नरिंदो साणंदो वंदितुं चलिओ ॥२७॥ देवि ! तुमंपि हु पउणा सहिया सुरसुंदरीए होहित्ति । वंदित्ता

भगवंतं पुच्छ तुमं पुत्तबुत्तं ॥२८॥ ण्हायविलिप्तो राया महया भडचडयरेण संजुत्तो । पवरगइंदारूढो पत्तो कुसुमायरुज्जाणं ॥२९॥
सयलपरिवारसहिओ काउं तिपयविखणं मुणिवरस्स । पयजुयलं पणमित्ता उवविट्ठो उचियदेसम्मि ॥३०॥ अह कयकेवलिसहिमो
सदेवमणुयासुराहपरिसाए । गंभीरभारईए स्ररी वज्जरिउमारद्धो ॥३१॥

नारयतिरियनरामरगईसु सत्तेहिं दुक्खतविएहिं । कहकहवि माणुसत्तं पाविज्जइ एत्थ संसारे ॥३२॥ लद्धूणवि तं दुलहं मिच्छ-
त्ताईहिं मोहिया बहवे । न कुणंति पैरत्थ हिंयं विसयामिसलोलुया जीवा ॥३३॥ जिणवयणसुइविहीणां कज्जाकज्जाइ नेव जाणंति ।
भक्खेयाभक्खेयं पेयापेयं न लक्खेति ॥३४॥ गम्मागम्मविभागं गिद्धा न गणंति विगयमज्जाया । धम्मियहियलोएणं वारिज्जंता
इय भणंति ॥३५॥ मूढा तुम्हे धुत्तेहिं वंचिया नत्थि कोवि जं जीवो । जो परलोयं गच्छइ सुहदुहभोत्ता अमुत्तो वा ॥३६॥ तस्सा-
भावे पावं हिंसाइकयं हविज्ज कस्सेह १ । ता पंचभूयसमुदयमित्तं नन्नं जए किंचि ॥३७॥ एवंविहपरिणामा निग्घिणहियया कुणंति
जियघायं । अलियं वयंति, गिण्हंतदत्तयं, जंति परदारं ॥३८॥ भूरिषरिग्गहनिरया रागदोसेहिं मोहियमईया । निसिभोयणमंसासी
गिद्धा महुमज्जपाणम्मि ॥३९॥ कोहमयमायलोभेहिं विहुया संकिलिद्धपरिणामा । अविरयमिच्छदिट्ठी किलिद्धकम्मं समज्जंति ॥
॥४०॥ तव्वसगा पुण कालं काउं निवडंति धोरनरएसु । निच्च घणंधयारेसु तिव्वसीउण्हकलिएसु ॥४१॥ तत्थ य ते उववन्ना पर-
माहम्मियसुरेहिं विरंसंता । छिज्जंति निसियकरवत्तदित्तपरस्सहिं सयहुत्तं ॥४२॥ गुरुतिक्खकंटयाइन्नसिंवलीनिविडसाहमज्झम्मि ।

१ स्नातविलिप्तः । २ परत्र=परलोकविषयं हितम् । ३ भक्ष्याभक्ष्यम् । ४ अमूर्तः । ५ गृह्णन्ति+भदत्तम् । ६ आन्ति=सेवन्ते, परदारं=अन्यकलत्रम् ।
७ कश्चन कन्दन्तः । ८ निश्चितं=तीक्ष्णम् । ९ शतकृत्वः । १० सिंवली=शाल्मलीशूकः ।

आरोविज्जण बहुसो आकड्डिज्जति रज्जूहिं ॥४३॥ कढकढकढेतद्धुभीसु 'तेहिं पच्चति निइयमणेहिं । पैइज्जति जलंतं तंबं तिसियत्ति जंपता ॥४४॥ ससरीरसमुक्कत्तियमंसं छुंहियाण अगिसंकासं । काउं छुब्भइ वयणे नेरइयाणं अनाहाणं ॥४५॥ पूइवसरुहिरपुब्बं वेयरिणं निम्मयं विउव्वित्ता । चोलिज्जति रसंता हा ! हा ! मायत्ति जंपता ॥४६॥ छायत्थी संपत्ता असिपत्तवणम्मि निसियपत्तेहिं । छिज्जति विलवमाणा असितोमरुंतुरूवेहिं ॥४७॥ तत्थ कयत्थिज्जंता रक्खह सरणागयत्ति जंपता । सुमरावियपुब्बभवा गाढयरं तेहिं हम्मंति ॥४८॥

किं बहुणा । अच्छिनिमीलियमित्तं नत्थि सुहं दुक्खमेव संतंत्तं । नरए नेरइयाणं अहोनिस्सि पच्चमाणाणं ॥४९॥ एवं पभूयकालं अणुहविउं दारुणाइं दुक्खाइं । कहवि हु उव्वट्ठित्ता जायंति तिरिक्खजोणीसु ॥५०॥ तत्थवि छुहापिवासुण्हसीयवहवंधरोयवियणाहिं । भारारोचणनत्थणदमणकुसतोत्तयाइंहिं ॥५१॥ अवरोप्परभक्खणताडणाइदुक्खाइं विविहरूवाइं । पच्चणुभवति बहुसो पुणो पुणो विविहजोणीसु ॥५२॥ तत्तो लंहति जइ कहवि दुल्लहं माणुसत्तणं जीवा । तत्थवि जायइ दुक्खं सारीरं माणसं विविहं ॥५३॥ दारिदरुयमोगगरनिवायदुहिया करंति अन्नेसिं । नीयाणंवि आणत्तिं कदन्नलवपावणिच्छाए ॥५४॥ न गणंति रंइदियहं वच्चति सुदूरविसमदेसंपि । पविसंति विसमविवरं लंघति य जलनिहिं दीणा ॥५५॥ धणपावणवंछाए दुक्खं न गणंति लोहगहगहिया । दिप्पंतकुंतपउरे पविसंति य भीमसंगामे ॥५६॥ इड्डजणवियोगाओ अणिठसंपावणे य जं दुक्खं । विविहावयाहि य तहा को पुण तं वन्निउं तरइ ?

१. तैः=परमाधर्मिकैः । २. पाठ्यन्ते । ३. ताम्रम् । ४. छुधितानाम् । ५. निम्नगा=नदी । ६. विकुर्ब्य=विकृत्य । ७. गम्यन्ते । ८. सुमराविद्यं=स्मारितम् । ९. संतर्त्तं=सततम्=निरन्तरम् । १०. अवरोप्पर=परस्परम् । ११. नीचानाम् । १२. रात्रिदिवसम् ।

॥५७॥ बहुविहरोगायंकेहिं पीडिया निवुइं न पाविति । धिप्पंति जराइ तओ मरेंति तत्तो सुनिधिना ॥५८॥ जह कइवि हु देवत्तं पाविति तहिंपि जायए दुक्खं । ईसाविसायभयसोयलोहसंतत्तचित्ताण ॥५९॥ पररिद्धि पेच्छता भिच्चा विव सामिएण आणत्ता । जायंति चैवणसमए देवावि हु दुक्खिया धणियं ॥६०॥ चुलसीइजोगिलक्खेक्खसंकुले इह भवे भंमतेहिं । तं नत्थि किंपि ठाणं अणं-तखुत्तो न जं एतं ॥६१॥ सव्वत्थवि दुक्खत्ता जायंति जिणिदधम्मपरिहीणा । ता भो देवाणुपिया ! करेह जिणदेसियं धम्मं ॥६२॥ सो दुविगण्णो भणिओ जइधम्मो तह गिहत्थधम्मो य । दुविहस्सवि विनेयं सम्मत्तं गुणगणावासं ॥६३॥ तत्तत्थसद्दाहणं सुहाय-परिणामरूवयं तं तु । जीवाइणो पयत्था तत्तं पुण होइ विनेयं ॥६४॥ जीवाडजीवापुन्नं पावासवसंवरा य निज्जराणा । बंधो सुवसो य तहा तत्ताणि इमाणि नव होंति ॥६५॥ सुहुमा बायर बेइदिया य तेइदिया य चउरिंदी । सन्नी अस्सन्नी खलु चोइस पज्जत्तऽप-ज्जत्ता ॥६६॥ धम्माऽधम्माऽऽगासा तियतियभेया य तेहव कालो य । खंधा देसपएसा परमाणू अजीव चोइसहा ॥६७॥ सायं उच्चागोयं सत्तत्तीसं च नार्मपगईओ । तिण्णि य आउणि तहा बीयालं पुन्नपगईओ ॥६८॥ नाणंतरायदसगं दंसंण नव मोहपगइ-छवीसं । नामस्स चउत्तीसं तिण्ह य एक्किक्क पावाउ ॥६९॥ इंदिय कसाय अन्वय किरिया पण चउर पण य पणवीसा । जोगा तिन्निव भवे वायालं आसवो भणिओ ॥७०॥ समिई गुत्ती धम्मो अणुप्पेहपरीसहा चरित्तं च । सत्तावन्नं भेया पणतियभेयाइ संवरणे

१ संतत्त=सतसम् । २ चय्वन्नं=मरणम् । ३ चुलसीई=चतुरशीतिः । ४ अणंतखुत्तो=अनन्तवारम् । ५ दुःखार्ता । ६ द्विविकल्पः=द्विभेदः । ७ तत्त्वार्थ-श्रद्धानम् । ८ उच्चैर्गोत्रम् । ९ सप्तत्रिंशत् । १० नामकर्मप्रकृतय इत्यर्थः । ११ द्विचत्वारिंशत् । १२ पगडी=प्रकृतिः । १३ ज्ञानावरणाऽन्तरायदशकमित्यर्थः । १४ दर्शनावरणमित्यर्थः । १५ अनुप्रेक्षा=भावना । १६ सप्तपञ्चाशत् ।

॥७१॥ अणसणभेयाइ तवो वारसहा तेण निजरा भणिया । कणगावलभेयाओ अहव तवोऽणगहा होइ ॥७२॥ पयइठिईअणुभाग-
 पएसभेया चउविहो वंधो । अट्टविहकम्मविगमो मोक्खो पुण सासओ भणियो ॥७३॥ एसिं सहहाणे अरिहं देवो सुसाहुणो
 गुरुणो । इय पंडिवत्तिनिमित्तं सम्मत्तं होइ विनेयं ॥७४॥ सावज्जोगपरिवज्जणं तु मणवयणकायजोगेहिं । एसो जईण धम्मो दुरे-
 णुचरो मंदसत्ताणं ॥७५॥ कायन्वा जेण दया छण्हवि पुढवाइयाण जीवाण । सवोवाहिविसुद्धं भणियन्वं सच्चयं वयणं ॥७६॥ तिण-
 मित्तंपि अदिन्नं न य धित्तन्वं असुद्धचित्तेण । धारेयन्वं च सया नव गुत्तिसणाहवंभैवयं ॥७७॥ धम्मोवगरणवज्जो थेवोवि परिगहो
 न कायन्वो । आहारचउक्कंपि हु रयणीए नेव भोत्तन्वं ॥७८॥ समिईउ पंच गुत्तीउ तिन्नि निच्चं च सेवियन्वाओ । जेयन्वा तह
 उईया बावीसपरीसहा सम्मं ॥७९॥ कायन्वं सत्तीए वेयावंचं च स्वरिपमुहाण । नरतिरिदेवोहकया उवसग्गा तह य सहियन्वा ॥८०॥
 सदाइसु विसएसुं रागदोसा न चेव कायन्वा । बायालदोससुद्धो भोत्तन्वो कारणे पिंडो ॥८१॥ वेयणवेयावच्चे ईरियट्ठाए य संजमट्ठाए ।
 तह पाणवत्तियाए छंडुं पुण धम्मचिंताए ॥८२॥ कायन्वो सज्जाओ परिहरियन्वाओ सन्वविकहाओ । उज्जमियन्वं सययं सब्बिभतर-
 वाहिरतवम्मि ॥८३॥ भोत्तूण अट्ठरुदे झाएयन्वाणि धम्मसुक्काणि । भावेयन्वो य अणिच्चयाइवरभावणानिवहो ॥८४॥ अब्भसियवो
 विणओ पावा सँच्छंदया न कायन्वा । निच्चंपि अणुट्ठेओ दसप्पयारोवि जइधम्मो ॥८५॥ खंती महव अज्जव मुत्ती तवसंजमे य
 बोद्धन्वे । सच्चं सोयं आकिंचणं च^१ वंभं जइधम्मो ॥८६॥ वसियन्वं मुणिमज्जे नो कायन्वा कुसीलसंसग्गी । पंचविहोवि पमाओ

१ पंडिवत्ती=प्रतिपत्तिः=विज्ञानम् । २ दुरसुचर =दुरसुष्ठानः । ३ ब्रह्मव्रतम्=ब्रह्मचर्यम् । ४ उदिताः सन्त इत्यर्थः । ५ ईर्या=कस्यापि जन्तोर्वाधा न
 स्यात् तथा भूमि विलोक्य पादन्यासः । ६ स्वाच्छन्दिदकानि । ७ मुक्तिः=लोभाभावः । ८ आकिञ्चन्यम्=अकिञ्चनस्य द्रविणरहितस्य भावः कर्म वेति विग्रहः ।
 ९ वंभं=नयस ।

परिहरियन्वो पयत्तेण ॥८७॥ मज्जे विसयकसाया निदा विगहां य पंचमी भणिया । इय पंचविहपमाओ जीवं पाडेइ संसारे ॥८८॥ किं बहुणा धीदुव्वलमणतावकरो उ जावजीवाए । वोढव्वो अट्टारससीलंगसहस्सपन्नभारो ॥८९॥ कीरंतो जइधम्मो खिप्पं मोक्खम्मि नेइ नरनाह ! । दीहरकालेणं पुण सावगधम्मोवि तं सव्वं ॥९०॥ पंच य अणुव्वयाइं गुणव्वयाइं च होति तिनेव । सिक्खावयाइं चउरो सावगधम्मो दुवालसहा ॥९१॥

एमाइवित्थरेणं दुविहेवि हु साहियम्मि धम्मम्मि । पत्थावं नाऊणं रत्ता सरी इमं पुट्ठो ॥९२॥ कमलावईइ पुत्तो अडवीए जायमेत्तओ केण । अवहरिओ, पुव्वकयं किंवा वेरं सरंतेण ? ॥९३॥ बुद्धिं गओ स कत्थ व भयवं ! कइया व अम्मह सो मिलिही ? । एयं सवित्थरेणं साहेह अणुगगं काडं ॥९४॥ नाऊण य उवगारं कहिज्जमाणे पभूयलोयस्स । अह केवल्लिणा भणियं कहिमो आयन्नसु नरिंद ! ॥९५॥

धायइसंडे दीवे पुरच्छिमद्धम्मि भरहखित्तम्मि । अत्थि पुरी पोरणा नामेणं अवर्ककत्ति ॥९६॥ तीए अंवडवणिणो महिला नामेण अत्थि अच्छुत्ता । तीए कमेण जाया वररूवा तिन्नि पुत्ताओ ॥९७॥ मंडणमव्हणचंदणनामा, तेसिं च तिन्नि महिलाओ । लच्छिसरस्सहसंपयनानाओ पवररूवाओ ॥९८॥ पयईइ तणुकसाया अब्बोन्नं पवरपीइसंजुत्ता । दाणरया संतुट्ठा सुहेण अच्छंति ते वणिणो ॥९९॥ अह अनयां कयाइवि लच्छी वंठेणं निन्ननामेण । दिट्ठा, अन्नसुवन्नो सो तीए रूवलावन्ने १००॥

पथेइ य तं बहुसो सा पुण तं नेच्छई मणेणावि । अह अनया तँलाए तोर्यनिमित्तं गया लच्छी ॥१०१॥ तुरयारूढो अह निन्नओवि
 पत्तोडणुमगओ तीए । वियणे गहिया मैड्डाइ रोवियाँ तुरयपट्टीए ॥१०२॥ विलवंती वेगपहाविणए तुरएण पाडिया अडविं ।
 भिल्लेहिं समं जुज्झम्मि मारिओ निन्नओ रँने ॥१०३॥ गहियाभरणा लच्छी मुक्का भिल्लेहिं तत्थ अडवीए । हिंडंती तत्थ मूढ-
 दिसा असिया सीहेण छुहिणए ॥१०४॥ अह सा मल्हणपत्ती सरस्सती मोहिलेण वणिणए । पत्थिँजंती पइणो साहेइ जहड्डियं सव्वं
 ॥१०५॥ अह मल्हणेण रन्नो गंतुं सिट्ठम्मि तम्मि वुत्तंते । उद्दालियदविणो मोहिलोवि निव्वासिओ रन्ना ॥१०६॥ पुव्वसयसह-
 स्साइं बहूणि परिवालिऊण नियँमाउं । तिन्निवि कालं काउं निवद्धमणुयाडया तत्तो ॥१०७॥ जंबुदीवे एत्थं अत्थि पुरी मेहलावती
 नाम । एरवए वरखेत्ते आरियदेसम्मि वित्थिन्ना ॥१०८॥ भीमरहो तत्थासी राया कुसुमावली उ से देवी । तीए पुत्तताए उववन्नो
 मंडणो ताव ॥१०९॥ जाओ य उचियसमए देवकुमारोवमो विसालच्छो । कणगरहो से नामं विहियं उचियम्मि समयम्मि ॥११०॥
 कमसो जोव्वणपत्तो विसुद्धवंसाण रायकन्नाण । रायसिरीपमुहाणं पवराणं गाहिओ पाणिं ॥१११॥ जुवरायपए ठविओ भुंजइ माणु-
 स्सए पवरभोए । अंतेउरमज्झगओ देवो विव देवलोगम्मि ॥११२॥ तीइ नयरीइ इंभा सहोयरा दोन्नि आसि संत्थाहा । सागर-
 दत्तो य तहा समुददत्तो य सुपसिद्धा ॥११३॥ अह सो निन्नयवंठो निहओ भिल्लेहिं तत्थ अडवीए । कइवयभवगहणाइं हिंडित्ता
 तिरियजाईसु ॥११४॥ उँव्वड्डिऊण पुत्तो सागरदत्तस्स सत्थवाहस्स । धन्नाए भारियाए सुबंधुनामो समुप्पन्नो ॥११५॥ युग्मम् ॥

१ तडगे । २ तोर्य=जलम् । ३ वलात् । ४ रोपिता । ५ अरण्ये । ६ प्रार्थ्यमाना । ७ निजमायुः । ८ पुत्रतया । ९ इन्भो=वणिक्, इन्भ्यः=श्रेष्ठी वा ।
 १० सार्थवाहो । ११ उद्वृत्य=निष्क्रम्य ।

सोवि हु मलहणजीवो कालं काऊण आउपज्जेते । जाओ सुदंसणाए भज्जाए समुददत्तस्स ॥११६॥ पुत्तो धणवइनामो सुरुवजुत्तो कलासु पत्तदो । एत्तो य अत्थि नयरी विजया तत्थेव एरवए ॥११७॥ युग्मम् ॥ तीए समिद्धिजुत्तो धणभूई नाम आसि सत्थाहो । महिला सुंदरिनामा पुत्तो य सुधम्मनामोत्ति ॥११८॥ अह चंदणोवि वणिओ मरिऊण तओ सुधम्मनामस्स । एंगोयरो कणिडो जाओ घणवाहणो नाम ॥११९॥ तत्थेव य एरवए सुपहट्ठपुरम्मि आसि हरिदत्तो । इब्भो तस्स य महिला विणयवई विणयसंजुत्ता ॥१२०॥ पुत्तो उण वसुदत्तो अह सा लब्धी तया ओ अडवीए । सीहहया मरिऊणं भमिऊण तिरिक्खजोणीसु ॥१२१॥ विणयवईए धूया जाया ओ सुलोयणात्ति नामेण । वसुदत्तस्स कणिड्ढा सुरुवरूवा सुरवहुव्व ॥१२२॥ युग्मम् ॥ सावि हु चंदणभज्जा कालं काऊण संपया तत्तो । जाया सुलोयणाए कणिडुभगिणी अणंगवई ॥१२३॥ एत्थंतरम्मि मलहणभज्जावि सरस्सई मया संती । ताणं दोण्हवि लहुई वसुमइनामा समुप्पन्ना ॥१२४॥ एवं च ताओ तिन्निवि वसेण भवियव्वयाइ एगत्थ । जायाओ भगिणीओ अवरोप्परनेहकलियाओ ॥१२५॥ जोव्वणमणुपत्ताओ समाणजाईण रूवजुत्ताण । अणुरूवाण वराणं मायावित्तेहिं वरियाओ ॥१२६॥

अविय । जेड्ढा सुलोयणा सा परिणीया निन्नवंठजीवेण । सागरदत्तसुएणं सुबंधुनामेण वणिएण ॥१२७॥ बीया अणंगवइया धणभूईसुएण विजयनयरीए । घणवाहणनामेणं परिणीया पुव्वदइएण ॥१२८॥ तइया वसुमइनामा मलहणजीवेण पुव्वदइएण । घणवइणा परिणीया तणएण समुददत्तस्स ॥१२९॥ जिठं सुलोयणं वज्जिऊण भवियव्वयानिओएण । पुव्वभववल्लहेहिं जुत्ताओ नेह-

१ बहुशिक्षितः । २ एकोदरः=सहोदरः । ३ तिर्यग्योनिषु । ४ मृता सती । ५ मातापितृभ्याम् ।

कलिएहिं ॥१३०॥ पुन्वभवब्भासाओ सुलोयणा वल्लहा सुवंद्युस्स । तीए उण सो न तहो, एवं वंचंति दिवसाइं ॥१३१॥ अह अन्नया
 कयाइवि कणयरहो तुरयवाहणनिमित्तं । भैडचडयेण सहिओ निगच्छइ रायमग्गेण ॥१३२॥ ताव य नायोरियाओ नियनियह-
 म्मियतलेसु चडिऊण । कुमरं निगच्छंतं पुलइउमेवं पयत्ताओ ॥१३३॥ एक्का विलासपउरं कुमरं ददहुं अणंगपडिरुवं । कैयउन्ना
 सा जीए एसो दइओत्ति चित्तेइ ॥१३४॥ अन्ना कुमरपलोयणतगयचित्ता विमुक्कवावारा । निफंदलोयणजुया सुरवहुलीलं समुब्ब-
 हइ ॥१३५॥ अन्ना उण करसंठियमुत्ताहलत्तारहारिया सँहइ । फलिहक्खमालवावडझाणट्टियजोगिसरिच्छा ॥१३६॥ कोउंगरहस-
 पयड्ढा गुरुजणसंक्राइ तह नियंतंती । रेहइ दोलारूढव्व कावि कुमरस्स निगमणे ॥१३७॥ लीलाचलंतलोयणकुमरपलोयणविमुक्क-
 नीसासा । मयणसरसल्लियंगिव्व नज्जाए चँउरसहियाहिं ॥१३८॥ कावि हु चुंवइ वालं अन्ना सहियाइ लगए गलए । अन्ना करेइ
 गीयं कावि हु उच्चं समुल्लवइ ॥१३९॥ लीलाचलंतगीवो जत्तो जत्तो निर्येच्छइ कुमारो । सोहग्गमेहो वड्डइ तहिं तहिं नयर-
 नारीणं ॥१४०॥ एवं च समयणाहिं पुँल्लज्जंतो स नयरनारीहिं । पत्तो कमेण सागरदत्तगिहासन्नभूभागे ॥१४१॥ दिड्ढो सुलोयणाए
 अवलोयणसंठियाइ तेणावि । दिड्ढा इमा सकजलसिणिद्धपिहुनयणसोहिह्छा ॥१४२॥ पुन्वभवब्भासाओ अवरोप्परदंसणाओ संजाओ ।
 अइगरुओ अणुराओ तक्खणमेत्तेण दोण्हं पि ॥१४३॥ अह निगओ तुरंतो तुरंगमारूढविग्गहो कुमारो । देहेण न चित्तेण सुलो-
 यणारूढवहयहियओ ॥१४४॥ पुड्ढो अणेण सुमई बालवयंसो वयंस ! कस्सेसा । दप्पणवावडहत्था अवलोयणसंठिया जुवई ? ॥१४५॥

१ सः=सुवन्धुः । २ तथा=वल्लभः । ३ भटपटलेन । ४ नागरिक्यः । ५ कृतपुण्या । ६ यस्याः । ७ राजते । ८ स्फटिकाक्षमालाव्यापृतध्यानस्थितयोगि-
 नीसदृशी । ९ कौतुकभसप्रश्रुता । १० निर्वर्तमाना । ११ चतुरसखीभिः । १२ पश्यति । १३ महः=उत्सवः । १४ दृश्यमानः ।

एमा कुमार ! सुलोयणनामा दइया सुबंधुवणियस्स । सागरदत्तसुयस्स ओ इय भणिए सुमइणा कमसो ॥१४६॥ आवाहिऊण तुरए समागओ नियगिहम्मि कणगरहो । मयणसरविहुरियंगो चित्तइ तप्पावणोवायं ॥१४७॥ किं मज्झ विभूईए किंवा अंतउरेण रखेण ? । जो तीए महुकमले छप्पयलीलं न पावेमि ॥१४८॥ जइवि हु लोयविरुद्धं सुकुलुप्पन्नाण एसिं कजं । तहवि हु तीए विउत्तो सत्तो धरिउं न जीयंमि ॥१४९॥ नाऊण तीए भावं दूईसंपेसणेण चित्तगयं । जइ ताव सावि इच्छइ खिवामि अंतउरे नियए ॥१५०॥ इय चित्तिऊण तेणं पंडुया पंवाइया समाणत्ता । तह कुणसु तुमं भयवइ ! जह सा माए पैणइणी होइ ॥१५१॥ तीएवि गंतु वियणे तह सा आभासिया सुनिउणाए । जह पयडियसब्भावा हिययगयं झत्ति उछवइ ॥१५२॥ उव्विगा विव दीससि कीस तुमं पुत्ति ! केण भे कज्जं ? । आणेमि जेण अइदुल्लहंमि नियमंतसत्तीए ॥१५३॥ तीए भणियं भयवइ ! मह हियं दुल्लहं जणं महइ । निब्भग्गरोरपुरिसोन्व भोयणं चक्कवाडिस्स ॥१५४॥ जह कावि सारमेई इच्छइ सीहेण संगममलज्जा । तह चैव अहं भयवइ ! संगं इच्छामि कुमरेण ॥१५५॥ तीए भणियं इंदपि पुत्ति ! आणेमि मंतसत्तीए । कित्तियमेत्तं एयं मह मंतो जत्थ विप्फुरइ ॥१५६॥ मा पुत्ति ! कुण त्रिसायं जावं मंतस्स तह पयच्छिस्सं । अज्जवि य कुमारेणं जह संगो जायए तुज्झ ॥१५७॥ तह कायवं भयवइ ! न होइ जह मज्झ लाधवं लोए । इय भणिऊणं तीए दिन्ना मुत्तावली नियया ॥१५८॥ पंवाइयाए तत्तो गंतु कुमरस्स साहियं सन्वं । हरिसियमणेण तेणवि आणानिय निययपुरिसेहिं ॥१५९॥ अंतउरम्मि खित्ता सुलोयणा रागमोहियमणेण । अगणिय जेणाववायं उछंधिय

१ पटुन्ना=पटुवी=चतुरा । २ प्रवाजिक्का=तापमी । ३ प्रणथिनी=वल्लभा । ४ महइ=काढक्षति=वाञ्छति । ५ निर्भायरोर(रक्क)पुरइ इव । ६ सारमेयी=शुनी । ७ प्रदास्यामि=करिष्यामीत्यर्थः । ८ आनाय्य । ९ जनापवादम् ।

नियममज्जायं ॥१६०॥ युग्मम् ॥ विन्नायवइयेरेहिं च साहियं नायरेहिं नरवइणो । तेणवि बहुप्पगारं सिक्खविओ महुरवयणेहिं ॥१६१॥ न य इच्छइ तं मोत्तुं ताहे नाऊण तस्स निब्बंधं । रत्ता पउरा भणिया असमत्था अम्हे कुमरस्स ॥१६२॥ सामेण ता न मुंचइ दंडो कुमरम्मि तीरइ न काउं । ता खमह एकमेयं अवाहं अम्ह कुमरस्स ॥१६३॥ एयं नरवइवयणं सोऊणं नायरावि दीण-मुद्धा । विच्छायनिराणंदा जहागयं पडिगया सन्वे ॥१६४॥ कणगरहोवि हु तीए सुरयसुहासत्तमाणसो निब्बं । कमसो सेसंतेउरपरि-भोगपरम्मुहो जाओ ॥१६५॥ चिंतेइ न रज्जठिं न नीइ वाहिं न देइ अत्थाणं । सहिओ सुलोयणाए अच्छइ विविहाहिं कीलाहिं ॥१६६॥ एवं पभूयकालो बोलीणो तस्स रायतणयस्स । तीए अहिणवजोव्वणसुहफासपसत्तचित्तस्स ॥१६७॥ अह अन्नया कया-इवि परिभूया हंतिं जायकोवाए । पुब्बिं तस्सिद्धाए देवीए रायसिरियाए ॥१६८॥ परिचरियपरिन्वाइयविदिन्नउम्मायकारओ चुन्नो । एगंतपसुत्ताणं दोणहवि सिरम्मि पक्खित्तो ॥१६९॥ युग्मम् ॥ तस्स य वसेण दोन्निवि सहसा उम्मत्तयाणि जायाणि । गायंति हसंति समुच्छवंति अस्संमजसं बहुहा ॥१७०॥ भीमरहेणवि तत्तो वाहरिया मंतंतिया बहवे । तेवि हु करंति किरियं भूर्यविंगारोत्ति मन्नंता ॥१७१॥

अविय । काउं सररीरक्खं गाढं गहिऊण केवि मुदासु । पहणंति गुरुचवेडाघाएहिं कसप्पहारेहिं ॥१७२॥ आलिहिय मंडलेसु केवि हु विणिवेशिऊण उवउत्ता । अंहिमंतिय सिद्धत्थयघाएहिं हणंति पुणरुत्तं ॥१७३॥ केवि हु विरालतन्नयपुरीसमीसेहिं गुग्गुला-

१ तीरइ=वाक्यते । २ परम्मुहो=पराप्सुखः । ३ नीइ=गच्छति । ४ अहमिति । ५ चूर्णः । ६ असमञ्जसम्=असंबद्धम् । ७ व्याहृताः=आकारिताः । ८ भूतविकारः । ९ अभिमन्त्र्य । १० विडालतर्णकपुरीपमिश्रैः=मूषकारिवालकविघ्नासहितैः ।

ईहिं । उव्वरियम्मी खिवित्ता उद्धवणियं पयच्छंति ॥१७४॥ वायस्स विगारासंकिरेहिं वेजेहिं विविहकिरियाओ । पारद्धाओ न उणो कोवि गुणो ताण संजाओ ॥१७५॥ उम्मत्तयरूवेणं पण्डुचित्ताण वच्चए कालो । अह अन्नया पसुत्ते पाहरियजणम्मि रयणीए ॥१७६॥ भंजित्ता निर्येलाइं निहूयं चिय निगयाइं नयरीओ । दोन्निवि भमंति सीउण्णवायवहुदुक्खतवियाइं ॥१७७॥ युग्गम् ॥ इय नरवर ! संसारे सुहिओ होऊण जायए दुहिओ । रायावि भमइ भिक्खं सुवइ महीए निरावरणो ॥१७८॥ पवराहारविलेवणआहरणविभूसियाइं होऊण । हिंइति ताइं भिक्खं गिहे गिहे दुक्खतवियाइं ॥१७९॥ धूलीधूसरियाइं बालोहसेजमाणचेड्डाइं । हिंइति सुदीणाइं निवसियजरदंडिखंडाइं ॥१८०॥ बालोहपेच्छणिजं बुहजणसंसेर्यणिजमच्चत्थं । पिच्छसु नरवर ! जायं-तं मिहुणं कम्मदोसेणं ॥१८१॥ एयं च ताव एवं, एत्तो उ पुरीए विजयनामाए । रत्तोऽणंगवईए भुंजइ धणवाहणो भोए ॥१८२॥ षड्बिओहिओ सुहम्मेण स्सरिणा जिट्ठभाउणा एसो । सहिओऽणंगवईए पव्वइओ स्सरिपासम्मि ॥१८३॥ एत्तो य धणवईवि हु वसुमइयाए सिणेहजुत्ताए । सहिओ पंचपयारे भुंजइ माणुस्साए भोए ॥१८४॥ जह सो मोहिलवणिओ रत्ता निव्वासिओ सदेसाओ । काऊण तहारूवं सुहफल्यं किंपणुट्ठाणं ॥१८५॥ उववन्नो वेयड्डे उत्तरसेदीए वेजयंतपुरे । चित्तंगयस्स पुत्तो पुहवीइ सुमंगलो नाम ॥१८६॥ साहिणवहुविहविजो अह सो गयणंगणेण हिंइतो । कइयावि मेहलावइपुरीए लीलाए संपत्तो ॥१८७॥ हम्मियतलमारूढा ण्हायंती तेण वसुमई दिट्ठा । पुव्वभवन्नभासाओ रत्तो सो तीइ रूवम्मि ॥१८८॥ काउं धणवइरूवं उवसुत्ता तेण वसुमई सुद्धा । तीए-सुसयपसत्तो

१ अपवरिकायाम् । २ उद्धपूणनिकाम् । ३ विकाराऽऽशङ्कितुभिः । ४ वैद्यैः । ५ निगडानि । ६ निहुयं=तृष्णीकम्=प्रच्छन्नमित्यर्थः । ७ निरावरण=जन्मः । ८ संसोयणिज्जं=संशोचनीयम्=शोकविषयम् । ९ किमप्यनुष्ठानम् ।

धणवइरूची ठिओ तत्थ ॥१८९॥ सो पुण धणवइवणिओ पुव्वभवोवत्तकम्मदोसेण । अवहरिय तेण सुक्को इहेव भरहे विणीयाए ॥१९०॥ सो तत्थ रिसहजिणवरवंसपस्यस्स दंडवीरियस्स । केवलिणो पयमूले पव्वइओ जायनिव्वेओ ॥१९१॥ पुव्वसयसहस्साइं तीसं काऊण उग्गतवचरणं । उववण्णो ईसाणे देवो चंदज्जुणो नाम ॥१९२॥ परदारपसत्तो सो सुमंगलो तेण छिन्नवरविजो । सुक्को परओ माणूसनगस्स देवेण कुद्धेण ॥१९३॥ पडिबोहिया उ देवेण वसुमई जायतिव्वसंवेगा । स्ररिसुहम्मपवत्तिणिपयमूले अज्जिया जाया ॥१९४॥ एवं च अणंगवई वसुमइअज्जाइ संजुया तत्थ । मैयहरिचंदजसाए पयमूले कुणइ उग्गतवं ॥१९५॥ अह अनया कयाइवि वियारभूमिं गयाहिं एयाहिं । दिट्ठं तं उम्मचं मिहुणं बहुडिंभपरियरियं ॥१९६॥ उग्गायंतं बहुहा नच्चंतं धूलिधूसरसरीरं । तं ददुमणंगवई सविसाया एवमुल्लवइ ॥१९७॥ अज्ज ! वसुमइ ! एसा भगिणीइ सुलोयणाइ अणुहरइ । जरदंडिखंडवैसणा गहगहि-
 यनरस्स पासत्था ॥१९८॥ भणियं च वसुमईए सुइरं निज्झाइऊण सविसायं । एसो सो कणगरहो एसवि सुलोयणा नूणं ॥१९९॥ तत्तो गंतुं दोहिवि महुंरं आभासियं तयं जुयलं । उग्गायइ हसइ नच्चइ बोह्लइ असंजसं बहुयं ॥२००॥ ताहे दोवि जणाइ सुहम्म-
 स्ररिस्स पायमूलम्मि । करुणापराहिं अज्जाहिं ताहिं नीयाइं सविसायं ॥२०१॥ अइसयनाणी य गुरू पुट्ठो उम्मायकारणं ताहिं । गुरू-
 णावि ताण सिट्ठो पुव्वुत्तो सयल्लवुत्तं ॥२०२॥ भणिओ अज्जाहिं गुरू भयवं ! जइ अत्थि कोवि पडिजोगो । ता एयाण पंडजह
 जइ पिच्छह किंचि उवगारं ॥२०३॥ तत्तो गुरुणा तेसिं दिन्नो उम्मायनासणपडिट्ठो । पडिजोगो जायाइं दोन्निवि अह सत्थचि-
 त्ताइं ॥२०४॥ अह ताण वसुमईए सिट्ठो सबोवि पुव्ववुत्तं ॥२०५॥ इय सोऊण

१ उवत्तं=उपात्तं=गृहीतम् । २ आर्यिका=साध्वी । ३ मयहरी=महत्तरी । ४ परिकरित=व्याप्तम् । ५ वसनं=वस्त्रम् । ६ निध्याय=हृष्ट्वा । ७ बोल्लइ=कथयति ।

दोन्निवि सुहम्मस्सरिस्स परमविणएण । वंदंति चरणजुयलं अह स्खरी भणिउमाढत्तो ॥२०६॥ भोगसुहलालसाणं परदारयप्पियाण पुरिसाण । बहुविहविडंबणाओ इह परलोए य जायंति ॥२०७॥ पावंति विसयतिसिया वहंवंधणमारणाइदुक्खाइं । नाऊण कुमर ! एवं भोगपिवासं परिच्चयसु ॥२०८॥ परदारपसत्तेणं जं पावं चिक्कणं तए वद्धं । पुप्फसरिस्सो विवागो रैज्जब्भंसाइओ तस्स ॥२०९॥ एत्तोवि अणंतगुणं कडुयविवागं फलं तु परलोए । पाविजइ दुबिसंह नारयतिरियाइसंसरणे ॥२१०॥ एमाइदेसणाए आविब्भूयम्मि चरणपरिणामे । पैव्वावियाइं गुरुणा दोन्निवि निविन्नचित्ताइं ॥२११॥ मयहरियाए पासे भगिणीजुयलेण संजुया तत्तो । सम्मं गुरु-विणयरया सुलोयणा कुणइ विविहत्तवं ॥२१२॥ एवं चंदजसाए पयमूले ताण अच्छमाणीणं । तिण्हंपि हु भगिणीणं गयाणि बहुपु-व्वलक्खाणि ॥२१३॥ सुणिणो कणगरहस्सवि घणवाहणसाहुणा समेयस्स । बोलीणाओ बहुया वरिसाणं कोडिकोडीओ ॥२१४॥ अह अणसणेण स्खरी कालं काऊण बीयकप्पम्मि । जाओ ससिप्पहसुरो विमाणचंदज्जुणाहिवई ॥२१५॥ घणवाहणोवि मरिउं जाओ सामाणिओ सुरो तस्स । विज्जुप्पहोत्ति इयरा देवी से चंदरेहत्ति ॥२१६॥ वसुमइअजावि तहा पुव्वुवन्नस्स तत्थ देवस्स । चंदज्जु-णस्स जाया देवी चंदप्पहा नाम ॥२१७॥ एत्तो य सो सुवंधू दइयाइ गुरुविरहसोयसंसत्तो । हट्ठयरकाणार्हसु कत्थवि य धिइं अपावंतो ॥२१८॥ कणगरहस्स पउट्ठो चिंततो विविहमारणोवायं । रोहज्झाणोवगओ विलवंतो दीणवयणिज्जो ॥२१९॥ रयरमिय-हसियजंपियसहरिसअवगूहणाइं दइयाए । पुणरुत्तं सुमरंतो जाओ सो गहगहिउव्व ॥२२०॥ तिसुभिः विज्ञेयकम् ॥

१ परित्यज । २ त्वया । ३ राज्यभ्रंशादिकः । ४ आविर्भूते=प्रकटीभूते । ५ प्रवाजितौ । ६ अवगूहन=आलिङ्गनम् । ७ स्मर ।

तओ । निययघरम्मि न चिट्ठइ हिंडइ उज्जाणकाणणईसु । कत्थ गया केण हिया कीस, निळुक्का सि जंपतो ॥२२१॥ कह रुद्धा
मह सुंदरि ! जेण न दंसेसि अप्पयं सिग्घं । हुं हुं दिट्ठा दिट्ठा पसीय मह देसु पडिवयणं ॥२२२॥ जं जं पिच्छइ लोयं तं तं पुच्छइ,
तेण पिया दिट्ठा ? । एमाइं विलवमाणो नीहरिओ ताओ नयरीओ ॥२२३॥ उम्मत्तयरूवेणं हिंडवो विविहगामनयरेसु । दुह्मिओ
दीणो वियणो छुहापिवासाहिं संतत्तो ॥२२४॥ कइयावि हु संपत्तो अणोयतावसज्जाउरे रम्मे । नाणादुमसयगहणम्मि आसमे विवि-
हफलपउरे ॥२२५॥ तत्थ य से कुलवहणा मणयं संजायसत्थचित्तस्स । नियधम्मो परिकहिओ तस्सवि सो परिणओ ताहे ॥२२६॥
गिणिहय तावसदिकखं दइयागुरुविरहायवेरंगो । कयकंदफलाहारो धोरतवं चरिउमारद्धो ॥२२७॥ दोमासियतेमासियचउम्मासाइय
तवं विविहं । काउं पभूयकालं अतुडवेराणुवंधो सो ॥२२८॥ मरिज्जण य उववन्नो परमाहम्मियसुरेसु अंबरिसी । उववन्नमेत्तओ सो
पुव्वभवालोयणं कुणइ ॥२२९॥ युग्गम् ॥ नाज्जण पुव्ववहरं विहंगनाणेण आसुरुत्तो सो । चित्तेइ कत्थ वहरी सा वा मह दुट्ठमहि-
लत्ति ? ॥२३०॥ दुस्सीला सा पावा अणुरत्तं तह ममं परिच्चइय । आसत्ता कणगरहे सच्चिय ता वहरिणी पढमं ॥२३१॥ तारिसदुक्खं
दिन्नं तइया मह जेहिं दुट्ठसीलेहिं । इण्हिं गंतुं दोन्निवि हंतव्वाइं मए ताइ ॥२३२॥ इय चित्तिज्जण वेणेण आगओ रोसफुरफुरंतो
सो । संलेहणंसियंगो जत्थच्छइ कणगरहसाहू ॥२३३॥ धम्मज्झाणोवगयस्स तस्स पडिमाणयस्स रयणीए । पिउंवणटियस्स मुणिणो
घोरुवसग्गे कुणइ पावो ॥२३४॥ काउं पिसायरूवं उक्कत्तइ निसियकत्तियाहत्थो । मंसाइं सरुहिराइं संभैरियपुव्वकयवइरो ॥२३५॥

१ निळुक्का=निलीना । २ त्वया । ३ सतत्तो=संततः । ४ मनाक् सजातस्वत्थचित्तस्य । ५ वेरग=वैराग्यम् । ६ अतुडं=अत्रुष्टितम्=अनष्टम् । ७ अम्बा-
दिदु पञ्चदशप्रकारेषु पारमाधामिकदेवेष्वेकतमोऽम्बरीपनामा सः । ८ परित्यज्य । ९ सुसियं=शुष्कम् । १० पितृवनम्=रमयानम् । ११ उत्कृन्तति । १२ संभा-
रियं=सस्मारितम् ।

भीमद्वहासपुं उहुं उन्निवविय खिवह खोणीए । दुविसहगुरुकसाघायताडणं कुणइ पुणरुत्तं ॥२३६॥ मुंचइ धूलीवरिसं खणेण उवल्लोह-
पूरियं कुणई । जलणवरिसेण वरिसह छिंदइ खणेण अंगां ॥२३७॥ काऊण हत्थिरूवं सुतिक्खदंतेहिं देई वेहाइं । नियकाइयाए सिंचह
लोलह चलणेहिं भूमीए ॥२३८॥ किं बहुणा भणिएणं निग्घिणहियएण तेण असुरेण । मुणिदेहे दुविसहा विहिया नैरओवमा वियणा
॥२३९॥ तीइ वियणाइ साहू अचलियचित्तो पँसत्थसुहलेसो । धम्मज्झाणोवगओ निंदतो निययदुच्चरियं ॥२४०॥ कयअणसणो
महप्पा कालं काऊण वीयकप्पम्मि । चंदज्जुणम्मि जाओ विहुप्पहो नाम देवोत्ति ॥२४१॥ अवरिसी मुणिदेहं पाणविमुक्कं पि गरुय-
रोसेणं । छिंदिय सँयहा पत्तो सुलोयणज्जासमीवम्मि ॥२४२॥ सावि हु पभायसमए काउस्सगो ठिया सुहज्झाणे । सँहुणिमज्झोव-
गया सुमरावियपुव्वदुच्चरिया ॥२४३॥ लोहमयपुरिसपडिमं फुलिंगजालाउलं विउव्विय । पावे ! परपुरिसपिए ! अवगूहसु वल्लहं एयं
॥२४४॥ इय भणिय तेण समयं गाढं बंधितु जलियदंडेहिं । हणिऊण तक्खणेणं सावि तओ मारिया तेण ॥२४५॥ तिसुभिः विशे-
यकम् । अविचलियसुद्धभावा कालं काउं विहुप्पहसुरस्स । उप्पन्ना पियदेवी सयंपभा नाम तत्थेव ॥२४६॥ इय भो नखर ! ददुं
रागदोसाण दारुणविवगं । दूरेण चयसु संगं रागदोसेहिं पावेहिं ॥२४७॥ वहं विहायाऽऽसु पहिठमाणसो मुणीण सो अवरिसी सुरा-
हमो । कयत्थमप्पाण मणे गणंतो जहागयं ताहि गओ सठाणयं ॥२४८॥ साहुधणेसरविरइयसुवोहगाहासमूहरम्माए । रागग्गिगदोस-
विसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोवि परिसमणइ सुलोयणाकणगरहवहो नाम । सुरसुंदरीकाहाए चोइसमो इह परिच्छेओ ॥

॥ चउद्दहमो परिच्छेओ समत्तो ॥

१ खोणी=पृथ्वी । २ वेधान् । ३ नरकोपमा । ४ प्रशस्तशुभलक्ष्यः । ५ दुच्चरिय=दुश्चरितम् । ६ शतधा । ७ साहुणी=साध्वी । ८ सुमरावियं=स्मारि-
तम् । ९ आत्मानम्, छन्दआनुलोम्यादनुस्वारलोपः ।

पणरहमो परिच्छेओ ।

अह सो कयसमणवहो अंवरिसी सुइयमाणसो तत्थ । निच्चं नेरइयाणं कयत्थणाजायगुरुतोसो ॥१॥ बंधित्तु पावकम्मं तओ चुओ विहवंपसुलीगव्भे । उववन्नो सो तीए बहुविहकडुखारपाणेहिं ॥२॥ सौडियदेहो रोदं झाणं आऊरिऊण नरयम्मि । मरिऊण सत्तपलिओ उववन्नो पढमपुढवीए ॥३॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ अणुहविय तिव्वदुक्खं नियआउक्खए तओवि उव्वट्ठो । इह भरहे विप्पसुओ उववन्नो दुग्गओ नाम ॥४॥ दारिदुक्खतविओ दिक्खं परिवाययाण धित्तूण । काउं अन्नाणतवं उक्कडरोसो मओ तत्तो ॥५॥ धरणिंदस्स उ जाओ सौहियपलियाउओ महाराओ । नामेण कालबाणो दिव्वमहारिद्धिसंपन्नो ॥६॥ तत्थवि सुमरियवइरो उवओगं देइ ताण दोण्हपि । ठाणवियाणणहेउं विमंगनाणेण सकसाओ ॥७॥ तत्तियनाणाभावाउ बीयकप्पट्ठियाणि एयाणि । दिट्ठाणि न तेण तहिं पुणरुत्तकओवओगेवि ॥८॥ एवं वच्चइ कालो नरिंद ! सेसाउयस्स अह तस्स । भुंजित्तु दिव्वभोए थोवूणयअट्ठपलियाइ ॥९॥ ईसाणकप्पवासी विहुप्पहो सो सुरो तओ चविउं । तुह पुत्तो उववन्नो कमलावइदेविक्कुच्छीए ॥१०॥ युग्गम् ॥ दोहलपूरणहेउं परिव्रमंती पुरम्मि हत्थिगया । सत्तममासे नरवर ! देवी कमलावई एसा ॥११॥ एत्थंतरम्मि दिट्ठा कओवओगेण कालबाणेण ।

१ कयत्थणा=कदर्थना । २ विधवपाशुलागर्भे; पाशुला=पुंश्चली । ३ शाटितदेहः=नष्टशरीरः । ४ परित्राजकः=तापसः । ५ मृतः । ६ साधिकपत्त्यायुष्कः । ७ महाराओ=सामानिकसुरः ।

गच्चट्टियनियवहरियदंसणसंजायरोसेण ॥१२॥ आगम्म तओ तुरियं अहिट्ठिओ तेण कुंजरो सहसा । विच्छोलितो लोयं वेगेण पहा-
वियो तेण ॥१३॥ वडपायवसाहालगणेण नरवर ! तुमम्म उत्तरिए । गयणेण समुप्पइओ तेणेव अहिट्ठिओ हत्थी ॥१४॥ मणि-
संजुयदेविकरपहारपरिविहुरिओ गयं मोत्तुं । जैणणीसमयं मरिही गयणाओ निवडिओ वइरी ॥१५॥ इय चिंततो नरवर ! कय-
क्किओ सो सुरो गओ ठाणं । देवीवि कुंजरगया पडिया गयणाओ सरतीरे ॥१६॥ युग्मम् ॥ उत्तरिऊण य तत्तो मिलिया सिरिद-
त्तसत्थवाहस्स । चलिया सत्थेण समं कुसगनयरम्मि नरनाह ! ॥१७॥ सत्थविलोवे जाए अडवीपडियाए तत्थ देवीए । जाओ
पुत्तो दिट्ठो कओवओणेण देवेण ॥१८॥ अह पुणरवि सो देवो वइरं सरिऊण निग्घिणसहावो । संपत्तो वेगेणं देवीपासम्मिं गुरुरोसो
॥१९॥ निउणं जोयंतेणवि पभूयकालाओ पाव ! दिट्ठो सि । काहामि वइरअंतं अणुहव दुब्बिहियफलमिण्ह ॥२०॥ एवं भणमाणेणं
पसुत्तकमलावईए अंकाओ । नरवर ! सो तुह पुत्तो हरिओ सुरकालबाणेण ॥२१॥ गहिऊण य तं वालं चित्तेइ सुरो किलिडुपरि-
णामो । मारेमि इमं सत्तुं इण्हि मल्लिऊण हत्थेहिं ॥२२॥ खंडाणि अहं काउं करेमि किंवा दिसावलं अहवा । अञ्छोडेमि सिलाए
तिलं तिलं किं नु छिंदामि ? ॥२३॥ एवं हि कए अहवा न होज्ज वियणा पभूयकालीया । मरणाउ तक्खणेणं इमस्स अन्वत्तचि-
त्तस्स ॥२४॥ ता गंतूणं कत्थवि मुंचामि अमाणूसम्मि ठाणम्मि । तण्हाछुहाभिभूओ मरिही समयेव दुक्खेण ॥२५॥ इय चिंतिऊण
मुक्खो वेयड्डुसिलायलम्मि वियणम्मि । सो तुह पुत्तो नरवर ! सुरोवि पत्तो नियं ठाणं ॥२६॥ नरवर ! अच्छउ एयं कहेमि अन्नं
कंहतरं ताव । ईसाणाओ चविओ विज्जुप्पहो एत्थ वेयड्डु ॥२७॥

१ विशोभयन् । २ उत्तीर्ण । ३ जनन्या सममित्यर्थः । ४ मर्दयित्वा । ५ आस्फोटयामि । ६ प्रभूत्कालिकी । ७ कयान्तरम्=अन्यां कथाम् ।

दक्षिणसेढीइ पुरे रमणीए रयणसंचए पवरे । पवणगइखरपुत्तो उववन्नो बलवइयाए ॥२८॥ नामेण चित्तवेगो एत्तो देवीवि
 चंदरेहा सा । चविज्जण य उप्पन्ना नयरे सिरिक्खंजरावत्ते ॥२९॥ खयरस्स अमियगइणो पियाइ भज्जाइ चित्तमालाए । अइवह्छहा उ
 धूया नामेणं कणगमालत्ति ॥३०॥ चतसृभिः कलापकम् ॥ एत्तो य पुव्वभणिओ सुलोयणाइण आसि जो माया । वसुदत्तो नामेणं
 सोवि हु भमिज्जण संसारे ॥३१॥ उप्पन्नो वेयङ्गे गंगावत्तम्मि खयरारयस्स । सिरिगंधवाहणस्स उ पुत्तो मयणावलीए ओ ॥३२॥
 नहवाहणोत्ति नामं वरिया अह तस्स कणगमाला सा । हरिज्जण य परिणीया छलेण सा चित्तवेगेण ॥३३॥ तिसृभिः विशेषकम् ॥ नह-
 वाहणेण बद्धो सो खयरो नागिणीइ विज्जाए । आणीया नियनयरे विलवंती कणगमालावि ॥३४॥ परियायंतरपत्तं अणिच्छमाणिपि
 इच्छए रमिउं । भगिणिपि पिच्छ नरवर ! एसो अन्नाणदोसेण ॥३५॥ इय नरवर ! संसारे अन्नाणंधेहिं एत्थ जीवेहिं । भगिणीवि
 अहिलसिज्जइ धूया सुण्हा व जणणी वा ॥३६॥ भगिणीवि होइ भज्जा, पियावि पुत्तो, सुयावि जणणित्ति । भज्जावि जत्थ माया
 धिरत्थु संसारवासस्स ॥३७॥ एयं च तुज्झ नरवर ! धणदेवेणेव साहियं पुव्वं । सहसा सुरेणं पुणरवि उवणीया चित्तवेगस्स ॥३८॥
 बहुविद्विज्जाहिं समं जाओ खयराहिवो तओ एसो । भुंजइ दइयाए समं वेयङ्गे तत्थ विसयसुहं ॥३९॥ चंदज्जुणोवि देवो चइज्जणं
 उत्तराए सेढीए । नयरम्मि चमरचंचे चित्तगई नाम उववन्नो ॥४०॥ चंदप्पहावि देवी जाया य पियं गुमंजरी तस्स । भज्जा सो तीइ
 समं भुंजइ माणुस्सए भोए ॥४१॥ तस्स य उत्तरसेढी समयं विज्जाहिं चित्तवेगेण । दिन्ना सिणेहसारं इय ते अच्छंति वेयङ्गे ॥४२॥
 पुव्वभवन्नभासाओ सिणेहसाराण ताण दोण्हंपि । बोलीणो बहुकालो विसयसुहं अणुहवंतणं ॥४३॥ अह अन्नया कयाई सहिओ

दइयाए कणगमालाए । खयरो स चित्तवेगो अट्ठावयवंदओ चलिओ ॥४४॥ भरहनरेसरकारियजिणिंदपडिमाओ तत्थ भत्तीए ।
वंदिनु पडिनि यत्तो पिच्छइ तं बालयं तत्थ ॥४५॥ वेयड्ढुवणनिउंजं उज्जोयंतं सदेहदितीए । गलवद्धअंगुलीयगविहूसियं लोयणाणंदं
॥४६॥ दट्ठण अंगुलीयगनिवेसियं तं मणिं स विम्वहओ । भणइ य पिऐ ! स एसो दिव्वमणी सुरवरदिन्नो ॥४७॥ जस्स पभा-
वाउ तया भुयंगपरिवेडिओवि न मओ हं । ता केण एस वद्धो इमस्स बालस्स गलयम्मि ? ॥४८॥ अहवा रक्खाहेउं नूणं जणणीए
जायमित्तस्स । वद्धो हवेज्ज तत्तो केणवि हरिज्जण इह सुक्को ॥४९॥ ता नेण्ह पिए ! एयं होउ अपुत्ताए एसं तुह पुत्तो । सोच्चिय
नूणं होही सुरजीवो एस उप्पन्नो ॥५०॥ गहिज्जण तयं नरनाह ! दोवि पत्ताइं नियनयरम्मि । काउं वद्धावणियं पयासियं सय-
ललोयस्स ॥५१॥ जाओ उ कणगमालाइ गुत्तगवभाइ संपयं पुत्तो । उच्चियसमयम्मि विहियं नामं से मयरकेउत्ति ॥५२॥ विजा-
हरिंदभवणे एवं वड्ढइ नरिंद ! तुह पुत्तो । एत्तो य तस्स देवी सयंपभा देवलोगाओ ॥५३॥ चइज्जण समुप्पन्ना एसा सुरसुंदरी
महाराय ! । अह कमसो वड्ढुंती एसावि हु जोव्वणं पत्ता ॥५४॥ ॥ गुग्गमम् ॥ हरिज्जण जेण नीया तइया खयर्रेण रयणदीवंमि ।
सो य सुलोयणजम्मि हरिदत्तो आसि से जणओ ॥५५॥ इय पिच्छ विरूवत्तं भवस्स दुक्खागरस्स नरनाह ! । इच्छइ भोए भोत्तुं
जणओ धूयाए सह जत्थ ॥५६॥ काउं पिसायरूवं तेणेव सुरेण कालवाणेण । अवहरिउं विजाओ छूढो जलहिम्मि तुह पुत्तो ॥५७॥
सुरसुंदरिपि तत्तो जौयपओसो स जाव गयेणेण । अवहरइ ताव नरवर ! संजाओ चवणसमओ से ॥५८॥ तस्स य चुयस्स एसा
पडिया गयणाओ एत्थ उजाणे । धणदेवजाणवत्तं पत्तं पुण तुज्झ तणएण ॥५९॥ जायम्मि जाणभंणे पावियफलहो समुद्धमज्झ-

१ उदयोतयन्तम् । २ स्वदेहदीप्त्या=निजशरीरकात्त्या । ३ विस्मितः । ४ वर्धापनिकाम् । ५ जातप्रतोषः । ६ द्युतस्य=मृतस्य ।

म्मि । दिट्ठो पिंयवयाए अह नीओ तेण सट्ठाणं ॥६०॥ तं जं तुमए पुट्ठं तं एयं साहिंयं नरवरिंद ! । मिलिही पुण अञ्जेव य वियालसमयम्मि सो तुज्झ ॥६१॥ सोऊण स्सरियणं राया सुरसुंदरी य देवी य । पत्ता य गुरुपमोयं परिसा सन्वावि संविग्गा ॥६२॥ तत्तो रत्ता भणियं जाव य पुत्तेण संगमो ताव । काहामि तओ सहलं मणुयत्तं तुह पासम्मि ॥६३॥

एत्थंतरम्मि पणमिय धणदेवो भणइ सुप्पइट्ठगुरुं । तइया पल्लीभंगे जाए धोरम्मि संगामे ॥६४॥ कणगवईइ बलेणं हएसु नट्टेसु भिच्छसुहडेसु । किं जायं तुम्हाणं कहवा समणत्तणं पत्तं ? ॥६५॥ भणियं गुरुणा निसुणसु तइया समरंगणम्मि जुज्झंतो । सरनिय-
रवरिसविहरियदेहो पडिओ धरावट्ठे ॥६६॥ दिट्ठो य तं पएसं समागएणं सुचित्तेवेणं । खयरेणं तेण नीओ सिणेहसारेण वेयंङ्कु ॥६७॥ विहिओ य तक्खणं चिय ओसहिसामत्थओ अहं सत्थो । दिन्ना य पवरविज्जा पुब्बुवगारं सरंतेण ॥६८॥ पन्नत्तीनामेणं विहिणा सा साहिया मए तत्थ । तत्तो समागओ हं सिद्धत्थपुरम्मि खयरंजुओ ॥६९॥ कणगवईइ समेयं सुरहं निद्धाडिऊण देसाओ । सिद्धत्थपुरे जाओ राया हं ताहि धणदेव ! ॥७०॥ परिवालिऊण रञ्जे कइवि हु वरिसाण कोडिकोडीओ । अहिसिंचिऊण रञ्जे जय-
सेणं निययपुत्तमहं ॥७१॥ घणवाहणकेवलिणो पयमूले जायतिव्वसंवेगो । पव्वइओ सह पंचहिं सएहिं वरायउत्ताणं ॥७२॥ युग्मम् ॥
अन्नभसियसाहुकिरिओ जाओ कमसो य बरसंगविऊ । घणवाहणकेवलिणा अहिसित्तो ताहि स्सरिपए ॥७३॥ काऊण य सेलेसिं खविउं चत्तारि सेसकम्माइं । सो अम्ह गुरू पत्तो निव्वंणं भइ ! धणदेव ! ॥७४॥ इय सुपइट्ठसूरी जाव य परिकहइ निययवुत्तंतं । तावय गयणाहिंतो एगो खयरो सैमोइन्नो ॥७५॥ कयस्सरिपणामेणं भणियं अह तेण विणयपणएण । वेयंङ्कुओ बद्धावओ अहं आगओ

१ धरापट्ठे । २ जुओ=युतुः=सहितः । ३ निस्सार्य । ४ द्वादशाङ्गचित्त । ५ समोइन्नो=समवर्तीर्णः । ६ वर्धापकः=वर्धापनकर्ता ।

तुम्ह ॥७६॥ संसिद्धसयलविजो पव्वइउमणेण चित्तवेणेण । अहिसित्तो निययणए तुम्ह सुओ मयरकेउत्ति ॥७७॥ सो खयरविंदस-
हिओ तुम्हाणं पीयवंदओ एही । इह नयरे अज्जेव य इय तुम्ह पियं निवेएमि ॥७८॥ तव्वयणं सोळणं हरिसवस्ससियरोमकूवेण ।
दिन्नं अंगविलगं पभूयदव्वं च से रत्ना ॥७९॥ आणंदिया य देवी ओयारयणं करेइ खयरस्स । अंगम्मि अमायंतं हरिसं सुरसुंदरी
पत्ता ॥८०॥ पणमिय खरिं राया पुरं पविट्ठो सपरियणो ताहे । आणवेइ कुट्टेवाले सिग्घं नयरं विसोहेह ॥८१॥ अवणीय कयचराओ
सिग्घं सारवह सयलसरणीओ । मयणाहिं कुमुम्मीसिएणं नीरेण सिंचेह ॥८२॥ विरएह सरसतामरसमीसकुसुमोवयारमणवज्जं ।
पच्छाइयगयणाओ करेह वरहट्टसोहाओ ॥८३॥ पइमंदिरं च वंधह वंदणमालाओ विविहरूवाओ । धवलहरमालियाओ विचित्तवनेहिं
भूसेह ॥८४॥ निम्मलजलपडिपुन्ने कंचणकलसे ठवेहं दारेसु । उब्भेह वेजयंतीओ भवणदारेसु विविहाओ ॥८५॥ वरफुल्लतोरणाइं
मंचाहं करेह एयमग्गम्मि । गोरोयणसिद्धत्थयदुव्वाजुयसोत्थियालिहणं ॥८६॥ अन्नं च एवमाई करेह कारेह पउरलोएण । इय ते
रत्ना भणिया सविसेसं करिउमाहत्ता ॥८७॥ हल्लुत्तावलपउरे इओ तओ संचरंतभिच्चयणे । अंतेउरम्मि रत्नो पियंवया झत्ति संपत्ता
॥८८॥ सुरसुंदरीइ दिट्ठा उवंगूढा हरिसनिब्भरंगीए । दिन्नासणोवविट्ठा अह पुट्ठा पुव्ववुत्तंतं ॥८९॥ भणियं पियंवयाए अत्थि तुमं
ताव तेण उक्खित्ता । वेय्येलेण अहं पुय पडिया मुच्छाइ भूमीए ॥९०॥

१ पादपन्दकः । २ निवेदयामि । ३ कोट्टं=नगरम् कोट्टवालो=नगराऽऽरक्षकः । ४ कयवरो=वृणद्युल्लसः । ५ समारचयत । ६ मृगनाभिः=कस्तूरिका । ७
स्यापयत । ८ ऊर्ध्वीकृत । ९ गोरोचनसिद्ध्यर्थकूर्यायुतस्वस्तिकालेखनम् । १० आलिङ्गिता । ११ वेतालिन । * त्वरा ।

तत्तो खणंतराओ मुच्छाविरमम्मि सोगसंतता । हा ! कत्थ गया भणिणी कीस न सो आगओ भाया ? ॥९१॥ नृणं तेण पिसाएण होज विहियं असोहणं किंपि । एमाइ चितयंती गवेसिउं ताहि लग्गा हं ॥९२॥ अह तत्थ रयणदीवे समंतओ हिंडिऊण गयणत्था । भमिया लवणसमुद्दे पलोययंती तुमं बहुहा ॥९३॥ फलयविलगो दिट्ठो समुद्दमज्जम्मि 'वीइनिवहेण । तोलिजमाणदेहो अह भाया मयरकेउत्ति ॥९४॥ उक्खिविऊण तत्तो नीओ जिणभंदिरम्मि अह तम्मि । पुट्ठो य कह शु पडिओ समुद्दमज्जम्मि, अह तेण ॥९५॥ वेयालदंसणाई विजाळ्छेयाइसयलबुत्ततो । कहिओ अह मह तेणवि भणियं सुरसुंदरी कत्थ ? ॥९६॥ भणियं मएवि भाउय पिसायरूवेण सावि अवहारिया । इय सोउं गुरुमोणरहउच्च सो मुच्छिओ सहसा ॥९७॥ पासट्टियखयरेहिं सीयलपवणाइकर-
णओ बहुहा । सत्थीकओवि कुमरो मुच्छिज्जइ जाहि पुणरुत्तं ९८॥ ताहे गंतुं तायस्स साहिओ नहयरेहिं बुत्ततो । तं सोउं गुरुसोगो ताओवि समागओ तत्थ ॥९९॥ कहकहवि हु संठविउं नीओ वेयड्डुपव्वए कुमरो । बहवे खयरकुमारा आणत्ता ताहि ताएण ॥१००॥ युग्मम् ॥ छक्खंड'भरहमज्जे गामागरपट्टणेसु भमिऊणं । सुरसुंदरिबुत्तं आणेह जहाट्टियं सिग्वं ॥१०१॥ इय भणिउं पट्टविया बहवे विजाहरा ओ ताएण । कुमरोवि विणोइज्जइ तयादेसाउ भित्तिहिं ॥१०२॥

पियविरहसोयसंपीडियस्स कुमरस्स कहवि दिवसाणि । वच्चंति जाव ताव य अन्नम्मि दिणम्मि तत्थ पुरे ॥१०३॥ संपत्तो चउनाणी चारणसमणो दुवालसंगविज्ज । दमघोसो नामेणं सहसंबवणे समोसरिओ ॥१०४॥ युग्मम् ॥ तस्स य वंदणहेउं विणिग्गओ कुमरसंजुओ ताओ । वंदित्ता एवविट्ठो महविट्ठो परियणसमेओ ॥१०५॥ संसारहंदसायरउत्तारणजाणवत्तसंकासो । मुणिणावि तेसिं

धम्मो अणवज्जो कहिउमाढत्तो ॥१०६॥ सारीरमाणसाणं दुक्खाणं खयं समिच्छमाणेहिं । जीवाण अभयदाणं मणवईकाएहिं कायवं ॥१०७॥ जरमरणदुक्खपउरं संसारं ते तरंति लीलाए । सच्चमणवज्जवयणं सयाचि भासंति जे जीवा ॥१०८॥ दोगच्चवाहिजरमरण-
सोयपियविप्पओगवसणाइं । जायंति न जीवाणं जे ओ अदिन्नं न गिण्हंति ॥१०९॥ वज्जंति जे अबंभं जीवा मणवयणकायजोगेहिं । निद्धूसयलकम्ममा वयंति ते सासयं ठाणं ॥११०॥ धम्मोवगरणवज्जं परिगहं जे कयाइ न धरेंति । ते भवजलहिं तरिऊणं जंति
अयरामरं ठाणं ॥१११॥ एमाइसमणधम्ममे कहिए समणेण जिणवरुहिंहे । पत्थावं नाऊणं कुमरेण सुणी इमं पुढो ॥११२॥ भयवं !
विज्जाच्छेओ कीस कओ मज्झ तेण देवेण ? । सुणिणाचि वइरकारणमैक्खायं तस्स नीसेसं ॥११३॥ तं सुणिवयणं सोउं उप्पन्नं मय-
रकेउकुमरस्स । जाईसरणं सहसा ईहापोहं करितस्स ॥११४॥ सरिऊण य पुव्वभवं भणियं कुमरेण एवमेयंति । हरिऊण कत्थ सुका
भयवं ! सुरसुंदरी तेण ? ॥११५॥ तत्तो सुणिणा भणियं चुयस्स देवस्स तस्स हत्थाओ । गयणाओ निवडिया सा पडिया कुसुमा-
यरुज्जाणे ॥११६॥ हत्थिणपुरम्मि अच्छइ संपइ सा तुज्झ कुमर ! जणणीए । कमलावईइ पासे तत्तो कुमरेण वज्जरियं ॥११७॥ किं
मह न होइ जणओ एसो जणणीव कणगमालत्ति । तत्तो सुणिणा सिद्धो सुरावहाराइजुत्तंतो ॥११८॥ अह चित्तवेगरन्ना भणियं सुणि-
वयणभावियमणेण । किं कुमर ! तं न सुमरिसि जं तइया देवभावम्मि ॥११९॥ तुमए चिय मह सिद्धं अवहरिओ पुव्ववेरियसुरेण ।
तो चित्तवेगखयराहिवस्स गेहम्मि वड्डिहिसि ? ॥१२०॥ एयं तं संजायं ता पुणरवि पुत्त ! ताओ विज्जाओ । साहेसु, चयसु सोगं
निययपए जेण ठावेमि ॥१२१॥ मोत्तूण विसयसंगं भवभमणुब्भंतमाणसा अम्हे । इच्छामो पव्वज्जं निरवज्जं संपयं काउं ॥१२२॥

इय सुरसुंदरि ! जाव य ताओ वज्जरइ ताव सहसत्ति । दमघोसंवदणत्थं धरणिंदो आगओ तत्थ ॥१२३॥ दह्ढण मयरकेउं सुइरं
 निज्झाइऊण वज्जरइ । जाणसि कुमार ! सो हं पुण्वभवे आसि तुह जणओ ॥१२४॥ भीमरहो नामेण मज्झ य अह्वल्लहो तुमं आसि ।
 कुसुमावलिसंभूओ कणगरहो नाम पुत्तोत्ति ॥१२५॥ संजाए उम्माए सभारियाए तुमम्मि नीसरिए । निउणं गवेसिओवि हु जाहे
 संपाविओ न तुमं ॥१२६॥ ताहे तुह लहुभायं वज्जरहं ठाविऊणं रज्जम्मि । वेरगभावियमणो पण्वइओ गुरुसमीवम्मि ॥१२७॥
 युग्मम् ॥ काऊणं पण्वजं सोहम्मे सुरवरो अहं जाओ । सत्तपलिओवमाऊ तत्तो चैइऊण इह भरहे ॥१२८॥ चंपाए पुरवरीए रओ
 दहिवाणस्स भजाए । कुसुमसिरीए गन्भे उववओ दारगत्ताए ॥१२९॥ युग्मम् ॥ जाओ य उचियसमए नामं च कयं पंढकरो मज्झ ।
 एत्थंतरमि निहओ मज्जपसत्तो पिया मज्झ ॥१३०॥ रज्जाहिलासिविमलेण मंतिणाऽहिद्धियं सयं रजं । नट्टा भएण जणणी तिमसा-
 जायं ममं धितुं ॥१३१॥ युग्मम् ॥ पत्ता विजयपुरम्भी रओ संखस्स भाउणो पासे । जोव्वणपत्तो य अहं संखेण समं गओ तत्थ
 ॥१३२॥ काऊण य संगामं विमलं हणिऊण समरमज्झम्मि । चंपाए नियरजे जाओ राया अहं ताहे ॥१३३॥ विमलतणयावि नट्टा
 गंतुं नयरम्मि हत्थिसीसम्मि । ओलग्गिउं पयत्ता जियसंतुं नाम नरनाहं ॥१३४॥ बलगव्विओ य अहयं समयं हत्थीहिं तत्थ
 वेछामि । तेण य मज्झ पसिद्धी जाया सन्वेसु देसेसु ॥१३५॥ नत्थि पंढकरतुल्लो महाबलो एत्थ भरहत्थित्तम्मि । रुढं मत्तगइंदं
 धरेइ जो एगवाहाए ॥१३६॥ रजं पभूयकालं अहंपि चंपाइ तत्थ काऊणं । सुगुरुसमीवे बुद्धो रजे ठविऊण नियपुत्तं ॥१३७॥
 जाओ समणो तत्तो अभिगगहो एरिसो मए गहिओ । गुरुमूले जाजीवं मैसं मासाउ भोत्तव्वं ॥१३८॥ युग्मम् ॥ अह अन्नया कया-

१ निरुद्धे । २ द्युत्वा=द्युत्वा । ३ दारकतया=पुत्रत्वेन । ४ यावज्जीवम् । ५ मासाद् मासम्=मासान्तरेणेत्यर्थः ।

इवि विहरंतो हत्थिसीसए पत्तो । पारणदिणे पविट्ठो भिक्खट्ठा तत्थ नयरम्मि ॥१३९॥ अह दित्तसंडपडिपेछिओ अहं निवडिओ धरावट्ठे । हसिओ विमलस्स सुएहिं पावकम्ममेहिं पुणरुत्तं ॥१४०॥ तं कत्थ बलं संपइ गइंदपडिपेछिणेक्करसियं ते ? । इय भणमाणा ताहे हंतुं उट्ठाइया सन्वे ॥१४१॥ पिहवेरं सुमरंता समागया लउडपत्थरविहत्था । दट्ठण य ते कुविओ अहंपि अन्नाणदोसेण ॥१४२॥ वेत्तूण खंभेमंगं तत्तो उट्ठाइओ इय भणंतो । रे ! रे ! सीहस्स बलं खंडिअइ किं सियालेहिं ? ॥१४३॥ जइवि अहं किंसदेहो तहवि हु गम्मो न तुम्ह ता होह । खणमेगं संसुहया पिउमगं जेण पेसेमि ॥१४४॥ हैयमहिए ते काउं पँच्छायावाओ अणसणं काउं । लजाए दुच्चरियं न य तं सिट्ठं गुरुजणस्स ॥१४५॥ तत्तो अप्पडिक्कतो खंडियचरणो मओ तओ कुमर ! । उवन्नो धरणिंदो संपइ सो हं इहायाओ ॥१४६॥ ता मा कुणसु विसायं मए विदिन्नाओ तुब्ब सिब्बंतु । पन्नत्तिमाइयाओ असाहियाओवि विजाओ ॥१४७॥ इय तन्वयणं सोउं महापसाउत्ति जंपिउं कुमरो । करकमलमउलसोहो पडिओ धरणिंदपाएसु ॥१४८॥ नहयरसंदोहसमच्चिएण ताएण कयमहामहिमो । धरणिंदो संपत्तो सट्ठाणं परियणसमेओ ॥१४९॥ विजाहरसहिएणं महाविभूईइ चित्तवेगेण । अहिसित्तो निययपए कुमरो तह चित्तगइणावि ॥१५०॥ अह खयरचक्कवट्ठी जाओ वेयड्डुपव्वए एसो । सयलखयरैहिं तत्तो दिन्नाओ निययधूयाओ ॥१५१॥ तो भणइ मयरकेऊ न ताव परिणेमि अन्नकन्नाओ । जाव न सा परिणीया धूया नरवाहणनिवस्स ॥१५२॥ तो भणइ भाणुवेगो इणिह गंतु कुसग्गनयरम्मि । नरवाहणं विमग्गिय वरेमि सुरसुंदरिं तुम्ह ॥१५३॥ तो भणइ मयरकेऊ एवं सिग्गं करेसु, अम्हेवि । तौयाणुन्नं धेत्तुं गच्छामो हत्थिणपुरम्मि ॥१५४॥ वंदामो पयजुयलं अदिट्ठपुव्वण जणणिजणयाणं । इय भणिए उप्पइओ

गयणेणं भाणुवेणो सो ॥१५५॥ अह मयरकेउराया भणिओ ताएण पुत्त ! अजेव । किज्ज उ विगालसमए सोहणवेलासुहुत्तम्मि ॥
॥१५६॥ जणणिजणयाण दंसणमिय भणिए सयलखयरनियरेण । अह काउं पारद्धा तक्खणमागमणसामग्गी ॥१५७॥ युग्गम् ॥
एत्थंतरम्मि अहमवि तायं आपुच्छिऊण वेगेण । सुरसुंदरि ! तुह पासे पउत्तिकहणत्थमायाया ॥१५८॥

एवं पियंवयाए वयणं सोऊण दासचेडीहिं । गंतुं रन्नो सिद्धं अह राया हरिसपडिहत्थो ॥१५९॥ वरगीयविहियवाइयरवेण वर-
विलयनड्डुत्तेणं । कयविविहकोउएहिं य जणयंतो पउरसंखोहं ॥१६०॥ नीहरिओ नयरओ चउरंगवलेण गयवरारूढो । सन्वाए
विभूर्इए अंतोगंइयाए तणयस्स ॥१६१॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ विजाहरसेन्नपि हु उम्मिद्धं ताव गयणमग्गम्मि । धयछत्तचिंधपउरं
नाणाविहवाहणारूढं ॥१६२॥ तम्मज्जे य विमाणं पुरओ धावंतखयरसंघायं । मणिमयखंभसणाहं विचिच्चवररूवयाइन्नं ॥१६३॥
खयरेसमयरकेऊ पुरओ दह्ढण नरवंइ सहसा । अवयरिउं गयणाओ पडिओ पाएसु जणयस्स ॥१६४॥ अह अमरकेउराया तणयं
आलिगिऊण ससिणेहं । आणंदवाहसलिलं मुंचंतो चुंबइ सिरम्मि ॥१६५॥ संभासिऊण सबं जहारिहं पूहऊण खयरवरे । अह नय-
रम्मि पविट्ठो थुब्बंतो मागहसएहिं ॥१६६॥ कयमंगलोवयारो पवेसिओ निययमंदिरे रन्ना । सेसखयराण दिन्ना जहोचियं पवर-
आवासा ॥१६७॥ कइवयखयरसमेओ नीओ अंतेउरम्मि नरवइणा । सुयदंसणसूयाए पडिओ जणणीइ चलणेसु ॥१६८॥ कोमल-
करेहिं घेत्तुं निवेसिओ तीइ निययउच्छेगे । आलिगिओ य वहुसो य चुंबिओ उत्तिमंगम्मि ॥१६९॥ आणंदवाहसलिलं मुंचंती भणइ
वज्जघडियं ते । जणणीइ पुत्त ! हिययं जीवइ जा तुज्झ विरहम्मि ॥१७०॥ तो भणइ मयरकेऊ किं कीरइ अंब ! विविहललियस्स ।

१ वरवनितानाट्ययुक्तेन । २ संमुखगमनार्थमित्यर्थः । ३ अवतीर्य । ४ कसुया=उत्सुका ।

विहिणो परवसाणे जायइ जं एरिसं दुक्खं ॥१७१॥ परिथूलमुत्तियावलिबिहियचउक्कम्मि ताहि ठविऊण । सिंहासणमणवजं मणि-
रयणपहाहिं विच्छुरियं ॥१७२॥ तत्थूवविट्ठस्स तओ मंगल्लाइं कयाइं तणयस्स । देवीए सुयसंगमहरिसवसुभिन्नपुलयाए ॥१७३॥
तं किंपि आसि तइया तेसिं तणयस्स संगमे सोक्खं । कहिउंपि जं न तीरइ संकासं मुत्तिसोक्खेण ॥१७४॥ इतो य कुसग्गपुरे गंतूणं
माणुवेगखयेण । नरवाहणस्स रओ सिट्ठो सबोवि वुत्तंतो ॥१७५॥ नरवाहणेण भणियं एयनिमित्तं सुरक्खिया एसा । मग्गंताणवि
पुविं न य दिन्ना अन्नराईण ॥१७६॥ तीए जम्मदिणेच्चिय आइंहुं आसि दिव्वनाणीहिं । एसा कन्ना होही विज्जाहरचक्किणो भज्जा
॥१७७॥ सत्तुंजयरुद्धस्सिह मह दिनं जेण जीवियं तइया । सुरसुंदरीवि दिन्ना तस्स मए किमिह पुच्छाए ? ॥१७८॥ वाहरिओ
जोइसिओ भणिओ नीसेसदोसपरिसुद्धं । वीवाहलग्गदिवसं साहेसु निरूविऊणम्ह ॥१७९॥ तेणवि भणियं नरवर ! इओ दिणाओ
तइज्जदिवसम्मि । अइसोहणं तु लग्गं रयणीए चरिमजामम्मि ॥१८०॥ एरिसगुणसंजुत्तं अन्नं लग्गं न लब्भए सिग्गं । रन्नावि तओ
भणियं आसन्नमिणं तु कहमेत्थ ॥१८१॥ सक्किजइ नीसेसा काउं वीवाहकरणसामग्गी । तो भाणुवेग ! साहसु को कीरइ इह उवा-
उत्ति ? ॥१८२॥ युग्गम् ॥ अह तेणवि पडिभणियं गम्मउ नरनाह ! हत्थिणपुरम्मि । तत्थ य संपत्ताणं सवंपि हु सुंदरं होही ? ॥
॥१८३॥ अह भाणुवेगविहिए दिव्वविमाणम्मि परियणसमेओ । तक्कालुच्चियं धितुं सयलं वीवाहउवगरणं ॥१८४॥ हत्थिणपुरम्मि
पत्तो एत्तो चित्तगइच्चित्तवेगावि । विज्जाहरोहसहिया पत्ता विन्नायवुत्तता ॥१८५॥ युग्गम् ॥ अह अमरकेऊ राया तेसिं काऊण सय-
लपडिवत्ति । बँट्ठुखज्जपिज्जुत्तं कारइ वीवाहसामग्गि ॥१८६॥ नियकुलकमाएणं विहिणा पत्तम्मि लग्गदियहम्मि । आणंदियपउर-

जणं नचंतविलासिणिसणाहं ॥१८७॥ वञ्जतवज्जआउज्जगहिरसंसद्दूरियदियंतं । वत्तं पाणिग्गहणं महाविभूईए अह तेसिं ॥१८८॥
 युग्मम् ॥ समुच्चियपडिचत्तीए खयरा संमाणिया नरिंदेण । दिन्नं च महादाणं पउराई भोजिओ लोओ ॥१८९॥ जिणमंदिरेसु विहिया
 महिमा परमायरेण सव्वेसु । जिणपडिमाणं वन्थाइएहिं विहिया महापूया ॥१९०॥ वरवत्थपत्तकंबलअसणाईएहिं समणसंधोवि ।
 सबोवाहिविसुद्धेहिं पूइओ परमभत्तीए ॥१९१॥ गयतुरयपवरसंदणगामगरनगरपट्टणाईयं । दिन्नं सामंताणं जहोचियं तत्थ नरवइणा
 ॥१९२॥ अह अन्नदिणे राया महाविभूईइ परियणसमेओ । सूरिस्स वंदणत्थं नीहरिओ खयरसंजुत्तो ॥१९३॥ अभिवंदिऊण सूरिं
 अवसेसतवस्सिणे य सव्वेवि । उवविट्ठा, अह गुरुणा कहिओ जिणदेसिओ धम्मो ॥१९४॥ अह वंदिऊण सूरिं देवी कमलावई इमं
 भणइ । भयवं ! अन्नम्मि भवे आसि कयं किं मए पावं ? ॥१९५॥ सुयविरहजणियदुक्खं जस्स वसाओ सुदुस्सहं पत्तं ? । अह
 केवल्लिणा भणियं देवाणुपिए ! निसामेसु ॥१९६॥

जो सोऽवरकंकाए अम्मडवणिओत्ति आसि मे कहिओ । मंडणपभिईण पिया अच्छुत्तभारियासहिओ ॥१९७॥ सो भमिऊण
 भवोहं मरुदेसे हरिसज्जयगामम्मि । मेहेरो अज्जुणनामो इहेव भरहम्मि उववन्नो ॥१९८॥ अच्छुत्तावि हु तत्तो भमिऊण भवेसु विवि-
 हरूवेसु ! महिला अज्जुणगस्स उ वंधुसिरी नाम उववन्ना ॥१९९॥ अवरोप्परपिईए^३ किसिकम्मरयाण वच्चए कालो । दोणहवि दया-
 पराणं पयईए तणुकसायाणं ॥२००॥ पत्ते पाउसकाले पडिए अह पाणियम्मि पउरम्मि । नियपलिहईइ दोहिवि किसिकम्मं काउ-
 माढत्तं ॥२०१॥ तत्थ य एगो कैमलो सगब्भहरिणीए संगओ वसइ । पलिहइपरिपेरंते चरइ तणं तीइ संजुत्तो ॥२०२॥ अह अन्नया

१ पिता । २ मेहरो=ग्रामप्रवरः । ३ कृषिकर्मरतयोः । ४ पानीय=जलम् । ५ कमलो=हरिणः ।

पविट्ठं खित्ते दट्ठण हरिणजुयलं तं । अज्जुणओ हंक्कतो चलिओ नीसारणट्ठाए ॥२०३॥ अज्जुणभएण हरिणी गुरुहारा वेगधाविया सहसा । संजायपसवसमया वियण्णाविहलघल्ला पडिया ॥२०४॥ नट्ठो सारंगोवि हु पुणो अज्जुणं निरुवित्तो । दइयाविओगवि-
हरियहियओ गुरुसोयसंतत्तो ॥२०५॥ करुणापरेण नीया हरिणीवि हु अज्जुणेण नियठाणं । सीयलजलेण सिच्चा मुच्छाविरमे पस्रया य ॥२०६॥ जायं कोड्ढवणयं हरिणसिलिंबं तु सुद्धडसहावं । हरिणीइ वट्ठियं तं दिन्नो य थणो तओ तस्स ॥२०७॥ दट्ठण तं
सुरूवं विलाससुसिणिद्ध नयणसोहिंछ । बंधुसिरिए भणियं मह होइ खिंछणं एयं ॥२०८॥ तत्तो य वामपाए बद्धं तं कोमलाइ रज्जूए ।
हरिणीवि विगयवियणा भएण नट्ठा तयं मोत्तुं ॥२०९॥ मिलिया कमलस्स तओ पुणो एइ तम्मि ठाणम्मि । सिमुनेहाओ न पुणो अछियइ भएण सा तत्थ ॥२१०॥ उद्विगमणा वरई सिलिंबनेहेण विमणहुम्मणिया । न चरइ तणं न य पियइ पाणियं
भमइ खिज्जंती ॥२११॥ वीयदिणेवि हु हरिणिं दुँरुद्धंतिं तहेव दट्ठणं । जायकरुणाए मुक्को स सिलिंबो बंधुसिरियाए ॥२१२॥
अह सो बंधणमुक्को गंतुं माऊण सभयनेहाए । मिलिओ दट्ठण तयं सारंगी निंबुया जाया ॥२१३॥ मज्झिमगुणसंजुत्तो दयापभावाओ अज्जुणो तत्तो । मरिऊण समुप्पन्नो एसो राया अमरकेऊ ॥२१४॥ बंधुसिरीवि हु तत्तो निबद्धमणुयाउया मया
पच्छा । इह उप्पन्ना भदे ! देवी कमलावई तं सि ॥२१५॥ जाया य तुम्ह दोणहवि पुव्वभवब्भासओ गरुयपीई । जीवदयाकर-
णाओ विउला भोगा समणुपत्ता ॥२१६॥ कमलो हरिणीए समं विओइओ जं च तत्थ खणमेगं । तक्कमुदया रन्नो जाओ तुम्हं सह विओगो ॥२१७॥ जं च कओ एणीए विरहो लीवेणीं अट्ठपाहरिओ । तत्थ य तए निबद्धं कम्मं सुयविरहदुक्खफलं ॥२१८॥

१ निषेधन् । २ गुरुभारा । ३ वेदनाविह्वला । ४ क्रोद्ववर्णकम् । ५ सिलिंबो=विशुः । ६ खेलनम् । ७ भ्रमन्तीम् । ८ निर्धृता=सुखिता । ९ वियो-
जितः । १० एणी=हरिणी । ११ लीवो=बालः । १२ अष्टप्राहारिकः=अष्टप्रहरमानः । * विह्वलाज्ञा ।

उदयाओ तस्स जाओ विरहो तणएण जायमेत्तेण । खीणं च तयं संपइ अट्ठहिं लक्खेहिं वरिसाणं ॥२१९॥ खणमित्तसंचि-
 यंपि हु देइ विवागं सुदीहकालीयं । सुहमसुहं वा कम्मं भावविसेसेण जीवाण ॥२२०॥ इय नाऊण विवागं पमायनिब्वत्तियस्स
 कम्मस्स । दूरेण कम्मबंधस्स कारणं सुयह जत्तेण ॥२२१॥ इय गुरुवयणं सोउं परिसा सन्वावि तत्थ संविग्गा । दिक्खाभिमुही
 जाया भीया संसारदुक्खाण ॥२२२॥ नरवइदेवीण पुणो विसुद्धलेसाहिं वट्टमाणाणं । जायं जाईसरणं ईहापोहं करेताण ॥२२३॥
 सुमरियपुव्वभवाणं आगयसंवेगभावियमणाण । चरणावरणखयाओ संजाओ चरणपरिणामो ॥२२४॥ तत्तो य अमरकेऊ पुत्तं अहि-
 सिंचिऊण रज्ज्मि । तक्कालुचियं काउं करणिज्जं तिन्वसंवेगो ॥२२५॥ अणुसासिऊण पुत्तं आपुच्छिता य परियणं सयलं । कमला-
 वईए सहिओ पव्वइओ गुरुसमीवम्मि ॥२२६॥ युग्मम् ॥ सिरिदेवं नियपुत्तं कुडुवच्चिताए संठवेऊण । रत्ना सह पव्वइओ धणदेवो
 भारियासहिओ ॥२२७॥ खयरोवि चित्तवेगो चित्तगइप्पमुहखयरसंजुत्तो । निव्विन्नकामभोगो पव्वइओ खरिपासम्मि ॥२२८॥
 खयरीवि कणगमाला पव्वइया खरियणपडिबुद्धा । सहिया पियं गुमंजरिमाईहिं पभूयखयरीहिं ॥२२९॥ नरवाहणोवि राया रज्जं
 दाऊण मयरकेउस्स । पव्वइओ पयमूले केवल्लिणो सुप्पइट्टस्स ॥२३०॥ रत्ना सह पव्वइया खयरनरिदाण दस सहस्साओ । कमला-
 वइपमुद्दाणं वीससहस्साइं महिलाण ॥२३१॥ इय तीससहस्साइं समयं पव्वावियाइं केवल्लिणा । संनिहियदेवयाए उवणीयं तेसिं
 मुणिलिंगं ॥२३२॥

ता भणइ मयरकेऊ चरणं पडिवज्जिउं असत्तो भिह । गिहिपाउणं धम्मं ता भयवं ! अम्ह साहेसु ॥२३३॥ भणियं गुरुणा

१ निर्वर्तित=निर्मितम् । २ अहिप्रायोग्यं=शुद्धस्थोचितम् ।

निसुणसु थूलगजीवाण निरवराहाण । निसिरंति जे न दंडं तेवि हु पाविति निव्वाणं ॥२३४॥ थूलमसच्चं भासं मणवइकाएहिं जे न कैप्येति । सुरमणुएससोक्खं भोत्तूण वयंति ते मोक्खं ॥२३५॥ थूलमदत्तं वज्जंति जे सया तिविहकरणजोगेहिं । सव्वत्थक्खय-
वित्ता होऊण वयंति ते सिद्धिं ॥२३६॥ संतोसो सकलत्ते अहवा परदारवज्जणमुदारं । काउं सुरंगणाओ भोत्तूण वयंति निव्वाणं ॥२३७॥ इच्छापरिमाणं सेविऊण लङ्गूण विउलरिद्धीओ । देवनरेसरभावे कमेण गच्छंति निव्वाणं ॥२३८॥ एसाइवित्थरेणं गिहि-
धम्मे साहियम्मि केवल्लिणा । तो भणइ मयरकेऊ होमि समत्थो इमं काउं ॥२३९॥ तत्तो य गुरुसमीवे सुरसुंदरिमयरकेउपमुहेहिं ।
सम्मत्तरयणमूलो सावगधम्मो पैवन्नोत्ति ॥२४०॥

अह चित्तवेगपमुहा सुणिणो खुरिस्स पायमूलम्मि । गहणासेवणरूवं सिक्खं अब्भसिउमाढत्ता ॥२४१॥ कमलावइपमुहाओ अज्जाओ सुव्वयाइगणिणीए । पासम्मि साहुकिरियं सिक्खंति पढंति अंगोइं ॥२४२॥ छट्ठमदसमदुवालसाइं विविहं तवं पक्खंति ।
विणयं गुरूण सम्मं वेयावच्चं च सव्वेवि ॥२४३॥ अह चित्तवेगमुणिणा चोइसपुव्वाइं तत्थ पढियाइं । भिन्नक्खरपुव्वधरो जाओ अचिरेण कालेण ॥२४४॥ अह सुप्पइड्डसूरी खुरिं ठविऊण चित्तवेगमुणिं । कयअणसणो महप्पा निव्वाणमणुत्तरं पत्तो ॥२४५॥ अह
चित्तवेगसूरी गामागरनगरमंडियं वसुहं । विहरइ सुप्पडिबद्धो बोहिंतो भवियजणनियरं ॥२४६॥ अज्जावि कणगमाला सुव्वयगणिणीए
सगपत्ताए । अहिसित्ता मैयहरिया साहुणिगणबहुमया तत्थ ॥२४७॥ बोहिंतो भव्वलोयं तवस्ससियतणू चैत्तनीसेसरागो, सज्झाणद्धो

१ कुर्वन्ति । २ कल्पयन्ति=रचयन्ति । ३ प्रपन्न=अङ्गीकृतः । ४ द्वादशाङ्गानीत्यर्थः । ५ भिन्नाक्षर=किञ्चिन्न्यूनम् । ६ महत्तरा । ७ चत्तो=त्यक्तः ।

८ सदध्यानाखंडः ।

मुणीणं ससमयविहिणा सारणार्हं करिंतो । खरीसो चित्तवेगो समणपेरिखुडो देसयंतो जणाणं, धम्मं तित्थेसरुत्तं विहरइ वसुहं
संजमुज्जोयजुत्तो ॥२४८॥ साहुधणेसरविइयसुबोहगाहासमूहरम्माए । रागग्गिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२४९॥ एसोविहु
खयराहिवचारित्तासेवणो परिसमत्तो । सुरसुंदरीकहाए पन्नरसो इह परिच्छेओ ॥२५०॥

॥ पण्णरहमो परिच्छेओ समत्तो ॥

सोलहमो परिच्छेओ ।

—*—*—*—

राया वि मयरकेऊ परिणित्ता खयरदिक्कन्नाओ । दाऊण नहयराणं जहोच्चियं गामनगराहं ॥१॥ आणानिहिसकरे काउमसेस-
द्धभरहरायाणो । नीसेसदेसविसरं विहाय गयडमरचोरभयं ॥२॥ उत्तुंगधवलमणहरचेइयभवणेहिं मंडियं काउं । आरियदेससमुब्भव-
गामागारनगरसंदोहं ॥३॥ करभरसुंक्कविमुक्कं सावयविसरं करित्तु नीसेसं । उच्छाहत्ता सन्वे जिणसासणसंगपडिणीए ॥४॥ अक्ख-
लियं च विहारं वियरित्ता मुणिजणस्स देसेसु । साहम्मियवच्छेहे नियसामंते निओइत्ता ॥५॥ काउं सत्तागाराहं विवहरूवाइं ठाण-
ठाणेसु । दिज्जंतंजंतुपत्थियसमत्थवरवत्थुसत्थाहं ॥६॥ पालेइ रज्जमणवज्जकज्जपेयपालणिक्कवावारं । कयदुइ^१धइउल्लुठवठे^२कय-

१ स्मारणादीन् । २ परिखुडो=परिघृत । ३ परिसमाप्तः । ४ विसरः=समूहः । ५ उच्छाद्य=उन्मूल्य । ६ पडिणीओ=प्रत्यनीकः=चक्रः । ७ अस्खलितम् ।
८ साधर्मिकवात्सल्ये । ९ नियोज्य । १० सत्रागारम्=दानगृहम् । ११ पयपालणं=प्रजापालनम् । १२ धट्ठो=धृष्टः । १३ वठो=मृत्पथः ।

उगगनिगहणं ॥७॥ पणयजणजणियतोसं वसीकयासेससत्तुसंताणं । आणंदियजियसत्थं कयसुत्थसमत्थदुग्गपहं ॥८॥ अष्टभिः कुलकम् ॥ इय मयरकेउरन्नो सुरसुंदरिपमुहदेविजुत्तस्स । धम्मत्थकामसारं विसयसुहं अणुहवंत्तस्स ॥९॥ कइयावि हु जिणभवणे निम्मलपसरंतदसदिसिर्मऊहे । विमलसिलायलघडिए भत्तीए कारयंतस्स ॥१०॥ अन्नोन्नवन्नकलिए निम्मलमणिरयणहेमनिम्ममविए । संसारजलहिमज्जंतजंतुसंतरणबोहित्थे ॥११॥ वरविन्नानियनिवहेण दिन्नवहुद्वज्जायहरिसेणं । कइयावि हु जिणबिंबे वररूवे कारयंतस्स ॥१२॥ आगमविहिणा कयसत्तरक्खणं विहियसंघवरपूर्यं । जिणबिंबाण पेइडं कइयावि हु अइंसंतस्स ॥१३॥ घणसारसारगोसीसमीसहरियंदण्णई दन्वेहिं । कुणमाणस्स कयाइवि जिणंदपडिमार्समालभणं ॥१४॥ निसिरंतबहलपरिमलदसंद्वेन्नं कुसुमनियरेण । कइयावि बहुविंयप्यं जिणपूर्यं विरयमाणस्स ॥१५॥ पवरवरपट्टुण्णयअण्णघसुमहग्घवसणसोहिहं । उंछोचं जिणभवणे कइयावि हु कारयंतस्स ॥१६॥ मोइय चारागारं जिणंदवरमंदिरेसु साणंदं । कइयावि हु रहजंतं जत्तेणं पेच्छमाणस्स ॥१७॥ जत्तासमयसमागयकिविण्णाणाहाइदीणल्लेयस्स । वरवरियविंयणाओ मणोरहे पूर्यंतस्स ॥१८॥ रहजत्तागयसाहम्मियाण कइयावि गुरुपमोएण । भोयणवत्थाभरणाइदाणओ तप्यमाणस्स ॥१९॥ अंतंउरमज्झगयस्स विविहलीलाविलासकलियाहिं । भज्जाहिं सह कयाइवि सुरहसुहं सेवमाणस्स ॥२०॥ पत्तट्टवरविलासिणिविहियविविहंगहारसोहिहं । कइयावि हु वरगेयं पेक्खणयं पेक्खमाणस्स ॥२१॥ अन्नपि

१ जियसत्थो=जीवसार्थः । २ मज्झा=मयूखाः=किरणानि । ३ बोहित्थं=धानपात्रम् । ४ विन्नाणिओ=वैज्ञानिकः । ५ प्रतिष्ठाम् । ६ आदिशतः । ७ हरिचन्दनम्=रक्तचन्दनम् । ८ समालभणं=विलेपनम् । ९ दशार्धम्=पञ्च । १० बहुविकल्पाः=बहुभेदाः । ११ अनर्थम्=असुल्यम् । १२ उल्लोच=वितानम् । १३ किविणो=रूपणः । १४ वितरणं=दानम् । १५ तर्पयतः=तृप्तिं कुर्वतः ।

एवमाहं विसिद्धलोयस्स संमयं जं जं । पुब्बपुरिसाणुचिन्नं अविरुद्धं निययवंसस्स ॥२२॥ निययअवत्थासरिसं सैलाहणिजं च सज्ज-
 णजणस्स । लोयागमाविरुद्धं अणुचिन्नं पुर्वैराहं ॥२३॥ नियनिय काले सव्वं तं तं कमसो पकुव्वमाणस्स । सुहासागरावगाढस्स
 राइणो दुक्खराहियस्स ॥२४॥ सुरसुंदरीए समयं सिणेहसारस्स पुव्वलक्खाहं । बोलीणाहं कहवि हु जिणसासणभत्तिजुत्तस्स ॥२५॥
 सप्तदशभिः कुलकम् ॥ अह अनया कयाइवि रयणीए राइणा सह पसुत्ता । पाहाउयवेलाए पिच्छइ सुरसुंदरी सुविणं ॥२६॥ किल
 कोवि कसिणसण्णो डसिऊण ममं नरिंदसंजुत्तं । मह उदरम्मि पविट्ठो एयं दट्ठण पडिबुद्धा ॥२७॥ भीया जाव विचिंतइ न सुंदरं
 हंदि ! सुमिणमेयंति । ता किं अमंगलेणं इमिणा सिट्ठण नरवइणो ॥२८॥ ताव पडुपडहपडिरपयडियगीयड्ढणीहिं संवलियं । तक्का-
 लनिउत्तेहिं पंहयं पाहाउयं तूरं ॥२९॥ तस्सवणा पडिबुद्धो चितिय चित्तम्मि पंचनवकारं । काउं सरिरसोयं तक्कालुचियं मयरकेऊ
 ॥३०॥ मणिरयणपण्डुत्तमं जुगाइजिणपडिममंडियं वियडं । चेइयभवणं गंतुं विहिणा पूहत्तु जिणविंबं ॥३१॥ च्चीवंदणं करित्ता पच्च-
 वखाणं च तदुचियं काउं । वारविलासिणिपउरे अत्थाणे ताहि संपत्तो ॥३२॥ तक्कालमंगलीए वरवारविलासिणीहिं विहियम्मि । खण-
 मेगं अत्थाणं दाऊण समुट्ठिओ राया ॥३३॥ विज्जाविहियविमाणो सुरसुंदरिपमुहमारियासहिओ । हिमगिरिसिहरे खयरोहसंगओ सो
 गओ झत्ति ॥३४॥ कीडानिम्मित्तमह सो अणेगगोसीससाहिसंकिन्ने । ओइन्नो उज्जाणे नंदणवणसरिससोहिच्छे ॥३५॥ मणिमयसिला-
 यलेसु कयलीवणपरिगएसु रम्मेसु । उक्किट्ठगीयवाइयपेक्खणयक्खित्तचित्तस्स ॥३६॥ सिरिमयरकेऊखयराहिवस्स अंतेउराइसहियस्स ।

१ अनुचीर्णम्=आचरितम् । २ ऋघनीयम् । ३ पूर्वराजैः । ४ पाहाउय=प्राभातिकम् । ५ छुणी=ध्वनिः । ६ प्रहत=वादितम् । ७ चैत्यवन्दनम् । ८
 मात्रालिक्कन् । ९ शाक्षी=दृक्षः । १० उक्किट्ठं=उत्कृष्टम्

हिमवंतपन्वए अह पत्तो मज्झणहसमउत्ति ॥३७॥ युग्मम् ॥ भोयणवेला वट्टइ विन्नत्तो तत्थ स्रवयारेण । पूइयजिणिदंविवो विहिणा
चीवंदणं काउं ॥३८॥ नहयरनियरपरिगओ भोत्तणमणघवपरमाहारं । सुरसुंदरीए सहिओ कैयलीहरयं अह पविट्ठो ॥३९॥ सयणी-
यम्मि पसुत्तो सुरयसुहं सेविऊण खणमेगं । पडिबुद्धाए सुरसुंदरीइ अह नरवई भणिओ ॥४०॥ पिययम ! ताव खणंतरमच्छामो
विबुहुजणविणोएण । ता वट्ठसु किंचि पण्होत्तरंति, अह नरवई भणइ ॥४१॥

को^३ जाइ न्है, अहिलसइ किं जणो, कत्थ वच्चइ सेंसंको ? । पइदियहं सइ कम्मि व सुरसुंदरि ! सैलहिजए पीई ? ॥४२॥
सुरसुंदरीइ भणियं तंतावलियं कहेसु मणदइय ! । भणइ निवोड्डीतं ते, लद्धं देवीइ 'वी-सं-मे' ॥४३॥ भणियं रत्ना तुरियं लद्धं पण्हो-
त्तरं इमं देवि ! । ता भणसु तुमं संपइ देवीए ताहि संलत्तं ॥४४॥ को तीसाए पढमो कम्मि व राया विणस्सइ विणट्ठो । किं सक्कंय
वोलीणं क्रस्स व दइओ तुहं नाह ! ? ॥४५॥ आमंतिज्जउ लच्छी का वा गेयम्मि सूसरीं होइ । तुमए विदिन्नपण्होत्तरस्स तंतावली का
वा ? ॥४६॥ भणियं रत्ना अबो ! देवी पण्होत्तरेसु अइकुसला । जं तंतावलियावि हु विहिया पण्होत्तरं झत्ति ? ॥४७॥ वेंत्थं दुहा-
णुलोमेण तह य पडिलोमओ भवे वत्थं । अणुलोमेण समंतं चउह कयं देवि ती-तं-ते^३ ॥४८॥

१ कदलीगृहम् । २ प्रश्नोत्तरमिति । ३ प्रश्नचतुष्टयस्याप्यस्योत्तरगाथास्थ 'वी स-भ' पदघटकैर्व्यस्तैः पक्षि-सुख-नक्षत्रवाचिभिरक्षरैः, विद्यासवाचिभिश्च समस्तैस्तै-
राणुलोम्येन यथाक्रममुत्तर विज्ञेयम् । ४ नभसि । ५ शनाङ्क = चन्द्रः । ६ इलाध्यते । ७ तीसाशब्दे प्रथमः वर्णः क इत्यर्थः । ८ कस्मिन् सतीति भावः ।
९ सकृत् । १० सुस्वरा । ११ व्यस्तम् । १२ समस्तम् । १३ पूर्वप्रश्नानां सर्वेषामपि 'ती-त-ते' इत्यक्षरैर्द्विराणुपूर्व्या व्यस्तैः, सकृत् पश्चाणुपूर्व्या व्यस्तैः,
सकृदाणुलोम्येन समस्तैश्च 'ती' ("ती" इत्यक्षरम्) तते (तन्ने=राष्ट्रे), तीत (वर्तीतम्) ते (ते हे ते = हे लक्ष्मि ! तंती (तन्त्री=वीणा), ती-त-ते" इत्येव-
मुत्तराणीति फलितार्थः ।

पुणो रन्ना भणियं-किं सव्वजणो इच्छइ सकंदणपहरणं च बोहेसु । पहिएहिं किं व घेप्पइ साहिज्जउ देवि ! एयंपि ? ॥४९॥
 सुरसुंदरीइ भणियं पवड्डमाणक्खरं इमं देव ! । 'सं-ब-ल'मुत्तरमेत्थं रन्ना भणियं पिए ! भणसु ॥५०॥ आमंतिज्जउ लच्छी कत्थ वसं-
 ताण नासए बुद्धी । कत्थ न नासइ सुहडो पिययम ! साहेसु एयं मे ? ॥५१॥ भणियं रन्ना सुंदरि ! पडिलोमं वड्डमाणवन्नमिणं ।
 'सं-गा-मे' इति, तत्तो, रन्ना भणियं पिए ! भणसु ॥५२॥ किं धरइ पुन्नचंदो, किंवा इच्छंति पैमरा खित्ते । आमंतसु अंतं गुरुं किंवा
 सोक्खं पुणो सोक्खं ? ॥५३॥ दट्ठण किं विसइइइ कुसुमवणं जणियजणमणाणंदं । कह णु रमिज्जइ पढमं परमहिला जारपुरिसेहिं ?
 ॥५४॥ सुरसुंदरीइ चितिय भणियं एयंपि जाणियं देव ! । दुवत्थं दुसमत्थं उत्तरमेत्थं 'सं-सं-कं' ते ॥५५॥

इय पण्होत्तरभिंदणकरणिक्करसाणवगगहिययाण । देवीनिवाण तहियं समागओ कसिणगुरुसम्पो ॥५६॥ अह पुव्ववेरिएणावि
 सप्पेणं तेण दोणिणवि जणाइं । दुट्ठेण पड्डिदेसे दट्ठाइं गरुयरोसेण ॥५७॥ सम्पो सप्पोत्ति पंयपिरीइ देवीइ कलयलं सोच्चा । अह
 खगवगगहत्था समागया अंगरक्खा से ॥५८॥ भुयगोवि हु भयसंभमवेविरदेहो कयावराहोत्ति । नासंतो हणिज्जणं खंडांखंडीकओ
 तेहिं ॥५९॥ तयणंतरमुच्छलिओ महंतकोलाहलो परियणस्स । समयं चिय निवदेवीदेहट्ठियविसवियारेण ॥६०॥

तओ । वाहिप्पंति पहाणा गारुडिया गारुडेसु पत्तट्ठा । कीरंति मंतजावा आणाविजंति मूलीओ ॥६१॥ अभिमंतियतोएणं दिजंत-

१ श=सुखम्, शम्ब=वज्रम्, शम्बल=पाथेयम् ; इत्येव वर्धमानैकैकाक्षरैरुत्तराणीति । २ मे=हे लक्ष्मि । ग्रामे, सग्रामे, इत्यर्थः । ३ पामरो=कुटुम्बी ।
 ४ अन्ते गुरुयस्य तम्, सगणमित्यर्थः । ५ विसट्ठइ=विकसति । ६ द्विर्व्यस्तम् । ७ द्विः समस्तम् । ८ सस=(शशम=हरिणम्) कं (जलम्), स ! (सगण !
 इत्यर्थः) सं (शं=सुखम्) क (कं=सुखं), ससंकं (शशाङ्कम्) ; ससंकं (सशाङ्कम्) । ९ प्रजत्तिपत्र्याः । १० खण्डखण्डीकृतः । ११ वाहिप्पंति=व्याहियन्ते
 आहुयन्ते इत्यर्थः । १२ आनाय्यन्ते । १३ दिज्जति=अच्छिं=दिज्जतच्छिं ।

च्छिन्नसलिलधाराओ । बज्जति कंड्याइं पडणीकीरंति अर्गेयाइं ॥६२॥ इय गारुडियसणाहे नहयरनिवहम्मि आउलीभूए । घयसि-
नेव्व हूयासे पवलीभूए विसवियारे ॥६३॥ नरनाहो अव्वत्तं दिव्वमणिं आणहत्ति भणमाणो । पिकखंताणं खयराण तत्थ जाओ
विगयचिहो ॥६४॥ युग्मम् ॥ एत्थंतरम्मि चिन्नायवइयरा राइणो पिया भणिणी । पभणइ पियंवया वच्च वच्च लहु बाहुवेग ! तुमं
॥६५॥ गंतूण भाणुवेगस्स नंदणं चंदवेगखयरेसं । मह वयणेण मग्गसु नयरे सिरिंजरावत्ते ॥६६॥ भणसु य जो सो विजापसाहणु-
ज्जाएण रक्खुड्डा । तुमए नीओ पुंविं दिव्वमणी मह समीवाओ ॥६७॥ सो ढोइज्जउ सिग्गं इय भणिओ सो गओ तुरियवेगो । गंतु
खणंतराओ समागओ चंदवेगेण ॥६८॥ खयरेण समं ताहे मणिसलिलपयाणपुव्वयं विहियं । नीसेसविसविगारेण वज्जियं जुवलयं जुगवं
॥६९॥ युग्मम् ॥ तुहो नहयरवग्गो पियंवया तह य परियणसमग्गा । रायावि भवसरूवं चित्तंतो आगओ नगरं ॥७०॥ अविय । एत्तो
तत्तो विविहावयाहिं धिप्पंतजीवसाराणं । सरणं नत्थ जियाणं जिणिंदधम्मं पमोत्तुण ॥७१॥ सल्लअहिविसविसइयपाणियसत्थग्गि-
संभमेहिं च । देहंतरांक्रमणं करेइ जीवो मुहुत्तेण ॥७२॥ ता एरिसम्मि चवलम्मि जीविए विसयमोहिया जीवा । मोहमहागहवैत्था
तहवि हु धम्मे पमायंति ॥७३॥ अह नहयरनिवहेणं वोलीणा आवयत्ति तुहणं । गयपुरमांगंतूणं वद्धावणयं कयं रन्नो ॥७४॥
सुरसुंदरीवि देवी दियहं तं चेव पढमयं काउं । गब्भवई संजाया निन्नेहा निययदइयम्मि ॥७५॥ अविय । जह जह वज्जइ गब्भो
तह तह देवीवि गब्भमाहप्पा । निदूरहियाया चित्तइ मारेमि निंव सहत्थेण ॥७६॥

तओ । आभासियावि रूसइ निदूरमुखवइ नेच्छए भोगं । दडोइभित्तिभीमा दिट्ठम्मि परम्मुहा ठाई ॥७७॥ तं चिवरीयस
रूवं ददूरण पियंवया भणइ भदे ! । कीस तुमं निन्नेहा बहुमन्नसि नेव रायाणं ? ॥७८॥ सुरसुंदरीइ भणियं दोसेण इमस्स

१ कण्टकानि औषधिविशेषरूपाणि । २ अगदनि=औषधानि । ३ हुताशः=अग्निः । ४ दौक्यताम्=उपस्थाप्यताम् । ५ घत्थो=ग्रस्तः । ६ प्रमाद्यन्ति ।

पावगन्धस्स । मह मंडाह पओसो उप्पज्जइ पावकम्माए ॥७९॥ ता गंतुं नरवइणो साहिज्जसु जेण अन्नहाभावं । न करेइ मज्झ उवरि
 विर्यलियनेहं ममं ददंहुं ॥८०॥ अन्नं च भणसु दइयं दट्ठ्वा नेव पावकम्मा हं । जाव न जाइ पसवो पावयगन्धस्स गन्धस्स ॥८१॥
 गंतुं पियंवयाए सिद्धं सबंधि मयरकेउस्स । तं सोउं रायावि हु विम्हियचित्तो इमं भणइ ॥८२॥ अब्बो ! जा मह विरहं देवी निमि-
 संपि सोढुमसमत्था । सा गन्धस्स पभावा अदंसणं निदुदुरा महइ ॥८३॥ ता किं न होज्ज सो चिय पुव्वविरुद्धो सुवंधुजीवोडयं ।
 भवियव्वयावसेणं उववन्नो देवीकुच्छीए ? ॥८४॥ एमाइ चित्तयंतो देवीए अदिन्नंदसणो राया । नियवहरियसंकाए जावच्छइ दूमिओ
 चित्ते ॥८५॥ ताव य देविं ददंहुं असुहज्जवसायदारुणं रन्नो । मन्ने पियमित्ता इव साममुहा से थणा जाया ॥८६॥ नरवररसुहसं-
 गमसुहविरुक्कंठियव देवीए । उज्झिय सामच्छायं गंडयलं पंडुरं जायं ॥८७॥ सव्वेहिवि गरुयत्तं पत्तं न मएत्ति लद्धपत्थावं । वित्थ-
 रियं से उदरं नरवइणो वेरिउग्गमणे ॥८८॥ दट्ठणव उदरस्सवि गरुयत्तं जायतिव्वअभिमाणं । वड्डइ नियंबविंव मा जिणिज्जत्ति
 च्चिताए ॥८९॥ कमसो पसवणसमए संपत्ते संसहरम्मि मूलत्थे । पावगहावलोइयलग्गे लग्गाइ विट्ठीए ॥९०॥ सुरसुंदरी पसूया
 महया किच्छेण दारयं ताहे । हित्थेहियएण रन्ना वाहरिओ पवरजोइसिओ ॥९१॥ पुट्ठो य कहसु तणयस्स गुणगणं एयस्स समय-
 जायस्स । धूणियसिरेण तेणवि भणियं नरनाह ! निसुणेसु ॥९२॥ एरिससमए जाओ जणयस्स न सुंदरो हवह वालो । वड्ढतो पिउ-
 नेहे हणइ कुलं रायलच्छिं च ॥९३॥ देव ! न रूसेयवं जाव तुमं नेव पेच्छसे एयं । तावच्चिय तुह कुसलं पाणाणवि संसओ दिट्ठे ॥

१ बलात् । २ प्रदोषः=प्रदोषः । ३ विगलितं=विघटितम् । ४ पापगन्धस्स=पापसहितस्य । ५ दूमिओ=इनः । ६ सुहो=सुखम् । ७ सुहो=सुखम् । ८ विस्तृतम् ।

९ जिप्पिज्जं जायै=मा पित्त भूयमहमित्यर्थः । १० शशधरे । ११ विट्ठि=भद्रा । १२ हित्यो=वस्तुतः ।

॥९४॥ रत्ना भणियं भइय ! को कोवो एत्थ वत्थुपरमत्थे । सत्थसमत्थियमज्झत्थतत्तबुद्धीहिं कहियम्मि ? ॥९५॥ कयउवयारम्मि गए सट्ठाणं अह निवेण वाहिता । भणिया सुहासणत्था पियंवया सोयतविएण ॥९६॥ पढमसुयजम्ममदियहे हरिसो किर होइ जण-णिजणयाणं । तं पुण दिव्ववसेणं अम्हं अन्नारिसं जायं ॥९७॥ ता भइ ! तं गच्छसु बालं धित्तूण धौविसंजुत्तं । नियसोसुरए सिग्घं बुद्धिं तत्थेव नेयवो ॥९८॥ तीए तहत्ति भणिउं नीओ सुरनंदणम्मि नयरम्मि । सिट्ठो तव्वुत्तंतो खयरहिवनिययदइयस्स ॥९९॥ जलणप्पहखयरहिवपियभज्जाचित्तलेहत्तणयस्स । जलकंतस्स उ सवो तेणवि बहु मन्निया एसा ॥१००॥ युग्गम् ॥ ताहे जलकंतेणवि जम्मममहिमाइसयलक्कायव्वं । काऊण कयं नामं सुहदियहे मयणवेगोत्ति ॥१०१॥ कमसो पवड्डुमाणो पत्तो सो जोव्वणं मयणवेगो । अविणीओ दुस्सीलो अक्कच्चनिरओ कैयग्घो य ॥१०२॥ जलकंतखयरपुत्तो कंचणदेवीइ गब्भसंभूओ । जलवेगो से भित्तो जाओ सहपटियरमिउत्ति ॥१०३॥

सुरसुंदरीइ कइयावि सीहसुमिणेण सइओ तणओ । उप्पन्नो वीओवि य सुहतिहिनक्खत्तजोगम्मि ॥१०४॥ रूवेण अणंगसमो स्रो चाई पियंवओ दक्खो । नामेणऽणंगकेऊ सुविणीओ जणणिजणयाण ॥१०५॥ कमसो जोव्वणपत्तो जुवरायपयम्मि ठाविओ एसो । साहियविजो वियरइ इच्छाए खयरनयरेसु ॥१०६॥ महुमासे संपत्ते राया अंतोउरेण संजुत्तो । अट्ठाहियमहिमट्ठा पत्तो वेयड्डु-कूडम्मि ॥१०७॥ महया विच्छेड्डेणं पत्ता वेयड्डुवासिणो खयरा । गंधव्वनट्टुपउरा वट्ठइ अट्ठाहिया जाव ॥१०८॥ ताव य गंगावत्ताउ आगया खयरनियरपरियरिया । वररूववई कन्ना अणंगवेगत्ति नामेण ॥१०९॥ दिट्ठा सा जुवरत्ता तीएवि सिणिद्धदिट्ठिपाएण ।

१ 'दैवहो' इति शेषः । २ व्याहृत्य=आहूय । ३ धावी=धात्री । ४ सासुरय=श्वशुरगृहम् । ५ धाव्यनिरतः । ७ कृतघ्नः ।

विद्वो अणंगवाणेहिं झत्ति आंयल्लयं पत्तो ॥११०॥ पुच्छइ अणंगकेळ वसंतनामं वैयंसियं भइ । कस्सेसा वरविलया कस्स व धूया
 ओ किंनामा ? ॥१११॥ भणियं वसंतएणं गंगावत्तम्मि आसि वरराया । सिरिगंधवाहणोत्ति य महिला मयणावली तस्स ॥११२॥
 तीए य तिणिण तणया पढमो नहवाहणो मयरकेळ । तइओ य मेहनाओ विजावलगविया स्ररा ॥११३॥ पिउणा सह पव्वइए जाए
 नहवाहणे मयरकेळ । जाओ राया सोवि य वियणे विज्जं पसाहिंतो ॥११४॥ पिउणा तुज्झ पमाएण मारिओ छिन्नवंसजालीए ।
 गुरुकरुणाणुगएण तुह पिउणा ठाविओ रज्जे ॥११५॥ एसो उ मेहनाओ दिन्नाणि पभूयगामनयराणि । चित्तगइसयरधूया दिन्ना
 पडमोयरा पवरा ॥११६॥ तिसुभिः विशेषकम् ॥ तीए एसा धूया कन्ना नामेण मयणवेगत्ति । एयं च कुमर ! मग्गइ पियंयमाए
 पिययमस्स ॥११७॥ जलकंतस्स उ पुत्तो कंचणदेवीइ कुच्छिसंभूओ । जलवेगो किं दिन्ना नवत्ति सम्मं न याणामि ॥११८॥ इय
 सोऊण कुमारो वज्जरइ वसंत ! सुणसु मह वयणं । एयं कन्नारयणं विणा उ मह नत्थि जीयासा ॥११९॥ जइ जीविएण कज्जं अहयं
 वा वल्लहो जइ य तुज्झ । ता गंतूणं तायं तह भणसु जहा लहुं लहइ ॥१२०॥ अह सो बालवयंसो नाऊणं निच्छयं कुमारस्स ।
 गंतूण य तं रत्नो जहट्टियं साहए सबं ॥१२१॥ रत्नावि मेहनाओ वाहरिऊणं त्रिमग्गिओ कन्नं । तेणवि य तस्स दिन्ना वियसियव-
 यणारविंदेण ॥१२२॥ गंगावत्ते वत्तं पाणिग्गहणं महाविभूईए । नीया य मयणवेया कुमरेणं निययनयरम्मि ॥१२३॥

सोऊण पाणिग्गहणं जलवेगो दूमिओ य चित्तेण । कन्नाविओयदुहिओ दुक्खं नरओवमं पत्तो ॥१२४॥ रुद्धो अणंगकेउस्स
 चिंतए विविहमारणोवाए । लद्धोवाओ गंतूण साहए मयणवेगस्स ॥१२५॥ मित्त ! तुमं न वियाणसि जेड्डसुओ तं हि मयरकेउस्स ।

सुरसुंदरीइ पुत्तो इहाणिओ जम्मदिवसम्मि ॥१२६॥ अंमन्निओ सि मित्तय ! जणएण तुमं सुनिदुत्तरमणेण । तुज्झ कणिट्ठो भाया
 उंवरज्जे जेण अहिसित्तो ॥१२७॥ मायाचित्ताणि य तुज्झ दंसणं कहवि नेयं इच्छंति । वेरियसरिसं धारंति जेण दूरद्धियं निचं ॥१२८॥
 न य लहसि तुमं गंतुं तीइ दिसाएवि जत्थ तुह जणओ । ता पिउपरिभूएणं वयंस ! किं तुज्झ जीएण ? ॥१२९॥ एमाइवयणमहु-
 संपिहोमिओ तस्स गुरुपओसग्गी । जलिओ जम्मपरंपरनिबद्धसंबंधजोणेण ॥१३०॥ अह सो रोसैवसद्धो पभणइ दंसेहि वेरियं
 पियरं । दंसेमि अवन्नाए जेण फलं तस्स पावस्स ॥१३१॥ भणइ तओ जलकंतो सो तुज्झ पिया अणेगखयरेहिं । रक्खिज्झइ तिवखा-
 लियखगगयावगहत्थेहिं ॥१३२॥ रूवपरिवत्तिणिं मित्त ! गेण्ह एयं कुलागयं विज्झं । जेण जहिच्छियअत्थस्स साहगो होसि अइ-
 रेण ॥१३३॥ दिन्ना य तेण विज्जा रंनं गंतूण साहिया कमसो । गयपुरमागम्म ठिओ चेडीरूवेण देविगिहे ॥१३४॥ सुरसुंदरीइ
 चेडी ललियं हरिउण दूरदेसम्मि । मोत्तूण तीइ रूवेण सो ठिओ निववहट्ठाए ॥१३५॥ कासिणाहिडसणदिवसाउ नरवई दिव्वअंगु-
 लीएण । करसंठिएण चिट्ठइ सुरयाइयं पमोत्तूणं ॥१३६॥ अह अन्नया नरिंदो भोत्तूणं खयरकंचुइसमग्गो । देवीवरं पविट्ठो दिट्ठो
 चेडीइ पावाए ॥१३७॥ मोत्तूण अंगरक्खे वाहिं देवीए विहियमंगिछो । वासहरम्मि पविट्ठो रयणविचित्तम्मि-देविजुओ ॥१३८॥
 परिहासाईहिं खणं अच्छित्ता सुरयसेवणारंभे । मिल्लेइ अंगुलीयं देवी आभरणठाणम्मि ॥१३९॥ पारद्धम्मि य सुरए सहसा आयट्ठि-
 उण करवालं । चेडीवेसेण ठिओ तणयकयंतो तहिं पत्तो ॥१४०॥ जणणीसुरयासत्तं जणयं घाएउमुज्जओ तणओ । हा ! हा ! कट्टम-

१ अवमतः=अवज्ञातः । २ यौवराज्ये । ३ जीवितेन । ४ सर्पिः=धृतम् । ५ रोपवज्ञातः । ६ अवज्ञा=अपमानः । ७ अरण्यम् । ८ तनयरूप-
 कृतान्त इत्यर्थः ।

कञं धिरत्थु संसारवासस्स ॥१४१॥ जाणंतो नियपुत्तो पियरं घाएइ जणणिसंजुत्तं । दोसपरद्धो जम्हा अहो ! दुरंतो इमो दोसो ॥१४२॥ रागाओ होइ दोसो दोसाओ होइ वेरसंवंधो । वेराओ पाणिघाओ तत्तो गुरुकम्मबंधोत्ति ॥१४३॥ कम्मगुरू पाणिगणो निवडइ तिरिनरयदुक्खगहणम्मि । दुक्खपरद्धो पावं कुणमाणो भमइ पुणरुत्तं ॥१४४॥ नरयाओ तिरियत्ते तिरियत्ताओ पुणोवि-
 नरयम्मि । दुक्खसयसंपउत्तं भवपरियंहुं कुणइ जीवो ॥१४५॥ एवं नाऊण जणा रागदोसाण वज्जनं कुणह । भवसयकिलेसवहुलं संसारं जेण उत्तरह ॥१४६॥ उग्गिन्नखगमवलं अवलोइय नरवईवि विम्हइओ । चित्तेइ अहो ! धट्ठा मज्झ वहट्ठा इह पविट्ठा ॥
 ॥१४७॥ लल्लेक्कमुक्कुंकारपुन्वयं थंभणीए विजाए । थंभियदेहा जाया निचिट्ठा चित्तमुत्तिव्व ॥१४८॥ देवीवि विम्हियमणा भणइ य ललिए ! किमेवमारद्धं । पावे ! केण पउत्ता दुट्ठेणं धाइया रन्नो ? ॥१४९॥ रन्ना भणियं इत्थीए साहसं एरिसं न संभवइ । ता देवि ! कोवि दुट्ठो दिट्ठो कालेण पुरिसोऽयं ॥१५०॥ परविज्जाच्छेयकरिं विज्जं आवाहिऊण नरवइणा । चिरकालसाहियाओ छिन्नाओ तस्स विजाओ ॥१५१॥ तच्छेयाओ जाओ पयइत्थो सो पक्कपमाणतणू । भणियं निवेण अणुहरइ देवि ! एसो कुमारस्स ॥१५२॥
 ता नूनं सो एसो पढमो तुह पुत्तओ न अन्नोत्ति । तं सुणिय इमा जाया भयलज्जासोयसंभता ॥१५३॥ तम्मि य दिणम्मि सुरनं-
 दणाओ जलकंतसंतिओ दूओ । फुडवयणो नामेणं समागओ रायकज्जेण ॥१५४॥ सो वाहरिओ रन्ना पुट्ठो किं भइ ! होइ सो एसो । सो जो पियंवयाए पासे संपेसिओ आसि ? ॥१५५॥ जम्मदिणे नेमिच्चियवयणाओ जायमेत्तओ पुत्तो । भणियं च तेण एवं एसो

१ परद्धो=पीडितः । २ कम्मभिर्गुरुः, कर्मबहुल इत्यर्थः । ३ भूयः । ४ परिवर्तः=भ्रमणम् । ५ लल्लक=भीमम् । ६ चित्रमूर्तिरिव । ७ घातिका । ८ आहूय । ९ प्रकृतिस्यः । १० अनुहरते=अनुकरोति ।

सो मयणवेगोत्ति ॥१५६॥ युग्मम् ॥ सोऽज्ज तस्स वयणं राया सोयाउरो विचिंतेई । अज्जवि पुव्वविरुद्धो वइरी पट्ठि न छेड्डेइ ॥
॥१५७॥ धी ! संसारसहावो पुत्तोवि हु दारुणो हवइ वइरी । पिच्छ अकारणकुविओ वैवसइ एयारिं पव ॥१५८॥ मंतीहिं समं
मंतं गुत्तं काऽज्ज ताण वयणेणं । कट्टहरे सो छूढो नरवइहियपुरिसफयरक्खो ॥१५९॥ तत्थवि कलुसियहियओ पियवहपरिणामनि-
च्छयमईओ । कोहेण धमधमंतो किच्छेणं गमइ दियहाइ ॥१६०॥ अह अन्नया कयाइवि पज्जोसवणादिणम्मि संपत्ते । चारागारनर-
गणे विसुज्झमाणे निँवाणाए ॥१६१॥ सुमइ तणयं जेड्डं कट्टहरे संठियं नरवरिंदो । चितइ हा ! हा ! कट्टं न हु जुत्तं मज्झ एरि-
सयं ॥१६२॥ जइवि हु कयावराहो दुस्सीलो हंदि ! नंदणो मज्झ । तहवि हु तम्मि निरुद्धे रज्जसुहं नो पसंसांमि ॥१६३॥ पज्जोस-
वणावि हु मह न य सुज्झइ तम्मि बंधणठियम्मि । इय चिंतिज्जण मुक्को पेसैलवयणेहिं आलविओ ॥१६४॥ सुंचसु पुत्त ! विसायं
कुणसु पसायं कुमारभुत्तीए । दिक्खाइ गहणसमए निययए तं ठविस्सांमि ॥१६५॥ देसंते गामसयं दाउं पैच्चइयनिययनरसहिओ ।
पट्ठविओ सोवि गओ अमुक्कवेरो नियमणम्मि ॥१६६॥

चितेइ सो कयग्घो विविहोवाएहिं मारणं पिउणो । रत्तीए लहइ निदं न य सो कूडाइं चित्तो ॥१६७॥ तत्थ य पव्वयगहणे
पट्ठीपासम्मि संवसंतस्स । मूलीए गवेसंतो धूमसुहो आगओ जोगी ॥१६८॥ उँवयरिओ सो तेणं सयणासणपाणभोगाईहिं । तुट्ठेण
तेण दिन्नं अदिस्सं अंजणं तस्स ॥१६९॥ अंजियलीयणजुयलो अदिस्सो सो मणेण चितेइ । मारेमि वेरियं तं जेण मणं निव्वुइ

१ छड्डेइ=मुषति । २ व्यवस्यति=करोति । ३ पर्युपणादिने । ४ नृपाज्ञया । ५ पेक्षलं=सुन्दरम् । ६ प्रत्ययितः=विश्वस्तः । ७ उपचरितः=पूजितः ।
८ अहश्यम् ।

लहइ ॥१७०॥ एस मह रञ्जलंभो हंतवो जं पिया सहत्थेण । वेरियजणेण दिन्नं रञ्जं नरयं विसेसेइ ॥१७१॥ अह सो अहिस्सतणू
वंचिय सयलंपि रक्खणनरोहं । आगम्म गयपुरम्मी रन्नो छिदं पलोएइ ॥१७२॥ वच्चोहरद्धिओ सो सरीरचित्थमागयं पियरं ।
मणिरहियं पट्टीए पावो घाएइ छुरियाए ॥१७३॥ दुट्ठं अपिच्छमाणो य नरवई तक्खणेण निक्खंतो । पभणइ रुंमह दारं अहिस्सो
अच्छए कीवि ॥१७४॥ हण हण भणमाणेहिं कुंतग्गाहेहिं रुद्धदारम्मि । मरणभयाओ पडिओ वेट्टयक्खे मयणवेगो ॥१७५॥ पावं
चित्तेइ नरो वेरियलोयस्स कूरपरिणामो । नवरं निवडइ तस्सेव दुक्खयं इयरपुत्तेहिं ॥१७६॥ रायावि अंगरक्खेहिं तक्खणं वेट्ठिओ
परूढवणो । जाओ मणिसल्लेणं सिंचतो वेयणारहिओ ॥१७७॥ देसंताओ पत्ता भणंति परिरक्खणा नरा देव ! । अहिस्सो होऊणं
नट्ठो सो मयणवेगो म्ह ॥१७८॥ अह राया संविग्गो चित्तइ तणयस्स विलसियं एयं । जाणंतो किं अज्जवि निरुज्जमो धम्मकरण-
म्मि ? ॥१७९॥ भोगासत्तो जिणधम्मवज्जिओ कहवि जइ मओ होंतो । अट्टज्झाणोवगओ का मज्झ गई तओ होंता ? ॥१८०॥
अह अन्नया कयाइवि विन्नत्तो सो निउत्तखयेरेण । कुसुमायरम्मि खूरी समागओ चित्तवेगोत्ति ॥१८१॥ पहसियवयणो राया दाऊणं
पौरिओसियं तस्स । अंतोउरेण सहिओ संपत्तो खूरिपासम्मि ॥१८२॥ ति पयक्खिणिऊण सुणि वंदइ विणओणमंतसिरकमलो । तह
अमरकेउमाई वंदिय भत्तीइ उवविट्ठो ॥१८३॥ संसारुक्खेयकरी रागदोसाइसत्तु निम्महणी । संवेगकरी विहिया वित्थरओ देसणा
गुरुणा ॥१८४॥ तं सोउं संविग्गो पुच्छइ राया कहेहि मे भयवं ! । किं वहइ वेरभावं मह पुत्तो मयणवेगोत्ति ? ॥१८५॥ कत्थ व
चिट्ठइ संपइ, पभणइ खूरी सुणेहि नरनाह ! । जो सो सुवंधुजीवो आसि सुरो कालवणो ते ॥१८६॥ काउं विज्जाच्छेयं सुरसुंदरिह-

१ चिप्राकूपे । २ कुसुमाकरे=एतन्नाग्नि उद्याने । ३ पारितोषिकम् ।

रणसमयखीणाळ । उप्पन्नो वणमहिसो दवेण दड्डो मओ रत्ने ॥१८७॥ युग्मम् ॥ खयकिमिड्डलाउलाए गब्भे छुहियाए सारमेईए । जाओ सुणओ ताव य पंचमदिवसे मया जणणी ॥१८८॥ डिंभकयत्थणदुहोओ भुक्खाइ मओ तओवि विप्पगिहे । जाओ गलि-
गोरहओ तोत्तयाएहिं विद्विओ ॥१८९॥

गलियत्तणखिन्नेणं दिन्नो विप्पेण धंचियवरस्स । तिलजंतम्मि वंहंतो अहोनिंसिं दुब्बलो जाओ ॥१९०॥ किमिकायखइयदेहो पाए
घसिऊण दीहरं कालं । गोसीसतरुणड्डे हिमवंते पन्नगो जाओ ॥१९१॥ डसिओ तेण नरवर ! पण्होत्तरवौवडो सह पियाए । तुह
अंगरक्खनिहओ उप्पन्नो मयणवेगो सो ॥१९२॥ पुव्वकयवेरवसओ पुत्तोवि वहुज्जओ इमो तेण । अहिस्सो हणइ तुमं सो चिय
वच्चोहरे तइया ॥१९३॥ कौतकंतो भयसंभमेण पडिओ स वच्चक्खम्मि । वच्चाहारो तंहियंव सो ठिओ दीहरं कालं ॥१९४॥ असु-
द्धविसोहयपुरिसेहिं दारपिहणे कयाइ अवणीए । रत्तीए निग्गओ सो नड्डो य भएण तुह राय ! ॥१९५॥ पावोदएण अणुचियआ-
हारनिसेवणेण से कौढं । जायं वेयणपउरं संपइ सो भमइ दुक्खत्तो ॥१९६॥ सोऊण स्सरिवयणं संविग्गो जायविरइपरिणामो । सुर-
सुंदरिवीयसुयं अणंगकेउं ठविय रज्जे ॥१९७॥ जिणचेइयाण पूयं काउं दाऊण विविहदाणाइं । नत्थासणाइएहिं सम्माणेऊण सुणिसंघं
॥१९८॥ बहुविज्जाहरसहिओ पव्वइओ जायतिव्वसेवेगो । सुहलगे संपत्ते पयमूले चित्तवेगस्स ॥१९९॥ तिस्रुभिः विशेषकम् ॥ सुर-
सुंदरीवि सोउं वेरनिमित्तं सुदारुणं दुक्खं । पव्वइया गणिणीए पयमूले कणगमालाए ॥२००॥ इय तिन्निवि मिलियाओ वयपडि-
वत्तीए पुव्वभगिणीओ । ताणं च पुव्वदइया मित्ता ते तिन्निवि मिलिया ॥२०१॥ चित्तगइवायगस्स ओ पासे पडिऊण अंगसुत्ताइं ।

१ सारमेयी=शुनी । २ शुनक=श्वा । ३ घचिओ=तैलिकः । ४ तिलयन्त्रम्, द्वितीयायाः स्थाने सप्तमी । ५ वावडो=व्यापृतः । ६ ववोद्यतः । ७ कुन्ता-
क्रान्तः । ८ वचः=कूपे । ९ तत्रैव । १० दीहरं=दीर्घम् । ११ पिहणं=पिधानम् । १२ कुष्ठः । १३ दयिता=भर्तारः । १४ वायगो=वाचकः=उपाध्यायः ।

अन्धं सुणेइ मूले गुरुणो सिरिचित्तेवगस्स ॥२०२॥ कालेण मयरकेऊ सुत्तत्थविसारओ महासत्तो । पंचविहंपि य तुलणं करेइ ए-
गागिपडिमट्ठा ॥२०३॥ तवभावणाए भाविय अत्ताणं सत्तभावणब्भासं । कुणमाणो पेयवणे रत्तीए ठाइ उस्सगं ॥२०४॥

एत्थंतरग्गिम स्खरी विहरंतो पाविओ पुरिं चंप । पडिमाए मयरकेऊ पइदियहं ठाइ पेयवणे ॥२०५॥ चित्तगइवायंगोवि य
वायणसमयग्गिम साहुमज्झगओ । विंगहपमायासत्तो हरिओ केणावि देवेण ॥२०६॥ अह मुणिणो विम्हइया गुरुण सार्हिहि हरण-
बुत्तंतं । उंवउत्तो पुव्वगए नाउं तं वईयरं स्खरी ॥२०७॥ आंमंतिऊण समणे पवत्तिणिं सयलसाहुणिसमेयं । वज्जरइ गुरू अज्जा !
वज्जह वेरं सुदूरेण ॥२०८॥ युग्गमम् ॥ जो सो मोहिलजीवो सुमंगलो परभवम्मि रुट्ठेण । धणतइजीवसुरेण हयविज्जो माणुसतगस्स
॥२०९॥ परओ मुक्को तइया हिंडंतो मणुयविरहिए रत्ने । ङसिओ कुक्कुडसप्पेण सो मओ भमइ संसारे ॥२१०॥ युग्गमम् ॥ नारय-
तिरियनरेसुं दारुणदुक्खाइं तत्थ अणुहविडं । सिद्धत्थपुरे जाओ सुरहो सो कणगवइपुत्तो ॥२११॥ खयवाहीए मयम्मी सुग्गीवे नर-
वई इमो जाओ । तक्कम्मुदया रजं अहिद्वियं सुप्पइट्ठेणं ॥२१२॥ रज्जब्भट्ठो चंपाए आगओ कित्तिधम्मनरवइणा । देसंते गामसयं
दिन्नं से धूय तणयस्स ॥२१३॥ दुन्नयकारी भीमेण राइणा कित्तिधम्मतणएण । निव्वासिओ अडंतो निव्विज्जो तावसो जाओ ॥२१४॥
काऊण य बालतवं जोइसवासी सणिच्छरो जाओ । सँरिऊण पुव्ववइरं इहागओ चित्तगइपासे ॥२१५॥ छिंदं गवेसयंतो विगहपमत्तो
य वायगो अज्ज । अवहरिडं पक्खित्तो सुरेण सो लवणजलहिम्मि ॥२१६॥ सुहपरिणामो भयवं सुक्कज्झाणेण दड्ढकम्मंसो । संपइ
भवभयमुक्को अंतगडो केवली जाओ ॥२१७॥

सोऊण स्खरिवयणं समणा समणी य परमसंविग्गा । तावय पेयवणाओ समागओ अमरकेउमुणी ॥२१८॥ भणइ य गुरुआणाए

धणदेवजुओ अहं तु पेयवणे । भयवं ! गओ पहाए पासे सुणिमयरकेउस्स ॥२१॥ तहियं च न सो दिट्ठो दिट्ठा य चिया फुरंत-
इंगाला । गंधोदगकुमुमवासं च निवडियं दीसए तत्थ ॥२२॥ दुगुणाणियसंवेगो पभणइ खरीवि नायपरसत्थो । दुक्खत्तो हिंडितो
इहागओ मयणवेगो सो ॥२३॥ पेयवणे पडिमत्थं पियरं दट्ठण चितए पावो । इण्हि करेमि सहलं नियजम्म वेरियं हंतुं ॥२४॥
दारुयभरियं सगडं भगं मोत्तूण तत्थ सागडिओ । उस्सरंति पैइट्ठो वसभे धित्तूण नयरीए ॥२५॥ जाए तंमंधयारे तहि ओ क-
ट्टेहिं तेण पावेण । पच्छाइऊण दट्ठो चीयाजलणेण सो साहू ॥२६॥ देहं स दहइ सिंही सुक्कज्झाणेण सोवि कम्माइ । अविचल-
चित्तो भयवं अंतगडो केवली जाओ ॥२७॥

एवं समुल्लवंतस्स खरिणो उल्लसंतविरियस्स । खविए कम्मचउके उप्पन्नं केवलं नाणं ॥२८॥ तह अमरकेउमुणिणो धणदेव-
जइस्स कणगमालाए । कमलावइसुरसुंदरिपियंगुवरमंजरीए य ॥२९॥ सुहभावाणमिमाणं उप्पणं केवलं वरं नाणं । देवेहिं कया
महिमा मोक्खं पत्ताणि कालेण ॥३०॥ युग्मम् ॥ पावेण मयणवेगो भमिही संसारसायरमणंतं । ता भो भन्वा ! उज्झह रागदोसे
महासत्तू ॥३१॥ इत्थ य कहा समप्पइ सुरसुंदरिनामिया पुरा भणिया । रागदोसविमुक्कं पणमह भत्तीइ जिणइदं ॥३२॥

निच्चप्लोयणनिरया तगयचित्ता विमुक्कवावारा । अत्थप्पयाणरहिया जासिं वयणंपि न लहंति ॥३३॥ नियअत्थपयाणेवि हु रसर-
हियाओ न दिति सब्भावं । परमत्थविरहियाणं अब्बत्थनिवद्धचित्ताओ ॥३४॥ तासु वरवेसियासुव सुवन्नरयणुच्छलंतसोहासु । बहल-

१ स्फुरदज्ञारा चित्ता । २ शाकटिकः=शकटस्वामी । ३ प्रविष्टः । ४ तमाया रात्र्या अन्धकोरे । ५ शिखी=अग्निः । ६ धनदेवयतेः । ७ अर्थः=पदार्थः, धनं
च । ८ वेसिया=वेष्ट्या । ९ सुवर्णा=ज्ञोभनाक्षराणि, सुवर्ण=हेम च; रयणा=रचना, रत्नानि च ।

निरंतरचनयसंजायसरीरसोहासु ॥२३३॥ आसत्तं सुर्वियङ्गुण माणसं जइवि अणुदिणं नृणं । तहवि हु मह विन्नत्तिं सुणंतु इह सज्जणा सरला ॥२३४॥ चतसृभिः कलापकम् ॥ निरलंकाराच्छंदाणुवत्तिणी ललियकोमलसरीरा । दालिदियवरकुलवालियव्व एसा कहा तुम्ह ॥२३५॥ उवणीया सुयणाणं अन्नासत्तावि वारयं दाउं । अर्वियङ्गुवि वियङ्गा जह होइ तहा जइजाह ॥२३६॥ युग्मम् ॥

आसि जिणो जयवंधू तित्थयरो वद्धमाणनामोत्ति । संसारजलहिमजंतजं तुजजाणवत्तसमो ॥२३७॥ सीसो तस्स सुहम्मो तत्तो जंबू तओ य पम्बोत्ति । एवं स्ररीण परंपराए ता जाव वइरोत्ति ॥२३८॥ साहाए तस्स स्ररी जिणेसरो नाम आसि विक्खाओ । तत्तो य निम्मलगुणो उज्झाओ अल्लओ नाम ॥२३९॥ सीसो य तस्स स्ररी स्रोव्व सयावि जणियदोसंतो । आसि सिरिवद्धमाणो पवड्डमाणो गुणसिरीए ॥२४०॥ रागो य जस्स धम्मे आसि पओसो य जस्स पावम्मि । तुल्लो य भित्तसत्तुसु तस्स य जाया दुवे सीसा ॥२४१॥ दुब्बारवाइवारणमरड्डनिट्ठवणनिट्ठुरमहंदो । जिणभणियसुद्धसिद्धंतदेसणाकरणतं हित्थो ॥२४२॥ जस्स य अईवसुल-
लियपयसंचारा पसन्नवाणीया । अइकोमला सिलेसे विविहालंकारसोहिह्ला ॥२४३॥ लीलावइत्तिनामा सुवन्नरयणोहहारिसयलंगा । वेसंन्व कहा वियरइ जयम्मि कयजणमणाणंदा ॥२४४॥ युग्मम् ॥ एगो तार्णं जिणेसरस्ररी स्रोव्व उक्कडपयावो । तस्स सिरिवुद्धि-
सागरस्ररी य सहोयरो वीओ ॥२४५॥ पुन्नसरदिदुसुंदरनियजसपब्भारभरियसुवणयलो । जिणभणियसत्थपरमत्थवित्थरासत्तसुहचित्तो

१ सुविदाधानाम् । २ अविदग्धापि । ३ यतद्धम् । ४ जगद्वन्धुः । ५ दोसो=द्वेषः दोषा रात्रिश्च । ६ प्रद्वेषः । ७ दुर्वारिवादिवारण(गज)गर्वनिष्ठापन (विनाशन) निष्ठुरमृगेन्द्रः । ८ तल्लिच्छो=तत्परः । ९ श्लेषे=शब्दालङ्कारविशेषे, आलिङ्गने च । १० सुवन्नरयणा=शोभनवर्णरचना, स्वर्णरत्नानि च । ११ वेदेयेव । १२ तयोः शिष्ययोर्मध्ये ।

॥२४६॥ जस्स य मुह कुहराओ विणिग्गया अत्थवारिसोहिह्ला । बुहचक्कवायकलिया रंगंतुंफाकियतरंगा ॥२४७॥ तडरुहअवसद्धम-
हीरुहोहउम्भूलणम्मि सुसमत्था । अज्झायपवरतित्था पंचगंथी नई पवरा ॥२४८॥ तेसिं सीसवरो धणेसरमुणी एयं कंह पायडं
चड्ढावह्निपुरीठिओ सगुरुणो आणाए पाढंतरा । कैसी विक्रमवच्छरम्मि य गए बाणंकसुनोडुपे मासे भद्वए गुरुम्मि कसिणे वीयाध-
णिट्ठादिणे ॥२४९॥ साहुधणेसरविइयसुबोहगाहासमूहम्माए । रागग्गिदोसविसहरपसमणजलमंतभूयाए ॥२५०॥ एसोवि पुव्व-
सुइयनिव्वाणविहाणवन्नो नाम । सुरसुंदरीकहाए सोलहमो इह परिच्छेओ ॥२५१॥

॥ सोलहमो परिच्छेओ समत्तो ॥

१ फाकिक्क=ग्रन्थविपमस्थानम् । २ एतन्नामा ग्रन्थविशेषः । ३ अक्षपीत । ४ वामगत्या ।

॥ सुरसुंदरी चरिअं समत्तं ॥

पञ्च पृष्ठ पंक्ति अष्टाद्विः

१७	१	६	जणओपि
१८	२	१	विणायमाण
२३	१	१२	विपूर्णयमानका
२५	१	४	अंसुजलपूरित्याहं
"	२	४	रामो
२६	२	४	नीसास
२७	१	८	उज्झसि
"	२	१३	अंशयितुम्
२८	१	२	जपमाणेणं
२९	२	३	भणह
३२	१	१	तस्साव
"	२	११	तन्नेवसण

शुद्धिः

जणओपि	विणायमाणं	विपूर्णयमानिका	अंसुजलपूरित्याहं	रामो	नीसासं	उज्झसि	अंशयितुम्	जपमाणेणं	भणह	तस्सवि	तन्नेवसण
-------	-----------	----------------	------------------	------	--------	--------	-----------	----------	-----	--------	----------

पञ्च पृष्ठ पंक्ति अष्टाद्विः

३६	१	४	अन्नजन्मे
४०	१	१	कुणुमवाणो
४२	१	१	तद्दुटुं
४२	१	४	गहि
४४	१	१०	कास झरसि
४६	२	७	भणियं
"	"	१४	आयजितः
४७	२	१४	शतः
५०	२	१०	होह
५१	१	१२	उण्हयमणो
५२	२	२	मह
५३	१	८	रोत्तु

शुद्धिः

अन्नजन्मे	कुणुमवाणो	तद्दुटुं	गहिया	कीस झरसि	भणियं	आयजितः	शतः	होह	उण्हयमणो	मह	रोत्तुं
-----------	-----------	----------	-------	----------	-------	--------	-----	-----	----------	----	---------

॥ सुरसुंदरी चरिअं समत्तं ॥

